Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Opera omnia Medea excepta: & triumpho Caesaris: & libello illo pontica lingua composito: quae incuria tempor[um] piererunt

https://hdl.handle.net/1874/461685

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

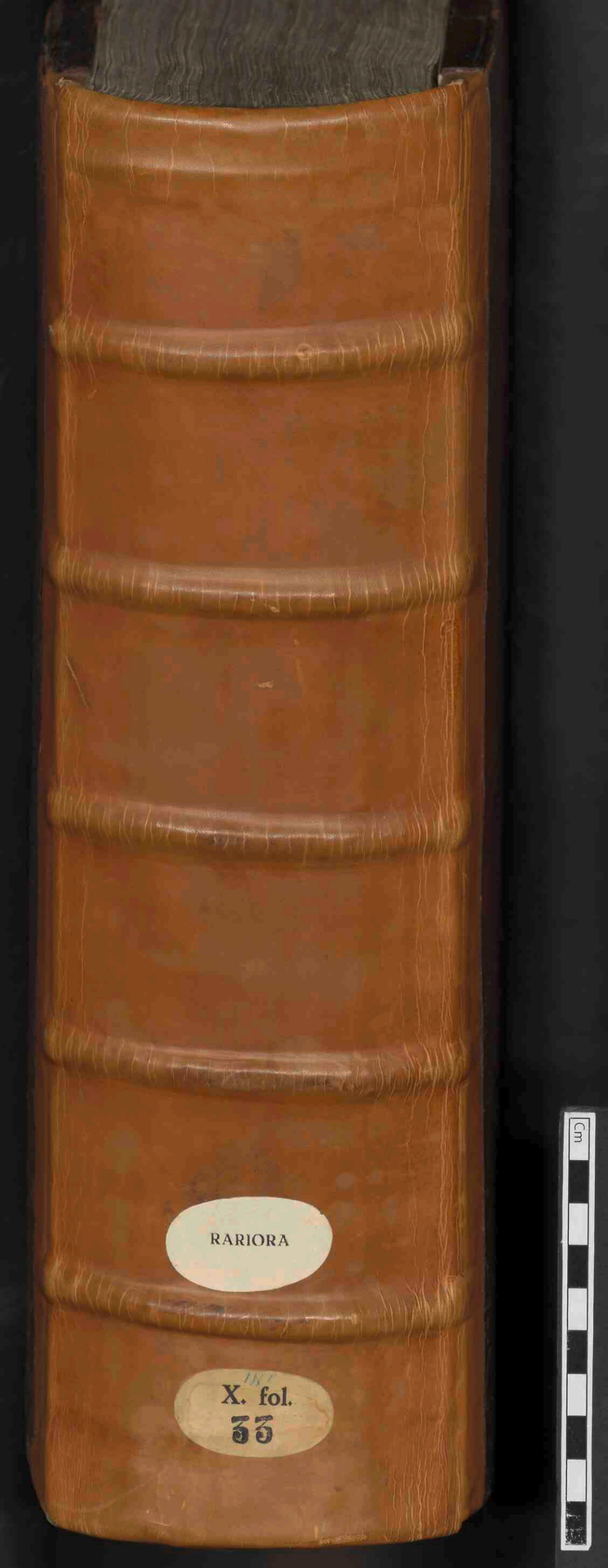
More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

Cautaq; non ſtulte latronum prælia ludat:
Vnus cum gemino calculus hoſte perit.
Bellatorq; ſuo prenſus ſine compare bellet.
Aemulus inceptum ſæpe recurrat iter.
Reticuloq; pilæ leues fundantur aperto.
Nec niſi quam tollas: ulla mouenda pila eſt.
Eſt genus in totidem tenui ratione redactum
Spicula: quot menſes lubricus annus habet.
Parua tabella capit ternos utrinq; lapillos:
In qua uicisſe eſt continuaſſe ſuos.
Mille fac eſſe iocos: turpe eſt neſcire puellam
Ludere. ludendo ſæpe paratur amor.
Sed minimus labor eſt ſapienter iactibus uti.
Maius opus mores compoſuiſſe ſuos.
Tunc ſumus incauti. ſtudioq; aperimur in ipſo.
Nudaq; per luſus pectora noſtra patent.
Ira ſubit: deforme malum: lucriq; cupido:
Iurgiaq;: & rixa: ſollicituſq; dolor.
Crimina dicuntur: reſonat clamoribus æther.
Inuocat iratos & ſibi quiſq; deos.
Nulla fides tabulis: quæ non per uota petuntur?
Et lachrymis uidi ſæpe madere genas.
Iuppiter a uobis tam turpia crimina pellat:
In quibus eſt ulli cura placere uiro.
Hos ignaua iocos tribuit natura puellis.
Materia ludunt uberiore uiri:
Sunt illis celereſq; pilæ: iaculumq;: trochiq;:
Parmaq;: & in gyros ire coactus equus.
Nec uos campus habet: nec uos gelidiſſima uirgo:
Nec tuſcus placidis deuehit amnis aquis.
At licet: & prodeſt pompeias ire per umbras:
Virginis æthereis quum caput ardet equis.
Viſite laurifero ſacrata palatia phœbo.
Ille pharethonias merſit in alta rates.
Quæq; ſoror: cõiunxq; ducis monumẽta pararunt:
Naualiq; gener cinctus honore caput.
Viſite turicremas uaccæ mẽphitidos aras.
Viſite cõſpicuis terna theatra locis.
Spectentur tepido maculatæ ſanguine arenæ:
Metaq; feruenti circumeunda rota.
Quod latet: ignotum eſt: ignoti nulla cupido.
Fructus abeſt: facies quum bona teſte caret.
Tu licet & thamyrim ſuperes: atq; orphea cantu:
Non erit ignotæ gratia magna lyræ.
Si uenerem cous nunq̃ pinxiſſet apelles:
Merſa ſub æquoreis illa lateret aquis.
Quid petitur ſacris: niſi tantum fama poetis?
Hoc uotum noſtri ſũma laboris habet.
Cura ducum fuerant olim regumq; poetæ.
Præmiaq; antiqui magna tulere chori.
Sanctaq; maieſtas: & erat uenerabile nomen
Vatibus: & largæ ſæpe dabantur opes.
Ennius emeruit calabris in montibus hortos
Contiguos pene ſcipio magne tuis.
Nunc hederæ ſine honore iacent: operataq; doctis
Cura uigil muſis nomen inertis habet.
Sed fame uigilare iuuat: quis noſſet homerum:
Ilios æternum ſi latuiſſet opus?
Quis danen noſſet? ſi ſemper clauſa fuiſſet?
Inq; ſua turri latuiſſet anus?
Vultis eſt uobis formoſæ cura puellæ
Sæpe uagos extra limina ferre pedes.
Ad multas lupa tendit oues prædetur ut unam.
Et iouis in multas deuolat ales aues.
Se quoq; det populo mulier ſpectoſa uidendam.
Quem trahat: e multis forſitan unus erit.
Omnibus illa locis maneat ſtudioſa placendi.
Et curam tota mente decoris agat.
Caſus ubiq; ualet. ſemper tibi pendeat hamus.
Quo minime credis gurgite piſcis erit.
Sæpe canes fruſtra nemoroſis montibus errant.
Inq; plagam nullo ceruus agente cadit.
Quid minus andromede fuerat ſperare relictæ.
Quam lachrymas: ulli poſſe placere ſuas?
Funere ſæpe uiri uir queritur. ire ſolutis
Crinibus: & fletus non tenuiſſe decet.
Sed uitate uiros cultum: formamq; profeſſos:
Quiq; ſuas ponunt in ſtatione comas.
Quæ uobis dicunt: dixerunt mille puellis.
Errat: & in nulla ſede moratur amor.
Fœmina quid faciet: cum uir ſit leuior ipſa?
Forſitan & plures poſſit habere uiros?
Vix mihi credetis: ſed credite: troia maneret:
Præceptis priami ſi foret uſa ſenis.
Sunt qui mendaci ſpecie graſſantur amoris
Perq; aditus tales lucra pudenda petunt.

RARIORA
X. fol.
33
Cm

Cm

185.
Cm

Cm

Band gerepareerd
Maart 1962

Litterae Latinae

Folio n°. 33.

562. **Ovidius** N a s o, P., Opera. Venetië, Jac. Le Rouge [voor 1 Dec.] 1474. 2°. X. 2°. 33

Type 1* (Qu/ en Q/u 113/114 m.M.). — HC 12138. — MMW I 241. — Pr. 4237. — Dateering volgens Proctor. — De Metamorphosae met marginale aanteek. en inhoudsopgave in gelijktijdig hs.

Op het schutbl.: „S. Joannis." (vermoedelijk uit het kapittel van S. Jan te Utrecht). — In oorspr., beschadigden led. band, waaraan de sloten ontbreken. — In den catalogus van 1670.

X fol. 33

5. fois

har dñi sunt opera
duor

Metamorphoseos quindecim
Heroidum sue epistolarii duo
De arte amādi tres
elegiarū sue amoris tres
de remedio amoris duo
de medicamine faciei libus
Consolatio ad liuiā augustā de morte drusi nouerce filii ejs qui i germania mortu fuit
tristium vi libri
Pastorū se
Fastoū sex
de ponto quatuor

nūqua opera ouidii
fuere

De nuce
de pulice
de philomena
de nocera
de limacea

N. 250. C.

N° 251. D.

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER PRIMVS.

IN NOVA FERT ANIMVS
mutatas dicere formas
C orpora. dii cœptis(nam
uos mutaſtis & illas)
A ſpirate meis:primaq;
ab origine mundi
A d mea perpetuum deducite
tempora carmen.
A nte mare & terras:&
quod tegit oĩa cælũ
VNus erat toto naturæ uultus in orbe:
QUem dixere chaos:rudis indigeſtaq; moles.
NEc quicq̃ niſi pondus iners:congeſtaq; eodem
NOn bene iunctarum diſcordia ſemina rerum.
NUllus adhuc mundo præbebat lumina titan.
NEc noua creſcendo reparabat cornua phœbe.
NEc circunfuſo pendebat in aere tellus
PONderibus librata ſuis.nec brachia longo
MArgine terrarum porrexerat amphitrite.
QUaq; erat & tellus:illic & pontus & aer.
SIc erat inſtabilis tellus:innabilis unda:
LUcis egens aer.nulli ſua forma manebat.
OBſtabatq; aliis aliud:quia corpore in uno
FRigida pugnabant calidis:humentia ſiccis:
MOllia cum duris:ſine pondere habentia pondus.
HAnc deus: & melior litem natura diremit:
NAm cælo terras:& terris abſcidit undas:
ET liquidum ſpiſſo ſecreuit ab aere cælum:
QUæ poſtq̃ euoluit:cæcoq; exemit aceruo:
DIſſociata locis concordi pace ligauit.
IGnea conuexi uis & ſine pondere cæli
EMicuit: ſummaq; locum ſibi legit in arce.
PROximus eſt aer illi leuitate:locoq;.
DENſior his tellus:elementaq; grandia traxit:
ET preſſa eſt grauitate ſua.circunfluus humor
VLtima poſſedit:ſolidumq; coercuit orbem.
SIc ubi diſpoſitam quiſquis fuit ille deorum
CONgeriem ſecuit:ſectamq; in membra redegit:
CRincipio terram:ne non æqualis ab omni
PARte foret:magni ſpeciem glomerauit in orbis.

ACADEMIA RHENO TRAJECTINA

Tum freta diffudit: rapidisq; tumescere uentis
Iussit: & ambitæ circundare littora terræ.
Addidit & fontes: & stagna immensa: lacusq;:
Fluminaq; obliquis cinxit decliuia ripis:
Quæ diuersa locis partim sorbentur ab ipsa:
In mare perueniunt partim: campoq; recepta
Liberioris aquæ: pro ripis littora pulsant.
Iussit & extendi campos: subsidere ualles:
Fronde tegi siluas: lapidosos surgere montes.
Vtq; duæ dextra cælum: totidemq; sinistra
Parte secant zonæ: quinta est ardentior illis:
Sic onus inclusum numero distinxit eodem
Cura dei: totidemq; plagæ tellure premuntur:
Quarum quæ media est: non est habitabilis æstu.
Nix tegit alta duas: totidem inter utranq; locauit:
Temperiemq; dedit mixta cum frigore flamma.
Imminet his aer: qui quanto est pondere terræ
Pondere aquæ leuior: tanto est onerosior igne.
Illic et nebulas: illic consistere nubes
Iussit: et humanas motura tonitrua mentes:
Et cum fulminibus facientes frigora uentos.
His quoq; non passim mundi fabricator habēdū
Aera permisit. uix nunc obsistitur illis:
Cum sua quisq; regat diuerso flamina tractu:
Quin lanient mundum: tāta est discordia fratrū.
Eurus ad auroram nabatæaq; regna recessit:
Persidaq;: & radiis iuga subdita matutinis.
Vesper & occiduo quæ littora sole tepescunt:
Proxima sunt zephyro: scythiā septemq; triones
Horrifer inuasit boreas. contraria tellus
Nubibus assiduis: pluuioq; madescit ab austro.
Hæc super imposuit liquidū & grauitate carentē
Aethera: nec quicq̄ terrenæ fæcis habentem.
Vix ita limitibus discreuerat omnia certis:
Cum quæ pressa diu massa latuere sub ipsa:
Sydera cœperunt toto effervescere cælo.
Neu regio foret ulla suis animalibus orba:
Astra tenent cæleste solum: formæq; deorum.
Cesserunt nitidis habitandæ piscibus undæ.
Terra feras cepit: uolucres agitabilis aer.
Sanctius his animal mentisq; capacius altæ
Deerat adhuc: & quod dominari in cætera posset.
Natus homo est. siue hunc diuino semine fecit

Ille opifex rerum mundi melioris origo:
Siue recens tellus seductaq; nuper ab alto
Aethere cognati retinebat semina cæli:
Quam satus Iapeto mixtam fluuialibus undis
Finxit in effigiem moderãtum cuncta deorum.
Pronaq; cum spectent animalia cætera terram:
Os homini sublime dedit: cælumq; uidere
Iussit: & erectos ad sydera tollere uultus.
Sic modo quæ fuerat rudis & sine imagine tellus:
Induit ignotas hominum conuersa figuras.
Aurea prima sata est ætas: quæ uindice nullo
Sponte sua sine lege fidem rectumq; colebat.
Pœna metusq; aberant: nec uerba minantia fixo
Ære ligabantur: nec supplex turba timebat
Iudicis ora sui: sed erant sine iudice tuti.
Nondum cæsa suis peregrinum ut uiseret orbem:
Montibus in liquidas pinus descenderat undas.
Nullaq; mortales præter sua littora norant.
Nondum præcipites cingebant oppida fossæ.
Non tuba directi: non æris cornua flexi:
Non galeæ: non ensis erat. sine militis usu
Mollia securæ peragebant ocia gentes.
Ipsa quoq; immunis rastroq; intacta: nec ullis
Saucia uomeribus per se dabat omnia tellus.
Contentiq; cibis nullo cogente creatis:
Arbuteos fœtus: montanaq; fraga legebant:
Cornaq;: & in duris hærentia mora rubetis:
Et quæ deciderant patula iouis arbore glandes.
Ver erat æternum: placidiq; tepentibus auris
Mulcebant zephyri natos sine semine flores.
Mox etiam fruges tellus inarata ferebat.
Nec renouatus ager grauidis canebat aristis.
Flumina iam lactis: iam flumina nectaris ibant:
Flauaq; de uiridi stillabant ilice mella.
Postq̃ saturno tenebrosa in tartara misso
Sub Ioue mundus erat: subiitq; argentea proles
Auro deterior: fuluo pretiosior ære:
Iuppiter antiqui contraxit tempora ueris:
Perq; hyemes: æstusq;: & inæquales autumnos:
Et breue uer spatiis exegit quattuor annum.
Tum primum siccis aer feruoribus ustus
Canduit: & uentis glacies astricta pependit.
Tum primũ subiere domos. domus ãtra fuerunt:

Et denſi frutices: & iunctæ cortice uirgæ.
Semina tum primum longis cerealia ſulcis
Obruta ſunt: preſſiq; iugo gemuere iuuenci.
Tertia poſt illam ſucceſſit ænea proles
Sæuior ingeniis: & ad horrida promptior arma:
Non ſcelerata tamen. de duro eſt ultima ferro.
Protinus irrupit uenæ peioris in æuum
Omne nefas: fugere pudor uerumq; fideſq;:
In quorum ſubiere locum fraudeſq; : doliq; :
Inſidiæq; & uis : & amor ſceleratus habendi.
Vela dabat uentis : nec adhuc bene nouerat illos
Nauita: quæq; diu ſteterant in montibus altis
Fluctibus ignotis inſultauere carinæ:
Communemq; prius ceu lumina ſolis & auræ
Cautus humum longo ſignauit limite meſſor.
Nec tantum ſegetes alimentaq; debita diues
Poſcebatur humus : ſed itum eſt in uiſcera terræ.
Quaſq; recondiderat: ſtygiiſq; admouerat umbris
Effodiuntur opes irritamenta malorum.
Iamq; nocens ferrum : ferroq; nocentius aurum
Prodierat: prodit bellum quod pugnat utroq;:
Sanguineaq; manu crepitantia concutit arma.
Viuitur ex rapto : non hoſpes ab hoſpite tutus.
Non ſocer a genero: fratrum quoq; gratia rara eſt.
Imminet exitio uir coniugis: illa mariti.
Lurida terribiles miſcent aconita nouercæ.
Filius ante diem patrios inquirit in annos.
Victa iacet pietas : & uirgo cæde madentes
Vltima cæleſtum terras aſtræa reliquit.
Neue foret terris ſecurior arduus æther:
Affectaſſe ferunt regnum cæleſte gigantes:
Altaq; congeſtos ſtruxiſſe ad ſydera montes.
Tum pater omnipotens miſſo perfregit olympū
Fulmine: & excuſſit ſubiectum pelion oſſæ.
Obruta mole ſua cum corpora dira iacerent:
Perfuſam multo natorum ſanguine terram
Immaduiſſe ferunt: calidumq; animaſſe cruorē.
Et ne nulla ſuæ ſtirpis monumenta manerent:
In faciem uertiſſe hominum : ſed & illa propago
Contemptrix ſuperum: ſæuæq; auidiſſima cædis:
Et uiolenta fuit: ſcires e ſanguine natam.
Quæ pater ut ſumma uidit ſaturnius arce
Ingemit : & facto nondum uulgata recenti

Fœda lycaoniæ referens conuiuia menſæ:
Ingentes animo dignas Ioue concipit iras.
Conciliumq; uocat: tenuit mora nulla uocatos.
Eſt uia ſublimis cælo manifeſta ſereno.
Lactea nomen habet: candore notabilis ipſo.
Hac iter eſt ſuperis ad magni tecta tonantis:
Regalemq; domum. dextra læuaq; deorum
Atria nobilium ualuis celebrantur apertis.
Plebs habitat diuerſa locis: a fronte potentes
Cælicolæ clariq; ſuos poſuere penates.
Hic locus eſt: quem ſi uerbis audacia detur:
Haud timeam magni dixiſſe palacia cæli.
Ergo: ubi marmoreo ſuperi ſedere receſſu:
Celſior ipſe loco: ſceptroq; innixus eburno:
Terrificam capitis concuſſit terq; quaterq;
Cæſariem: cum qua terram mare ſydera mouit.
Talibus inde modis ora indignantia ſoluit.
Non ego pro mundi regno magis anxius illa
Tempeſtate fui: qua centum quiſq; parabat
Euincere anguipedum captiuo brachia cælo:
Nam quãq; ferus hoſtis erat: tamen illud ab uno
Corpore: & ex una pendebat origine bellum.
Nunc mihi qua totum nereus circũſonat orbem:
Perdendum eſt mortale genus. per flumina iuro
Infera ſub terras ſtygio labentia luco:
Uncta prius tentanda. ſed immedicabile uulnus
Enſe recidendum eſt: ne pars ſincera trahatur.
Sunt mihi ſemidei: ſũt ruſtica numina nymphæ:
Sunt fauni ſatyriq; & monticolæ ſiluani:
Quos quoniam cæli nondum dignamur honore:
Quas dedimus certe terras habitare ſinamus.
An ſatis o ſuperi tutos fore creditis illos?
Cum mihi qui fulmen: qui uos habeoq;: regoq;:
Struxerit inſidias notus feritate lycaon.
Contremuere omnes: ſtudiiſq; ardentibus auſum
Talia depoſcunt: ſic cum manus impia ſæuit
Sanguine cæſareo romanum extinguere nomen:
Attonitum tanto ſubitæ terrore ruinæ
Humanum genus eſt: totuſq; perhorruit orbis.
Nec tibi grata minus pietas auguſte tuorum:
Quam fuit illa Ioui: qui poſtq̃ uoce manuq;
Murmura compreſſit: tenuere ſilentia cuncti.
Subſtitit ut clamor preſſus grauitate regentis:

Iuppiter hoc iterum ſermone ſilentia rupit.
Ille quidem pœnas: curam hāc dimittite: ſoluit.
Quod tamen admiſſum: quæ ſit uindicta docebo.
Contigerat noſtras infamia temporis aures:
Quam cupiens falſam ſummo delabor olympo.
Et deus humana luſtro ſub imagine terras.
Longa mora eſt: quantum noxæ ſit ubiq; reptū
Enumerare: minor fuit ipſa infamia uero.
Mænala tranſieram latebris horrenda ferarum:
Et cum cylleno gelidi pineta lycei.
Arcados hinc ſedes & inhoſpita tecta tyranni
Ingredior: traherent cum ſera crepuſcula noctē.
Signa dedi ueniſſe deum: uulguſq; precari
Cœperat: irridet primo pia uota lycaon.
Mox ait experiar deus hic diſcrimine aperto
An ſit mortalis: nec erit dubitabile uerum.
Nocte grauem ſomno nec opina perdere morte
Me parat: hæc illi placet experientia ueri.
Nec contentus eo eſt. miſſi de gente moloſſa
Obſidis unius iugulum mucrone reſoluit.
Atq; ita ſemineces partim feruentibus artus
Mollit aquis: partim ſubiecto torruit igni:
Quos ſimul impoſuit menſis: ego uindice flāma
In dominum dignos euerti tecta penates.
Territus ipſe fugit: nactuſq; ſilentia ruris
Exultat: fruſtraq; loqui conatur. ab ipſo
Colligit os rabiem: ſolitæq; cupidine cædis
Vertitur in pecudes: & nūc quoq; ſanguine gaudet.
In uillos abeunt ueſtes: in crura lacerti.
Fit lupus: & ueteris ſeruat ueſtigia formæ.
Canicies eadem eſt: eadem uiolentia uultus.
Idem oculi lucent: eadem feritatis imago eſt.
Occidit una domus: ſed non domus una perire
Digna fuit. qua terra patet fera regnat erinnys:
In facinus iuraſſe putes. dent ocius omnes
Quas meruere pati (ſic ſtat ſententia) pœnas.
Dicta Iouis pars uoce ꝓbant: ſtimuloſq; fremēti
Addiciunt. alii partes aſſenſibus implent.
Eſt tamen humani generis iactura dolori
Omnibus. & quæ ſit terræ mortalibus orbæ
Forma futura rogant: quis ſit laturus in aras
Tura. feris ne paret populandas tradere terras.
Talia quærentes (ſibi enim fore cætera curæ)

RDISCEQATPPPEETBFVFNCSVNCINSFIEIICTSIVIOO ex ſuperum trepidare uetat : ſobolemq; priori
iſſimilem populo promittit origine mira .
amq; erat in totas ſparſurus fulmina terras:
ed timuit ne forte ſacer tot ab ignibus æther
onciperet flammas : totuſq; ardeſceret axis .
ſſe quoq; in fatis reminiſcitur affore tempus :
uo mare:quo tellus:correptaq; regia cæli
rdeat : & mundi moles operoſa laboret .
ela reponuntur manibus fabricata cyclopum .
œna placet diuerſa : genus mortale ſub undis
erdere : & ex omni nimbos dimittere cælo .
rotinus æoliis aquilonem claudit in antris:
t quæcunq; fugant inductas flamina nubes .
mittitq; notum:madidis notus euolat alis
eribilem picea tectus caligine uultum .
arba grauis nimbis:canis fluit unda capillis .
ronte ſedent nebulæ . rorant pennæq; ſinuſq; .
tq; manu late pendentia nubila preſſit :
it fragor : & denſi funduntur ab æthere nimbi .
uncia Iunonis uarios induta colores
oncipit iris aquas : alimentaq; nubibus affert .
ternuntur ſegetes : & deplorata colonis
ota iacent : longiq; perit labor iritus anni.
ec cælo contenta ſuo eſt Iouis ira : ſed illum
æruleus frater iuuat auxiliaribus undis .
onuocat hic amnes : qui poſtq̃ tecta tyranni
ntrauere ſui : non eſt hortamine longo
unc ait utendum . uires effundite ueſtras.
ic opus eſt : aperite domos : ac mole remota
luminibus ueſtris totas immittite habenas .
uſſerat . hi redeunt : ac fontibus ora relaxant .
t defrenato uoluuntur in æquora curſu .
pſe tridente ſuo terram percuſſit . at illa
ntremuit : motuq; uias patefecit aquarum .
xpaciata ruunt per apertos flumina campos :
umq; ſatis arbuſta ſimul pecudeſq; uiroſq;
ectaq; cumq; ſuis rapiunt penetralia ſacris .
i qua domus manſit : potuitq; reſiſtere tanto
ndeiecta malo:culmen tamen altior huius
nda tegit : preſſæq; latent ſub gurgite turres .
amq; mare & tellus nullū diſcrimen habebant .
mnia pontus erat . deerant quoq; littora põto .
ccupat hic collem . cymba ſedet alter adunca :

Et ducit remos illic : ubi nuper ararat .
Ille supra segetes : aut mersæ culmina uillæ
Nauigat . hic summa piscem deprendit in ulmo .
Figitur in uiridi(sic fors tulit)anchora prato:
Aut subiecta tegunt curuæ uineta carinæ .
Et modo qua graciles gramen carpsere capellæ:
Nunc ibi deformes ponunt sua corpora phocæ .
Mirantur sub aqua lucos urbesq; domosq;
Nereides:siluasq; tenent delphines : & altis
Incursant ramis : agitataq; robora pulsant .
Nat lupus inter oues : fuluos uehit unda leones.
Vnda uehit tigres:nec uires fulminis apro .
Crura nec ablato prosunt uelocia ceruo .
Quæsitisq; diu terris ubi sistere possit:
In mare lassatis uolucris uaga decidit alis .
Obruerat tumulos immensa licentia ponti:
Pulsabantq; noui montana cacumina fluctus .
Maxima pars unda rapit' . quibus unda pepercit :
Illos longa domant inopi ieiunia uictu .
Separat aonios attæis phocis ab aruis
Terra ferax: dum terra fuit. sed tempore in illo
Pars maris & latus subitarum campus aquarum.
Mons ibi uerticibus petit arduus astra duobus
Nomine parnassus:superatq; cacumine nubes .
Hic ubi deucalion(nam cætera texerat æquor)
Cum consorte tori parua rate uectus adhæsit.
Coricidas nymphas:& numina montis adorant :
Fatidicamq; themim: quæ tunc oracla tenebat.
Non illo melior quisq̄:nec amantior æqui
Vir fuit : aut illa reuerentior ulla deorum .
Iuppiter ut liquidis stagnare paludibus orbem :
Et superesse uirum de tot modo milibus unum:
Et superesse uidet de tot modo milibus unam
Innocuos ambos : cultores numinis ambos :
Nubila disiecit : nimbisq; aquilone remotis:
Et cælo terras ostendit:& æthera terris.
Nec maris ira manet : positoq; tricuspide telo
Mulcet aquas rector pelagi : supraq; profundum
Exstantem:atq; humeros innato murice tectum
Cæruleum tritona uocat : conchaq; sonanti
Inspirare iubet : fluctusq; & flumina signo
Iam reuocare dato . caua buccina sumitur illi
Tortilis in latum ; quæ turbine crescit ab imo .

Buccina : quæ in medio concepit ubi aera ponto:
Littora uoce replet ſub utroq; iacentia phœbo.
Tum quoq; ut ora dei madida rorantia barba
Contigit : & cecinit iuſſos inflata receſſus .
Omnibus audita eſt telluris & æquoris undis .
Et quibus eſt undis audita : coercuit omnes .
Iam mare littus habet:plenos capit alueus ānes.
Flumina ſubſidunt : colleſq; exire uidentur.
Surgit humus.creſcunt loca decreſcētibus undis.
Poſtq; diem longam nudata cacumina ſiluæ
Oſtendunt : limumq; tenent in fronde relictum.
Redditus orbis erat: quem poſtq̄ uidit apertum:
Et deſolatas agere alta ſilentia terras :
Deucalion lachrymis ita pyrrham affatur abortis.
O ſoror o coniunx o fœmina ſola ſuperſtes
Quam commune mihi genus : & patruelis origo:
Deinde torus iunxit: nunc ipſa pericula iungunt:
Terrarum : quaſcunq; uident occaſus & ortus :
Nos duo turba ſumus . poſſedit cætera pontus .
Hæc quoq; adhuc uitæ non eſt fiducia noſtræ
Certa ſatis . terent etiam nunc nubila mentem .
Quis tibi : ſi ſine me fatis erepta fuiſſes :
Nunc animus miſeranda foret?quo ſola timorem
Ferre modo poſſes?quo conſolante dolores?
Nāq; ego(crede mihi)ſi te quoq; pontus haberet :
Te ſequerer coniunx: & me quoq; pōtus haberet .
Outinam poſſem populos reparare paternis
Artibus:atq; animas formatæ infundere terræ.
Nunc genus in nobis reſtat mortale duobus .
Sic uiſum é ſuperis:hominūq; exẽpla manemus .
Dixerat . & flebāt . placuit cæleſte precari
Numen : & auxilium per ſacras quærere ſortes.
Nulla mora eſt.adeunt pariter cephiſidas undas :
Et nondum liquidas : ſed iam uada nota ſecātes.
Inde ubi libatos irrorauere liquores
Veſtibus & capiti : flectunt ueſtigia ſacræ
Ad delubra deæ : quorum faſtigia turpi
Pallebant muſco : ſtabantq; ſine ignibus aræ .
Vt templi tetigere gradus:procumbit uterq;
Pronus humi:gelidoq; pauens dedit oſcula ſaxo.
Atq; ita : ſi precibus dixerunt numina iuſtis
Victa remolleſcunt : ſi flectitur ira deorum:
Dic themi qua generis damnum reparabile noſtri

Arte ſit:& merſis fer opem mitiſſima rebus.
Mota dea eſt: ſortemq; dedit:diſcedite templo:
Et uelate caput: cinctaſq; reſoluite ueſtes:
Oſſaq; poſt tergum magnæ iactate parentis.
Obſtupuere diu: rupitq; ſilentia uoce
Pyrrha prior: iuſſiſq; deæ parere recuſat.
Detq; ſibi ueniam pauido rogat ore. pauetq;
Lædere iactatis maternis oſſibus umbras.
Interea repetunt obſcuris cæca latebris
Verba datæ ſortis ſecum:inter ſeq; uolutant.
Hinc promethides placidis epimethida dictis
Mulcet: & aut fallax ait eſt ſolertia nobis:
Aut pia ſunt:nullumq; nefas oracula ſuadent:
Magna parens terra eſt. lapides in corpore terræ
Oſſa reor dici: iacere hos poſt terga iubemur.
Coniugis augurio quanq̃ titania mota eſt:
Spes tamen in dubio eſt: adeo cæleſtibus ambo
Diffidunt monitis: ſed quid tentare nocebit?
Diſcedunt:uelantq; caput: tunicaſq; recingunt.
Et iuſſos lapides ſua poſt ueſtigia mittunt.
Saxa(quis hoc credat: niſi ſit pro teſte uetuſtas?)
Ponere duriciem cœpere ſuumq; rigorem:
Mollirique mora: mollitaq; ducere formam.
Mox ubi creuerunt: naturaq; mitior illis
Contigit: ut quædam ſic non manifeſta uideri
Forma poteſt hominis:ſed uti de marmore cœpta
Non exacta ſatis:rudibuſq; ſimillima ſignis:
Quæ tamen ex illis aliquo pars humida ſucco:
Et terrena fuit:uerſa eſt in corporis uſum.
Quod ſolidum eſt: flectiq; nequit:mutat in oſſa:
Quæ modo uena fuit:ſub eodem nomine mānſit.
Inq; breui ſpacio ſuperorum numine ſaxa
Miſſa uiri manibus faciem traxere uirorum.
Et de fœmineo reparata eſt fœmina iactu.
Inde genus durum ſumus experienſq; laborum.
Et documenta damus qua ſimus origine nati.
Cætera diuerſis tellus animalia formis
Sponte ſua peperit: poſtq̃ uetus humor ab igne
Percaluit ſolis: cœnumq; udæq; paludes
Intumuere æſtu: fœcundaq; ſemina rerum
Viuaci nutrita ſolo ceu matris in aluo
Creuerunt:faciemq; aliquam cepere morando.
Sic ubi deſeruit madidos ſeptenfluus agros

Nilus : & antiquo ſua flumina reddidit alueo:
Aethereoq; recens exarſit ſydere limus :
Plurima cultores uerſis animalia glebis
Inueniunt: & ī his quædam modo cœpta p ipſū
Aſcendi ſpacium : quædam imperfecta:ſuiſq;
Trunca uident humeris : & eodem corpore ſæpe
Altera pars uiuit:rudis eſt pars altera tellus .
Quippe ubi temperiē ſumpſere humorq; calorq;
Concipiunt . & ab his oriuntur cuncta duobus.
Cūq; ſit ignis aquæ pugnax:uapor humidus oēs
Res creat:& diſcors concordia fœtibus apta eſt.
Ergo ubi diluuio tellus lutulenta recenti
Solibus æthereis: altoq; recanduit æſtu:
Edidit innumeras ſpecies : partimq; figuras
Rettulit antiquas: partim noua monſtra creauit.
Illa quidem nollet:ſed te quoq; maxime python
Tum genuit : populiſq; nouis incognite ſerpens
Terror eras . tantum ſpacii de monte tenebas .
Hunc deus arcitenens & nunq; talibus armis
Ante niſi in damis capreiſq; fugacibus uſus:
Mille grauem telis exhauſta pene pharetra
Perdidit effuſo per uulnera nigra ueneno .
Neue operis famam poſſit delere uetuſtas :
Inſtituit ſacros celebri certamine ludos
Pythea perdomitæ ſerpentis nomine dictos .
Hic iuuenum quicunq; manu pedibuſue rotaue
Ceciderat æſculeæ capiebat frondis honorem .
Nondum laurus erat : longoq; decentia crine
Tempora cingebat de qualibet arbore phœbus .
Primus amor phœbi daphne peneia : quem non
Fors ignara dedit : ſed ſæua cupidinis ira .
Delius hunc nuper uicto ſerpente ſuperbus
Viderat adducto flectentem cornua neruo .
Quidq; tibi laſciue puer cum fortibus armis ?
Dixerat : iſta decent humeros geſtamina noſtros :
Qui dare certa feræ:dare uulnera poſſumus hoſti:
Qui modo peſtifero tot iugera uentre prementē
Stauimus īnumeris tumidum pythona ſagittis:
Tu face neſcio quos eſto contentus amores
Inflammare tua : nec laudes aſſere noſtras .
Filius huic ueneris : figat tuus omnia phœbe
Te meus arcus ait : quantoq; animalia cedunt
Cuncta deo : tanto minor eſt tua gloria noſtra .

Dixit:& eliſo percuſſis aere pennis
Impiger umbroſa parnaſſi conſtitit arce.
Deq; ſagittifera prompſit duo tela pharetra
Diuerſorum operū .fugat hoc: facit illud amorē.
Quod facit auratum eſt: & cuſpide fulget acuta.
Quod fugat obtuſū ē:& habet ſub arūdīe plūbū.
Hoc deus in nympha peneide fixit: at illo
Læſit apollineas traiecta per oſſa medullas.
Protinus alter amat:fugit altera nomē amantis.
Siluarum latebris captiuarumq; ferarum
Exuuiis gaudens: innuptæq; æmula phœbes.
Vitta coercebat poſitos ſine lege capillos.
Multi illam petiere: illa auerſata petentes:
Impatiens experſq; uiri nemora auia luſtrat.
Nec quid hymē: qd amor: qd ſint cōnubia curat.
Sæpe pater dixit generum mihi filia debes:
Sæpe pater dixit debes mihi nata nepotes.
Illa uelut crimen tædas exoſa iugales
Pulchra uerecundo ſuffundens ora rubore:
Inq; patris blandis hærens ceruice lacertis:
Da mihi perpetua genitor cariſſime dixit
Virginitate frui. dedit hoc pater ante dianæ.
Ille quidē obſequit̄:ſed te decor iſte quod optas
Eſſe uetat:uotoq; tuo tua forma repugnat.
Phœbus amat: uiſæq; cupit connubia daphnes:
Quodq; cupit ſperat: ſuaq; illum oracula fallūt.
Vtq; leues ſtipulæ demptis adolentur ariſtis:
Vt facibus ſæpes ardent: quas forte uiator
Vel nimis admouit: uel iam ſub luce reliquit:
Sic deus in flammas abiit: ſic pectore toto
Vritur: & ſterilem ſperando nutrit amorem.
Spectat inornatos collo pendere capillos:
Et quid ſi comantur ait? uidet igne micantes
Syderibus ſimiles oculos: uidet oſcula: quæ nō
Eſt uidiſſe ſatis. laudat digitoſq; manuſq;:
Brachiaq;:& nudos media plus parte lacertos.
Si qua latent meliora putat. fugit ocior aura
Illa leui: neq; ad hæc reuocantis uerba reſiſtit:
Nympha precor penea mane: nō īſequor hoſtis:
Nympha mane: ſic agna lupum:ſic cerua leonē:
Sic aquilam penna fugiunt trepidāte columbæ:
Hoſtes quæq; ſuos: amor eſt mihi cā ſequendi.
Me miſerum ne prona cadas: indignaue lædi

Crura notent ſentes : & ſim tibi cauſa doloris .
Aſpera qua properas loca ſunt : moderātius oro
Curre: fugāq; inhibe: moderantius inſequar ipſe.
Cui placeas inquire tamen : non incola montis :
Non ego ſum paſtor: non hic armenta gregeſq;
Horridus obſeruo . neſcis temeraria neſcis
Quem fugias : ideoq; fugis. mihi delphica tellus:
Et claros & tenedos pataraeaq; regia ſeruit .
Iuppiter eſt genitor. per me quod eritq; : fuitq; :
Eſtq; patet . per me concordant carmina neruis :
Certa quidē noſtra eſt : noſtra tamen una ſagitta
Certior : in uacuo quæ uulnera pectore fecit.
Inuentum medicina meum eſt . opiferq; p orbē
Dicor: & herbarum ſubiecta potentia nobis.
Heu mihi q; nullus amor eſt medicabilis herbis :
Nec proſunt domino quæ proſunt ōnibus artes .
Pallura locuturum timido peneia curſu
Fugit. cumq; ipſo uerba imperfecta reliquit .
Tunc quoq; uiſa decens. nudabant corpora uēti:
Obuiaq; aduerſas uibrabant flamina ueſtes .
Et leuis impulſos retro dabat aura capillos .
Auctaq; forma fuga eſt. ſed enī nō ſuſtinet ultra
Perdere blandicias iuuenis deus : utq; monebat
Ipſe amor admiſſo ſequitur ueſtigia paſſu .
Et canis in uacuo leporem cū gallicus aruo
Vidit : & hic prædam pedibus petit : ille ſalutem:
Alter inhæſuro ſimilis : iam iamq; tenere
Sperat : & extenſo ſtringit ueſtigia roſtro :
Alter in ambiguo eſt an ſit comprenſus : & ipſis
Morſibus eripitur: tangentiaq; ora relinquit :
Sic deus & uirgo eſt . hic ſpe celer : illa timore.
Qui tamen inſequitur pennis adiutus amoris
Ocior eſt : requiemq; negat : tergoq; fugacis
Imminet . & crinem ſparſum ceruicibus afflat .
Viribus abſumptis expalluit illa . citæq;
Victa labore fugæ : ſpectans peneidas undas:
Fer pater inquit opē : ſi flumina numen habetis .
Qua nimium placui tellus ait hiſce : uel iſtam
Quæ facit ut lædar mutando perde figuram.
Vix prece finita torpor grauis occupat artus :
Mollia cinguntur tenui præcordia libro :
In frondes crines : in ramos brachia creſcunt.
Pes modo tam uelox pigris radicibus hæret .

Ora cacumen habent : remanet nitor unus ĩ illa.
Hãc quoq; phœbus amat. positaq; ĩ stipite dextra
Sentit adhuc trepidare nouo sub cortice pectus.
Complexusq; suis ramos ut membra lacertis :
Oscula dat ligno . refugit tamen oscula lignum .
Cui deus: at quoniã coniunx mea non potes esse:
Arbor eris certe dixit mea . semper habebunt
Te coma te citharæ te nostræ laure pharetræ .
Tu ducibus lætis aderis: cum læta triumphum
Vox canet : & uisent longas capitolia pompas .
Postibus augustis eadem fidissima custos
Ante fores stabis : mediamq; tuebere quercum :
Vtq; meum intonsis caput est iuuenile capillis :
Tu quoq; ppetuos semper gere frondis honores .
Finierat pæan : factis modo laurea ramis
Annuit : utq; caput uisa est agitasse cacumen .
Est nemus æmoniæ prærupta qđ' undiq; claudit
Silua. uocant tempe : p quæ peneus ab imo
Effusus pindo spumosis uoluitur undis :
Deiectuq; graui tenues agitantia fumos
Nubula conducit: summisq; aspergine siluis
Influit : & sonitu plus q̃ uicina fatigat .
Hæc domus : hæc sedes: hæc sũt penetralia magni
Amnis: in his residens facto de cautibus antro
Vndis iura dabat: nymphisq; colentibus undas.
Conueniunt illuc populana flumina primum
Nescia gratentur : consolentur ne parentem .
Populifer sperchius : & irrequietus enipeus:
Eridanusq; senex: lenisq; amphrysus : & æas:
Moxq; amnes alii : qui qua tulit impetus illos
In mare deducunt fessas erronibus undas .
Inachus unus abest: imoq; reconditus antro
Fletibus auget aquas : natamq; miserrimus io
Luget ut amissam : nescit uita ne fruatur :
An sit apud manes: sed quã non inuenit usq̃:
Esse putat nusq̃. atq; animo peiora ueretur .
Viderat a patrio redeuntem iuppiter illam
Flumine: & o uirgo ioue digna tuoq; beatum
Nescio quem factura toro : pete dixerat umbras:
Arthos: arthos nemorum (& mõstrauerat ãbas)
Dum calet : & medio sol est altissimus orbe.
Quod si sola times latebras intrare ferarum
Præsidio tuta deo nemorum secreta subibis :

Nec de plebe deo : ſed qui cæleſtia magna
Sceptra manu teneo. ſed q̃ uaga fulmina mitto.
Ne fuge me (fugiebat enim) iam paſcua lernæ
Conſitaq; arboribus lycea reliquerat arua :
Cum deus inducta latas caligine terras
Occuluit: tenuitq; fugam : rapuitq; pudorem.
Interea medios Iuno deſpexit in agros:
Et noctis faciem nebulas feciſſe uolucres
Sub nitido mirata die : non fluminis illas
Eſſe:nec humenti ſenſit tellure remitti.
Atq; ſuus coniunx ubi ſit circumſpicit:ut quæ
Deprenſi totiens iam noſſet furta mariti.
Quem poſtq̃ cælo non repperit : aut ego fallor:
Aut ego lædor ait : delapſaq; ab æthere ſummo
Conſtitit in terris:nebulaſq; recedere iuſſit.
Coniugis aduentum præſenſerat : inq; nitentem
Nachidos uultus mutauerat ille iuuencam:
Bos quoq; formoſa eſt. ſpeciem ſaturnia uaccæ
Quanq̃ inuita probat: nec non & cuius:& unde :
Quo ue ſit armento ueri quaſi neſcia quærit.
Iuppiter e terra genitam mentitur : ut auctor
Deſinat inquiri: petit hanc ſaturnia munus.
Quid faciat: crudele ſuos abdicere amores :
Non dare ſuſpectum:pudor ē qui ſuadeat illud:
Hinc diſſuadet amor . uictus pudor eſſet amore :
Sed leue ſi munus ſociæ generiſq; toriq;
Vacca negaretur: poterat non uacca uideri.
Pellice donata non protinus exuit omnem
Diua metum : timuitq; iouem:& fuit anxia furti:
Donec ariſtoridæ ſeruandam tradidit argo .
Centum luminibus cinctū caput argus habebat:
Inde ſuis uicibus capiebant bina quietem .
Cætera ſeruabant:atq; in ſtatione manebant.
Conſtiterat quocunq; loco:ſpectabat ad io:
Ante oculos io quanuis auerſus habebat.
Luce ſinit paſci. cum ſol tellure ſub alta eſt:
Claudit:& indigno circundat uincula collo
Frondibus arboreis & amara paſcitur herba.
Proq; toro terræ non ſemper gramen habenti
Incubat infelix. limoſaq; flumina potat.
Illa etiam ſupplex argo cum brachia uellet
Tendere : non habuit quæ brachia tenderet argo .
Et conata queri:mugitus edidit ore .

Pertimuitq; ſonos: propriaq; exterrita uoce eſt.
Venit & ad patrias ubi ludere ſæpe ſolebat
Inachidas ripas. nouaq; ut conſpexit in unda
Cornua pertimuit: ſe ſeq; exterrita fugit.
Naiades ignorant: ignorat & inachus ipſe
Quæ ſit. at illa patrem ſequit: ſequiturq; ſorores:
Et patitur tangi: ſeq; admirantibus offert.
Decerptas ſenior porrexerat inachus herbas.
Illa manus lambit: patriiſq; dat oſcula palmis.
Nec retinet lachrymas & ſi modo uerba ſequãtur
Oret opem: nomenq; ſuum caſuſq; loquatur.
Littera pro uerbis: quam pes in puluere duxit
Corporis indicium mutati triſte peregit.
Me miſeꝛ exclamat pater inachus: inq; gemẽtis
Cornibus & niueæ pendens ceruice iuuencæ:
Me miſerum ingeminat. tu ne es quæſita per oẽs
Nata mihi terras? tu non inuenta reperta es.
Luctus erat leuior. retices: nec mutua noſtris
Dicta refers: alto tantum ſuſpiria ducis
Pectore: quodq; unũ potes ad mea uerba remugis
At tibi ego ignarus thalamos tædaſq; parabam.
Spesq; fuit generi mihi prima: ſecunda nepotũ.
De grege nunc tibi uir: & de grege natus habẽdus.
Nec finire licet tantos mihi morte dolores.
Sed nocet eſſe deum: præcluſaq; ianua leti
Aeternum noſtros luctus extendit in æuum.
Talia dicenti ſtellatus ſummouet argus:
Ereptamq; patri diuerſa in paſcua natam
Abſtrahit. ipſe procul montis ſublime cacumen
Occupat: unde ſedens partes ſpeculatur in õnes.
Nec ſuperꝛ rector mala tãta phoronidos ultra
Ferre poteſt: natumq; uocat: quem lucida partu
Pleias enixa eſt: letoq; det imperat argum.
Parua mora eſt: alas pedibus uirgamq; potente
Somniferã ſumpſiſſe manu: tegimenq; capillis
Hæc ubi diſpoſuit patria Ioue natus ab arce
Deſilit in terras: illic tegimenq; remouit:
Et poſuit pennas. tantummodo uirga retẽta é:
Hac agit ut paſtor per deuia rura capellas
Dum uehit adductas: & ſtructis cantat auenis.
Voce nouæ captus cuſtos iunonius artis:
Quiſquis es hoc mecum poteris conſidere ſaxo
Argus ait: neq; enim pecori fœcundior ullo

Herba loco eſt: aptamq; uides paſtoribus umbrã
Sedit atlantiades: & euntem multa loquendo
Detinuit ſermone diem: iunctiſq; canendo
Vincere arundinibus ſeruantia lumina tentat.
Ille tamen pugnat molles euincere ſomnos.
Et quanuis ſopor eſt oculorum parte receptus:
Arte tamen uigilat: quærit quoq; (nanq; reperta
Fiſtula nuper erat) qua ſit ratione reperta.
Tum deus arcadiæ gelidis in montibus inquit
Inter amadryadas celeberrima nonacrinas
Naias una fuit: nymphæ ſyringa uocabant.
Non ſemel & ſatyros eluſerat illa ſequentes:
Et quoſcunq; deos: umbroſaq; ſilua feraxq;
Rus habet. ortygiam ſtudiis ipſamq; colebat
Virginitate deam: ritu quoq; cincta dianæ
Falleret: & credi poſſet latonia: ſi non
Corneus huic arcus: ſi non foret aureus illi.
Sic quoq; fallebat. redeuntem colle lyceo
Pan uidet hanc. pinuq; caput præcinctus acuta
Talia uerba refert. tibi nubere nympha uolentis
Otis cede dei. reſtabat uerba referre
Et precibus ſpretis fugiſſe per auia nympham:
Donec harenoſi placidum ladonis ad amnem
Venerat: hic illam curſum impedientibus undis
Vt ſe mutarent liquidas oraſſe ſorores.
Panaq; cum prenſam ſibi iam ſyringa putaret
Corpore pro nymphæ calamos tenuiſſe paluſtres:
Dumq; ibi ſuſpirat motos in arundine uentos
Effeciſſe ſonum tenuem ſimilemq; querenti.
Arte noua uociſq; deum dulcedine captum
Hoc mihi conſilium tecum dixiſſe manebit.
Atq; ita diſparibus calamis compagine cæræ
Inter ſe iunctis nomen tenuiſſe puellæ.
Talia dicturus uidit cyllenius omnes
Succubuiſſe oculos: adopertaq; lumina ſomno.
Supprimit extemplo uocem: firmatq; ſoporem
Languida permulcens medicata lumina uirga.
Nec mora: falcato manentem uulnerat enſe
Qua collo eſt confine caput: ſaxoq; cruentum
Deiicit: & maculat præruptam ſanguine rupem.
Alge iaces: quodq; in tot lumina lumen habebas
Extinctum eſt. centũq; oculos nox occupat una.
Excipit hos uolucriſq; ſuæ ſaturnia pennis

Collocat : & gemmis caudam ſtellātibus implet .
Protinus exarſit : nec tempora diſtulit iræ :
Horriferamq; oculis animoq; obiecit erinnym
Pellicis argolicæ ſtimuloſq; in pectore cæcos
Condidit: & profugam per totum terruit orbem .
Vltimus immenſo reſtabas nile labori :
Quem ſimul ac tetigit poſitiſq; in margine ripæ
Procubuit genibus : reſupinoq; ardua collo
Quos potuit ſolos tendens ad ſydera uultus
Et gemitu & lachrymis & luctiſono mugitu
Cum Ioue uiſa queri eſt : finemq; orare malorū .
Coniugis ille ſuæ complexus colla lacertis :
Finiat ut pœnas tandem rogat : inq; futurum
Pone metus inquit : nunq̄ tibi cauſa doloris
Hæc erit: & ſtygias iubet hoc audire paludes .
Vtlenita dea eſt : uultus capit illa priores :
Fitq; quod ante fuit . fugiunt de corpore fetæ.
Cornua decreſcunt . fit luminis arctior orbis .
Contrahitur rictus : redeunt humeriq; manuſq; :
Vngulaq; in quinos delapſa aſſumitur ungues .
De boue nil ſupereſt formæ niſi candor in illa .
Officioq; pedum nymphe contenta duorum
Erigitur : metuitq; loqui : ne more iuuencæ
Mugiat : & timide uerba intermiſſa retentat .
Nunc dea lanigera colitur celeberrima turba .
Hinc epaphus magni genitus de ſemine tandem
Creditur eſſe Iouis : perq; urbes iuncta parenti
Templa tenet . fuit huic animis æqualis & annis
Sole ſatus phaethon: quē quōdā magna loquētē
Nec ſibi cedentem phœboq; parente ſuperbum
Non tulit inachides: matriq; ait omnia demens
Credis : & es tumidus genitoris imagine falſi .
Erubuit phaethon: iramq; pudore repreſſit .
Et tulit ad clymenen epaphi conuicia matrem .
Quoq; magis doleas genitrix ait en ego liber
Ille ferox tacui : pudet hæc obprobria nobis
Et dici potuiſſe : & non potuiſſe refelli .
At tu :ſi modo ſum cæleſti ſtirpe creatus :
Ede notam tanti generis : meq; aſſere cælo .
Dixit: & implicuit materno brachia collo .
Perq; ſuum: meropiſq; caput : tædaſq; ſororum
Traderet orauit ueri ſibi ſigna parentis .
Ambiguū eſt clymene precibus phaethontis an ira

Mota magis dicti ſibi criminis :utraq; cælo
Brachia porrexit : ſpectanſq; ad lumina ſolis :
Per iubar hoc inquit radius inſigne coruſcis
Nate tibi iuro : quod nos auditq; uidetq; :
Hoc te quem ſpectas:hoc te qui temperet orbem
Sole ſatum : ſi ficta loquor : neget ipſe uidēdum
Se mihi : ſitq; oculis lux iſta nouiſſima noſtris .
Nec longus patrios labor eſt tibi noſſe penates .
Vnde oritur domus eſt terræ contermina noſtræ .
Si modo fert animus gradere:& ſcitabere ab ipſo.
Micat extemplo lætus poſt talia matris
Dicta ſuæ phaethon : & concipit æthera mente .
Aethiopaſq; ſuos : poſitoſq; ſub ignibus indos
Sydereis tranſit : patrioſq; adit impiger ortus.

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER SECVNDVS.

REGIA SOLIS ERAT SUBlimibus alta columnis :
Clara micante auro : flammaſq; imitante pyropo:
Cuius ebur nitidum faſtigia ſumma tegebat .
Argenti biſores radiabant lumine ualuæ .
Materiam ſuperabat opus : nam mulciber illic
Aequora cælarat medias cingentia terras :
Terrarumq; orbem : cælumq; quod īminet orbi .
Cæruleos habet unda deos : tritona canorum:
Proteaq; ambiguum : balenarumq; prementem
Aegæona ſuis immania terga lacertis .
Doridaq; : & natas: quarum pars nare uidetur:
Pars in mole ſedens uirides ſiccare capillos :
Piſce uehi quædam: facies non omnibus una:
Non diuerſa tamen : qualem decet eſſe ſororum:
Terra uiros urbeſq; gerit ſiluaſq; feraſq;
Fluminaq; & nymphas & cætera numina ruris .
Hæc ſuper impoſita eſt cæli fulgentis imago .
Signaq; ſex foribus dextris totidemq; ſiniſtris :
Quo ſimul accliuo clymeneia limite proles
Venit : & intrauit dubitati tecta parentis :
Protinus ad patrios ſua fert ueſtigia uultus :
Conſiſtitq; procul : neq; enim propiora ferebat

Lumina . purpurea uelatus ueſte ſedebat
In ſolio phœbus claris lucente ſmaragdis .
A dextra leuaq; dies :& menſis :& annus:
S æculaq; : & poſitæ ſpaciis æqualibus horæ :
V erq; nouum ſtabat cinctum florente corona .
S tabat nuda æſtas : & ſpicea ſerta gerebat .
S tabat & auctunnus calcatis ſordibus uuis .
E t glacialis hyems canos hirſuta capillos .
I nde loco medius rex nouitate pauentem
S ol oculis iuuenem: quibus aſpicit omnia uidit.
Quæq; uiæ tibi cauſa ? quid hac ait arce petiſti
P rogenies phaethon haud inficianda parenti ?
I lle refert o lux immenſi publica mundi
P hœbe pater : ſi das uſū mihi nominis huius :
N ec falſa clymene culpam ſub imagine cælat :
P ignora da genitor : per quæ tua uera propago
C redar : & hunc animis errorem detrahe nrīs .
D ixerat : at genitor circū caput omne micantes
D epoſuit radios : propiuſq; accedere iuſſit .
A mplexuq; dato : nec tu meus eſſe negari
D ignus es : & clymene ueros ait edidit ortus .
Quoq; miūs dubites: qđ uis pete munus : & illud
M e tribuente feres . promiſſi teſtis adeſto
D is iuranda palus oculis incognita noſtris .
V ix bene deſierat : currus rogat ille paternos :
I nq; diem alipedum ius & moderamen equorū .
P œnituit iuraſſe patrem : qui terq; quaterq;
C ōcutiens illuſtre caput temeraria dixit
V ox mea facta tua eſt . utinam promiſſa liceret
N on dare : confiteor : ſolum hoc tibi nate negarē .
D iſſuadere licet : non eſt tua tuta uoluntas .
M agna petis phaethon :& quæ non uiribus iſtis
M unera cōueniunt :nec tam puerilibus annis .
S ors tua mortalis : non eſt mortale quod optas .
P lus etiā q̄ quod ſuperis contingere poſſit
N eſcius affectas . placeat ſibi quiſq; licebit :
N on tamen ignifero quiſq̄ conſiſtere in axe
M e ualet excepto . uaſti quoq; rector olympi
Q ui fera terribili iaculatur fulmina dextra
N ō aget hos currus :& quid ioue maius habemus?
A rdua prima uia eſt : & qua uix mane recentes
E nituntur equi . medio eſt altiſſima cælo :
V nde mare & terras ipſi mihi ſæpe uidere

Fit timor: & pauida trepidat formidine pectus.
Vltima prona uia est: & eget moderamine certo.
Tunc etiam quæ me subiectis excipit undis
Ne ferar in præceps tethys solet ipsa uereri.
Adde q; assidua rapitur uertigine cælum:
Sideraq; alta trahit: celeriq; uolumine torquet.
Nitor in aduersum: nec me: qui cætera: uincit
Impetus: & rapido contrarius euehor orbi.
Finge datos currus. quid agis? poteris ne rotatis
Buius ire polis: ne te citus auferat axis?
Forsitan & lucos illic urbesq; deorum
Concipias animo delubraq; ditia donis
Esse: per insidias iter est formasq; ferarum:
Tq; uiam teneas: nulloq; errore traharis:
Per tamen aduersi gradieris cornua tauri:
Hemonioseq; arcus: uiolentiq; ora leonis:
Sæuaq; circuitu curuantem brachia longo
Scorpion: atq; aliter curuantem brachia cancrū.
Nec tibi quadrupedes animosos ignibus illis:
Quos ī pectore habēt: quos ore & naribus efflant:
In prōptu regere est. uix me patiuntur: ubi acres
Incaluere animi: ceruixq; repugnat habenis.
At tu funesti: ne sim tibi muneris auctor
Sate caue. dum resq; sinit tua corrige uota.
Scilicet ut nostro genitum te sanguine credas:
Ignora certa petis: do pignora certa timendo.
Et patrio pater esse metu probor. aspice uultus
Ecce meos: utinamq; oculos in pectore posses
Inserere: & patrias intus deprendere curas.
Deniq; quicquid habet diues circūspice mundus:
Deq; tot ac tantis cæli terræq; marisq;
Posce bonis aliquid. nullam patiere repulsam.
Deprecor hoc unum: quod uero nomine pœna:
Nō honor ē. pœnā phaethon pro munere poscis.
Quid mea colla tenes blandis ignare lacertis?
Ne dubita dabitur: stygias iurauimus umbras:
Quodcunq; optaris: sed tu sapientius opta.
Finierat monitus. dictis tamen ille repugnat:
Propositumq; premit: flagratq; cupidine currus.
Ergo qua licuit genitor cunctatus ad altos
Deducit iuuenem uulcania munera currus.
Aureus axis erat: temo aureus: aurea summæ
Curuatura rotæ: radiorum argenteus ordo.

Per iuga chryſolithi : poſitæq; ex ordine gẽmæ
Clara repercuſſo reddebant lumina phœbo.
Dũq; ea magnanimus phaethon miratur: opuſq;
Proſpicit: ecce uigil nitido patefecit ab ortu
Purpureas aurora fores: & plena roſarum:
Atria diffugiunt ſtellæ: quarum agmina cogit
Lucifer: & cæli ſtatione nouiſſimus exit.
Tum pater ut terras: mũdumq; rubeſcere uidit:
Cornuaq; extremæ uelut euaneſcere lunæ:
Iungere equos titan uelocibus imperat horis.
Iuſſa deæ celeres peragunt: ignemq; uomentes
Ambroſiæ ſucco ſaturos præſepibus altis
Quadrupedes ducunt: adduntq; ſonantia frena.
Tum pater ora ſui ſacro medicamine nati
Contigit: & rapidæ fecit patientia flammæ.
Impoſuitq; comæ radios: præſagaq; luctus
Pectore ſollicito repetens ſuſpiria dixit:
Si potes his ſaltem monitis parere parentis:
Parce puer ſtimulis: & fortius utere loris.
Sponte ſua properant: labor eſt ĩhibere uolãtes.
Nec tibi directos placeat uia quinq; per arcus.
Sectus in obliquum eſt lato curuamine limes:
Zonarumq; trium contentus fine: polumq;
Effugit auſtralem: iunctamq; aquilonibus arctõ.
Hac ſit iter: manifeſta rotæ ueſtigia cernes.
Vtq; ferant æquos & cælum & terra calores
Nec preme: nec ſũmum molire per æthera currũ.
Altius egreſſus cæleſtia tecta cremabis:
Inferius terras. medio tutiſſimus ibis.
Neu te dexterior tortum declinet in anguem:
Ne ue ſiniſterior preſſam rota ducat ad aram:
Inter utrunq; tene. fortunæ cætera mando:
Quæ iuuet: & melius q̃ tu tibi conſulat opto.
Dum loquor heſperio poſitas in littore metas
Humida nox tetigit. non eſt mora libera nobis:
Poſcimur. & fulget tenebris aurora fugatis.
Corripe lora manu: uel ſi mutabile pectus
Eſt tibi: conſiliis non curribus utere noſtris:
Dum potes: & ſolidis etiam nunc ſedibus aſtas:
Dumq; male optatos nõdum premis ĩſcius axes:
Quæ tutus ſpectes: ſine me dare lumina terris.
Occupat ille leuem iuuenili corpore currum:
Statq; ſup: manibuſq; datas contingere habenas

Gaudet: & inuito grates agit ille parenti.
Interea uolucres pyrous eous & æthon
Solis equi: quartusq; phlegon hinnitibus auras
Flammiferis implent: pedibusq; repagula pulsãt.
Quæ postq̃ tethys fatorum ignara nepotis
Reppulit: & facta est immensi copia cæli:
Corripuere uiam pedibusq; per aera motis
Obstantes scindunt nebulas: pennisq; leuati
Prætereunt ortos iisdem de partibus euros.
Sed leue põdus erat: nec quod cognoscere posset
Solis equi. solitaq; iugum grauitate carebat.
Vtq; labant curuæ iusto sine pondere naues:
Perq; mare instabiles nimia leuitate feruntur:
Sic onere insueto uacuos dat in aera saltus:
Succutiturq; alte: similisq; est currus inani.
Quod simulac sensere: ruũt: tritumq; relinquũt
Quadriiuges spaciũ: nec quo prius ordine currũt.
Ipse pauet: nec qua cõmissas flectat habenas:
Nec scit qua sit iter: nec si sciat imperet illis.
Tum primum radius gelidi caluere triones:
Et uetito frustra tentarunt æquore tingi.
Quæq; polo posita est glaciali proxima serpens
Frigore pigra prius: nec formidabilis ulli
Incaluit: suppressitq; nouas feruoribus iras.
Te quoq; turbatum memorant fugisse boote:
Quãuis tardus eras: & te tua plaustra tenebant.
Vt uero summo despexit ab æthere terras
Infelix phaethon penitus penitusq; iacentes:
Palluit: & subito genua intremuere timore.
Suntq; oculis tenebræ per tantum lumẽ obortæ.
Et iam mallet equos nunq̃ tetigisse paternos.
Iam cognosse genus piget: & ualuisse rogando:
Iam meropis dici cupiens: ita fertur ut acta
Præcipiti pinus borea: cui cuncta remisit
Frena suus rector: diis uotisq; reliquit.
Quid faciat? multum cæli post terga relictum est:
Ante oculos plus est. animo metitur utrunq;:
Et modo: quos illi fatum contingere non est:
Prospicit occasus. interdum respicit ortus.
Quidq; agat ignarus stupet: & nec frena remittit:
Nec retinere ualet: nec nomina nouit equorum.
Sparsa quoq; in uario passim miracula cælo
Vastarumq; uidet trepidus simulacra ferarum.

Est locus : in geminos ubi brachia concauat arcus
Scorpius: & cauda flexisq; utrinq; lacertis
Porrigit in spacium signorum membra duorum.
Hunc puer ut nigri madidum sudore veneni
Vulnera curuata minitantem cuspide uidit :
Mentis inops gelida formidine lora remisit.
Quæ postq̄ summo tetigere iacentia tergo
Expaciantur equi: nulloq; inhibente per auras
Ignotæ regionis eunt : quaq; impetus egit
Hac sine lege ruunt : altoq; sub æthere fixis
Incursant stellis : rapiuntq; per auia currum .
Et modo sūma petunt: modo p decliuia:uiasq;
Præcipites spacio terræ propiore feruntur :
Inferiusq; suis fraternos currere luna
Admiratur equos . combustaq; nubila fumant .
Corripitur flammis : ut quæq; altissima tellus :
Fixaq; agit rimas : & succis aret ademptis .
Pabula canescunt:cum frondibus uritur arbor .
Materiamq; suo præbet seges arida damno .
Parua queror:magnæ pereūt cū mœnibus urbes :
Cumq; suis totas populis incendia gentes
In cinerem uertunt . siluæ cum montibus ardēt.
Ardet athos : taurusq; cilix:& tmolus:& œthe:
Et tum sicca:prius celeberrima fontibus ida :
Virgineusq; helicon : & nondum œagrius æmus
Ardet in immensum geminatis ignibus ætna :
Parnassusq; biceps:& eryx:& cynthus:& othrys:
Et tandem niuibus rhodope canitura:minasq;:
Dindymaq;:& mycale:natusq; ad sacra citheron :
Nec prosunt scythiæ sua frigora:caucasus ardet:
Ossaq; cum pindo:maiorq; ambobus olympus :
Aeriæq; alpes : & nubifer apenninus .
Tum uero phaethon cunctis e partibus orbem
Aspicit accensum : nec tantos sustinet æstus:
Ferventesq; auras:uelut e fornace profunda
Ore trahit:curruq; suos candescere sentit .
Et neq; iam cineres electamq; fauillam
Ferre potest:calidoq; īuoluitur undiq; fumo :
Quoq; eat:aut ubi sit picea caligine tectus
Nescit:& arbitrio uolucrum raptatur equorum.
Sanguine tum credunt in corpora sūma uocato
Aethiopum populos nigrum traxisse colorem .
Tum facta est libye raptis humoribus æstu

Arida . tum nymphæ paſſis fonteſq; lacuſq;
Defleuere comis . quærit boetia dircen :
Argos amimonen: ephyre pirenidas undas.
Nec ſortita loco diſtantes flumina ripas
Tuta manent. mediis tanais fumauit in undis:
Peneuſq; ſenex : teutranthæuſq; caicus :
Et celer iſmenos cum phocaico erymanto :
Arſuruſq; iterum xanthus : flauuſq; licormas :
Quiq; recuruatis ludit mæander in undis :
Mygdoniuſq; melas : & tænareus eurotas .
Riit & euphrates babylonius : arſit horontes :
Thermodoonq; citus: gangeſq;: & phaſis: & iſter :
Eſtuat alpheus : ripæ ſpercheides ardent :
Quodq; ſuo tagus amne uehit ignibus aurum :
Et quæ meonias celebrabant carmine ripas
Fluminea uolucres medio caluere cayſtro .
Nilus in extremum fugit perterritus orbem :
Occuluitq; caput: quod adhuc latet: hoſtia ſeptē
Puluerulenta uacant ſeptē ſine flumine ualles.
Fors eadē iſmarios hebrum cum ſtrymone ſiccat :
Heſperioſq; amnes rhenū: rhodanumq;: padūq; :
Cuiq; fuit rerum permiſſa potentia tybrim .
Diſilit omne ſolum. penetratq; in tartara rimis .
Lumen: & infernum teret cum coniuge regem .
Et mare contrahitur : ſiccæq; eſt campus harenæ:
Quod mō pōtus erat: quoſq; altū texerat æquor:
Exiſtunt mōtes: & ſparſas cycladas augent .
Ima petunt piſces nec ſe ſuper æquora curui
Tollere cōſuetas audent delphines in auras.
Corpora phocarū ſūmo reſupina profundo
Exanimata iacent. ipſum quoq; nerea fama eſt:
Conidaq; & natas tepidis latuiſſe ſub undis.
Ter nec tūnus aquis cum toruo brachia uultu
Exerere auſus erat . ter non tulit aeris ignes:
Alma tamen tellus : ut erat circundata ponto
Inter aquas pelagi cōtractoſq; undiq; fontes:
Qui ſe condiderant in opacæ uiſcera matris :
Subſtulit omniferos collo tenus arida uultus :
Oppoſuitq; manū fronti : magnoq; tremore
Omnia concutiens paulum ſubſedit : & infra
Quam ſolet eſſe fuit : ſacraq; ita uoce locuta eſt .
Si placet hoc : meruiq;: quid o tua fulmina ceſſāt
Summe deum: liceat perituræ uiribus ignis

Ignę perire tuo : clademq; auctore leuare .
Vix equidem fauces hæc ipſa in uerba reſoluo .
Preſſerat ora uapor: toſtos en aſpice crines :
Inq; oculis fumum : uolitant ſuper ora fauillæ.
Hos ne mihi fructus? hunc fertilitatis honorem
Officiiq; refers ? q; adunci uulnera aratri
Rastrorumq; fero: totoq; exerceor anno ?
Quod pecori frondes : alimentaq; mitia fruges
Humano generi : uobis quoq; thura miniſtro ?
Sed tamen exitium fac me meruiſſe : quid undæ?
Quid meruit frater ? cur illi tradita ſorte
Aequora decreſcunt? & ab æthere longius abſunt?
Quod ſi nec fratris : nec te mea gratia tangit .
At cæli miſerere tui . circunſpice utrinq;:
Fumat uterq; polus . quos ſi uiolauerit ignis :
Atria ueſtra ruent . atlas en ipſe laborat :
Vixq; ſuis humeris ardentem ſuſtinet axem :
Si freta ſi terræ pereunt : ſi regia cæli :
In chaos antiquũ confundimur : eripe flammis :
Si quid adhuc ſupereſt : & rerum conſule ſũmæ .
Dixerat hæc tellus . neq; enim tolerare uaporem
Vlterius poterat : nec dicere plura : ſuumq;
Rettulit os in ſe : propioraq; manibus antra.
At pater omnipotens ſuperos teſtatus : & ipſum
Qui dederat currus: niſi opem ferat : omnia fato
Interitura graui : ſũmam petit arduus arcem :
Vnde ſolet nubes latis inducere terris :
Vnde mouet tonitrus : uibrataq; fulmina iactat.
Sed neq; quas poſſet terris inducere nubes
Tunc habuit : nec quos cælo dimitteret imbres .
Intonat: & dextra libratum fulmen ab aure
Miſit in aurigam: pariterq; animaq; rotiſq;
Exuit : & ſæuis compeſcuit ignibus ignes .
Conſternantur equi: et ſaltu in contraria facto
Colla iugo eripiunt : abruptaq; lora relinquunt.
Illic frena iacent . illic temone reuulſus
Axis. in hac radii fractarum parte rotarum:
Parſaq; ſunt late laceri ueſtigia curſus .
Et phaethon rutilos flamma populante capillos
Voluitur in præceps : longoq; per aera tractu
Fertur: ut interdum de cælo ſtella ſereno
Et ſi non cecidit : potuit cecidiſſe uideri .
Quem procul a patria diuerſo maximus orbe

Excipit eridanus : fumantiaq; abluit ora .
Naiades heſperiæ trifida fumantia flamma
Corpora dãt tumulo: ſignãt quoq; carmine ſaxũ.
Hic ſitus eſt phaethon currus auriga paterni :
Quem ſi non tenuit : magnis tamẽ excidit auſis .
At pater obductos luctu miſerabilis ægro
Condiderat uultus : & ſi mõ credimus : unum
Eſſe diem ſine ſole ferunt . incendia lumen
Præbebant : aliquiſq; malo fuit uſus in illo .
At clymene : poſtq̃ dixit quæcunq; fuerunt
In tantis dicenda malis : lugubris & amens
Et laniata ſinus totum percenſuit orbem :
Exanimes artus primo : mox oſſa requirens :
Reperit oſſa tamen peregrina condita ripa :
Incubuitq; loco : nomẽq; in marmore lectum
Perfudit lachrymis : & aperto pectore fouit.
Nec minus heliades lugent: & iania morti
Munera dant lachrymas: & cæſæ pectora palmis
Non auditurum miſeras phaethonta querelas
Nocte dieq; uocant : aſternunturq; ſepulchro .
Luna quater iunctis implerat cornibus orbem :
Illæ more ſuo(nam morem fecerat uſus)
Plangorem dederant: e quis phæthuſa ſororum
Maxima cum uellet terræ procũbere: queſta eſt
Riguiſſe pedes . ad quam conata uenire
Candida Iampetie ſubita radice retenta eſt.
Tertia cum crinem manibus laniare pararet:
Fronde uellit frondes : hæc ſtipite crura teneri :
Illa dolet fieri longos ſua brachia ramos.
Dumq; ea mirant̃ : complectitur inguina cortex.
Perq; gradus uterũ pectuſq; humeroſq; manuſq;
Prorumbit : & extabant tantũ ora uocantia matrem .
Quid faciat mater: niſi: quo trahit impetus illam:
Huc eat atq; illuc : & dum licet oſcula iungat?
Non ſatis eſt truncis auellere corpora tentant :
Et teneros manibus ramos abrumpit . at inde
Sanguineæ manant tanq̃ de uulnere guttæ .
Parce precor mater quæcũq; eſt ſaucia clamat :
Parce precor: noſtrum laceratur in arbore corpus:
Iamq; uale : cortex in uerba nouiſſima uenit.
Inde fluunt lachrymæ . ſtillataq; ſole rigeſcunt
De ramis electra nouis : quæ lucidus amnis
Excipit : & nuribus mittit geſtanda latinis .

ENCHIQUE RIDANUS
NAIADES HESPERIÆ
CORPORA DAT TUMULO
HIC SITUS EST PHAETHON
QUEM SI NON TENUIT
AT PATER OBDUCTOS
CONDIDERAT UULTUS
ISSE DIEM SINE SOLE
PRÆBEBANT
AT CLYMENE
IN TANTIS DICENDA
ET LANIATA
EXANIMES ARTUS
REPPERIT OSSA
INCUBUITQ;
PERFUDIT LACHRYMIS
NEC MINUS HELIADES
MUNERA DANT LACHRYMAS
NON AUDITURUM
NOCTE DIEQ; UOCANT
LUNA QUATER
ILLÆ MORE
PLANGOREM DEDERANT
MAXIMA CUM
RIGUISSE PEDES
CANDIDA IAMPETIE
TERTIA CUM
UELLIT FRONDES
ILLA DOLET
DUMQ; EA MIRANT̃
PERQ; GRADUS
PROMBIT
QUID FACIAT
HUC EAT
NON SATIS
ET TENEROS
SANGUINEÆ
PARCE PRECOR
PARCE PRECOR
IAMQ; UALE
INDE FLUUNT
DE RAMIS
EXCIPIT

Affuit huic monſtro proles ſtheneleia cygnus :
Qui tibi materno quanuis a ſanguine iunctus
Mente tamen phaethon propior fuit : ille relicto :
Nam ligurum populos: & magnas rexerat urbes:
Imperio ripas uirides amnemq; querelis
Eridanum implerat:ſiluamq; ſororibus auctam :
Cum uox eſt tenuata uiro : canæq; capillos
Diſſimulant plumæ : collumq; a pectore longe
Porrigitur:digitoſq; ligat iunctura rubentes.
Penna latus uelat . tenet os ſine acumine roſtr̃ :
Fit noua cygnus auis : nec ſe cæloq; iouiq;
Credit : ut iniuſte miſſi memor ignis ab illo .
Stagna petit : patuloſq; lacus : ignemq; poſus:
Quæ colat elegit contraria flumina flammis .
Squalidus interea genitor phaethontis : & expers
Ipſe ſui decoris : qualis cum deficit orbi
Eſſe ſolet : lucemq; odit : ſeq; ipſe diemq;:
Datq; animum in luctus:& luctibus adiicit iram:
Officiumq; negat mundo.ſatis inquit ab æui
Sors mea principiis fuit irrequieta: pigetq;
Actorum ſine fine mihi: ſine honore laborum.
Quilibet alter agat portantes lumina currus.
Si nemo eſt : omneſq; dii non poſſe fatentur :
Ipſe agat:ut ſaltem: dū noſtras tentat habenas :
Orbatura patres aliquando fulmina ponat.
Tunc ſciet ignipedum uires expertus equorum
Non meruiſſe necem : qui non bene rexerit illos .
Talia dicentem circunſtant omnia ſolem
Nūmina:ne ue uelit tenebras inducere terris
Supplice uoce rogāt. miſſos quoq; iuppiter ignes
Excuſat:precibuſq; minas regaliter addit.
Colligit amentes & adhuc terrore pauentes
Phœbus equos:ſtimuloq; dolēs & uerbere ſæuit.
Sæuit enim:natumq; obiectat: & imputat illis.
At pater omnipotens ingentia mœnia cæli
Circuit : & nequid labefactum uiribus ignis
Corruat:explorat. quæ poſtq̃ firma ſuiq;
Roboris eſſe uidet : terras hominumq; labores
Perſpicit. arcadiæ tamen eſt impenſior illi
Cura ſuæ : fonteſq; & nondum audentia labi
Flumina reſtituit : dat terræ gramina : frondes
Arboribus : læſaſq; iubet reuireſcere ſiluas .
Dum redit : itq; frequens:in uirgine nonacrina

Hæsit: & accepti caluere sub ossibus ignes.
Non erat huius opus lanam mollire trahendo:
Nec positas uariare comas: sed fibula uestem
Vitta coercuerat neglectos alba capillos.
Etmō leue manu iaculum: mō sumpserat arcū.
Miles erat phœbes: nec mænalon attigit ulla
Gratior hac triuiæ. sed nulla potentia longa est.
Vlterius medio spacium sol altus habebat:
Cum subit illa nemus: quod nulla cecíderat ætas.
Exuit hic humero pharetrā: lentosq; retendit
Arcus: inq; solo quod texerat herba iacebat:
Et pictam posita pharetram ceruice premebat:
Iuppiter: ut uidit fessam: & custode uacantem:
Hoc certe furtum coniunx mea nesciet inquit:
Aut si rescierit: sunt o: sunt iurgia tanti?
Protinus induitur faciem cultumq; dianæ.
Atq; ait: o comitum uirgo pars una mearum
In quibus es uenata iugis? de cespite uirgo
Me leuat: & salue numen me iudice dixit:
Audiat ipse licet: maius ioue: ridet: & audit:
Et sibi præferri se gaudet: & oscula iungit
Nec moderata satis: nec sic a uirgine danda.
Qua uenata foret silua narrare parantem
Impedit amplexu: nec se sine crimine prodit.
Illa quidē contra quantū modo fœmina posset.
Aspiceres utinam saturnia: minor esses:
Illa quidem pugnat: sed quæ superare puella
Iuisue iouem poterat? superū pet: t æthera uictor
Iuppiter: huic odio nemus est: & conscia silua.
Vnde pedem referens pene est oblita pharetram
Tollere cum telis: & quem suspenderat arcum.
Ecce suo comitata choro dictynna per altum
Mænalon ingrediens: & cæde superba ferarum
Aspicit hanc: uisamq; uocat. clamata refugit.
Et timuit primo: ne iuppiter esset in illa.
Sed postq; nymphas pariter incedere uidit:
Sensit abesse dolos: numerumq; accessit ad has.
Heu q̄ difficile est crimen non prodere uultu.
Vix oculos attollit humo: nec: ut ante solebat:
Iuncta deæ lateri: nec toto est agmine prima.
Sed silet: & læsi dat signa rubore pudoris.
Et: nisi quod uirgo est: poterat sentire diana
Mille notis culpam: nymphæ sensisse feruntur.

Orbe reſurgebant lunaria cornua nono:
Cum dea uenatu fraternis languida flammis
Nacta nemus gelidum: de quo cũ murmure labẽs
Ibat: & attritas uerſabat riuus harenas.
Vt loca laudauit: ſũmas pede contigit undas:
His quoq; laudatis procul eſt ait arbiter omnis:
Nuda ſuperfuſis tingamus corpora lymphis.
Parthaſis erubuit. cunctæ uelamina ponunt.
Vna moras quærit. dubitanti ueſtis adempta eſt:
Qua poſita nudo patuit cum corpore crimen.
Attonitæ manibuſq; uterum cælare uolenti:
I procul hinc dixit: nec ſacros pollue fontes
Cynthia. deq; ſuo iuſſit ſecedere cœtu.
Senſerat hoc olim magni matrona tonantis:
Diſtuleratq; graues in idonea tempora pœnas.
Cauſa moræ nulla eſt: & iam puer arcas (id ipſum
Indoluit iuno) fuerat de pellice natus.
Quo ſimul obuertit ſæuam cũ lumine mentem:
Scilicet hoc etiam reſtabat adultera dixit
Vt fœcunda fores? fieretq; iniuria partu
Nota: iouiſq; mei teſtatum dedecus eſſet.
Haud impune feres. adimam tibi nanq; figurã:
Qua tibi: quaq; places noſtro importuna marito.
Dixit. & arreptam prenſis a fronte capillis
Strauit humi pronam. tendebat brachia ſupplex:
Brachia cœperunt nigris horreſcere uillis.
Curuariq; manus: & aduncos creſcere in ungues:
Officioq; pedum fungi: laudataq; quondam
Ora iouis: lato fieri deformia rictu.
Neue preces animos: & uerba precãtia flectant:
Poſſe loqui eripitur. uox iracunda minaxq;
Plenaq; teroris rauco de gutture fertur.
Mens antiqua manet facta quoq; manſit in urſa:
Aſſiduoq; ſuos gemitu teſtata dolores
Qualeſcunq; manus ad cælum & ſydera tollit:
Ingratumq; iouem nequeat cum dicere ſentit.
Ah quotiens ſola non auſa quieſcere ſilua
Ante domum quondamq; ſuis errauit in agris.
Ah quotiens per ſaxa canum latratibus acta eſt:
Venatrixq; metu uenantum territa fugit.
Sæpe feris latuit uiſis oblita quid eſſet:
Urſaq; conſpectos in montibus horruit urſos:
Pertimuitq; lupos: quanuis pater eſſet in illis.

Ecce lycaoniæ proles ignara parentis
Arcas adeſt ter quinq; ferens natalibus annos :
Dumq; feras ſequitur : dum ſaltus eligit aptos:
Nexilibuſq; plagis ſiluas erymanthidos ambit :
Incidit in matrem: quæ reſtitit arcade uiſo:
Et cognoſcenti ſimilis fuit:ille refugit:
Immotoſq; oculos in ſe ſine fine tenentem
Neſcius extimuit : propiuſq; accedere fugit .
Vulnifico fuerat fixurus pectora telo:
Arguit omnipotens: pariterq; ipſoſq; nefaſq;
Suſtulit : & celeri raptos per inania uento
Impoſuit cælo . uicinaq; ſydera fecit .
Intumuit iuno poſtq̄ inter ſydera pellex
Fulſit:& ad canam deſcendit in æquora tethym :
Oceanumq; ſenem : quorum reuerentia mouit
Sæpe deos: cauſamq; uiæ ſcitantibus infit .
Quæritis æthereis quare regina deorum
Sedibus hic adſum ? pro me tenet altera cælum .
Mentior:obſcurum niſi nox cum fecerit orbem
Super honoratas ſummo mea uulnera cælo
Videritis ſtellas : illic ubi circulus axem
Vltimus extremum ſpacioq; breuiſſimus ambit.
Eſt uero cur quis iunonem lædere nolit.
Offenſamq; tremat . quæ proſum ſola nocendo .
Quo ego quantum egi: q̄ uaſta potentia noſtra eſt:
Eſſe hominem uetui:facta eſt dea . ſic ego pœnas
Sontibus impono:ſic eſt mea magna poteſtas :
Vendicet antiquam faciem: uultuſq; ferinos
Detrahat . argolica quod in ante phoronide fecit.
Cur non expulſa ducit iunone : meoq;
Collocat in thalamo : ſocerumq; lycaona ſumat.
Atque uos : ſi laſæ tangit contemptus alumnæ
Surgite cæruleo ſeptem prohibete triones :
Syderaq; in cælum ſtupri mercede recepta
Pellite: ne puro tingatur in æquore pellex .
Dixi maris annuerant . habili ſaturnia curru
Ingreditur liquidum pauonibus æthera pictis :
Iam nuper pictis cæſo pauonibus argo :
Quā tu nuper eras : cum candidus ante fuiſſes
Corue loquax ſubito nigrantes uerſus in alas .
Nam fuit hæc quondam niueis argentea pennis
Ales : ut æquaret totas ſine labe columbas .
Nec ſeruaturus uigili capitolia uoce

Cederet anſeribus: nec amanti flumina cygno.
Lingua fuit damno. lingua faciente loquaci
Qui color albus erat: nunc eſt contrarius albo.
Pulchrior in tota q̄ lariſſæa coronis
Non fuit æmonia. placuit tibi delphice certe
Vel dum caſta fuit: uel inobſeruata: ſed ales
Enſit adulterium phœbeius: utq; latentem
Detegeret culpam non exorabilis index
Ad dominum tędebat iter: quem garula motis
Conſequitur pennis: ſcitetur ut omnia cornix.
Auditaq; uiæ cauſa: non utile carpis
Inquit iter: ne ſperne meæ præſagia linguæ:
Quid fuerim: quid ſimq; uide: meritūq; require.
Inuenies nocuiſſe fidem: nam tempore quodam
Pallas erichthonium prolem ſine matre creatam
Clauſerat acta texta de uimine ciſta.
Virginibuſq; tribus gemino de cecrope natis
Seruandam dederat: ſic inconfeſſa quid eſſet.
Et legem dederat: ſua ne ſecreta uiderent.
Abdita fronde leui denſa ſpeculabar ab ulmo
Quid facerent. commiſſa duæ ſine fraude tuentē
Pandroſos atq; herſe. timidas uocat una ſorores
Aglauros: nodoſq; manu diducit: & intus
Infantemq; uident: apporrectumq; draconem.
Acta deæ refero: pro quo mihi gratia talis
Reddītur: ut dicar tutela pulſa mīneruæ:
Et ponar poſt noctis auem. mea pœna uolucres
Admonuiſſe poteſt: ne uoce pericula quærant.
At: puto: non ultro: nec quicq̄ tale rogantem
Me petiit: licet hoc ex ipſa pallade quæras:
Quanuis irata eſt: non hoc irata negabit.
Nam me phocaica clarus tellure coroneus:
Nota loquor: genuit: fueramq; ego regia uirgo:
Diuitibuſq; procis (ne me contemne) petebar.
Forma mihi nocuit: nam cum per littora lentis
Paſſibus: ut ſoleo: ſumma ſpaciaret harena:
Vidit & incaluit pelagi deus: utq; precando
Tempora cum blandis cōſumpſit inania uerbis:
Vim parat: & ſequitur. fugio: denſumq; relinquo
Littus: & in molli nequicq̄ laſſor harena.
Inde deos hominesq; uoco. nec contigit ullum
Vox mea mortalem. mota eſt pro uirgine uirgo:
Auxiliumq; tulit. tendebam brachia cælo.

Brachia cœperunt leuibus nigreſcere pennis.
Reiicere ex humeris ueſtem molibar: at illa
Plluma erat: inq; cutem radices fixerat imas.
Plangere nuda meis conabar pectora palmis:
Sed neq; iam palmas: nec pectora nuda gerebã.
Currebam: nec ut ante pedes retinebat harena:
Sed ſumma tollebar humo. mox acta per auras
Uehor: & data ſum comes inculpata mineruæ.
Quid tamen hoc prodeſt: ſi diro facta uolucris
Crimine nyctimene noſtro ſucceſſit honori?
An quæ per totam res eſt notiſſima leſbon:
Non audita tibi eſt? patrium temeraſſe cubile
Nyctimenen: auis illa quidem: ſed conſcia culpæ
Conſpectum lucemq; fugit: tenebriſq; pudorem
Cælat: & a cunctis expellitur æthere toto.
Talia dicenti tibi ait reuocamina coruus
Sit precor iſta malo: nos uanũ ſpernimus omen:
Nec cœptum dimittit iter: dominoq; iacentem
Cum iuuene æmonio uidiſſe coronida narrat.
Aurea delapſa eſt audito crimine amantis:
Et pariter uultuſq; deo plectrumq; colorq;
Excidit: utq; animus tumida feruebat ab ira
Arma aſſueta capit: flexumq; a cornibus arcum
Tendit: & illa ſuo totiens cum pectore iuncta
Indeuitato traiecit pectora telo.
Icta dedit gemitum: tractoq; a uulnere ferro
Candida puniceo perfudit membra cruore:
Et dixit: potui pœnas tibi phœbe dediſſe:
Sed peperiſſe prius: duo nunc morientur ĩ una.
Hactenus: & pariter uitam cum ſanguine fudit.
Corpus inane animæ frigus letale ſecutum eſt.
Pœnitet heu ſero pœnæ crudelis amantem:
Eq; quod audierit: q; ſic exarſerit odit.
Odit auem: per quam crimen cauſamq; dolendi
Scire coactus erat: nec non arcumq; manumq;
Odit: cumq; manu temeraria tela ſagittas.
Collapſamq; fouet: ſeraq; ope uincere fata
Nititur: & medicas exercet inaniter artes.
Quæ poſtq̃ fruſtra tentata: rogumq; parari
Iubet: & arſuros ſupremis ignibus artus:
Cum uero gemitus: nec enim cæleſtia tingi
Fletra licet lachrymis: alto de corde petitos
Audiit: haud aliter q̃ cum ſpectante iuuenca

LActentis uituli dextra libratus ab aure
TEmpora diſcuſſit claro caua maleus ictu.
VT tamen ingratos in pectora fudit odores:
ET dedit amplexus :inuſtaq; buſta peregit:
NOn tulit in cineres labi ſua phœbus eoſdem
SEmina. ſed natum flammis uteroq; parentis
ERipuit:geminiq; tulit chironis in antrum.
SPerantemq; ſibi non falſæ premia linguæ
INter aues albas uetuit conſiſtere coruum.
SEmſer interea diuinæ ſtirpis alumno
LÆtus erat: mixtoq; onen gaudebat honore.
ECce uenit rutilis humeros protecta capillis
FIlia centauri: quam quondam nympha caici
FLuminis in rapidi ripis enixa uocauit
OCyroen non hæc artes contenta paternas
EDidiciſſe fuit. fatorum arcana canebat.
ERgo ubi uaticinos concepit mente furores:
INcaluitq; deo: quem clauſum pectore hebebat:
ASpicit infantem: totiq; ſalutifer orbi
CReſce puer dixit. tibi ſe mortalia ſæpe
COrpora debebunt.animas tibi reddere ademptas
FAs erit: idq; ſemel dis indignantibus auſus
POſſe dare hoc iterum flamma prohibebere auita.
EQ; deo corpus fies exangue: deuſq;
QUi modo corpus eras: & bis tua fata nouabis.
TU quoq; care pater iam non mortalis: & æuis
OMnibus ut maneas naſcendi lege creatus
POſſe mori cupies tum cum cruciabere diræ
SAnguine ſerpentis per ſaucia membra recepto.
TEq; ex æterno patientem numina mortis
EFficient: tripliceſq; deæ tua fila reſoluent.
REſtabat fatis aliquid. ſuſpirat ab imis
PEctoribus: lachrymæq; genis labuntur abortæ.
ATq; ita præuertunt me inquit mea fata: uetorq;
PLura loqui: uociſq; meæ præcluditur uſus.
NOn fuerant artes tanti: quæ numinis iram
CONtraxere mihi: mallem neſcire futura.
IAm mihi ſubduci facies humana uidetur.
IAm cibus herba placet. iam latis currere campis
IMpetus eſt: ī equam cognataq; corpora uertor:
TOta tamen quare? pater eſt mihi nēpe biformis.
TAlia dicenti pars eſt extrema querelæ
INtellecta parum:confuſaq; uerba fuerunt.

Mox nec uerba quidem: nec equæ ſonus ille uideſ:
Sed ſimulantis equam . paruoq; in tẽpore certos
Edidit hinnitus : & brachia mouit in herbis .
Tum digiti coeunt :& quinos alligat ungues
Perpetuo cornu leuis ungula . creſcit & oris
Et colli ſpacium : longæ pars maxima pallæ
Cauda fit . utq; uagi crines per colla iacebant :
In dextras abiere iubas: pariterq; nouata eſt
Et uox & facies . nomen quoq; monſtra dedere.
Flebat: opemq; tuam fruſtra phillyrius heros
Delphice poſcebat : nam nec reſcindere magni
Uſſa iouis poteras : nec ſi reſcindere poſſes :
Tunc aderas : elim meſeniaq; arua colebas .
Illud erat tempus: quo te paſtoria pellis
Texit: onuſq; fuit baculus ſilueſtris oliuæ
Alterius diſpar ſeptenis fiſtula cannis :
Dumq; amor eſt curæ : dũ te tua fiſtula mulceꝫ :
Incuſtoditæ pylios memorantur in agros
Proceſſiſſe boues . uidet has atlantide maia
Natus : & arte ſua ſiluis occultat abactas .
Enſerat hoc furtum nemo : niſi natus in illo
Sure ſenex : battum uicinia tota uocabat .
Iuitis hic ſaltus herboſaq; paſcua nelei
Nobiliumq; greges cuſtos ſeruabat equarum .
Hunc timuit : blandaq; manu ſubduxit . & illi
Quiſquis es hoſpes ait ſi forte armenta requiret
Hæc aliquis : uidiſſe nega : neu gratia facto
Nulla rependatur : nitidam cape premia uaccã.
Et dedit: accepta uoces has reddidit hoſpes.
Tutus eas: lapis iſte prius tua furta loquetur :
Et lapidem oſtendit . ſimulat ioue natus abire :
Mox redit : & uerſa pariter cum uoce figura
Ruſtice uidiſti ſi quas hoc limite dixit
Ire boues : fer opem furtoq; ſilentia deme .
Iuncta ſuo pariter dabitur tibi fœmina tauro .
Et ſenior poſtq̃ eſt merces geminata: ſub illis
Montibus inquit erant: & erant ſub mõtibus illis.
Riſit atlantiades: & me mihi perfide prodis
Me mihi prodis ait? periuraq; pectora uertit
In durum ſilicem: qui nunc quoq; dicitur index:
Inq; nihil merito uetus eſt infamia ſaxo .
Hinc ſe ſuſtulerat paribus caduciſer alis :
Munychioſq; uolans agros: gratamq; mineruæ

Despectabat humũ : cultiq; arbusta lycei .
Illa forte die castæ de more puellæ
Vertice suppositio festas in palladis arces
Pura coronatis portabant sacra canistris .
Inde reuertentes deus aspicit ales : iterq;
Non agit in rectum : sed in orbem curuat eundẽ :
Vt uolucris uisis extis rapidissima miluus :
Dũ timet : & densi circunstant sacra ministri :
Flectitur in gyrum . nec longius audet abire:
Spemq; suam motis auidus circumuolat alis .
Sic super attæas agilis cyllenius arces
Inclinat cursus : & easdem circinat auras.
Quanto splendidior q̃ cætera sydera fulget
Lucifer : & quanto q̃ lucifer aurea phœbe :
Tanto uirginibus præstantior omnibus herse
Ibat: eratq; decus pompæ comitumq; suarꝫ.
Obstupuit forma ioue natus : & æthere pendens
Non secus exarsit : q̃ cum balearica plumbum
Funda iacit . uolat illud : & incandescit eundo :
Et quos non habuit sub nubibus inuenit ignes .
Vertit iter : cæloq; petit diuersa relicto :
Nec se dissimulat : tanta est fiducia formæ.
Quæ quanq̃ iusta est : cura tamen adiuuat illam:
Permulcetq; comas: chlamydemq; ut pẽdeat apte
Collocat: ut limbus totumq; appareat aurum :
Vt teres in dextra: qua somnos ducit : & arcet
Virga sit: ut tersis niteant talaria plantis.
Pars secreta domus ebore & testudine cultos
Tres habuit thalamos : quoꝝ tu pandrose dextꝫ:
Aglauros leuum : medium possederat herse :
Quæ tenuit leuum uenientem prima notauit
Mercurium : nomenq; dei scitarier ausa est:
Et causam aduentus . cui sic respondit atlantis
Proleq; nepos . ego sum qui iussa per auras
Verba patris porto: pater est mihi iuppiter ipse .
Nec fingam causas . tu tantum fida sorori
Esse uelis . prolisq; meæ matertera dici .
Herse est causa uiæ : faueas oramus amanti .
Aspicit hunc oculis iisdem: quibus abdita nuper
Viderat aglauros flauæ secreta mineruæ.
Proq; ministerio magni sibi ponderis aurum
Postulat. interea tectis excedere cogit .
Vertit ad hanc torui dea bellica luminis orbes :

Et tanto penitus traxit ſuſpiria motu :
Et pariter pectus poſitumq; in pectore forti
Egida concuteret . ſubit hanc arcana prophana
Detexiſſe manu : tum cum ſine matre creatam
Gemniacam ſtirpem contra data fœdera uidit .
Ingratamq; deo fore iam ingratamq; ſorori:
Et ditem ſumpto quod auara popoſcerat auro.
Protinus inuidiæ nigro ſquallentia tabo
Tecta petit . domus eſt imis in uallibus antri
Abdita ſole carens : non ulli peruia uento
Triſtis : & ignaui pleniſſima frigoris : & quæ
Igne uacat ſemper caligine ſemper abundat .
Huc ubi peruenit bello metuenda uirago:
Conſtitit ante domū (neq; enim ſuccedere tectis:
Fas habet)& poſtes extrema cuſpide pulſat .
Concuſſæ patuere fores . uidet intus edentem
Tripereas carnes uiciorum alimenta ſuorum
Inuidiam : uiſaq; oculos auertit . at illa
Surgit humo pigre : ſemeſarumq; relinquit
Corpora ſerpentum : paſſuq; incedit inerti .
Vtq; deam uidit formaq; armiſq; decoram
Ingemuit : uultumq; deæ ad ſuſpiria duxit.
Pallor in ore ſedet . macies in corpore toto .
Nuſq; recta acies : liuent rubigine dentes .
Pectora felle uirent :lingua eſt ſuffuſa ueneno :
Riſus abeſt : niſi quem uiſi mouere dolores :
Nec fruitur ſomno uigilantibus excita curis :
Sed uidet ingratos : intabeſcitq; uidendo
Succeſſus hominum.carpitq;: & carpitur una :
Suppliciumq; ſuum eſt . q̄uis tamen oderit illā:
Talibus affata eſt breuiter tritonia dictis .
Infice tabe tua natarū cecropis unam:
Hoc opus eſt .aglauros ea eſt:haud plura locuta
Fugit: & impreſſa tellurem reppulit haſta .
Illa deam obliquo fugientem lumine cernens
Murmura parua dedit : ſucceſſorumq; mineruæ
Indoluit : baculumq; capit : quem ſpinea tortū
Vincula cingebant : adopertaq; nubibus atris
Quacunq; ingreditur florentia proterit arua :
Exuritq; herbas : & ſumma papauera carpit.
Afflatuq; ſuo populos : urbeſq; domoſq;
Polluit : & tandem tritonida conſpicit arcem
Ingeniis opibuſq; & feſta pace uirentem.

Vixq; tenet lachrymas: qa nil lachrymabile cernit.
Sed postq̃ thalamos intrauit cecrope natæ:
Iussa facit: pectusq; manu ferrugine tincta
Tangit: & hamatis præcordia sentibus implet.
Inspiratq; nocens uirus: piceumq; per ossa
Dispulpat: & medio spargit pulmone uenenum.
Neue mali spacium causæ per latius errent:
Germanam ante oculos: fortunatumq; sororis
Coniugium: pulchraq; deum sub imagine ponit.
Cunctaq; magna facit: quibus irritata dolore
Cecropis occulto mordetur: & anxia nocte:
Anxia luce gemit: lentaq; miserrima tabe
Liquitur: ut glacies incerto saucia sole.
Felicisq; bonis aliter non uritur herses:
Quam cum spinosis ignis supponitur herbis:
Quæ neq; dant flammas: leniq; tepore cremãt.
Sæpe mori uoluit: ne quicq̃ tale uideret:
Sæpe uelut crimen rigido narrare parenti.
Deniq; in aduerso uenientem limine sedit
Exclusura deum: cui blandimenta precesq;
Verbaq; iactanti mitissima desine dixit.
Hinc ego non sum nisi te motura repulso.
Stemus ait pacto uelox cyllenius isto:
Cælataq; fores uirga patefecit. at illi
Surgere conanti partes quacunq; sedendo
Flectitur ignaua nequeunt grauitate moueri.
Illa quidem pugnat recto se attollere trunco:
Sed genuum iunctura riget: friguscq; per ungues
Labitur: & pallent amisso sanguine uenæ.
Vtq; malum late solet immedicabile cancer
Serpere: & illæsas uiciatis addere partes:
Sic letalis hyems paulatim in pectora uenit:
Vitalesq; uias: & respiramina clausit.
Nec conata loqui est: nec si conata fuisset:
Vocis habebat iter. saxum iam colla tenebat.
Oraq; duruerant: signumq; exangue sedebat.
Nec lapis albus erat: sua mens infecerat illam.
Has ubi uerborum pœnas mentisq; prophanæ
Cepit atlantiades: dictas a pallade terras
Linquit: & ingreditur iactatis æthera pennis.
Sæuocat hunc genitor: nec causam fassus amoris
Fide minister ait iussorum nate meorum
Pelle moram: solitoq; celer delabere cursu:

Quæq; tuam matrem tellus a parte ſiniſtra
Suſpicit : īdigenæ ſidonida nomine dicūt:
Hāc pete:quodq; procul montano gramine paſci
Armentū regale uides : ad littora uerte :
Dixit .& expulſi iandudum monte iuuenci
Littora iuſſa petunt : ubi magni filia regis
Ludere uirginibus tyriis comitata ſolebat .
Non bene conueniunt :nec ī una ſede morantur
Maieſtas & amor : ſceptri grauitate relicta
Ille pater rectorq; deum : cui dextra triſulcis
Ignibus armata eſt :qui nutu concutit orbem:
Induitur faciem tauri : mixtuſq; iuuencis
Mugit : & in teneris formoſus obambulat herbis .
Quippe color niuis eſt :quā nec ueſtigia duri
Calcauere pedis : nec ſoluit aquaticus auſter .
Colla toris extant . armis palearia pendent.
Cornua parua quidē . ſed quæ contendere poſſes
Facta manu :puraq; magis perlucida gēma.
Nullæ in fronte minæ: nec formidabile lumen.
Placē uultus hab& . miratur agenore nata
Quod tam formoſus : q; prælia nulla minetur.
Sed q̄uis mitem metuit contingere primo :
Proximus adit : et flores ad candida porrigit ora.
Gaudet amās:& dū ueniat ſperata uoluptas :
Oſcula dat manibus. uix ah uix cætera differt :
Et nunc alludit : uiridiq; exultat in herba .
Declinatus in fuluis niueum deponit harenis .
Paulatimq; metu dempto mō pectora prab&
Virginea palpanda manu : modo cornua ſertis
Impedienda nouis .auſa eſt quoq; regia uirgo
Oſcula quē premeret tergo cōſidere tauri .
Cum deus a terra ſiccoq; a littore ſenſim
Primo falſa pedum ueſtigia ponit in undis :
Inde abit ulterius : mediq; per æquora ponti
Fert prædam . pauet hæc:littusq; ablata relictū
Reſpicit : et dextra cornu tenet : altera dorſo
Impoſita eſt: tremulæ ſinuantur flamine ueſtes.

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER TERTIVS.

IAMQVE DEVS POSITA
fallacis imagine tauri
Se cōfessus erat : dictæq; nura tenebat :
Cū pater ignarus raptā perqrere cadmo
Imperat : & pœnā si nō inuenent addit
Exiliū : facto pius & sceleratus eodé .
Orbe perrato:(quis.n.deprendere posset
FUrta Iouis ? (profugus patriamq; iraq; parētis
VItat agenorides :phœbicq; oracula supplex
COnsulit : & quæ sit tellus habitāda requirit.
BOs tibi phœbus ait solis occurret in aruis
NUllū passa iugum curuiq; immunis aratri .
HAc duce carpe uias : & qua reqeuerit herba
MŒnia fac condas: boetiaq; illa uocato.
VIx bene castalio cadmus descenderat antro:
INcustoditam lente uid& ire iuuencam
NUllum seruitii signum ceruice gerentem .
SUbsequitur :pressoq; legit uestigia gressu .
AUctoremq; uiæ pecoum taciturnus adorat .
IAm uada cephisi panopesq; euaserat arua :
BOs stetit: & tollens speciosam cornibus altis
Ad cælum frontem mugitibus impulit auras.
Atq; ita respiciens comites sua terga sequentes
PRocubuit : teneraq; latus submisit in herba .
CAdmus agit grates: peregrinæq; oscula terræ
FIgit : & ignotos montes :agrosq; salutat.
SAcra ioui facturus erat . iub& ire ministros :
Et petere e uiuis libandas fontibus undas .
SIlua uetus stabat nulla uiolata securi :
Et specus in medio uirgis & uimine densus
Efficiens humilem lapidum compagibus arcum
VEribus fœcundus aquis, ubi conditus antro
MArtius anguis erat tristis præsignis & auro.
IGne micāt oculi corpus tumet omne ueneno .
TResq; micant linguæ: triplici stant ordine dētes.
QUem postq̄ tyria lucum de gente profecti
INfausto tetigere gradu :demissaq; in undas
VRna dedit sonitum :longum caput extulit antro
CÆruleus serpens :horrendaq; sibila misit .
EFfluxere undæ manibus : sanguisq; reliquit
COrpus:& attoītos subitus tremor occupat artus.
ILle uolubilibus squamosos nexibus orbes
TOrqu& : & immenso saltu sinuatur in arcus .

At media plus parte leues erectus in auras
Despicit omne nemus : tantoq; est corpore: q̄nto
Si totum spectes geminas qui separat arctos .
Nec mora phœnices : siue illi tela parabant :
Siue fugam : siue ipse timor prohibebat utrūq; :
Occupat : hos morsu : longis complexibus illos:
Hos necat afflatu : funesta hos tabe ueneni .
Fecerat exiguas iam sol altissimus umbras :
Quæ mora sit sociis miratur agenore natus .
Vestigatq; uiros . tegmē direpta leonis
Pellis erat : telum splendenti lancea ferro :
Et iaculū : teloq; animus præstantior omni .
Vt nemus ītrauit : letātaq; corpora uidit:
Victoremq; supra spacios corporis hostem
Rustica sanguinea lambentem uulnera lingua .
Aut ultor uestræ fidissima corpora mortis :
Aut comes īquit ero . dixit : dextraq; molarē
Sustulit :& magnum magno conamine misit.
Illius impulsu cū turribus ardua celsis
Mœnia mota forent : serpens sine uulnere māsit :
Loricæq; modo squāmis defensus :& atræ
Duricia pellis ualidos cute reppulit ictus .
At non duricia iaculum quoq; uicit eadem :
Quod lentæ medio spinæ curuamine fixum
Constitit : & totum descēdit in ilia ferrum.
Ille dolore ferox caput in sua terga retorsit :
Vulneraq; aspexit : fixumq; hastile momordit .
Idq; ubi ui multa partem labefecit in omnem :
Vix tergo eripuit : ferrū tamen ossibus hæsit .
Tum uero postq̄ solitas accessit ad iras
Causa recens: plenis tumuerunt guttura uenis:
Spumaq; pestiferos circūfluit albida rictus :
Terraq; rāsa sonat squāmis . quiq; halitus exit
Ore niger stygio uiciatas inficit herbas .
Ipse modo imensum spiris facientibus orbem
Cingitur : interdum longa trabe rectior extat .
Impete nunc uasto ceu concitus imbribus amnis
Fertur : & obstantes perturbat pectore siluas .
Sedit agenorides paulum : spolioq; leonis
Sustinet incursus : instantiaq; ora retardat
Cuspide prætenta . furit ille : & inania duro
Vulnera dat ferro :figitq; in acumine dentes .
Iāq; uenenifero sanguis manare palato

Cœperat :& uirides aſpergine tinxerat herbas :
Sed leue uulnus erat :quia ſe retrahebat ab ictu:
Læſaq; colla dabat retro: plagamq; ſedere
Cedendo arcebat :nec longius ire ſinebat :
Donec agenoridis coniectum in gutture ferrum
Vſq; ſequens preſſit :dum retro quercus eunti
Obſtitit . & fixa eſt pariter cum robore ceruix .
Pondere ſerpentis curuata eſt arbor : & imæ
Parte flagellari gemuit ſua robora caudæ .
Dum ſpacium uictor uicti cõſiderat hoſtis :
Vox ſubito audita é:neq; n. cognoſcere ,pmptũ é
Vnde :ſed audita eſt :qd agenore nate peremptũ
Serpentem ſpectas ? & tu ſpectabere ſerpens .
Ille diu pauidus pariter cum uoce colorem
Perdiderat :gelidoq; comæ terrore rigebant .
Ecce uiri fautrix ſuperas delapſa per auras
Pallas adeſt :motæq; iubẽt ſupponere terræ
Vipereos dentes populi incrementa futuri .
Arat :& impreſſo ſulcum patefecit aratro .
Spargit humi iuſſos mortalia ſemina dentes :
Inde fide maius glebæ cœpere moueri :
Primaq; de ſulcis acies apparuit haſtæ :
Tegmina mox capitum picto nutantia cono :
Mox humeri pectuſq; : onerataq; brachia telis
Exiſtunt : creſcitq; ſeges clypeata uirorum .
Sic ubi tolluntur feſtis aulæa theatris :
Surgere ſigna ſolent :primũq; oſtendere uultus :
Cætera paulatim :placidoq; educta tenore
Tota patent . imoq; pedes in margine ponunt .
Territus hoſte nouo cadmus cape arma parabat .
Ne cape de populo :quem terra creauerat unus
Exclamat :nec te ciuilibus inſere bellis .
Atq; ita terrigenis rigido de fratribus unum
Cõminus enſe ferit :iaculo cadit eminus ipſe .
Hic quoq; qui leto dederat . non longius illo
Vuit :& expirat modo quas acceperat auras .
Exemploq; pari furit omnis turba : ſuoq;
Marte cadunt ſubiti per mutua uulnera fratres .
Iamq; breuis uitæ ſpatium fortita iuuentus
Sanguineam tepido plangebat pectore matrem
Quinq; ſuperſtitibus : quorum fuit unus echion .
Is ſua iecit humi monitu tritonidis arma .
Fraternæq; fidem pacis petiitq; deditq; .

Hos operis comites habuit ſidonius hoſpes :
Cum poſuit iuſſam phœbeis ſortibus urbem .
Iam ſtabant thebæ : poteras iam cadme uideri
Exilio felix . ſoceri tibi marſq; uenuſq;
Contigerant . huc adde genus de coniuge tanta :
Tot natos nataſq; & pignora cara nepotes :
Hos quoq; iam iuuenes : ſed ſcelic& ultima ſẽp
Expectanda dies homini é : dicíq; beatus
Ante obitum nemo : ſupremaq; funera deb&.
Prima nepos inter tot res tibi cadmẽ ſecundas
Cauſa fuit luctus : alienaq; cornua fronti
Addita : uoſq; canes ſaciati ſanguine herili .
At : bene ſi quæras fortunæ crimen in illo
Nõ ſcelus iuenies . quod enĩ ſcelus error habebat?
Mons erat infectus uariarũ cæde ferarum .
Iamq; dies medius rerum contraxerat umbras :
Et ſol exæquo meta diſtabat utraq; :
Cum iuuenis placido per deuia luſtra uagantes
Participes operum compellat hiantius ore .
Fina madent comites : ferrumq; cruore ferarum .
Fortunamq; dies habuit ſatis . altera lucem
Cum croceis inuecta rotis aurora reduc&.
Propoſitũ repetemus opus . nũc phœbus utraq;
Diſtat idem terra : finditq; uaporibus arua .
Iſtinc opus preſens : nodoſaq; tollite lina .
Uſſa uiri faciunt : ĩtermittuntq; laborem .
Vallis erat piceis & acuta denſa cupreſſu
Nomine gargaphie ſuccíctæ ſacra dianæ :
Cuius in extremo eſt antrum memorale receſſu
Arte laboratum nulla . ſimulauerat artem
Ingenio natura ſuo : nam pumice uiuo
Et leuibus tophis natiuum duxerat arcum .
Fons ſonat a dextra tenui perlucidus unda
Margine gramineo patulos ſuccinctus hiatus .
Hic dea ſiluarum uenatu feſſa ſolebat
Virgineos artus liquido perfundere rore .
Quo poſtq; ſubiit : nympharũ tradidit uni
Armigeræ iaculum : pharetrãq; : arcuſq; retẽtos .
Altera depoſitæ ſubiecit brachia pallæ .
Vincla duæ pedibus demunt . nam doctior illis
Ismenis crocale ſparſos per colla capillos
Colligit in nodum : q̃uis erat ipſa ſolutis .
Excipiunt laticem nymphæq; hialeq; thaniſq;

Et pſecas : & phiale : funduntq; capacibus urnis .
Dūq; ibi perluitur ſolita Tritonia lympha :
Ecce nepos cadmi dilata parte laborum
Per nemus ignotum non certis paſſibus errans
Peruenit in lucum : (ſic illum fata ferebant .)
Qui : ſimul intrauit rorantia fontibus antra
Sicut erant nudæ uiſo ſua pectora nymphæ
Percuſſere uiro : ſubitiſq; ululatibus omne
Impleuere nemus : circunfuſæq; dianam
Corporibus texere ſuis : tamen altior illis
Ipſa dea eſt : colloq; tenus ſupereminet omnes .
Qui color infectis aduerſi ſolis ab ictu
Nubibus eſſe ſolet : aut purpureæ auroræ :
Is fuit in uultu uiſæ ſine ueſte dianæ .
Quæ q̄q̄ comitum turba eſt ſtipata ſuarum :
In latus obliquum tamen aſtitit : oraq; retro
Flexit : & ut uellet prōptas habuiſſe ſagittas :
Quas habuit ſic hauſit aquas : uultumq; uirilem
Perfudit : ſpargēſq; comas ultricibus ūdis :
Addidit hæc cladis prænuncia uerba futuræ .
Nunc tibi me poſito uiſam uelamine narres :
Si poteris narrare licet . nec plura minata
Dat ſparſo capiti uiuacis cornua cerui .
Dat ſpacium collo : ſummaſq; cacuminat aures .
Cum pedibuſq; manus cum longis brachia mutat
Cruribus : & uelat maculoſo uellere corpus .
Additus & pauor eſt . fugit autoneius heros .
Et ſe tam celerem curſu miratur in ipſo .
Vt uero uultus & cornua uidit in unda :
Me miſerum dicturus erat : uox nulla ſecuta eſt .
Ingemuit . uox illa fuit : lachrymæq; per ora
Non ſua fluxerunt . mēs tantum priſtina mānſit .
Quid faciat ? repetat ne domum : & regalia tecta ?
An lateat ſiluis ? pudor hoc : timor impedit illud .
Dum dubitat uidere canes : primuſq; melāpus :
Ichnobateſq; ſagax latratu ſigna dederunt .
Gnoſius ichnobates : ſpartana gente melampus .
Inde ruunt alii rapida uelocius aura
Pāphagus & dorceus & onbaſus arcades omnes .
Nebrophonoſq; ualēs : et trux cum læpape therō .
Et pedibus plerelas : et naribus utilis agre :
Hylæuſq; ferox nuper percuſſus ab apro :
Deq; lupo concepta nape : pecudeſq; ſecuta

Pœmenis : & natis comitata harpyia duobus :
Et tdromas : & canace : sticteq; : & tigris : & alce.
Et niueis leucō & uillis asbolus atris :
Perualiduſq; lacon : & curſu fortis aello :
Et thous : & cyprio uelox cum fratre lycisce :
Et nigram medio frontem distinctus ab albo
Harpalos : & melaneus : hirſutaq; corpore lachne.
Et patre dictæo sed matre laconide nati
Labros & agrodos : & acutæ uocis hylactor.
Quoſq; referre mora é. ea turba cupidine prædæ
Per rupes scopuloſq; adituq; carentia saxa
Quaq; est difficilis : quaq; est uia nulla sequūtur.
Ille fugit per quæ fuerat loca sæpe secutus.
Heu famulos fugit ille suos. clamare libebat
Actæon ego sum : dominum cognoscite uestrum.
Verba animo desunt. resonat latratibus æther.
Prima melanchætes in tergo uulnera fecit.
Proxima theridamas : oreitrophus hæsit īarmo.
Tardius exierant : sed per compendia montis
Præcipitata uia est : dominum retinentibus illis
Cætera turba coit : confertq; in corpore dentes.
Iā loca uulneribus desunt. gemit ille. sonumq;
Etsi non hominis : quem nō tamen edere posſit
Cruus habet. mœstuſq; replet iuga nota querelis.
Et genibus pronis supplex similiſq; roganti
Circunfert tacitos tanq̄ sua brachia uultus.
At comites rapidum solitis hortatibus agmen
Ignari instigāt : oculiſq; actæona quærunt.
Et uelut absentem certatim actæona clamāt.
Ad nomen caput ille refert : & abesse queruntur :
Nec capere oblatæ segnem spectacula prædæ.
Vellet abesse quidem : sed adest. uelletq; uidere :
Non etiam sentire canum fera facta suorum.
Vndiq; circūstant : merſiſq; in corpore rostris :
Dilacerant falsi dominum sub imagine cerui.
Nec niſi finita per plurima uulnera uita
Ira pharetratæ fertur satiata dianæ.
Rumor in ambiguo est : aliis uiolentior æquo
Visa dea est : alii laudant : dignamq; seuera
Virginitate uocant. pars inuenit utraq; causas.
Sola iouis coniunx nō tā culpet ne probet ne
Loquitur : q̄ clade domus ab agenore ductæ
Gaudet : & a tyria collectum pellice transfert

In generis ſocios odium .ſubit ecce priori
Causa recens :grauidamq; dolet de femine magni
Esse iouis semelé . tum linguam ad iurgia soluit .
Profeci quid enim totiens per iurgia dixit ?
Ipsa petenda mihi est . ipsam si maxima iuno
Rite uocor perdam :si me gemmantia dextra
Sceptra tenere decet :si sum regina :iouisq;
Et soror & coniunx :certe soror :at puto furto est
Contenta :& thalami breuis est iniuria nostri :
Concipit :id deerat :manifestaq; crimina pleno
Fert utero : & mater :quod uix mihi cõtigit uni :
De ioue uult fieri :tanta est fiducia formæ .
Fallat eam faxo . nec sum saturnia : si nõ
A ioue mersa suo stygias penetrabit ad undas .
Surgit ab his solio :fuluaq; recondita nube
Limen adit semeles . nec nubes ante remouit :
Quam simulauit anũ :posuitq; ad tempora canos :
Sulcauitq; cutem rugis : & curua trementi
Membra tulit gressu .uocem quoq; fecit anilem .
Ipsaq; erat beroe semeles epidauria nutrix .
Ergo ubi captato sermone diuq; loquendo
Ad nomen uenere iouis :suspirat : & opto
Iuppiter ut sit ait :metuo tamẽ omnia .multi
Nomine diuorũ thalamos iniere pudicos .
Nec tamen esse iouem satis ẽ :det pignus amoris :
Si modo uerus is ẽ .quãtus & qualis ab alta
Iunone excipitur: tantus talisq; rogato
Det tibi complexus :suaq; ante insignia sumat .
Talibus ignaram iuno cadmeida dictis
Formarat.rogat illa iouem sine nomine munus.
Qui deus elige .ait . nullam patiere repulsam .
Quoq; magis credas stygii quoq; conscia sunto
Numina torrentis .timor & deus ille deorum est.
Læta malo nimiumq; potens perituraq; amãtis
Obsequio semele:qualem saturnia dixit
Esse solet amplecti :ueneris cum fœdus iniris
Da mihi te talem .uoluit deus ora loquẽtis
Opprimere :exierat iam uox ,pperata sub auras .
Ingemuit :neq; enim non hæc optasse : nec ille
Nõ iurasse potest . ergo mœstissimus altum
Aethera conscendit : uultumq; sequentia traxit
Nubila :quis nimbos imixtaq; fulgura uentis
Addidit & tonitrus & ineuitabile fulmen .

QNESTINIEIFEODTFSCQIQNCDEVDNFADNIAFSIIPCIV

Qua tamen uſq; poteſt uires ſibi demere tentat.
Nec quo centimanũ deiecerat igne typhœa:
Nunc armatur eo. nimium fentatis in illo eſt,
Eſt aliud leuius fulmen: cui dextra cyclopum
Æuitiæ flammæq; minus minus addidit iræ.
Tela ſecunda uocant ſuperi. capit illa. domumq;
Intrat agenoreã. corpus mortale tumultus
Non tulit æthereos: doniſq; iugalibus arſit.
Imperfectus adhuc infans genitricis ab aluo
Rapitur: patrioq; tener: ſi credere dignum eſt:
Inſuitur femori: maternaq; tempora complet.
Furtim illum primis nec matertera cunis
Educat. inde datum nymphæ niſeides antris
Occuluere ſuis: lactiſq; aliméta dedere.
Dumq; ea per terras fatali lege geruntur:
Vtaq; bis geniti ſunt incunabula bacchi:
Forte iouem memorant diffuſum nectare curas
Depoſuiſſe graues: uacuaq; agitaſſe remiſſos
Cum iunone iocos: & maior ueſtra profecto eſt:
Quam quæ contingit maribus dixiſſe uoluptas.
Illa negat. placuit quæ ſit ſententia docti
Quærere tireſiæ. uenus erat huic utraq; nota.
Nam duo magnorum uiridi coeuntia ſilua
Corpora ſerpentum baculi uiolauerat ictu:
Deq; uiro factus: mirabile: fœmina ſeptem
Egerat autumnos: octauo rurſus eoſdem
Vidit: & eſt ueſtræ ſi tanta potentia plagæ
Dixit: ut autoris ſortem in contraria mutet:
Nunc quoq; uos feriam. percuſſis anguibus iiſdẽ
Forma prior redit: genitiuaq; uenit imago.
Arbiter hic igitur ſumptus de lite iocoſa
Dicta iouis firmat grauius ſaturnia iuſto:
Nec pro materia fertur doluiſſe: ſuiq;
Iudicis æterna damnauit lumina nocte.
At pater omnipotens: (neq; enĩ licet irita cuiq;
Facta dei feciſſe deo:) pro lumine adempto
Dare futura dedit: pœnamq; leuauit honore.
Ille per aonias fama celeberrimus urbes
Inreprehenſa dabat populo reſponſa petenti.
Prima fidem uociſq; datæ tentamina ſumpſit
Cærula liriope: quam quondam flumine cuiuo
Implicuit: clauſæq; ſuis cephiſus ĩ undis
Vim tulit. enixa eſt utero pulcherrima pleno

Infantem nymphe : iã tunc qui poſſet amari .
Narciſſum q; uocat : de quo cõſultus : an eſſet
Tempora maturæ uiſurus longa ſenectæ
Fatidicus uates : ſi ſe nõ nouerit inquit.
Vana diu uiſa eſt uox auguris . exitus illam
Reſq; probat : letiq; genus nouitaſq; furoris.
Nam quater ad quinos unũ cephiſius annos
Addiderat .poteratq; puer iuueniſq; uideri .
Multi illum iuuenes : multæ cupiere puellæ .
Sed fuit in tenera tam dura ſuperbia forma :
Nulli illum iuuenes :nullæ tetigere puellæ .
Aſpicit hunc trepidos agitantem in retia ceruos
Vocalis nymphe : quæ nec reticere loquenti :
Nec prior ipſa loqui didicit reſonabilis echo.
Corpus adhuc echo : nõ uox erat : & tamen uſũ
Garula nõ aliũ q̃ nunc habet oris habebat :
Reddere de multis ut uerba nouiſſima poſſet .
Fecerat hoc iuno : quia cum deprẽdere poſſet
Sub ioue ſæpe ſuo nymphas in mõte iacentes :
Illa deã longo prudens ſermone tenebat :
Dum fugerent nymphæ . poſtq̃ ſaturnia ſẽſit :
Huius ait linguæ qua ſum deluſa : poteſtas
Parua tibi dabitur : uociſq; breuiſſimus uſus .
Req; minas firmat : tamen hæc in fine loquendi
Ingeminat uoces : auditaq; uerba reportat .
Ergo ubi narciſſũ per deuia rura uagantem
Vidit : & incaluit : ſequitur ueſtigia furtim .
Quoq; magis ſequitur : flãma ꝓpiore caleſcit:
Nõ aliter q̃ cũ ſummis circunlita tædis
Admotas rapiunt uiuacia ſulfura flãmas .
Quotiens uoluit blandis accedere dictis :
Et molles adhibere preces .natura repugnat .
Nec ſinit incipiat : ſed quod ſinit illa parata eſt
Expectare ſonos : ad quos ſua uerba remittat .
Forte puer comitum ſeductus ab agmine fido
Dixerat : hic quis adeſt ? & adeſt reſpõderat echo.
Hic ſtupet .atq; acie partes demiſit in omnes .
Voce ueni magna clamat . uocat illa uocãtẽ .
Reſpicit : & nullo rurſus ueniẽte : quid inquit
Me fugis ? & totidẽ quod dixit uerba recepit .
Perſtat : & alternæ deceptus imagine uocis
Huc coeamus ait : nulliq; libẽtius ũq̃
Reſponſura ſono coeamus rettulit echo.

Et uerbis fauet ipſa ſuis : egreſſaq; ſilua
Bat : ut inſiceret ſpato brachia collo .
Ille fugit : fugiensq; manus cõplexibus aufert .
Ante ait emoriar : q̃ ſit tibi copia noſtri .
Rettulit illa nihil : niſi : ſit tibi copia noſtri.
Spreta latet ſiluis : pudibundaq; frondibus ora
Protegit : & ſolis ex illo uiuit in antris .
Sed tamẽ hæret amor : creſcitq; dolore repulſæ :
Et tenuant uigiles corpus miſerabile curæ .
Abducitq; cutẽ macies : & in aere ſuccus
Corporis omnis abit . uox tantũ atq; oſſa ſupſũt .
Vox manet . oſſa ferunt lapidis traxiſſe figurã .
Inde latet ſiluis : nulloq; in monte uidetur .
Omnibus auditur . ſonus eſt qui uiuit in illa .
Sic hanc : ſic alias undis aut montibus ortas
Luſerat hic nymphas : ſic cœtus ante uirles .
Inde manus aliquis deſpectus ad æthera tollens :
Sic amet ipſe licet : ſic nõ potiatur amato :
Dixerat . aſſenſit precibus rhamnuſia iuſtis :
Fons erat illimis nitidis argenteus undis :
Quem neq; paſtores : neq; paſtæ monte capellæ
Cõtigerant : aliud ue pecus : quẽ nulla uolucris :
Nec fera turbarat : nec lapſus ab arbore ramus .
Gramẽ erat circa: quod ꝓximus humor alebat .
Siluaq; ſole locum paſſura tepeſcere nullo .
Hic puer & ſtudio uenandi laſſus & æſtu
Procubuit : faciẽq; loci fontemq; ſecutus .
Dumq; ſitim ſedare cupit : ſitis altera creuit .
Dumq; bibit : uiſæ correptus imagine formæ
Spẽ ſine corpore amat . corpus putat ẽe q̃ ũbra ẽ :
Ac ſtupet ipſe ſibi : uultuq; immotus eodem
Hæret : ut e pario formatum marmore ſignum :
Spectat humi poſitus geminũ ceu lumina ſidus :
Et dignos baccho digitos : & apolline crines :
Impubeſq; genas : & eburnea colla : decuſq;
Oris : & ĩ niueo mixtum candore ruborem .
Cunctaq; miratur : quibus eſt mirabilis ipſe .
Se cupit ĩprudens : & qui ꝓbat : ipſe ꝓbatur .
Dumq; petit : petitur : pariterq; accẽdit : & ardet .
Rita fallaci quotiens dedit oſcula fonti :
In medias quotiens uiſum captãtia collum
Brachia merſit aquas . nec ſe deprendit ĩ illis .
Quid uideat neſcit : ſed quod uidet : uritur illo .

At tq; oculos idem qui decipit incitat error.
Credule quid fruſtra ſimulacra fugacia captas?
Quod petis eſt nuſq;. quod amas: auertere: pdes.
Iſta repcuſſæ quā cernis imaginis umbra eſt.
Nil habet iſta ſui. tecum uenitq; manetq;.
Tecū diſcedet: ſi tu diſcedere poſſis.
Non illum cereris: nō illum cura quietis
Abſtrahere inde poteſt: ſed opaca fuſus ī herba
Spectat inexpleto mēdacem lumine formam.
Perq; oculos pit ipſe ſuos. paulumq; leuatus
Ad circūſtantes tendens ſua brachia ſiluas
Equis io ſiluæ crudelius inquit amauit?
Scitis enim: & multis latebra opportuna fuiſtis:
Equem: cum ueſtræ tot agantur ſæcula uitæ:
Qui ſic tabuerit longo meminiſtis ī æuo?
Et placet: & uideo. ſed quod uideoq;: placetq;:
Non tamen inuenio: tantus tenet error amātē.
Quoq; magis doleā: nō nos mare ſeparat īgens:
Nec uia: nec mōtes: nec clauſis mœnia portis:
Exigua phibemur aqua. cupit ipſe teneri:
Nā quotiens liquidis porreximus oſcula lymphis:
Hic totiens ad me reſupino nititur ore.
Poſſe putes tāgi minimū ē quod amātibus obſtat.
Quiſquis es huc exi. quid me puer unice fallis?
Quo ue petitus abis? certe nec forma nec ætas
Eſt mea quā fugias: & amarūt me quoq; nymphæ.
Spem mihi neſcio quā uultu pmittis amico.
Cūq; ego porrexi tibi brachia: porrigis ultro.
Cum riſi: arrides. lachrymas quoq; ſæpe: notaui:
Me lachrymāte tuas: nutu quoq; ſigna remittis.
Et q̄ntum motu formoſi ſuſpicor oris:
Verba refers aures nō peruenientia noſtras.
Iſte ego ſum: ſenſi: nec me mea fallit imago:
Vror amore mei: flammas moueoq; feroq;.
Quid faciā? roger an ne rogē? quid deīde rogabo?
Quod cupio mecum ē: inopem me copia fecit.
Outinam a noſtro ſecedere corpore poſſem.
Votū ī amāte nouū ē. uellē quod amamus abeſſet.
Iamq; dolor uires adimit. nec tempora uitæ
Longa meæ ſuperant. primoq; extinguor ī æuo.
Nec mihi mors grauis ē poſituro morte dolores.
Hic qui diligitur: uellē diuturnior eſſet.
Nunc duo concordes anima moriemur in una.

Dixit. & ad faciem rediit male ſanus eandem:
Et lachrymis turbauit aquas: obſcuraq; moto
Reddita forma lacu ē: quam cum uidiſſet abire
Quo refugis? remane. nec me crudelis amātem
Deſere clamauit. liceat quod tangere non eſt:
Aſpicere: & miſero præbere alimenta furori.
Dūq; dolet: ſummo ueſtem deduxit ab ore:
Nudaq; marmoreis pcuſſit pectora palmis.
Pectora traxerunt tenuē percuſſa ruborem.
Nō aliter q̄ poma ſolent: quæ candida parte
Parte rubent. aut ut uarius ſolet uua racemis
Ducere purpureū nōdum matura colorem.
Quæ ſimul aſpexit liquefacta rurſus in unda:
Nō tulit ulterius: ſed ut intabeſcere flauæ
Igne leui cæræ matutinæq; pruinæ
Sole tepente ſolent: ſic attenuatus amore
Liquitur: & tecto paulatim carpitur igni.
Et neq; iam color eſt mixto candore rubori:
Nec uigor: & uires. & quæ modo uiſa placebant:
Nec corpus remanet quōdā quod amauerat echo.
Quæ tamen ut uidit quamuis irata memorq;:
Indoluit: quotiensq; puer miſerabilis eheu
Dixerat: hæc reſonis iterabat uocibus eheu.
Cūq; ſuos manibus percuſſerat ille lacertos:
Hæc quoq; reddebat ſonitū plangoris eundem.
Vltima uox ſolitam fuit hæc ſpectantis in undam:
Heu fruſtra dilecte puer: totidemq; remiſit
Verba locus: dictoq; uale. uale inquit & echo.
Ille caput uiridi feſſum ſummiſit in herba.
Lumina mors clauſit domini mirātia formam.
Tunc quoq; ſe poſtq̄ eſt inferna ſede receptus
In ſtygia ſpectabat aqua: planxere ſorores
Naiades: & ſectos fratri impoſuere capillos.
Planxerūt dryades. plangentibus aſſonat echo.
Iamq; rogū quaſſaſq; faces pheretrūq; parabāt.
Vſq̄ corpus erat. croceum pro corpore florem
Inueniunt folus medium cingentibus albis.
Cognita res uatis meritā per achaidas urbes
Attulerat famam: nomenq; erat auguris īgens.
Spernit echionides tamen hunc ex omnibus unus
Contemptor ſupum pentheus. præſagaq; ridet
Verba ſenis: tenebraſq; & cladem lucis ademptæ
Obiicit. ille mouens albentia tempora canis

Quam felix esses : si tu quoq; luminis huius
Orbus ait fieres : nec bacchica sacra uideres .
Nanq; dies aderit : quã non procul auguror esse :
Qua nouus huc ueniet proles semeleia liber :
Quẽ nisi templorum fueris dignatus honore :
Mille lacer spgere locis : & sanguine siluas
Fædabis : matremq; tuam matrisq; sorores .
Et ueniet : neq; enim dignabere numẽ honore :
Meq; sub his tenebris nimium uidisse quereris .
Talia dicentem perturbat echione natus .
Dicta fides sequitur : responsaq; uatis aguntur .
Liber adest . festisq; fremunt ululatibus agri .
Turba ruit : mixtæq; uiris matresq; nurusq;
Vulgusq; & proceres ignota ad sacra feruntur .
Quis furor anguigenæ ples mauortia uestras
Attollit mentes ? pentheus ait : æra ne tantum
Aere repulsa ualent : & adunco tibia cornu ?
Et magicæ fraudes ? ut quos non bellicus ensis :
Non tuba terruerit: nõ strictis agmina telis :
Fœmineæ uoces : & moti insania uino
Obscœniq; greges & inania tympana uincant ?
Vos ne senes miret ? qui longa per æquora uecti
Tyro hac profugos posuistis sede penates .
Nunc finitis sine marte capi . uos acrior ætas
O iuuenes : propiorq; meæ : quos arma tenere
Non thyrsos : galeaq; tegi : non fronde decebat .
Este precor memores qua sitis stirpe creati .
Illiusq; animos : qui multos perdidit unus :
Sumite serpentis . pro fontibus ipse lacuq;
Interit : at uos pro fama uincite uestra .
Ille dedit leto fortes . uos pellite molles .
Et patrium retinete decus . si fata uetabunt
Stare diu thebas : utinam tormenta uiriq;
Mœnia diruerent : ferrumq; ignisq; sonarent :
Essemus miseri sine crimine : forsq; querenda
Non cælanda foret : lachrymæq; pudore carerent .
Et nunc a puero thebæ capientur inermi :
Quẽ neq; bella iuuant : nec tela: nec usus equoꝝ :
Sed madidi myrrha crines : mollesq; coronæ :
Purpuraq; : & pictis intextum uestibus aurũ :
Quẽ quidẽ ego actutũ : modo uos assistite : cogã
Assumptumq; patrem cõmẽtaq; sacra fateri .
An satis acrisio est animi cõtemnere uanum

Numen? & argolicas uenienti claudere portas?
Penthea terrebit cum totis aduena thebis?
Ite citi: famulis hoc impat: ite: ducemq;
Attrahite huc uinctū. iussis mora segnis abesto.
Hūc auus: hunc athamas: hūc cætera turba suoꝝ
Corripiunt dictis: frustraq; inhibere laborant.
Crior admonitu est: irritaturq; retenta
Et crescit rabies: moderaminaq; ipsa nocebant:
Sic ego torrentem: qua nil obstabat eunti
Lænius & modico strepitu decurrere uidi.
Et quacūq; trabes obstructaq; saxa tenebant:
Spumeus & feruens & ab obice sæuior ibat.
Ecce cruentati redeunt: & bacchus ubi esset
Quærenti domino: bacchum uidisse negarunt.
Hūc dixere tamen comitum famulumq; sacroꝝ
Cepimus: & tradunt manibus post terga reuinctis
Sacra dei quondam tyrrhena gente secutum.
Aspicit hunc pentheus oculis: quos ira tremēdos
Fecerat: & q̄ q̄ uix pœnæ tempora differt
Perniture: tuaq; aliis documenta dature
Morte ait. ede tuū nomen nomenq; parentum:
Et patriam: morisq; noui cur sacra frequentas?
Ille metu uacuus nomen mihi dixit aceste:
Patria mæonia est: humili de plebe parentes.
Nō mihi quæ duri colerent pater arua iuuenci
Lanigerosq; greges: non ulla armenta reliquit.
Pauper & ipse fuit: linoq; solebat & hamis
Decipere: & calamo salientes ducere pisces.
Ars illi sua census erat: cum traderet artem:
Accipe quas habeo studii successor & hæres
Dixit opes: morienscq; mihi nihil ille reliquit
Præter aquas: unū hoc possū appellare paternū.
Moxq; ego: ne scopulis hæreres sēper in isdem:
Addidici regimen dextra moderante carinæ
Lectere: & oleniæ sydus pluuiale capellæ:
Taygetemq;: hyadasq; oculis: arctonq; notaui:
Portorūq; domos: & portus puppibus aptos.
Forte petens delon chiæ telluris ad oras
Applicor: & dextris adducor littora remis.
Postq; leues saltus: udæq; īmittor harenæ.
Noxque ubi cōsumpta est: aurora rubescere primo
Cœperat: exurgo: laticesq; inferre recentes
Admoneo. mōstroq; uiam: quæ ducit ad undas.

Ipſe : quid aura mihi tumulo ꝓmittat ab alto
Proſpicio : comiteſq; uoco : repetoq; carinam .
Adſumus en inquit ſociorum primus opheltes .
Vtq; putat prædam deſerto nactus in agro
Virginea puerum ducit per littora forma .
Ille mero ſomnoq; grauis titubare uidetur :
Vixq; ſequi . ſpecto cultum faciemq; gradumq; :
Nil ibi quod credi poſſet mortale uidebam .
Et ſenſi : & dixi ſociis : quod numen in iſto
Corpore ſit dubito : ſed corpore numen in iſto eſt .
Quiſquis es o faueas : noſtriſq; laboribus adſis .
His quoq; des ueniam . pro nobis mitte precari
Ditis ait: quo non alius cõſcendere ſummas
Ocior antennas :prenſoq; rudente relabi.
Hoc libys : hoc flauus : & ꝓtinus tutela melanthus :
Hoc probat alcimedon:& qui requiemq; modũq;
Voce dabat remis animorum hortator epopeus .
Hoc omnes alii : prædæ tam cæca cupido eſt .
Non tamen hanc ſacro uiolari pondere pinum
Perpetiar dixi . pars hic mihi maxima iuris .
Inde aditu obſiſto . ſunt audaciſſimus omni
De numero licabas : qui tuſca pulſus ab urbe
Exilium dira pœnam pro cæde luebat .
Is mihi dum reſto iuuenili guttura pugno
Rupit : & excuſſum miſiſſet in æquora : ſi non
Hæſiſſem : q̃uis amens in funere retentus .
Impia turba probat factũ : tum deniq; bacchus :
Bacchus enim fuerat : ueluti clamore ſolutus
Sit ſopor : atq; mero redeant in pectore ſenſus :
Quid facitis ſquis clamor ait ſ qua dicite nautæ
Huc ope peruenis ſquo me deferre paratis ſ
Pone metũ prorrheus : & quos cõtingere portus
Pede uelis dixit . terra ſiſtere petita .
Naxon ait liber curſus aduertite ueſtros .
Illa mihi domus eſt . uobis erit hoſpita tellus .
Per mare fallaces : per q; omnia numina iurant
Sic fore . meq; iubent pictæ dare uela carinæ .
Dextra naxos erat . dextra mihi lintea danti :
Quid facis o demens ſquis te furor iquit opheltes ſ
Pro ſe quiſq; timet . læuam pete maxima nutu
Pars mihi ſignificat. pars: quid uelit: aure ſuſurrat.
Obſtupui : capiatq; aliquis moderamina dixi .
Meq; miniſterio ſcelerisq; artiſq; remoui.

Increpora cunctis: totumq; ĩmurmurat agmen.
Quibus ethalion te ſcilicet omnis in uno
Noſtra ſalus poſita eſt ait. & ſubit ipſe: meũq;
Explet opus: naxoq; petit diuerſa relicta.
Cum deus illudens tanq̃ modo deniq; fraudem
Senſerit e puppi pontum proſpectat adunca:
Et flenti ſimilis: non hæc mihi littora nautæ
Promiſiſtis ait. non hic mihi terra rogata eſt.
Quo merui pœnam facto? quæ gloria ueſtra eſt
Puerum iuuenes: ſi multi fallitis unum?
Hãdudũ flebam. lachrymas manus ĩpia noſtras
Videt: & impellit properantibus æquora remis.
Per tibi nunc ipſũ (neq; enim præſentior illo
Est deus) adiuro tam me tibi uera referre
Quam ueri maiora fide. ſtetit æquore puppis
Haud aliter: q̃ ſi ſiccum nauale teneret.
Illi admirantes remorum in uerbere perſtant:
Velaq; deducũt: geminaq; ope currere tentant.
Impediunt hederæ remos: nexuq; recuruo
Serpunt: & grauidis diſtingũt uela corimbis.
Ipſe racemiferis frontem circundatus uuis
Pampineis agitat uelatam frondibus haſtam.
Quem circa tigres ſimulacraq; mania lyncum:
Victarumq; iacent fera corpora pantherarum.
Exiliere uiri: ſiue hoc inſania fecit:
Siue timor. primuſq; medon nigreſcere cœpit
Corpore depreſſo: & ſpinæ curuamine flecti
Incipit. huic lycabas in quæ miracula dixit
Verteris? & lati rictus & panda loquenti
Maris erat: ſquamãq; cutis dũrata trahebat.
Et libys: obſtantes dum uult obuertere remos:
In ſpacium reſilire manus breue uidit: & illas
Iam non eſſe manus: iam pinnas poſſe uocari.
Alter ad intortos cupiens dare brachia funes:
Brachia nõ habuit: truncoq; repandus in undas
Corpore deſiluit. falcata nouiſſima cauda eſt:
Curualia dimidiæ ſinuantur cornua lunæ.
Undiq; dant ſaltus: multaq; aſpgine rorant.
Mergũtq; iterũ. redeuntq; ſub æquora rurſus.
Inq; chori ludunt ſpeciem: laſciuaq; iactant
Corpora: & acceptũ patulis mare naribus efflãt.
De modo uiginti (tot enim ratis illa ferebat)
Reſtabam ſolus pauidus geliduſq; trementi

Corpore: uixq; meū firmat deus excute dicens
Corde metum: chiamq; tene. delatus in illam
Accessi sacris: bacchetaq; sacra frequento.
Prætulimus longis pentheus ambagibus aures
Inquit: ut ira mora uires absumere posset:
Præcipitem famuli rapite hunc: cruciataq; duris
Corpora tormentis stygiæ dimittite morti.
Protinus abstractus solidis tyrrhenus acestes
Clauditur in tectis. & dum crudelia iussæ
Instrumenta necis ferrumq; igneq; parantur:
Sponte sua patuisse fores: lapsiq; lacertis
Sponte sua fama est nullo soluente catenas.
Perstat echionides. nec iam iubet ire: sed ipse
Vadit: ubi festus faciendæ ad sacra citharon
Cantibus & clara bacchatum uoce sonabat:
Vt fremit acer equus: cum bellicus ære canoro
Signa dedit tubicen: pugnæq; assumit amorem:
Penthea sic ictus longis ululatibus æther
Mouit: & audito clamore recanduit ira.
Monte fere in medio est cingentibus ultima syluis
Purus ab arboribus spectabilis undiq; campus.
Hic oculis illum cernentem sacra prophanis
Prima uidet: prima est insano concita cursu:
Prima suum misso uiolauit penthea thyrso
Mater: & o geminæ clamauit adeste sorores.
Ille aper in nostris errat qui maximus agris:
Ille mihi feriendus aper. ruit omnis in unum
Turba furens. cunctæ coeunt: trepidūq; sequūtur
Iam trepidū: iam uerba minus uiolenta loquēte:
Iam se damnantem: iam se peccasse fatentem.
Sauciat ille tamen: fer opem matertera dixit
Autonoe. moueant animos actæonis umbræ.
Illa quis actæon nescit: dextramq; precantis
Abstulit: inoo lacerata est altera raptu.
Non habet infelix: quæ matri brachia tendat:
Truncā sed ostendens deiectis uulnera membris
Aspice mater ait. uisis ululauit agaue.
Collaq; iactauit: mouitq; per aera crines.
Auulsumq; caput digitis cōplexa cruentis
Clamat: io comites opus hoc uictoria nostra ē.
Non citius frondes autumni frigore tactas
Iam male hærentes alta rapit arbore uentus:
Quam sunt uiri manibus direpta nefandis.

Talibus exemplis monitæ noua sacra frequentãt:
Thuraq; dant: sanctasq; colunt ismenides aras.

PVBLII OVIDII NASCNIS METAMORPHOSEOS LIBER QVARTVS.

AT NON ALCITHOE
Mineias orgia censẽs
Accipienda deo: sed adhuc
temerata bacchum
Progeniem negat esse iouis:
sociasq; sorores
Impietatis habet. festum celebrare sacerdos
Immunes operum famulas: dominasq; suorum:
Pectora pelle tegi: crinales soluere uittas:
Serta comis: manibus frondentes sumere thyrsos
Usserat: & sæuam læsi fore numinis iram
Vaticinatus erat. parent matresq; nurusq;.
Telasq; & calathos infectaq; pensa reponunt.
Thuraq; dant. bacchũq; uocant bromiũq; lyæum:
Ingenigenamq;: satumq; iterum: solũq; bimatrẽ.
Additur his nyseus: indetonsusq; thyoneus:
Tecum leneo genialis cõsitor uuæ:
Nyctelius eleleusq; parens & iacchus & euan.
Et quæ præterea per graias plurima gentes
Nomina liber habes. tibi enim incõlũpta iuuẽta ẽ.
Tu puer æternus: tu formosissimus alto
Conspiceris cælo: tibi cũ sine cornibus astas
Virgineum caput est. oriens tibi victus aduscq;
Decolor extremo qua cingitur india gange.
Penthea tu uenerande bipenniferumq; lycurgũ
Sacrilegos mactas: tyrrhenaq; mittis in æquor
Corpora. tu biiugum pictis insignia frenis
Colla premis lyncum: bacchæ satyriq; sequũtur:
Quiq; senex ferula titubantes ebrius artus
Sustinet: & pando non fortiter hæret asello.
Quacunq; ingrederis clamor iuuenilis & una
Femineæ uoces: impulsaq; tympana palmis
Concauaq; æra sonant: longoq; foramine buxus
Placatus mitisq; rogant ismenides adsis:
Sustaq; sacra colunt. solæ mineides intus
Intempestiua turbantes festa minerua
Aut ducunt lanas: aut stamina pollice uersant:

A ut hærent telæ : famulaſq; laboribus urgent :
E quibus una leui deducens pollice filum :
D um ceſſant aliæ : cõmentaq; ſacra frequentant :
N os quoq; quas pallas melior dea detinet : inquit
V tile opus manuum uario ſermone leuemus .
P erq; uices aliquid : quod tempora longa uideri
N on ſinat in medium uacuas referamus ad aures .
D icta ꝓbant . primamq; iubent narrare ſorores .
I lla quid e multis referat (nam plurima norat)
C ogitat : & dubia eſt de te babylonia narret
D irce : quam uerſa ſquamis uelantibus artus
S tagna palæſtini credunt mutaſſe figura .
A n magis ut ſumptis illius filia pennis
E xtremos altis in turribus egerit annos .
N ais an ut cantu nimiumq; potentibus herbis
V erterit in tacitos iuuenilia corpora piſces :
D onec idem paſſa eſt . an quæ poma alba ferebat
V t nunc nigra ferat cõtactu ſanguinis arbor .
H oc placet : hæc quoniam uulgaris fabula non eſt .
T alibus orſa modis lana ſua tila ſequente .
P yramus & thiſbe iuuenum pulcherrimus alter .
A ltera quas oriens habuit prælata puellis :
C ontiguas habuere domos : ubi dicitur altam
C octilibus muris cinxiſſe ſemiramis urbem .
N oticiam primoſq; gradus uicinia fecit .
T empore creuit amor : tædæ quoq; iure coiſſent :
S ed uetuere patres : quod non potuere uetare .
E x æquo captis ardebant mentibus ambo .
C onſcius omnis abeſt . nutu ſigniſq; loquuntur .
Q uoq; magis tegitur : tectus magis æſtuat ignis .
F ixus erat tenui rima : quam duxerat olim
C um fieret paries domui cõmunis utriq;
I d uicium nulli per ſæcula longa notatum :
Q uid nõ ſentit amor ? primi uidiſtis amantes :
E t uocis feciſtis iter . tutæq; per illud
M urmure blandiciæ minimo tranſire ſolebant .
S æpe ubi conſtiterant hinc tiſbe : pyramus illinc :
I nq; uices fuerat captatus anhelitus oris :
I nuide dicebant paries quid amantibus obſtas ?
Q uantum erat ut ſineres nos toto corpore iungi :
A ut hoc ſi nimiũ eſt : uel ad oſcula danda pateres .
N ec ſumus ingrati : tibi nos debere fatemur :
Q uod datus eſt uerbis ad amicas tranſitus aures .

Talia diuerſa nequicquam ſede locuti
Sub noctem dixere uale. partiq; dedere
Oſcula quiſq; ſuæ non peruenientia contra.
Poſtera nocturnos aurora remouerat ignes:
Solq; pruinoſas radiis ſiccauerat herbas:
Ad ſolitum coiere locum. tū murmure paruo
Multa prius queſti ſtatuunt: ut nocte ſilenti
Fallere cuſtodes: foribuſq; excedere tentent.
Cūq; domo exierint: urbis quoq; tecta relinquāt.
Neue ſit errandum lato ſpatiantibus aruo:
Conueniant ad buſta nini: lateantq; ſub umbra
Arboris. arbor ibi niueis uberrima pomis
Ardua morus erat gelido contermina fonti.
Pacta placent. & lux tarde diſcedere uiſa
Præcipitatur aquis: & aquis nox exit ab iiſdem.
Callida per tenebras uerſato cardine thiſbe
Egreditur: fallitq; ſuos: adopertaq; uultum
Peruenit ad tumulum: dictaq; ſub arbore ſedit.
Audacem faciebat amor. uenit ecce recenti
Cæde leæna boum ſpumantes oblita rictus
Depositura ſitim uicini fontis in unda.
Quam procul ad lunæ radios babylonia thiſbe
Vidit: & obſcurum timido pede fugit in antrum.
Dumq; fugit: tergo uelamina lapſa reliquit.
Vt lea ſæua ſitim multa cōpeſcuit unda:
Dum redit in ſiluas: inuentos forte ſine ipſa
Ore cruentato tenues laniauit amictus.
Cerius egreſſus ueſtigia uidit in alto
Puluere certa feræ: totoq; expalluit ore
Pyramus. ut uero ueſtem quoq; ſanguine tinctā
Reperit: una duos iquit nox perdet amantes.
Quibus illa fuit longa dignıſſima uita:
Noſtra nocens anima ē. ego te miſeranda pemi:
In loca plena metus qui iuſſi nocte uenires:
Nec prior huc ueni. noſtrum diuellite corpus:
Et ſcelerata fero cōſumite uiſcera morſu
Quicūq; ſub hac habitatis rupe leones.
Sed timidi eſt optare necem. uelamina thiſbes
Tollit. et ad pactæ ſecum fert arboris umbram.
Vtq; dedit notæ lachrymas: dedit oſcula ueſti.
Accipe nūc inquit noſtri quoq; ſanguinis hauſtus
Quoq; erat accinctus dimiſit in ilia ferrum.
Nec mora feruenti moriens e uulnere traxit.

Et iacuit resupinus humo : cruor emicat alte
Non aliter q̃ cum uiciato fistula plumbo
Scinditur :& tenui stridente foramine longas
Eiaculatur aquas :atq; ictibus aera rumpit .
Arborei fœtus aspergine cædis in atram
Vertuntur faciem :madefactaq; sanguine radix
Purpureo tinxit pendentia mora colore .
Ecce metu nondum posito :ne fallat amantem
Illa redit :iuuenemq; oculis animoq; requirit:
Quantaq; uitarit narrare pericula gestit .
Vtq; locum & uisam cognoscit in arbore formam:
Sic facit incertam pomi color:hæret an hæc sit :
Dum dubitat tremebunda uidet pulsare cruentũ
Membra solum :retroq; pedem tulit :oraq; buxo
Pallidiora gerens exhorruit æquoris instar :
Quod fremit :exigua cum sũmũ stringitur aura .
Sed postq̃ remorata suos cognouit amores :
Percutit indignos claro plangore lacertos :
Et laniata comas :amplexaq; corpus amatum:
Vulnera suppleuit lachrymis :fletumq; cruori
Miscuit :& gelidis in uultibus oscula figens
Pyrame clamauit :quis te mihi casus ademit ?
Pyrame responde :tua te carissima thisbe
Nominat .exaudi :uultusq; attolle iacentes .
Ad nomen thisbes oculos in morte grauatos
Pyramus erexit : uisaq; recondidit illa .
Quæ postq̃ uestemq; suam cognouit : & ense
Vidit ebur uacuum :tua te manus (inquit) amorq;
Perdidit infelix: est & mihi fortis in unum
Hæc manus .ẽ & amor .dabit hic in uulnera uires.
Persequar extinctum :letiq; miserrima dicar
Causa comesq; tui :quiq; a me morte reuelli
Heu sola poteras : poteris nec morte reuelli .
His tamen amborum uerbis estote parati
O multum miseriq; mei illiusq; parentes :
Vt quos certus amor :quos hora nouissima iunxit
Componi tumulo non inuideatis eodem .
At tu quæ ramis arbor miserabile corpus
Nunc tegis unius: mox es tectura duorum :
Signa tene cædis : pullosq; & luctibus aptos
Semper habe fœtus:gemini monumenta cruoris.
Dixit : & aptato pectus mucrone sub imum
Incubuit ferro :quod adhuc a cæde tepebat .

VOta tamen tetigere deos : tetigere parentes .
NAm color in pomo eſt(ubi permaturuit) ater .
QUodq; rogis ſupereſt: una requieſcit in urna :
DEſierat . mediumq; fuit breue tempus .& orſa ē
DIcere leucothoe . uocem tenuere ſorores .
HUnc quoq; ſyderea qui temperat omnia luce
CEpit amor ſolem . ſolis referamus amores .
PRimus adulterium ueneris cum marte putatur
HIc uidiſſe deus. uidet hic deus omnia primus.
INdoluit facto : iunonigenæq; marito
FUrta tori : furtiq; locū mōſtrauit .at illi
ETmens : & quod opus fabrilis dextra tenebat
EXcidit .extemplo graciles ex ære catenas :
REtiaq; & laqueos : quæ lumina fallere poſſent
ESimat . non illud opus tenuiſſima uincant
STamina . non ſūmo quæ pendet aranea tigno .
VTq; leues tactus momentaq; parua ſequantur
EFficit : & lecto circundata collocat apte .
VEt uenere torum cōiunx & adulter in unum :
AArte uiri uincliſq; noua ratione paratis
IIn mediis ambo deprenſi amplexibus hærent .
LEmnius extemplo ualuas patefecit eburnas :
ADmiſitq; deos . illi iacuere ligati .
TUrpiter : atq; aliquis de diis nō triſtibus optat
SIc fieri turpis . ſuperi riſere : diuq;
HÆc fuit in toto notiſſima fabula cælo .
EXigit indicii memorem cythereia pœnam .
INq; uices illum tectos qui læſit amores
LÆdit amore pari . quid nunc hypione nate
FOrma colorq; tibi radiataq; lumina proſunt ?
NEmpe tuis omnes qui terras ignibus uris :
VEteris igne nouo : quicq; omnia cernere debes :
LEucothoen ſpectas : & uirgine figis in una
QUos mundo debes oculos : modo ſurgis eoo
TEmperius cælo : modo ſerius incidis undis .
SPectandiq; mora brumales porrigis horas :
DEficis interdum: uitiumq; in lumina mentis
TRanſit : & obſcurus mortalia pectora teres .
NEc tibi quod lunæ terris propioris imago
OBſtiterit palles . facit hunc amor ipſe colorem .
DIligis hanc unam . nec te clymeneq; rhodoſq;
NEc tenet æææ genitrix pulcherrima circes :
QUæq; tuos clycie q̄uis deſpecta petebat

Concubitus . ipſoq; illo graue uulnus habebat
Tempore . leucothoe multarum obliuia fecit :
Gentis odorifere :quam formoſiſſima partu
Edidit eurymone :ſed poſtq̃ filia creuit :
Quam mater cunctas : tam matrem filia uicit .
Rexit achæmenias urbes pater orchamus: iſq;
Septimus a priſco numeratur origine belo .
Axe ſub heſperio ſunt paſcua ſolis equorum :
Ambroſiam pro gramine habent :ea feſſa diurnis
Membra miniſterijs nutrit : reparatq; labori .
Dumq; ibi quadrupedes cæleſtia pabula carpunt :
Noxq; uice peragit :thalamos deus ĩtrat amatos :
Verſus in eurymones faciem genitricis : & inter
Bis ſex leucothoen famulas ad lumina cernit
Lenia uerſato ducentem ſtamina fuſo .
Ergo:ubi ceu mater caræ dedit oſcula natæ :
Res ait arcana eſt : famulæ diſcedite : neue
Eripite arbitrium matri ſecreta loquendi .
Parcerant : thalamoq; deus ſine teſte relictus :
Ille ego ſum dixit:qui longum metior annum :
Omnia qui uideo : per que uidet omnia tellus :
Mũdi oculus : mihi crede places. pauet illa:metuq;
Et colus & fuſi digitis cecidere remiſſis .
Ipſe timor decuit . nec longius ille moratus
In ueram redit ſpeciem ſolitumq; nitorem .
At uirgo quis inopino territa uiſu
Victa nitore dei: poſita uim paſſa querela eſt .
Inuidit clytie : neq; enim moderatus in illam
Solis amor fuerat : ſtimulataq; pellicis ira
Vulgat adulterium :diffamatumq; parenti
Indicat . ille ferox immanſuetuſq; precantem
Tendentemq; manus ad lumina ſolis : & ille
Vim tulit inuitæ dicentem :defodit alta
Crudus humo: tumulũq; ſup grauis addit harenæ.
Diſſipat hunc radijs hyperione natus : iterq;
Dat tibi : quo poſſis defoſſos promere uultus .
Nec tu iam poteras enectum pondere terræ
Tollere nympha caput:corpuſq; exangue iacebas .
Nil illo fertur uolucrum moderator equorum
Post phaethonteos uidiſſe dolentius ignes .
Ille quidem gelidos radiorum uiribus artus
Siqueat in uiuum tentat reuocare colorem .
Sed quoniam tantis fatum conatibus obſtat :

Nectare odorato ſparſit corpuſq; locumq; :
Multaq; præqueſtus: tanges tamen æthera dixit.
Protinus imbutum cæleſti nectare corpus
Delituit: terramq; ſuo madefecit odore.
Virgaq; per glebas ſenſim radicibus actis
Thurea ſurrexit: tumulumq; cacumine rupit.
Atq; icien quis amor excuſare dolorem
Indiciumq; dolor poterat: non amplius autor
Lucis adit: ueneriſq; modum ſibi fecit in illa.
Habuit ex illo dementer amoribus uſa
Nymppharum impatiens & ſub ſoue nocte dieq;
Sedit humo nuda nudis incompta capillis.
Flerq; nouem luces expers undæq; cibiq;
More mero lachrymiſq; ſuis ieiunia pauit.
Nec ſe mouit humo: tantum ſpectabat euntis
Ora dei: uultuſq; ſuos flectebat ad illum.
Membra ferunt hæſiſſe ſolo. partemq; coloris
Liuidus exangues pallor conuertit in herbas.
Eſt in parte rubor: uiolæq; ſimillimus ora
Flos tegit. illa ſuum quis radice tenetur
Vertitur ad ſolem: mutataq; ſeruat amorem.
Dixerat: & factum mirabile ceperat aures.
Pars fieri potuiſſe negant: pars omnia ueros
Posse deos memorant. ſed non eſt bacchus ĩ illis.
Poſcitur alcithoe: poſtq; ſiluere ſorores:
Quæ radio ſtantis percurrens ſtamina telæ
Vulgatos taceo dixit paſtoris amores
Daphnidis idæi: quem nymphe pellicis ira
Contulit in ſaxum: tantus dolor urit amantes.
Nec loquar: ut quondã naturæ iure nouato
Ambiguus fuerit modo uir modo fœmina ſcyton.
Ne quoq; nunc adamas quondã fidiſſime paruo
Delme ioui. largoq; ſatos curetas ab imbri:
Et crocon in paruos uerſum cum ſmilace flores
Prætereo: dulciq; animos nouitate tenebo.
Unde ſit infamis: quare male fortibus undis
Almacis eneruet: tectoſq; remolliat artus
Diſcite. cauſa latet. uis eſt notiſſima fontis
Mercurio puerum diua cythereide natum
Naiades idæis enutriuere ſub antris.
Cuius erat facies: in qua materq; paterq;
Cognoſci poſſent. nomen quoq; traxit ab illis.
Is: tria cum primum fecit quiquẽnia: montes

Deseruit patrios :idaq; altrice relicta
Ignotis errare locis ignota uidere
Flumina gaudebat studio minuente laborem.
Ille etiam lycias urbes:lyciæq; propinquas
Tarras adit. uid& hic stagnum lucentis ad imum
Vsq; solum lymphæ. non illic canna palustris:
Nec steriles uluæ: nec acuta cuspide iunci.
Perspicuus liquor est. stagni tamen ultima uiuo
Cespite cinguntur: semperq; uirentibus herbis.
Nympha colit: sed nec uenatibus apta: nec arcus
Flectere quæ soleat: nec quæ contendere cursu.
Solaq; naiadum celeri non nota dianæ.
Sæpe suas illi: fama est: dixisse sorores
Salmaci uel iaculum: uel pictas sume pharetras:
Et tua cum duris uenatibus ocia misce.
Nec iaculum sumit: nec pictas illa pharetras:
Nec sua cum duris uenatibus ocia misc&:
Sed modo fonte suo formosos perluit artus:
Sæpe cytheriaco deducit pectine crines.
Et quid se deceat spectatas consulit undas.
Nunc perlucenti circundata corpus amictu
Mollibus aut foliis: aut mollibus incubat herbis.
Sæpe legit flores. & tunc quoq; forte legebat:
Cum puerum uidit: uisumq; optauit habere.
Nec tamen ante adiit. & si properabat adire:
Quã se composuit: q̃ circumspexit amictus.
Et finxit uultum: & meruit formosa uideri.
Tunc sic orsa loqui: puer o dignissime credi
Esse deus: seu tu deus es:potes esse cupido:
Siue es mortalis:qui te genuere beati.
Et frater felix: & fortunata profecto
Si qua tibi soror est: & quæ dedit ubera nutrix.
Sed longe cunctis longeq; beatior illa est:
Si qua tibi sponsa est: si quam dignabere tæda:
Hæc tibi siue aliqua est :mea sit furtiua uoluptas.
Seu nulla est:ego sim. thalamũq; ineamus eũdẽ.
Nais ab his tacuit. pueri rubor ora notauit.
Nescit quid sit amor. sed & erubuisse decebat.
Hic color a prica pẽdentibus arbore pomis:
Aut ebori tincto est:aut sub candore rubẽti:
Cum frustra resonant æra auxiliaria lunæ.
Poscẽti nymphæ sine fine sororia saltem
Oscula: iamq; manus ad eburnea colla ferẽti

puer

Desinis: an fugio: tecumq; ait ista relinquo?
Salmacis extimuit: locaq; hæc tibi libera trado
Hospes ait. simulatq; gradu discedere uerso.
Tum quoq; respiciens fruticumq; recondita silua
Delituit: flexoq; genu summisit. at ille
Scilicet ut uacuus & inobseruatus in herbis
Huc it: & hinc illuc. & in alludentibus undis
Summa pedum taloq; tenus uestigia tingit.
Nec mora: temperie blandarum captus aquarum
Mollia de tenero uelamina corpore ponit.
Tum uero stupuit: nudæq; cupidine formæ
Salmacis exarsit: flagrãt quoq; lumina nymphæ.
Non aliter: q̃ cum puro nitidissimus orbe
Opposita speculi refertur imagine phœbus.
Vixq; moram patitur: uix iam sua gaudia differt.
Iam cupit amplecti: iam se male continet amẽs:
Ille cauis uelox applauso corpore palmis
Desilit in latices: alternaq; brachia ducens
In liquidis translucet aquis: ut eburnea si quis
Signa tegat claro uel candida lilia uitro.
Vicimus: & meus est exclamat naias: & omni
Este procul iacta mediis immittitur undis:
Vluctantemq; tenet: luctantiaq; oscula carpit:
Subiectatq; manus: inuitaq; pectora tangit.
Et nunc hac iuueni: nũc circũfunditur illac.
Deniq; nitentem contra elabiq; uolentem
Implicat: ut serpens: quam regia sustinet ales:
Sublimemq; rapit. pendens caput illã pedesq;
Alligat: et cauda spaciantes implicat alas.
Vtq; solent hederæ longos intexere truncos:
Vtue sub æquoribus deprensum polypus hostem
Continet ex omni demissis parte flagellis:
Perstat atlantiades: sperataq; gaudia nymphæ
Denegat. illa premit. demissaq; corpore toto
Sicut inhærebat: pugnes licet improbe dixit:
Non tamen effugies. ita dii iubeatis: et istum
Nulla dies a me: nec me deducat ab isto.
Vota suos tetigere deos: nam mixta duorum
Corpora iunguntur. faciesq; inducitur illis
Vna: uelut siquis conducat cortice ramos
Crescendo iungi pariterq; adolescere cernat.
Sic ubi complexu coierunt membra tenaci:
Nec duo sunt: sed forma duplex: nec fœmina dici:

Nec puer ut possit: neutrũq; & utrunq; uidetur.
Ergo ubi se liquidas: quo uir descenderat undas:
Semimarem fecisse uidet: mollitaq; in illis
Membra manus tẽdens: sed iam non uoce uirili
Hermaphroditus ait, nato date munera uestro
Et pater & genitrix amborum nomen habenti:
Quisquis in hos fontes uir uenerit: exeat inde
Semiuir: & tactis subito mollescat in undis.
Motus uterq; parens nati rata uerba biformis
Fecit: & incerto fontem medicamine tinxit.
Finis erat dictis: & adhuc mineia proles
Vrget opus: spernitq; deũ: festumq; prophanat:
Tympana cum subito non apparẽtia raucis
Obstrepuẽr sonis: & adũco ubia cornu.
Tinnulaq; æra sonant: & olẽt myrrhæq; crociq;
Resq; fide maior: cœpere uirescere telæ.
Inq; hederæ faciem pẽdens frondescere uestis:
Pars abit in frondes. & quæ modo fila fuerunt:
Palmite mutantur: de stamine pampinus exit:
Purpura fulgorem pictis accommodat uuis.
Iamq; dies exhaustus erat: tempusq; subibat:
Quod tu nec tenebras nec posses dicere lucẽ:
Sed cum luce tamẽ dubiæ confinia noctis.
Tecta repẽte quati: pingueſq; ardere uidẽtur
Lampades: & rutilis collucẽt ignibus ædes.
Falsaq; sæuarum simulacra ululare ferarum.
Fumida iandudum latitant p tecta sorores:
Diuersæq; locis ignes ac lumina uitant.
Dumq; petunt tenebras: paruos mẽbrana p artus
Porrigitur: tenuesq; includunt brachia pẽnæ.
Nec qua pdiderint ueterẽ ratione figuram
Scire sinunt tenebræ: non illas pluma leuauit.
Sustinuere tamẽ se plucẽtibus alis.
Conatæq; loqui minimam pro corpore uocem
Emittunt: paguntq; leues stridore querelas.
Tectaq; non siluas celebrant: lucemq; perosæ
Nocte uolant: seroq; tenẽt a uespere nomẽ.
Tum uero totis bacchi memorabile thebis
Numẽ erat: magnasq; noui matertera uires
Narrat ubiq; dei. deq; tot sororibus expers
Vna doloris erat: nisi quẽ fecere sorores.
Aspicit hanc natis thalamoq; athamantis habentẽ
Sublimes animos et alumni numine iuno.

Non tulit . & ſecum : potuit de pellice natus
Vertere meonios : pelagoq; immergere nautas :
Et laceranda ſuæ nati dare uiſcera materi:
Et triplices operire nouis mineidas alis :
Nil potent iuno : niſi inultos flere dolores ?
Idq; mihi ſatis eſt . hæc una potentia noſtra eſt.
Ipſe docet quid agam . fas eſt & ab hoſte doceri .
Quidq; furor ualeat penthea cæde ſatiſq;
Ac ſuper oſtendit : cur non ſtimuletur ? eatq;
Per cognata ſuis exempla furoribus ino ?
Eſt uia decliuis funeſta nubila taxo :
Ducit ad infernas per muta ſilentia ſedes .
Stygis nebulas exhalat iners : umbræq; recentes
Deſcendunt illac : ſimulacraq; functa ſepulcris .
Pallor hyemſq; tenent late loca ſenta : nouiq;
Qua ſit iter manes ſtygiam quod ducat ad urbem
Ignorant ubi ſit nigri fera regia ditis .
Mille capax aditus : & apertas undiq; portas
Urbs habet : utq; fretum de tota fluminа terra :
Nec omnes animas locus accipit ille : nec ulli
Exiguus populo eſt : turbam uel accendere ſentit
Errant exangues ſine corpore & oſſibus umbræ .
Parſq; forum celebrant : pars imi tecta tyranni .
Pars aliquas artes antiquæ imitamina uitæ
Exercent : illum aliam partem ſua pœna coercet .
Iuſtin& ire illuc cæleſti ſede relicta
Tantum odiis iraq; dabat ſaturnia iuno .
Quo ſimul intrauit ſacroq; a corpore preſſum
Intremuit limen : tria cerberus extulit ora :
Et tres latratus ſimul edidit . illa ſorores
Nocte uocat genitas graue & implicabile numen .
Arceris ante fores clauſas adamante ſedebant :
Deq; ſuis atros pectebant crinibus angues :
Quam ſimul agnorunt inter caliginis umbras
Surrexere deæ . ſedes ſcelerata uocatur .
Viſcera præbebat tytius lanianda : nouemq;
Iugeribus diſtractus erat . tibi tantale nullæ
Deprenduntur aquæ quæq; imin& effugit arbor.
Aut petis : aut urges ruiturum ſiſyphe ſaxum.
Voluitur ixion : & ſe ſequiturq; : fugitq; .
Moliriq; ſuis letum patruelibus auſæ
Aſſidue repetunt quas pdunt belides undas :
Quos oēs facie poſtq; ſaturnia torua

Vidit : & ante omnes ixiona : rursus ab illo
Sisyphon aspiciens : cur hic e fratribus inquit
Perpetuas patitur pœnas : athamanta superbum
Regia diues hab& : qui me cum coniuge semper
Spreuit : & exponit causas odiisq; uiæq; :
Quidq; uelit . quod uell& erat : ne regia cadmi
Star& : & in facinus traherent athamãta furores .
Imperium promissa preces confundit in unum
Sollicitatq; deas : sic hæc iunone locuta
Tisiphone canos ut erat turbata capillos
Mouit : & obstantes reiecit ab ore colubras:
Atq; ita : non longis opus est ambagibus inquit:
Facta puta quæcunq; iubes . inamabile regnum
Desere : teq; refer cæli melioris ad auras .
Læta redit iuno : quam cælum intrare parantem
Roratis lustrauit aquis thaumantias iris .
Nec mora : tisiphone madefactam sanguine sumit
Importuna facem : fluidoq; cruore rubentem
Induitur pallam : tortoq; incingitur angue:
Egreditur q; domo . luctus comitatur euntem :
Et pauor : & terror : trepidoq; insania uultu .
Limine constiterat : postes tremuisse feruntur
Aeolii . pallorq; fores infecit acernas .
Solq; locum fugit : monstris exterita coniunx:
Veritus est athamas . tectoq; exire parabant .
Obstitit infelix : aditumq; obsedit erinnys .
Nexaq; uipereis distendens brachia nodis
Cæsariem excussit : motæ sonuere colubræ .
Parsq; iacens humeris : pars circum pectora lapsæ
Sibila dant: saniemq; uomũt : linguisq; coruscãt.
Inde duos mediis abrupit crinibus angues .
Pestiferaq; manu raptos immisit , at illi
Nooq; sinus : athamanteoq; pererrant :
Inspirantq; graues animos : nec uulnera mẽbris
Vlla ferunt : mens est quæ diros sentiat ictus .
Attulerat secum liquidi quoq; monstra ueneni
Oris cerberei spumas : & uirus echidnæ :
Erroresq; uagos : cæcæq; obliuia mentis :
Et scelus : & lachrymas : rabiemq; :& cædis amorẽ
Omnia trita simul : quæ sanguine mixta recenti
Coxerat æne cauo uiridi uersata cicuta .
Dumq; pauent illi : uertit furiale uenenum
Pectus in amborum : præcordiaq; intima mouit.

Tum face iactata per eundem sæpius orbem :
Consequitur motos uelociter ignibus ignes .
Sic uictrix iussiq; potens ad inania magni
Regna redit ditis : sumptumq; recingitur anguem .
Protinus æolides media furibundus in aula
Clamat io comites his retia tendite siluis .
Hic modo cum gemina uisa è mihi prole leæna .
Atq; feræ sequitur uestigia coniugis amens :
Eq; sinu matris ridentem & parua clearchum
Brachia tendentem rapit . & bis terq; per auras
More rotat fundæ : rigidoq; infantia saxo
Iscutit ora ferox : tum demq; concita mater
Heu dolor hoc fecit : seu sparsi causa ueneni
Exululat : sparsisq; fugit male sana capillis .
Eq; ferens paruum nudis melicerta lacertis
Euhoe bacche sonat . bacchi sub nomine iuno
Risit : & hos usus præstet tibi dixit alumnus .
Immin& æquoribus scopulus . pars ima cauatur
Fluctibus : & tectas defendit ab imbribus undas .
Summa rig&: frõtemq; in apertũ porrigit æquor .
Occupat hunc : uires insania fecerat : ino .
Eq; super pontum nullo tardata timore
Mittit onusq; suum : percussa recanduit unda .
At uenus immeritæ neptis miserata labores
Sic patruo blandita suo est . o numen aquarum
Proxima cui cælo cessit neptune potestas
Magna quidem posco : sed tu miserere meorum
Iactari quos cernis in ionio immenso :
Et diis adde tuis . aliqua & mihi gratia ponto est :
Si tamen in medio quondam cõcreta profundo
Spuma fui . gratumq; manet mihi nomen ab illa .
Annuit oranti neptunus : & abstulit illis
Quod mortale fuit : maiestatemq; uerendam
Inposuit : nomenq; simul faciemq; nouauit :
Leucothoeq; deum cum matre palæmona dixit .
Sidoniæ comites quantum ualuere secutæ
Signa pedum primo uidere nouissima saxo .
Nec dubium de morte ratæ cadmeida palmis
Deplanxere domum scissis cum ueste capillis .
Atq; parum iustæ nimiumq; in pellice sæuæ
Inuidiam fecere deæ . conuicia iuno
Non tulit . & faciam uos ipsas maxima dixit
Sæuiciæ monumenta meæ . res dicta secuta est :

Nam quæ præcipue fuerat pia : perſequar inquit
In freta reginam : ſaltumq; daturà moueri
Haud uſq; potuit : ſcopuloq; affixa cohæſit .
Altera dum ſolito tentat plangore ferire
Pectora : tentatos ſentit riguiſſe lacertos.
Illa manus : ut forte tetenderat in maris undas:
Saxea facta manus in eaſdem porrigit undas.
Huius : ut arreptum laniabat uertice crinem:
Duratos ſubito digitos in crine uideres.
Quo quæq; in geſtu deprenſa eſt : hæſit in illo .
Pars uolucres factæ : quæ nũc quoq; gurgite í illo
Aequora diſtringunt ſummis cadmeides alis .
Neſcit agenorides natam paruumq; nepotem
Aequoris eſſe deos : luctu ſeneq; malorum
Victus : & oſtentis : quæ plurima uiderat :exit
Conditor urbe ſua tanq̃ fortuna locorum
Non ſua ſe premer& : longiſq; erroribꝰ actus
Contigit illyricos profuga cum coniuge fines .
Iamq; malis anniſq; graues :dum prima retractãt
Facta domus : releguntq; ſuos ſermone labores :
Num ſacer ille mea traiectus cuſpide ſerpens
Cadmus ait fuerat :tum cum ſidone profectus
Vipereos ſparſi per humũ noua ſemina dentes ?
Quem ſi cura deum tam certa uindicat ira :
Ipſe precor ſerpens in longam porrigar aluum :
Dixit : & ut ſerpens in longam tenditur aluum :
Dura tæq; cuti ſquamas increſcere ſentit :
Nigraq; cæruleis uariari corpora guttis .
In pectus cadit pronus : commixtaq; in unum
Paulatim tereti tenuantur acumine crura .
Brachia iam reſtant : quæ reſtant brachia tendit.
Et lachrymis per adhuc humana fluentibus ora
Accede o coniunx accede miſerrima dixit .
Dumq; aliquid ſupereſt de me : me tãge :manũq;
Accipe dũ manus eſt : dũ nõ totũ occupat anguis.
Ille quidem uult plura loqui :ſed lingua repente
In partes eſt fiſſa duas . nec uerba loquenti
Suffciũt .quotienſq; aliquos parat edere queſtus:
Sibilat . hãc illi uocem natura reliquit .
Nuda manu feriens exclamat pectora coniunx
Cadme mane . teq; his infelix exue monſtris.
Cadme qd hoc:ubi pes:ubi ſũt hũeriq; manuſq;:
Et color & facies:& dum loquor omnia : cur non

Me quoq; cælestes in eundem uertitis anguem?
Dixerat. ille suæ lambebat coniugis ora.
Inq; sinus caros: ueluti cognoscere & ibat.
Et dabat amplexus: assuetaq; colla petebat.
Quisquis adest (aderant comites) teretur. at illis
Lubrica perlucent cristati colla draconis.
Et subito duo sunt: uinctoq; uolumine serpunt:
Donec in appositi nemoris subiere latebras.
Hūc quoq; nec fugiūt hominē: nec uulnere lædūt.
Quodq; prius fuerint placidi meminere dracones.
Sed tamen ambobus uersæ solacia formæ
Magna barbi nepos dederat: quem debellata colebat
India: quem positis celebrabat achaia templis.
Solus abantiades ab origine cretus eadem
Crisius supererat: qui mœnibus arceat urbis
Argolicæ: contraq; deum ferat arma: genusq;
Non putat esse deū: neq; enim iouis esse putabat
Perseæ: quem pluuio dane conceperat auro.
Mox tamen acrisium: tanta est præsentia ueri:
Iam uiolasse deum: q̄ non agnosse nepotem
Pœnitet. impositus iam cælo est alter: & alter
Iperei referens spolium memorabile monstri
Vera carpebat tenerum stridentibus alis.
Cumq; super libycas uictor penderet harenas
Gorgonei capitis guttæ cecidere cruentæ:
Quas humus exceptas uarios animauit in angues:
Vnde frequens illa est infestaq; terra colubris.
Vnde per immēsum uētis discordibus actus
Nunc huc nunc illuc exemplo nubis aquosæ
Fertur: & ex alto seductas æthere longe
Despectat terras: totumq; superuolat orbem.
Per gelidas arctos: per cancri brachia uidit.
Sæpe sub occasus: sæpe est ablatus in ortus.
Iamq; cadente die ueritus se credere nocti
Constitit hesperio regnis atlantis in orbe.
Exiguamq; petit requiē: dum lucifer ignes
Nuncq& auroræ: cursusq; aurora diurnos.
Ichominum cunctis ingēti corpore præstans
Iapetionides atlas fuit. ultima tellus
Rege sub hoc & pontus erat: qui solis anhelis
Aequora subdit equis: & fessos excipit axes.
Mille greges illi: totidēq; armēta per herbas
Errabant. & humum uicinia nulla premebat.

Arboreæ frondes auro radiante nitentes
Ex auro ramos : ex auro poma ferebant .
Hospes ait perseus illi seu gloria tangit
Te generis magni . generis mihi iuppiter autor :
Siue es mirator rerum : mirabere nostras :
Hospitium requiemq; peto . memor ille uetustæ
Sortis erat . themis dederat hāc parnassia sortem:
Tempus atla ueniẽt : tua quo spoliabitur auro
Arbor : & hunc prædæ titulū ioue natus habebit .
Id metuēs : solidis pomaria clauserat atlas
Montibus : & uasto dederat seruanda draconi :
Arcebatq; suis externos finibus omnes .
Huic quoq; uade procul næ lōge gloria rerum
Quas mentiris ait : longe tibi iuppiter absit .
Vimq; minis addit : manibusq; expellere tentat
Cunctantem : & placidis miscentem fortia dictis .
Viribus inferior : quis enim par esset& atlantis
Viribus ? at quoniam parui tibi gloria nostra est :
Accipe munus ait . læuaq; a parte medusæ
Ipse retroversus squallentia protulit ora .
Quantus erat mons factus atlas: nā barba comæq;
In siluas abeunt . iuga sunt humeriq; manusq; .
Quod caput ante fuit : sūmo est in monte cacumē.
Ossa lapis fiunt : tum partes altus in omnes
Creuit in immensum . hic dii statuistis : & omne
Cum tot syderibus cælum requieuit in illo .
Clauserat hippotades æterno carcere uentos :
Admonitorq; operum cælo clarissimus alto
Lucifer ortus erat : pēnis ligat ille resumptis
Parte abutraq; pedes : teloq; accingitur unco .
Et liquidum motis talaribus aera findit .
Gentibus innumeris circumq; infraq; relictis
Aethiopum populos cæpheiaq; conspicit arua .
Illic immeritam maternæ pēdere linguæ
Andromedā pœnas iniustus iusserat hammon :
Quam simul ad duras religatā brachia cautes
Vidit abātiades : nisi q leuis aura capillos
Mouerat : & tepido manabāt lumina fletu
Marmoreū ratus esset opus : trahit insscius ignes :
Et stupet : & uisæ correptus imagine formæ
Pene suas quatere est oblitus in aere pēnas .
Vt stetit o dixit non istis digna catenis :
Sed quibus inter se cupidi iunguntur amantes :

Pande requirenti nomẽ terræq; tuumq; :
Et cur uincla geras . primo ſilet illa : nec audet
Appellare uirum uirgo : manibuſq; modeſtos
Celaſſet uultus : ſi non religata fuiſſet .
Lumina: quod potuit : lachrymis ĩpleuit obortis,
Sæpius inſtanti ſua ne delicta fateri
Nolle uideretur : nomen terræq; ſuumq; :
Quantaq; maternæ fuerit fiducia formæ
Indicat : & nondum memoratis omnibus unda
Inſonuit : uenienſq; immenſo bellua ponto
Imminet : & latum ſub pectore poſſidet æquor .
Conclamat uirgo . genitor lugubris & una
Mater adeſt . ambo miſeri : ſed iuſtius illa.
Nec ſecum auxilium : ſed dignos tempore fletus
Plãgorem q; ferunt uinctoq; in corpore adhærent.
Tum ſic hoſpes ait : lachrymarũ longa manere
Tempora uos poterũt: ad opẽ breuis hora ferẽda ẽ.
Hanc ego ſi peterẽ perſeus ioue natus & illa
Quam clauſam impleuit fœcundo iuppiter auro:
Gorgonis anguicomæ perſeus ſuperator : & alis
Aethereas auſus iactatis ire per auras
Præferrer cunctis certe gener . addere tantis
Potibus & meritũ : (faueãt modo numina) tẽpto.
Et mea ſit ſeruata mea uirtute paciſcor . beſeyde
Accipiunt legem . (quis enim dubitaret?) & orant :
Promittuntq; ſuper regnum dotale parentes.
Acce uelut nauis præfixo concita roſtro
Sulcat aquas iuuenum ſudantibus acta lacertis :
Sic fera dimotis impulſu pectoris undis
Tantum aberat ſcopulis : quãtum balearica torto
Funda poteſt plumbo medii tranſmittere cæli :
Cum ſubito iuuenis pedibus tellure repulſa
Arduus in nubes abiit . & in æquore ſummo
Vmbra uiri uiſa eſt . uiſam fera ſæuit in umbram.
Vtq; iouis præpes uacuo cum uidit in aſtro
Phœbum ſuetum terga draconem
Occupat aduerſum : neu ſæua retorqueat ora
Squamigeris auidos figit ceruicibus ungues .
Sic celeri miſſo præceps per inane uolatu
Perga feræ preſſit : dextroq; frementis in armo
Pinnigeros ferrum curuo tenus abdidit hamo .
Vulnere læſa graui modo ſe ſublimis in auras
Attollit : modo ſubdit aquis : modo more ferocis

Verſat apri : quẽ turba canum circumſona terret .
Ille auidos morſus uelocibus effugit alis :
Quaq; patent nũc terga cauis ſuper obſita conchis
Nunc laterum coſtas : nũc qua tenuiſſima cauda
Deſinit in piſcem falcato uulnerat enſe .
Bælua puniceo mixtos cum ſãguine fluctus
Ore uomit . maduere graues aſpergine pennæ .
Nec bibulis ultra perſeus talaribus auſus
Credere conſpexit ſcopulum : qui uertice ſummo
Stãtibus extat aquis : operitur ab æquore moto .
Nixus eo rupiſq; tenẽs iuga prima ſiniſtra
Ter quater exegit repetita per ilia ferrum .
Littora cum plauſu clamor ſuperaſq; deorum
Impleuere domos . gaudẽt : generũq; ſalutãt :
Auxiliumq; domus ſeruatoremq; fatentur
Caſiope cepheuſq; pater . reſoluta catenis
Incedit uirgo precium q; & cauſa laboris .
Ipſe manus hauſta uictrices abluit unda .
Anguiferum caput dura ne lædat harena
Mollit humũ foliis : nataſq; ſub æquore uirgas
Sternit : & imponit phorcynidos ora meduſæ .
Virga recens bibulaq; etiã nũc uiua medulla
Vim rapuit monſtri : tactuq; induruit huius :
Percepitq; nouum ramis & fronde rigorem .
At pelagi nymphæ factum mirabile tentãt
Pluribus in uirgis . & idem contingere gaudẽt :
Seminaq; ex illis ut erãt iactata per undas :
Nũc quoq; coraliis eadem natura remãſit :
Duriciã tacto capiãt ut ab aere : quodq;
Vimen in æquore erat : fiat ſuper æquora ſaxũ .
Diis tribus ille focos totidem de ceſpite ponit :
Læuum mercurio : dextrũ tibi bellica uirgo .
Ara iouis medio eſt . mactatur uacca mineruæ :
Alipedi uitulus : taurus tibi ſũme deorũ .
Protinus andromeden & tãti præmia facti
Indotata rapit . tædas hymenæus amorq;
Præcipiũt . largis ſatiãtur odoribus ignes .
Sertaq; depẽdent tectis : & ubiq; lyræq;
Tibiaq; & cãtus animi felicia læti
Argumenta ſonant . reſeratis aurea ualuis
Atria tota patent : pulchroq; inſtructa paratu
Cepheni proceres ineunt conuiuia regis .
Poſtq̃ epulis functi generoſi munere bacchi

DONEC PISADEAE HAMIPHDNGNP

Diffudere animos : cultuſq; genuſq; locorum
Quærit abantiades . quærenti protinus unus
Narrat lyncides moreſq; habitumq; uirorum:
Quæ ſimul edocuit : nunc o fortiſſime dixit
Hare precor perſeu quanta uirtute : quibuſq;
Artibus abſtuleris crinita draconibus ora .
Narrat abantiades gelido ſub atlante iacentem
Eſſe locum ſolidæ tutum munimine molis :
Huius in introitu geminas habitaſſe ſorores
Phorcidas unius ſortitas luminis uſum .
Id ſe ſolerti : furtim dum traditur : aſtu
Oppoſita cepiſſe manu : perq; abdita longe
Deuiaq; & ſiluis horrentia ſaxa fragoſis
Gorgoneas tetigiſſe domos : paſſimq; per agros
Perq; uias uidiſſe hominum ſimulacra ferarumq;
Marmoreum ſilicem ex ipſis uiſa conuerſa meduſa .
Sed tamen horrendæ clipei quem læua gerebat
Opere repercuſſo formam aſpexiſſe meduſæ .
Dumq; grauis ſomnus colubras ipſamq; tenebat
Præcipuiſſe caput collo : pennisq; fugacem
Pegaſon & fratres matris de ſanguine natos .
Addidit & longi non falſa pericula curſus:
Quæ freta quasq; terras ſub ſe uidiſſet ab alto :
Et quæ iactatis tetigiſſet& ſydera pennis .
Dixerat expectatum tacuit . tamen excipit unus
Ex numero procerum quærens cur una ſororum
Non eſſent alternis immixtos crinibus angues .
Coſpes ait : quoniã ſcitaris digna relatu :
Accipe quæſiti cauſam . clariſſima forma
Multorumq; fuit ſpes inuidioſa procorum
Illa : nec in tota conſpectior ulla capillis
Pars fuit . inueni qui ſe uidiſſe referrent .
Hanc pelagi rector templo uiciaſſe mineruæ
Dicitur . auerſa eſt:& caſtos ægide uultus
Nata iouis texit . neue hoc impune fuiſſet :
Gorgoneum crinem turpes mutauit in angues .
Nunc quoq; ut attonitos formidine tereat hoſtes:
Pectore in aduerſo : quos fecit ſuſtinet angues .

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER QVINTVS.

OVMQVE EA CEPHENVM
medio daneius heros
Agmine commemorat :
fremitu regalia turbæ
Atria complentur . nec
coniugalia feſta
Qui canat eſt clamor : ſed qui fera nunciet arma.
Inq; repentinos conuiuia uerſa tumultus
Aſſimulare freto poſſis : quod ſæua quietum
Ventorum rabies motis exaſperat undis .
Primus in his phineus belli temerarius autor
Fraxineam quatiens æratæ cuſpidis haſtam
Enait en adſum præreptæ coniugis ultor .
Nec mihi te pennæ : nec falſum uerſus in aurum
Iuppiter eripiet : conanti mittere cepheus
Quid facis exclamat ? quæ te germane furentem
Mens agit in facinus ? meritis ne hæc gratia tantis
Redditur ? hac uitam ſeruatæ dote rependis ?
Quam tibi non perſeus : uerum ſi quæris : ademit:
Sed graue nereidum numen : ſed corniger hāmon:
Sed quæ uiſceribus ueniebat bellua ponti
Exaturanda meis . illo tibi tempore rapta eſt:
Quo peritura fuit : niſi tu crudelis id ipſum
Exigis ut pereat: luctuq; leuabere noſtro .
Scilicet haud ſatis ē : q̄ te ſpectante reuincta eſt ?
Et nullam q̄ opem patruus ſponſusue tuliſti ?
Inſuper a quoq̄ q̄ ſit ſeruata dolebis ?
Præmiaq; eripies ? quæ ſi tibi magna uidentur
Ex ipſis ſcopulis ubi erant affixa petiſſes .
Nūc ſine qui petiit : per quē hæc nō orba ſenectus
Ferre : quod & meritis & uoce eſt pactus : eumq;
Non tibi ſed certæ prælatum intellige morti .
Ille nihil cōtra : ſed & hunc & perſea uultu
Alterno ſpectans petat hunc ignorat an illum .
Cūtatuſq; breui contortam uiribus haſtam
Quantas ira dabat nequicq̄ in perſea miſit .
Et ſtetit illa toro . ſtratis tum deniq; perſeus
Exiliit . teloq; ferox inimica remiſſo
Pectora rupiſſet : niſi poſt altaria phineus
Iſſet : & indignum ſcelerato profuit ara .
Fronte tamen rheti non irrita cuſpis adhæſit .
Qui poſtq̄ cecidit : ferrumq; ex oſſe reuulſum eſt :
Calcitrat : & poſitas aſperſit ſanguine menſas .

Tum uero indomitas ardescit uulgus in iras .
Telaq; coniiciunt : & sunt qui cephea dicāt
Cum genero debere mori : sed limine tecti
Exierat cepheus testatus iusq; fidem q;
Hospitiiq; deos ea se prohibente moueri .
Bellica pallas adest : & protegit ægide fratrem .
Atq; animos , erat īdus athis : quē flumine gāge
Decta limniate uitreis peperisse sub undis
Creditur : egregius forma : quā diuite cultu
Caugebat bis adhuc octenis integer annis
Iuuenis tyriā chlamydē : quā limbus obibat
Aureus . ornabant aurata monilia collum :
Et madidos myrrha curuum crinale capillos .
Ille quidem iaculo q̄uis distantia misso
Figere doctus erat : sed tendere doctior arcus .
Cum quoq; lenta manu flectentem cornua pseus
Hastipite qui media positus fumabat in ara
Perculit : & fractis confundit in ossibus ora .
Hunc ubi fœdatos iactantem in sanguine uultus
Assyrius uidit lycabas iunctissimus illi
Et comes & ueri non dissimulator amoris
Ostq̄ exhalantem sub acerbo uulnere uitam
Deplorauit athin : quos ille tetenderat arcus
Corripit : & mecum ubi sint certamina dixit .
Nec longum pueri fato lætabere : quo plus
Inuidiæ q̄ laudis habes . hæc omnia non dum
Dixerat : emicuit neruo penetrabile telum .
Vitatumq; tamen sinuosa ueste pependit .
Vertit in hunc harpen madefactā cæde medusæ
Crisiomades : adigitq; in pectus , at ille
Cam moriens oculis sub nocte natantibus atra
Circūspexit athin : seq; acclinauit ad illum .
Et tulit ad manes iunctæ solacia mortis .
Ecce suenites genitus methione phorbas :
Et libys amphimedon auidi committere pugnam
Sanguine quo late tellus madefacta tepebat :
Conciderant lapsi . surgentibus obstitit ensis
Alterius costis iugulo phorbātis adactus .
Et non actoriden enthum . cui lata bipennis
Telum erat : admoto perseus petit ense : sed altis
Extantem signis multæq; in pondere massæ
Ingentem manibus tollit cratera duabus :
Infligitq; uiro : rutilū uomit ille cruorem :

Et resupinus humum moribundo uertice pulsat.
Inde semiramio polida mona sanguine cretum
Caucaseumq; abarim: sperchesiadenq; lycetum:
Intonsumq; comas elicen: phlegyamq; clytumq;
Sternit. & extructos morientum calcat aceruos.
Nec phineus ausus concurrere comminus hosti
Intorquet iaculū: quod detulit error in idam
Expertem frustra belli & neutra arma secutum:
Ille tuens oculis immitem phinea toruis
Quando quidē in ptes ait abstrahor: accipe phineu
Quē fecisti hostem: pēsaq; hoc uulnere uulnus.
Iamq; remissurus tractum de corpore telum
Sanguine defectos cecidit collapsus in artus.
Hic quoq; cephenum post regem primus odites
Ense iacet clymeni. protenora percutit hypseus.
Hypsea lyncides. fuit & grandæuus in illis
Emathion æqui cultor timidusq; deorum:
Qui quoniam prohibent anni bellare: loquēdo
Pugnat: & incessit: sceleratāq; deuouet arma.
Huic cromis amplexo tremulis altaria palmis
Decutit ense caput: quod protinus incidit aræ:
Atq; ibi semianimis uerba execrantia lingua
Edidit: & medios animam expirauit in ignes.
Hinc gemini fratres proteasq; & cæstibus hamon
Inuicti: uinci si possent cæstibus enses:
Phineia cecidere manu: cereriſq; sacerdos
Alphitus albenti uelatus tempora uitta.
Tu quoq; iapetide non hos adhibēdus ad usus
Sed qui pacis opus citharam cum uoce moueres:
Iussus eras celebrare dapes festūq; canendo.
Quem procul astantem plectrūq; imbelle tenentē
Petalus irridens stygiis cane cætera dixit
Manibus: & læuo mucronem in pectore fixit.
Concidit: & digitis morientibus ille retentat
Fila lyræ: casuq; fuit miserabile carmen.
Nec sinit hunc impune ferus cecidisse licormas.
Raptaq; de dextro robusta repagula poste
Obstibus illisit mediæ ceruicis: at ille
Procubuit terræ mactati more iuuenci.
Demere tentabat leui quoq; robora postis
Cinypheus pelates: tentanti dextera fixa est
Cuspide marmaridæ coriti. lignoq; cohæsit.
Hærenti latus hæsit abas. nec corruit ille:

Sed retinente manu moriens de poste pependit.
Sternitur & menaleus perseia castra secutus :
Et nasamoniaci dorilas ditissimus agri
Ines agri dorilas : quo non possederat alter
Latius : aut totidem tollebat farris aceruos.
Hius in obliquo missum stetit inguine ferrum.
Letifer ille locus : quem postq; uulneris autor
Insultantem animam & uersatem lumina uidit
Bracteus alcioneus hoc quod premis iquit habeto
De tot agris terræ : corpusq; exangue reliquit.
Torquo& in hunc hastam calido de uulnere raptam
Ictor abatiades : media quæ nare recepta
Retuice exacta est : in partesq; eminet ambas .
Dumq; manum fortuna iuuat : cliciumq; danuq;
Matre satos una diuerso uulnere fudit.
Nã clicii per utrũq; graui librata lacerto
Fraxinus acta femur : iaculũ danus ore momordit.
Occidit & celedon : mindesius occidit astreus
Matre palæstina & dubio genitore creatus
Chionq; sagax quondam uentura uidere:
Nunc aue deceptus falsa : regisq; thoactes
Armiger : & cæso genitore infamis agirtes
Plus tamẽ exhausto superest : nãq; omnibus unũ
Opprimere est animus . cõiurata undiq; pugnant
Agmina pro causa mentum impugnãte fidemq;.
Hac pro parte socer frustra pius & noua coniunx
Cum genitrice fauent : ululatuq; atria complent :
Sed sonus armorum superat :gemitusq; cadentũ:
Pollutosq; simul multo bellõna penates
Sanguine perfundit: renouataq; prælia miscẽt.
Circũeunt unum phineus & mille secuti
Phinea : tela uolant hyberna grandine plura
Praeter utrũq; latus præterq; & lumen & aures .
Applicat hic humeros ad magnæ saxa columnæ:
Tutaq; terga gerens aduersaq; in agmina uersus
Sustinet instantes . instabat parte sinistra
Thaonius molpheus:dextra nabathæus ethemon.
Tigris ut auditis diuersa ualle duorum
Extimulata fame mugitibus armentorum
Nescit utro potius ruat : & ruere ardẽ utroq; :
Sic dubius perseus dextra leua ne feratur
Molphea traiecti summouit uulnere cruris .
Contẽtusq; fuga ẽ :neq; enim dat tẽpus ethemon:

Sed furit : & cupiens alto dare uulnera collo
Non circũſpectis exactum uiribus enſem
Fregit : & extrema percuſſa parte columnæ
Lamina diſſiliit : dominiq; in gutture fixa eſt.
Non tamen ad letum cauſas ſatis illa ualentes
Plaga dedit : trepidũ perſeus & inertia fruſtra
Brachia tendentem cillenide confodit harpe.
Verum ubi ſuam uirtutem turbæ ſuccumbere uidit :
Auxilium perſeus : quoniam ſic cogitis ipſi :
Dixit ab hoſte petam . uultus auertite ueſtros :
Si quis amicus adeſt . & gorgonis extulit ora .
Quæ alium : tua quẽ moueant miracula dixit
Theſſalus : utq; manu iaculum letale parabat
Mittere : in hoc ẽgit ſignum de marmore geſtu .
Proximus huic amphix animi pleniſſima magni
Pectora lyncidæ gladio petit : inq; petendo
Dextera diriguit : nec citra mota nec ultra eſt.
At nileus : qui ſe genitũ ſeptemplice nilo
Mentitus erat : clipeo quoq; flumina ſeptem
Argento partim : partim cælauerat auro :
Aſpice ait perſeu noſtræ primordia gentis .
Magna feres tacitas ſolacia mortis ad umbras
A tanto cecidiſſe uiro . pars ultima uocis
In medio ſuppreſſa ſono eſt :adapertaq; uelle
Ora loqui credas . nec ſunt ea peruia uerbis .
Increpat hos :uicioq; animi non uiribus inquit
Gorgoneis torpetis eryx : concurrite mecum :
Et proſternite humi iuuenẽ magica arma mouẽtẽ.
Incurſurus erat : tenuit ueſtigia tellus .
Immotuſq; ſilet : armataq; manſit imago .
Hi tamen ex merito pœnas ſubiere : ſed unus
Miles erat perſei : pro quo dũ pugnat acontheus
Gorgone conſpecta ſaxo concreuit oborto .
Quem ratus aſtyages etiã nũc uiuere longo
Enſe ferit : ſonuit tinnitibus enſis acutis .
Dum ſtupet aſtyages : naturã traxit eandem :
Marmoreoq; manet uultus mirantis in ore .
Nomina longa mora eſt media de plebe uirorum
Dicere : bis centum reſtabant corpora pugnæ .
Gorgone bis centum riguerunt corpora uiſa .
Pœnitet iniuſti tunc deniq; phinea belli .
Sed quid agat ? ſimulacra uidet diuerſa figuris .
Agnoſcitq; ſuos : & nomine quẽq; uocatum

Poscit opem : credensq; parum sibi ꝓxima tãgit
Corpora : marmor erãt. auertitur : atq; ita supplex
Confessasq; manus obliquaq; brachia tendens :
Vincis ait perseu . remoue tua mõstra : tuæq;
Saxificos uultus : quæcunq; ea : tolle medusæ .
Tolle precor . non nos odium regniq; cupido
Compulit ad bellum : ꝓ coniuge mouimus arma .
Causa fuit melior meritis tua : tempore nostra
Non cessisse piget : nil o fortissime præter
Hanc animam concede mihi . tua cætera sunto .
Talia dicenti : neq; eum quem uoce rogabat
Respicere audenti : quod ait timidissime phineu
Et possum tribuisse : & magnum est munus ĩerti:
Pone metum: tribuam . nullo uiolabere ferro.
Quin etiam mansura dabo monimenta per æuũ .
Inq; domo soceri semper spectabere nostri :
Vt mea se sponsi soletur imagine coniunx .
Dixit : & in partem phorcynida transtulit illam :
Ad quam se trepido phineus abuerterat ore .
Tunc quoq; conanti sua flectere lumina ceruix
Riguit : saxoq; oculorum induruit humor .
Sed tamẽ os timidũ : uultusq; ĩ marmore supplex:
Summissæq; manus : facieq; obnoxia mansit .
Victor abãtiades patrios cum coniuge muros
Intrat :& immeriti uindex ultorq; parentis
Aggreditur prætum. nam fratre per arma fugato
Crisioneas prætus possederat arces.
Sed nec ope armorum : nec quã male ceperat arce
Gorgonea colubriferi superauit lumina mõstri .
Te tamen o paruæ rector polidecte seriphi :
Nec iuuenis uirtus per tot spectata labores :
Nec mala mollierant : sed inexorabile durus
Exercens odium . nec iniqua finis in ira est :
Detractas etiam laudes : fictamq; medusæ
Arguis esse necem . dabimus tibi pignora ueri :
Parcite luminibus perseus ait : oraq; regis
Pre medusæo silicem sine sanguine fecit .
Hactenus aurigenæ comitem tritonia fratri
Se dedit . inde caua circundata nube seriphon
Deserit a dextra cypro gyaroq; relictis .
Quaq; super pontum uia uisa breuissima :thebas
Virgineumq; helicona petit : quo monte potita
Constitit: & doctas sic est affata sorores .

Fama noui fontis noſtras peruenit ad aures :
Dura meduſæi quem præpetis ungula rupit.
Is mihi cauſa uiæ . uolui mirabile factum
Cernere : uidi ipſum materno ſanguine naſci.
Excipit uranie . quæcunq; eſt cauſa uidendi
Has tibi diua domos animo gratiſſima noſtro :
Vera tamen fama ē : & pegaſus huius origo
Fontis : & ad latices deduxit pallada ſacros.
Quæ mirata diu factas pedis ictibus undas
Siluarum lucos circunſpicit antiquarum
Antraq; : & innumeris diſtinctas floribus herbas:
Feliceſq; uocat pariter ſtudiiq; lociq;
Meonidas : quam ſic affata eſt una ſororum.
Oniſi te uirtus opera ad maiora tuliſſet :
In partem uentura chori tritonia noſtri :
Vera refers : meritoq; probas artemq; locumq; .
Et gratam ſortem : tutæ modo ſimus : habemus.
Sed : uetitum eſt adeo ſceleri nihil : omnia tenet
Virgineas mentes . diruſq; ante ora pyreneus
Vertitur . & nondum me tota mente recepi.
Daulia thraicio phoceaq; milite rura
Ceperat ille ferox : iniuſtaq; regna tenebat.
Templa petebamus parnaſia : uidit euntes :
Noſtraq; fallaci ueneratus numina uultu
Meonides (cognorat enim) conſiſtite dixit.
Ne dubitate precor tecto graue ſydus & imbrē:
Imber erat): uitare modo . ſubiere minores
Sæpe caſas ſuperi . dictis & tempore motæ
Annuimuſq; uiro : primaſq; intrauimus ædes.
Deſierant imbres : uictoq; aquilonibus auſtro
Fuſca repurgato fugiebant nubila cælo :
Impetus ire fuit . claudit ſua tecta pyreneus:
Vimq; parat :quam nos ſumptis effugimus alis.
Ipſe ſecuturo ſimilis ſtetit arduus arce.
Quaq; uia eſt uobis erit & mihi dixit eadem.
Seq; iacit uecors e ſummo culmine turris.
Et cadit in uultus : diſcuſſiſq; oſſibus oris
Tundit humū moriēs ſcelerato ſāguine tinctam.
Muſa loquabatur : pennæ ſonuere per auras :
Voxq; ſalutantum ramis ueniebat ab altis.
Vſpicit & linguæ quærit tam certa loquentes
Vnde ſonent: hominēq; putat ioue nata locutum.
Ales erat : numeroq; noue ſua fata querentes

Institerant ramis inſtantes omnia picæ.
Miranti ſic orſa deæ dea nuper & iſtæ
Auxerunt uolucrum uictæ certamine turbam.
Pierus has genuit pellæis diues in aruis.
Pæonis anippe mater fuit. illa potentem
Ucinam nouies nouies paritura uocauit.
Intumuit numero ſtolidarũ turba ſororum:
Perq; tot æmonias & per tot achaidas urbes
Huc uenit:& tali committit prælia uoce.
Deſinite indoctũ uana dulcedine uulgus
Fallere:nobiſcum ſi qua eſt fiducia uobis
Theſpiades certate deæ: nec uoce nec arte
Vincemur. totidemq; ſumus:uel cedite uictæ
Fonte meduſæo & hyantea aganippe:
Vel nos æmathiis ad pæonas uſq; niuoſos
Cedemus ſiluis. dirimant certamina nymphæ.
Turpe quidem contendere erat:ſed cedere uiſũ eſt
Turpius. electæ iurant per flumina nymphæ.
Factaq; de uiuo preſſere ſedilia ſaxo.
Tunc ſine ſorte prior:quæ ſe certare profeſſa eſt
Bella canit ſuperũ:falſoq; in honore gigantes
Ponit:& extenuat magnorum facta deorum:
Miſſumq; ima de ſede typhœa terræ
Ælitibus feciſſe metũ: cunctoſq; dediſſe
Terga fugæ:donec feſſos ægyptia tellus
Peperit:& ſeptem diſcretus in oſtia nilus:
Huc quoq; terrigenã ueniſſe typhœa narrat:
Et ſe mẽtitis ſuperos celaſſe figuris:
Duxq; gregis dixit fit iuppiter:unde recuruis
Nunc quoq; formatus libys eſt cũ cornibus hãmõ.
Delius in coruo: proles ſemeleia capro:
Dele ſoror phœbi: niuea ſaturnia uacca:
Piſce uenus latuit: cyllenius ibidis alis.
Hactenus ad citharã uocalia mouerat ora:
Poſcimur aonides: ſed forſitan ocia non ſunt:
Nec noſtris præbere uacat tibi cantibus aures.
Ne dubita: ueſtrumq; mihi refer ordine carmen
Pallas ait. nemoriſq; leui conſedit in umbra.
Muſa refert dedimus ſummam certaminis uni:
Surgit:& immenſos hedera collecta capillos
Calliope querulas prætentat pollice cordas.
Atq; hæc percuſſis ſubiungit carmina neruis.
Prima ceres unco glebam dimouit aratro.

Prima dedit fruges alimentaq; mitia terris :
Prima dedit leges : cereris sunt omnia munus .
Illa canenda mihi est: utinam modo dicere possem
Carmina digna dea . certe est dea carmine digna .
Vasta giganteis iniecta est insula membris
Trinacris : & magnis subiectũ molibus urget
Aethereas ausum sperare typhoea sedes .
Nititur ille quidẽ : tentatq; resurgere sæpe :
Dextra sed ausonio manus est subiecta peloro :
Leua pachynne tibi : lilybæo crura premuntur.
Degrauat ætna caput: sub qua resupinus arenas
Iectat: flamamq; fero uomit ore typhœus .
Sæpe remolirí luctatur pondera terræ:
Oppidaq; & magnos deuoluere corpore montes.
Inde tremit tellus : & rex pauet ipse silẽtum .
Ne pateat latoq; solũ retegatur hiatu :
Immissusq; dies trepidantes terreat umbras.
Hanc metuens cladẽ tenebrosa sede tyrannus
Exierat: curruq; atrorũ uectus equorum
Ambibat siculæ cautus fundamina terræ.
Postq̃ exploratum satis est loca nulla labare :
Depositoq; metu uidet hunc erycina uagantem
Monte suo residens : natũq; amplexa uolucrem
Arma manusq; meæ mea nate potentia dixit :
Illa quibus superas omnes cape tela cupido :
Inq; dei pectus celeres molire sagittas:
Cui triplicis cessit fortuna nouissima regni .
Tu superos ipsumq; iouẽ : tu numina ponti
Victa domas : ipsumq; regit qui numina terræ :
Tartara quid cessant: cur non matrisq; tuumq;
Imperium profers: agitur pars tertia mundi .
Et tamẽ in cælo quoq; iam patientia nostra est .
Spernimur: ac mecum uires minuũtur amoris.
Pallada nonne uides iaculatricemq; dianam
Abscessisse mihi: cereris quoq; filia uirgo
Si patiemur erit: nam spes affectat eadem.
At tu pro socio si qua est ea gratia regno :
Iunge deam patruo dixit uenus. ille pharetrã
Soluit: & arbitrio matris de mille sagittis
Vnã sepositt : sed qua nec acutior ulla :
Nec minus incerta est: nec quæ magis audiat arcũ:
Oppositoq; genu curuauit flexile cornu :
Inq; cor hamata percussit harundine ditem .

HAud ꝓcul ætnæis lacus ẽ a mœnibus altus
NOmine ꝓgusa . non illo plura cayster
CArmina cygnorum labentibus audit in undis .
SIlua coronat aquas cingens latus omne : suisq;
FRondibus ut uelo phœbeos summouet ignes .
FRigora dant rami : uanos humus humida flores .
PErpetuum uer est : quo dum proserpina luco
LUdit : & aut uiolas aut candida lilia carpit :
DUmq; puellari studio calathosq; sinumq;
IMplet : & æquales certat superare legendo :
PRene simul uisa est : dilectaq; : raptaq; diti :
VIsq; adeo est properatus amor : dea territa mœsto
ECt matrem & comites : sed matrem sæpius ore
CLamat : & ut summa uestem laniarat ab ora :
COllecti flores tunicis cecidere remissis .
THantaq; simplicitas puerilibus affuit annis :
REc quoq; uirgineum mouit iactura dolorem .
RAptor agit currus : & nomine quenq; uocando
EXhortatur equos : quorum per colla iubasq;
EXcutit obscura tinctas ferrugine habenas :
PErq; lacus altos & olentia sulphure fertur
SEtagna palicorum rupta feruentia terra :
Et qua bacchiadæ himari gens orta corintho
INter inæquales posuerunt mœnia portus .
ESt medium cyanes & pisææ aretusa :
QUod coit angustis inclusum cornibus æquor .
HIc fuit : a cuius stagnũ quoq; nomine dictum est
INter sicelidas cyane celeberrima nymphas :
GUrgite quæ medio summa tenus exstitit aluo :
AGnouitq; deam : nec longius ibitis inquit .
NOn potes inuitæ cereris gener esse . roganda :
NOn rapienda fuit . quod si componere magnis
PArua mihi fas est : & me dilexit anapis :
EXorata tamen : nec ut hæc exterrita nupsi :
DIxit : & in partes diuersas brachia tendens
OBstitit . haud ultra tenuit saturnius iram :
TErribilesq; hortatus equos in gurgitis ima
COntortum ualido sceptrum regale lacerto
COndidit : icta uiam tellus in tartara fecit :
ET pronos currus medio cratere recepit .
AT cyane raptamq; deam contemptaq; fontis
IUra sui mœrens inconsolabile uulnus
MEnte gerit tacita : lachrymisq; absumitur omnis .

Et quarum fuerat magnũ modo numen in illas
Extenuatur aquas . molliri membra uideres :
Ossa pati fluxus : ungues posuisse rigorẽ .
Primaq; de tota tenuissima quæq; liquescunt :
Cærulei crines digitiq; & crura pedesq; :
Nam breuis in gelidas membris exilibus undas
Transitus est . post hæc humeri tergũq; latusq;
Pectoraq; in tenues abeũt euanida riuos .
Deniq; pro uiuo uiciatas sãguine uenas
Lympha subit . restatq; nihil quod prẽdere possis.
Interea pauidæ nequicq̃ filia matri
Omnibus é terris : omni quæsita profundo .
Illam nõ udis ueniẽs aurora capillis :
Cessãtem uidit nõ hesperus : illa duabus
Flãmiferas pinus manibus succẽdit ab ætna :
Perq; pruinosas tulit irrequieta tenebras .
Ursus ubi alma dies hebetarat sydera : natã
Solis ad occasus : solis quærebat ad ortus .
Fessa labore sitim cõceperat : oraq; nulli
Colluerãt fontes : contectam stramine uidit
Forte casã . paruasq; fores pulsauit . at inde
Prodit anus . diuãq; uidet : lymphãq; rogãti
Dulce dedit testa quod coxerat ante polẽta .
Dum bibit illa datũ : duri puer oris & audax
Constitit ante deã : risitq; : auidãq; uocauit .
Effẽsa est : neq; adhuc epota parte loquentẽ
Cũ liquido mixta perfudit diua polẽta .
Combibit os maculas : & quæ modo brachia gessit
Crura gerit . cauda est mutatis addita membris .
Inq; breuem formam : ne sit uis magna nocendi :
Contrahitur : paruaq; minor mensura lacerta est .
Mirantem flentemq; & tangere monstra pauentem
Fugit anum : latebrasq; petit : aptũq; colori
Nomen habet uariis stellatus corpora guttis .
Quas dea per terras : & quas errauerit undas
Dicere longa mora est . quærenti defuit orbis .
Scicaniam repetit . dumq; omnia lustrat eundo :
Venit & ad cyanen . ea ni mutata fuisset :
Omnia narrasset . sed & os & lingua uolenti
Dicere nõ aderant : nec qua loqueretur habebat .
Signa tamen manifesta dedit : notamq; parenti
Illo forte loco delapsam in gurgite sacro
Persephonẽs zonam sũmis ostendit in undis .

Quam ſimul agnouit tanq̃ tum deniq; raptam
SENIT ciſſet : inornatos laniauit diua capillos :
RFRF t repetita ſuis percuſſit pectora palmis .
SESST eſcit adhuc ubi ſit: terras tamen increpat omnis:
ingrataſq; uocat : nec frugum munere dignas :
Tinacriam ante alias : in qua ueſtigia damni
Repperit . ergo illic ſæua uertentia glebas
regit aratra manu : pariliq; irata colonos
Vncolaſq; boues leto dedit : aruaq; iuſſit
Fallere depoſitum : uiciataq; ſemina fecit .
Fertilitas terræ latum uulgata per orbem
Parſa iacet . primis ſegetes moriuntur in herbis .
Et modo ſol nimius : nimius modo corripit imber
Yderaq; : & uenti nocent : auidæq; uolucres
Semina iacta legunt : loliũ tribuliq; fatigant
Triticias meſſes : & inexpugnabile gramen .
TRAENTNPSHHMATEPHEVISSMATAPEA
Tum caput eleis alpheias extulit undis:
Roranteſq; comas a fronte remouit ad aures .
Tq; ait o toto quæſitæ uirginis orbe
Et frugum genitrix immenſos ſiſte labores .
Neue tibi fidæ uiolenta iraſcere terræ .
Terra nihil meruit : patuitq; inuita rapinæ .
Nec ſum pro patria ſupplex : huc hoſpita ueni :
Pisa mihi patria eſt . & ab elide ducimus ortus .
Sicaniam peregrina colo . ſed gratior omni
Hæc mihi terra ſolo eſt : hos nũc arethuſa penates
Hanc habeo ſedem : quam tu mitiſſima ſerua .
Mota loco cur ſim tantiq; per æquoris undas
Aduehor ortygiam ueniet narratibus hora
Tempeſtiua meis: cum tu curaq; leuata
Et uultus melioris eris . mihi perũia tellus
Præbet iter : ſubterq; imas ablata cauernas
Hic caput attollo : deſuetaq; ſydera cerno.
Ergo dum ſtygio ſub terris gurgite labor :
Viſa tua eſt oculis illic proſerpina noſtris .
Illa quidem triſtis : neq; adhuc interrita uultu :
Sed regina tamen : ſed opaci maxima mundi :
Sed tamen inferni pollens matrona tyranni.
Mater ad auditas ſtupuit ceu ſaxea uoces :
Attonitæq; diu ſimilis fuit . utq; dolore
Pulſa graui grauis ẽ amentia : curribus auras
Exit in æthereas : ibi toto nubila uultu
Ante iouem ſparſis ſtetit inuidioſa capillis .

Proq; meo ueni ſupplex tibi iuppiter inquit
Sanguine: proq; tuo. ſi nulla eſt gratia matris
Nata patrem moueat. neu ſit tibi cura precamur
Vilior illius quod noſtro eſt edita partu:
En quæſita diu tandem mihi nata reperta eſt:
Si reperire uocas amittere certius: aut ſi
Scire ubi ſit reperire uocas. q; rapta feremus:
Dum modo reddat eā: neq; enim prædone marito
Filia digna tua eſt: ſi iam mea filia non eſt.
Iuppiter excepit: commune eſt pignus onuſq;
Nata mihi tecum. ſed ſi modo nomina rebus
Addere uera placet: non hoc iniuria factum:
Verum amor eſt: neq; erit nobis gener ille pudori:
Tu modo diua uelis. ut deſint cætera: quantū ē
Eſſe iouis fratrem? quid q; non cætera deſunt?
Nec cedit niſi forte mihi? ſed tanta cupido
Si tibi diſſidii eſt: repetet proſerpina cælum.
Lege tamen certa: ſi nullos contigit illic
Ore cibos: nam ſic parcarum fœdere cautum eſt.
Dixerat. at cereri certum eſt educere natam.
Non ita fata ſinunt: quoniam ieiunia uirgo
Soluerat: & cultis dum ſimplex errat in hortis
Puniceum curua decerpſerat arbore pomum.
Sumptaq; pallenti ſeptem de cortice grana
Preſſerat ore ſuo: ſoluſq; ex omnibus illud
Aſcalaphus uidit: quem quondam dicitur orphne
Inter auernales haud ignotiſſima nymphas
Ex acheronte ſuo furuis peperiſſe ſub antris.
Vidit: & indicio reditum crudelis ademit.
Ingemuit regina herebi: teſtemq; prophanum
Fecit auē: ſparſumq; caput flegethontide lympha
In roſtrum & plumas & grandia lumina uertit.
Ille ſibi ablatus fuluis amicitur in alis
Inq; caput creſcit: longosq; reflectitur ungues.
Vixq; mouet natas per inertia brachia pennas.
Fœdaq; fit uolucris uenturi nuncia luctus
Ignauus bubo dirum mortalibus omen.
Hic tamen indicio pœnam linguaq; uideri
Commeruiſſe poteſt. uobis acheloides unde
Pluma pedeſq; auium? cum uirginis ora geratis?
An quia: cum leger & flores proſerpina uernos:
In comitum numero doctæ ſirenes eratis?
Quam poſtq; toto fruſtra quæſiſtis in orbe:

Protinus : ut ueſtram ſentirent æquora curam
Poſſe ſuper fluctus alarum inſiſtere remis
Optaſtis : facileſq; deos habuiſtis : & artus
Vidiſtis ueſtros ſubitis flaueſcere pennis .
Ne tamen ille canor mulcendas natus ad aures :
Fantaq; dos oris linguæ deperderet uſum:
Virginei uultus & uox humana remanſit .
At medius fratriſq; ſui mœſtæq; ſororis
Iuppiter ex æquo uoluentem diuidit annum .
Nunc dea regnorum numen commune duorum
Cum matre eſt totidé: totidem cum cõiuge mẽſes.
Vertitur extemplo facies & mentis & oris .
Nam modo quæ poterat diti quoq; mœſta uideri
Læta deæ frons eſt . ut ſol qui tectus aquoſis
Nubibus ante fuit : uictis e nubibus exit .
Exigit alma ceres nata ſecura recepta
Quæ tibi cauſa fugæ : cur ſis arethuſa ſacer fons .
Conticuere undæ : quarum dea ſuſtulit alto
Fonte caput : uirideſq; manu ſiccata capillos
Fluminis alphei ueteres narrauit amores .
Fabar ego nymparum quæ ſunt in achaide dixit
Una fui : nec me ſtudioſius altera ſaltus
Pegit . nec poſuit ſtudioſius altera caſſes .
Sed quãuis formæ nunquã mihi fama petita eſt :
Quãuis fortis eram : formoſæ nomen habebam .
Nec mea me facies nimium laudata iuuabat .
Quaq; aliæ gaudere ſolent ego ruſtica dote
Corporis erubui : crimenq; placere putaui .
Laſſa reuertebar : memini : ſtymphalide ſilua .
Feſtus erat : magnuſq; labor geminauerat æſtum .
Deuenio ſine uortice aquas : ſine murmure eũtes
Perſpicuas ad humũ : per quas numerabilis alte
Calculus omnis erat : quas tu uix ire putares .
Cana ſalicta dabant nutritaq; populus unda
Fraxinus ponte ſua natas ripis decliuibus umbras .
Accedo : primumq; pedis ueſtigia tinxi .
Deinde ſuboplite deinde tenus : neq; eo contenta recingor:
Demolliaq; impono ſalici uelamina curuæ .
Nudaq; mergor aquis : quas dum ferioq; trahoq;
Mille modis labens : excuſſaq; brachia iacto :
Nescio quod medio ſenſi ſub gurgite murmur .
Territaq; inſiſto propiori margine fontis .
Quo properas arethuſa ſuis alpheus ab undis

Quo properas iterum rauco mihi dixerat ore?
Sicut eram fugio sine uestibus: altera uestes
Ripa meas habuit. tanto magis instat: & ardet.
Et quia nuda fui: sum uisa paratior illi.
Sic ego currebam: sic me ferus ille premebat:
Vt fugere accipitrē pēna trepidante columbæ:
Vt sol & accipiter trepidas urgere columbas.
Vsq; sub orchomenon sophidaq; cyllenenq;
Mænaliosq; sinus: gelidamq; erimanthon: & elim
Currere sustinui: nec me uelocior ille:
Sed tolerare diu cursus ego uiribus impar
Non poteram: longi patiens erat ille laboris.
Per tamen & campos & opertos arbore montes
Saxa quoq; & rupes & qua uia nulla cucurri.
Sol erat a tergo uidi præcedere longam
Ante pedes umbram: nisi si timor illa uidebat.
Sed certe sonituq; pedum terrebar: & ingens
Crinales uittas afflabat anhelitus oris.
Fessa labore fugæ fer opē deprēdimur inq̄
Armigeræ diāna tuæ: cui sæpe dedisti
Ferre tuos arcus: inclusaq; tela pharetra.
Mota dea est: spissisq; ferens e nubibus unam
Me super iniecit: lustrat caligine tectam
Amnis: & ignarus circum cauа nubila quærit.
Bisq; locum: quo me dea texerat: inscius ambit:
Et bis io arethusa io arethusa uocauit.
Quid mihi tunc animi miseræ fuit? an ne q̄ agnæ?
Si qua lupos audit circū stabula alta frementes?
Aut lepori? qui uepre latens hostilia cernit
Ora canum: nullos audet dare corpore motus?
Non tamen abscedit: neq; enim uestigia cernit
Longius ulla pedum: seruat nubemq; locumq;:
Occupat obsessos sudor mihi frigidus artus:
Cæruleæq; cadunt toto de corpore guttæ.
Quaq; pedem moui: manat locus: eq; capillis
Ros cadit: & citius q̄ nunc tibi fata renarro:
In latices mutor: sed enim cognoscit amatas
Amnis aquas. positoq; uiri quod sumpserat ore
Vertitur in propnas ut se mihi misceat undas.
Delia rupit humum: cæcisq; ego mersa cauernis
Aduehor ortygiā: quæ me cognomine diuæ
Grata mihi superas eduxit prima sub auras.
Hac arethusa tenus. geminos dea fertilis angues

urribus admouit freniſq; coercuit ora.
t medium cæli terræq; per aera uecta eſt.
tq; leuem currum tritonida miſit in urbem
riptolemo: partimq; rudi data ſemina iuſſit
pargere humo: partim poſt tẽpora lõga recultæ.
am ſuper europam ſublimis & aſida terram
ectus erat iuuenis: ſcythicaſq; aduertitur oras.
ex ibi lyncus erat: regis ſubit ille penates.
ua ueniat: cauſamq; uiæ: nomenq; rogatus:
t patriam. patria eſt claræ mihi dixit athenæ:
riptolemus nomen: ueni nec puppe per undas:
ec pede per terras. patuit mihi peruius æther.
ona fero cereris: latos quæ ſparſa per agros
rugiferas meſſes: alimentaq; mitia reddant.
arbarus inuidit: tantiq; ut muneris autor
pſe ſit: hoſpitio recipit: ſomnoq; grauatum
ggreditur ferro. conantem figere pectus
ynca ceres fecit. rurſuſq; per aera iuſſit
eſopium iuuenem ſacros agitare iugales.
inierat doctos e nobis maxima cantus:
t nymphæ uiciſſe deas elicona colentes
oncordi dixere ſono: conuicia uictæ
um facerent: quoniam dixi certamine uobis
uppliciũ meruiſſe parum eſt: maledictaq; culpæ
dditis: & non eſt patientia libera nobis:
bimus in pœnas. & qua uocat ira ſequemur.
ident anipedes: ſpernuntq; minantia uerba:
onataq; loqui magno clamore proteruas
ntentare manus: pennas exire per ungues
ſpexere ſuos: operiri & brachia plumis.
lteraq; alterius rigido concreſcere roſtro
ra uidet: uolucreſq; nouas accedere ſiluis.
langere dumq; uolunt per brachia mota leuatæ
ere pendebant nemorum conuicia picæ.
unc quoq; in alitibus facũdia priſca remanſit:
aucaq; garrulitas ſtudiumq; immane loquendi.

CEATSIVRQETNDEBIALMFACCSAIRCIAAOPANR

P. OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER SEXTVS.

ORAEBVERAT DICTIS TRI-
tonia talibus aures :
Carminaq; aonidum :
iuſtamq; probauerat iram .
Tum ſecum : laudare parum
eſt : laudemur & ipſæ .
NUmina nec ſperni ſine pœna noſtra ſinamus .
Meoniæq; animum fatis intendit arachnes :
Quam ſibi lanificæ non cedere laudibus artis
Audierat : non illa loco nec origine gentis
Clara : ſed arte fuit . pater huic colophonius idmon
Phocaico bibulas tingebat murice lanas .
Occiderat mater . ſed & hæc de plebe : ſuoq;
Aequa uiro fuerat . lydias tamen illa per urbes
Quæſierat ſtudio nomen memorabile : quis
Orta domo parua paruis habitabat hipepis .
Huius ut aſpicerent opus admirabile ſæpe
Deſeruere ſui nymphæ uineta tmoli .
Deſeruere ſuas nymphæ pactolides undas .
Nec factas ſolum ueſtes ſpectare iuuabat :
Tunc quoq; cum fierent : tantus decor affuit arti .
Siue rudem primos lanam glomerabat in orbes :
Seu digitis ſubigebat opus : repetitaq; longo
Vellera mollibat nebulas æquantia tactu :
Seu leui teretem uerſabat pollice fuſum :
Seu pingebat acu : ſcires a pallade doctam :
Quod tamen ipſa negat : tantaq; offenſa magiſtra
Certet ait mecũ . nihil eſt quod uicta recuſem .
Pallas anum ſimulat : falſoſq; in tempora canos
Addit : & infirmos baculo quoq; ſuſtinet artus .
Tunc ſic orſa loqui . non omnia grandior ætas
Quæ fugiamus habet . ſeris uenit uſus ab annis .
Conſilium ne ſperne meum . tibi fama petatur
Inter mortales faciendæ maxima telæ .
Cede deæ . ueniamq; tuis temeraria dictis
Supplice uoce roga . ueniam dabit illa roganti .
Aſpicit hanc toruis : inceptaq; fila relinquit :
Vixq; manus retinens confeſſam uultibus iram
Talibus obſcuram reſecuta eſt pallada dictis .
Mentis inops longaq; uenis confecta ſenecta .
Et nimium uixiſſe diu nocet . audiat iſtas
Si qua tibi nurus eſt : ſi qua eſt tibi filia : uoces .
Conſilii ſatis eſt in me mihi : neue monendo

PROFECISSE putes : eadem est sententia nobis .
CUR non ipsa uenit ? cur hæc certamina uitat ?
PALLADAQ; exhibuit . uenerantur numina nymphæ :
MYGDONIDESQ; nurus . sola est interrita uirgo .
SED tamen erubuit : subitusq; inuita notauit
ORA rubor . rursusq; euanuit : ut solet aer
PURPUREUS fieri : cum primum aurora moueret :
ET breue post tempus candescere solis ab ortu .
PERSTAT in incepto : stolidæq; cupidine palmæ
IN sua fata ruit : neq; enim ioue nata recusat :
NEC monet ulterius : nec iam certamina differt .
HAUD mora . consistunt diuersis partibus ambæ .
ET gracili geminas intendunt stamine telas .
TELA iugo iuncta est : stamen secreuit arundo .
INSERITUR medium radiis subtegmen acutis :
QUOD digiti expediunt . atq; inter stamina ductũ
PERCUSSO feriunt insecti pectine dentes .
TRAQ; festinat : cinctæq; ad pectora uestes
TRACHIA docta mouent studio fallente laborem .
ILLIC & tyrium quæ purpura sensit ahenum
EXITUR : & tenues parui discriminis umbræ :
QUALIS ab imbre solet percussis solibus arcus
INFICERE ingenti longum curuamine cælum :
IN quo diuersi niteant cum mille colores :
TRANSITUS ille tamen spectantia lumina fallit :
SQ;ADEO quod tãgit idẽ est : tamẽ ultima distant .
ILLIC & lentum filis immittitur aurum .
ET uetus in tela deducitur argumentum .
CECROPIA pallas scopulum mauortis in arce
PINGIT : & antiquã de terræ nomine litem .
BIS sex cælestes medio ioue sedibus altis
AUGUSTA grauitate sedent . sua quenq; deorum
INSCRIBIT facies . iouis est regalis imago .
STARE deum pelagi : longoq; ferire tridente
SPERA saxa facit . medioq; e uulnere saxi
EXILUISSE ferum : quo pignore uendic& urbem .
ET sibi dat clipeum : dat acutæ cuspidis hastam :
AT galeã capiti : defenditur ægide pectus .
PERCUSSAMQ; sua simulat de cuspide terram
PRODERE cum baccis fœtum candentis oliuæ .
MIRARIQ; deos : operis uictoria finis .
VT tamẽ exemplis intelligat æmula laudis

Quod precium ſperet pro tam furialibus auſis:
Quattuor in partes certamina quattuor addit.
Clara colore ſuo breuibus diſtincta ſigillis.
Threiciã rhodopen habet angulus unus: & æmũ
Nunc gelidos montes: mortalia corpora quondã:
Numina ſummorum ſibi qui tribuere deorum.
Altera pigmeæ fatum miſerabile matris
Pars habet. hanc iuno iuſſit certamine uictam
Eſſe gruem: populiſq; ſuis indicere bellum.
Pinxit & antigonẽ auſam contendere quondam
Cum magni conſorte iouis: quam regia iuno
In uolucrem uertit. nec profuit ilion illi
Laomedonue pater: ſumptis quin candida pẽnis
Ipſa ſibi plaudat crepitante ciconia roſtro.
Qui ſuper eſt ſolus cynaram habet angulus orbũ.
Iſq; gradus templi natarum membra ſuarum
Amplectens ſaxoq; iacens lachrymare uidetur.
Circuit extremas oleis pacalibus oras.
Is modus eſt: operiſq; ſua facit arbore finem.
Meonis eluſam deſignat imagine tauri
Europam. uerum taurum freta uera putares.
Ipſa uidebatur terras ſpectare relictas:
Et comites clamare ſuas: tactumq; uereri
Aſſilientis aquæ: timidaſq; recondere plantas.
Fecit & aſterien aquila luctante teneri.
Fecit olorinis ledam recubare ſub alis.
Addidit ut ſatyri celatus imagine pulchra
Iuppiter implerit gemino nycteida fœtu.
Amphitryon fuerit cum te tyrinthia cepit.
Aureus ut danen: aſopida luſerit ignis:
Mẽnoſinen paſtor: uariuſq; deolida ſerpens.
Te quoq; mutatum toruo neptune iuuenco
Virgine in æolia poſuit. tu uiſus enipeus
Ignis & aloidas: aries biſalpida fallis.
Et te flaua comas frugũ mitiſſima mater
Senſit equum: te ſenſit equum crinita colubris
Mater equi uolucris: ſeſit delphina melantho
Omnibus his faciemq; ſuam faciemq; locorum
Reddidit. eſt illic agreſtis imagine phœbus:
Vtq; modo accipitris pẽnas modo terga leonis
Geſſerit. ut paſtor macareida luſerit iſen:
Liber ut erigonen ſalſa deceperit uua:
Vt ſaturnus equo geminum chirona crearit.

Vltima pars telæ tenui circundata limbo
Nexilibus flores hederis hab& intertextos.
Non illud pallas : non illud carpere liuor
Possit opus . doluit succesſu flaua uirago .
Et rupit pictas cæleſtia crimīa ueſtes .
Atq; cytheriaco radium de monte tenebat :
Ter quater idmoniæ frontem percuſſit aragnes .
Non tulit infelix : laqueoq; animoſa ligauit
Guttura . pendentem pallas miſerata leuauit .
Atq; ita : uiue quidem . pende tamen īproba dixit.
Exq; eadem pœnæ ne ſis ſecuta futuri
Icta tuo generi ſeriſq; nepotibus eſto .
Poſtea diſcedens ſuccis hecateidos herbæ
Parſit : & extemplo triſti medicamine tactæ
Efluxere comæ : cum quis & naris & aures :
Itq; caput minimum : totoq; eſt corpore patua .
In latere exiles digiti pro cruribus hærent .
Cætera ſunt uenter : de quo tamen illa remittit
Stamen : & antiquas exerc& aranea telas .
Lydia tota fremit . phrygiæq; per oppida facti
Rumor it : & magnum ſermonibus occupat orbē .
Ante ſuos niobe thalamos cognouerat illam :
Hunc cum meoniam uirgo ſiphilumq; colebat .
Nec tamen admonita eſt pœna popularis aragnes
Cedere cælitibus : uerbiſq; minoribus uti .
Multa dabant animos . ſed enim nec cōiugis atces
Nec genus amborum magniq; potentia regni
Sic placuere illi : quis hæc cuncta placerent :
Et ſua progenies : & feliciſſima matrum
Icta foret niobe : ſi non ſibi uiſa fuiſſet :
Nam fata tireſia uenturi præſcia mantho
Per medias fuerat diuino concita motu
Vaticinata uias . iſmenides ite frequentes .
Et date latonæ latonigeniſq; duobus
Cum prece tura pia : lauroq; innectite crinem :
Ore meo latona iubet . paretur . & omnes
Thebaides iuſſis ſua tempora frondibus ornant .
Turaq; dant ſanctis & uerba precantia flammis .
Ecce uenit comitum niobe celeberrima turba
Veſtibus intexto phrygiis ſpectabilis auro .
Et quantum ira ſinit formoſa mouenſq; decoro
Cum capite immiſſos humerum per utrumq; capillos
Cōſtitit : utq; oculos circūtulit alta ſuperbos :

Quis furor auditos inquit præpõere uisis
Cæleſtes ? aut cur colitur latona per aras ?
Nume adhuc ſine ture meũ eſt ? mihi tãtalus autor
Cui licuit ſoli ſuperorum tangere menſas .
Pleiadum ſoror ẽ genitrix mea . maximus atlas
Eſt auus : æthereum qui fert ceruicibus axem .
Iuppiter alter auus : ſocero quoq; glorior illo .
Me gentes metuunt phrygiæ . me regia cadmi
Sub domina eſt . fidibuſq; mei commiſſa mariti
Mœnia cum populis a meq; uiroq; reguntur .
In quãcunq; domus aduerti lumina partem
Immenſæ ſpectantur opes . accedit eodem
Digna dea facies . huc natas adiice ſeptem :
Et totidem iuuenes : & mox generoſq; nuruſq; .
Quærite nunc habeat q̃ noſtra ſuperbia cauſam ?
Quoq; modo audetis genitam titanida cæo
Latonam præferre mihi : cui maxima quondam
Exiguam ſedem parituræ terra negauit .
Nec cælo nec humo nec aquis dea ueſtra recepta ẽ .
Exul erat mundi : donec miſerata uagantem
Hoſpita tu terris erras : ego dixit in undis :
Inſtabilemq; locum delos dedit . illa duorum
Facta parens . uteri pars hæc eſt ſeptima noſtri .
Sum felix . quis enim neget hoc ? felixq; manebo .
Hoc quoq; quis dubitat ? tutam me copia fecit .
Maior ſum q̃ cui poſſit fortuna nocere .
Multaq; ut eripiat : multo mihi plura relinqu& .
Exceſſere metum mea iam bona . fingite demi
Huic aliquid populo natorum poſſe meorum .
Non tamen ad numerum redigar ſpoliata duorũ .
Ite ſacris propere ſacris : laurumq; capillis
Ponite . deponunt : & ſacra infecta relinquunt :
Quodq; licet tacito uenerantur murmure numen
Latonæ turba quæ q̃ diſtabat ab orba
Indignata dea eſt : ſummoq; in uertice cynthi
Talibus eſt dictis gemina cum prole locuta .
En ego ueſtra parens uobis animoſa creatis
Et niſi iunoni nulli ceſſura dearum
An dea ſim dubitor . perq; omnia ſæcula cultis
Arceor : o nati : niſi uos ſuccurritis : aris .
Nec dolor hic ſolus . diro cõuicia facto
Tantalis adiecit : uoſq; eſt poſtponere natis
Uſa ſuis : & me (quod in ipſam recidat) orbam

Dixit: & exhibuit linguam ſcelerata paternam.
Dectura preces erat his latõa relatis.
Deſine phœbus ait. pœnæ mora lõga querela eſt
Dixit idem phœbe: celeriq; per aera curſu
Contigerant tecti cadmeida nubibus arcem.
Planus erat lateq; patens prope mœnia campus
Aſſiduis pulſatus equis: ubi turba rotarum
Duraq; mollierat ſubiectas ungula glebas.
Pars ibi de ſeptem genitis amphione fortes
Conſcendunt in equos: tyrioq; rubentia ſucco
Terga premunt: auro grauidis moderãtur habẽis.
Quibus iſmenos: qui matri ſarcina quondam
Prima ſuæ fuerat: dum certum flectit in orbem
Quadrupedi curſus ſpumantiaq; ora coercet:
Hei mihi conclamat: medioq; in pectore fixus
Hela gerit: freniſq; manu moriente remiſſis
Platus a dextro paulatim defluit armo.
Proximus audito ſonitu per inane pharetræ
Serena dabat ſiphilus ueluti cum præſcius imbres
Nube fugit uiſa: pendentiaq; undiq; rector
Carbaſa deducit: ne qua leuis effluat aura.
Serena tamen dantem non euitabile telum
Conſequitur: ſummaq; tremens ceruice ſagitta
Hæſit: & extabat nudum de gutture ferrum.
Ille ut erat pronus per crura admiſſa iubaſq;
Voluitur: & calido tellurem ſanguine fœdat.
Phædimus infelix: & auiti nominis hæres
Pantalus: ut ſolito finem impoſuere labori:
Transierant ad opus nitidæ iuuenile palæſtræ:
Et iam contulerant arcto luctantia nexu
Pectora pectoribus: cum tento concita neruo:
Sicut erant iuncti traiecit utrunq; ſagitta.
Ingemuere ſimul: ſimul incuruata dolore
Membra ſolo poſuere: ſimul ſuprema iacentes
Volumina uerſarunt: animam ſimul exhalarunt.
Aſpicit alphenor: laniataq; pectora plangens
Advolat: ut gelidos complexibus alleuet artus:
Infq; pio cadit officio: nam delius illi
Intima fatifero rupit præcordia ferro.
Quod ſimul eductum eſt: pars ẽ pulmõis ĩ hamis
Fruta: cumq; anima cruor ẽ effuſus in auras.
Et nõ intonſum ſimplex damaſitona uulnus
Affecit. ictus erat qua crus eſſe ĩcipit: & qua

Mollia nodosus facit internodia poples.
Dumq; manu tentat trahere exitiabile telum:
Altera per iugulum pennis tenus acta sagitta est.
Expulit hanc sanguis: seq; eiaculatus in altum
Emicat: & longe terebrata prosilit aura.
Vltimus ilioneus non profectura precando
Brachia sustulerat: diiq; o communiter omnes
Dixerat: ignarus non omnes esse rogandos:
Parcite. motus erat: cum iam reuocabile telum
Non fuit arcitenens: minimo tamen occidit ille
Vulnere: non alte percusso corde sagitta.
Fama mali populiq; dolor lachrymæq; suorum
Tam subitæ matrem certam fecere ruinæ
Mirantem potuisse: irascentemq; quod ausi
Hoc essent superi: quod tantum iuris haberent:
Nam pater amphion ferro per pectus adacto
Finierat moriens pariter cum luce dolorem.
Heu quantum hæc niobe niobe distabat ab illa:
Quæ modo latois populū summouerat aris:
Et mediam tulerat gressus resupina per urbem
Inuidiosa suis: at nunc miseranda uel hosti
Corporibus gelidis incumbit: & ordine nullo
Osculа dispensat natos suprema per omnes.
Quibus ad cælū liuentia brachia tollens
Pascere crudelis nostro latona dolore:
Pascere ait: saciaq; meo tua pectora luctu:
Corq; ferum sacia dixit. per funera septem
Efferor. exulta: uictrixq; inimica triumpha.
Cur autem uictrix? miseræ mihi plura supersunt
Quā tibi felici: post tot quoq; funera uinco.
Dixerat. & sonuit contento neruus ab arcu:
Qui præter nioben unam conterruit omnes.
Illa malo est audax: stabant cum uestibus atris
Ante toros fratrum demisso crine sorores:
Equibus una trahens hærentia uiscera telo:
Impositо fratri moribunda relanguit ore.
Altera solari miseram conata parentem
Conticuit subito: duplicataq; uulnere cæco est.
Oraq; compressit: nisi postq̄ spiritus ibat.
Hæc frustra fugiens collabitur. illa sorori
Immoritur. latet hæc. illam trepidare uideres.
Sexq; datis leto: diuersaq; uulnera passis
Vltima restabat: q̄ toto corpore mater

Tota ueſte tegẽs unam minimamq; relinque
De multis : minimam poſco : clamauit : & unã
Dumq; rogat : pro qua rogat occidit . orba reſedit
Exanimes inter natos nataſq; : uirumq; :
Dirriguitq; malis : nullos mouet aura capillos .
In uultu color eſt ſine ſanguine . lumina mœſtis
Stant immota genis . nihil eſt in imagine uiuum .
Ipſa quoq; interius cum duro lingua palato
Cõgelat : & uenæ deſiſtunt poſſe moueri .
Nec flecti ceruix : nec reddere brachia geſtus
Nec pes ire poteſt : intra quoq; uiſcera ſaxum eſt .
Flet tamen : & ualidi circundata turbine uẽti
In patriam rapta eſt : ubi fixa cacumine mõtis
Liquitur : & lachrymis etiã nũc marmora manãt .
Tunc uero cuncti manifeſtam numinis iram
Fœmina uirq; timent : cultuq; impenſius omnes
Magna gemelliparæ uenerantur numina diuæ .
Vtq; fit a facto propiore priora renarrant :
Quibus unus ait : lyciæ quoq; fertilis agris
Non impune deam ueteres ſpreuere coloni .
Res obſcura quidem eſt ignobilitate uirorum :
Mira tamen : uidi præſens ſtagnumq; locumq;
Prodigio notum . nam me iam grandior æuo
Impatienſq; uiæ genitor deducere lectos
Tulerat inde boues . gentiſq; illius eunti
Ipſe ducem dederat : cũ quo dum paſcua luſtro :
Ecce lacu medio ſacrorum nigra faulla :
Ara uetus ſtabat : tremulis circundata cannis .
Reſtitit : & paruo faueas mihi murmure dixit
Dux meus . & ſimili faueas mihi murmure dixi .
Laudum fauni ne foret tamen ara rogabam :
Indigenæue dei : cum talia reddidit hoſpes .
Non hoc ara mihi non hæc uenerabilis unda
Illa ſuam uocat hanc : cui quondam regia iuno
Orbem interdixit : quam uix erratica delos
Errantem accepit : tunc cum leuis inſula nabat .
Illic incumbẽs cum palladis arbore palmæ :
Edidit ĩuita gemiõs latõa nouerca .
Hinc quoq; iunonem fugiſſe puerpera fertur :
Inq; ſuo portaſſe ſinu duo numĩa natos .
Iamq; chimæriferæ cum ſol grauis ureret arua
Finibus in lyciæ : longo dea feſſa labore
Sydereo ſiccata ſitim collegit ab æſtu :

Vberaq; ebiberant auidi lactantia nati.
Forte lacum mediocris aquæ prospexit in imis
Vallibus: agrestes illic fruticosa legebant
Vimina cum iuncis: gratamq; paludibus uluam.
Accessit positoq; genu titania terram
Pressit: ut hauriret gelidos potura liquores.
Rustica turba uetat. dea sic affata uetantes
Quid prohibetis aquas? usus communis aquarũ.
Nec solem proprium natura nec aera fecit:
Nec tenues undas: ad publica munera ueni:
Quæ tamen ut detis supplex peto. nõ ego nostros
Abluere hic artus: lassataq; membra parabam:
Sed releuare sitim. caret os humore loquentis.
Et fauces arent: uixq; est uia uocis in illis.
Haustus aquæ mihi nectar erit. uitamq; fatebor
Accepisse: simul uitam dederitis in undis.
Hi quoq; uos moueãt: qui nostro brachia tendũt
Parua sinu. & casu tendebant brachia nati.
Quem non blanda deæ potuissent uerba mouere?
Hi tamen orantem perstant prohibere: minasq;
Ni procul abscedat: conuiciaq; insuper addunt.
Nec satis est. ipsos etiam pedibusq; manuq;
Turbauere lacus: imoq; e gurgite mollem
Huc illuc limum saltu mouere maligno.
Tristitia ira sitim. neq; enim iam filia cæi
Supplicat indignis: nec dicere sustinet ultra
Verba minora dea: tollensq; ad sydera palmas:
Aeternum stagno dixit uiuatis in isto.
Euenit optata deæ. iuuat esse sub undis.
Et modo tota caua summergere membra palude:
Nunc proferre caput: summo modo gurgite nare:
Sæpe super ripam stagni consistere: sæpe
In gelidos resilire lacus: sed nunc quoq; turpes
Litibus exercent linguas: pulsoq; pudore
Quãuis sint sub aqua: sub aqua maledicere tẽtant:
Vox quoq; iam rauca ẽ. inflataq; colla tumescunt:
Ipsaq; dilatant. patulos cõuicia rictus.
Terga caput tangũt. colla intercepta uidentur.
Spina uiret: uẽter pars maxima corporis albet.
Limosoq; nouæ saliunt in gurgite ranæ.
Sic ubi nescio quis lycia de gẽte uirorum
Rettulit: exitium satyri reminiscitur alter:
Quem tritoniaca latous harundine uictum

Affecit pœna. quid me mihi detrahis inquit?
Ah piget: ah nõ eſt clamabat tibia tanti.
Clamanti cutis eſt ſummos direpta per artus.
Nec quicq̃ niſi uulnus erat. cruor undiq; manat:
Detectiq; patent nerui: trepidæq; ſine ulla
Pelle micant uenæ: ſalientia uiſcera poſſes
Et perlucentes numerare in pectore fibras.
Illum ruricolæ ſyluarum numina fauni
Et ſatyri fratres & tunc quoq; clarus olympus
Et nymphæ flerunt: & quiſquis mõtibus illis
Lanigeroſq; greges: armentaq; bucera pauit.
Fertilis immaduit: madefactaq; terra caducas
Concepit lachrymas: ac uenis perbibit imis.
Quas ubi fecit aquas: uacuas emiſit in auras.
Inde petens rapidum ripis decliuibus æquor:
Marſya nomẽ habet: phrygiæ liquidiſſimus amnis.
Talibus exemplis redit ad præſentia dictis
Vulgus: & extinctum cum ſtirpe amphiona luget:
Mater in inuidia ẽ. hanc tunc quoq; dicitur unus
Eſſe pelops: humeroq; ſuas a pectore poſtq̃
Deduxit ueſtes: ebur oſtendiſſe ſiniſtro.
Concolor huic humerus naſcendi tempore dextro
Corporeuſq; fuit: manibus mox cæſa paternis
Membra ferunt iunxiſſe deos: aliiſq; repertis
Qui locus eſt iuguli medius: ſummiq; lacerti
Defuit: impoſitum eſt nõ cõparentis in uſum.
Partis ebur: factoq; pelops fuit integer illo.
Finitimi proceres coeunt: urbeſq; propinquæ
Grauere ſuos ire ad ſolacia reges:
Argoſq;: & ſparte: pelopeiadeſq; mycenæ:
Et non dum toruæ calydon inuiſa dianæ:
Orchomenoſq; ferax: & nobilis ære corinthos:
Meſſeneq; ferox: pateræq;: humileſq; cleonæ:
Et nelea pylos: nec adhuc pyttheia troezen:
Quæq; urbes aliæ bimari clauduntur ab iſthmo.
Exteriusq; ſitæ bimari ſpectantur ab iſthmo.
Credere quis poſſet? ſolæ ceſſaſtis athenæ.
Obſtitit officio bellum: ſubiectaq; ponto
Barbara cecropios terrebant agmina muros.
Threicius tereus hæc auxiliaribus armis
Fuderat. & clarum uincendo nomen habebat.
Quem ſibi pandion opibuſq; uiriſq; potentem
Et genus a magno ducentem forte gradiuo

Conubio prognes iunxit . non pronuba iuno :
Non hymenæus adest illi non gratia lecto .
Eumenides tenuere faces de funere raptas:
Eumenides strauere torum . tectoq; prophanus
Incubuit bubo : thalamiq; in culmine sedit .
Hac aue coniuncti progne tereusq;: parentes
Hac aue sunt facti : gratata ē scilicet illis
Thracia : diisq; ipsis grates egere : diemq;
Quaq; data est claro pandione nata tyranno :
Quaq; erat ortus itys festum iussere uocari :
Vsq;adeo latet utilitas . iam tempora titan
Quinq; per autumnos repetitis duxerat annis :
Cum blandita uiro progne . si gratia dixit
Vlla mea est : uel me uisendam mitte sorori :
Vel soror huc ueniat : redituram tempore paruo
Promittes socero magni mihi muneris instar
Germanam uidisse dabis . iubet ille carinas
In freta deduci . ueloq; & remige portus
Cecropios intrat : piræaq; littora tangit .
Vt primum soceri data copia : dextera dextræ
Iungitur : infausto committitur ordine sermo.
Ceperat aduentus causas mandata referre
Coniugis : & celeres missæ spondere recursus .
Ecce uenit diues magno philomena paratu
Iuuitior forma . quales audire solemus
Naiadas :& dryadas mediis incedere syluis :
Si modo des illis cultus : similesq; paratus .
Non secus exarsit conspecta uirgine tereus :
Quā si quis canis ignē supponat aristis :
Aut frondē : positasq; cremet fœnilibus herbas :
Digna quidē facies : sed & hunc īnata libido
Extimulat : pronūq; genus regionibus illis
In uenerē est: flagrat uicio gentisq; suoq; .
Impetus est illi comitum corrumpere curam .
Nutricisq; fidem : nec nō ingentibus ipsam
Solicitare datis : totumq; impendere regnum :
Aut rapere : & sæuo raptam defēdere bello .
Et nihil est : quod non effreno captus amore
Audeat . nec capiūt incluſas pectora flammas .
Iamq; moras malefert : cupidoq; reuertitur ore
Ad progues mandata : & agit sua uota sub illa .
Facundum faciebat amor : quotiensq; rogabat
Vlterius iusto : progen ita uelle ferebat .

Addidit & lachrymas : tanq̄ mandasset & illas .
Proh superi quantum mortalia pectora cæcæ
Noctis habēt . ipso sceleris molimine tereus
Creditur esse pius :laudemq; a crimine sumit .
Quid quod idē philomela cupit ſpatriosq; lacertis
Blanda tenens humeros :ut eat uisura sororem :
Perq; suam contraq; suam petit usq; salutem .
Spectat eam tereus : præcontrectatq; uidendo :
Osculaq; : & collo circundata brachia cernens :
Omnia pro stimulis : facibusq; : ciboq; furoris
Accipit :& quotiens amplectitur illa parentem :
Esse parens uellet ; neq; enim minus impius esset.
Vincitur amborum genitor prece . gaudet : agitq;
Illa patri grates : & successisse duabus
Id putat infelix :quod erat lugubre duabus .
Iam labor exiguus phœbo restabat : equiq;
Pulsabant pedibus spacium decliuis olympi :
Regales epulæ mensis :& bacchus in auro
Ponitur . hinc placido dātur sua corpora somno .
Et rex odrysius :q̄is secessit ab illa :
Æstuat : & repetens faciem : motusq; : manusq;:
Qualia uult fingit : quæ non dum uidit : & ignes
Ipse suos nutrit : cura remouente soporem .
Lux erat . & generi dextram cōplexus euntis
Pandion : comitem lachrymis cōmendat abortis .
Et uoluere ambæ : uoluisti tu quoq; tereu :
Hanc ego care gener : quoniam pia causa coegit :
Do tibi perq; fidem : cognataq; pectora supplex
Per superos oro : patrio ut tuearis amore :
Et mihi sollicito lenimen; dulce senectæ
Quamprimū (oīs erit nobis mora lōga)remittas.
Tu quoq; q̄primum : satis est procul esse sororē :
Impietas ulla est :ad me philomela redito .
Mandabat : pariterq; suæ dabat oscula natæ .
Et lachrymæ mites inter mandata cadebant .
Et fidei pignus dextras utrasq; poposcit :
Inter seq; datas iunxit : natamq; nepotemq;
Absentes pro se memori rogat ore salutent .
Supremumq; uale pleno singultibus ore
Dixit : timuitq; suæ præsagia mentis .
Et simul imposita est pictæ philomela carinæ:
Admotumq; fretum remis : tellusq; repulsa est :
Vicimus exclamat : mecum mea uota feruntur .

Exultatq; : & uix animo ſua gaudia differt
Barbarus .& nuſq̄ lumen detorquet ab illa .
Non aliter q̄ cum pedibus prædator aduncis
Depoſuit nido leporem iouis alēs ab alto .
Nulla fuga eſt capto . ſpectat ſua præmia raptor .
Iamq; iter effectum: iamq; in ſua littora feſſis
Puppibus exierant : cum rex pandione natam
In ſtabula alta trahit ſiluis obſcura uetuſtis .
Atq; ibi pallentē : trepidamq; : & cuncta timētē :
Et iam cum lachrymis ubi ſit germana rogantem:
Includit :faſſuſq; nefas :& uirginem & unam
Vi ſuperat fruſtra clamato ſæpe parente :
Sæpe ſorore ſua :magnis ſuper omnia diuis .
Illa tremit uelut agna pauens : quæ ſaucia cani
Ore excuſſa lupi non dum ſibi tuta uidetur .
Vtq; columba ſuo madefactis ſanguine plumis
Horret adhuc : auidosq; timet qbus hæſerat ūgues.
Mox ubi mens rediit : paſſos laniata capillos
Lugenti ſimilis cæſis plangore lacertis
Intendens palmas : o diris barbare factis
O crudelis ait : nec te mandata parentis
Cum lachrymis mouere piis : nec cura ſororis :
Nec mea uirginitas : nec coniugalia iura :
Omnia turbaſti : pellex ego facta ſororis :
Tu geminus coniunx . hoſtis mihi : debita pœna :
Qui animā hāc :ne quod facinus tibi pfide reſtet :
Eripis : atq; utinam feciſſes ante nefandos
Concubitus : uacuas habuiſſem criminis umbras :
Si tamen hoc ſuperi cernunt : ſi numina diuum
Sunt aliquid : ſi non perierunt omnia mecum :
Quandocunq; mihi pœnas dabis : ipſa pudore
Proiecto tua facta loquar : ſi copia detur :
In populos ueniam : ſi ſiluis clauſa tenebor :
Implebo ſiluas : & cōſcia ſaxa mouebo .
Audiat hoc æther : & ſi deus ullus in illo eſt .
Talibus ira feri poſtq̄ commota tyranni :
Nec minor hac metus eſt: cauſa ſtimulatus utraq;:
Quo fuit accinctus uagina deripit enſem .
Arreptamq; coma flexis poſt terga lacertis
Vincla pati cogit : iugulum philomela parabat :
Spemq; ſuæ mortis uiſo conceperat enſe .
Ille indignantem : & nomen patris uſq; uocantē :
Luctantemq; loqui : comprēſam forcipe linguam

Abſtulit enſe fero . radix micat ultima linguæ :
Ipſa iacet : terræq; tremens immurmurat atræ.
Vtq; ſalire ſolet mutilatæ cauda colubræ :
Palpitat : & moriens dominæ ueſtigia quærit .
Hoc quoq; poſt facinus : uix auſum credere: fertur
Sæpe ſua lacerũ repetiſſe libidine corpus .
Suſtinet ad prognen poſt talia facta reuerti :
Coniuge quæ uiſo germanã quærit . at ille
Dat gemitus fictos : commẽtaq; funera narrat .
Et lachrymæ fecere fidem. uelamina progne
Diripit ex humeris auro fulgentia lato .
Induiturq; atras ueſtes . & inane ſepulcrum
Cõſtituit : falſiſq; piacula manibus infert :
Et luget non ſic lugendæ fata ſororis .
Signa deus bis ſex acto luſtrauerat anno .
Quid faciat philomela ? fugam cuſtodia claudit.
Structa rigent ſolido ſtabulorum mœnia ſaxo.
Os mutum facti caret indice : grande doloris
Ingenium eſt : miſeriſq; uenit ſolertia rebus .
Stamina barbarica ſuſpendit candida tela .
Purpureaſq; notas filis intexuit albis
Indicium ſceleris : perfectaq; tradidit uni :
Utq; ferat dominæ geſtu rogat . illa rogata
Pertulit ad prognen . nec ſcit quid tradat in illis .
Voluit ueſtes ſæui matrona tyranni .
Fortunæq; ſuæ carmen miſerabile legit .
Et : mirum eſt potuiſſe : ſilet . dolor ora repreſſit:
Verbaq; quærenti ſatis indignantia linguæ
Defuerant. nec flere uacat . ſed faſq; nefaſq;
Coniuſura ruit . pœnæq; in imagine tota eſt .
Thyeſtæ erat : quo ſacra ſolent trieterica bacchi
Rhodoniæ celebrare nurus . nox conſcia ſacris .
Nocte ſonat rhodope tinnitibus æris acuti :
Nocte ſua eſt egreſſa domo regina : deiq;
Stimulis inſtruitur : furialiaq; accipit arma .
Vitte caput tegitur : lateri ceruina ſiniſtro
Pellera dependent . humero leuis incubat haſta:
Cõcita per ſiluas turba comitante ſuarum
Penibilis progne : furiiſq; agitata doloris :
Bacche tuas ſimulat : uenit ad ſtabula auia tandẽ:
Exululatq; :ehoeq; ſonat : portaſq; refringit :
Germanamq; rapit : raptæq; inſignia bacchi
Induit . & uultus hederarum frondibus abdit :

Attonitamq; trahens intra ſua mœnia ducit .
Vt ſenſit tetigiſſe domum philomela nefandam :
Horruit infelix : totoq; expalluit ore .
Nacta locum progne ſacrorum pignora demit .
Oraq; deuelat miſeræ pudibunda ſororis .
Amplexumq; petit . ſed non attollere contra
audebat Suſtinet hæc oculos pellex ſibi uiſa ſororis :
Deiectoq; in humum uultu : iurare uolenti :
Teſtariq; deos : per uim ſibi dedecus illud
Illatum : pro uoce manus fuit : ardet : & iram
Non capit ipſa ſuam progne : fletumq; ſororis
Corripiens nō eſt lachrymis hoc inquit agendū:
Sed ferro : ſed ſi quid habes :quod uincere ferrum
Poſſit : in omne nefas ego me germana paraui .
Aut ego cum facibus regalia tecta cremabo :
Artificem mediis immittam terea flāmis :
Aut linguā : aut oculos :& quæ tibi mēbra pudorē
Abſtulerant : ferro rapiā : aut per uulnera mille
Sōtē animā expellā:magnū eſt quodcūq; paraui .
Quid ſit adhuc dubito , peragit dū talia progne :
Ad matrem ueniebat ityς . quid poſſit ab illo
Admonita eſt . oculiſq; tuens immitibus : ah q̄
Es ſimilis patri dixit . nec plura locuta
Triſte parat facinus : tacitaq; exæſtuat ira .
Vt tamen acceſſit natus : matriq; ſalutem
Attulit : & paruis adduxit colla lacertis :
Mixtaq; blanditiis puerilibus oſcula iunxit :
Mota quidem eſt genitrix : infractaq; conſtitit ira :
Inuitiq; oculi lachrymis maduere coactis .
Sed ſimul ut nimia mentem pietate labare
Senſit : ab hoc iterum eſt ad uultus uerſa ſororis :
Inq; uicem ſpectans ambos : cur admouet inquit
Alter blanditias ? rapta ſilet altera lingua ?
Quam uocat hic matrē ? cur nō uocat illa ſororē ?
Cui ſis nupta uide pandione nata marito .
Degeneras : ſcelus eſt pietas in cōiuge tereo .
Nec mora : traxit ityм : ueluti gangentica ceruæ
Pactantem fœtum per ſiluas tigris opacas .
Atq; domus altæ partem tenuere remotam :
Tendentemq; manus : & iam ſua fata uidentem :
Et mater mater clamantem : & colla petentem :
Enſe ferit progne lateri qua pectus adhæret .
Nec uultū uertit . ſatis illi ad fata uel unum

VVLNVS erat . iugulum ferro philomela reſoluit .
VIVAQ; adhuc : animæq; aliquid retinẽtia mẽbra :
DILANIAT . pars inde cauis exultat aenis :
PARS UERUBUS ſTRIDET . MANANT PENETRALIA TABO .
HIS ADHIBET CŌIUNX IGNARUM TEREA MENSIS .
ET PATRII MORIS SACRUM MENTITA : QUOD UNI
AS ſIT ADIRE UIRO : COMITES FAMULOſQ; REMOUIT .
IPſE ſEDENS ſOLIO TEREUS ſUBLIMIS AUITO
ESCITUR : INQ; ſUAM ſUA UIſCERA CONGERIT ALUUM .
ANTAQ; NOX ANIMI EſT : ITYM HUC ACCERſITE DIXIT .
ISSIMULARE NEQUIT CRUDELIA GAUDIA PROGNE .
AMQ; ſUÆ CUPIENS EXIſTERE NUNCIA CLADIS :
NTUS HABES QUOD POſCIS)AIT . CIRCUNſPICIT ILLE .
TQ; UBI ſIT QUÆRIT . QUÆRENTI ITERUMQ; UOCANTI
ICUT ERAT ſPARſIS FUNALI CÆDE CAPILLIS
ROſILUIT : ITYſQ; CAPUT PHILOMELA CRUENTUM
ISIT IN ORA PATRIS . NEC TEMPORE MALLUIT ULLO
OſſE LOQUI : & MERITIS TEſTARI GAUDIA DICTIS .
HRACIUS INGENTI MENſAS CLAMORE REPELLIT :
IPEREASQ; CIET ſTYGIA DE UALLE ſORORES :
ET MODO (ſI POſſET) REſERATO PECTORE DIRAS
GERERE INDE DAPES : EMERſAQ; UIſCERA GEſTIT .
LET MODO : ſEQ; UOCAT BŪſTUM MIſERABILE NATI .
UNC ſEQUITUR NUDO GENITAS PANDIONE FERRO .
ORPORA CECROPIDUM PENNIS PENDERE PUTARES :
ENDEBANT PENNIS : QUARUM PETIT ALTERA ſILUAS :
LTERA TECTA ſUBIT : NEQ; ADHUC DE PECTORE CÆDIS
XCEſſERE NOTÆ : ſIGNATAQ; ſANGUINE PLUMA EſT .
ILLE DOLORE ſUO : PŒNÆQ; CUPIDINE UELOX
ERTITUR IN UOLUCRĒ : CUI ſTANT IN UERTICE CRIſTÆ .
ROMINET IMMODICŪ PRO LONGA CUſPIDE ROſTRUM :
OMEN EPOPS UOLUCRI : FACIES ARMATA UIDETUR :
IC DOLOR ANTE DIEM : LONGÆQ; EXTREMA ſENECTÆ
EMPORA TARTAREAS PANDIONA MIſIT AD UMBRAS .
CEPTRA LOCI RERŪQ; CAPIT MODERAMEN ERICHTHEUS .
USTICIA DUBIUM EſT : UALIDIS NE POTENTIOR ARMIS .
UATTUOR ILLE QUIDEM IUUENES : TOTIDEMQ; CREARAT
ŒMINEÆ ſORTIS : ſED ERAT PAR FORMA DUARUM :
QUIBUS ÆOLIDES CEPHALUS TE CONIUGE FELIX
ROCRI FUIT . BOREÆ TEREUS THRACEſQ; NOCEBANT .
ILECTAQ; DIU CARUIT DEUS ORITHYIA :
UM ROGAT : & PRECIBUS MAUULT Q̄ UIRIBUS UTI .
ſT UBI BLANDITIIS AGITUR NIHIL : HORRIDUS IRA

Q uæ ſolita eſt illi nimiumq; domeſtica uento :
E t merito dixit : quid enim mea tela reliqui ?
S æuiciam: & uires : iramq; : animoſq; minaces ?
A dmouiq; preces : quarum me dedecet uſus ?
A pta mihi uis eſt . hãc triſtia nubila pello :
H ac freta cõcutio : nodoſaq; robora uerto .
I nduroq; niues : & terras grandine pulſo :
I dem ego cum fratres cælo ſum nactus aperto .
N am mihi cãpus is eſt : tanto molimine luctor :
V t medius noſtris concurſibus inſonet æther :
E xiliantq; cauis eliſi nubibus ignes .
I dem ego cum ſubii conuexa foramina terræ :
S uppoſuiq; ferox imis mea terga cauernis :
S ollicito manes : totumq; tremoribus orbem .
H ac ope debueram thalamos petiiſſe : ſocerq;
N on orandus erat mihi : ſed faciendus erichtheus .
H æc boreas aut his non inferiora locutus
E xcuſſit pennas : quarum iactatibus omnis
A fflata eſt tellus : latumq; perhorruit æquor .
P uluereamq; trahens per ſumma cacumina pallã :
V errit humum : pauidamq; metu caligine tectus
O rithyian adamans fuluis cõplectitur alis .
D um uolat : arſerunt agitati fortius ignes :
N ec prius aerii curſus ſuppreſſit habenas :
Q uam ciconum tenuit populos & mœnia raptor .
I llic & gelidi coniunx actæa tyranni :
E t genitrix facta eſt : partuq; enixa gemellos :
C ætera qui matris : pennas genitoris habebant :
N on tamẽ has memorant una cum corpore natas :
B arbaq; dum rutilis aberat ſubnixa capillis :
I n plumas calaiſq; puer zetuſq; fuerunt .
M ox pariter pennæ ritu cœpere uolucrum
C ingere utrunq; latus : pariter flaueſcere malæ :
E rgo : ubi conceſſit tempus puerile iuuentæ :
V ellera cum minyis nitido radiantia uullo
P er mare non notum prima petiere carina .

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER SEPTIMVS :

AMQVE FRETVM MINYAE
pagasæa puppe secabant.
Perpetuaq; trahēs inopē sub nocte senectā
Phineus uisus erat: iuuenesq; aqlone creati
Virgineas uolucres miseri seis ore fugarāt.
Multaq; perpessi claro sub iasone: tandē
Cōtigerant rapidas limosi phasidos ūdas.
Dūq; adeūt regē: phryxeaq; uellera poscūt
VOxq; datur minyis magnorum horrenda laborū:
CEVncipit interea ualidos æetias ignes.
VEt luctata diu: postq̄ ratione furorem
NIncere non poterat: frustra medea repugnas:
ANescio quis deus obstat ait: mirumq; quid hoc ē?
SNut aliquid certe simile huic quod amare uocāt:
NAm cur iussa patris nimium mihi dura uidētur?
SNūt quoq; dura nimis? cur quē modo deīq; uidi:
NNe pereat timeo? quæ est tanti causa timoris?
ESxcute uirgineo conceptas pectore flammas:
SSi potes infelix, si possem: sanior essem.
SSed trahit inuitam noua uis: aliudq; cupido:
MMens aliud suadet. uideo meliora: proboq;:
DDeteriora sequor. quid in hospite regia uirgo
VVeris? & thalamos alieni concipis orbis?
HHæc quoq; terra pōt quod ames dare. uiuat an ille
OOccidat in dūs est. uiuat tamen: idq; precari:
VVel sine amore licet. quid enim cōmisit iason?
QQuem nisi crudelem non tangat iasonis ætas?
UEt genus? & uirtus? quem non (ut cætera desint)
OMre mouere potest? certe mea pectora mouit.
ACEt nisi opem tulero: taurorum afflabitur ore:
HOncurretq; suæ segetis tellure creatis
HOstibus: aut auido dabitur fera præda draconi.
THoc ego si patiar: tunc me de tigride natam:
CTunc ferrum & scopulos gestare in corde fatebor.
TUr non & specto pereuntem? oculosq; uidendo
DOnsidero? cur non tauros exhortor in illum?
SErrigenasq; feros? insopitumq; draconem?
AIi meliora uelint: q̄q̄ non ista precanda:
VEd faciēda mihi. prodam ne ego regna parētis?
VEtq; ope nescio quis seruabitur aduena nostra?
VEt per me sospes sine me det lintea uentis:
VIrq; sit alterius: pœnæ medea relinquar?
SIi facere hoc: aliam ue potest præponere nobis:

Occidat ingratus . sed non is uultus in illo :
Non ea nobilitas animo est : ea gratia formæ :
Vt timeam fraudem : meritiq; obliuia nostri.
Et dabit ante fidem : cogamq; in fœdera testes
Esse deos . quid tuta times ? accingere : & omnem
Pelle moram . tibi se semper debebit iason .
Te face solenni iunget sibi : perq; pelasgas
Seruatrix urbes matrum celebrabere turba .
Ergo ego germanam : fratremq; : patrèq; : deosq; :
Et natale solum uentis ablata relinquam ?
Nempe pater sæuus : nẽpe est mea barbara tellus :
Frater adhuc infans : stant mecũ uota sororis .
Maximus intra me deũs est . nõ magna relinquã:
Magna sequar : tũtulum seruatæ pubis achiuæ :
Notitiamq; loci melioris : & oppida : quorum
Hic quoq; fama uiget : cultusq; artesq; uirorum .
Quemq; ego cum rebus : quas totus possidet orbis
Aesoniden mutasse uelim : quo coniuge felix :
Et diis cara ferar : & uertice sydera tangam .
Quid q; nescio qui medus incurrere in undis
Dicuntur montes ? ratibusq; inimica charybdis
Nunc sorbere fretũ ? nunc reddere ? cinctaq; sæuis
Scylla rapax canibus siculo latrare profundo ?
Nẽpe tenens quod amo: gremioq; in iasonis hærẽs:
Per freta longa ferar . nihil illum ãplexa timebo.
Aut si quid metuã :metuam de cõiuge solo .
Cõiugium ne putas ? speciosaq; nomina culpæ
Imponis medea tuæ ? quin aspice quantum
Aggrediare nefas :& dum licet : effuge crimen .
Dixit . & ante oculos rectum : pietasq; : pudorq;
Cõstiterant : & uicta dabat iam terga cupido .
Ibat ad antiquas hecates perseidos aras :
Quas nemus umbrosum : secretaq; silua tegebat .
Et iam fractus erat : pulsusq; resederat ardor :
Cum uidet æsonidẽ : extinctaq; flamma reluxit.
Et rubuere genæ : totoq; recanduit ore :
Vt solet a uentis alimenta resumere quæq;
Parua sub ĩducta latuit scintilla fauilla
Crescere : & in ueteres agitata resurgere uires :
Sic iam lenis amor : iam quẽ languere putares:
Vt uidit iuuenem: specie præsentis inarsit .
Et casu solito formosior æsone natus :
Illa luce fuit . posses ignoscere amanti .

pectat : & in uultu tanq̃ tunc deniq; uiſo
umina fixa tenet . nec ſe mortalia demens
ra uidere putat : nec ſe declinat ab illo .
t uero cœpitq; loqui : dextramq; prehendit
oſpes : & auxilium ſummiſſa uoce rogauit :
romiſitq; torum : lachrymis ait illa profuſis :
uid faciam uideo : nec me ignorantia ueri
ecipiet : ſed amor : ſeruabere munere noſtro .
eruatus promiſſa dato . per ſacra triformis
lle deæ : lucoq; foret quod numen in illo :
erq; patrem ſoceri cernentem cuncta futuri :
uentuſq; ſuos : & tanta pericula iurat .
reditus accepit cantatas protinus herbas .
didicitq; uſum : lætuſq; in tecta receſſit .
oſtera depulerat ſtellas aurora micantes :
õueniunt populi ſacrum mauortis in aruum .
õſiſtuntq; iugis : medio rex ipſe reſedit
gmine purpureus : ſceptroq; inſignis eburno .
cce adamanteis uulcanum naribus efflant
eripedes tauri : tactæq; uaporibus herbæ
rdent . utq; ſolent pleni reſonare camini :
ut ubi terrena ſilices fornace ſoluti
oncipiunt ignem liquidarum aſpergine aquarũ :
ectora ſic intus clauſas uoluentia flammas
utturaq; uſta ſonant : tamen illis æſone natus
buius it . uertere truces uenientis ad ora
eribiles uultus : præfixaq; cornua ferro .
uluereumq; ſolum pede pulſauere biſulco ,
umificiſq; locum mugitibus impleuere .
iguere metu ſubito minyæ . ille nec ullos
enſit anhelatus : tantum medicamina poſſunt .
endulaq; audaci mulcet palearia dextra :
uppoſitoſq; iugo pondus graue cogit aratri
ucere : & inſuetum ferro proſcindere campum .
irantur colchi . minyæ clamoribus augent .
diiciuntq; animos . galea tum ſumpſit ahena
ipereos dentes : & aratos ſparſit in agros .
emina mollit humus ualido prætincta ueneno :
t creſcunt : fiuntq; ſati noua corpora dentes .
tq; hominis ſpeciem materna ſumit in aluo :
erq; ſuos intus numeros cõponitur infans :
ec niſi maturus communes exit in auras :
ic ubi uiſceribus grauidæ telluris imago

Effecta eſt hominis : fœto conſurgit in aruo .
Quodq; magis mirũ é : ſimul edita cõcutit arma .
Quos ubi uiderũt præacutæ cuſpidis haſtas
In caput æmonii iuuenis torquere parantes :
Demiſere metu uultumq; animumq; pelaſgi .
Ipſa quoq; extimuit : quæ tutum fecerat illum .
Vtq; peti uidit iuuenem tot ab hoſtibus unum :
Palluit : & ſubito ſine ſanguine frigida ſedit .
Neue parum ualeant a ſe data gramina : carmen
Auxiliare canit : ſecretaſq; aduocat artes .
Ille grauem medios ſilicem iaculatus in hoſtes
A ſe depulſum martem conuertit in ipſos.
Terrigenæ pereunt per mutua uulnera fratres :
Ciuiliq; cadunt acie . gratantur achiui :
Victoremq; tenent : amplexibus hærent .
Tu quoq; uictorem complecti barbara uelles:
Obſtitit incepto pudor : & cõplexa fuiſſes :
Sed te ne faceres tenuit reuerentia famæ.
Quod licet : affectu tacito lætaris : agiſq;
Carminibus grates : & diis autoribus horum .
Peruigilem ſupereſt herbis ſopire draconem :
Qui criſta linguiſq; tribus præſignis : & uncis
Dentibus horrendus/cuſtos erat arboris aureæ .
Hunc poſtq̃ ſparſit lethæi gramine ſucci :
Verbaq; ter dixit placidos facientia ſomnos:
Quæ mare turbatum : quæ flumina cõcita ſiſtunt:
Somnus in ignotos oculos ubi uenit : & auro
Heros æſonius potitur . ſpolioq; ſuperbus
Mineris auctorem ſecum ſpolia altera portans
Victor cecropios tetigit cum coniuge portus .
Aemoniæ matres pro natis dona receptis :
Grandæuiq; ferunt patres : cõgeſtaq; flãma
Thura liquefaciunt : indutaq; cornibus aurum
Victima uota facit . ſed abeſt gratantibus æſon
Iam propior leto : feſſuſq; ſenilibus annis .
Tum ſic æſonides : o cui debere ſalutem
Cõfiteor coniunx: q̃q̃ mihi cuncta dediſti:
Exceſſitq; fidem meritorum ſumma tuorum :
Si tamẽ hoc poſſim (quid enĩ nõ carmina poſſũt:)
Deme meis annis : & demptos adde parenti :
Nec tenuit lachrymas . mota eſt pietate rogantis :
Diſſimilemq; animum ſubiit pater æta relictus .
Non tamen affectus tales confeſſa : quod inquit

EXcidit ore tuo coniunx scelus? ergo ego cuiq̃
PNOsse tuæ uideor spacium transcribere uitæ?
NQon sinat hoc hecate. nec tu petis æqua. sed isto
AQuod petis experiar maius dare munus iason.
ATe mea socer longum tentabimus æuum
EOn annis renouare tuis: modo diua triformis
EDiuuet: & præsens ingentibus annuat ausis.
NTres aberant noctes: ut cornua tota coirent:
EFficerentq; orbem: postq̃ plenissima fulsit:
ISt solida terras aspexit imagine luna:
SGreditur tectis uestes induta recinctas:
IUda pedem: nudos humeris infusa capillos:
SErtq; uagos mediæ per muta silentia noctis
INcomitata gradus. homines uolucresq; feraq;
SOluerat alta quies: nullo cum murmure serpens
NOpito similis nullo cum murmure serpit:
ATmotæq; silent frondes: silet humidus aer:
QYdera sola micant: ad quæ sua brachia tendens
UEr se conuertit: ter sumptis flumine crinem
IRrorauit aquis. ternis & hiatibus ora
SOluit. & in dura summisso poplite terra:
NOx ait arcanis fidissima: quæq; diurnis
AUrea cum luna succeditis ignibus astra:
TUq; triceps hecate: quæ cœptis conscia nostris
ADiutrixq; uenis: cantusq; artesq; magorum:
QUæq; magos tellus pollentibus instruis herbis:
AUræq;: & uenti: montesq;: amnesq;: lacusq;:
DUq; omnes nemorũ: diq; omnes noctis adeste.
QUorum ope cum uolui ripis mirantibus amnes
In fontes rediere suos: concussaq; sisto:
ISTantia cõcutio cantu freta: nubila pello:
NUbilaq; induco: uentos abigoq;: uocoq;:
VIpereas rumpo uerbis & carmine fauces:
EIuaq; saxa: sua conuulsaq; robora terra
ETsiluas moueo: iubeoq; tremiscere montes:
TMugire solum: manesq; exire sepulcris.
AEquoq; luna traho: q̃uis temerata labores
PEra tuos minuant. currus quoq; carmine nostro
VAllent: & pallet nostris aurora uenenis.
HVos mihi taurorum flammas hebetastis: & unco
CAud patiens oneris collum pressistis aratro.
Vos serpentigenis in se noua bella dedistis:
Custodemq; rudem somno sopistis: & aurum

V indice decepto graias miſiſtis in urbes .
N unc opus eſt ſuccis : per quos renouata ſenectus
I n flore redeat : primoſq; recolligat annos .
E t dabitis . neq; enim micuerunt ſydera fruſtra:
N ec fruſtra uolucŋ tractus ceruice draconum
C urrus adeſt : aderat demiſſus ab æthere currus:
Q uo ſimul aſcendit : frenataq; colla draconum
P ermulſit : manibuſq; leues agitauit habenas :
S ublimis rapitur : ſubiectaq; theſſala tempe
D eſpicit : & cretis regionibus applicat angues .
E t quas oſſa tulit : quaſq; altus pelion herbas :
O thriſq; & pindus : quas pindo maior olympus
P erſpicit . & placitas partim radice reuellit :
P artim ſuccidit curuamine falcis ahenæ :
M ulta quoq; eridani placuerunt gramina ripis :
M ulta quoq; amphryſi . nec eras immunis enipeu .
N ec non peneus : nec non ſparchiades undæ
C ontribuere aliquid : iuncoſaq; littora phœbes
C arpſit : & euboica uiuax anthedone gramen
N ondun uulgatū mutato corpore glauci :
N ona dies illam curru pennisq; draconum :
N onaq; nox omnes luſtrantē uiderat agros .
C um rediit : nec erant tacti niſi odore dracones:
E t tamen annoſæ pellem poſuere ſenectæ .
C onſtitit aduenies citra limenq; foreſq; .
E t tantun cælo tegitur : refugitq; uirles
C ontactus . ſtatuitq; aras e ceſpite binas .
D exteriore hecates : at leua parte iuuentæ .
H as ubi uerbenis ſiluaq; incinxit agreſti :
H aud procul egeſta ſcrobibus tellure duabus
S acra facit : cultroſq; ī guttura uelleris atri
C onicit . & patulas perfudit ſanguine foſſas .
T ū ſuper īuergens tepidi carchefia lactis :
A lteraq; inuergens liquidi carchefia mellis :
V eiba ſimul fundit : terrenaq; numina lenit:
V mbraŋq; rogat rapta cū cōiuge regem :
N e ꝓperent artus anima fraudare ſenili :
Q uos ubi placauit precibuſq; & murmure lōgo :
A eſonis effectum proferri corpus ad aras
I uſſit : & in plenos reſolutum carmine ſomnos
E xanimi ſimilē ſtratis porrexit in herbis .
H inc ꝓcul æſonidē : ꝓcul hinc iubet ire miniſtros :
E t monet arcanis oculos remouere prophanos :

Diffugiunt iussi, sparsis medea capillis
Bacchantum ritu flagrantes circuit aras,
Multifidasq; faces in fossa sanguinis atra
Ingit: & infectas geminis accendit in aris.
Terq; sene flama: ter aqua: ter sulphure lustrat.
Interea calido positum medicamen aheno
Feruet: & exultat: spumisq; tumentibus albet.
Illic æmonia radices ualle resectas:
Seminaq; & flores: & succos iquoqt atros.
Educit extremo lapides oriente petitos:
Et quas oceani refluum mare lauit arenas,
Addidit exceptas lunæ sub nocte pruinas:
Et strigis infames ipsis cũ carnibus alas:
Inq; uirum soliti uultus mutare ferinos
Ambigui prosecta lupi. nec defuit illi
Squammea cinyphei tenuis membrana chelydri:
Iuuenisq; iecur cerui: quibus insup addit
Data caputq; nouẽ cornicis sæcula passæ.
Hæc & mille aliis postq̃ sine nomine rebus
Coposita instruxit mortali barbara munus
Arenti ramo iampridem mitis oliuæ
Omnia confudit: sũmisq; ĩmiscuit ima:
Ecce uetus calido uersatus stipes aheno
Fit uiridis primo. nec longo tempore frõdes
Induit. & subito grauidis oneratur oliuis.
Et quacũq; cauo spumas eiecit aheno
Ignis: & in terram guttæ cecidere calentes:
Gernat humus floresq;: & mollia pabula surgũt.
Quæ simulac uidit: stricto medea recludit
Infesto senis iugulum: ueteremq; exire cruorem
Passa replet succis. quos postq̃ cõbibit æson
Aut ore acceptos aut uulnere: barba comæq;
Canicie posita nigrum rapuere colorem.
Fugit macies. abeunt pallorq; situsq;.
Erectoq; cauæ supplentur corpore rugæ.
Membraq; luxuriant. æson miratur: & olim
Quãte quater denos nunc se reminiscitur annos.
Viderat ex alto tanti miracula monstri
Liber: & ammonitus iuuenes nutricibus annos
Posse suis reddi: capit hoc a colchide munus.
Neue doli cessent: odium cum cõiuge falsum
Hasias assimulat: peliæq; ad limina supplex
Confugit. atq; illam: quoniã grauis ipse senecta ẽ

Excipiunt natæ : quas tẽpore callida paruo
Colchis amicitiæ fallacis imagine cepit .
Dumq; refert inter meritorum maxima dẽptos
Æsonis esse situs : atq; hac in parte moratur :
Spes est uirginibus pelia subiecta creatis
Arte suum patrii reuiresscere posse parentem .
Idq; petunt : preciumq; iubent sine fine pacisci .
Illa breui spacio silet . & dubitare uidetur .
Suspenditq; animos ficta grauitate rogantum .
Mox : ubi pollicita est : quo sit fiducia maior
Muneris huius ait : qui uestri maximus æuo est
Dux gregis inter oues : agnus medicamine fiet .
Protinus innumeris effœtus laniger annis
Attrahitur flexo circum caua tempora cornu :
Cuius ut æmonio marcentia guttura cultro
Fodit : & exiguo maculauit sanguine ferrum :
Membra simul pecudis ualidosq; uenefica succos
Mergit in ære cauo : minuunt ea corporis artus .
Cornuaq; exurunt : nec nõ cum cornibus annos .
Et tener auditur medio balatus aheno .
Nec mora balatum mirantibus exilit agnus :
Lasciuitq; fuga : lactantiaq; ubera quærit .
Obstupuere satæ pelia . promissaq; postq̃
Exhibuere fidem : tum uero impensius instãt .
Ter iuga phœbus equis in hibero flumine mersis
Dẽsperat : & quarta radiantia nocte micabãt
Sydera : cum rapido fallax æetias igni
Imponit purum laticem & sine uiribus herbas .
Iamq; neci similis resoluto corpore regem
Et cum rege suos custodes somnus habebat :
Quem dederant cantus : magicæq; potẽtia linguæ .
Intrarant iussæ cum colchide limina natæ :
Ambierantq; torum . quid nunc dubitatis ĩertes ?
Stringite ait gladios : ueteremq; haurite cruorem :
Vt repleam uacuas iuuenili sãguine uenas .
In manibus uestris uita est : ætasq; parẽtis :
Si pietas ulla est : nec spes agitatis ĩanes .
Officium præstate patri : telisq; senectam
Exigite . & saniem cõiecto emittite ferro .
His ut quæq; pia est hortatibus ĩpia prima est :
Et ne sit scelerata : facit scelus . haud tamẽ ictus
Vlla suos spectare potest . oculosq; reflectũt :
Cæcaq; dãt sæuis auersæ uulnera dextris .

Ille cruore fluens : ſubito tamẽ alleuat artus :
Simulacerq; toro tentat cõſurgere: & inter
Tot medius gladios pallẽtia brachia tendens
Quid facitis natæ ? quis uos in fata parentis
Armat ait ? cecidere illis animiq; manuſq;.
Plura locuturo cum uerbis guttura colchis
Abſtulit : & calidis laniatum merſit in undis :
Quæ niſi pennatis ſerpentibus iſſet in auras :
Non exempta foret pœnæ. fugit alta : ſuperq;
Pelion umbroſum philiræaq; tecta : ſuperq;
Othryn: & euentu ueteris loca nota cerambi.
Hic ope nympharum ſublatus in aera pennis
Cum grauis infuſo tellus foret obruta ponto :
Deucalioneas effugit inobrutus undas.
Aeoliam pitanen a læua parte reliquit:
Actaq; de ſaxo longi ſimulacra draconis :
Idæumq; nemus: quo nati furta iuuencum
Occuluit liber falſi ſub imagine cerui :
Quaq; pater choriti parua tumulatus harena:
Et quos mera nouo latratu terruit agros :
Eurypyliq; urbem : qua cæx cornua matres
Efferunt: tunc cum diſcederet herculis agmen.
Phœbeamq; rhodon & iaſilios telechinas :
Quorum oculos ipſo mutantes omnia uiſu
Iuppiter exoſus fraternis ſubdidit undis.
Transit & antiquæ carcheſia mœnia cæx:
Qua pater alcidamas placidam de corpore natæ
Miraturus erat naſci potuiſſe columbam.
Inde lacus hyries uidet. & cygneia tempe :
Quæ ſubitus celebrauit olor. nam phillius illic
Imperio pueri uolucreſq; ferumq; leonem
Tradiderat domitos. taurum quoq; uincere iuſſus
Vicerat. & ſtricto totiens iratus amore
Præmia poſcenti taurum ſuprema negauit.
Ille indignatus cupies dare dixit : & alto
Eſiluit ſaxo. cuncti cecidiſſe putabant.
Factus olor niueis pendebat in aere pennis.
At genitrix hyrie ſeruatum neſcia flendo
Delituit : ſtagnumq; ſuo de nomine fecit.
Adiacet his pleuron : in qua trepidantibus alis
Ophias effugit natorũ uulneram combe.
Inde calaureæ lathoidos aſpicit arua
In uolucrem uerſi cum coniuge conſcia regis.

Dextera cyllene ẽ : in qua cum matre menephron
Concubiturus erat ſæuarum more ferarum .
Cephiſon procul hinc deflentẽ fata nepotis
Reſpicit in tumidam phocen ab apolline uerſi .
Eumeliq; domum lugentis in aere natam .
Tandem uipeſeis ephyren pirenida pennis
Contigit . hic æuo ueteres mortalia primo
Corpora uulgarunt pluuialibus edita fungis .
Sed poſtq̃ colchis arſit noua nupta uenenis :
Flagrantemq; domum regis male uidit : utroq;
Sanguine natorum perfunditur impius enſis :
Vltaq; ſe mater maleiaſonis effugit arma .
Hinc titaniacis ablata draconibus intrat
Palladias arces : quæ te iuſtiſſime phineu
Teq; ſenex peripha pariter uidere uolantes :
Innixamq; nouis neptem poliphemonis alis .
Excipit hanc ægeus facto damnandus in uno :
Nec ſatis hoſpitiũ eſt . thalami quoq; fœdere iũgit .
Iamq; aderat theſeus proles ignara parenti :
Qui uirtute ſua bimarem pacauerat iſthmon .
Huius in exitium miſcet medea : quod olim
Attulerat ſecum ſcythicis aconiton ab oris .
Illud echidnææ memorant e dentibus ortum
Eſſe canis : ſpecus eſt tenebroſo cæcus hiatu .
Eſt uia decliuis : per quam tirynthius heros
Reſtantem contraq; diem radioſq; micantes
Obliquantem oculos nexis adamante cathenis
Cerberon attraxit : rapida qui concitus ira
Impleuit pariter ternis latratibus auras :
Et ſparſit uirides ſpumis albentibus agros :
Has concreſſe putant : nactaſq; alimenta feracis
Fœcundiq; ſoli uires cœpiſſe nocendi :
Quæ quia naſcũtur dura uiuacia cãute :
Agreſtes aconita uocãt . ea cõtugis aſtu
Ipſe parens ægeus nato porrexit ut hoſti .
Sumpſerat ignara theſeus data pocula dextra :
Cum pater in capulo gladii cognouit eburno
Signa ſui generis : facinusq; excuſſit ab ore .
Effugit illa necem nebulis per carmina motis .
At genitor (q̃q̃ lætatur ſoſpite nato)
Attonitus tamen eſt geniti diſcrimine paruo
Cõmitti potuiſſe nefas . fouet ignibus aras :
Manibuſq; deos implet : feriuntq; ſecures

Colla torosa boum uinctorum cornua uittis.
Nullus erichthidis fertur celebratior illo
Iluxisse dies. agitant cõuiuia patres:
Et medium uulgus. nec non & carmina uino
Ingenium faciente canunt: te maxime theseu
Irata est marathon cretæi sanguine tauri.
Quodq; sua securus arat cromiona colonus
Unus opusq; tuum est. tellus epidauria per te
Lauigeram uidit uulcani occumbere prolem.
Vidit & immite cephisias ora procrusten.
Ercionis letum uidit cerealis eleusis.
Ccidit ille senex magnis male uiribus usus:
Qui poterat curuare trabes: & agebat ab alto
Dterram late sparsuras corpora pinus.
Utus ad alcithoen lelegia mœnia limes
Õposito schirone patet: sparsisq; latronis
Erra negat sedem: sedem negat ossibus unda:
Quæ iactata diu fertur durasse uetustas
Nscopulos. scopulis nomen schironis inhæret.
Ititulos annosq; tuos numerare uelimus
Acta prement annos. pro te fortissime uota
Publica suscipimus: bacchi tibi sumimus haustus.
Cõsonat assensu populi precibusq; fauentum
Regia: nec tota tristis locus ullus ī urbe est.
Nec tamen: usq;adeo nulla est syncæra uoluptas:
Solicitumq; aliquid lætis interuenit: ægeus
Audia percepit nato secura recepto.
Bella parat minos: qui q̃q̃ milite: q̃q̃
Lasse ualet: patria tamen est firmissimus ira:
Ndrogeiq; necem iustis ulciscitur armis.
Nte tamen bello uires acquirit amicas:
Quaq; patent aditus: uolucri freta classe pererrat.
Hinc anapen sibi iungit: & hinc stymphalea regna.
Promissis anapen: regna at stymphalea bello.
Hinc humilẽ miconen: cretosaq; rura thmoli:
Florentemq; tyron: cypron: planamq; seriphon:
Marmoreamq; paron: quanq; impia ꝓdidit amen:
Scythonis accepto quod auara poposcerat auro:
Mutata est in auem: quæ nunc quoq; diligit aurũ:
Nigra pedes nigris uelata monedula pennis.
Anon olearos didimeq; & senos & andros
Et gyaros: nitidæq; ferax paparethos oliuæ.
Nossiacas iuuere rates: latere inde sinistro

Oenopiam minos petit æacideia regna
Oenopiam ueteres appellauere : sed ipse
Aeacus æginam genitricis nomine dixit .
Turba ruit . tantæq; uirum cognoscere famæ
Expetit : occurrunt illi telamonq; : minorq;
Quam telamon peleus : & proles tertia phocus .
Ipse quoq; egreditur tardus grauitate senili
Aeacus : & quæ sit ueniendi causa requirit .
Admonitus patrii luctus suspirat : & illi
Dicta refert rector populorum talia centum .
Arma iuues oro pro nato supta : piæq;
Pars side militiæ : tumulo solatia posco .
Huic asopiades petis irita dixit : & urbi
Non facienda meæ . neq; enim coniunctior ulla
Cecropidis hac est tellus . ea fœdera nobis .
Tristis abit . stabuntq; tibi tua fœdera magno
Dixit . & utilius bellum putat esse minari :
Quã gerere : atq; suas ibi præconsumere uires .
Clasſis ab œnopiis etiam nunc lyctia muris
Spectari poterat : cum pleno cõcita uelo
Attica puppis adest : & portus intrat amicos :
Quæ cephalum patriæq; simul mandata ferebat .
Aeacidæ iuuenes longo post tẽpore usum
Agnouere tamen cephalum : dextrasq; dederunt .
Inq; patris duxere domum . spectabilis heros
Et ueteris retinens etiam nunc pignora formæ
Ingreditur : ramumq; tenens popularis oliuæ :
Et dextra leuaq; duos ætate minores
Maior habet cliton & buten pallante creatos .
Postq̃ congressi primi sua uerba tulerunt
Cecropidæ : cephalus peragit mãdata . rogatq;
Auxilium : fœdusq; refert : & iura parentũ .
Imperiumq; peti totius achaidos addit .
Sic ubi mandatam iuuit facundia causam :
Aeacus in capulo regni nitente siniſtra
Ne petite auxilium : sed sumite dixit athenæ .
Nec dubiæ uires : quas hæc habet insula uestras
Dicite . & omnis eat rerum status iste mearum .
Robora non desunt . superat mihi miles . & hosti
Gratia diis : felix & inexcusabile tẽpus .
Immo ita sit cephalus crescat tua ciuibus opto
Urbs ait : aduentens equidem modo gaudia cepi :
Cum tam pulchra mih : tam par ætate iuuentus

O buia proceſſit . multos tamen inde requiro :
Q uos quondã uidi ueſtra prius urbe receptus .
A eacus ingemuit. triſtiq; ita uoce locutus.
F lebile principium melior fortuna ſecuta eſt :
H anc utinam uobis poſſem memorare : ſine ullo
O rdine nũc repetam . neu lõga ãbage morer uos :
O ſſa ciniſq; iacent memori quos mente requiris:
E t quota pars illi rerum periere mearum.
D ira lues populis ira iunonis iniquæ
I ncidit exoſæ dictas a pellice terras .
D um uiſum eſt mortale malum : tantæq; latebat
C auſa nocens cladis : pugnatum eſt arte medẽdi .
E xitium ſuperabat opes : uictæq; iacebant.
P rincipio cælum ſpiſſa caligine terras
P reſſit . & ignauos incluſit nubibus æſtus.
D umq; quater plenis expleuit cornibus orbem
L una : quater plenum tenuata retexuit orbem :
L etiferis calidi ſpirarunt æſtibus auſtri .
C õſtat & in fontes uicium ueniſſe : lacuſq; :
M iliaq; incultos ſerpentum multa per agros
E rraſſe : atq; ſuis fluuios temeraſſe uenenis .
S trage canum primo uolucrumq; auiumq; boũq;
I nq; feris ſubiti deprenſa potentia morbi eſt .
C oncidere infelix ualidos miratur arator
I nter opus tauros: medioq; recumbere ſulco :
L anigeris gregibus balatus dantibus ægros
S ponte ſua lanæq; cadunt : & corpora tabent .
A cer equus quondam magnæq; in puluere famæ
D egenerat palmæ : ueterumq; oblitus honorum
A d præſepe gemit morbo morituras inerti .
N on aper iraſci meminit : nec fidere curſu
C erua: nec armẽtis incurrere fortibus urſi .
O mnia langor habet . ſiluis agriſq; uiiſq;
C orpora fæda iacent . uiciantur odoribus auræ :
M ira loquar . non illa canes auidæq; uolucres:
N on cani tetigere lupi : dilapſa liqueſcunt .
A fflatuq; nocent . & agunt contagia late.
P eruenit ad miſeros damno grauiore colonos
P eſtis : & in magnæ dominatur mœnibus urbis .
V iſcera torrentur primo flãmiſq; fatiſcunt .
I ndicium rubor eſt & ductus anhelitus igni .
A ſpera lingua tumet . tepidiſq; arentia uentis
O ra patent . auræq; graues captantur hiatu .

Non ſtratum : non ulla pati uel lamina poſſunt .
Dura ſed in terra ponunt præcordia . nec fit
Corpus humo gelidū: ſed humus de corpoꝝ feruet.
Nec moderator adeſt : inq; ipſos ſæua medentes
Erumpit clades . obſuntq; auctoribus artes .
Quo ꝓpior quiſq; eſt : ſeruitq; fidelius ægro
In parte leti citius uenit : atq; ſalutis
Spes abiit . finemq; uident in funere morbi .
Indulgent animis . & nulla quid utile cura eſt :
Vtile enim nihil eſt : paſſim poſitoq; pudore
Fontibus & fluuiis puteiſq; capacibus hærent .
Nec ſitis eſt extincta prius : q̄ uita bibendo .
Inde graues morbo nequeunt cōſurgere . & ipſis
Immoriuntur aquis . aliquis tamen haurit & illas
Tantaq; ſunt miſeris inuiſi tedia lecti .
Proſiliunt : aut ſi prohibent conſiſtere uires :
Corpora deuoluūt in humum . fugiuntq; penates
Quiſq; ſuos . ſua cuiq; domus funeſta uidetur .
Et quia cauſa latet : locus eſt in crimine notus .
Semianimes errare uiis dum ſtare ualebant
Aſpiceres : flentes alios : terraq; iacentes :
Laſſaq; uerſantes ſupremo lumina motu .
Membraq; pendentis tendunt ad ſydera cæli
Hicillic ubi mors deprenderat exhalātes .
Quid mihi tunc animi fuit ? aut quid debuit eſſe :
Ni uitam odiſſem : & cuperem pars eſſe meoꝝ .
Quo ſe cunq; acies oculorum flexerat : illic
Vulgus erat ſtratum : ueluti cum putrida motis .
Poma cadunt ramis : agitatæq; ilice glandes .
Tēpla uides contra gradibus ſublimia longis :
Iuppiter illa tenet . quis non altaribus illis
Irrita thura dedit ? quotiens pro coniuge cōiunx :
Pro nato genitor dum uerba precantia dixit
Non exoratis animam finiuit in aris ?
Inq; manu thuris pars incōſumpta repta eſt .
Admoti quotiens tēplis : dum uota ſacerdos
Concipit: & fundit purum inter cornua uinum
Haud expectato ceciderunt uulnere tauri.
Ipſe ego ſacra ioui pro me patriaq; tribuſq;
Cum facerem natis mugitus uictima diros
Edidit : & ſubito collapſa ſine ictibus ullis
Exiguo tinxit ſubiectos ſanguine cultros .
Fibra quoq; ægra notas ueri monituſq; deorum

Perdiderat: triſtes penetrant ad uiſcera morbi.
Ante ſacros uidi proiecta cadauera poſtes:
Ante ipſas: quo mors foret inuidioſior: aras:
Pars animam laqueo claudunt: mortiſq; timorē
Morte fugant. ultroq; uocant uenientia fata.
Corpora miſſa neci nullis de more feruntur
Funeribus. neq; enim capiebant funera portæ:
Aut inhumata premunt terras: aut dantur īaltos
Indotata rogos. & iam reuerentia nulla eſt.
Deq; rogis pugnant: alieniſq; ignibus ardent.
Nec lachrymēt deſunt: indefletæq; uagantur
Natorūq; matrūq; animæ iuuenumq; ſenumq;:
Nec locus in tumulo eſt: nec ſufficit arbor īignes.
Attonitus tanto miſerarum turbine rerum
Iuppiter o dixi: ſi te non falſa loquuntur
Iſle ſub āplexus quondam aſopidos eginæ:
Nec te magne pater noſtri pudet eſſe parentem:
Aut mihi redde meos: aut me quoq; cōde ſepulcro.
Ille notam fulgore dedit tonitruq; ſecundo.
Accipio. ſintq; iſta precor felicia mentis
Signa tuæ dixi: quæ das mihi pignoris omen.
Forte fuit iuxta patulis ramiſſima ramis
Sacra ioui quercus de ſemine dodonæo.
Hic nos frugilegas aſpeximus agmine longo
Grande onus exiguo formicas ore gerentes:
Rugoſoq; ſuum ſeruantes cortice callem.
Dum numerū miror: totidem pater optime dixi
Tu mihi da ciues. & inania mœnia ſupple.
Intremuit: ramiſq; ſonum ſine flamine motis
Alta dedit quercus: pauido mihi mēbra timore
Horruerant. ſtabantq; comæ. tamen oſcula terræ
Roboribuſq; dedi. nec me ſperare fatebar.
Sperabam tamen. atq; animo mea uota fouebā.
Nox ſubit: & curis exercita corpora ſomnus
Occupat. ante oculos eadem mihi quercus adeſſe:
Etrami totidem totidemq; animalia ramis
Ferre ſuis uiſa eſt: pariterq; tremiſcere motu:
Graniferumq; agmen ſubiectis ſpargere in aruis.
Reſcere quod ſubito maius maiuſq; uidetur.
Ac ſe tollere humo: rectoq; aſſiſtere trunco:
Et maciem numerumq; pedum nigrumq; colorē
Ponere: & humanam membris inducere formā.
Somnus abit. damno uigilans mea uiſa: querorq;

In ſuperis opis eſſe nihil . at in ædibus ingens
Murmur erat . uoceſq; hominum exaudire uidebar
Iam mihi deſuetas . dū ſuſpicor has quoq; ſōni
Eſſe : uenit telamon ,pperus . foribuſq; recluſis
Speq; fideq; pater dixit maiora uidebis :
Egredere. egredior :qualeſq; ī imagine ſomni
Viſus eram uidiſſe uiros ex ordine tales
Aſpicio . noſcoq;. adeunt : regemq; ſalutant .
Vota ioui ſoluo . populiſq; recentibus urbem
Partior . & uacuos priſcis cultoribus agros
Myrmidonaſq; uoco . nec origine nomina fraudo.
Corpora uidiſti . mores quos ante gerebant
Nunc quoq; habēt . parcum genus ē patiēſq; laboꝝ
Quæſitiq; tenax : & quod quæſita reſeruet .
Hi te ad bella pares annis animiſq; ſequentur :
Cum primum qui te feliciter attulit eurus.
Eurus enim attulerat : fuerit mutatus in auſtros .
Talibus atq; aliis longū ſermonibus illi
Impleuere diem. lucis pars optima menſæ
Eſt data:nox ſomnis. iubar aureus extulerat ſol .
Labat adhuc eurus:redituraq; uela tenebat .
Ad cephalū pallante ſati : cui grandior ætas:
Ad regem cephalus ſimul & pallante creati
Conueniunt: ſed adhuc regē ſopor altus habebat.
Excipit æacides illos in limine phocus .
Nam telamon fraterq; uiros ad bella parabant .
Phocus in interius ſpaciū pulchroſq; receſſus
Cecropidas duxit :cū quis ſimul ipſe reſedit.
Aſpicit æoliden ignota ex arbore factum
Ferre manu iaculū:cuius fuit aurea cuſpis .
Pauca prius mediis ſermonibus ante locutus
Sum nemoꝝ ſtudioſus ait : cædiſq; ferinæ :
Qua tamen a ſilua teneas haſtile reciſum
Iandudum dubito.certe ſi fraxinus eſſet :
Fulua colore foret.ſi cornus:nodus ineſſet.
Vnde ſit ignoro.ſed non formoſius iſto
Viderunt oculi telum iaculabile noſtri .
Excipit atthæis e fratribus alter: & uſum
Maiorem ſpecie mirabere dixit in iſto .
Conſequitur quodcunq; petit .fortunaq; miſſum
Non regit:& reuolat nullo referente cruentum .
Tum uero iuuenis nereius omnia quærit .
Cur ſit:& unde datum :quis tanti muneris autor.

QVæ petit ille refert. & cætera nota pudore
CHua tulerit mercede ſilet. tactuſq; dolore
FFoniugis amiſſæ lachrymis ita fatur abortis.
POc me nate dea (quis poſſit credere?) telum
SDlere facit. facietq; diu: ſi uiuere nobis
HNata diu dederint. hoc me cum coniuge cara
ACerdidit. hoc utinam caruiſſem munere ſemper.
VLrocris erat: ſi forte magis peruenit ad aures
IPrithyia tuas magnæ ſoror orithyiæ.
Qi faciem moreſq; uelis cōferre duarum:
NPignior ipſa rapi. pater hāc mihi iunxit erichtheus:
Sanc mihi iunxit amor. felix dicebar. eramq;.
Pon ita diis uiſum ē. at nunc quoq; forſitan eſſē.
MAlter agebatur poſt ſacra iugalia menſis:
Pum me cornigeris tendentem retia ceruis
Nertice de ſummo ſemper florētis hymetti
Dutea mane uidet pulſis aurora tenebris:
Enuitumq; rapit. liceat mihi uera referre
Nace deæ: q̄ ſit roſeo ſpectabilis ore:
Cuod teneat lucis: teneat confinia noctis:
Sectareis q̄ alatur aquis: ego procrin amabā:
Sectore procris erat: procris mihi ſēper in ore.
Sacra tori coituſq; nouos thalamoſq; recentes
Primaq; deſerti referebam fœdera lecti.
Mota dea eſt. & ſiſte tuas ingrate querelas:
Procrin habe dixit. quod ſi mea fuida mens eſt:
Non habuiſſe uoles: meq; illi irata remiſit.
Sum redeo: mecūq; deæ memorata retracto:
Eſſe metus cœpit: ne iura iugalia coniunx
Non bene ſeruaſſet. facies ætaſq; iubebant
Credere adulterium. phibebant credere mores.
Sed tamen abfueram: ſed & hæc erat unde redibā
Criminis exemplum. ſed cūcta timemus amātes.
Quærere quod doleam ſtatuo. doniſq; pudicam
Solicitare fidem. fauet huic aurora timori:
Immutatq; meam: uideor ſenſiſſe: figuram.
Palladiaſq; ineo non cognoſcendus athenas.
Ingrediorq; domum: culpa domus ipſa carebat.
Caſtaq; ſigna dabat. dominoq; erat anxia rapto.
Dix aditus per mille dolos ad erichthida factus:
Et uidi: obſtupui: meditataq; pene reliqui
Mentamenta fide. male me quin uera faterer
Continui. male quin ut oportuit oſcula ferrem.

Tristis erat . sed nulla tamen formosior illa
Esse potest tristi. desiderioq; calebat
Coniugis arrepti . tu collige qualis in illa
Phoce decor fuerit : quam sic dolor ipse decebat.
Quid referam quotiens tentamina nostra pudici
Reppulerint mores ? quotiens ego dixerit uni
Seruor ubicūq; est ? uni mea gaudia seruo .
Cui non ista fide satis experientia sano
Magna foret ? nō sum contentus . & in mea pugno
Vulnera : dum census dare me pro nocte pacisor.
Muneraq; augendo tandem dubitare coegi .
Exclamo mala pectora detego : tectus adulter:
Verus eram coniunx : me perfida teste teneris .
Illa nihil : tacito tantum modo uicta pudore
Insidiosa malo cum coniuge limina fugit.
Offensaq; mei genus omne perosa uirorum
Montibus errabat studiis operata dianæ .
Tum mihi deserto uiolentior ignis ad ossa
Peruenit . orabam ueniam : & peccasse fatebar .
Et potuisse datis simili succumbere culpæ
Me quoq; muneribus : si munera tanta darentur .
Hæc mihi confesso læsum prius ulta pudorem
Redditur : & dulces concorditer exigit annos .
Dat mihi præterea tanq̄ si parua dedisset
Dona canem munus : quē cum sua traderet illi
Cynthia currendo superabit dixerat omnes .
Dat simul & iaculū : manibus quod cernis habeſ
Muneris alterius quæ sit fortuna requiris :
Accipe mirandum . nouitate mouebere facti .
Carmina naiades non intellecta priorum
Soluunt ingeniis : & præcipitata iacebat
Immemor ambagum uates obscura suaꝝ
Scilicet alma themis : nec talia liquit inulta
Protinus aoniis immissa est belua thebis .
Cessit & exitio multis pecorumq; suoq;
Vricolæ pauere feram . uicina iuuentus
Venimus :& latos indagine cinximus agros.
Illa leui uelox supabat retia saltu :
Summaq; transibat positaꝝ lina plagarum .
Copula detrahit canibus : quos illa sequentes
Effugit . & cœtum non segnior alite ludit .
Posco & ipse meum consesu lælapa magno
(Muneris hoc nomē)iam dudum uincula pugnat

EVSIHNCTQVIEINADLRASEHPGITCMNNVSVNITDEAAAMV

Excuteſ ipſe ſibi . colloq; morantia tẽdit .
ix bene miſſus erat . nec iam poteramus ubi eſſet
cire . pedum calidus ueſtigia puluis habebat :
pſe oculis ereptus erat . non ocior illo
haſta . nec exuto contorto uerbere glandes :
on gortiniaco calamus leuis erit ab arcu
ollis apex medii ſubiectis imminet aruis .
ollor in hunc . capioq; noui ſpectacula curſus .
uo modo deprendi : modo ſe ſubducere ab ipſo
ulnere uiſa fera eſt : nec limite callida recto
n ſpaciumq; fugit . ſed decipit ora ſequentis :
t redit in gyrum : ne ſit ſuus impetus hoſti .
mminet hic . ſequiturq; parem . ſimiliſq; tenẽti
on tenet . & uanos exercet in aere morſus :
d iaculi uertebar opem : quod dextera librat
um mea : dum digitos amentis addere tento :
umina deflexi : reuocataq; rurſus eodem
ettuleram . & medio(mirum)duo marmora cãpo
ſpicio . fugere hoc : illud latrare putares :
cilicet inuictos ambos certamine curſus
ſſe deus uoluit : ſi quis deus affuit illis .
actenus . & tacuit . iaculo quod crimẽ ĩ ipſo eſt
hocus ait ? iaculi ſic crimina reddidit ille .
audia principium noſtri ſunt phoce doloris :
lla prius referã . iuuat o meminiſſe beati
époris æacidæ : quo primos rite p annos
oniuge eram felix : felix erat illa marito .
utua cura duos: & amor ſocialis habebat .
ec touis illa meo thalamos præferret amori:
ec me quæ caperet : non ſi uenus ipſa ueniret
lla erat . æquales urebant pectora flãmæ .
ole fere radiis feriente cacumina primis
enatum in ſiluas iuueniliter ire ſolebam .
ec mecum famulinec equinec naribus acres
re canes: nec lina ſequi nodoſa ſolebant .
utus eram iaculo . ſed cum ſatiata ferinæ
extera cædis erat :repetebam frigus & ũbras :
t (quæ de gelidis exibat uallibus)auram
ura petebatur medio mihi lenis in æſtu .
uram expectabam . requies erat illa labori .
ura (recordor enim)uenias cantare ſolebam .
eq; iuues . intreſq; ſinus gratiſſima noſtros .
tq; facis reuelare uelis (quibus urimur)æſtus .

Forsitan addiderim (sic me mea fata trahebant)
Blanditias plures. & tu mihi magna uoluptas
Dicere sum solitus. tu me reficisq; foues q;.
Tu facis ut siluas ut amem loca sola: meoq;
Spiritus iste tuus sepe capiatur ab ore.
Vocibus ambiguis deceptam præbuit aurem
Nescio quis. nomenq; auræ tã sæpe uocatum
Esse putat nymphæ. nympham mihi credit amari.
Criminis extẽplo ficti temerarius index
Procrin adit: linguaq; refert audita susurra.
Credula res amor est. subito collapsa dolore
Vt mihi narrat: cecidit: longoq; refecta
Tẽpore se miseram: se fati dixit iniqui.
Deq; fide questa est: & crimine concita uano
Quod nihil est metuit. metuit sine corpore nomẽ:
Et dolet infelix ueluti de pellice uera.
Sæpe tamen dubitat. metuitq; miserrima falli.
Indicioq; fidem negat. & nisi uiderit ipsa
Damnatura sui non est delicta mariti.
Postera depulerant auroræ lumina noctem:
Egredior. siluasq; peto. uictorq; p herbas
Aura uen i dixi: nostroq; medere labori.
Et subito gemitus inter mea uerba uidebar
Nescio quos audisse: ueni tamen optima dicens
Fronde leuem rursus strepitum faciente caduca
Sum ratus esse feram: telumq; uolatile misi.
Procris erat. medioq; tenens in pectore uulnus
Hei mihi conclamat: uox est ubi cognita fidæ
Coniugis ad uocem præceps amensq; cucurri:
Semianimẽ & sparsas fœdantem sanguine uestes:
Et sua (me miserã) de uulnere dona trahentem
Inuenio. corpusq; meo mihi carius ulnis
Mollibus attollo. scissaq; a pectoreueste
Vulnera sæua ligo. conorq; ihibere cruorem:
Neu me morte sua sceleratũ deserat oro.
Viribus illa carens & iam moribunda coegit
Hæc se pauca loqui. per nostri fœdera lecti:
Perq; deos supplex oro supersq; meosq;:
Per si quid merui de te bene: pq; manẽtem
Nunc quoq; cum peo causam mihi mortis amorẽ
Ne thalamis auram patiare innubere nostris.
Dixit. & errorem tum deniq; nominis esse
Et sensi & docui: sed quid docuisse iuuabat?

labitur: & paruæ fugiunt cum ſanguine uires.
Dumq; aliquid ſpectare poteſt: me ſpectat. & īme
Infelicē animam noſtroq; exhalat in ore.
Sed uultu meliore mori ſecura uidetur
Fletibus hæc lachrymans hēros memorabat. & ecce
Aeacus ingreditur duplici cum prole: nouoq;
Milite: quē cephalus cum fortibus accipit armis.

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER OCTAVVS.

Iam nitidū regēte diē noctiſq; fugante
Tēpora lucifero cadit eurus: & huīda ſurgūt
Nubila. dāt placidi curſū redeūtibus auſtri
Aeacidis cephaloq;: quibus feliciter acti
Anteexpectatū portus tenuere petitos.
Interea minos lelegia littora uaſtat.
Prætentataq; ſui uires mauortis in urbe
Alcithoe: quā niſus habet: cui ſplēdidus oſtro
Inter honoratos medio de uertice canos
Crinis inhærebat magni fiducia regni.
Dexta reſurgebant orientis cornua lunæ.
Et pendebat adhuc belli fortuna: diuq;
Inter utrunq; uolat dubiis uictoria pennis.
Regia turris erat uocalibus addita muris:
In quibus auratam proles latonia fertur
Deposuiſſe lyram. ſaxo ſonus eius inhæſit.
Sæpe illuc ſolita eſt aſcendere filia niſi:
Et petere exiguo reſonantia ſaxa lapillo
Iunc cum pax eſſet. bello quoq; ſæpe ſolebat
Spectare ex illa rigidi certamina martis.
Damq; mora belli procerum quoq; nomina norat:
Armaq; equoſq; habituſq; cydoneaſq; pharetras
Nouerat ante alios faciem ducis europæi.
Hoc ſatis etiam q̄ noſſe ſat eſt. hac iudice minos:
Cui caput abdiderat criſtata caſſide pennis:
In galea formoſus erat: ſeu ſūpſerat ære
Fulgentem clypeum: clypeum ſumpſiſſe decebat.
Corſerat adductis haſtilia lenta lacertis.
Laudabat uirgo iunctam cum uiribus artem.
Impoſitis calamis patulos ſinuauerat arcus.
Dic phœbum ſumptis iurabat ſtare ſagittis.
Cum uero faciem dēpto nudauerat ære:

Purpureusq; albi stratus insignia pictis.
Terga premebat equi: spumantiaq; ora regebat:
Vix sua uix sane uirgo nisi eia compos
Mentis erat. felix iaculum: quod tangeret ille:
Quæq; manu premeret felicia frena uocabat.
Impetus est illi (liceat modo) ferre p agmen
Virgineos hostile gradus: est impetus illi
Turribus e summis in gnossia mittere corpus
Castra: uel æratas hosti recludere portas:
Vel si quid minos aliud uelit. utq; sedebat
Candida dictæi spectans tentoria regis
Læter ait: doleam ne geri lachrymabile bellum
In dubio est: doleo q̄ minos hostis amanti é.
Sed nisi bella forent: nunq̄ mihi cognitus esset.
Me tamen accepta poterat deponere bellum
Obside. me comitem me pignus pacis haberet.
Si quæ te peperit talis pulcherrime regum
Qualis es ipsa fuit: merito deus arsit in illa.
O ego ter felix: si pennis lapsa per auras
Gnossiaci possem castris insistere regis.
Fassaq; me flāmasq; meas qua dote rogarem
Vellet emi: tantum patrias ne posceret arces.
Nam pereant potius sperata cubilia: q̄ sim
Proditione potens. q̄uis sæpe utile uinci
Victoris placidi fecit clementia multis.
Iusta gerit certe pro nato bella perempto.
In causaq; ualet: causāq; tuentibus armis
(Vt puto) uincemur: qui si manet exitus urbem:
Cur suus hæc illi referet mea mœnia mauors:
Et non noster amor? melius sine cæde: moraq;
Impensaq; sui poterit superare cruoris.
Nam metuo certe: ne quis tua pectora minos
Vulneret imprudens: quis enim tam dirus: ut i te
Dirigere immitem non iscius audeat hastam?
Cœpta placent. & stat sententia tradere mecum
Dotalem patriam: finemq; imponere bello.
Verum uelle parum est. aditus custodia seruat.
Clausstraq; portarum genitor tenet. hunc ego solū
Infelix timeo. solus mea uota moratur.
Dii facerent sine patre forem. sibi quisq; profecto
Est deus. ignauis precibus fortuna repugnat.
Altera iandudum succensa cupidine tanto
Perdere gauderet quodcunq; obstaret amori.

Et cur ulla foret me fortior : ire per ignes :
Et gladios auſim . nec in hoc tamen ignibus ullis
Aut gladiis opus eſt : opus eſt mihi crine paterno.
Ille mihi eſt auro precioſior . illa beatam
Purpura me uotiq; mei factura potentem .
Talia dicenti curarum maxima nutrix
Nox interuenit . tenebriſq; audacia creuit .
Prima quies aderat : qua curis feſſa diurnis
Pectora ſõnus habet. thalamos taciturna paternos
Intrat . & (heu facinus) fatali nata parentem
Crine ſuum ſpoliat . prædaq; potita nefanda
Fert ſecum ſpolium celeris . ꝑgreſſaq; porta
Per medios hoſtes (meriti fiducia tanta eſt)
Peruenit ad regem : quem ſic affata pauentem .
Nouafit amor facinus : ꝓles ego regia niſi
Scylla tibi trado patriam : meoſq; penates :
Præmia nulla peto : niſi te . cape pignus amoris
Purpureum crinem . nec me nunc tradere crinem:
Sed patrium tibi (crede) caput . ſceleratáq; dextra
Munera porrexit . minos porrecta refugit .
Turbatuſq; noui reſpondit imagine facti
Si te ſũmoneant o noſtri infamia ſecli
Orbe ſuo telluſq; tibi pontuſq; negetur .
Certe ego non patiar iouis incunabula creten
Qui meus eſt orbis tantum contingere mõſtrum .
Dixit : & ut leges captis iuſtiſſimus auctor
Hoſtibus impoſuit : claſſis retinacula ſolui
Iuſſit : & æratas impleri remige puppes .
Scylla freto poſtq̃ deductas nare carinas:
Nec præſtare ducem ſceleris ſibi præmia uidit :
Cõſumptis precibus uiolentam tranſit in iram .
Intendenſq; manus paſſis furibunda capillis :
Quo fugis exclamat meritoq; auctore relicta ?
Patriæ prælate meæ : prælate parenti :
Quo fugis immitis ? cuius uictoria noſtq; ?
Et ſcelus & meritũ eſt ? nec te data munera: nec te
Noſter amor mouit . nec q̃ ſpes omnis in unũ
Ne mea cõgeſta eſt . nam quo deſerta reuertar ?
In patriam ? ſuperata iacet . ſed finge manere :
Proditione mea clauſa eſt mihi. patris ad ora :
Quæ tibi donaui ? ciues odere merentem .
Inimici exẽplum metuũt . obſtruximus orbem
Terrarum nobis : ut crete ſola pateret .

Hanc quoq; si ꝓphibes : & nos ingrate relinquis:
Non genitrix europa tibi est : sed ihospita syrtis :
Armeniæ ue tigres : austroq; agitata charybdis .
Nec ioue tu natus . nec mater imagine tauri
Lusa tua est . generis falsa est ea fabula : uerum
Et ferus & captus nullius amore iuuencæ
Qui te progenuit taurus fuit . exige pœnas
Nise pater: gaudete malis modo prodita nostris
Mœnia(nam fateor)merui : sum digna perire .
Sed tamen ex illis aliquis: quos impia læsi:
Me perimat . cur qui uicisti crimine nostro :
Insequeris crimen ? scelus hoc patriæq; patrisq;
Officium tibi sit . te uero cõiuge digna est :
Quæ toruum ligno decepit adultera taurum :
Discordemq; utero fœtum tulit . ecquid ad aures
Perueniunt mea dicta tuas ? an inania uenti
Verba ferunt idemq; tuas ingrate carinas ?
Iam iam pasiphaen (non est mirabile)taurum
Præposuisse tibi : tu plus fenitatis habebas .
Me miseram . properare iuuat . diuulsaq; remis
Vnda sonat . mecumq; simul mea terra recedit .
Nil agis o frustra mentorum oblite meorum .
Insequar inuitum . puppimq; amplexa recuruã :
Per freta longa trahar . uix dixerat . intulit undis :
Cõsequiturq; rates : faciente cupidine uires .
Gnossiacæq; hæret comes inuidiosa carinæ :
Quam pater ut uidit (nam iam pendebat in auris:
Et modo factus auis fuluis alietus in alis)
Ibat ut hærentem rostro laceraret adunco .
Illa metu puppi dimisit . & aura cadentem
Sustinuisse leuis ne tangeret æquora uisa est .
Pluma fuit . plumis in auem mutata uocatur
Iris . & a tonso est hoc nomen adepta capillo .
Vota ioui minos taurorum sanguine centum
Soluit . & egressus ratibus curetida terram
Contigit : & spoliis decorata est regia fixis .
Creuerat obprobrium generis : fœdumq; patebat
Matris adulterium mõstri nouitate biformis .
Destinat hunc minos thalami remouere pudoré :
Multipliciq; domo cæcisq; ĩcludere tectis .
Dædalus ĩgenio fabræ celeberrimus artis
Ponit opus : turbatq; notas . & limina flexu
Ducit ĩ errorem uariarum ambage uiarum .

Non secus ac liquidis phrygius mæandros in ūdis
Ludit, & ambiguo lapsu refluitq; fluitq;:
Occurrensq; sibi uenturas aspicit undas:
Et nunc ad fontes: nunc ad mare uersus apertum
Incertas exercet aquas: ita dædalus implet
Innumeras errore uias. uixq; ipse reuerti
Ad limen potuit. tanta est fallacia tecti:
Huc postq̄ geminam tauri iuuenisq; figuram
Lusit: & attæo bis pastum sanguine mōstrū
Certia fors annis domuit repetita nouenis.
Tum ope uirginea nullis iterata priorum
Ianua difficilis filo est inuenta relicto:
Protinus ægides rapta minoide diam
Vela dedit. comitemq; suam crudelis in illo
Littore destituit. desertæ & multa querēti
Amplexusq; & opem liber tulit: utq; penni
Videre clara foret: sumptam de fronte coronam
Remisit cælo. tenues uolat illa per auras.
Dumq; uolant gemmæ nitidos uertuntur in ignes:
Consistuntq; loco specie remanente coronæ:
Qui medius nixiq; genu est anguemq; tenentis.
Dædalus interea creten longumq; perosus
Exilium. tactusq; loci natalis amore:
Clausus erat pelago: terras licet(inquit)& undas
Obstruat: at cælum certe patet: ibimus illac.
Omnia possideat: non possidet aera minos.
Dixit. & ignotas animum dimittit in artes:
Naturamq; nouat: nam ponit in ordine pennas
A minima cœptas: longam breuiore sequētem:
Vt cliuo creuisse putes. sic rustica quondam
Fistula disparibus paulatim surgit auenis.
Tum lino medias: & cæris alligat imas.
Postq; ita cōpositas paruo curuamine flectit:
Vt ueras imitetur aues. puer icarus una
Stabat. & ignarus sua se tractare pericla
Ore renidēti modo quas uaga mouerat aura:
Captabat plumas: flauam modo pollice cæram
Mollibat: lusuq; suo mirabile patris
Impediebat opus. postq̄ manus ultima cœpto
Imposita est: geminas opifex librauit in alas
Ipse suum corpus. motaq; pependit in aura.
Instruit & natum. medioq; ut limite curras
Icare(ait)moneo: ne si demissior ibis:

Vnda grauet pennas . ſi celſior : ignis adurat .
Inter utrunq; uola . neu te ſpectare bootem :
Aut elicen iubeo . ſtrictumq; orionis enſem .
Me duce carpe uiam . pariter præcepta uolandi
Tradit . & ignotas humeris accõmodat alas .
Inter opus monituſq; genæ maduere ſeniles .
Et patriæ tremuere manus . dedit oſcula nato
Non iterum repetenda ſuo . penniſq; leuatus
Ante uolat : comitiq; timet : uelut ales ab alto
Quæ teneram prolem ꝓduxit in aera nido .
Hortaturq; ſequi . damnoſaſq; erudit artes .
Et mouet ipſe ſuas : & nati reſpicit alas .
Hos aliquis tremula dum captat arundine piſces
Aut paſtor baculo : ſtiuæq; innixus arator
Vidit : & obſtupuit . quiq; æthera carpere poſſẽt
Credidit eſſe deos : & iam iunonia leua
Parte ſamos fuerat : deloſq; paroſq; relictæ .
Extra lebyntos erat ? fœcundaq; melle calydne :
Cum puer audaci cœpit gaudere uolatu :
Deſeruitq; ducem : cæliq; cupidine captus :
Altius egit iter . rapidi uicinia ſolis
Mollit odoratas pennarum uincula cæras .
Tabuerant cæræ . nudos quatit ille lacertos .
Remigioq; carens non ullas percipit auras .
Oraq; cærulea patrium clamantia nomen
Excipiuntur aqua : quæ nomen traxit ab illo .
Et pater infelix nec iam pater : icare dixit
Icare dixit ubi es ? qua te regione requiram ?
Icare dicebat . pennas aſpexit in undis .
Deuouitq; ſuas artes : corpuſq; ſepulcro
Condidit . & tellus a nomine dicta ſepulti .
Hunc miſeri tumulo ponentem corpore nati
Garula ramoſa ꝓſpexit ab ilice perdix .
Et plauſit pennis : teſtataq; gaudia cantu eſt
Vnica tunc uolucris : nec uiſa prioribus annis :
Factaq; nuper auis longum tibi dædale crimen .
Namq; hinc tradiderat fatorum ignara docendã
Progeniem germana ſuã natalibus actis
Bis puerum ſenis animi ad præcepta capacis .
Ille etiã medio ſpinas in piſce notatas
Traxit in exemplum : ferroq; incidit acuto
Perpetuos dentes . & ſerræ repperit uſum
Primus : & ex uno duo ferrea brachia nodo .

IAD PQRSINN PAID MPTC MSTH HSSO PPCA PTQI MNSE SFSF I

unxit ut æquali ſpatio diſtantibus illis
ltera pars ſtaret : pars altera duceret orbem .
ædalus inuidit ſacraq; ex arce mineruæ
ræcipitem miſit lapſum mentitus . at illum
uæ fauet ingeniis excepit pallas . auemq;
eddidit . & medio uelauit in aere pennis .
ed uigor ingenii quondam uelocis in alas
nq; pedes abiit : nomen quod & ante remanſit .
on tamen hæc alte uolucris ſua corpora tollit .
ec facit in ramis altoq; cacumine nidos :
ropter humum uolitat . ponitq; in ſæpibus oua :
ntiquiq; memor metuit ſublimia caſus .
amq; fatigatum tellus ætnæa tenebat
ædalon : & ſumptis pro ſupplice crocalus armis
itis habebatur : iam lamentabile athenæ
endere deſierant theſea laude tributum .
empla coronantur : bellatricemq; mineruam
um ioue diiſq; uocant aliis : quos ſanguine uoto
uneribuſq; datis & aceruis thuris honorant .
parſerat argolicas nomen uaga fama per urbes
heſeos : & populi : quos diues achaia cepit :
uius opem magnis imploravere periclis .
uius opem calydon : quis meleagron haberet :
ollicita ſupplex petiit prece . cauſa petendi
us erat infeſtæ famulus uindexq; dianæ .
enea nanq; ferunt plenis ſucceſſibus anni
rimicias frugum cereri : ſua uina lyæo :
alladios flauæ latices libaſſe mineruæ .
œptus ab agricolis ſuperos peruenit ad omnes
mbitioſus honor : ſolas ſine thure relictas
ræteritas ceſſaſſe ferunt latoidos aras .
angit & ira deos . at non impune feremus ?
uæq; inhonoratæ : non & dicemur inultæ
nquit : & œneos ultorem ſpreta per agros
iſit aprum : quanto maiores herbida tauros
on habet epirus : ſed habent ſicula arua minores :
ãguine & igne micant oculi . riget horrida ceruix .
t ſetæ denſis ſimiles haſtilibus horrent .
tantq; uelut uallum uelut alta haſtilia ſetæ .
eruida cum rauco latos ſtridore per armos
puma fluit . dentes æquantur dentibus indis .
ulmen ab ore uenit : frondes afflatibus ardent .
s modo creſcentes ſegetes proculcat in herba .

Nunc matura metit fleturi uota coloni.
Et cererē in ſpicis intercipit. area fruſtra
Et fruſtra expectant promiſſas horrea meſſes.
Sternuntur grauidi longo cum palmite fœtus:
Baccaq; cum ramis ſemper frondentis oliuæ.
Sæuit & in pecudes. non has paſtor ue canis ue:
Non armenta truces poſſunt defendere tauri:
Diffugiunt populi. nec ſeſe ī mœnibus urbis
Eſſe putant tutos: donec meleagros & una
Lecta manus iuuenum caluere cupidine laudis.
Tyndaridæ gemini præſtantes ceſtibus alter:
Alter equo: primæq; ratis molitor iaſon.
Et cum pirithoo felix concordia theſeus:
Et duo theſtiadæ: proles ephyreia toxeus:
Plexippuſq; ferox: teloq; inſignis achaſtus:
Et uelox Idas: & iam non fœmina cæneus:
Hippothouſq; dryaſq; & cretus amyntoř phœnix:
Actoridæq; pares: & miſſus ab elide pileus.
Nec telamon aberat: magniq; creator achillis:
Cumq; pheretiade & hiantheo iolao
Impiger eurition: curſuq; inuictus ethion:
Ariciuſq; lelex: panopeus: hyleuſq;: feroxq;
Hippaſus: & primis etiam nunc neſtor in annis:
Et quos hippocoon antiquis miſit amyclis:
Penelopeſq; ſocer cum parrhaſio ancæo:
Amphitideſq; ſagax: & adhuc a coniuge tutus
Oeclides: nemoriſq; decus tegeæa lycei
Venit athalantis cenei pulcherrima uirgo.
Raſilis hinc ſummam mordebat fibula ueſtem.
Crinis erat ſimplex nodum collectus in unum.
Ex humero pendens reſonabat eburnea leuo
Telorum cuſtos: arcum quoq; leua tenebat.
Talis erat cultu facies: quam dicere uere
Virgineam in puero: puerilem in uirgine poſſes.
Hanc pariter uidit: pariter calydonius heros
Optauit renuente deo. flāmaſq; latentes
Hauſit. & o felix ſi quem dignabitur inquit
Iſta uirum. nec plura finit tempuſq; pudorq;
Dicere. maius opus magni certaminis urget.
Silua frequēs trabibus: quam nulla cecīderat ætas
Incipit a plano. deuexaq; proſpicit arua.
Quo poſtq̄ uenere uiri: pars retia tēdunt:
Vincula pars adimunt canibus: pars preſſa ſequūt

Signa pedum : cupiuntq; ſuum reperire piclũ.
Cõcaua uallis erat : quo ſe demittere nui
Aſſuerant pluuialis aquæ : tenet ima lacunæ
Lenta ſalix : uluæq; leues : uinciq; paluſtres :
Viminaq; : & longæ parua ſub arundine cãnæ :
Hinc aper excitus medios uiolentus in hoſtes
Fertur : ut excuſſis eliſus nubibus ignis
Sternitur incurſu nemus . & propulſa fragorem
Silua dat . exclamant iuuenes: protentaq; forti
Tela tenent dextra lato uibrantia ferro .
Ille ruit . ſpargitq; canes ut quiſq; furenti
Obſtat : & obliquo latrantes diſſipat ictu .
Cuſpis echionio primum contorta lacerto
Vana fuit : truncoq; dedit leue uulnus acerno .
Proxima ſi nimius mittentis uiribus uſa
Non foret in tergo uiſa eſt hæſura petito .
Longius it : auctor teli pagaſæus iaſon .
Phœbe ait amphitides : ſi te coluiq; coloq;:
Da mihi quod petitur certo contingere telo .
Qua potuit precibus deus ânuit : ictus ab illo eſt:
Sed ſine uulnere aper . ferrumq; diana uolanti
Obſtulerat iaculo : lignum ſine acumine uenit .
Ira fera mota eſt . nec fulmine lenius arſit .
Micat ex oculis : ſpirat quoq; pectore flãmas .
Torq; uolat moles adducto concita neruo
Cum petit aut muros aut plenas milite turres
Sin iuuenes certo ſic impete uulnificus ſus
Fertur : & hippalemon pelagonaq; dextra tuentes
Comua ꝓſternit . ſocii rapuere iacentes .
Et non letiferos effugit eneſimus ictus
Hipocoõte satus : trepidantem & terga parantẽ
Vertere ſucciſo liquerunt poplite nerui .
Forſitan & pilius citra troiana periſſet
Tẽpora . ſed ſumpto poſita conamine ab haſta
Arboris inſiluit: quæ ſtabat ꝓxima ramis .
Deſpexitq; loco tutus : quem fugerat hoſtem .
Dentibus ille ferox in querno ſtipite tritis
Imminet exitio . fidenſq; recentibus armis
Arithiæ magni roſtro femur hauſit adunco .
Et gemini nondum cæleſtia ſydera fratres
Ambo cõſpicui niue candidioribus ambo
Vectabantur equis : ambo uibrata per auras
Haſtarum tremulo quatiebant ſpicula motu .

VLnera feciſſent : niſi ſetiger inter opacas
NEc iaculis iſſet nec equo loca peruia ſiluas :
PRoſequitur telamon: ſtudioq; incautus eundi
PRonus ab arborea cecidit radice retentus .
DUm leuat hunc peleus : celerem tegeæa ſagittam
IMpoſuit neruo : ſinuatoq; expulit arcu .
FIxa ſub aure feri ſummum deſtrinxit harundo
COrpus : & exiguo rubefecit ſanguine ſetas.
NEc tamen illa ſui ſucceſſu letior ictus
QUã meleagrus erat . primus uidiſſe putatur :
ET primus ſociis uiſum oſtendiſſe cruorem :
ET meritum dixiſſe feres uirtutis honorem .
ERubuere uiri : ſeq; exhortantur : & addunt
CUm clamore animos : iaciuntq; ſine ordine tela .
TUrba nocet iactis : & quos petit impedit ictus .
ECce furens contra ſua fata bipennifer arcas
DIſcite fœmineis quid tela uirilia præſtent
OIuuenes operiq; modo concedite? dixit .
IPſa ſuis licet hunc latonia protegat armis :
INuita tamen hunc perimet mea dextra diana :
TAlia magniloquo tumidus memorauerat ore :
ANcipitemq; manu tollens utraq; ſecurim
INſtiterat digitis primos ſuſpenſus in artus.
OCcupat audentem. quaq; eſt uia proxima leto
SUmma ferus geminos direxit ad inguina dentes.
COncidit ancæus .glomerataq; ſanguine multo
VIſcera lapſa fluunt . madefactaq; terra cruore ẽ.
IBat in aduerſum proles ixionis hoſtem
PIrithous ualida quatiens uenabula dextra :
CUi procul ægides : o me mihi carior inquit
PArs animæ conſiſte meæ. licet eminus eſſe
FOrtibus ancæo nocuit temeraria uirtus.
DIxit . & ærata torſit graue cuſpide cornu:
CUi bene librato uotiq; potente futuro
OBſtitit æſculea frondoſus ab arbore ramus .
MIſit & æſonides iaculum :quod caſus ab illo
VErtit : & in mentum figit latrantis: & inter
IIa coniectum tellure per ilia fixum eſt .
ATmanus œnidæ uariat :miſſiſq; duabus
HAſta prior terra : medio ſtetit altera tergo .
NEc mora: dum ſæuit : dũ corpora uerſat in orbẽ :
STridentemq; nouo ſpumam cũ ſanguine fundit:
VUlneris auctor adeſt : hoſtemq; intat ad iram .

SGVIMEIADPTIIEPTDANDFPTVHCDCQIALSSTSTOEEISPI

Splendidaq; aduersos uenabula condit in armos.
Gaudia testantur socii clamore secundo:
Victricemq; petunt dextræ coniũgere dextram.
Immanéq; feram multa tellure iacentem
Mirantes spectant. neq; adhuc contingere tutum
Esse putant, sed tela tamen sua quisq; cruentat.
Ipse pede īposito caput exitiabile pressit.
Atq; ita sume mei spolium nõnacria iuris
Dixit: & in partem ueniat mea gloria tecum.
Protinus exuuias rigidis horrẽtia setis
Ergã dat: & magnis īsignia dentibus ora.
Illi lætitiæ est cum munere muneris autor.
Inuidere alii. totoq; erat agmine murmur:
Quibus ingenti tendentes brachia uoce
One ag: nec titulos intercipe fœmina nostros
Hesiadæ clamant. nec te fiducia formæ
Decipiat: ne sit longe tibi captus amore
Autor: & huic adimunt munus: ius muneris illi.
Non tulit: & tumida frendens mauortius ira
Iscite raptores alieni (dixit) honoris
Facta minis quantum distent. hausitq; nephando
Hectora plexippi nil tale timentia ferro.
Noxea quid faciat dubium pariterq; uolentem
Læsci fratrem fraternaq; fata timentem
Haud patitur dubitare diu: calidumq; prioris
Æde recalfecit consorti sanguine telum.
Bona deum tẽplis nato uictore ferebat:
Cum uidet extinctos fratres altæa referri:
Qui plangore dato mœstis clamoribus urbem
Implet: & auratas mutauit uestibus atris.
Et simul est autor necis editus: excidit omnis
Luctus: & a lachrymis ī pœnæ uersus amor est.
Stupes erat: quem cum partus enixa iaceret
Hestias ī flãmam triplices posuere sorores.
Taminaq; impresso fatalia pollice nentes
Tempora dixerunt eadem lignóq; tibiq;
Quo modo nate damus. quo postq̃ carmine dicto
Excessere deæ: flagrantem mater abigne
Ripuit ramum: sparsitq; liquentibus undis.
Ille diu fuerat penetralibus abditus imis,
Seruatusq; tuos iuuenis seruauerat annos.
Protulit hunc genitrix: tædasq; & fragmina poni
Imperat: & positis inimicos admouet ignes.

Tum conata quater flāmis imponere ramum:
Cœpta quater tenuit . pugnat materq; sororq:
Et diuersa trahunt unum duo nomina pectus .
Sæpe metu sceleris pallebant ora futuri .
Sæpe suum feruens oculis dabat ira ruborem .
Et modo nescio quid similis crudele minanti
Vultus erat : modo quem miserem credere posses .
Cūq; ferus lachrymas animi siccauerat ardor :
Inueniebantur lachrymæ tamen : utq; carina :
Quam uentus uentoq; rapit contrarius æstus
Vim geminam sentit : paretq; incerta duobus .
Thestias haud aliter dubiis affectibus errat .
Inq; uices ponit : positamq; resuscitat iram .
Incipit esse tamen melior germana parente .
Et consāguineas ut sanguine leniat umbras
Impietate pia est : nam postq̄ pestifer ignis
Conualuit : rogus iste cremet mea uiscera dixit.
Vtq; manu dira lignum fatale tenebat :
Ante sepulcrales infelix astitit aras .
Pœnarumq; deæ triplices furialibus inquit
Eumenides sacris uultus aduertite uestros .
Vlciscor : facioq; nefas . mors morte pianda est .
In scelus addendum scelus est: in funera funus .
Per coaceruatos pereat domus impia luctus .
An felix œneus nato uictore fruetur :
Thestius orbus erit : melius lugebitis ambo.
Vos modo fraterni manes animæq; recentes
Officium sentite meum . magnoq; paratas
Accipite inferias uteri mala pignora nostri .
Heu mihi quo rapior : fratres ignoscite matri .
Deficiunt ad cœpta manus . meruisse fatemur
Illum cur pereat . mortis mihi displicet autor .
Ergo impune feret uiuusq; & uictor & ipso
Successu tumidus regnum calydonis habebat ?
Vos cinis exiguus gelidæq; iacebitis umbræ ?
Haud equidem patiar . pereat sceleratus . & ille
Sumq; patris regnumq; trahat patriæq; ruinā .
Mens ubi materna est ? ubi sunt pia uota paretū ?
Et quos sustinui menses bis quinq; labores ?
Vtinam primis arsisses ignibus infans :
Idq; ego passa forem . uixisti munere nostro :
Nunc merito moriere tuo . cape præmia facti .
Bisq; datam primū partu : mox stipite rapto

REDDE animã: uel me fraternis adde ſepulcris:
ETcupio: & nequeo. qd agã? modo uulnera fratrũ
ANte oculos mihi ſunt: & tantæ cædis imago:
UNc animũ pietas maternaq; nomina frangũt.
MEe miſeram male uincetis. ſed uincite fratres:
DUm modo quæ dedero uobis ſolatia: uoſq;
IPſa ſequar: dixit. dextraq; auerſa trementi
FUnereum torrem medios coniecit in ignes.
ASut dedit: aut uiſus gemitus eſt ille dediſſe
STipes: & inuitis correptus ab ignibus arſit.
INſcius atq; abſens flãma meleagrus ab illa
VRitur: & cæcis torreri uiſcera ſentit
IGnibus. ac magnoſ ſuperat uirtute dolores:
QUod tamen ignauo cadat & ſine ſanguine leto
MÆret. & ancæi felicia uulnera dicit.
GRãdæuũq; patrem: fratreſq; piaſq; ſorores
CUm gemitu ſociamq; tori uocat ore ſupremo:
FLorſitan & matrem. creſcunt igniſq; dolorq;:
LAgueſcuntq; iterum. ſimul eſt extinctus uterq;.
INq; leues abiit paulatim ſpiritus auras
PAulatim cana prunam uelante fauilla.
AEſta iacet calydon. lugẽt iuueneſq; ſeneſq;:
PT uulgus proceresq; gemunt. ſciſſæq; capillos
PLãgunt ora ſimul matres calydonides eheu.
PUluere caniciem genitor uultuſq; ſeniles
FÆdat humi fuſus. ſpatioſumq; increpat æuum.
NAm de matre manus diri ſibi conſcia facti
EXegit pœnas acto per uiſcera ferro.
NOn mihi ſi centum deus ora ſonantia linguis
INgeniumq; capax totumq; helicona dediſſet:
TRiſtia perſequerer miſerarũ uota ſororum;
IMmemores decoris liuentia pectora tundunt.
DUmq; manet corpus: corpus refouẽtq; fouẽtq;.
OScula dant: ipſi poſito dant oſcula lecto.
POſt cinerem cineres hauſtos ad pectora preſſant;
AFfuſæq; iacent tumulo: ſignataq; ſaxo
NOmina complexæ lachrymas in nomina fundũt.
QUas poſt œniæ tandem latonia clade
EXaciata domus præter gorgenq; horumq;
NObilis alcmenæ natis in corpore pennis
ALleuat: & longas per brachia porrigit alas.
COrneaq; ora facit. uerſaſq; per aera mittit.
IInterea theſeus ſociati parte laboris

Functus erichtheas tritonidos ibat ad arces.
Clausit iter: fecitq; moras achelous euntı
Imbre tumens: succede meis ait inclyte tectis
Cecropide: nec te cõmitte rapacibus undis.
Ferre trabes solitas obliquaq; uoluere magno
Murmure saxa solent. uidi contermina ripæ
Cũ gregibus stabula alta trahi: nec fortibus illic
Prosuit armentis nec equis uelocibus esse.
Multa quoq; hic torrens niuibus de monte solutis
Corpora turbineo iuuenilia uertice mersit.
Tutior est requies: solito dum flumina currant
Limite: dum tenues captat tuus alueus undas.
Annuit ægides. utorq; acheloe domoq;
Consilioq; tuo respondit. & usus utroq; est.
Pumice multicauo nec leuibus atria tophis
Structa subit: molli tellus erat humida musco.
Summa lacunabant alterno murice cõchæ.
Iamq; duas lucis partes hyperione mensо
Discubuere toris. theseus comitesq; laborum
Pirithoüs ac ixionides: illa troezenius heros
Parte lelex raris iam spsus tempora canis:
Quosq; alios parili fuerat dignatus honore
Amnis acarnanum lætissimus hospite tanto.
Protinus appositas nudæ uestigia nymphæ
Instruxere epulis mensas: dapibusq; remotis
In gemma posuere merum: tum maximus heros
Aequora prospiciens oculis subiecta: quis inquit
Ille locus? digitoq; ostendit: & insula nomen.
Quod gerat illa doce: q̃q̃ non una uidetur.
Amnis ad hæc. nõ est(inquit)quod cernimus unũ.
Quinq; iacent terræ: spacium discrimina fallit.
Quoq; minus spretæ factum mirere dianæ:
Naiades hæ fuerant: quæ cum bis quinq; iuuẽcos
Mactassent: rursq; deos ad sacra uocassent:
Immemores nostri festas duxere choreas.
Intumui. quantusq; feror cum plurimus ũq̃
Tantus eram. pariterq; animis immanis & undis
Asiluis siluas & ab aruis arua reuulsi.
Cumq; loco nymphas memores tũ deniq; nostri
In freta prouolui. fluctus nosterq; marisq;
Cõtinuam diduxit humum. pariterq; reuellit
In totidem medijs quot cernis echinadas undis.
Vt tamen ipse uides: procul en, procul una recessit

Insula grata mihi. perimelē nauita dicit.
Huic ego uirgineum dilectæ nomen ademi:
Quam pater hippodamas ægre tulit: inq; profūdū
Propulit e scopulo perituræ corpora natæ.
Excepi. nantemq; ferens o proxima terræ
Regna uagæ dixi fortite tridentifer undæ
In quo desinimus: quo sacri currimus amnes:
Huc ades: atq; audi placidus neptune precātē.
Huic ego: quā porto nocui. sis mitis: & æquus
Si pater hippodamas: aut si minus īpius esset:
Debuit illius misereri: & ignoscere nobis.
Cui quondam tellus clausa est fentate paterna
Affer opem. merſæq; precor feritate paterna
A neptune locum: uel sit locus ipsa licebit.
Hūc quoq; cōplectar. mouit caput æquoreus rex:
Concussitq; suis omnes assensibus undas.
Extimuit nymphe. nabat tamen. ipse natantis
Pectora tangebam trepido salientia motu.
Dumq; ea cōtracto: totum durescere sensi
Corpus: & inducta condi præcordia terra.
Dum loquor āplexa est artus noua terra natātes:
Et grauis increuit mutatis insula membris.
Omnis ab his tacuit. factum mirabile cunctos
Mouerat: irridet credentes: utq; deorum
Spretor erat mentisq; ferox ixione natus
Dicta refers: nimiūq; putas acheloe potentes
Esse deos dixit: si dant adimuntq; figuras.
Obstupuere omnes: nec talia dicta probarunt:
Ante omnesq; lelex animo maturus & æuo
Sic ait. immensa est: finemq; potentia cæli
Non habet. & quicquid supera uoluere: pactū ē.
Quoq; minus dubites tiliæ cōtermina quercus
Collibus est phrygiis modico circundata muro.
Ipse locum uidi: nam me pelopeia pittheus
Misit in arua suo quondam regnata parenti:
Haud procul hinc stagnū ē tellus habitabilis olim:
Nunc celebres mergis fulicisq; palustribus undæ.
Iuppiter huc specie mortalis cumq; parente
Venit atlantiades positis caducifer alis.
Mille domos adiere locum requiemq; petentes.
Mille domos clausere ferę. tamen una recepit
Parua quidem stipulis & canna tecta palustri.
Sed pia baucis anus parilique ætate philemon

Illa ſunt annis iuncti iuuenilibus : illa
Conſenuere cāſa . paupertatemq; ferendo
Effecere leuem: nec iniqua mente ferendam.
Nec refert dominos illic famulos ne requiras .
Tota domus duo ſunt . iidem parentq; iubentq;
Ergo ubi cælicolæ paruos tetigere penates :
Sūmiſſoq; humiles intrarunt uertice poſtes :
Membra ſenex poſito iuſſit releuare ſedili :
Quod ſuper iniecit textum rude ſedula baucis .
Inde foco tepidum cinerem dimouit . & ignes
Suſcitat heſternos . foliiſq; & cortice ſicco
Nutrit : & ad flāmas anima perducit anili .
Multifidaſq; faces ramaliaq; arida tecto
Detulit . & minuit : paruoq; admouit aheno .
Quodq; ſuus cōiunx riguo collegerat horto :
Truncat holus foliis : furca leuat ille bicorni .
Sordida terga ſuis nigro pendentia tigno:
Seruatoq; diu reſecat de tergore partem
Exiguam : ſectamq; domat feruentibus undis .
Interea medias fallunt ſermonibus horas .
Sentiriq; moram prohibent . erat alueus illic
Fagineus dura clauo ſuſpenſus ab anſa .
Is tepidis impletur aquis . artuſq; fouendos
Accipit. in medio torus eſt de mollibus uluis
Impoſitus lecto ſponda pedibuſq; ſalignis
Veſtibus hunc uelant : quas non niſi tēpore feſto
Sternere cōſuerant : ſed & hæc utiliſq; uetuſq;
Veſtis erat lecto non indignanda ſaligno .
Accubuere dei mēſam ſuccincta tremenſq;
Ponit anus : menſæ ſed erat pes tertius impar :
Teſta parem fecit : quæ poſtq̄ ſubdita cliuum
Subſtulit æquatum : mentæ exterſere uirentes.
Ponitur hic bicolor ſyncæræ bacca mineruæ:
Condita q; in liquida corna autūnalia fæce :
Intybaq; : & radix : & lactis maſſa coacti :
Ouaq; non acri leuiter uerſata faulla :
Omnia fictilibus . poſt hæc cælatus eodem
Siſtitur argento crater : fabricataq; fago
Pocula qua caua ſunt flauentibus illita cæris .
Parua mora eſt : epulaſq; foci miſcere calentes.
Nec longæ rurſus referuntur uina ſenectæ.
Dantq; locum menſis paulū ſeducta ſecundis .
Hic nux hic mixta eſt rugoſis carica palmis :

Pomaq; : & in patulis redolentia mala caniſtris :
Et de purpureis collectæ uitibus uuæ .
Candidus ī medio fauus ē . ſuper omnia uultus
Accеſſore boni : nec ĩers : pauperq; uoluntas .
Interea totiens hauſtum cratera repleri
Ponte ſua : per ſeq; uident ſuccreſcere uina .
Attoniti nouitate pauent : manibuſq; ſupinis
Concipiũt bauciſq; preces timiduſq; pylemon .
Et ueniam dapibuſq; nulliſq; paratibus orant :
Anicus anſer erat minimæ cuſtodia uillæ :
Quẽ diis hoſpitibus domini mactare parabant .
Ille celer penna tardos ætate fatigat :
Eluditq; diu : tandemq; eſt uiſus ad ipſos
Confugiſſe deos . ſuperi uetuere necari .
Quiq; ſumus : meritaſq; luet uicinia pœnas
Impia dixerunt : uobis immunibus huius
Eſſe mali dabitur . modo ueſtra relinquite tecta .
Et noſtros comitate gradus : & in ardua montis
Ite ſimul . parent : & dis præeuntibus ambo
Membra leuant baculis : tardiq; ſenilibus annis
Adiuntur longo ueſtigia ponere cliuo .
Quantum aberant fūmo : quantū ſemel ire ſagitta
Miſſa poteſt . flexere oculos : & merſa palude
Cætera proſpiciunt : tantum ſua tecta manere .
Dumq; ea mirantur : dum deflent fata ſuorum
Merſa uident : quæruntq; ſua pia culmina uillæ .
Illa uetus dominus & iam caſa parua duobus
Vertitur in templum . furcas ſubiere columnæ .
Stramina flaueſcunt . aurataq; tecta uidentur :
Ianuaq; fores : adoptaq; marmore tellus .
Concipiunt bauciſq; preces timiduſq; pylemon
Talia cum placido ſaturnius edidit ore .
Dicite iuſte ſenex & fœmina cõiuge iuſto
Digna qd optetis . cũ baucide pauca locutus
Iudicium ſuperis aperit cõmune pylemon .
Eſſe ſacerdotes delubraq; ueſtra tueri
Poſcimus : & quoniam cõcordes egimus annos :
Auferat hora duos eadem . nec cõiugis unq̃
Buſta meæ uideam : neu ſim tumulandus ab illa .
Vota fides ſequitur . templi tutela fuere :
Donec uita data eſt . annis æuoq; ſoluti
Ante gradus ſacros cum ſtarent forte lociq;
Narrarent caſus frondere pylemona baucis :

Baucida conſpexit ſenior frondere pylemon.
Iamq; ſuper geminos creſcente cacumine uultus:
Mutua dum licuit reddebant dicta: ualeq;
Coniunx dixere ſimul. ſimul abdita texit
Ora frutex. oſtendit adhuc thineius illic
Incola de gemino uicinos corpore truncos.
Hæc mihi non uani: nec erat cur fallere uellent:
Narrauere ſenes. equidem pendentia uidi
Serta ſuper ramos: ponenſq; recentia dixi
Cura deum dii ſint: & qui colúere colantur.
Deſierat. cunctoſq; & res & mouerat auctor:
Theſea præcipue: quem facta audire uolentem
Mira deum nixus cubito calydonius amnis
Talibus alloquitur. ſunt o fortiſſime quorum
Forma ſemel mota ẽ: & í hoc renouamine máſit.
Sunt quibus in plures ius eſt tranſire figuras.
Vtibi complexi terram maris incola proteus:
Nam modo te iuuenem: modo te uidere leonẽ:
Nunc uiolẽtus aper: nunc quem tetigiſſe timerẽt:
Anguis eras: modo te faciebant cornua taurum.
Sæpe lapis poteras: arbor quoq; ſæpe uideri.
Interdum faciem liquidarum imitatus aquarũ
Flumen eras: interdum undis cõtrarius ignis.
Nec minus autolici cõiunx etiſitone nata
Iuris habet. pater huius erat: qui numina diuũ
Sperneret: & nullos aris adoleret honores.
Ille etiam cereale nemus uiolaſſe ſecuri
Dicitur: & lucos ferro temeraſſe uetuſtos.
Stabat in his ingens annoſo robore quercus
Vna nemus: uittæ mediam memoreſq; tabellæ
Sertaq; cingebant uoti argumenta potentis.
Sæpe ſub hac dryades feſtas duxere choreas:
Sæpe etiam manibus nexis ex ordine trunci
Circũiere modum menſuraq; roboris ulnas
Quinq; ter íplebat: nec non & cætera tantum
Siluа ſub hac omnis quãtũ fuit herba ſub illa.
Non tamen iccirco ferrum dryopeius illa
Abſtinuit: famuloſq; iubet ſuccidere ſacrum
Robur: & ut iuſſos cunctari uidit ab uno:
Eripuit: rapta ſceleratus uerba ſecuri.
Non dilecta deæ ſolum: ſed & ipſa licebit
Sit dea: iam tanget frondente cacumina terram.
Dixit: & obliquos dum telum librat in ictus:

CECCHQCODATDENQVPICAOMACMIPNFTETFESVNAED(CQV

ōtremuit :gemitumq; dedit decidua quercus.
t pariter frondes pariter pallescere glandes
cœpere : ac longi pallorem ducere rami .
uius ut in trunco fecit manus īpia uulnus
aud aliter fluxit discusso cortice sanguis :
uam solet ante aras ingens ubi uictima taurus
oncidit abrupta cruor e ceruice profundi .
bstupuere ōmnes :aliquisq; ex omnibus audet
eterrere nefas : sæuamq; īhibere bipennem .
spicit hunc : mentisq; piæ cape præmia dixit
hessalus : inq; uirum cōuertit ab arbore ferrum .
etruncatq; caput :repetitaq; robora cædit .
ditus & medio sonus est de robore talis :
ympha sub hoc ego sum cereri gratissima ligno:
uæ tibi factorum pœnas īstare tuorum
aticinor moriens nostri solacia leti .
ersequitur scelus ille suum . labefactaq; tādem
ctibus innumeris adductaq; funibus arbor
orruit :& multam pstrauit pondere syluam .
ttonitæ dryades damno nemorumq; suoq;
mnes germanæ cererem cum uestibus atris
œrentes adeunt : pœnamq; erisitonis orant .
nnuit his : capitisq; sui pulcherrima motu
ōcussit grauidis oneratos messibus agros .
olitūrq; genus pœnæ miserabile : si non
ille suis esset nulli miserabilis actis
estifera lacerare fame : quæ quatenus ipsi
ō adeunda deæ (neq; enim cereremq; famemq;
ata coire sinunt)montani numinis unam
alibus agrestem cōpellat horeada dictis !
st locus extremis scythiæ glacialis in oris
tiste solum: sterilis sine fruge sine arbore tellus :
rigus iners : illic habitant pallorq; tremorq; :
t ieiuna fames ea se in præcordia condat
acrilegi sceleratа iube . nec copia rerum
incat eam . supetq; meas certamine uires .
eue uiæ spacium te terreat : accipe currus .
ccipe quos frenis alte moderere dracones .
t dedit : illa dato subuecta per aera curru
euenit in scythiam : rigidiq; cacumine montis
aucason appellant)serpentum colla leuauit .
uæsitamq; famem lapidoso uidit in agro
nguibus & raris uellētem dentibus herbas .

Hirtus erat crinis: caua lumina: pallor in ore:
Labra incana situ: scabri rubigine dentes:
Dura cutis: per quam spectari uiscera possent.
Ossa sub incuruis extabant arida lumbis.
Ventris erat pro uentre locus: pendere putares
Pectus: & a spinæ tantūmodo crate teneri.
Auxerat articulos macies: genuumq; tumebat
Orbis: & in modico prodibant tubere tali.
Hanc procul ut uidit (neq; enim est accedere iuxta
Ausa) refert mandata deæ. paulumq; morata
Quāq; aberat longe: q̄q̄ modo uenerat illuc:
Visa tamen sensisse famē est. retroq; dracones
Egit in æmoniam uersis sublimis habenis.
Dicta fames cereris (q̄uis cōtraria semper
Illius est oper) peragit: perq; aera uento
Addussam delata domum est. & protinus intrat
Sacrilegi thalamos: altoq; sopore solutum
(Noctis enim tempus) geminis āplectitur ulnis.
Seq; uiro inspirat. fauceſq; & pectus & ora
Afflat: & in uacuis peragit ieiunia uenis.
Functaq; mandato fœcundum deserit orbem.
Inq; domos inopes assuetaq; uertitur antra.
Lenis adhuc somnus placidis erisithona pennis
Mulcebat. petit ille dapes sub imagine somni.
Oraq; uana mouet. dentemq; in dente fatigat.
Exercetq; cibo delusum guttur inani.
Proq; epulis tenues nequicq̄ deuorat auras.
Vt uero est expulsa quies: furit ardor edendi:
Perq; auidas fauces immēsaq; uiscera regnat.
Nec mora: quod pōtus: quod terra: q̄ educat aer
Poscit: & appositis quæritur ieiunia mensis.
Inq; epulis epulas quærit. quodq; urbibus esse:
Quodq; satis poterat populo: non sufficit uni.
Pluſq; cupit quo plura fuam dimittit in aluum:
Vtq; fretum recipit de tota flumina terra:
Nec satiatur aquis: peregrinoſq; ebibit amnes:
Vtq; rapax ignis non unq̄ alimenta recusat:
Innumeraſq; faces cremat: & quo copia maior
Est data: plura petit. turbaq; uoracior ipsa est:
Sic epulas omnes erisithonis ora prophani
Accipiunt: poscuntq; simul: cibus omnis in illo
Causa cibi est: semperq; locus fit inanis edendo.

Iamq; fame patrias altiq; uoragine uentris
Attenuarat opes : sed inattenuata manebat.
Tum quoq; dira fames implacataeq; uigebat
Fāma gulæ . tandem demisso in uiscera censu
Filia restabat non illo digna parente.
Hāc quoq; uēdit īops : dominū generosa recusat:
Et uicina suas tendēs super æquora palmas
Ripe me domino : qui raptæ præmia nobis
Virginitatis hebes ait: hoc neptūnus habebat :
Cui prece non spreta q̄is modo uisa sequenti
Flet;hero : formamq; nouat : uultumq; uirilem
Induit : & uultus pisces capientibus aptos .
Hāc dominus spectans o qui pendentia paruo
Cera cibo celas moderator arundinis inquit :
Sic mare cōpositum : sic sit tibi piscis in unda
Credulus : & nullos nisi fixus sentiat hamos :
Quæ modo cum uili turbatis uestе capillis
Littore ī hoc steterat(nam stantem ī littore uidi)
Sic ubi sit : neq; enī uestigia longius extant .
Illa dei munus bene cedere sensit : & a se
Se quæri gaudens his est resecuta rogantem.
Quisquis es ignoscas : in nullam lumina partem
Torgite ab hoc flexi : studioq; oneratus inhæsi :
Quodq; minus dubites sic has deus æquoris artes
Mutauit:ut nemo iam dudum littore in isto :
Neme tamen excepto :nec fœmina cōstitit ulla.
Credidit:& uerso dominus pede pressit harenam.
Lusuisq; abiit . illi sua reddita forma est .
Cast ubi habere suam transformia corpora sensit
Sæpe pater dominis dryopeida tradit: at illa
Nūc equa :nūc ales :mō bos :modo ceruus abibat.
Præbebatq; auido non iusta alimenta parenti.
Vis tamen illa mali postq̄ cōsumpserat omnem
Materiā:dederatq; graui noua pabula morbo:
Ipsa suos artus lacero diuellere morsu
Cœpit .& infelix minuendo corpus alebat .
Quid moror externis ? etiam mihi sæpe nouandi
Corporis o iuuenes numero finita potestas .
Iam modo qui nūc sū uideor:modo flector ī āguē :
Armenti modo dux uires in cornua sumo :
Cornua dum sūpsi : nunc pars caret altera telo
Frontis:ut ipse uides : gemitus sūt uerba secuti .

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER NONVS.

OVæ gemitus truncæq; deo neptunius heros
Cauſa rogat frontis : cum ſit calydonius amnis
Cœpit inornatos redimitus arundine crines.
Triſte petis munus. quis enim ſua prælia uictus
Cõmemorare uelit ? referam tamen ordine. nec tã
Turpe fuit uinci : q̃ contendiſſe decorum.
Magnaq; dat nobis tantus ſolacia uictor.
Nomine ſiqua ſuo tandem peruenit ad aures
Deianira tuas quõdam pulcherrima uirgo:
Multorumq; fuit ſpes inuidioſa procorum:
Cum quibus ut ſoceri domus eſt intrata petiti:
Accipe me generum dixi parthaone nate.
Dixit & alcides. alii ceſſere duobus.
Ille iouem ſocerum dare ſe :famamq; laborum:
Et ſuperata ſuæ referebat tuſſa nouercæ.
Cõtra ego turpe deum mortali cedere dixi.
(Nondũ erat ille deus) dominũ me cernis aquarũ.
Curſibus obliquis inter tua regna fluentẽ:
Nec gener externis hoſpes tibi miſſus ab oris:
Sed popularis ero : & rerum pars una tuarum.
Tantum ne noceat : q̃ me nec regia iuno
Odit : & omnis abeſt ſſoiurum pœna laborum.
Nam quo te iactas alcmena matre creatum
Iuppiter aut falſus pater eſt : aut crimine uerus.
Matris adulterio patrem petis ? elige fictum
Eſſe iouem malis ? an te per dedecus ortum.
Talia dicentem iandudum lumine toruo
Spectat : & accenſæ non fortiter imperat iræ.
Verbaq; tot reddit. melior mihi dextera lingua eſt:
Dummõ pugnando ſuperem : tu uince loquẽdo.
Cõgrediturq; ferox. puduit modo magna locutũ
Cedere : reieci uiridem de corpore ueſtem.
Brachiaq; oppoſui : tenuiq; a pectore uaras
In ſtatione manus : & pugnæ mẽbra paraui.
Ille cauis hauſto ſpargit me puluere palmis.
Inq; uicem fuluæ tactu flaueſcit harenæ.
Et modo ceruicem : modo crura micantia captat:

AMHODICENCENTREIPISQVBIEPIEQCRCDPVDQHCQADIPIS

ut captare putes : omniq; a parte lacessit.
Me mea defendit grauitas. frustraq; petebar :
Haud secus ac moles: quã magno murmur fluctus
Oppugnant. manet illa : suoq; est pondere tuta.
Ingredimur paulũ : rursusq; ad bella coimus.
Inq; gradu stetimus certi non cedere. eratq;
Cũ pede pes iunctus. totoq; ego pectore pronus
Et digitos digitis: & frontem fronte premebam.
Non aliter uidi fortes cõcurrere tauros :
Cum præcium pugnæ toto nitidissima saltu
Expetitur cõiunx : spectant armenta : pauentq;
Nescia quem maneat tanti uictoria regni
Per sine profectu uoluit nitentia contra
Vincere alcides a se mea pectora : quarto
Excutit amplexus : adductaq; brachia soluit.
Impulsumq; manu (certum est mihi uera fateri)
Rotinus auertit. tergoq; onerosus inhæsit.
Si qua fides (neq; enim ficta mihi gloria uoce
Quæritur) ĩposito pressus mihi morte uidebar :
Nix tamen ĩferui sudore fluentia multo
Brachia : uix solui duros a corpore nexus.
Restat anhelanti: ,phibetq; resumere uires.
Et ceruice mea potitur : tũ deniq; tellus
Pressa genu nostro est :& harenas ore momordi.
Inferior uirtute meas diuertor ad artes :
Laborq; uiro longum formatus in anguem :
Qui postq̃ flexos sinuaui corpus in orbes :
Umq; fero moui linguam stridore bisulcam :
Risit :& illudens nostras tirynthius artes
Vanarum labor est angues superare mearum
Dixit. & ut uincas alios acheloe dracones
Pars quota lernææ serpens eris unus echidnæ.
Vulneribus fœcunda suis erat illa. nec ullum
De centum numero caput est impune recisum :
Quin gemino ceruix hærede ualentior esset.
Hanc ego ramosam natis e cæde colubris
Resecentemq; malo domui : domitamq; reduxi.
Quid fore te credis ? falsum qui uertis in anguẽ:
Forma aliena moues : quem forma precaria celat.
Dixerat. & summo digitorum uincula collo
Nexit : angebar ceu guttura forcipe pressus.
Sollicibusq; meas pugnabam euellere fauces.
Sic quoq; deuicto restabat tertia tauri

Forma trucis .tauro mutatus mẽbra rebello.
Induit ille toris a leua parte lacertos .
Admissumq; trahens sequitur: depressaq; dura
Cornua figit humo . meq; alta sternit harena.
Nec satis hoc fuerat . rigidum fera dextera cornu
Dum tenet: infregit: trũcaq; a fronte reuellit .
Naiades hoc pomis & odoro flore repletum
Sacrarunt: diuesq; meo bona copia cornu est .
Dixerat. & nymphe ritu succincta dianæ
Vna ministrarum fusis utrinq; capillis
Incessit: totumq; tulit præ diuite cornu
Autũnum: & mensas felicia poma secundas .
Lux subit . & primo feriente cacumina sole
Discedũt iuuenes . neq; enim dũ flumina pacẽ:
Et placidos habeant lapsus: totæq; residant:
Perluuntur aquæ . uultus achelous agrestes
Et lacerum cornu mediis caput abdidit undis .
Hunc tamen ablati domuit iactura decoris:
Cætera sospes habet . capitis quoq; fronde saligna:
Aut super ĩpositã celatur arundine damnum .
At te nesse ferox eiusdem uirginis ardor
Perdiderat uolucri trajectum terga sagitta .
Nanq; noua repetens patrios cum cõiuge muros
Venerat eueni rapidas ioue natus ad undas .
Vberior solito nibis hyemalibus auctus
Verticibusq; frequens erat atq; ĩpuius amnis.
Intrepidum pro se curam de cõiuge agentem
Nessus adit: membrisq; ualens scitusq; uadorum
Officioq; meo ripa sistetur in illa .
Hæc ait alcide : tu uiribus utere nando .
Tradidit aonius pauidam calydonida nesso:
Pallentemq; metu fluuiumq; ipsumq; timentem.
Mox ut erat pharetraq; grauis spolioq; leonis
(Nam clauam & curuos trans ripam miserat arcus)
Quando quidem cœpi superentur flumina dixit .
Nec dubitat . nec qua sit clementissimus amnis
Quærit: & obsequio deferri spernit aquarũ .
Iamq; tenens ripam missos cum tolleret arcus:
Cõiugis agnouit uocẽ . nessoq; parenti
Fallere depositum : quo te fiducia clamat
Vana pedum uiolente rapit ? tibi nesse biformis
Dicimus . exaudi : nec res intercipe nostras .
Si te nulla mei reuerentia mouit at orbes

CHVRTQESDCHVVDGACIDFQDCEQFFIPMIIDITVIHDVINC ŏcubitus uetitos poterant ĩhibere paterni.
H aud tamen effugies: q̃uis ope fidis equina:
ulnere non pedibus te cõsequar: ultima dicta
e probat: & missa fugientia terga sagitta
raiicit: extabat ferrum de pectore aduncum:
uod simul euulsũ est: sãguis per utrũq; foramẽ
micuit mixtus lernæi tabe ueneni.
xcipit hunc nessus (neq; enim moriemur iulu
ecum ait). & calido uelamina tincta cruore
at munus raptæ uelut iritamen amoris.
onga fuit medii mora temporis. actaq; magni
erculis ĩplerant terras: odiumq; nouercæ.
ictor ab œchalia cæneo sacra parabat
ota ioui: cum fama loquax peruenit ad aures
eianira tuas: quæ ueris addere falsa
audet: & e minimo sua per mendacia cresc
mphitryoniaden ioles ardore teneri.
redit amans. ueneriq; nouæ perterrita fama
ndulsit primo lachrymis. flendoq; dolorem
iffudit miseranda suum: mox deinde quid autẽ
lemus ait: pellex lachrymis lætabitur istis:
uæ quoniã adueniet: ꝓperãdũ aliqdq; nouãdũ ẽ:
ũ licet: & thalamos nondũ tenet altera nostros.
õquerar an sileam? repetam calydona morer ne?
xcedam tectis? ac si nihil amplius obstem?
uod si me meleagre tuam memorẽ esse sororẽ:
orte paro facinus: quantũq; iiuria possit
cemineusq; dolor uulgata pelice testor:
n cursus animus uarios abit. omnibus illis
rætulit ibutam nesseo sanguine uestem
Mittere: quæ uires defecto reddat amori?
gnatoq; licæ quid tradat nescia luctus
psa suos tradit. blandisq; miserrima uerbis
ona det illa uiro mandat. capit ĩscius heros.
nduiturq; humeris lernææ uirus echidnæ.
hura dabat primis & uerba precantia flãmis.
inaq; marmoreas patera fundebat in aras.
ncaluit uis illa mali. resolutaq; flãmis
erculeos abiit late diffusa per artus.
um potuit solita gemitum uirtute repressit.
icta malis postq̃ est patientia reppulit aras:
mpleuitq; suis nemorosam uocibus œten.
ec mora: letuferam conatur scindere uestem.

Qua trahitur : trahit illa cutem . fædumq; relatu
Aut hæret membris frustra tentata reuelli :
Aut laceros artus & grandia detegit ossa .
Ipse cruor gelido ceu quõdam lamina candens
Incta lacu stridet : coquiturq; ardente ueneno .
Nec modus est . sorbent auidæ præcordia flãmæ :
Cæruleusq; fluit toto de corpore sudor :
Ambustiq; sonant nerui . cæcaq; medullis
Tabe liquefactis tollens ad sydera palmas
Cladibus exclamat saturnia pascere nostris .
Pascere . & hanc pestem specta crudelis ab alto .
Corq; ferum satia . uel si miserandus & hosti :
Hostis enim tibi sum :diris cruciatibus ægram
Inuisamq; animam natamq; laboribus aufer .
Mors mihi munus erit. decet hæc dare dõa nouercã.
Ergo ego fædantem pegrino templa cruore
Busirim domui ? sæuoq; alimenta parentis
Antæo eripui: nec me pastoris hiberi
Forma triplex:nec forma triplex tua cerberĕ mouit.
Vos ne manus ualidi pressistis cornua tauri ?
Vestrũ opus elis habet : uestrũ stymphalides ũdæ.
Partheniumq; nemus : uestra uirtute relatus
Termodoontiaco cælatus baltheus auro .
Pomaq; ab insomni non custodita dracone .
Nec mihi centauri potuere resistere : nec mi
Arcadiæ uastator aper : nec profuit hydræ
Crescere per damnũ : geminasq; resumere uires .
Quid cum thracis equos humano sãguine pingues
Plenaq; corporibus laceris præsepia uidi ?
Visaq; deieci ? dominumq; ipsosq; peremi ?
His elisa iacet moles nemeæa lacertis :
His cacus horrendum tyberino gurgite monstr;:
Hac cælum ceruice tuli . defessa iubendo est
Sæua iouis cõiũnx. ego sum ĩdefessus agendo .
Sed noua pestis adest : cui nec uirtute resisti :
Nec telis armisq; potest. pulmonibus errat
Ignis edax imis : perq; omnis pascitur artus .
At ualet eurystheus : & sunt qui credere possint
Esse deos . dixit :perq; altam saucius æten
Haud aliter graditur : q̃ si uenabula taurus
Corpore fixa gerat : factiq; refugerit auctor .
Sæpe illum gemitus edentem : sæpe trementem :
Sæpe retẽptantẽ totas infringere uestes :

Liber.

Sternentemq; trabes irascentēq; uideres :
Mōtibus aut patrio tendentem brachia cælo .
Ecce licam trepidum & latitantem rupe cauata
Aspicit :utq; dolor rabiem collegerat omnem:
Tu ne lica dixit feralia dona dedisti ?
Tu ne meæ necis auctor eris? tremit ille pauetq;
Pallidus : & timide uerba excusantia dicit .
Dicentem genibusq; manus adhibere parantem
Corripit alcides : & terq; quaterq; rotatum
Mittit in euboicas tormento fortius undas .
Ille per aereas pendens īduruit auras .
Vtq; ferunt imbres gelidis cōcrescere uentis :
Inde niues fieri : niuibus quoq; mole rotatis
Astringi : & spissa glomerari grandine corpus :
Sic illum ualidis iactum per inane lacertis
Exanguēq; metu:nec quicq̄ humoris habentem
In rigidos uersum silices prior edidit ætas.
Nunc quoq; ī euboico scopulus breuis eminet alte
Virgite : & humanæ seruat uestigia formæ :
Quē quasi sensus nautæ calcare uerentur .
Appellantq; lican .at tu iouis inclyta ,ples
Aeriboribus cæsis :quas ardua gesserat œte
Congnaq; pyram structis : arcum pharetrāq; capacem
Fregnaq; uisuras iterum troiana sagittas
Deferre iubes pæante fatum : quo flāma ministro
Subdita : dūq; auidis cōprenditur ignibus agger:
Congeriem syluæ nemeæo uellere summam
Sternis .& imposita clauæ ceruice recumbis :
Haud alio uultu : q̄si cōuiua iaceres
Inter plena meri redimitus pocula sertis .
Iamq; ualens & in omne latus diffusa sonabat
Securosq; artus contēptoremq; petebat
Flāma suum : timuere dei pro uindice terræ :
Quos ita (sensit enim)læto saturnius ore :
Iuppiter alloquitur . nostra ē timor iste uoluptas
Omnipotens : totoq; libens mihi pectore grator .
Quod memoris populi dicor rectorq; paterq; .
Et mea progenies uestro quoq; tuta fauore est .
Nam q̄q̄ ipsius datis hoc īmanibus actis :
Obligor ipse tamen . sed enim ne pectora uano
Fida metu paueant cœtæas spernite flāmas.
Omnia qui uicit : uincet quos cernitis ignes.
Nec nisi materna uulcanum parte potentem

Sentiet. æternum est a me quod traxit : & expers
Atq; īmune necis : nullaq; domabile flamma .
Idq; ego defunctum terra cælestibus oris
Accipiam . cunctisq; meum letabile factum
Diis fore cōfido . si quis tamen hercule si quis
Forte deo dolituru erit : data præmia nollet :
Sed meruisse dari sciet : iuituſq; probabit .
Assenſere dei . cōiunx quoq; regia uisa est
Cætera non duro : duro tamen ultima uultu
Dicta tulisse iouis : seq; īdoluisse notatam .
Interea quodcūq; fuit populabile flammæ
Mulciber abstulerat . nec cognoscenda remansit
Herculis effigies : nec quicq̄ ab imagine ductum
Matris habet . tantumq; iouis uestigia seruat .
Vtq; nouus serpens posita cum pelle senecta
Luxuriare solet : squāmaq; nitere recenti :
Sic ubi mortales tirynthius exuit artus
Parte sui meliore uiget : maiorq; uideri
Cœpit : & augusta fieri grauitate uerendus .
Quē pater omnipotens inter caua nubila raptum
Quadriiugo curru radiantibus īculit astris .
Sensit atlas pōdus . neq; adhuc stheneleius heros
Soluerat eurystheus : odiumq; ī prole paternum
Exercebat atrox . at longis anxia curis
Argolis alcmene quæstus ubi ponat aniles :
Cui referat nati testatos orbe labores :
Cui ue suos casus iolen habet . herculis illam
Imperio : thalamoq; animoq; receperat hilus :
Impleratq; uterum generoso semine . cum sit
Incipit alcmene : faueant tibi numina saltem
Corripiantq; moras : tunc cum matura uocabis
Præpositam timidis parientibus ilithyiam :
Quā mihi difficilem iunonis gratia fecit .
Nanq; laboriferi cum iam natalis adesset
Herculis : & decimum premeretur sydere signum:
Tēdebat grauitas uterum mihi : quodq; ferebam
Tantum erat ut posses auctorem dicere tanti
Ponderis esse iouem. nec iam tolerare labores
Vlterius poteram : quin nunc quoq; frigidus artus
Dū loquor horror hēt: parsq; ē meminisse doloris.
Septem ego per noctes totidem cruciata diebus
Fessa malis tendensq; ad cælum brachia : magno
Lucinam ad nexos partus clamore uocabam.

Illa quidem uenit : ſed præcorrupta : meumq;
Quæ donare caput iunoni uellet iniquæ .
Atq; meos audit gemitus : ſubſedit in illa
Ante fores ara . dextroq; eſt poplite leuum
Preſſa genu . digitiſq; inter ſe pectine iunctis
Conſtinuit partus . tacita quoq; carmina uoce
Dixit : & ceptos tenuerunt carmina partus .
Victor : & ingrato facio cõuicia demens
Diana ioui : cupioq; mori : moturaq; duros
Verba queror ſilices : matres cadmeides aſſunt .
Votaq; ſuſcipiunt : exhortanturq; dolentem .
Vna miniſtrarum media de plebe galanthis
Lauã comas aderat : faciendis ſtrenua iuſſis :
Officiis dilecta ſuis . ea ſenſit iniqua
Deſcio quid iunone geri : dumq; exit : & ĩtrat
Sæpe fores : diuam reſidentem uidit in ara .
Brachiaq; in genibus digitis cõnixa tenentem .
Et quæcũq; ea ait dominæ gratare . leuata eſt
Pelidis alcmene : potiturq; puerpera uoto .
Exiluit : iunctaſq; manus pauefacta remiſit
Ilia potens uteri . uinclis leuor ipſa remiſſis .
Numine decepto riſiſſe galanthida fama eſt .
Credentem prenſamq; ipſis dea ſæua capillis
Traxit . & e terra corpus releuare uolentem
Repulit . inq; pedes mutauit brachia primos .
Pristinus antiqua manet . nec terga colorem
Miſere ſuum : forma eſt diuerſa priori .
Quæ quia mendaci parientem iuuerat ore :
Fore parit : noſtraſq; domos ut & ante frequentat .
Dixit . & ãmonitu ueteris cõmota miniſtræ
Ingemuit : quã ſic nurus eſt affata loquentem
Ne tamen o genitrix aliena a ſanguine ueſtro
Capta mouet facies : quid ſi tibi mira ſororis
Fata meæ referam ? q̃q̃ lachrymæq; dolorq;
Impediunt : prohibentq; loqui : fuit unica matri :
Me pater ex alia genuit : notiſſima forma
Betalidum dryope : quã uirginitate carentem :
Inq; dei paſſam delphos delonq; tenentis
Accipit andremon : & habetur coniuge felix .
Eſt lacus accliuis deuexo margine formam
Pistoris efficiens : ſummum myrteta coronant .
Venerat huc dryope fatorum neſcia : quoq;
Indignere magis nymphis latura coronas .

Inq; ſinu puerum: qui nōdum īpleuerat annum
Dulce ferebat onus: tepidiq; ope lactis alebat.
Haud procul a ſtagno tyrios imitata colores
In ſpem baccarum florebat aquatica lotos.
Carpſerat hinc dryope quos oblectamina nato
Porrigeret flores: & idem factura uidebar.
Nanq; aderam: uidi guttas e flore cruentas
Decidere: & tremulo ramos horrore moueri.
Scilicet ut referunt tardi nunc deniq; agreſtes
Lotos in hanc nymphe fugiens obſcena priapi
Contulerat uerſos ſeruato nomine uultus.
Neſcierat ſoror hoc: quæ cum pertenta tetro
Iret: & oratis uellet diſcedere nymphis:
Hæſerunt radice pedes: conuellere pugnat
Nec quicq̄ niſi ſūma mouet. ſuccreſcit ab imo.
Totaq; paulatim lentus premit inguina cortex.
Vt uidit: conata manu laniare capillos:
Frōde manū īpleuit. frondes caput ōne tegebāt.
At puer amphiſus (nanq; hoc auus eurytus illi
Addiderat nomen) materna rigeſcere ſentit
Vbera. nec ſequitur ducentem lacteus humor.
Spectatrix aderam fati crudelis. opemq;
Non poteram tibi ferre ſoror. q̄tumq; uolebam
Reſcentem truncum ramosq; amplexa morabar.
Et fateor uolui ſub eodem cortice condi.
Ecce uir andremon genitorq; miſerrimus adſunt:
Et quærunt dryopen: dryopen quærentibus illis
Oſtendi loton. tepido dant oſcula ligno.
Affuſiq; ſuæ radicibus arboris hærent.
Nil niſi iam faciem quod non foret arbor habebat
Cara ſoror. lachrymæ miſero de corpore factis
Irrorant foliis. & dum licet oraq; præſtant
Vocis iter: tales effudit in aera queſtus.
Si qua fides miſeris: hoc me per numina iuro
Non meruiſſe nefas. patior ſine crimine pœnam.
Viximus īnocuæ. ſi mentior anda perdam
Quas habeo frondes: & cæſa ſecuribus urar.
Hunc tamen infantem maternis demite ramis:
Et date nutrici: noſtraq; ſub arbore ſæpe
Lac facitote bibat: noſtraq; ſub arbore ludat.
Cumq; loqui poterit: matrem facitote ſalutet.
Et triſtis dicat latet hoc in ſtipite mater.
Stagna tamē metuat: nec carpat ab arbore frōdes.

Et frutices omnes corpus putet esse deæ.
Care uale cõiunx & tu germana paterq; :
Qui(si qua est pietas)ab acutæ uulnere falcis:
Aeecoris morsu frondes defendite nostras .
Et quoniam mihi fas ad uos ĩcumbere non est :
Erigite huc artus : & ad oscula nostra uenite :
Dum tangi possum : paruumq; attollite natum.
Plura loqui nequeo : nam iam per candida mollis .
Colla liber serpit : sũmoq; cacumine condor .
Ex oculis remouete manus . sine munere uestro
Cõtegit inductus morientia lumina cortex .
Desierant simul oreloqui : simul esse . diuq;
Corpore mutato rami caluere recentes .
Dumq; refert iole factum mirabile : dumq;
Durytidos lachrymas admoto pollice siccat
Icmene : flet & ipsa : tamen cõpescuit omnem
Des noua tristitiam . nam limine cõstitit alto
Gene puer dubiaq; tegens lanugine malas
Ora reformatus primos iolaus in annos .
Hoc illi dederat iunonia muneris hebe
Icta uiri precibus : quæ cum iurare pararet
Dona tributuram post hunc se talia nulli
Non est passa themis : nam iam discordia thebæ
Bella mouent dixit . capaneusq; nisi ab ioue uinci
Haud poterit : fientq; pares ĩ uulnere fratres .
Subductaq; suos manes tellure uidebit
Iuus adhuc uates : ultusq; parente parentem
Natus erit facto pius & sceleratus eodem .
Attonitusq; malis exul mentisq; domusq;
Ultibus eumenidũ matrisq; agitabitur umbris :
Donec eum cõiunx fatale poposcerit auxꝫ .
Cognatumq; latus phegeius hauserit ensis .
Dum demũ magno petet hoc acheloia supplex
Ab ioue callirhoe . natis ĩfantibus annos
Addat : ne ue necem sinat esse ultoris inultam .
Iuppiter his motus priuignæ dona nurusq;
Recipiet : facietq; uiros impubibus annis .
Hæc ubi faticano uẽturi præscia dixit
Ore themis : uano superi sermone fremebant .
Et cur non aliis eadem dare dona liceret
Murmur erat : queritur ueteres pallantias annos
Cõiugis esse sui : queritur canescere mitis
Iasiona flaua ceres : repetitum mulciber æuum

Poscit erichthonio . uenerem quoq; cura futuri
Tangit : anchisæ renouare pacisci tur annos .
Cui studeat deus omnis habet . crescitq; fauore
Turbida seditio : donec sua iuppiter ora
Soluit : & o nostri si qua est reuerentia dixit :
Quo ruitis ? tantum ne aliquis sibi posse uidetur :
Fata quoq; ut superet ? fatis iolaus in annos
Quos egit rediit : fatis iuuenescere debent
Callithoe geniti : non ambitione nec armis
Vos etiam quoq; ut hoc animo meliore feratis :
Me quoq; fata regunt . quæ si mutare ualerem :
Nec nostrum seri curuarent æacon anni :
Perpetuumq; æui florem rhadamanthus haberet
Cum minoe meo : qui propter amara senectæ
Odera despicitur : nec quo prius ordine regnat .
Icta iouis mouere deos . nec sustinet ullus
Cum uideat fessos rhadamanthon & æacon annis
Et minoa queri : qui dum fuit integer æui
Terruerat magnas ipso quoq; nomine gentes .
Tunc erat iualidus : deionidenq; iuuentæ
Robore miletum phœboq; parente superbum
Pertimuit : credensq; suis insurgere regnis :
Haud tamen est patrius arcere penatibus ausus .
Sponte fugis milete tua : celeriq; carina
Aegeas metiris aquas : & in aside terra
Mœnia cõstituis positoris habentia nomen .
Hic tibi dum sequitur patriæ curuamina ripæ :
Filia mæandri totiens redeuntis eodem
Cognita cyanee præstanti corpore nympha
Biblida cum cauno prolem est enixa gemellam .
Biblis in exẽplo est : ut ament cõcessa puellæ :
Biblis apollinei correpta cupidine fratris :
Non soror ut fratrem nec qua debebat amauit .
Illa quidem primo nullos intelligit ignes .
Nec peccare putat ; q̃ sæpius oscula iungat :
Quod sua fraterno circũdet brachia collo .
Mendaciq; diu pietatis fallitur umbra .
Paulatim declinat amor : uisuraq; fratrem
Cultа uenit : nimiumq; cupit formosa uideri .
Et siqua est illic formosior iuuidet illi .
Sed nõdũ manifesta sibi est : nullumq; sub illo
Igne facit uotum : ueruntamen æstuat intus .
Iam dominũ appellat : iã nomina sãguinis odit ;

Biblida iam mauult :q̄ se uocet ille sororem .
Spes tamen obscenas animo dimittere non est
Asa suo uigilans : placida resoluta quiete
Sæpe uidet quod amat : uisa ē quoq; iūgere fratri
Scorpus : & erubuit : q̄uis sopita iacebat :
Somnus abit . silet illa diu : repetitq; quietis
Ipsa suæ speciem : dubiaq; ita mente profatur :
Me miseram : tacitæ quid uult sibi noctis imago ?
Quā nolim rata sit . cur hæc ego somnia uidi ?
Ille quidem est oculis q̄uis formosus iniquis :
Et placet : & possī si non sit frater amari .
Et me dignus erat : uerum nocet esse sororem .
Cum modo tale nihil uigilans cōmittere tentē:
Sæpe licet simili redeat sub imagine somnus .
Festis abest somno : nec abest imitata uoluptas :
Rouenus & tenera uolucer cum matre cupido
Audia q̄nta tuli : q̄ me manifesta libido
Cōtigit : ut iacui totis resoluta medullis :
Et meminisse iuuat : q̄uis breuis illa uoluptas :
Coxq; fuit præceps : & cœptis īuida nostris .
Sed ego si liceat mutato nomine iungi :
Quā bene caune tuo poteram nurus esse parenti ;
Quā bene caune meo poteras genet esse parenti .
Omnia dii facerent essent cōmunia nobis
Pœter auos : tu me uellem generosior esses .
Nescio quam facies igitur pulcherrime matrem ;
Hei mihi quæ male sū quos tu fortita parentes .
Nil nisi frater eris : quod obest id habebimus unū:
Quid mihi significant ergo mea uisa ? quod autē
Somnia pōdus habēt : an habent & sōnia pōdus ?
Dii melius . dii nempe suas habuere sorores:
Sic saturnus opim iunctā sibi sanguine duxit :
Oceanus tethym : iunonem rector olympi .
Sunt superis sua iura : quid ad cælestia ritus
Exigere humanos diuersaq; fœdera tento ?
Aut nostro uetitus de corde fugabitur ardor :
Aut hoc si nequeo : peream precor ipsa toroq;
Mortua cōponar : positæq; det oscula frater.
Et tamen arbitrium quærunt res ista duorum.
Finge placere mihi : scelus esse uidebitur illi.
Et non æolidæ thalamos timuere sororum .
Vnde sed hos noui ? cur hæc exempla parauī ?
Quo feror ? obscene ꝑcul hinc discedite flāmæ :

Nec niſi qua fas eſt germanæ frater ametur.
Si tamen ipſe mei captus prior eſſet amore:
Forſitan illius poſſem indulgere furori.
Ergo ego quæ fueram non reiectura petentem:
Ipſa petam? poteris ne loqui? poteris ne fateri?
Coget amor: potero. uel ſi pudor ora tenebit:
Littera celatos arcana fatebitur ignes.
Hoc placet. hæc dubiam uicit ſententia mentem.
In latus egreditur: cubitoq; innixa ſiniſtro
Videnit iſanos iquit fateamur amores.
Hei mihi quo labor? quē mens mea cōcipit ignē?
Dextra tenet ferrum: uacuam tenet altera cærā.
Et meditata manu cōponit uerba trementi.
Incipit: & dubitat: ſcribit. damnatq; tabellas.
Et notat: & delet: mutat: culpatq;: probatq;.
Inq; uicem ſumptas ponit: poſitaſq; reſumit.
Quid uelit ignorat. quicquid factura uidetur
Diſplicet. in uultu eſt audacia miſerta pudori.
Scripta ſoror fuerat: uiſum eſt delere ſororem.
Verbaq; correptis incidere talia cæris.
Quam niſi tu deleris non eſt hītura ſalutem
Hāc tibi mittit amās: pudet ah pudet edere nomē.
Et ſi quid cupiam quæris: ſine nomine uellem
Poſſet agi mea cauſa meo: nec cognita bibliſ
Ante forem: q̄ ſpes uotorum certa fuiſſet.
Eſſe quidem læti poterat tibi pectoris index
Et color & macies & uultus: & humida ſæpe
Lumina: nec cauſa ſuſpiria mota patenti.
Et crebri amplexus: & quæ (ſi forte notaſti)
Oſcula ſentiri non eſſe ſoroia poſſent.
Ipſa tamen: q̄uis animi graue uulnus habebam:
Quāuis ītus erat furor igneus: omnia feci:
Sunt mihi dii teſtes: ut tandem ſanior eſſem:
Pugnauiq; diu uiolenta cupidinis arma
Effugere infelix. & plus q̄ ferre puellam
Poſſe putes: ego dura tuli. ſuperata fateri
Cogor: opemq; tuam timidis expoſcere uotis.
Tu ſeruare potes: tu perdere ſolus amantem.
Dīge utq; fācias. non hoc inimica precatur:
Sed quæ cum tibi iunctiſſima: iunctior eſſe
Expetit: & uinclo tecum propiore ligari.
Iura ſenes norint. & quid liceatq;: nefaſq;
Faſq; ſit īquirant. legumq; examina ſeruent.

C õueniens uenus eſt annis temeraria noſtris .
Q uid liceat neſcimus adhuc .& cuncta licere
C redimus . & ſequimur magnorum exẽpla deorꝝ .
N ec nos aut durus pater : aut reuerentia famæ:
A ut timor īpediet : tantum abſit cauſa timendi .
D ulcia fraterno ſub nomine furta tegemus .
E ſt mihi libertas tecum ſecreta loquendi .
E t damus ãplexus : & iungimus oſcula coram .
Q uantum eſt quod deſit miſerere fatẽtis amorẽ .
E t non faſſuræ niſi cogeret ultimus ardor .
N eue merere meo ſubſcribi cauſa ſepulcro .
T alia nequicq̃ parantem plena reliquit
C æra manũ : ſummoq; ī margine uerſus adhæſit .
P rotinus īpreſſa ſignat ſua crimina gemma :
Q uã tinxit lachrymis . linguæ defecerat humor .
D eq; ſuis unum famulis pudibunda uocauit .
E t pauido blandita : fer has fidiſſime noſtro
D ixit :& adiecit longo poſt tempore fratri .
C um daret : elapſæ manibus cecidere tabellæ .
O mine turbata eſt :miſit tamen . apta miniſter
T ẽpora nactus adit : traditq; latentia uerba .
A ttonitus ſubita iuuenis mæandrius ira :
P roiicit acceptas lecta ſibi parte tabellas .
V ixq; manus retinẽs trepidantis ab ore miniſtri
D um licet o uetitæ ſcelerate libidinis auctor
E ffuge ait : qui ſi noſtrum tua fata pudorem
N on traherent : tecũ pœnas mihi morte dediſſes .
I lle fugit pauidus : dominæq; ferocia cauni
D icta refert . palles audita bibli repulſa .
E t pauet obſeſſum glaciali frigore corpus .
M ens tamen ut rediit : pariter rediere furores .
L inguaq; uix tales icto dedit aere uoces .
E t mento . quid enim temeraria uulneris huius
I ndicium feci? quid quæ celanda fuerunt :
T am cito cõmiſi properatis uerba tabellis ?
A nte erat ãbiguus animi ſententia dictis
P ætetanda mihi : ne non ſequeretur euntem
P arte aliqua ueli qualis foret aura notare
D ebueram : totoq; mari decurrere : quæ nunc
N on exploratis īpleui lintea uentis .
N unc feror in ſcopulos igitur : ſubmerſaq; toto
O bruor oceano : nec habent mea uela recurſus .
Q uid q; & ominibus certis prohibebar amori

Indulgere meo? tunc cum mihi ferre iubenti
Excidit: & fecit spes nostras cæra caducas.
Nonne uel illa dies fuerat uel tota uoluptas
Sed potius mutanda dies. deus ipse monebat,
Signaq; certa dabat: si non male sana fuissem.
Et tamen ipsa loqui: nec me cõmittere cæræ
Debueram: prætensq; meos aperire furores.
Vidisset lachrymas: uultus uidisset amantis.
Plura loqui poteram q̃ quæ cœpere tabellæ.
Inuito potui circundare brachia collo.
Et si reticerer: potui moritura uideri:
Amplectiq; pedes: affusaq; poscere uitam.
Omnia fecissem: quorum si singula duram
Flectere non poterant: potuissent omnia mentẽ.
Forsitan & missi sit quædam culpa ministri.
Non adiit apte: nec legit idonea credo
Tempora: nec petiit horamq; animũq; uacantẽ.
Hæc nocuere mihi: neq; enim est de tigride natus:
Nec rigidos silices solidum ue i pectore ferrum
Aut adamanta gerit: nec lac bibit ille leænæ.
Vincetur. repetendus erit: nec tædia cœpti
Vlla mei capiam: dum spiritus iste manebit.
Nam primum si fata mihi reuocare liceret
Non cœpisse fuit: cœpta expugnare secundũ est
Quippe nec ille pŏtest ut iam mea uota relinquam
Non tamen auforum sẽper memor esse meorũ.
Et quia desierim leuiter uoluisse uidebor.
Aut etiam tentasse illum insidiisq; petisse.
Vel certe non hoc qui plurimus urget & urit
Pectora nostra deo: sed uicta libidine credar.
Deniq; iam nequeo nil cõmisisse nefandum.
Et scripsi & petii: temerata est nostra uoluntas.
Vt nihil aduciam non possum ĩnoxia dici.
Quod supest multũ est ĩ uota: ĩ crimina paruũ.
Dixit: & ĩcertæ tanta est discordia mentis:
Cum pigeat tẽtasse: libet tentare: modumq;
Exit: & infelix cõmittit sæpe repelli.
Mox ubi finis abest patriam fugit ille: nefasq;
Inq; peregrina ponit noua mœnia terra.
Tum uero mœstam tota miletida mente
Defecisse ferunt: tum uero a pectore uestem
Diripuit: planxitq; suos furibunda lacertos:
Iamq; palam est demens: incõcessamq; fatetur

pẽ ueneris : ſine qua patriam ſuiſoſq; penates
eſerit : & profugi ſequitur ueſtigia fratris .
tq; tuo motæ proles ſemeleia thyrſo
ſmariæ celebrant repetita triẽnia bacchæ :
iblida non aliter latos ululaſſe per agros
ubaſides uidere nurus : quibus illa relictis
arras & armiferos lelegas lyciamq; pererrat .
ã grachon & lymiren xanthiq; reliquerat ũdas :
uoq; chimæra iugum mediis ĩ partibus ignem
ectus & ora leæ caudam ſerpentis habebat .
eficiunt ſiluæ : cum tu laſſata ſequendo
õcidis : & dura poſitis tellure capillis
ibli iaces : frondeſq; tuo premis ore caducas :
æpe illam nymphæ teneris lelegeides ulnis
ollere conantur : ſæpe ut medeatur amori
ræciꝑunt : ſurdæq; adhibent ſolatia menti .
uta iacet : uirideſq; ſuis tenet unguibus herbas
iblis : & humectat lachrymaꝝ gramina riuo .
aiadas his uenam quæ nunq̃ areſcere poſſet
uppoſuiſſe ferũt . quid enĩ dare maius habebãt?
otinus ut ſecto piceæ de cortice guttæ :
tue tenax grauida manat tellure bitumen :
tq; ſub aduentum ſpirantis lene fauoni
ole remolleſcit : quæ frigore cõſtitit unda :
ic lachrymis cõſumpta ſuis phœbeia biblis
ertitur in fontem : qui nunc quoq; uallibus illis
omen habet dominæ : nigraq; ſub ilice manat .
ama noui centum cretæas forſitan urbes
mpleſſet monſtri : ſi non miracula nuper
phide mutato crete propiora tuliſſet .
roxima gnoſiaco : nam quondam pheſtia regno
rogenuit tellus ignotum nomine ligdum
ngenua de plebe uirum . nec cenſus in illo
obilitate ſua maior : ſed uita fideſq;
nculpata fuit . grauidæ qui cõiugis aures
ocibus his monuit : cũ iã prope partus adeſſet .
uæ uoueam duo ſũt minimo ut releuere dolore :
tq; matrem parias . oneroſior altera ſors eſt :
tuires fortuna negat . quod abominor ergo :
dita forte tuo fuerit ſi fœmina partu :
nuitus mando : pietas ignoſce : necetur .
ixerat . & lachrymis uultum lauere profuſis
ã qui mandabat : q̃ cui mandata dabantur .

Sed tamen uſq; ſuum uanis telethuſa maritum
Sollicitat precibus : ne ſpem ſibi ponat in arcto .
Certa ſua eſt ligdo ſententia . iamq; ferendo
Vexerat illa grauem maturo põdere uentrem :
Cum medio noctis ſpatio ſub imagine ſomni
Inachis ante torum põpa comitata ſacrorũ
Astitit : aut uiſa eſt . inerant lunaria fronti
Cornua cũ ſpicis nitido flauentibus auro :
Et regale decus . cum qua latrator anubis :
Sanctaq; bubaſtis : uariiſq; coloribus apis .
Siſtraq; erant . nũq̃q; ſatis quæſitus oſiris .
Quiq; premit uocem digitoq; ſilentia ſuadet .
Plenaq; ſomniferis ſerpẽs peregrina uenenis .
Tũ uelut excuſſam ſomno & manifeſta uidentẽ
Sic affata dea eſt : pars o telethuſa mearum
Pone graues curas : mandataq; falle mariti .
Nec dubita : cum te partu lucina leuarit :
Tollere quicquid erit : dea ſum auxiliaris : opẽq;
Exorata fero . nec te coluiſſe quereris
Ingratum numen . mõuit : thalamoq; receſſit .
Lecta toro ſurgit : puraſq; ad ſydera ſupplex
Treſſa manus tollens rata ſint ſua uiſa precatur .
Vt dolor increuit : ſeq; ipſum pondus in auras
Expulit . & nata eſt ignaro fœmina patri :
Iuſſit ali mater puerum mẽtita . fidemq;
Res habuit . neq; erat facti niſi conſcia nutrix .
Vota pater ſoluit : nomenq; iponit auitum
Iphis auus fuerat : gauiſa eſt nomine mater :
Quod cõmune foret : nec quẽq̃ falleret illo .
Indecepta pia mendacia fraude latebant .
Cultus erat pueri . facies quã ſiue puellæ
Siue dares puero : fieret formoſus uterq; .
Tertius iterea decimo ſucceſſerat annus :
Cum pater iphi tibi flauã deſpõdet ianthen .
Inter pheſtiadas quæ laudatiſſima formæ
Dote fuit uirgo dictæo nata theleſte .
Par ætas par forma fuit . primaſq; magiſtris
Accepere artes elementa ætatis ab uſdem .
Hinc amor ambor̃ tetigit rude pectus : & æquũ
Vulnus utriq; dedit : ſed erat fiducia diſpar .
Cõiugium pactæq; expectant tempora tædæ .
Quẽq; uirum putat eſſe ſuum fore credit ianthe .
Iphis amat quo; poſſe frui deſperat . & auget

Hoc ipſum flāmas . ardetq; in uirgine uirgo .
Vixq; tenes lachrymas quis me manet exitus īqt ?
Cognita quā nulli : quam prodigioſa : nouæq;
Cura tenet ueneris ? ſi du mihi parcere uellent
Perdere debuerant . ſi non & perdere uellent:
Naturale malum ſaltem & de more dediſſent .
Nec uaccā uaccæ : nec equas amor urit equaq;.
Sit oues aries : ſequitur ſua fœmina ceruum .
Sic & aues coeunt : interq; animalia cuncta
Fœmina fœmineo correpta cupidine nulla eſt .
Vellem nulla forem : ne non tamen omnia crete
Monſtra ferat : taurum dilexit filia ſolis .
(Si uerum profitemur)amor : tamen illa ſecuta ē
Spem ueneris : tamen illa dolis & imagine uaccæ
Paſſa bouem eſt . & erat qui decipetur adulter.
Hoc licet ex toto ſolertia cōfluat orbe :
Ipſe licet reuolet cæratis dædalus alis :
Quid faciet ? num me puerum de uirgine doctis
Artibus efficiet ? num te mutabit ianthe ?
Quin aīum firmas : teq; ipſa recolligis iphi ?
Cōſiliiq; iopes & ſtultos excutis ignes ?
Quid ſis nata uides : niſi te quoq; decipis ipſā :
Et pete quod fas eſt: & ama quod fœmina debes .
Spes eſt quæ capiat : ſpes eſt quæ paſcat amorē .
Hanc tibi res adimit . non te cuſtodia caro
Arcet ab amplexu : nec cauti cura mariti :
Non patris aſpitas : nec ſe negat ipſa roganti .
Nec tamen eſt potienda tibi . nec ut omnia fiāt :
Eſſe potes felix . ut duq; hominesq; laborent :
Nunc quoq; uotorum pars nulla eſt una meorū .
Vtq; mihi faciles quicquid ualuere dederunt .
Quodq; egō:uult geitor : ſocer & uult ipſe futus:
Et non uult natura potentior omnibus iſtis :
Quæ mihi ſola nocet . uenit ecce optabile tēpus .
Vxq; iugalis adeſt . & iam mea fiet ianthe :
Nec mihi cōtīget . medius ſitiemus in undis .
Coniuba qd iuno quid ad hæc hymenæe uenitis
Sacra? qbus qui ducat abeſt .ubi nubimus ambæ?
Reſſit ab his uocē . nec lenius altera uirgo
Eſtuat . utq; celer uenias hymenæe precatur .
Quod petit hæc telethuſa timēs mō tēpora differt :
Nunc ficto languore moram trahit . omina ſæpe

Visaq; causatur : sed iam cõsumpserat omnem
Materiam ficti . dilataq; tempora tædæ
Institerant . unusq; dies restabat : at illa
Crinalem capiti uittam natæq; sibiq;
Detrahit : & passis aram cõplexa capillis
Isi pharetonium mareoticaq; arua pharonq;
Quæ colis : & septem digestum in cornua nilum :
Fer precor iquit opem : nostroq; medere timori.
Te dea te quondam : tuaq; hæc insignia uidi .
Cunctaq; cognoui : sonitũ : comitesq; facesq;
Sistrorȳ : memoriq; animo tua iussa notaui .
Quod uidet hæc lucem : q̃ non ego puntor ipsa :
Consilium monitũq; tuũ est : miserere duarȳ .
Auxilioq; iuua . lachrymæ sunt uerba secutæ .
Visa dea est mouisse suas : & mouerat aras :
Et templi tremuere fores : imitataq; lunam
Cornua fulserunt: crepuitq; sonabile sistrum .
Non secura quidem : fausto tamen omine læta
Mater abit teplo : sequitur comes iphis euntem :
Quã solita est maiore gradu : nec candor in ore
Permanet : & uires augentur : & acrior ipse est
Vultus : & icomptis breuior mensura capillis :
Pulsq; uigoris adest habuit q̃ fœmina . nam quæ
Fœmina nuper eras : puer es . date munera teplis.
Nec timida gaudete fide . dant munera teplis .
Addunt & titulum. titulus breue carmen habebat.
Vota puer soluit: quæ fœmina nouerat iphis .
Postera lux radiis totum patefecerat orbem :
Cum uenus & iuno sociusq; hymenæus ad ignes
Cõueniunt . potiturq; sua puer iphis ianthe .

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER DECIMVS.

Inde per īmensum croceo uelatus amictu
Aethera digressus : ciconũq; hymenæus ad oras
Tendit : & orphea nequicq̃ uoce uocatur .
Affuit ille quidẽ : sed nec solennia uerba:
Nec lætos uultus : nec felix attulit omen .
Fax quoq; quã tenuit lachrymõso stridula fũo
Vsq; fuit : nullosq; iuenit motibus ignes .
Exitus auspicio grauior : nã nupta p herbas
Dũ noua naiadum turba comitata uagatur :

Occidit : in talum serpentis dente recepto .
Quam satis ad superas postq̃ rhodopeius auras
Defleuit uates : ne non tẽtaret & umbras :
Ad stygа tænarea est ausus descendere porta .
Perq; leues populos : simulacraq; fũcta sepulcro
Persephonen adiit : iamœnaq; regna tenentem
Umbrarum dominũ : pulsisq; ad carmina neruis :
Hic ait o positi sub terra numina mundi
In quẽ decidimus quicquid mortale creamur
Si licet & falsi positis ambagibus oris
Vera loqui sinitis : non huc ut opaca uiderem
Tartara descendi : nec uti uilloſa colubris
Terna meduſæi uincirem guttura monstri .
Causa uiæ est cõiunx : in quã calcata uenenum
Vipa diffudit : crescentesq; abstulit annos .
Posse pati uolui : nec me tentasse negabo :
Vicit amor . supera deus hic bene notus in ora est.
An sit & hic dubito . sed & hic tamẽ auguror esse .
Famaq; si ueteris non est mentita rapinæ :
Vos quoq; iũxit amor. p ego hæc loca plena tĩoris:
Per chaos hoc ĩgens uastiq; silentia regni
Furydices oro properata retexite fata .
Omnia debentur uobis : paulumq; morati
Serius aut citius sedem properamus ad unam .
Tendimus huc omnes. hæc ẽ domus ultima :uosq;
Humani generis lõgissima regna tenetis .
Hæc quoq; cum iustos matura peregerit annos :
Iuris erit uestri : pro munere poscimus usum .
Quod si fata negant ueniam pro cõiuge : certum
Nolle redire mihi . leto gaudete duorum .
Talia dicentem neruosq; ad uerba mouentem
Exangues flebant animæ . nec tantalus undam
Captauit refugam : stupuitq; ixionis orbis .
Nec carpsere iecur uolucres : urniſq; uacarunt
Belides : inq; tuo sedisti sisyphe saxo .
Tunc primum lachrymis uictarũ carmine fama ẽ
Cumenidum maduisse genas . nec regia cõiunx
Nec sustinet oranti (nec qui regit ima)negare .
Furydicen q; uocant . umbras erat illa recentes
Inter :& iceſſit passu de uulnere tardo .
Hanc simul & legem rhodopeius accipit orpheus .
Ne flectat retro sua lumina : donec auernas
Exierit ualles : aut irrita dona futura .

Carpitur accliuis per muta ſilentia trames
Arduus : obſcurus : caligine denſus opaca .
Nec procul abfuerant telluris margine ſũmæ .
Hic ne deficeret metuens auiduſq; uidendi
Flexit amans oculos : & protinus illa relapſa eſt :
Brachiaq; intendens prendiq; & prẽdere captans
Nil niſi cedentes infelix arripit auras .
Iamq; iterum moriens nõ eſt de cõiuge quicq̃
Queſta ſuo . quid enim niſi ſe quereretur amata ?
Supremumq; uale quod iam uix auribus ille
Acciperet dixit : reuolutaq; rurſus eodem eſt .
Non aliter ſtupuit gemina nece cõiugis orpheus :
Quã tria qui timidus medio portante catenas
Colla canis uidit : quem non pauor ante reliquit :
Quã natura prior ſaxo per corpus aborto .
Quiq; ĩ ſe traxit crimen : uoluitq; uideri
Olenus ipſe nocens . tuq; o cõſorſa figura
Infelix lethæa tua : iunctiſſima quondam
Corpora nunc lapides quos humida ſuſtinet ide .
Orantem fruſtraq; iterum tranſire uolentem
Portitor arguerat : ſeptem tamen ille diebus
Squallidus in ripa cereris ſine munere ſedit .
Cura dolorq; animi lachrymæq; alimenta fuerũt .
Eſſe deos herebi crudeles queſtus in altam
Serecipit rhodopen : pulſũq; aquilonibus hemũ .
Tertius æquoreis ĩclutum piſcibus annum
Fluitat titan : omnemq; refugerat orpheus
Fœmineam uenerem : ſeu q̃ male ceſſerat illi :
Siue fidẽ dederat . multas tamen ardor habebat
Iungere ſe uati . multæ doluere repulſæ .
Ille etiam thracum populis fuit auctor amorem
In teneros tranſferre mares : citraq; iuuentam
Aetatis breue uer & primos carpere flores .
Collis erat : collemq; ſuper planiſſima campi
Area : quam uiridem faciebant graminis herbæ .
Vmbra loco deerat : qua poſtq̃ parte reſedit
Dius genitus uates : & fila ſonantia mouit :
Vmbra loco uenit : nõ chaonis abfuit arbor :
Non nemus heliadũ : nõ frondibus æſculus altis :
Nec tiliæ molles : nec fagus : & inuba laurus :
Et coryli fragiles : & fraxinus utilis haſtis :
Enodiſq; abies : curuataq; glandibus ilex :
Et platanus genialis : acerq; coloribus impar :

Amnicolæq; simul salices : & aquatica lothos .
Perpetuoq; uirens buxus : tenuesq; myricæ :
Et bicolor mirtus : & baccis cærula ficus .
Vos quoq; flexipedes hederæ uenistis :& una
Apinea uites : & amictæ uitibus ulmi :
Omniq; & piceæ : pomoq; onerata rubenti
Arbutus : & lentæ uictoris præmia palmæ :
Et succincta comas hirsutaq; uertice pinus
Grata deum matri : siquidem cybeleius attis
Exuit hac hominem : truncoq; iduruit illo .
Affuit huic turbæ metas imitata cupressus .
Nunc arbor : puer ante deo dilectus ab illo
Qui citharam neruis & neruis temperat arcum .
Nanq; sacer nymphis carthæa tenentibus arua
Ingens ceruus erat : lateq; patentibus altas
Ipse suo capiti præbebat cornibus umbras .
Cornua fulgebant auro : demissaq; in armos
Pendebant tereti gemmata monilia collo .
Bulla super frontem paruis argentea loris
Vincta mouebatur : pariliq; ætate nitebant
Auribus e geminis circũ caua tempora baccæ .
Isq; metu uacuus naturaliq; timore
Deposito celebrare domos mulcendaq; colla
Quilibet ignotis manibus præbere solebat .
Sed tamen ante alios cæ pulcherrime gentis
Gratus erat cyparisse tibi : tu pabula ceruum
Ad noua : tu liquidi ducebas fontis ad undas .
Tu modo texebas uarios per cornua flores :
Nunc eques in tergo residens huc lætus & illuc
Mollia purpureis frenabas ora capistris .
Aestus erat : mediusq; dies : solisq; uapore
Concaua lictorei feruebant brachia cancri .
Effusus in herbosa posuit sua corpora terra
Ceruus : & arborea frigus ducebat ab umbra .
Hunc puer imprudens iaculo cyparissus acuto
Fixit. & ut sæuo morientem uulnere uidit :
Velle mori statuit : quæ non solatia phœbus
Dixit ? & ut leuiter pro materiaq; doleret
Admonuit . gemit ille tamẽ :munusq; supremũ
Hoc petit a superis : ut tempore lugeat omni .
Iamq; per imensos egesto sanguine fletus
In uiridem uerti cœperunt membra colorem .
Et modo qui niuea pendebant fronte capilli :

Horrida cæsaries fieri : sumptoq; rigore
Sydereum gracili spectare cacumine cælum :
Ingemuit : tristisq; deus lugebere nobis :
Lugebisq; alios : aderisq; dolentibus inquit .
Tale nemus uates attraxerat : inq; ferarum
Cõcilio medius turba uolucrumq; sedebat .
Vt satis impulsas tẽtauit pollice chordas :
Et sensit uarios (q̃uis diuersa sonarent)
Cõcordare modos : hoc uocem carmine mouit .
A b ioue mũsa parens : cedunt iouis omnia regno :
Carmina nostra moue . iouis ẽ mihi sæpe potestas
Dicta : prius cecini plectro grauiore gigantes :
Sparsaq; phlegræis uictricia fulmina campis .
Nunc opus est leuiore lyra : puerosq; canamus
Dilectos superis : incõcessisq; puellas
Ignibus attonitas meruisse libidine pœnam .
Rex superum phrygii quondã ganymedis amore
Arsit : & inuentũ est aliquid quod iuppiter esse
Quã quod erat mallet : nulla tamen alite uerti
Dignatur : nisi quæ portat sua fulmina terræ .
Nec mora percusso mendacibus aere pennis
Abripit iliaden : qui nunc quoq; pocula miscet :
Innitaq; ioui nectar iunone ministrat .
Te quoq; amyclide posuisset in æthere phœbus :
Arstia si spatium ponendi fata dedissent .
Qua licet æternus tamen es : quotiensq; repellit
Ver hyemem : piscisq; aries succedit aquoso :
Tu totiens oreris : uiridiq; in cespite flores .
Te meus ante omnes genitor dilexit : & orbe
In medio positi caruerunt præside delphi .
Cum deus eurotan : ĩmunitamq; frequentat
Sparten : nec citharæ : nec sunt ĩ honore sagittæ .
Immemor ipse sui non retia ferre recusat :
Non tenuisse canes : non per iuga montis iniqui
Ire comes : longaq; alit assuetudine flãmas .
Iamq; fere medius titan uenientis : & actæ
Noctis erat : spacioq; pari distabat utrinq; :
Corpora ueste leuant : & succo pinguis oliuæ
Splendescunt : latiq; ĩeunt certamina disci .
Quem prius aereas libratum phœbus in auras
Misit : & oppositas discrecit pondere nubes .
Decidit in solidam longo post tempore terram
Pondus : & exhibuit iunctam cum uiribus artem .

PRotinus imprudens actuſq; cupidine luſus
TOllere tænarides orbem ꝓperabat : at illum
DUra repcuſſo ſubiecit in aere tellus
IN uultus iacinthe tuos . expalluit æque
QUã puer : ipſe deus : collapſoſq; excipit artus :
ENt modo te refouet : modo triſtia uulnera ſiccat :
NUnc animã admotis fugientem ſuſtinet herbis :
VIl ꝓſunt artes : erat ĩmedicabile uulnus .
LMt ſi quis uiolas riguoq; papauera in horto
NIliaq; ĩfringat fuluis hærentia uirgis :
SMarcida demittant ſubito caput illa grauatũ :
IEc ſe ſuſtineant : ſpectentq; cacumine terram :
LPic uultus moriens iacet : & defecta uigore
TPſa ſibi eſt oneri ceruix : humeroq; recumbit .
IAberis œbalide prima fraudate iuuenta
QPhœbus ait . uideoq; tuum mea crimina uulnus :
Cu dolor es facinuſq; meum . mea dextera leto
ARnſcribenda tuo eſt : ego ſum tibi funeris autor.
STuæ mea culpa tamen ? niſi ſi luſiſſe uocari
FUlpa poteſt ? niſi culpa poteſt & amaſſe uocari ?
TAtq; utinam pro te uitam tecumq; liceret
TEddere : quod quoniam fatali lege tenemur :
EĕPer eris mecum : memoriq; hærebis in ore .
DElyra pulſa manu : te carmina noſtra ſonabũt :
FPloſq; nouus ſcripto gemitus imitabere noſtros .
FĕPus & illud erit : quo ſe fortiſſimus heros
PAddat in hunc florem : folioq; legatur eodem .
NIalia dum uero memorantur apollinis ore :
FEcce cruor : qui fuſus humi ſignauerat herbas :
INeſinit eſſe cruor : tyrioq; nitentior oſtro
NFlos oritur : formãq; capit quam lilia : ſi non
Durpureus color his : argenteus eſſet ĩ illis .
AÕ ſatis hoc phœbo ẽ(is enĩ fuit auctor honoris.)
APſe ſuos gemitus foliis ĩſcribit : & ia
AFlos habet ĩſcriptum : funeſtaq; littera ducta ẽ .
FEc genuiſſe pudet ſparten iacinthon : honorq;
AUrat ĩ hoc æui . celebrandaq; more priorum
ANnua prælata redeunt iacinthia pompa .
At ſi forte roges fœcundam amathunta metallis
An genuiſſe uelit propethides annuat æque
Atq; illos: gemino quondã quibus aſpera cornu
Frons erat : unde etiam nomen traxere ceraſte .
Ante fores hoſp; ſtabat iouis hoſpitis ara .

Lugubris sceleris : quam si quis sanguine tinctam
Aduena uidisset : mactatos crederet illic
Lactentes uitulos : amatusiacasq; bidentes.
Hospes erat cæsus : sacris offensa nefandis :
Ipsa suas urbes ophiusiaq; arua parabat
Deserere alma uenus: sed quid loca grata? quid urbes
Peccauere meæ? quod dixit crimen in illis?
Exilio pœnam potius gens impia pendat :
Vel nece : uel siquid medium est mortisq; fugæq;.
Idq; quid esse potest : nisi uersæ pœna figuræ?
Dū dubitat quo mutet eos ad cornua uultum
Flexit : & āmonita est hæc illis posse relinqui :
Grandiaq; in toruos transformat mēbra iuuencos;
Sunt tamen obscenæ uenerem propetides ausæ
Esse negare deam : pro qua sua numinis ira
Corpora cum forma primæ uulgasse feruntur;
Tq; pudor cessit : sanguisq; induruit oris :
In rigidum paruo silicem discrimine uersæ:
Quas quia pygmalion æuū per crimina agentes
Viderat offensus uitus : quæ plurima menti
Fœmineæ natura dedit : sine cōiuge cælebs
Viuebat : thalamiq; diu consorte carebat.
Interea niueum mira feliciter arte
Sculpsit ebur : formamq; dedit : qua fœmina nasci
Nulla potest : operisq; sui cōcepit amorem.
Virginis est uerę facies quā uiuere credas.
Et si non obstet reuerentia uelle moueri.
Ars adeo latet : arte sua miratur : & haurit
Pectore pygmalion simulati corporis ignes.
Sæpe manus operi tētantes admouet : an sit
Corpus : an illud ebur : nec adhuc ebur esse fatet.
Oscula dat : reddiq; putat : loquiturq; : tenetq;.
Et credit digitos membris insidere tactis :
Et metuit pressos ueniat ne liuor in artus.
Et modo blandicias adhibet : modo grata puellis
Munera fert illi : conchas : teretesq; lapillos :
Et paruas uolucres : & flores mille colorum.
Lilia : perpictasq; pilas : & ab arbore lapsas
Heliadum lachrymas : ornat quoq; uestibus artus:
Dat digitis gēmas : dat longa monilia collo.
Aure leues baccæ : redimicula pectore pēdent :
Cuncta decent : nec nuda minus formosa uidet.
Collocat hanc stratis concha sydonide tinctis.

Appellatq; tori ſociam : acclinataq; colla
Mollibus in plumis tanq̃ ſenſura reponit .
Feſta dies ueneris tota celeberrima cypro
Venerat : & blandis indutæ cornibus aurum
Cõciderant ictæ niuea ceruice iuuencæ .
Thuraq; fumabant cum munere functus ad aras
Cõſtitit : & timide : ſi dii dare cuncta poteſtis
Coniunx opto : non auſus eburnea uirgo
Dicere pygmalion : ſimilis mea dixit eburnæ .
Venſit ut ipſa ſuis aderat uenus aurea feſtis
Vota quid illa uelint : & amici numinis omen :
Flãma ter accenſa eſt : apicemq; per aera duxit .
Tetrediit : ſimulacra ſuæ petit ille puellæ :
Incumbenſq; toro dedit oſcula : uiſa tepere eſt .
Admouet os iterũ : manibus quoq; pectora tẽtat :
Tentatum molleſcit ebur : poſitoq; rigore
Subſedit digitis : ceditq; ut hymettia ſole
Cera remolleſcit : tractataq; pollice multas
Flectitur in facies : ipſoq; fit utilis uſu .
Dum ſtupet : & dubie gaudet : falliq; ueretur :
Rurſus amans rurſuſq; manu ſua uota retractat :
Corpus erat : ſaliunt tentatæ pollicis uenæ .
Cum uero paphius pleniſſima cõcipit heros
Verba : quibus ueneri grates agit : oraq; tandem
Veſtuo non falſa premit : dataq; oſcula uirgo
Venſit : & erubuit : timidumq; ad lumina lumen
Attollens pariter cum cælo uidit amantem .
Cõiugio quod fecit adeſt dea : iamq; coactis
Cornibus in plenum nouies lunaribus orbem
Illa paphum genuit : de quo tenet inſula nomẽ .
Editus hac ille eſt : qui ſi ſine prole fuiſſet :
Inter felices cinyras potuiſſet haberi :
Ira canam : procul hinc natæ procul eſte parẽtes .
Vel mea ſi ueſtras mulcebunt carmina mentes :
Vſit in hac mihi parte fides . nec credite factum .
Vel ſi credetis : facti quoq; credite pœnam .
Si tamen admiſſum ſinit hoc natura uideri :
Gentibus iſmariis & noſtro gratulor orbi :
Gratulor huic terræ q̃ abeſt regionibus illis :
Quæ tantum genuere nefas : ſit diues amomo
Cinnamaq; coſtumq; ſuã ſudataq; ligno
Thura ferat . floreſq; alios pancaica tellus :
Cum ferat & myrrhã . tanti noua nõ fuit arbor .

Ipſe negat nocuiſſe tibi ſua tela cupido
Myrrha : faceſq; ſuas a crimine uendicat iſto .
Sp tipite te ſtygio tumidiſq; afflauit echidnis
Etribus una ſoror . ſcelus eſt odiſſe parentem .
Hic amor eſt odio maius ſcelus : undiq; lecti
Te cupiunt proceres : totoq; oriente iuuentus
Ad thalami certamen adeſt : ex ōnibus unum
Elige myrrha uirum : dū nō ſit in omnibus unus .
Illa quidem ſentit : fædoq; repugnat amori .
Et ſecum quo mente feror ? quid molior inquit ?
Dii precor & pietas ſacrataq; iura parentum
Hoc prohibete nefas : ſceleriq; reſiſtite noſtro :
Si tamen hoc ſcelus eſt : ſed enī damnare negat
Hanc uenerem pietas : coeuntq; animalia nullo
Cætera delicto : nec habetur turpe iuuencæ
Ferre patrem tergo : fit equo ſua filia cōiunx .
Quaſq; creauit init pecudes caper : ipſaq; cuius
Semine cōcepta eſt ex illo cōcipit ales .
Felices quibus iſta licent . humana malignas
Cura dedit leges : & quod natura remittit :
Inuida iura negant : gentes tamen eſſe feruntur :
In quibus & nato genitrix & nata parenti
Iungitur : & pietas geminato creſcit amore .
Me miſeram q nō naſci mihi contigit illic .
Fortunaq; loci lædor . quid in iſta reuoluor ?
Spes iterdictæ diſcedite : dignus amari
Ille ſed ut pater eſt . ergo ſi filia magni
Non eſſē cinyræ : cinyræ cōcumbere poſſem .
Nūc quia iā meus eſt : nō eſt meus . ipſaq; dāno
Eſt mihi proximitas : aliena potentior eſſem .
Ire libet procul hinc : patriæq; relinquere fines :
Dū ſcelus effugiam : retinet malus ardor amātē .
Vt præſēs ſpectem cinyram : tangamq; loquarq; .
Oſculaq; admoueam : ſi nil cōceditur ultra .
Vltra autem ſperare aliquid potes impia uirgo ?
Et quod cōfundas & iura & nomina ſentis ?
Tu ne eris & matris pellex & adultera patris ?
Tu ne ſoror nati : genitrixq; uocabere fratris ?
Nec metues ſacro cinyreias angue ſorores ?
Quas facibus ſæuis oculos atq; ora petentes
Noxia corda uident : at tu dum corpore non es
Paſſa nefas : animo ne cōcipe : neue potentis
Cōcubitu uetito naturæ pollue fœdus .

Velle puta: res ipsa uetat. pius ille: memorq;
Moris. & o uellem similis furor esset in illo.
Dixerat. at cinyras: quę copia digna procos;
Quid faciat dubitare facit: scitatur ab ipsa
Nominibus dictis cuius uelit esse mariti.
Illa silet primo: patriusq; in uultibus hærens
Æstuat: & tepido suffundit lumina rore.
Virginei cinyras hæc credens esse timoris
Flere uetat: siccatq; genas: atq; oscula iungit.
Myrrha datis nimium gaudet: cōsultaq; qualem
Opter habere uirum: similem tibi dixit: at ille
Non intellectam uocem collaudat: & esto
Tam pia semper ait. pietatis nomine dicto:
Demisit uultus sceleris sibi cōscia uirgo.
Noctis erat medium: curasq; & corpora somnus
Soluerat. at uirgo cinyreia peruigil igne
Carpitur īdomito: furiosaq; uota retractat.
Et modo desperat: modo uult tentare: pudetq;
Et cupit: & quid agat non inuenit. utq; securi
Saucia trabs ingens ubi plaga nouissima restat:
Quo cadat in dubio est: omniq; a parte timetur:
Sic animus uario labefactus uulnere nutat.
Huc leuis atq; illuc. momentaq; sumit utroq;.
Nec modus & requies nisi mors reperitur amoris.
Mors placet. erigitur: laqueoq; inectere fauces
Destinat: & zona summo de poste reuincta
Care uale cinyra: causamq; intellige mortis
Dixit: & aptabat pallenti uincula collo.
Murmura uerborum fidas nutricis ad aures
Peruenisse ferunt: limen seruantis alumnæ.
Surgit anus: reseratq; fores: mortisq; paratæ
Instrumenta uidens spatio cōclamat eodem.
Eq; ferit: scinditq; sinus: ereptaq; collo
Vincula dilaniat: tum demiq; flere uacauit:
Tum dare cōplexus: laqueiq; requirere causas:
Muta silet uirgo: terramq; īmota tuetur.
Et deprensa dolet tardæ conamina mortis.
Instat anus: canosq; suos & īania nudans
Vbera per cunas. alimentaq; prima precatur
Vt sibi cōmittat quicquid dolet. illa rogantem:
Aversata gemit: certa est exquirere nutrix.
Nec solam spondere fidem. dic īquit: opemq;
Me sine ferre tibi: non est mea pigra senectus.

Seu furor ē: habeo quod carmine ſanet & herbis:
Siue aliquis nocuit: magico luſtrabere ritu.
Ira deum ſiue eſt: ſacris placabimus iram.
Quid rear ulterius? certe fortuna domuſq;
Soſpes ab incurſu eſt: uiuit genitrixq; paterq;.
Myrrha patre audito ſuſpiria duxit ab imo
Pectore: nec nutrix etiam nunc cōcipit ullum
Mente nefas: aliquemq; tamen perſentit amorē:
Propositiq; tenax quodcūq; eſt orat ut ipſi
Indicet: & gremio lachrymantem tollit anili.
Atq; ita cōplectens īfirmis mēbra lacertis:
Sīmus īquit amas: & in hoc mea: pone tiorē:
Sedulitas erit apta tibi. nec ſentiet unq̄
Hoc pater. exiliit gremio furibunda: torumq;
Pre premens diſcede precor: miſeroq; pudori
Parce ait. inſtanti: diſcede: aut deſine dixit
Quærere quid doleā: ſcelus eſt quod ſcire laboras.
Horret anus: tremulaſq; manus annoſq; metuq;
Tendit: & ante pedes ſupplex pcumbit alumnæ:
Et modo blanditur: modo ſi non cōſcia fiat
Terret: & indicium laquei cœptæq; minatur
Mortis: & officium cōmiſſo ſpondet amori.
Extulit illa caput. lachrymiſq; īpleuit obortis
Pectora nutricis. conataq; ſæpe fateri
Sæpe tenet uocem. pudibundaq; ueſtibus ora
Texit: & o dixit felicem cōiuge matrem.
Hactenus: & gemuit. gelidos nutricis in artus
Ossa (ſenſit enim) penetrat tremor: albaq; toto
Vertice canicies rigidis ſtetit hirta capillis.
Multaq;: ut excuteret diros: ſi poſſet: amores:
Addidit: at uirgo ſcit ſe non falſa moneri.
Certa mori tamen eſt ſi non potiatur amore:
Viue ait hæc: potiere tuo: non auſa parente
Dicere cōticuit: promiſſaq; numine firmat.
Feſta piæ cereris celebrabant annua matres.
Illa quibus niuea uelatæ corpora ueſte
Primicias frugum dant ſpicea ſerta ſuarum.
Perq; nouem noctes uenerem tactuſq; uirīles
In uetitis numerant: turba cinireis in illa
Regis adeſt cōiunx: arcanaq; ſacra frequentat.
Ergo legitima uacuus dum cōiuge lectus:
Nacta grauem uino cinirām male ſedula nutrix
Nomine mentito ueros exponit amores.

Et faciem laudat. quæſitis uirginis annis
Par ait eſt myrrhæ :quam poſtq̄ adducere iuſſa ē :
Vtq; domum rediit : gaude mea dixit alumna.
Vicimus : infelix non toto pectore ſentit
Lætitiam uirgo : præſagaq; pectora mœrent.
Sed tamen & gaudet : tanta eſt diſcordia mentis.
Tēpus erat quo cuncta ſilēt : interq; triones
Flexerat obliquo plauſtrum temone bootes.
Ad facinus uenit illa ſuum. fugit aurea cælo
Luna : tegunt nigræ latitantia ſydera nubes.
Nox caret igne ſuo. primus tegis icare uultus :
Trigoneq; pio ſacrata parentis amore.
Per pedis offenſi ſigno eſt reuocata : ter omen
Funereus bubo letali carmine fecit.
Et tamen :& tenebræ minuunt noxq; atra pudorē.
Nutriciſq; manum leua tenet : altera motu
Cæcum iter explorat : thalami iā limina tangit.
Iamq; fores aperit : iam ducitur intus : at illi
Poplite ſucciduo genua intremuere. fugitq;
Et color & ſanguis : animuſq; reliquit euntem :
Quoq; ſuo propior ſceleri ē magis horret : & auſi
Pœnitet : & uellet non cognita poſſe reuerti.
Cunctantem longæua manu deducit : & alto
Admotam lecto cum traderet : accipe dixit
Hæc tua eſt cinira : deuotaq; corpora iunxit.
Accipit obſceno genitor ſua uiſcera lecto.
Virgineoſq; metus leuat : hortaturq; timentem.
Horſitan ætatis quoq; nomine filia dixit.
Dixit & illa pater ſceleri ne nomina deſint :
Plena patris thalamis excedit : & impia diro
Gemina fert utero : cōceptaq; crimina portat.
Poſtera nox facinus geminat : nec finis in illa eſt.
Cum tandem ciniras auidus cognoſcere amantem
Poſt tot concubitus illato lumine uidit
Et ſcelus & natam : uerbiſq; dolore retentis
Prendenti nitidum uagina deripit enſem.
Myrrha fugit : tenebriſq; & cæcæ munere noctis
Intercepta neci eſt : latoſq; uagata per agros
Almiferos arabas pancæaq; tura reliquit.
Terq; nouem errauit redeuntis cornua lunæ.
Cum tandem terra requieuit feſſa ſabæa.
Dixq; uteri portabat onus : cum neſcia uoti
Atq; inter mortiſq; metus & tædia uitæ.

Est tales cõplexa preces . o si qua patetis
Numina cõfessis : merui : nec triste recuso
Supplicium : sed ne uiolem uiuosq; superstes
Mortuaq; extinctos : ambobus pellite regnis .
Mutataq; mihi uitamq; necemq; negate.
Numen cõfessis aliquod patet . ultima certe
Vota suos habuere deos . nam crura loquentis
Terra superuenit : ruptosq; obliqua per ungues
Porrigitur radix : longi firmamina trunci
Ossaq; robur agunt : mediaq; manente medulla
Sanguis it in succos : in magnos brachia ramos :
In paruos digiti : duratur cortice pellis .
Iamq; graué crescens uterum præcinxerat arbor :
Pectoraq; obruerat : collumq; operire parabat .
Non tulit illa moram : uenientiq; obuia ligno
Subsedit : mersitq; suos in cortice uultus .
Quæ q̃q̃ amisit ueteres cum corpore sensus :
Flet tamen : & tepidæ manant ex arbore guttæ :
Est honor & lachrymis : stillataq; cortice myrrha
Nomen herile tenet : nulloq; tacebitur æuo .
At male cõceptus sub robore creuerat infans .
Quærebatq; uiam qua se genitrice relicta
Exereret : media grauidus tumet arbore uenter :
Tendit onus mãtrẽ : neq; habẽt sua uerba dolores:
Nec lucina potest parientis uoce uocari .
Nitenti tamen est similis : curuataq; crebros
Dat gemitus arbor : lachrymisq; cadentibus humet
Cõstitit ad ramos mitis lucina dolentes :
Admouitq; manus : & uerba puerpera dixit .
Arbor agit rimas : & scisso cortice uiuum
Reddit onus . uagitq; puer : quẽ mollibus herbis
Naiades ĩpositum lachrymis unxere parentis .
Laudaret faciem liuor quoq; : qualia nanq;
Corpora nudorum tabula pinguntur amorum :
Talis erat : sed ne faciat discrimina cultus :
Aut huic adde leues : aut illi deme pharetras .
Labitur occulte fallitq; uolatilis ætas :
Et nihil est annis uelocius . ille sorore
Natus auoq; suo : qui conditus arbore nuper
Nuper erat genitus : modo formosissimus ĩfans :
Iam iuuenis : iam uir : iam se formosior ipso est :
Iam placet & ueneri : matriq; ulciscitur ignes :
Nanq; pharetratus dum dat puer oscula matri :

nſcius extanti deſtrinxit harundine pectus.
æſa manu natum dea reppulit: altius actum
ulnus erat ſpecie: primoq; fefellerat ipſam.
apta uiri forma non iam cithereia curat
ittora: nõ alto repetit paphon æquore cinctã.
iſcoſãq; gnidõ: grauidãq; amatunta metallis.
bſtinet & cælo. cælo præfertur adonis.
ũc tenet: huic comes eſt: aſſuetaq; ſẽper ĩ ũbra
ndulgere ſibi: formamq; augere colendo:
er iuga: per ſiluas: dumos & ſaxa uagatur:
ſcq; genu ueſtem ritu ſuccincta dianæ.
ortaturq; canes: tutæq; animalia prædæ
ut paruos lepores aut celſum ĩ cornua ceruum
utagitat dãmas: at fortibus abſtinet apris.
aptoreſq; lupos armatoſq; unguibus urſos
itat: & armenti ſaturatos cæde leones.
e quoq; ut hos timeas ſiquid prodeſſe monẽdo
oſſet adoni monet: fortiſq; fugacibus eſto
nquit: in audaces non eſt audacia tuta.
arce meo iuuenis temerarius eſſe periclo.
eue feras: quibus arma dedit natura: laceſſe.
tet tibi ne magno tua gloria. non mouet ætas:
ec facies: nec quæ uenerem mouere: leones:
etigeroſq; ſues: oculoſq; animoſq; ferarum.
ulmen habet acres in aduncis dentibus apri.
mpetus eſt fuluis & uaſta leonibus ira.
nuſumq; mihi genus eſt: quæ cauſa roganti
icam ait: & ueteris monſtrum mirabile culpæ.
ed labor inſolitus iam me laſſauit: & ecce
pportuna ſua blanditur populus umbra.
atq; torum ceſpes: libet hac requieſcere tecum.
requieuit humo: preſſitq; & gramẽ & ipſum.
nq; ſinu iuuenis poſita ceruice recliuis
ic ait: ac mediis ĩterſerit oſcula uerbis:
orſitan audieras aliquam certamine curſus
eloces ſuperaſſe uiros: non fabula rumor
lle fuit (ſuperabat enim) nec dicere poſſis
aude pedum formæ ne bono præſtantior eſſet.
citanti deus huic de cõiuge. cõiuge dixit
il opus eſt athalanta tibi: fuge cõiugis uſum.
ec tamen effugies: teq; ipſa uiua carebis.
errita ſorte dei per opacas innuba ſiluas
uit: & inſtantem turbam uiolenta procorum

Cõditione fugat : nec ſum potienda niſi (inquit)
Victa prius curſu : pedibus contendite mecum .
Præmia uelocí cõiunx thalamiq; dabuntur .
Mors pretium tardis : ea lex certaminis eſto .
Illa quidem ĩmitis . ſed tanta potentia formæ
Venit ad hanc legem temeraria turba procorum .
Sederat hippomenes curſus ſpectator iniqui .
Et petitur cuiquam per tanta pericula cõiunx
Dixerat ? ac nimios iuuenum damnarat amores .
Vt faciem & poſito corpus uelamine uidit :
Quale meum uel quale tuum ſi fœmina fias :
Obſtupuit : tollenſq; manus ignoſcite dixit :
Quos modo culpaui nondum mihi præmia nota
Quæ peteretis erant : laudando cõcipit ignem .
Et nequis iuuenum currat uelocius optat .
Inuidiamq; timet . ſed cur certaminis huius
Intentata mihi fortuna relinquitur inquit ?
Audentes deus ipſe iuuat . dum talia ſecum
Exigit hippomenes : paſſu uolat alite uirgo :
Quæ q̃q̃ ſcythica non ſegnius ire ſagitta .
Tonio uiſa eſt iuueni : tamen ille decoris
Mirator magis eſt : & curſus facit ipſe decorem .
Aura refert ablata citis talaria plantis .
Tergaq; iactantur crines per ebrunea : quæq;
Poplitibus ſuberant picto genualia limbo .
Inq; puellari corpus candore ruborem
Traxerat : aut aliter q̃ cum ſuper atria uelum
Candida purpureum ſimilem dat : & ificit umbrã .
Dũ notat hæc hoſpes : decurſa nouiſſima meta é .
Et tegitur feſta uictrix atalanta corona .
Dant gemitũ uicti : pẽdentq; ex fœdere pœnas .
Non tamen euentu iuuenum deterritus horum
Cõſtitit in medio : uultuq; in uirgine fixo
Quid facilem titulum ſuperando quæris inertes ?
Mecum cõferait : ſeu me fortuna potentem
Fecerit : a tanto non indignabere uinci .
Nanq; mihi genitor megareſus : echeſtius illi :
Eſt neptũnus auus : ꝓnepos ego regis aquarum .
Nec uirtus citra genus eſt . ſeu uincar : habebis
Hippomene uicto magnũ & memorabile nomẽ .
Talia dicentem molli ſcæneia uultu
Aſpicit : & dubitat ſuperari an uincere malit .
Atq; ita quis deus hunc formoſis dixit iniquus

Perdere uult? caraq; iubet diſcrimine uitæ
Cõiugium petere hoc? non ſum me iudice tanti.
Nec forma tangor: poterã tamen hac quoq; tãgi.
Sed q; adhuc puer ẽ: nõ me mouet ipſe: ſed ætas.
Quid q; ieſt uirtus? & mens iterrita leti?
Quid q; ab æquorea numeratur origine quartus?
Quid q; amat? tantiq; putat cõnubia noſtra
Vt pereat: ſi me ſors illi dura negarit.
Cũ licet hoſpes abi: thalamoſq; relinque cruẽtos.
Cõiugium crudele meum eſt. tibi nubere nulla
Nollet: & optari potes a ſapiente puella.
Cur tamen ẽ mihi cura tui tot iam ante perẽptis?
Viderit. intereat: quoniam tot cæde procorum
Ammonitus non eſt: agiturq; in tædia uitæ.
Occidet hic igitur: uoluit quia uiuere mecum?
Indignamq; necem pretium patietur amoris?
Non erit inuidiæ uictoria noſtra ferenda.
Sed non culpa mea eſt. utinam deſiſtere uelles.
Aut quoniam es demens: utinam uelocior eſſes.
Ah q̃ uirgineus puerili uultus in ore eſt.
Ah miſer hippomene: nollem tibi uiſa fuiſſem:
Iuuere dignus eras. q; ſi felicior eſſem:
Nec mihi cõiugium fata importuna negarent:
Nunus eras cum quo ſociare cubilia uellem.
Dixerat. utq; rudis primoq; cupidine tacta
Quod facit ignorans amat: & non ſentit amorẽ.
Iam poſcunt ſolitos curſus populuſq; paterq;.
Cum me ſollicita proles neptũnia uoce
Inuocat hippomenes: cithereia cõprecor auſis
Aſſit ait noſtris: & quos dedit adiuuet ignes.
Detulit aura preces ad me non inuida blandas.
Motaq; ſum (fateor) nec opis mora lõga dabatur:
Eſt ager: indigenæ damaſenum nomine dicunt:
Telluris cypriæ pars optima: quam mihi priſci
Dicrauere ſenes. templiſq; accedere dotem
Hanc iuſſere meis. medio nitet arbor in aruo
Fulua comam: fuluo ramis crepitantibus auro:
Hinc tria forte mea ueniens decerpta ferebam
Aurea poma manu: nulliq; uidenda niſi ipſi:
Hippomenen adii. docuiq; quis uſus in illis.
Signa tubæ dederant: cum carcere pnus uterq;
Micat: & ſummam celeri pede libat arenam:
Poſſe putes illos ſicco freta radere paſſu:

Et ſegetis canæ ſtantes percurrere ariſtas.
Audiunt animos iuueni clamorq; fauorq;:
Verbaq; dicentum nunc nunc ĩcumbere tempus.
Hippomene propera: nunc uiribus utere totis.
Pelle moram. uinces dubium megareius heros
Gaudeat an uirgo magis his ſcæneia dictis.
Quotiens cum iam poſſet tranſire morata eſt.
Spectatoſq; diu uultus inuita reliquit.
Aridus a laſſo ueniebat anhelitus ore.
Metaq; erat longe: tum deniq; de tribus unum
Fœtibus arboreis proles nuptũnia miſit.
Obſtupuit uirgo: nitidiq; cupidine pomi
Declinat curſus: aurumq; uolubile tollit.
Præterit hippomenes. reſonãt ſpectacula plauſu.
Illa moram celeri ceſſataq; tempora curſu
Corrigit: atq; iterum iuuenem poſt terga reliqt.
Et rurſus pomi iactu remorata ſecundi
Cõſequitur: tranſitq; uirum: pars ultima curſus
Reſtabat. nunc inquit ades dea muneris autor:
Inq; latus campi quo tardius illa rediret
Iecit ab obliquo nitidum iuueniliter aurum.
An peteret uirgo uiſa eſt dubitare: coegi
Tollere: & adieci ſublato pondera malo.
Impediiq; oneris pariter grauitate moraq;.
Neue meus ſermo curſu ſit tardior ipſo:
Præterita eſt uirgo. duxit ſua præmia uictor.
Digna ne cui grates ageret: cui thuris honorem
Ferret adoni fut? nec grates immemor egit:
Nec mihi thura dedit. ſubitam cõuertor in iram.
Cõtemptuq; dolens ne ſim ſpernenda futuris
Exẽplo caueo: meq; ipſam exhortor in ambos.
Templa deum matri quæ quondam clarus echion
Fecerat ex uoto nemoroſis abdita ſiluis
Tranſibant: & iter longum requieſcere ſuaſit.
Illic cõcubitus intempeſtiua cupido
Occupat hippomenen: & numine cõcita noſtro.
Luminis exigui fuerat prope templa receſſus.
Speluncæ ſimilis natiuo pumice tectus.
Religione ſacer priſca: quo multa ſacerdos
Lignea cõtulerat ueterum ſimulacra deorum.
Hunc init. & uetito temerat ſacraria probro.
Sacra retorſerunt oculos: turritaq; mater
An ſtygia ſontes dubitauit mergeret unda.

Pœna leuis uiſa eſt . ergo modo leuia fuluæ
Colla iubæ uelant : digiti curuantur in ungues .
Ex humeris armi fiunt . in pectora totum
Pondus abit . ſummæ cauda uerruntur arenæ .
Iram uultus habet . pro uerbis murmura reddũt :
Ro thalamis celebrant ſiluas : aliiſq; timendi
Dente premunt domito cybeleia frena leones .
Hos tu care mihi cumq; his genus omne ferarum
Quod non terga fugæ ſed pugnæ pectora præbet
Effuge : ne uirtus tua ſit damnoſa duobus .
Illa quidem monuit : iunctiſq; per aera cygnis
Carpit iter . ſtat ſed monitis cõtraria uirtus .
Orte ſuem latebris ueſtigia certa ſecuti
Excĩuere canes : ſiluiſq; exire parantem
Ixerat obliquo iuuenis cinireius ictu .
Protinus excuſſit pando uenabula roſtro
Sanguine tincta ſuo . trepidumq; & ruta petentẽ
Rux aper inſequitur : totoſq; ſub inguine dentes
Abdidit : & fulua moribundum ſtrauit arena .
Vecta leui curru medias citherea per auras
Cypron olorinis nondum peruenerat alis .
Agnouit longe gemitum morientis : & albas
Delexit aues illuc . utq; æthere uidit ab alto
Exanimem : inq; ſuo iactantem ſanguine corpus :
Deſiliit . pariterq; ſinum pariterq; capillos
Rupit : & indignis percuſſit pectora palmis .
Questaq; cum fatis : & non tamen omnia ueſtri
Muris erunt dixit . luctus monumenta manebunt
Semper adoni mei . repetitaq; mortis imago
Annua plangoris repetet ſimulamina noſtri .
At cruor in florem mutabitur . an tibi quondam
Fœmineos artus in olentes uertere mentas
Perſephone licuit : nobis cinireius heros
Inuidiæ mutatus erit ? ſic fata cruorem
Nectare odorato ſparſit : qui tactus ab illo
Intumuit : ſicut fuluo perlucida cælo
Surgere bulla ſolet . nec plena longior hora
Facta mora eſt . cũ flos de ſanguine cõcolor ortus
Qualem quæ lento celant ſub cortice granum
Punica ferre ſolent : breuis eſt tamen uſus in illo .
Nanq; male hærentem & nimia leuitate caducum
Excutiunt eadem qui præſtant omnia uenti .

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER .XI.

QVARMINE DVM TALI
ſiluas animoſq; ferarum
Threicius uates & ſaxa
ſequentia ducit :
Ecce nurus ciconum tectæ
lymphata ferinis
Pectora uelleribus tumuli de uertice cernunt
Orphea percuſſis : ſociantem carmina neruis .
Equibus una leues iactato crine per auras
En ait hic hic eſt noſtri contemptor : & haſtam
Vatis apollinei uocalia miſit in ora .
Quæ foliis præſuta notam ſine uulnere fecit ;
Alterius telum lapis eſt : qui miſſus in ipſo
Aere concentu uictus uociſq; lyræq; eſt .
Accueluti ſupplex pro tam furialibus auſis
Ante pedes iacuit : ſed enim temeraria creſcunt
Bella : moduſq; abiit : inſanaq; regnat erinnys :
Cunctaq; tela forent cantu mollita : ſed ingens
Clamor & inflato berecynthia tibia cornu
Tympanaq; & plauſus : & bacchei ululatus
Obſtrepuere ſono citharæ : tum demiq; ſaxa
Non exauditi rubuerunt ſanguine uatis .
Ac primum attonitas etiam nunc uoce canentis
Innumeras uolucres angueſq; agmenq; ferarum
Mænades orphei titulum rapuere theatri .
Inde cruentatis uertuntur in orphea dextris .
Et coeunt ut aues : ſi quando luce uagantem
Noctis auem cernunt : ſtructoq; utrinq; theatro ;
Vt matutina ceruus periturus arena
Præda canum eſt : uateq; petũt : & fronde uirẽtes
Coniiciuut thyrſos non hæc in munera factos .
Hæ glebas : illæ direptos arbore ramos :
Pars torquent ſilices : neu deſint tela furori :
Forte boues preſſo ſubigebant uomere terram :
Nec procul hinc multo fructum ſudore parantes
Dura lacertoſi fodiebant arua coloni :
Agmine qui uiſo : fugiunt : operiſq; relinquunt
Arma ſui : uacuoſq; iacent diſperſa per agros
Sarculaq; : & raſtriq; graues : longiq; ligones .
Quæ poſtq̃ rapuere feræ : cornuq; minaces

Diuulſere boues : ad uatis fata recurrunt .
Tendentēq; manus :atq; illo tempore primum
Inita dicentem: nec quicq̄ uoce mouentem
Sacrilegæ pimunt : perq; os (proh iuppiter)illud
Auditum ſaxis : intellectumq; ferarum
Enſibus : inuentos anima exhalata receſſit .
Plæ mœſtæ uolucres orpheu :te turba ferarum :
Proe rigidi ſilices : tua carmina ſæpe ſecutæ
Proleuerunt ſiluæ : poſitis te frondibus arbos
Tonſa comas luxit:lachrymis quoq; flumina dicūt
Increuiſſe ſuis : obſcuraq; carbaſa pullo
Naiades & dryades paſſoſq; habuere capillos .
Membra iacent diuerſa locis : caput hebre lyramq;
Excipis : & mirum : medio dum labitur amne :
Flebile neſcio quid queritur lyra : flebile lingua
Murmurat exanimis : reſpondent flebile ripæ .
Aq; mare inuectæ flumen populare relinquunt .
Et methymnæ potiuntur littore leſbi .
Hic ferus expoſito peregrinis anguis arenis
Obſtitit : & ſparſos ſtillanti rore capillos
Lambit : & hymniferos inhiat diuellere uultus .
Tandem phœbus adeſt : morſuſq; inferre parantē
Arcet : & in lapidem rictus ſerpentis apertos
Congelat : & patulos(ut erant)indurat hiatus .
Membra ſubit terras : & quæ loca uiderat ante :
Cuncta recognoſcit : quærenſq; per arua piorum
Inuenit eurydicen : cupidiſq; amplectitur ulnis.
Hic modo cōiunctis ſpaciantur paſſibus ambo .
Nunc præcedentē ſequitur: nunc præuius anteit :
Eurydicenq; ſuam iam tuto reſpicit orpheus .
Non impune tamen ſcelus hoc ſinit eſſe lyæus :
Miſſoq; dolens ſacrorum uate ſuorum
Protinus in ſiluis matres ædonidas omnes :
Quæ uidere nefas torta radice ligauit .
Quippe pedū digitos in q̄ntum eſt quæq; ſecuta
Traxit : & in ſolidam detruſit acumine terram .
Intq; ſuum laqueis quos callidus abdidit auceps
Arus ubi cōmiſit uolucris ſenſitq; teneri
Plangitur: ac trepidans aſtringit uincula motu:
Sic quæcunq; ſolo defixa cohæſerat harum
Externata fugam fruſtra tentabat . at illam
Lenta tenet radix . exultantemq; coercet .
Dūq; ubi ſūt digiti : dū pes : dū quærit & ūgues

Aspicit in teretes lignum succedere suras.
Et conata femur mœrenti plangere dextra:
Robora percussit: pectus quoq; robora fiunt.
Robora sunt humeri: porrectaq; brachia ueros
Esse putes ramos: & non fallare putando.
Nec satis hoc baccho ē: ipsos quoq; deserit agros;
Cūq; choro meliore sui pineta thmoli
Pactolonq; petit. q̄us non aureus illo
Tēpore: nec caris erat inuidiosus harenis.
Hunc assueta cohors satyri bacchæq; frequentant;
At silenus abest: titubantem annilq; meroq;
Uricolæ cepere phryges. uinctumq; coronis
Ad regem duxere midam. cui thracius orpheus
Orgia tradiderat cum cecropio eumolpo.
Qui simul agnouit socium comitemq; sacrorum
Hospitis aduentu festum genialiter egit
Per bis quinq; dies: & iunctas ordine noctes;
Et iam stellarum sublime coegerat agmen
Lucifer undecimus. lidos cum lætus in agros
Rex uenit: & iuueni silenum reddit alumno.
Huic deus optanti gratum sed inutile fecit
Muneris arbitrium gaudens altore recepto.
Ille male usurus donis: ait: effice quicquid
Corpore cōtigero fuluum uertatur in aurum.
Annuit optatis nocituraq; munera soluit
Liber: & indoluit q̄ non meliora petisset.
Lætus abit: gaudetq; malo berecynthius heros;
Pollicitiq; fidem tangendo singula tentat.
Vixq; sibi credens non alta fronde uirentem
Ilice detraxit uirgam. uirga aurea facta est.
Tollit humo saxum: saxum quoq; palluit auro;
Cōtigit & glebam: cōtactu gleba potenti
Massa fit: arentes cereris decerpsit aristas:
Aurea messis erat. demptum tenet arbore pomū:
Hesperides donasse putes. si postibus altis
Admouit digitos: postes radiare uidentur.
Ille etiam liquidis palmas ubi lauerat undis:
Unda fluens palmis danen eludere posset.
Vix spes ipse suas animo capit: aurea fingens
Omnia. gaudenti mensas posuere ministri
Extructas dapibus: nec tostæ frugis egentes.
Tum uero siue ille sua cerealia dextra
Munera cōtigerat: cerealia dona rigebant.

Siue dapes auido cõuellere dente parabat :
Lamina fulua dapes admoto dente premebat .
Miscuerat puris autorem muneris undis :
Fusile per rictus aurum fluitare uideres .
Attonitus nouitate mali diuesq; miserq;
Effugere optat opes : & quæ modo nouerat odit .
Copia nulla famem releuat . sitis arida guttur
Vrit : & inuiso meritus torquetur ab auro .
Ad cælumq; manus & splendida brachia tollens
Da ueniam lenee pater peccauimus inquit .
Sed miserere precor : speciosoq; eripe damno .
Mite deum numen bacchus peccasse fatentem
Restituit : factiq; fide data munera soluit .
Neue male optato maneat circumlitus auro
Hade'ait ad magnis uicinum sardibus amnem :
Hercq; iugum ripæ labentibus obuius undis
Carpe uiam : donec ueries ad fluminis ortus :
Spumigeroq; tuum fonti qua plurimus exit :
Hubde caput . corpusq; simul simul elue crimen .
Sex iussæ succedit aquæ . uis aurea tinxit
Flumen : & humano de corpore cessit in amnẽ.
Nunc quoq; iam ueteris percepto semine uenæ
Arua rigent auro madidis pallentia glebis .
Ille perosus opes : siluas & rura colebat:
Panaq; montanis habitantem semper in antris .
Pingue sed ingenium mansit : nocituraq; ut ante
Cursus erant domino stultæ præcordia mentis .
Iam freta prospiciens late riget arduus alto
Tmolus in ascensu . cliuoq; extensus utroq;
Sardibus hinc : illinc paruis finitur hipepis .
Quan ibi dum teneris iactat sua carmina nymphis :
Et leue cærata modulatur harundine carmen :
Visus apollineos præ se cõtemnere cantus :
Iudice suo thmolo certamen uenit ad impar :
Monte suo senior iudex cõsedit : & aures
Liberat arboribus : quercu coma cærula tantum
Cingitur :& pendent circum caua tempora glãdes.
Isq; deum pecoris spectans in iudice dixit
Nulla mora est . calamis agrestibus insonat ille .
Barbaricoq; midan (aderat nam forte canenti)
Carmine deliuit . post hunc sacer ora resoluit
Thmolus ad os phœbi .uultum sua silua secuta ẽ.
Ille caput flauum lauro parnasside unctus :

Verrit humum tyrio ſaturata murice palla.
Diſtinctamq; lyram gemmis & dentibus indis
Suſtinet a leua: tenuit manus altera plectrum.
Artificis ſtatus ipſe fuit: cum ſtamina docto
Pollice ſollicitat: quorum dulcedine captus
Pana iubet thmolus citharæ ſummittere cannas.
Iudicium ſanctiq; placet ſententia montis
Omnibus: arguitur tamen atq; iniuſta uocatur
Vnius ſermone midæ: nec delius aures
Humanam ſtolidas patitur retinere figuram:
Sed trahit in ſpatium: uilliſq; albentibus implet.
Inſtabileſq; illas facit: & dat poſſe moueri.
Cætera ſunt hominis: partem damnatur in unã.
Induiturq; aures lente gradientis aſelli.
Ille quidem celare cupit: turpiq; pudore
Tempora purpureis tentat uelare thiaris.
Sed ſolitus longos ferro reſecare capillos
Viderat hoc famulus: qui cũ nec prodere uiſum
Dedecus auderet cupiens efferre ſub auras:
Nec poſſet reticere tamen: ſecedit: humumq;
Effodit: & domini quales aſpexerit aures
Voce refert parua: terræq; imurmurat hauſtæ.
Indicium q; ſuæ uocis tellure regeſta
Obruit: & ſcrobibus tacitus diſcedit opertis.
Creber harundinibus tremulis ibi ſurgere lucus
Cœpit: & ut primum pleno maturuit anno
Prodidit agricolam: leni nam motus ab hauſtro
Obruta uerba refert. dominiq; coarguit aures.
Vltus abit thmolo: liquidumq; per aera uectus
Anguſtum citra pontum nepheleidos helles
Laomedonteis latotus aſtitit aruis.
Dextera ſygæi: rethei leua profundi
Ara panopæo uetus eſt ſacrata tonanti.
Inde nouæ primum moliri mœnia troiæ
Laomedonta uidet: ſuſceptaq; magna labore
Creſcere difficili: nec opes expoſcere paruas.
Cũq; tridentigero tumidi domitore profundi
Mortalem induitur formam: phrygiæq; tyranno
Edificant muros pacto pro mœnibus auro.
Stabat opus. pretium rex inficiatur: & addit
Perfidiæ cumulum falſis periuria uerbis.
Non ĩpune feres rector maris inquit: & omnes
Inclinauit aquas ad auaræ mœnia troiæ.

Inq; freti formam terram conuertit: opesq;
Abstulit agricolis: & fluctibus obruit agros.
Pœna neq; hæc satis est. regis quoq; filia monstro
Pvlsa ad saxa reuincta
Bindicat alcides: promissaq; munera dictos
Nosci equos: tantiq; operis mercede negata
His periura capit superatæ mœnia troiæ.
Nec pars militiæ telamon sine honore recessit:
Hesioneq; data potitur: nam coniuge peleus
Clarus erat diua. nec aui magis ille superbit
Nomine q̃ soceri. siquidem iouis esse nepotem
Nõtigit haud uni. cõiunx dea cõtigit uni.
Nanq; senex thetidi proteus prædixerat udæ
Nõcipe: mater eris iuuenis qui fortibus armis
Acta patris uincet. maiorq; uocabitur illo.
Ergo ne quicq̃ mundus ioue maius haberet:
Quauis haud tepidos sub pectore senserat ignes
Iuppiter: æquoreæ thetidis cõnubia uitat.
Nanq; sua æaciden succedere uota nepotem
Vssit: & amplexus in uirginis ire marinæ.
Est sinus æmoniæ curuos falcatus in arcus.
Brachia procurrunt: ubi si foret altior unda
Portus erat: sũmis inductum est æquor arenis.
Littus habet solidum: quod nec uestigia seruet:
Nec remoretur iter: nec opertum pendeat alga.
Myrtea silua subest bicoloribus obsita baccis.
Est specus in medio: natura factus an arte
Ambiguũ est. magis arte tamen: quo sæpe uenire
Serenato delphine sedens theti nuda solebas.
Illic te peleus ut somno uincta iacebas
Occupat: & quoniam precibus tẽtata repugnas:
Vim parat: innectens ambobus colla lacertis.
Quod nisi ueniisses uariatis sæpe figuris
Ad solitas artes: auso foret ille potitus:
Sed modo tu uolucris. uolucrẽ tamẽ ille tenebat:
Nunc grauis arbor eras: hærebat in arbore peleus.
Tertia forma fuit maculosæ tigridis: illa
Territus æacides a corpore brachia soluit.
Isq; deos pelagi uino super æquora fuso
Et pecoris fibris & fumo thuris adorat:
Donec carpathius medio de gurgite uates
Æacide dixit thalamis potiere petitis.
Nau modo cum gelido sopita quieuit in antro

Ignaram laqueis uinclocꝙ inecte tenaci.
Nec te decipiat centum mentita figuras.
Sed preme quicquid erit: dū cꝑ fuit āte reformet.
Dixerat hæc proteus: & cōdidit æquore uultum.
Admiſitꝙ ſuos in uerba nouiſſima fluctus.
Pronus erat titan: inclinatoꝙ petebat
Heſperium temone fretum: cum pulchra relicto
Nereis ingreditur cōſueta cubilia fluctu.
Vix bene uirgineos peleus inuaſerat artus:
Illa nouat formas: donec ſua membra teneri
Senſit: & in partes diuerſas brachia tendens:
Tunc demū īgemuit. neꝙ ait ſine numine uīcis:
Exhibita eſtꝙ thetis. cōfeſſam amplectitur heros.
Et potitur uotis. ingentiꝙ implet achille.
Felix & nato felix & cōiuge peleus.
Et cui ſi demas iugulati crimina phoci:
Omnia cōtigerant. fraterno ſanguine ſontem
Expulſumꝙ domo patria trachinia tellus
Accipit: hic regnum ſine ui ſine cæde tenebat
Lucifero genitore ſatus: patrumꝙ nitorem
Ore ferens cæyx: illo qui tempore mœſtus
Diſſimiliſꝙ ſui fratrem lugebat ademptum:
Quo poſtq̄ æacides feſſus curaꝙ uiaꝙ
Venit: & intrauit paucis comitantibus urbem:
Quoſꝙ greges pecorū: quæ ſecū armēta trahebat
Haud procul a muris ſub opaca ualle reliquit.
Copia cum facta eſt adeundi tecta tyranni
Velamenta manu prætendens ſupplice: qs ſit:
Quoꝙ ſatus memorat: tantum ſua crimina celat:
Mentiturꝙ fugæ cauſam. petit urbe uel agro
Seiuuet: hunc contra placido trachinius ore
Talibus alloqtur: mediæ quoꝙ cōmoda plebi
Noſtra patent peleu: nec īhoſpita regna tenemus:
Addiicis huic animo monumenta potentia: clarꝙ
Nomen: auumꝙ iouē. nec tēpora pde precādo:
Quod petis omne feres: tuaꝙ hæc ꝑ parte uocato
Qualiacūꝙ uides. utinam meliora uideres.
Et flebat. moueat tantos quæ cauſa dolores
Peleuſꝙ comiteſꝙ rogant: quibus ille profatur.
Horſitan hanc uolucrem quæ rapto uiuit: & ōnes
Terret aues ſēper pennas habuiſſe putetis.
Virfuit: & quanta eſt animi cōſtantia: tantum
Acer erat: belloꝙ ferox: ad uimꝙ paratus.

Nomine dædalion illo genitore creatus:
Qui uocat auroram : cæloq; nouiſſimus exit.
Culta mihi pax eſt . pacis mihi cura tenendæ
Cõiugiiq; fuit : fratri fera bella placebant .
Illius uirtus gentes regeſq; ſubegit :
Quæ nunc thiſbæas agitat mutata columbas .
Nata erat huic chione : quæ dotatiſſima forma
Mille procis placuit bis ſeptem nubilis annis .
Forte reuertentes phœbus maiaq; creatus :
Ille ſuis delphis : hic uertice cyllenæo
Videre hanc pariter : pariter traxere calorem .
Spem ueneris differt in tempora noctis apollo .
Non fert ille moras: uirgaq; mouente ſoporem
Virginis os tangit : tactu iacet illa potenti":
Imq; dei patitur . nox cælum ſparſerat aſtris .
Phœbus anum ſimulat:præreptaq; gaudia ſumit:
Et ſua maturus cõpleuit tempora uenter :
Lipedis de ſtirpe dei uerſuta propago
Naſcitur autolicus furtum ingenioſus ad omne .
Qui facere aſſueuit patriæ non degener artis
Candida de nigris : & de candentibus atra .
Naſcitur e phœbo: nanq; eſt enixa gemellos :
Carmine uocali clarus citharaq; philemon .
Quid peperiſſe duos : & diis placuiſſe duobus :
Et forti genitore & progenitore tonante
Eſſe ſatã prodeſt ? an obeſt quoq; gloria multis ?
Obfuit huic certe : quæ ſe præferre dianæ
Suſtinuit:faciemq; deæ culpauit.at illi
Ira ferox mota eſt . factiſq; placebimus inquit .
Nec mora curuauit cornu neruoq; ſagittam
Impulit: & mentam traiecit harundine linguã .
Lingua iacet : nec uox tẽtataq; uerba ſequuntur :
Moriantemq; loqui cum ſanguine uita reliquit .
Quam miſer o pietas ego tunc patrioq; dolorem
Corde tuli : fratriq; pio ſolatia dixi .
Quæ pater haud aliter q̃ cautes murmura ponti
Accipit :& natam delamentatur adẽptam .
Tuetо ardentem uidit : quater impetus illi
In medios fuit ire rogos : quater inde repulſus
Cõcita mẽbra fugæ mandat : ſimiliſq; iuuenco
Picula crabronum preſſa ceruice gerenti :
Quæ uia nulla ruit, iam tum mihi currere uiſus
Plus homine eſt . alasq; pedes ſumpſiſſe putares:

Effugit ergo omnes : ueloxq; cupidine leti
Vertice parnassi potitur. miseratus apollo
Cum se dædalion saxo misisset ab alto :
Fecit auem : & subitis pendentem sustulit alis.
Oraq; adunca dedit : curuos dedit ūguibus hamos;
Virtutem antiquam maiores corpore uires .
Et nūc accipiter nulli satiſs æquus in omnes
Sæuit aues : aliisq; dolens fit causa dolendi :
Quæ dum lucifero genitus miracula narrat
De consorte suo cursu festinus anhelo
Aduolat armenti custos phoceus anetor .
Et pēleu peleu magnæ tibi nuncius adsum
Cladis ait . quodcūq; ferat iubet edere peleus .
Pendet & ipse metu : trepidi trachinius oris .
Ille refert : fessos ad littora curua iuuencos
Appuleram : medio cum sol altissimus orbe
Tantum respiceret : q̄ntum supereſſe uideret :
Parsq; boum fuluis genua inclinarat arenis .
Latarumq; iacens campos spectabat aquarum .
Pars gradibus tardis illuc errabat : & illuc
Nantq; alii : celsoq; extant super æquora collo .
Tēpla mari subsunt : nec marmore clara nec auro
Sed trabibus densis lucoq; umbrosa uetusto .
Nereides nereusq; tenent . hos nauita pōnti
Edidit esse deos : dum retia littore siccat .
Iuncta palus huic est densis obsessa salictis :
Quam restagnantis fecit maris unda paludem :
Inde fragore graui strepitus loca proxima terret
Bellua uasta lupus : siluisq; paluſtribus exit :
Oblitus & spumis & crasso sanguine rictus :
Fulmineus rubra suffusus lumina flama .
Qui q̄q̄ sæuit pariter rabieq; fameq;
Acrior est rabie . neq; enim ieiunia curat
Cæde boum diramq; famem finire : sed omne
Vulnerat armentum : sternitq; hostiliter omnes .
Pars quoq; de nobis funesto saucia morsu
Dum defensamus : leto est data . sanguine littus
Vndaq; prima rubet : demugitæq; paludes .
Sed mora damnosa est : nec res dubitare remittit.
Dum supereſt aliquid : cuncti coeamus ad arma :
Arma capessamus cōiunctaq; tela feramus :
Dixerat agrestis . nec pelea damna mouebant .
Sed memor admissi nereida colligit orbam .

DIRIPIT DAMNA SUO INFERIAS EXTINCTO MITTERE PHOCO ;
INDUERE ARMA UIROS UIOLENTAQ; SUMERE TELA
EX IUBET CÆTHEUS: CUM QUIS SIMUL IPSE PARABAT
RE . SED ALCYONE CONIUNX EXCITA TUMULTU
ROSILIT : & NONDUM TOTOS ORNATA CAPILLOS
ISUCIT HOS IPSOS . COLLOQ; INFUSA MANTI
ITTAT UT AUXILIUM SINE SE UERBISQ; PRECATUR
T LACHRYMIS : ANIMASQ; DUAS UT SERUET IN UNA .
EACIDES ILLI . PULCHROS REGINA PIOSQ;
ONE METUS . PLENA EST PROMISSI GRATIA UESTRI .
Õ PLACET ARMA MIHI CÕTRA NOUA MÕSTRA MOUERE.
UMEN ADORANDUM PELAGI EST . ERAT ARDUA TURRIS:
RCE LOCI SUMA : FESSIS LOCA GRATA CARINIS .
SCENDUNT ILLUC : STRATOSQ; IN LITTORE TAUROS
UM GEMITU ASPICIUNT : UASTATOREMQ; CRUENTO
RE FERUM LONGOS INFECTUM SANGUINE UILLOS .
NDE MANUS TENDENS IN APERTI LITTORA PONTI:
ÆRULEAM PELEUS PSAMATEN UT FINIAT IRAM
RAT : OPEMQ; FERAT . NEC UOCIBUS ILLA ROGANTIS
LECTITUR ÆACIDÆ . THETIS HANC PRO CÕIUGE SUPPLEX
CCEPIT UENIAM . SED & IRREUOCATUS AB ACRI
ÆDE LUPUS PERSTAT DULCEDINE SANGUINIS ASPER :
ONEC INHÆRENTEM LACERÆ CERUICE IUUENCÆ
ARMORE MUTAUIT : CORPUS PARITERQ; COLOREM
IN NIA SERUAUIT . LAPIDIS COLOR INDICAT ILLUM
AM NON ESSE LUPUM : IAM NON DEBERE TIMERI .
EC TAMEN HAC PROFUGUM CONSISTERE PELEA TERRA
ATA SINUNT : MAGNETAS ADIT UAGUS EXUL : & ILLIC
UMIT AB HÆMONIO PURGAMINA CÆDIS ACHASTO .
NTEREA FRATRISQ; SUI FRATREMQ; SECUTUS
NXIA PRODIGUS TURBATUS PECTORA CÆYX
ONSULAT UT SACRAS HOMINUM OBLECTAMINA SORTES
D CLARIUM PARAT ITE DEUM: NÃ TEMPLA ,PPHANUS
NUIA CUM PHLEGYIS FACIEBAT DELPHICA PHOIBAS .
ONSILII TAMEN ANTE SUI FIDISSIMA CERTAM
E FACIT ALCYONE . CUI PROTINUS INTIMA FRIGUS
SSA RECEPERUNT . BUXOQ; SIMILLIMUS ORA
ALLOR OBIT . LACHRYMISQ; GENÆ MADUERE PROFUSIS .
ER CONATA LOQUI : TER FLETIBUS ORA RIGAUIT .
INGULTUQ; PIAS INTERRUMPENTE QUERELAS:
UÆ MEA CULPA TUAM DIXIT CARISSIME MENTEM
ERTIT ? UBI EST QUÆ CURA MEI PRIOR ESSE SOLEBAT ?
AM POTES ALCYONE SECURUS ABESSE RELICTA ?

Iam uia longa placet? iam ſum tibi carior abſēs?
At puto per terras iter eſt. tantumq; dolebo
Non etiam metuam. curæq; timore carebunt:
Æquora me terrent: & ponti triſtis imago.
Et laceras nuper tabulas in littore uidi.
Et ſæpe in tumulis ſine corpore nomina legi.
Neue tuum fallax animum fiducia tangat:
Quod ſocer hippotades tibi ſit: qui carcere fortes
Contineat uentos: & cum uelit æquora placet.
Cum ſemel emiſſi tenuerunt æquora uenti:
Nil illis uetitum eſt. incōmutataq; tellus
Omnis: & omne fretū ē. cæli quoq; nubila uexāt.
Excutiuntq; feris rutilos concurſibus ignes.
Quo magis hos noui. nam noui & ſæpe paterna
Parua domo uidi: magis hos reor eſſe timendos:
Quam tua ſi flecti precibus ſententia nullis
Care poteſt coniunx: nimiumq; es certus eundi:
Me quoq; tolle ſimul. certe iactabimur una.
Nec niſi quæ patiar metuam: pariterq; feremus
Quicquid erit: pariter ſuper æquora lata feremur.
Talibus æolidis dictis lachrymiſq; mouetur
Sydereus coniunx: neq; enim minor in ipſo eſt.
Sed neq; propoſitos pelagi dimittere curſus:
Nec uult alcyonen in partem adhibere periclī.
Multaq; reſpondit timidum ſolantia pectus.
Non tamen iccirco cauſam probat. addidit illis
Hoc quoq; lenimen: quo ſolo flexit amantem.
Longa quidē eſt nobis omnis mora. ſed tibi iuro
Per patrios ignes ſi me modo fata remittant:
Ante reuerſurum q̄ bis luna impleat orbem.
His ubi promiſſis ſpes eſt admota recurſus:
Protinus eductam naualibus æquore tingi:
Aptariq; ſuis pinum iubet armamentis.
Qua uiſa: rurſus ueluti præſaga futuri
Horruit alcyone. lachrymaſq; emiſit obortas.
Amplexuſq; dedit. triſtiq; miſerrima tandem
Oreuale dixit: collapſaq; corpore toto eſt.
At iuuenes: quærente moras æyce reducunt
Ordinibus geminis ad fortia pectora remos.
Æqualiq; ictu ſcindunt freta. ſuſtulit illa
Humentes oculos: ſtantemq; in puppe recurua:
Concuſſaq; manu dantem ſibi ſigna maritum
Prima uidet: redditq; notas. ubi terra receſſit

Longius: atq; oculi nequeunt cognoscere uultus:
Dum licet insequitur fugientem lumine pinum.
Hæc quoq; ut haud poterat spatio sumota uideri:
Vela tamen spectat sumo fluitantia malo.
Vt nec uela uidet: uacuum petit anxia lectum.
Sic eq; toro ponit. renouat lectusq; locusq;
Icyones lachrymas. & quæ pars admonet absit.
Portubus exierant. & mouerat aura rudentes.
Obuertit lateri pendentes nauita remos.
Omnaq; in summa locat arbore: totaq; malo
Carbasa deducit: uementesq; accipit auras.
Vt minus: aut certe medium nõ amplius æquor
Cuppe seccabatur: longeq; erat utraq; tellus:
Cum mare sub noctem tumidis albescere cœpit
Fluctibus: & præceps spirare ualentius eurus.
Ardua iandudum dimittite cornua rector
Clamat: & antennis tendite uelum.
Hic iubet: impediunt aduersæ iussa procellæ.
Nec sinit audiri uocem fragor æquoris ullam.
Sponte tamen properant alii subducere remos:
Pars munire latus: pars uentis uela negare.
Gerit hic fluctus. æquorq; refundit in æquor.
Hic rapit antennas: quæ dum sine lege reguntur:
Spreta crescit hyems. omniq; a parte feroces
Bella gerunt uenti: fretaq; indignantia miscent.
Ipse pauet: nec se quis sit status ipse fatetur
Scire ratis rector: nec quid iubeat ue uelit ue:
Tanta mali moles: tantoq; potentior arte est.
Quippe sonant clamore uiri: stridore rudentes:
Undarum incursu grauis unda: tonitribus æther.
Fluctibus erigitur cælumq; æquare uidetur
Pontus: & inductas aspergine tangere nubes.
Et modo cum fuluas eximo uertit harenas
Concolor est illis: stygia modo nigrior unda:
Spumiscit interdum spumisq; sonantibus albet.
Ipsa quoq; his agitur uicibus trachinia puppis.
Et nunc sublimis ueluti de uertice montis
Despicere in ualles imumq; acheronta uidetur.
Nunc ubi demissam curuum circunstetit æquor:
Suspicere inferno sumum de gurgite cælum.
Sæpe dat ingentem fluctu latus icta fragorem.
Nec leuius pulsata sonat: q̃ ferreus olim
Cum laceras aries balistaq; concutit arces.

Vtq; ſolent ſumptis incurſu uiribus ire
Pectore in arma feri protentaq; tela leones:
Sic ubi ſe uentis cõmiſerat unda cohortis:
Ibat in arma ratis: multoq; erat altior illis.
Iamq; labant cunei: ſpoliataq; tegmine cæræ
Rima patet. præbetq; uiam letalibus undis.
Ecce cadunt late reſolutis nubibus imbres.
Inq; fretum credas totum deſcendere cælum.
Inq; plagas cæli tumefactum ſcandere pontum:
Vela madent nimbis. & cum cæleſtibus undis
Aequoreæ miſcentur aquæ. caret ignibus æther.
Cæcaq; nox premitur tenebris hyemiſq; ſuiſq;.
Diſcutiunt tamen has: præbentq; micantia lumẽ
Fulmina: fulmineis ardeſcunt ignibus undæ.
Dat quoq; iam ſaltus intra caua tecta carinæ
Fluctus. & ut miles numero præſtantior omni
Cum ſæpe aſſiluit defenſæ mœnibus urbis:
Spe potitur tandem: laudiſq; accenſus amore
Inter mille uiros murum tamen occupat unus:
Sic ubi pulſarunt celſi latera ardua fluctus:
Vaſtius inſurgens decimæ ruit impetus undæ.
Nec prius abſiſtit feſſam oppugnare carinam:
Quam uelut in captæ deſcendat mœnia nauis.
Pars igitur tentabat adhuc inuadere pinum.
Pars maris itus erat: trepidãt haud ſegnius oẽs:
Quam ſolet urbs aliis murum fodientibus extra:
Atq; aliis murum trepidare tenentibus intus.
Deficit ars. animiq; cadunt. totidemq; uidentur
Quot uenũt fluctus ruere atq; irrumpere mortes.
Nõ tẽet hic lachrymas: ſtupet hic: uocat ille beatos
Funera quos maneant. hic uotis numen adorat:
Brachiaq; ad cælum quod non uidet inta tollens
Poſcit opem: ſubeunt illi fraterq; parenſq;:
Hic cũ pignoribus domus: & quod cuiq; relictũ ẽ.
Alcyone cæyca mouet. cæycis in ore
Nulla niſi alcyone eſt. & cum deſyderet unam
Gaudet abeſſe tamen. patriæ quoq; uellet ad oras
Reſpicere: inq; domum ſupremos uertere uultus:
Verum ubi ſit neſcit. tanta uertigine pontus
Feruet. & inducta piceis e nubibus umbra
Omne latet cælum: duplicataq; noctis imago.
Frangitur incurſu nimboſi turbinis arbor.
Frangitur & regimen: ſpoliiſq; animoſa ſuperſtes

Vnda uelut uictrix: ſinuataq; deſpicit undas.
Nec leuius q̄ ſi quis athon pindumq; reuulſos
Sede ſua totos in apertum euerteret æquor:
Præcipitata cadit: pariterq; & pondere & ictu
Mergit in ima ratem: cum qua pars magna uiroꝝ
Gurgite preſſa graui: nec in aera reddita fato
Fūcta ſuo ē: alii partes & membra carinæ
Tūca tenent. tenet ipſe manu qua ſceptra ſolebat
Fragmina nauigii cæyx. ſocerumq; patremq;
Inuocat heu fruſtra. ſed plurima nantis in ore
Alcyone coniunx: illam meminitq; refertq;.
Illius ante oculos ut agant ſua corpora fluctus
Optat: ut exanimis manibus tumuletur amicis.
Dum natat: abſentē quotiēs ſinit hiſcere fluctus:
Nominat alcyonen: ipſiſq; immurmurat undis.
Ecce ſuper medios fluctus niger arcus aquarum
Frangitur: & rupta merſum caput obruit unda.
Lucifer obſcurus: nec quem cognoſcere poſſes:
Illa nocte fuit. quoniamq; excedere cælo
Non licuit: denſis ſua texit nubibus ora.
Eolis interea tantorum ignara malorum
Inumerat noctes. & iam quas induat ille
Feſtinat ueſtes: iam quas ubi uenerit ille:
Pſa gerat. redituſq; ſibi promittit inanes.
Omnibus illa quidem ſuperis pia thura ferebat.
Ante tamen cunctos iunonis templa colebat.
Procq; uiro qui nullus erat ueniebat ad aras.
Utq; foret ſoſpes coniunx ſuus: utq; rediret
Optabat: nullamq; ſibi præferret. at illi
Hoc de tot uotis poterat contingere ſolum.
Et dea non ultra pro functo morte rogari
Auſtinet. utq; manus funeſtas arceat aris:
Iri meæ dixit fidiſſima nuntia uocis
Ire ſopori feram ſomni uelociter aulam.
Extinctiq; iube cæycis imagine mittat
Omnia ad alcyonen ueros narrantia caſus.
Dixerat. induitur uelamina mille colorum
Iris: & arquato calum curuamine ſignans
Secta petit iuſſi ſub nube latentia regis.
Eſt prope cimmerios longo ſpelunca receſſu
Mons cauus: ignaui domus & penetralia ſomni.
Quo nunq̄ radius oriens medius ue cadens ue
Phœbus adire poteſt. nebulæ caligine mixtæ

Exhalantur humo . dubiæq; crepuſcula lucis
Non uigil ales ibi criſtati cantibus oris
Euocat auroram : nec uoce ſilentia rumpunt
Sollicitiue canes : canibus ue ſagacior anſer :
Non fera : non pecudes : non moti flamine rami :
Humanæ ue ſonum reddunt conuitia linguæ .
Muta quies habitat . ſaxo tamen exit ab imo
Riuus aquæ lethes : per quem cũ murmure labẽs
Inuitat ſomnos crepitantibus unda lapillis .
Ante fortes antri fœcunda papauera florent .
Innumeraq; herbæ : quarum de lacte ſoporem
Nox legit : & ſpargit per opacas humida terras .
Ianua ne uerſo ſtridorem cardine reddat
Nulla domo tota eſt . cuſtos in limine nullus .
In medio torus eſt hebeno ſublimis in antro
Plumeus : unicolor pullo uelamine tectus :
Quo cubat ipſe deus membris langore ſolutis .
Hunc circa paſſim uarias imitantia formas
Somnia uana iacẽt totidem : quot meſſis ariſtas :
Silua gerit frondes : eiectat littus arenas .
Quo ſimul intrauit : manibuſq; obſtantia uirgo
Somnia dimouit : ueſtis fulgore reluxit
Sacra domus : tardaq; deus grauitate iacentes
Vix oculos tollens iterumq; iterumq; relabens :
Summaq; percutiens nutanti pectora mento
Excuſſit tandem ſibi ſe : cubitoq; leuatus
Quid ueniat (cognouit enim) ſcitatur . at illa
Somne quies rerum placidiſſime ſomne deorum
Pax animi : quem cura fugit : qui corpora duris
Feſſa miniſteriis mulces : reparaſq; labori :
Somnia quæ ueras æquant imitamine formas :
Herculeam trachina iube ſub imagine regis
Alcyonen adeant : ſimulacraq; naufraga fingãt .
Imperat hoc iuno . poſtq̃ mandata peregit :
Iris abit (neq; enim ulterius tolerare ſoporis
Vim poterat) labiq; ut ſomnum ſenſit in artus
Effugit : & remeat per quos modo uenerat arcus .
At pater e populo natorum mille ſuorum
Excitat attificem ſimulatoremq; figuræ
Morphea . non illo iuſſos ſolertius alter
Exprimit inceſſus : uultumq; ſonũq; loquendi
Addicit & ueſtes & conſuetiſſima quæq;
Verba . ſed hic ſolos homines imitatur : at alter

Fera: fit uolucris: fit longo corpore ſerpens.
Hunc iceon ſuperi: mortale phebetora uulgus
Nominat: eſt etiam diuerſæ tertius artis
Panthaſos: ille in humũ ſaxũq; undãq; trabẽq;
Quæq; uacant anima fallaciter omnia tranſit.
Regibus hi ducibuſq; ſuos oſtendere uultus
Nocte ſolent: populos alii plebemq; pererrant:
Præterit hos ſenior. cunctiſq; e fratribus unum
Morphea qui peragat thaumantidos edita ſõnus
Eligit: & rurſus molli langore ſolutus
Depoſuitq; caput ſtratoq; recondidit alto:
Ille uolat nullos ſtrepitus facientibus alis:
Per tenebras: intraq; moræ breue tempus in urbẽ
Peruenit hæmoniam. poſitiſq; e corpore pennis
In faciem cæycis abit. ſumptaq; figura:
Exanimi ſimilis ſine ueſtibus ullis
Coniugis ante torum miſeræ ſtetit. uda uidetur
Barba uiri: madidiſq; grauis fluere unda capillis:
Cum lecto incumbens fletu ſuper ora profuſo
Hæc ait: agnoſcis cæyca miſerrima coniunx?
An mea mutata eſt facies nece? reſpice: noſces:
Inueniesq; tuo pro coniuge coniugis umbram.
Nil opis alcyone nobis tua uota tulerunt.
Occidimus: falſo tibi me promittere noli.
Nubilus ægæo deprendit in æquore nauem
Auſter: & ingenti iactatam flamine ſoluit.
Oraq; noſtra tuum fruſtra clamantia nomen
Implerunt fluctus. non hæc tibi nunciat auctor
Ambiguus: non iſta uagis rumoribus audis.
Ipſe ego fata tibi præſens mea naufragus edo.
Surge age da lachrymas: lugubriaq; îdue: nec me
Indeploratum ſub inania tartara mitte.
Dixit his uocem morpheus: quam coniugis illa
Crederet eſſe ſui: fletus quoq; fundere ueros
Viſus erat: geſtumq; manus cæycis habebat.
Ingemit alcyone. lachrymas mouet. atq; lacertos
Per ſomnum corpuſq; petens amplectitur ũbras.
Exclamatq; mane. quo te rapis? ibimus una.
Voce ſua ſpecieq; uiri turbata ſoporem
Excutit: & primo ſi ſit circunſpicit illic:
Qui modo uiſus erat. nam moti uoce miniſtri
Intulerant lumen: poſtq̃ non inuenit uſq̃:
Percutit ora manu: laniatq; a pectore ueſtes.

Pectoraq; ipſa ferit . nec crines ſoluere curans
Scindit : & altrici quæ luctus cauſa roganti :
Nulla eſt alcyone nulla eſt ait . occidit una
Cum cæyce ſuo . ſolantia tollite uerba .
Naufragus interiit . uidi agnouiq; manuſq;
Et diſcedentem cupiens retinere : tenenti
Vmbra fuit . ſed & umbra tamē manifeſta : uiriq;
Vera mei . non ille quidem ſi quæris habebat
Aſſuetos uultus : nec quo prius ore nitebat .
Pallentem nudumq; & adhuc humente capillo
Infelix uidi . ſtetit hoc miſerabilis ipſo
Ecce loco . & quærit ueſtigia ſiqua ſuperſint .
Hoc erat hoc animo quod diuinante timebam :
Et ne me fugiens uentos ſequerere rogabam .
At certe uellem (quoniam periturus abibas)
Me quoq; duxiſſes : fuit ah fuit utile tecum
Ire mihi : neq; enim uitæ de tempore quicq̄
Non ſimul egiſſem : nec mors diſcreta fuiſſet .
Nunc abſens perii: iactor quoq; fluctibus abſens.
Et ſine me te pontus habet. crudelior ipſo
Sit mihi mens pelago : ſi uitam ducere nitar
Longius : & tanto pugnem ſupereſſe dolori :
Sed neq; pugnabo : nec te miſerande relinquam ,
Et tibi nunc ſaltem ueniam comes: inq; ſepulcro
Si non urna : tamen iunget nos littera : ſi non
Oſſibus oſſa meis : at nomen nomine tangam .
Prohibet lura dolor prohibet : uerboq; interuenit omni
Plangor : & attonito gemitus a corde trahuntur.
Mane erat . egreditur tectis ad littus : & illum
Mœſta locum repetit de quo ſpectarat euntem .
Dumq; moratur ibi : dumq; hic retinacula ſoluit :
Hoc mihi diſcedens dedit oſcula littore dicit :
Dumq; notata oculis reminiſcitur acta : fretumq;
Proſpicit : in liquida ſpatio diſtante tuetur
Neſcio quid q̄ſi corpus aqua . primoq; quidi illud
Eſſet : erat dubium. poſtq̄ paulum appulit unda
Et q̄uis aberat : corpus tamen eſſe liquebat .
Quis foret ignorās: quia naufragus: omīe mota ē:
Et tanq̄ ignoto lachrymam daret : heu miſer inqt
Quiſquis es: & ſi qua eſt coniūx tibi fluctibus actū
Fit propius corpus: quod quo magis illa tuetur
Hoc minus & minus ē mētis ſua: iamq; propīquæ
Admotum terræ: iam quod cognoſcere poſſet

Cernit, erat coniunx, ille est exclamat. & una
Ora: comas: uestem lacerat. tendensq; tremētes
Ad cæyca manus: sic o carissime coniunx
Sic ad me miserande redis? ait. adiacet undis
Facta manu moles: quæ primas æquoris undas
Frangit: & incursus quæ prædelassat aquarum:
Insilit huc: mirumq; fuit potuisse: uolabat.
Percutiensq; leuem modo natis aera pennis
Stringebat sūmas ales miserabilis undas.
Dumq; uolat mœsto similem plenumq; querelæ
Ora dedere sonum tenui crepitantia rostro.
At uero tetigit mutum & sine sanguine corpus:
Dilectos artus amplexa recentibus alis
Frigida nequicq̄ duro dedit oscula rostro.
Senserit hoc cæyx: an uultum motibus undæ
Tollere sit uisus populus dubitabat: at ille
Senserat: & tandem superis miserantibus ambo
Luce mutantur. fatis obnoxius iisdem
Hunc quoq; mānsit amor. nec coniugiale solutū est
Fœdus in alitibus: coeunt fiuntq; parentes.
Atq; dies placidos hyberno tempore septem
Incubat alcyone pendentibus æquore nidis.
Tum uia tuta maris: uentos custodit & arcet
Æolus egressu: præstatq; nepotibus æquor.
¶ Hos aliquis senior circum freta lata uolantes
Spectat: & ad finem seruatos laudat amores:
Proximus: aut idem si fors tulit: hic quoq; dixit
Quem mare carpentē substrictaq; cruta gerētem
Aspicis: ostendens spatiosum in guttura mergū:
Regia progenies: & si descendere ad ipsum
Ordine perpetuo quæris: sunt huius origo
Ilus & assaracus: raptusq; iouī ganymedes:
Laomedon ue senex: priamusq; nouissima troiæ
Tempora sortitus: frater fuit hectoris iste.
Qui nisi sensisset prima noua fata iuuenta:
Forsitan inferius non hectore nomen haberet:
Quamuis est illum proles enixa dimantis:
Facon umbrosa furtim peperisse sub ida
Fertur alixiroe gracili conata bicorni.
Derat hic urbes. nitidaq; remotus ab aula
Secretos montes & inambitiosa colebat
Rura: nec iliacos cœtus nisi rarus adibat.
Non agreste tamen: nec inexpugnabile amori

Pectus habens : ſiluas captatam ſæpe per omnes
Aſpicit eperien patria crebenida ripa
Iniectos humeris ſiccantem ſole capillos .
Viſa fugit nymphe ueluti perterrita fuluum
Cerua lupum : longeq; lacu deprenſa relicto
Accipitrem fluuialis anas : quam troius heros
Inſequitur : celeremq; metu celer urget amore :
Ecce latens herba coluber fugientis adunco
Dente pedem ſtrinxit : uituſq; in corpore liquit .
Cum uita ſuppreſſa fuga eſt . amplectitur amẽs
Exanimem : clamatq; piget piget eſſe ſecutum .
Sed non hoc timui : nec erat mihi uincere tanti .
Perdidimus miſerā nos te duo : uulnus ab ãgue ẽ :
Me cauſa data eſt . ego ſum ſceleratior illo :
Qui tibi morte mea mortis ſolatia mittam :
Dixit : & eſcopulo quem rauca ſubederat unda
Decidit in pontum . tethys miſerata cadentem
Molliter excepit . nantemq; per æquora pennis
Texit : & optatæ non eſt data copia mortis .
Indignatur amans inuitum uiuere cogi .
Obſtatiq; animæ miſera de ſede uolenti
Exire : utq; nouas humeris aſſumpſerat alas
Subuolat : atq; iterum corpus ſup æquora mittit .
Pluma leuat caſus . furit eſacus : inq; profundũ
Pronus abit . letiq; uiam ſine fine retentat .
Fecit amor maciem : longa internodia crurum :
Longa manet ceruix : caput eſt a corpore longe .
Aequor amat : nomenq; manet quia mergit illic .

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER . XII .

Finesciv assvmptis
priamus pater eſacon alis
Viuere : lugebat . tumulo
quoq; nomen habenti
Inferias dederat cum
fratribus hector inanes .
Defuit officio paridis præſentia triſti .
Poſtmodo qui rapta longum cum coniuge bellũ
Attulit in patriam . coniuratæq; ſequuntur
Mille rates : gentiſq; ſimul cõmune pelaſgæ .
Nec dilata foret uindicta : niſi æquora ſæui

Inuia feciſſent uenti: boetaq; tellus
Aulide piſcoſa puppes tenuiſſet ituras.
Hic patrio de more ioui cum ſacra paraſſent:
Tuetus accenſis incanduit ignibus ara:
Serpere cæruleum danai uidere draconem
In platanum: cœptis quæ ſtabat proxima ſacris.
Nidus erat uolucrum bis quatuor arbore ſũma.
Quas ſimul & matrem circum ſua damna uolãtẽ
Corripuit ſerpens: auidaq; recondidit aluo.
Obſtupuere omnes. at uates prouidus augur
Eſtorides uincemus ait. gaudete pelaſgi:
Troia cadet. ſed erit noſtri mora longa laboris:
Tq; nouem uolucres in belli digerit annos.
Ille ut erat uirides amplexus in arbore ramos:
Fit lapis: & ſeruat ſerpentis imagine ſaxum.
Permanet aoniis nereus uiolentus in undis.
Bellaq; non tranſfert: & ſunt qui parcere troiæ
Neptunum credant quia mœnia fecerat urbis.
At non teſtorides. neq; enim neſcit ue tacet ue
Sanguine uirgineo placandam uirginis iram
Eſſe deæ. poſtq̃ pietatem publica cauſa
Exq; patrem uicit: caſtumq; datura cruorem
Lentibus ante aram ſtetit iphigenia miniſtris:
Victa dea eſt. nubemq; oculis obiecit: & inter
Officium turbamq; ſacri uocemq; precantum
Suppoſita fertur mutaſſe mycenida cerua.
Ergo ubi qua decuit lenita eſt cæde diana:
Et pariter phœbes: pariter maris ira receſſit:
Accipiunt uentos a tergo mille carinæ.
Multaq; perpeſſæ phrygia potiuntur arena:
Orbe locus medio eſt inter terramq; fretumq;.
Cælesteſq; plagas triplicis confinia mundi.
Vnde quod eſt uſq̃ q̃uis regionibus abſit
Inſpicitur. penetratq; cauas uox omnis ad aures:
Fama tenet. ſummaq; domum ſibi legit in arce.
Innumeroſq; aditus ac mille foramina tectis
Addidit: & nullis incluſit limina portis.
Nocte dieq; patet: tota eſt ex ære ſonanti:
Tota fremit: uoceſq; refert: iteratq; quod audit.
Nulla quies intus: nullaq; ſilentia parte.
Nec tamen eſt clamor: ſed paruæ murmura uocis:
Qualia de pelagi ſi quis procul audiat undis
Eſſe ſolent: qualem ue ſonum cũ iuppiter atras

Increpuit nubes extrema tonitrua reddunt.
Atria turba tenet: ueniunt leue uulgus euntq;
Mixtaq; cum ueris passim cõmenta uagantur
Milia rumorum: confusaq; uerba uolutant.
Equibus hi uacuas implent sermonibus aures:
Hinarrata ferunt alio: mensuraq; ficti
Crescit: & auditis aliquid nouus adiicit auctor.
Illic credulitas: illic temerarius error:
Vanaq; lætitia est: consternatiq; timores:
Seditioq; recens: dubioq; auctore susurri.
Ipsa quid in cælo rerum pelagoq; geratur
Ac tellure uidet: totumq; inquirit in orbem.
Fecerat hæc notum graias cum milite forti
Aduentare rates: neq; inexpectatus in armis
Hostis adest: prohibentq; aditus: littusq; tuentẽ
Troes: & hectorea primus fataliter hasta
Protesilae cadis: cõmissaq; prælia magno
Stãt danais: fortesq; animæ: nec cognitus hector:
Nec phryges exiguo quid achaica dextera possit
Sanguine senserunt. & iam signata rubebant
Littora: iam leto proles neptũnia cygnus
Mille uiros dederat: iam currus stabat achillis.
Totaq; peliacæ sternebat cuspidis ictu
Agmĩa: perq; acies aut cygnũ aut hectora quærẽs,
Congreditur cygno: decimum delatus in annum
Hector erat. tum colla iugo canentia pressos
Exhortatus equos currum direxit in hostem.
Concutiensq; suis uibrantia tela lacertis:
Quisquis es o iuuenis dixit solamen habeto
Mortis: ab hæmonio q̃ sis iugulatus achille.
Hactenus æacides. uocem grauis hasta secuta est.
Sed q̃q̃ certa nullus fuit error in hasta:
Nil tamen emissi profecit acumine ferri.
Vtq; hebeti pectus tantummodo contudit ictu:
Nate dea: nam te fama prænouimus inquit
Ille: quid a nobis uulnus miraris abesse?
(Mirabatur enim) non hæc quam cernis equinis
Fulua iubis cassis nec onus caua parma sinistræ
Auxilio mihi sunt. decor est quæsitus ab istis.
Mars quoq; ob hoc cape arma solet. remouebit oẽ
Tegminis officium: tamen indistrictis abibo.
Est aliquid non esse satum nereide: sed qui
Nereaq; & natas & totum temperat æquor.

Dixit. & hæſurum clipei curuamine telum
Miſit in æaciden : quod & æs & proxima rumpit
Terga nouena boũ: decimo tamen orbe moratũ ẽ.
Excipit hæc heros . rurſuſq; trementia forti
Tela manu torſit . turſus ſine uulnere corpus
Syncærumq; fuit : nec tertia cuſpis apertum
Et ſe præbentem ualuit diſtringere cygnum .
Haud ſecus exarſit q̃ circo taurus aperto
Cum ſua terribili petit intamina cornu
Phœniceas ueſtes : eluſaq; uulnera ſentit :
Num tamen excident ferrum conſiderat haſtæ .
Hærebat ligno . manus eſt mea debilis ergo:
Quaſq; ait ante habuit uires effudit in uno .
Nam certe ualuit uel cum lyrneſia primum
Mœnia deieci : uel cum tenedonq; ſuoq;
Solus echionias impleui ſanguine thebas .
Vel cum purpureus populari cæde caicus
Fluxit : opuſq; meæ bis ſenſit thelephus haſtæ :
Hic quoq; tot cæſis quorum per littus aceruos
Et fecit & uideo ualuit mea dextra : ualetq; .
Dixit : & ante actis ueluti male crederet : haſtam
Miſit in aduerſum lycia de plebe menœten .
Loricamq; ſimul ſubiectaq; pectora rupit .
Quo plangente grauem morbũdo pectore terrã :
Extrahit illud idem calido de uulnere telum .
Atq; ait hæc manus ẽ: hæc qua modo uictũs haſta
Vtar in hoc uſdem : ſit in hoc precor exitus idem .
Sic fatur. cygnumq; petit. nec fraxinus errat :
Inq; humero ſonuit non euitata ſiniſtro .
Inde uelut muro ſolidaq; a caute repulſa eſt .
Qua tamen ictus erat ſignatum ſanguine cygnũ
Viderat : & fruſtra fuerat gauiſus achilles .
Vulnus erat nullum : ſanguis fuit ille menœtæ .
Tum uero præceps curru fremebundus ab alto
Deſilit : & nitido ſecurum cõminus hoſtem
Enſe petens : parmam gladio galeamq; cauari
Cernit . & in duro lædi quoq; corpore ferrum :
Haud tulit ulterius: gladioq; aduerſa reducto
Ter quater ora uiri capulo caua tempora pulſat.
Cedentemq; ſequens inſtat : turbatq; : ruitq; .
Attonitoq; negat requiem: pauor occupat illum.
Ante oculoſq; natant tenebræ: retroq; ferenti
Auerſos paſſus medio lapis obſtitit aruo .

Quem ſuper ĩpulſum reſupino corpore cygnum
Vi multa uertit : terræq; affixit achilles .
Tum clypeo genibuſq; premens præcordia duris
Vincla trahit galeæ : quæ preſſo ſubdita mento
Elidunt fauces : & reſpiramen iterq;
Eripiunt animæ . uictum ſpoliare parabat .
Arma relicta uidet : corpus deus æquoris albam
Contulit in uolucrẽ : cuius modo nomẽ habebat .
Hic labor hæc requiem multorum pugna diez;
Attulit : & poſitis pars utraq; ſubſtitit armis .
Dumq; uigil phrygios ſeruat cuſtodia muros :
Et uigil argolicas ſeruat cuſtodia foſſas :
Feſta dies aderat : qua cygni uictor achilles
Pallada mactatæ placabat ſanguine uaccæ .
Cuius ut impoſuit profecta calentibus aris :
Et dius acceptus penetrauit in æthera nidor :
Sacra tulere ſuam : pars eſt data cætera menſis.
Diſcubuere toris proceres : & corpora toſta
Carne replent : uinoq; leuant curaſq; ſitimq; .
Non illos citharæ non illos carmina uocum
Longaq; multifori delectat tibia buxi:
Sed noctem ſermone trahunt , uirtuſq; loquendi
Materia eſt : pugnas referunt hoſtiſq; ſuaſq; .
Inq; uices adita atq; exhauſta pericula ſæpe
Cõmemorare iuuat:quid enĩ loqueretur achilles?
Aut quid apud magnũ potius loquerenť achillẽ?
Proxima præcipue domito uictoria cygno
In ſermone fuit :uiſum eſt mirabile cunctis
Quod iuuenis corpus nullo penetrabile telo
Inuictumq; a uulnere erat : ferrumq; terebat .
Hoc ipſe æacides hoc mirabantur achiui :
Cum ſic neſtor ait : ueſtro fuit unicus æuo
Contemptor ferri : nulloq; forabilis ictu
Cygnus : at ipſe olim patientem uulnera mille
Corpore non læſo perrhebum cænea uidi ,
Cænea perrhębum : qui factis inclytus othrim
Incoluit : quoq; id mirum magis eſſet in illo
Fœmina natus erat . monſtri nouitate mouetur
Quiſquis adeſt: narretq; rogãt : quos inter achilles
Dic age (nam cunctis eadem eſt audire uoluntas)
O facunde ſenex æui prudentia noſtri :
Quis fuerit cæneus? cur in contraria uerſus?
Qua tibi militia cuius certamine pugnæ

Cognitus, a quo ſit uictus: ſi uictus ab ullo eſt.
Tum ſenior: q̄uis obſtet mihi longa uetuſtas:
Multaq; me fugiant primis ſpectata ſub annis:
Plura tamen memini. nec q iæ magis hæreat ulla
Pectore res noſtro eſt inter belliq; domiq;
Acta tot: at ſi quem potuit ſpatioſa ſenectus
Spectatorem operum multorum reddere. uixi
Annos bis centum: iam tertia uiuitur ætas.
Clara decore fuit proles elatheia cænis
Theſſalidum uirgo pulcherrima: perq; propi quas
Perq; tuas urbes. tibi enim popularis achille
Multorum fruſtra uotis optata procorum.
Tentaſſet peleus thalamos quoq; forſitan illos:
Sed iam aut contigerant illi connubia matris:
Aut fuerant promiſſa tuæ: nec cænis in ullos
Denupſit thalamos. ſecretaq; littora carpens
Aequorei uim paſſa dei eſt. ita fama ferebat.
Atq; nouæ ueneris neptunus gaudia cœpit:
Sint tua uota licet dixit ſecura repulſæ:
Dige quid uoueas: eadem quoq; fama ferebat.
Magnum cænis ait (facit hæc iniuria uotum)
Male pati da poſſe nihil: da fœmina ne ſim.
Omnia præſtiteris: grauiore nouiſſima duxit
Verba ſono: poteratq; uiri uox illa uideri.
Sicut erat: nam iam uoto deus æquoris alti
Annuerat: dederatq; ſuper ne ſaucius ullis
Vulneribus fieri: ferro ue occumbere poſſet.
Munere lætus abit: ſtudiiſq; uirilibus æuum
Exigit atracides: peneiaq; ad ua pererrat.
Duxerat hippodamen audaci ixione natus.
Quibus genaſq; feros poſitis ex ordine menſis
Arboribus tecto diſcumbere iuſſerat antro.
Thæmonii proceres aderant: aderamus & ipſi.
Feſtaq; confuſa reſonabat regia turba.
Ecce canunt hymenæon & ignibus atria fumant:
Pinctaq; adeſt uirgo matrumq; nurūq; caterua
Præſignis facie: felicem diximus illa
Coniuge pirithoum: quod pene fefellimus omen:
Nam tibi ſæuorum ſæuiſſime centaurorum
Petite: q̄ uino pectus: tam uirgine uiſa
Ardet: & ebrietas geminata libidine regnat.
Protinus euerſæ turbant conuiuia menſæ:
Raptaturq; comis per uim noua nupta prehēſis:

Euritus hippodamen: alii quam quisq; probabāt:
Aut poterant rapiunt. captæq; erat urbis imago.
Fœmineo clamore domus sonat. ocius omnes
Surgimus: & primus quæ te uecordia theseus
Erite pulsat ait? qui me uiuente lacessas
Pirithoum: uiolasq; duos ignarus in uno.
Neue ea magnanimus frustra memorauerit heros:
Sūmouet instantes. raptamq; furentibus aufert.
Ille nihil contra (neq; enim defendere uerbis
Talia facta potest) sed uindicis ora proteruis
Insequitur manibus: generosaq; pectora pulsat.
Forte fuit iuxta signis extantibus asper
Antiquus crater. quem uastum uastior ipse
Sustulit ægides. aduersaq; misit in ora.
Sanguinis ille globos pariter cerebrumq; merūq;
Vulnere & ore uomens madida resupinus arena
Calcitrat: ardescunt germani cæde bimembres.
Certatimq; omnes uno ore arma arma loquunt.
Vina dabant animos: & prima pocula pugna
Missa uolant: fragilesq; cadi curuiq; lebetes.
Res epulis quondam nunc bello & cædibus aptæ.
Primus ophionides amycus penetralia donis
Haud timuit spoliare suis: & primus ab æde
Lampadibus densum rapuit funale coruscis.
Elatumq; alte ueluti qui candida tauri
Rumpere sacrifica molitur colla securi
Iliusit fronti lapitæ celadontis: & ossa
Non cognoscendo confusa rel quit in ore.
Exiliere oculi: dilectisq; ossibus oris
Acta retro naris: medioq; est fixa palato.
Hunc pede conuulso mensæ pelleus acernæ
Strauit humi belathes deiecto in pectora mento.
Cumq; atro mixtos spumantem sanguine dentes
Vulnere tartareas geminato misit ad umbras.
Proximus ut steterat: spectans altaria uultu
Fumida terribili: cur non ad utimur istis?
Cumq; suis grineus immanem sustulit aram
Ignibus: & medium lapitarum iecit in agmen.
Oppressitq; duos brotean & orion. orio
Mater erat mycale: quam deduxisse canendo
Sæpe reluctatæ constabat cornua lunæ.
Non impune feres teli modo copia detur
Dixerat exadius. teliq; habet instar in alta

Quæ fuerant pinu uotiui cornua cerui.
Fert igitur hinc duplici grineus lumina ramo:
Et ruiturq; oculos: quorum pars cornibus hæret:
Pars fluit in barbam: cõcretaq; sanguine pendet.
Ecce rapit medius flagrantem rethus abaris
Trimicium torrem. dextraq; a parte charaxi
Tempora perfregit fuluo protecta capillo.
Correpti rapida ueluti seges arida flamma
Arserunt crines: & uulnere sanguis inustus
Terribilem stridore sonum dedit: ut dare ferx
Igne rubens plerunq; solet: quod forcipe curua
Cum faber eduxit lacubus demittit: at illud
Tridet: & in tepida submersum sibilat unda.
Auctius hirsutis auidum de crinibus ignem
Excutit: inq; humeros limen tellure reuulsum
Tollit: onus plaustri. quod ne permittat i hostẽ
Ipsa facit grauitas: socium quoq; saxea moles
Oppressit spatio stantem propiore cometen.
Audia nec retinet rethus. sic comprecor inquit
Cætera sit fortis castrorum turba tuorum.
Demicremoq; nouat repetitum stipite uulnus:
Terq; quaterq; graui iuncturas uerticis ictu
Rupit: & in liquido sederunt ossa cerebro.
Victor ad euagrum corithumq; dryantaq; trãsit:
Quibus ut prima tectus lanugine malas
Procubuit corithus: puero quæ gloria fuso
Parta tibi est euagrus ait? nec dicere rethus
Plura sinit: rutilasq; ferox inaperta loquentis
Condidit ora uiri perq; os in pectora flammas.
Te quoq; sæue drya circum caput igne rotato
Insequitur: sed non in te quoq; constitit idem
Exitus assiduæ successu cædis ouantem.
Bicua iuncta est humero ceruix sude figis obusta.
Ingemuit: duroq; sudem uix osse reuellit
Rethus: & ipse suo madefactus sanguine fugit.
Fugit & ornæus: lycidasq;: & saucius armo
Exteriore medon: & cum pisenore thaumas.
Quiq; pedum nuper cer tamine uicerat omnes
Mermeros: accepto tum uulnere tardius ibat.
Et pholus: & menaleus: & abas prædator aprorũ
Quiq; suis frustra bellum dissuaserat augur
Astylos. ille etiam metuenti uulnera nesso
Ne fuge: ad herculeos inquit seruaberis arcus.

At non eurymonus lycidasq; & areos & imbreus
Effugere necem : quos omnes dextra dryantis
Perculit aduersos. aduersum tu quoq; q̄uis
Terga fugæ dederas uulnus cænæ tulisti.
Nam graue respiciens inter duo lumina ferr̄ :
Qua naris fronti cōmittitur accipis umæ.
In tanto fremitu cunctis sine fine iacebat
Sopitus ueni: & inexperrectus aphidas.
Languentiq; manu carchesia mixta tenebat.
Fusus in ossææ uillosis pellibus ursæ :
Quem procul ut uidit frustra nulla arma mouēte :
Inserit a mento digitos: miscendaq; dixit
Cū stygе uina bibes phorbas. nec plura locutus
In iuuenem torsit iaculum. ferrataq; collo
Fraxinus ut casu iacuit resupinus adacta est.
Mors caruit sensu : plenoq; e gutture fluxit :
Inq; toros inq; ipsa niger carchesia sanguis.
Vidi ego petræum conantem euellere terra
Glandiferam quercum : quam dū cōpexibus ābit :
Et quatit huc illuc : labefactaq; corpora pulsat :
Lancea pirithoi costis īmissa petræi
Pectora cum duro luctantia robore fixit.
Pirithoi cecidisse lycum uirtute ferebant :
Pirithoi uirtute chromin. sed uterq; minorem
Victori titulum q̄ dictis helopsq; dederunt.
Fixus helops iaculo est : quod peruia tēpora fecit:
Et missum a dextra leuam penetrauit ad aurem.
Dictis ab ancipiti delapsus acumine montis
Dum fugit instantem trepidans ixione natum
Decidit in præceps : & pondere corporis ornum
Ingentem fregit: suaq; induit ilia fractæ.
Vltor adest phareus : saxumq; e monte reuulsū
Mittere conatur. mittentem stipite querno
Occupat ægides : cubitiq; ingentia fregit
Ossa: nec ulterius dare corpus inutile leto
Aut uacat aut curat. tergoq; bianoris alti
Insilit : haud solito quenq̄ portare nisi ipsum.
Oppositq; genu costis : prensamq; sinistra
Cæsariem retinens uultum minitantiaq; ora
Robore nodoso præduraq; tempora fregit.
Robore nedimnum iaculatoremq; lycepen
Sternit: & īmissa protectum pectora barba
Hippason : & sūmis extantem riphea siluis.

Thereaq; æmoniis qui prenſos montibus urſos
Ferre domum uiuos indignanteſq; ſolebat.
Haud tulit utentem pugnæ ſucceſſibus ultra
Theſea demoleon: ſolidoq; reuellere dumo
Annoſam pinum magno molimine tentat.
Quod quia non potuit: præfractam miſit in hoſtem.
Sed procul a telo theſeus uenientе receſſit
Palladis admonitu (credi ſic ipſe uolebat)
Non tamen arbor iners cecidit: nam grantoris alti
Abſcidit iugulo pectuſq; humerumq; ſiniſtrũ.
Infiger ille tui fuerat genitoris achilles.
Quem dolopum rector bello ſuperatus aminthor
Aeacidæ dederat pacis pignuſq; fidemq;
Hunc procul ut fædo diſiectum uulnere peleus
Vidit: at infernas iuuenum gratiſſime grantor
Cape ait: ualidoq; in demoleonta lacerto
Taxineam miſit mentis quoq; uimbus haſtam.
Quæ laterum cratem perrupit: & oſſibus hærens
Intremuit. trahit ille manu ſine cuſpide lignum.
Id quoq; uix ſequit. cuſpis pulmone retenta eſt.
Pſe dolor uires animo dabat: ægerin hoſtem
Erigitur pedibuſq; uirum proculcat equinis.
Excipit ille ictus galea clipeoq; ſonantes.
Defenſatq; humeros: prætentaq; ſuſtinet arma.
Perq; armos uno duo pectora perforat ictu.
Ante tamen leto dederat phelegreon. & hylen
Minus hiphinoum collato marte daninq;.
Additurhis dorylas: qui tempora tecta gerebat
Pelle lupi: ſæuiq; uicem præſtantia teli
Cornua dura boum multo rubefacta cruore.
Huic ego (nam uires animus dabat) aſpice dixi
Quantum cõcedant noſtro tua cornua ferro.
Et iaculum torſit: quod cum uitare nequiret:
Oppoſuit dextram paſſuræ uulnera fronti.
Affixa eſt cum fronte manus: fit clamor: at illũ
Hærentem peleus & acerbo uulnere uictum
(Strabat enim propior) mediã ferit enſe ſub aluũ.
Proſilit: terraq; ferox ſua uulnera traxit.
Tractaq; calcauit. calcataq; rupit: & illis
Cura quoq; impediit: & inani cõcidit aluo.
Nec te pugnantem tua cillare forma redemit:
Si modo naturæ formam concedimus illi.
Barba erat incipiens. barbæ color aureus: aureaq;

Ex humeris medios coma dependebat in armos.
Gratus in ore uigor: cetuix humeriq; manuſq;:
Pectoraq; artificum laudatis proxima ſignis:
Ex qua parte uir eſt: neq; equi mendoſa ſub illo
Deteriorq; uiro facies. da colla caputq;
Caſtore dignus erit. ſic tergum ceſſile: ſic ſunt
Pectora celſa toris: totus pice nigrior atra:
Cādida cauda tamē: color ē quoq; cruribus albus.
Multæ illum petiere ſua de gente. ſed una
Abſtulit hylonome. qua nulla decentior inter
Semiferas altis habitauit fœmina ſiluis.
Hæc & blanditiis & amando & amare fatendo
Cillaron una tenet. cultus quoq; quantus in illis
Eſſe poteſt membris: ut ſit coma pectine lenis.
Vt modo rore maris: modo ſe uiola ue roſa ue
Implicet: interdum canentia lilia geſtet.
Biſq; die lapſis pagaſæa uertice ſiluæ
Fontibus ora lauet: bis flumine corpora tingat.
Nec niſi quæ deceant electarumq; ferarum
Aut humero aut lateri prætendat uellera leuo.
Par amor eſt illis: errant in montibus una.
Antia ſimul ſubeunt: & tum lapiteia tecta
Intrarant pariter: pariter fera bella gerebant.
Auctor in incerto eſt: iaculum de parte ſiniſtra
Venit: & infenus qua collo pectora ſubſunt
Cillare te fixit. paruo cor uulnere læſum
Corpore cum toto poſt tela educta refixit.
Protinus hylonome morientes excipit artus.
Impoſitaq; manu uulnus fouet. oraq; ad ora
Admouet: atq; animæ fugienti obſiſtere tentat.
Vt uidet extinctum: dictis quæ clamor ad aures
Arcuit ire meas: telo quod inhæſerat illi
Incubuit: morienſq; ſuum complexa maritū eſt.
Ante oculos ſtat & ille meos: qui ſæua leonū
Vinxerat inter ſe connexis uellera nodis
Pheocomes: hominemq; ſimul protectus equōq;
Codice qui miſſo quem uix iuga bina mouerent
Iuncta phonoleniden a ſūmo uertice fregit
(Fracta uolubilitas capitis latiſſima: perq; os
Perq; cauas nares oculos aureſq; cerebrum
Molle fluit: ueluti concretum uimine querno
Lac ſolet: ut ue liquor ran ſub pondere cribri
Manat: & exprimitur per denſa foramina ſpiſſus:)

Astego dum parat hic armis nudare iacentem
(Sicit tuus hoc genitor) gladium spoliantis in ima
Ilia demisi: thonius quoq; theleboasq;
Ense iacēt nostro: ramum prior ille bifurcum
Efferat: hic iaculum. iaculo mihi uulnera fecit:
Signa uides: apparet adhuc uetus inde cicatrix.
Tunc ego debueram capienda ad pergama mittit.
Tunc poteram magni: si non superare: morari
Hectoris arma meis. illo sed tempore nullus
Aut puer hector erat. nunc me mea deficit ætas.
Quid tibi uictorem gemini periphanta pyreti.
Amphica quid referam: qui quadrupedantis oecli
Fixit in aduerso cornum sine cuspide uultu:
Secte peletromus macareus in pectus adacto
Strauit eridupum. memini & uenabula condi
Sanguine nesei manibus cōiecta cymeli.
Nec tu crediderīs tantum cecinisse futura
Amphitidem mopsū: mopso iaculante biformis
Occubuit: frustraq; loqui tentauit ōdites.
Ad mentum lingua: mentoq; ad guttura fixo:
Quinq; neci cæneus dederat: stiphelūq; bromūq;
Antimachumq; helmūq; secunferūq; pyramen.
Vulnera nō memini: numerum nomenq; notaui.
Prouolat æmathii spoliis armatus alesi:
Quem dederat leto membris & corpore latreus
Maximus. huic ætas inter iuuenemq; senemq;
Medis iuuenilis erat. uariabant tempora cani.
Qui clipeo gladioq; macedoniaq; sarissa
Cōspicuus: faciemq; obuersus in agmen utrunq;
Armaq; cōcussit: certumq; equitauit in orbem.
Verbaq; tot fudit uacuas animosus in auras.
Et te cæni feram: nam tu mihi fœmina sēper
Cum mihi cænis eris. nec te natalis origo
Cōmouit: mentemq; subit quo præmia facto
Quaq; uiri falsam speciem mercede pararis.
Quid uel nata uide: uel quid sis passa: columq;
Cape cum calathis: & stamina pollice torque.
Bella relinque uiris. iactanti talia cæneus
Extentum cursu missa latus eruit hasta.
Qua uir equo cōmissus erat. furit ille dolore.
Nudaq; philei iuuenis ferit ossa sarissa.
Non secus hæc resilit q̄ tecti a culmine grando:
Aut si quis paruo feriat caua tympana saxo.

Clominus aggreditur . lateriq; recondere duro
Luctatur gladium : gladio loca peruia nõ sunt .
Haud tamen effugies : medio ingulaberis ense :
Quãdoqdẽ mucro ẽ hebes inquit : & in latus ensẽ
Obliquat : longaq; amplectitur ilia dextra .
Plãga facit gemitus ut corpore marmoris icti :
Fractaq; dissiluit percusso lamina collo
Vt fatis illæsos miranti præbuit artus
Nunc age ait cæneus nostro tua corpora ferro
Tentemus : capuloq; tenus demisit in armos
Ensem fatiferum : cæcamq; in uiscera mouit :
Versauitq; manum : uulnusq; in uulnere fecit .
Ecce ruunt uasto trepidi clamore bimembres :
Telaq; in hunc omnes unum mittuntq; feruntq; :
Tela retusa cadunt : manet ĩperfossus ab omni
Inq; cruentatus cæneus elateius ictu .
Fecerat attonitos noua res : heu dedecus ingens
Monycus exclamat : populus superamur ab uno
Vixq; uiro . q̃q̃ ille uir est : nos segnibus actis
Quod fuit ille sumus . quid mẽbra immania ꝓsũt ?
Quid geminæ uires ? & quid fortissima rerum
In nobis duplex natura animalia iunxit ?
Nec nos matre dea : nec nos ixione natos
Esse reor : qui tantus erat iunonis ut altæ
Pẽ caperet : nos semimari superamur ab hoste .
Saxa trabesq; super totosq; inuoluite mõtes :
Viuacemq; animam missis elidite siluis .
Silua premat fauces : & erit pro uulnere põdus .
Dixit : & insani deiectam uiribus austri
Forte trabem nactus ualidum cõiecit in hostem .
Exẽplumq; fuit : paruoq; ĩ tempore nudus
Arboris othris erat : nec habebat pelion umbras .
Obrutus ĩmani cumulo sub põdere cæneus
Æstuat arboreo : cõiectaq; robora duris
Fert humeris . sed enim postq̃ super ora caputq;
Creuit onus : nec habet quas ducat spiritus auras .
Deficit interdum modo se super aera frustra
Tollere conatur : iactasq; euoluere siluas .
Interdumq; mouet : ueluti quam cernimns ecce
Ardua si terræ quatiatur motibus idæ .
Exitus in dubio est : alii sub ĩania corpus
Tartara detrusum siluarum mole ferebant .
Abnuit amphitides : medioq; ex aggere fuluis

Vidit auem pennis liquidas exire ſub auras :
Quæ mihi tunc primũ tunc eſt cõſpecta ſupremũ.
Hanc ubi luſtrantem leni ſua caſtra uolatu
Mopſus : & ingenti circum clamore ſonantem
Aſpexit : pariterq; oculis animoq; ſecutus
Oſalue dixit lapitææ gloria gentis
Maxime uir quõdam ſed auis nũc unica cæneu.
Credita res auctore ſuo eſt : dolor addidit iram :
Oppreſſumq; ægre tulimus tot ab hoſtibus unũ.
Nec prius abſtitimus ferro exercere dolorem
Quam data pars leto : partẽ fuga noxq; remouit :
Hæc inter lapitas & ſemihomines centauros
Præclia triptolemus pylio referente : dolorem
Præteriti alcidæ tacito non pertulit ore.
Atq; ait : herculeæ mirum eſt obliuia laudis
Acta tibi ſenior . certe mihi ſæpe referre
Nubigenas domitos a ſe pater ipſe ſolebat .
Triſtis ad hæc pylius . quid me meminiſſe malorũ
Cogis ? & obductos annis reſtringere luctus ?
Inq; tuum genitorem odium offenſaſq; fateri ?
Ille quidem maiora fide quoq; geſſit : & orbem
Impleuit meritis : quod mallem poſſe negare .
Sed neq; deiphebum nec polydamanta nec ipſũ
Hectora laudamus . quis enim laudauerit hoſtẽ ?
Ille tuus genitor meſſenia mœnia quondam
Strauit : & immeritas urbes elinq; pylumq;
Diruit : inq; meos ferrum flamaſq; penates
Impulit . utq; alios taceam quos ille peremit :
Bis ſex neleidæ fuimus cõſpecta iuuentus .
Bis ſex herculeis ceciderunt me minus uno
Viribus atq; alios uinci potuiſſe ferendum eſt .
Mira perichimeni mors eſt : cui poſſe figuras
Sumere quas uellet : rurſuſq; reponere ſumptas
Neptunus dederat : nelei ſanguinis auctor .
Hic ubi nequicq̃ eſt formas uerſatus in omnes :
Vertitur in faciem uolucris quæ fulmina curuis
Ferre ſolet pedibus diuum gratiſſima regi .
Viribus uſus auis pennis roſtroq; reduncо
Hamatiſq; uiri laniauerat unguibus ora .
Tendit in hunc nimium certos tirynthus arcus .
Atq; inter nubes ſublimia membra ferentẽ :
Pendẽtemq; ferit lateri qua iungitur ala .
Nec graue uulnus erat : ſed rupti uulnere nerui

Deficiunt: uiresq; negant: motūq; uolandi.
Decidit in terram non cōcipientibus auras
Infirmis pennis: & qua leuis hæserat alæ
Corporis affixi pressa est grauitate sagitta.
Perq; latus sūmum iugulo est exacta siniſtro.
Num uideor debere tui præconia rebus
Herculis o rhodiæ ductor pulcherrime classis?
Non tamen ulterius q̄ fortia facta silendo
Vlciſcar fratres: ſolida est mihi gratia tecum.
Hæc postq̄ dulci neleius edidit ore:
A sermone senis repetito munere bacchi
Surrexere toris: nox est data cætera somno.
At deus æquoreas: qui cuspide tēperat undas
In uolucrem corpus nati cygneida uersum
Mente dolet patria: sæuumq; perosus achillem
Exercet memores plus q̄ ciuiliter iras.
Iamq; fere tracto duo per quīquēnia bello
Talibus intonsum cōpellat smynthea dictis.
O mihi de fratris longe cariſſime natis:
Irita qui mecum posuisti mœnia troiæ
Ecquid: ubi asiacas casuras aspicis arces
Ingemis? aut ecquid tot defendentia muros
Milia cæsa doles? ecquid ne persequar omnes
Hectoris umbra subit circum sua pergama tracti?
Cum tamen ille ferox belloq; cruentior ipso
Viuit adhuc operis nostri populator achilles.
Det mihi se faxo triplici quid cuspide possim
Sentiat: & quoniam cōcurrere cōminus hosti
Non datur: occulta nec opinum perde sagitta.
Annuit: atq; animo pariter patruiq; suoq;
Delius indulgens nebula uelatus in agmen
Peruenit iliacum: mediaq; in cæde uirorum
Rara per ignotos spargentem cernit achiuos
Tela parim: fassusq; deum quid spicula perdis
Sanguine plebis ait? si qua est tibi cura tuorum
Vertere in æaciden: cæsosq; ulciscere fratres.
Dixit. & ostendens sternentem troica ferro
Corpora pæliden arcus obuertit in illum:
Certaq; lætifera direxit spicula dextra.
Quo priamus gaudere senex post hectora posset
Hoc fuit. ille igitur tantorum uictor achille
Victus es a timido graiæ raptore maritæ.
At si fœmineo fuerat tibi marte cadendum:

Termodoõtiaca malles cecidiſſe ſecuri.
Iam timor ille phrygum decus & tutela pelaſgi
Nominis æacides caput inſuperabile bello
Aſſerat, armarat deus idem: idemq; cremarat.
Iam cinis eſt: & de tam magno reſtat achille
Neſcio quid paruam quod nõ bene cõpleat urnã.
At uiuit: totum quæ gloria cõpleat orbem.
Hæc illi menſura uiro reſpondet: & hæc eſt
Par tibi pellide: nec inania tartara ſentit
Ipſe etiam: ut cuius fuerit cognoſcere poſſes
Bella mouet clypeus: deq; armis arma feruntur.
Non ea tydides: non audet oileus aiax:
Non minor atrides: non bello maior & æuo:
Poſcere non alii: ſoli telamone creato
Laertæq; fuit tantæ fiducia laudis.
Aſe tantalides onus inuidiamq; remouit.
Argolicoſq; duces mediis cõſidere caſtris
Juſſit: & arbitrium litis traiecit in omnes.

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER. XIII.

CONSEDERE DVCES:
& uulgi ſtante corona
Surgit ad hos clypei domi
nus ſeptemplicis aiax.
Vtq; erat impatiens
iræ: ſygeia toruo
Littora proſpexit: claſſemq; in littore uultu
Intendenſq; manus: agmius proh iuppiter inquit
Ante rates cauſam: & mecum cõfertur ulyxes.
At non hectoreis dubitauit cedere flammis:
Quas ego ſuſtinui: quas hac a claſſe fugaui.
Futius eſt igitur fictis contendere uerbis:
Quam pugnare manu: ſed nec mihi dicere ꝓmptũ
Nec facere eſt iſti: q̃ntumq; ego marte feroci
Inq; acie ualeo: tantum ualet iſte loquendo.
Nec memoranda tamen uobis mea facta pelaſgi
Eſſe reor (uidiſtis enim) ſua narrat ulyxes:
Quæ ſine teſte gerit: quorum nox conſcia ſola ẽ.
Præmia magna peti fateor. ſed demit honorem
Emulus aiaci. non eſt tenuiſſe ſuperbum:
Sit licet hoc ingens quicquid ſperauit ulyxes

Ipſe tulit precium iam nunc certaminis huius :
Quũ quum uictus erit: mecum certaſſe feretur .
Atq; ego: ſi uirtus in me dubitabilis eſſet :
Nobilitate potens eſſem telamone creatus :
Mœnia qui forti troiana ſub hercule cepit :
Littoraq; intrauit pagaſæa colcha carina .
Aeacus huic pater eſt : qui iura ſilentibus illic
Reddit : ubi æolidem ſaxũ graue ſiſyphon urget .
Aeacon agnouit ſummus : prolemq; fatetur
Iuppiter eſſe ſuam : ſic a ioue tertius aiax .
Nec tamen hæc ſeries in cauſam proſit achiui :
Si mihi cum magno non eſt cõmunis achille .
Frater erat : fraterna peto : quid ſanguine cretus
Siſyphio : furtiſq; & fraude ſimillimus illi
Inſeris æacidis alienæ nomina gentis ?
An q̃ in arma prior nulloq; ſub indice ueni :
Arma neganda mihi ? potiorq; uidebitur illis
Vltima qui cœpit : detractauitq; furore
Militiam ficto : donec ſolertior iſto
Et ſibi inutilior timidi cõmenta retexit
Naupliades animi : uitataq; traxit ad arma .
Optima nunc ſumat: qui ſumere noluit ulla !
Nos inhonorati & donis patruelibus orbi
Obtulimus quia nos ad prima pericula : ſimus .
Atq; utinã aut uerus furor ille : aut creditus eſſet :
Nec comes hic phrygias ũq̃ ueniſſet ad arces :
Hortator ſcelerum : non te pæantia proles
Expoſitum lemnos noſtro cum crimine haberet .
Qui nũc : ut memorant ſilueſtribus abditus ãtris
Saxa moues gemitu : laertiadaq; precaris
Quæ meruit : quæ ſi dii ſunt non uana preceris :
Et nunc ille eadem nobis iuratus in arma
Heu pars una ducum : quo ſucceſſore ſagittæ
Herculis utũtur : fractus morboq; fameq;
Venaturq; : aliturq; auibus : uolucreſq; petendo
Debita troianis exercet ſpicula fatis .
Ille tamen uiuit : quia non comitatur ulyxem .
Vellet : & infelix palamedes eſſe relictus .
Viueret : aut certe letum ſine crimine haberet .
Quem male couiuncti nimiũ memor iſte furoris
Prodere rem danaum finxit : fictumq; probauit
Crimen : & oſtendit quod iam præfoderat auro .
Ergo aut exilio uires ſubduxit achiuis :

Aut nece, sic pugnat, sic est metuendus ulyxes:
Qui licet eloquio fidum quoq; nestora uincat:
Non tamen efficiet desertum ut nestora crimẽ
Esse rear nullum: qui quum iploraret ulyxẽ:
Vulnere tardus equi fessusq; senilibus annis
Proditus a socio est: non hæc mihi crimina fingi.
Sic bene tytides: qui nomine sæpe uocatum
Corripuit: trepidoq; fugam exprobrauit amico.
Aspiciunt oculis superi mortalia iustis,
Nec eget auxilio qui non tulit: utq; reliquit:
Sic linquendus erat: legem sibi dixerat ipse.
Nõclamat socios: adsum: uideoq; tremẽtem:
Pallentemq; metu: & trepidantem morte futura:
Opposui mollem clypei: texiq; iacentem:
Setuauiq; animã (nimiũ est hoc laudis) ĩertem:
Si perstas certare: locum redeamus ad illum.
Redde hostes: uulnusq; tuum: solitũq; timorẽ:
Post clypeumq; late: & mecum contende sub illo.
Aut: postq̃ eripui: cui standi uulnera uires
Non dederant: nullo tardatus uulnere fugit:
Hector adest: secumq; deos in prælia ducit:
Quaq; ruit non tu tantum terreris ulyxe:
Sed fortes etiam: tantum trahit ille timoris:
Hunc ego sanguineæ successu cædis ouantem
Minus ingenti resupinum pondere fudi:
Hũc ego poscentẽ: cum quo concurreret unus
Sustinui: sortemq; meam nouistis achiui.
Tuestræ ualuere preces, si quæritis huius
Fortunam pugnæ: non sum superatus ab illo.
Hacce ferent troes ferrumq; ignesq; iouemq;
In danaas classes: ubi tunc facundus ulyxes?
Nempe ego mille meo protexi pectore puppes
Spem uestri reditus. date tot pro nauibus arma.
Quod si uera licet mihi dicere: quæritur istis
Quã mihi maior honos. cõiũctaq; gloria nostra ẽ.
Atq; aiax armis: nõ aiaci arma petuntur.
Conferat his ithacus thesum imbellẽq; dolona:
Etiamidenq; helenum rapta cũ pallade captũ.
Luce nihil gestum est: nihil ẽ diomede remoto.
Si semel ista datis meritis tam uilibus arma:
Viuidite. & pars sit maior diomedis in illis.
Quo tamẽ hæc ithaco? qui clam: qui sẽper ĩermis
Rem gerit: & furtis ĩcautum decipit hostem.

Ipſe nitor galeæ claro radiantis ab auro
Insidias prodet: manifeſtabitq; latentem.
Sed neq; dulichius ſub achillis caſſide uertex
Pondera tanta feret: nec non oneroſa grauiſq;
Pelias haſta poteſt imbellibus eſſe lacertis:
Nec clypeus uaſti cælatus imagine mundi
Cõueniet timidæ natæq; ad furta ſiniſtræ.
Debilitaturum quid te petis īprobe munus?
Quod tibi: ſi populi donauerit error achiui:
Cur ſpolieris erit: non cur metuaris ab hoſte?
Et fuga qua ſola cũctos timidiſſiem uincis:
Tarda futura tibi eſt geſtamina tanta trahenti.
Adde q; iſte tuus tam rara prælia paſſus
Integer eſt clypeus: noſtro qui tela ferendo
Mille patet plagis: nouus eſt ſucceſſor habendus:
Deniq; quid uerbis opus eſt? ſpectemur agendo.
Arma uiri fortis medios mittantur in hoſtes:
Inde iubete peti: & referentem ornate relatis.
Finierat telamone ſatus: uulgiq; ſecutum
Vltima murmur erat: donec laertius heros
Aſtitit: atq; oculos paulum tellure moratos
Suſtulit ad proceres: expectatoq; reſoluit
Ora ſono: neq; abeſt facundis gratia dictis.
Si mea cum ueſtris ualuiſſent uota pelaſgi:
Non foret ambiguus tanti certaminis hæres:
Tuq; tuis armis: nos te poteremur achille.
Quem quoniam nõ æqua mihi uobiſq; negarunt
Fata (manuq; ſimul ueluti lachrymantia terſit
Lumina) quis magno melius ſuccedit achilli:
Quam per quẽ magnus danais ſucceſſit achilles?
Huic modo ne proſit. quod ut eſt hebes eſſe uidet:
Ne ue mihi noceat: quod uobis ſemper achiui
Profuit ingenium: meaq; hæc facundia: ſi qua eſt:
Quæ nũc pro domino: ꝓ uobis ſæpe locuta eſt:
Inuidia careat: bona nec ſua quiſq; recuſet:
Nam genus & proauos & quæ nõ fecimus ipſi:
Vix ea noſtra uoco: ſed enim quia rettulit aiax
Eſſe iouis ꝓnepos: noſtri quoq; ſanguinis auctor
Iuppiter eſt: totidemq; gradus diſtamus ab illo.
Nam mihi laertes pater eſt: acriſius illi:
Iuppiter huic. neq; ī his quiſq̃ dānatus & exul.
Eſt quoq; per matrem cyllenius addita nobis
Altera nobilitas. deus ẽ in utroq; parente.

Sed neq; materno q; ſum generoſior ortu :
Nec mihi q; pater eſt fraterni ſanguinis īſons :
Propoſita arma peto : meritis expendite cauſam .
Dūmō quod fratres telamon peleuſq; fuerunt ;
Aiacis meritum non ſit : nec ſanguinis ordo ;
Sed uirtutis honor ſpoliis quæratur in iſtis .
Aeq; ut ſi ꝓximitas primuſq; requiritur hæres :
Eſt genitor peleus : eſt pyrrhus filius illi :
Quis locus aiaci ? phthiam hæc ſcyronq; ferant .
Nec minus eſt iſto teucer patruelis achilli :
Non petit ille tamen : num ſi petat auferat arma ?
Ergo operum quoniā nudum certamen habetur .
Plura quidē feci q̄ quæ cōprendere dictis
Impromptu mihi ſit : rerum tamen ordine ducar .
Præſcia uenturi genitrix nereia leti
Diſſimulat cultu natum : & deceperat omnes :
Inquibus aiacem ſumptæ fallacia ueſtis :
Arma ego fœmineis animum motura uirilem
Mercibus inſerui : neq; adhuc proiecerat heros
Virgineos habitus : cum parmam haſtamq; tenēti
Nate dea dixi tibi ſe peritura reſeruant
Pergama : quid dubitas īgentem euertere troiā ?
Nieciq; manum : fortemq; ad fortia miſi .
Ergo opera illius mea ſunt : ego telephon haſta
Pugnātem domui : uictum orantemq; refeci .
Quod thebæ cecidere meum eſt : me credite leſbō ;
Me tenedon chryſenq; & cyllan apollinis urbes :
Et ſchœnum cepiſſe : mea cōcuſſa putate
Procubuiſſe ſolo lyrneſſia mœnia dextra :
Utq; alios taceam qui ſæuum perdere poſſet
Hectora nempe dedi : per me iacet īclytus hector .
Illis hæc armis quibus eſt inuentus achilles
Arma peto : uiuo dederam : poſt fata repoſco .
Et dolor unius danaos peruenit ad omnes :
Pulidaq; euboicam cōplerunt mille carinæ :
Expectata diu nulla aut cōtraria claſſi
Flamina ſunt : duræq; iubent agamēnona ſortes
Immeritam ſæuæ natam mactare dianæ .
Denegat hoc genitor : diuiſq; irafcitur ipſis :
Utq; ingenio tamen pater eſt : ego mite parentis
Ingenium uerbis ad publica cōmoda uerti :
Hūc equidem (fateor : faſſoq; ignoſcat atrides :)
Difficilem tenui ſub iniquo iudice cauſam :

Hũc tamẽ utilitas populi fraterq; datiq;
Sũma mouet sceptri: laudẽ ut cum sãguine pẽſ&.
Mittor: & ad matrem quæ nõ hortanda: ſed aſtu
Decipiẽda fuit: quo ſi telamonius iſſet:
Orba ſuis eſſent etiam nunc lintea uentis,
Mittor & iliacas audax orator ad arces:
Viſaq; & intrata eſt altæ mihi curia troiæ:
Plenaq; adhuc erat illa uiris: ĩteritus egi
Quam mihi mandarat cõmunis græcia cauſam:
Accuſoq; parim: prædamq; helenamq; repoſco:
Et moueo priamũ: priamoq; antenora iunctũ,
At paris & fratres: & qui rapuere ſub illo
Vix tenuere manus (ſcis hæc menelae) nefandas,
Primaq; lux noſtri tecum fuit illa periclí:
Lõga referre mora eſt: quæ conſilioq; manuq;
Vtiliter feci ſpatioſi tempora belli:
Poſt acies primas urbis ſe mœnibus hoſtes
Continuere diu: nec aperti copia martis
Vlla fuit: decimo demum pugnauimus anno:
Quid facis ĩterea? qui nil niſi ĩ prælia noſti:
Quis tuus uſus erat? nam ſi mea facta requiris:
Hoſtibus inſidior: foſſas munimine cingo:
Conſolor ſocios: ut longi tædia belli
Mente ferant placida: doceo quo ſimus alẽdi
Armandiq; mõ: mittor quo poſtulat uſus.
Ecce iouis monitu deceptus imagine ſomni
Rex iubet incepti curam dimittere belli:
Ille poteſt auctore ſuam defendere uocem:
Non ſinat hoc aiax: delendaq; pergama poſcat,
Quodq; poteſt pugnet: cur nõ remoratur ituros?
Cur nõ arma capit? det quod uaga turba ſequat.
Nõ erat hoc nimium nũq̃ niſi magna loquẽti,
Quid q; & ipſe fugit: uidi: puduitq; uidere:
Cum tu terga dares: inhoneſtaq; bella parares.
Nec mora quid fugitis: quæ uos demẽtia dixi
Concitat o ſocii captam dimittere troiam?
Quid ue domũ fertis decimo niſi dedecus anno?
Talibus atq; aliis in quæ dolor ipſe diſertum
Fecerat auerſos, pfuga de claſſe reduxi.
Cõuocat atrides ſocios terrore pauentes:
Nec telamoniades etiam nũc hiſcere quicq̃
Audet. & auſus erat reges inceſſere dictis.
Therſites etiam per me haud ĩpune proteruus.

E rigor : & trepidos ciues exhortor in hoſtes .
A miſſamq; mea uirtutem uoce refundo .
T empore ab hoc quodcunq; poteſt feciſſe uideri
F ortiter iſte meum eſt : qui dãtem terga retraxi :
D eniq; de danais quis te laudat ue petit ue.
A t ſua tytides mecum cõmunicat acta:
M e probat :& ſocio ſemper cõfidit ulyxe :
E ſt aliquid de tot graiorum milibus unum
A diomede legi : nec me ſors ire iubebat :
S ed tamen & ſpreto noctiſq; hoſtiſq; periclo
A uſum eadem quæ nos phrygia de gente dolona
I nterimo : non ante tamen : q̃ cuncta coegi
P rodere :& edidici quid perfida troia pararet :
O mnia cognoram : nec quid ſpeculare habebam:
E t iam ꝓmiſſa poteram cum laude reuerti :
H aud cõtentus eo petii tentoria theſi :
I nq; ſuis ipſum caſtris comiteſq; peremi :
A tq; ita captiuo uictor uotiſq; potitus
I ngredior curru lætos imitante triumphos :
C uius equos preciũ pro nocte popoſcerat hoſtis ,
A rma negate mihi ? fueritq; benignior aiax :
Q uid lycii referam ſarpedonis agmina ferro
D euaſtata meo : cum multo ſanguine fudi
C æranon iphitiden & alaſtoraq; chromiumq;
A lcandrumq; haliumq; nœmonaq; piytanimq;
E xitioq; dedi cum pheridamante thoona
E t charopem :fatiſq; ĩmitibus ennomon actum:
Q uiq; minus celebres noſtra ſub mœnibus urbis
P rocubuere manu : ſunt & mihi uulnera ciues
I pſo pulchra loco , nec uanis credite uerbis .
A ſpice en : ueſtemq; manu deduxit :& hæc ſũt
P ectora ſemper ait ueſtris exercita rebus ,
A t nihil ĩpendit per tot telamonius annos
S anguinis in ſocios : & habet ſine uulnere corpus.
Q uid tamen hoc refert :ſi ſe pro claſſe pelaſga
A rma tuliſſe refert cõtra troaſq; iouemq; .
C onfiteorq; : tulit (neq; enim bene facta maligne
D etractare meum eſt) modo ne cõmunia ſolus
O ccupet : atq; aliquem uobiſq; reddat honorem .
R eppulit actorides ſub imagine tutus achillis
T roas ab arſuris cum defenſore carinis .
A uſum etiam hectoreo ſolum cõcurrere marti
S eputat oblitus regiſq; duciſq; meiq;

NOnus in officio & prælatus munere ſortis :
SEd tamen euentus ueſtræ fortiſſime pugnæ
QUis fuit ? hector abit uiolatus uulnere nullo .
ME miſerum q̃to cogor meminiſſe dolore
TEmporis illius : quo graium murus achilles
PRocubuit : nec me lachrymæ : luctuſq; : timorq;
TArdarunt : quin corpus humo ſublime referrem
HIs humeris : his inq̃ humeris ego corpus achillis
ET ſimul arma tuli : quæ nunc quoq; ferre laboro:
SUnt mihi quæ ualeant in talia põdera uires :
ESt animus certe ueſtros ſenſurus honores.
SIcilicet iccirco pro nato cærula mater
AMbitioſa ſuo fuit : ut cæleſtia dona
ARtis opus tantæ rudis & ſine pectore miles
INdueret : neq; enim clypei cælamina nouit :
OCeanum & terras cũq; alto ſydera cælo
PLeiades hyadeſq; ĩmunemq; æquoris arcton
DIuerſaſq; urbes nitidumq; orionis enſem
POſtulat : ut capiat quæ non intelligit arma :
QUid ? q; me duri fugientem munera belli
ARguit incepto ſerum acceſſiſſe labori :
NEc ſe magnanimo maledicere ſentit achilli :
SI ſimulaſſe uocas crimen : ſimulauimus ambo .
SI mora pro culpa eſt : ego ſum maturior illo .
ME pia detinuit cõiũx : pia mater achillem .
PRimaq; ſunt illi data tempora : cætera uobis :
HAud timeo ſi iam nequeam defendere crimen
CUm tanto cõmune uiro : deprenſus ulyxis
INgenio tamen ille eſt : at non aiacis ulyxes .
NE ue in me ſtolidæ cõuitia fundere linguæ
ADmiremur eum : uobis quoq; digna pudore :
OBiicit . an falſo palameden crimine turpe eſt
ACcuſaſſe mihi : uobis dãnaſſe decorum ?
SEd neq; naupliades facinus defendere tantum
TAmq; patens ualuit : nec uos audiſtis in illo
CRimina : uidiſtis : precioq; obiecta patebant.
NEc pæantiaden q; habet uulcania lemnos
ESſe reus merui : factũ defendite ueſtrũ :
CÕſenſiſtis enĩ : nec me ſuaſiſſe negabo :
VT ſe ſubtraheret belliq; uiæq; labori :
Tẽtaretq; feros requie lenire labores :
PAruit : & uiuit : nõ hæc ſentẽtia tantum
FIda : ſed & felix cum ſit : facit eſſe fidelem.

Quẽ quoniam uates delẽda ad pergama poſcunt :
Ne mandate mihi : melius telamonius ibit :
Emolliet loquioq; uirum morbis iraq; furentem
Aſsonte retro ſimois fluet : ſine frondibus ide
Quam ceſſante meo pro ueſtris pectore rebus
Aſsis licet ifeſtus ſociis : regiq; mihiq;
Dure philoctete : licet execrere meumq;
Euoueas ſine fine caput : cupiaſq; dolenti
Me tibi forte dari : noſtrũq; haurire cruorem :
Quq; tui mihi : ſic fiat tibi copia noſtri :
Ne tamen aggrediar : mecumq; reducere nitar :
Quamq; tuis patiar faueat fortuna ſagittis :
Quam ſum dardanio : quẽ cepi uate potitus .
Quam reſponſa deum troianaq; fata retexi :
Quam rapui phrygiæ ſignum penetrale mineruæ
Hoſtibus e mediis : & ſe mihi cõparat aiax :
Nempe capi troiam ꝓhibebant fata ſine illo .
Fortis ubi eſt aiax ? ubi ſunt ĩgentia magni
Verba uiri ? cur hic metuis ? cur audet ulyxes
Ire per excubias ? & ſe cõmittere nocti :
Quq; feros enſes : nõ tantum mœnia troiæ
Verum etiam ſũmas arces ĩtrare : ſuaq;
Quæ rapere æde deam : raptam ue afferre per hoſtes .
Si quæ niſi feciſſẽ : fruſtra telamone creatus
Geſtaſſet leua taurorum tergora ſeptem .
Illa nocte mihi troiæ uictoria parta eſt .
Pergama tunc uici : cum uinci poſſe coegi .
Quod ſine tytidẽ uultuq; & murmure nobis
Oſtentare meum : pars eſt ſua laudis in illo .
Nec tu cum ſocia clypeum pro claſſe tenebas
Solus eras : tibi turba comes : mihi cõtigit unus.
Quĩ niſi pugnacem ſcir& ſapiente minorem
Eſſe : nec ĩdomitæ deberi præmia dextræ :
Ipſe quoq; hæc peteret : peteret moderatior aiax:
Quq; pyluſq; ferox : claroq; andremone natus :
Nec minus idomeneus : patriaq; creatus eadem
Meriones . peter& maioris frater atridæ .
Quippe manu fortes :nec ſunt tibi marte ſecũdi:
Oſiliis ceſſere meis. tibi dextera bello
Vtilis :ingeniũ ẽ quod eget moderamine noſtro .

Tu uires ſine mente geris : mihi cura futuri eſt :
Tu pugnare potes : pugnandi tempora mecum
Eligit atrides : tu tantum corpore prodes :
Nos animo : q̄toq; ratem qui temperat ante it
Remigis officium: q̄to dux milite maior :
Tantum ego te ſupero : nec non in corpore noſtro
Pectora ſūt potiora manu :uigor omnis ī illis .
At uos o proceres uigili date præmia ueſtro :
Proq; tot armorum curis : quas anxius egi
Hūc titulum meritis penſandum reddite noſtris .
Iam labor in fine eſt :obſtantia fata remoui:
Altaq; poſſe capi faciendo pergama cepi .
Per ſpes nunc ſocias caſuraq; mœnia troum :
Perq; deos oro : quos hoſti nuper ademi :
Per ſi quid ſupereſt:quod ſit ſapienter agendū:
Si quid adhuc audax ex præcipitiq; petendum eſt:
Si troiæ fatis aliquid reſtare putatis :
Eſte mei memores:aut ſi mihi non datis arma :
Hic date : & oſtendit ſignum fatale mineruæ .
Mota manus procerū eſt : & quid facundia poſſet
Tunc patuit : fortiſq; uiri tulit arma diſertus .
Hectora qui ſolus qui ferrum igneſq; iouemq;
Suſtinuit totiens : unam nō ſuſtinet iram .
Inuictumq; uirum uicit dolor : arripit enſē :
Et meus hic certe eſt : an & hūc ſibi poſcit ulyxes !
Hoc ait utendum eſt in me mihi : quiq; cruore
Sæpe phrygū maduit : domini nūc cæde madebit.
Nec quiſq̄ aiacem poſſit ſuperare niſi aiax ;
Dixit : & in pectus tum demum uulnera paſſum
Qua patuit ferro letalem cōdidit enſem .
Nec ualuere manus infixum educere telum .
Expulit ipſe cruor :rubefactaq; ſāguine tellus
Purpureum uiridi gemuit de ceſpite florem :
Qui prius œbalio fuerat de uulnere natus ;
Littera cōmunis mediis puerōq; uiroq;
Inſcripta eſt foliis : hæc nominis : illa querelæ .
Victor ad hypſipyles patriam clariq; thoantis
Et ueterum terras ī fames cæde uirorum
Vela dat : ut referat tirynthia tela ſagittas .
Quæ poſtq̄ ad graios domino comitante reuexit:
Impoſitaq; fero eſt tādem manus ultima bello :
Troia ſimul priamuſq; cadit : priameia cōiunx
Perdidit infelix hominis poſt omnia formam :

EXternasq; nouo latratu teruit auras :
LOgus in anguſtum qua clauditur helleſpõtus :
lion ardebat : neq; adhuc cõſederat ignis :
XiguumQ; ſenis priami iouis ara cruorem
Obiberat : tractuiq; comis antiſtia phœbi
NO profecturas tendebat ad æthera palmas :
Dardanidas matres patriorum ſigna deorum
Dum licet amplexas ſuccenſaq; tẽpla tenentes
Inuidioſa trahunt uictores præmia graii :
Mittitur aſtyanax illis de turribus : unde
Pugnantem pro ſe pauitaq; regna tuentem
Sæpe uidere patrem mõſtratum a matre ſolebat .
CIamq; uiam ſuadet boreas : flatuq; ſecundo
Carbaſa mota ſonant : iubet uti nauita uentis .
Troia uale : rapimur clamant : dantq; oſcula terræ
TRoades : & patriæ fumantia tecta reliquunt :
Ultima cõſcendit claſſem miſerabile uiſu
In mediis hecube natorum inuenta ſepulcris .
Detenſantẽ tumulos atq; oſſibus oſcula dantẽ
Vlichiæ traxere manus : tamen unius hauſit
Necq; ſuum cineres ſecum tulit hectoris hauſtos .
Hectoris in tumulo canum de uertice crinem
Infernas iopes crinem lachrymaſq; reliquit .
CErſit ubi troia fuit phrygiæ contraria tellus
Biſtonius habitata uiris : polymeſtoris illic
Regia diues erat : cui te cõmiſit alendum
Clã polydore pater : phryguſq; remouit ab armis
Conſilium ſapiens : ſceleris niſi præmia magnas
Adeciſſet opes animi uitiamen auari .
Et cecidit fortuna phrygum : capit impius enſẽ
Ex thracum : iuguloq; ſui defigit alumni .
Et tãq; tolli cum corpore crimina poſſent :
EXanimẽ e ſcopulo ſubiectas miſit in undas :
CIittore threicio claſſem religarat atrides :
Dum mare pacatum : dum uentus mitior eſſet :
Hic ſubito q̃tus cum uiueret eſſe ſolebat
Exit humo late rupta ſimiliſq; minanti
Temporis illius uultum referebat achilles :
Quo ferus iniuſto petiit agamẽnona ferro .
Immemoreſq; mei diſceditis inquit achiui :
Obrutaq; eſt mecum uirtutis gratia noſtræ .
Ne facite : utq; meũ nõ ſit ſine honore ſepulcrũ :
Placet achilleos mactata polyxena manes .

Dixit : & īmiti ſociis parentibus ũbræ
Rapta ſinu matris : quã iam prope ſola fouebat :
Fortis & infelix . & plusq̃ fœmina uirgo
Ducitur ad tumulum : diroq; fit hoſtia buſto :
Quæ memor ipſa ſui poſtq̃ crudelibus aris
Admota eſt : ſenſitq; ſibi fera ſacra parari :
Vtq; neoptolemum ſtantem ferrumq; tenentẽ :
Vtq; ſuo uidit figentem lumina uultu :
Vtere iandudum generoſo ſanguine dixit :
Nulla mora eſt : aut tu iugulo uel pectore telũ
Cõde modo : iugulumq; ſimul pectuſq; retexit :
Scilicet haud ulli ſeruire polyxena uellem :
Haud per tale ſacrum numen placabitis ullum :
Mors tantum uellem matrẽ mea fallere poſſet :
Mater obeſt : minuitq; necis mihi gaudia : q̃uis
Non mea mors illi : uerum ſua uita gemẽda eſt :
Vos modo ne ſtygios adeam nõ libera manes
Eſſe procul : ſi iuſta peto : tactuq; uiriles
Virgineo remouete manus : acceptior illi
Quiſquis is eſt : quẽ cæde mea placare paratis
Liber erit ſãguis : ſi quos tamen ultima noſtri
Verba mouet oris : priami uos filia regis
Nunc captiua rogat genitrici corpus inẽptum
Reddite : ne ue auro redimat ius triſte ſepulcri
Sed lachrymis : tunc cũ poterat redimebat & auro.
Dixerat . & populus lachrymas quas illa tenebat
Nõ tenet : ipſe etiam flẽs inuituſq; ſacerdos
Præbita cõiecto rupit præcordia ferro .
Illa ſuper terram defecto poplite labens
Pertulit intrepidos ad fata nouiſſima uultus :
Tunc quoq; cura fuit partes uelare tegendas :
Cum caderet caſtiq; decus ſeruare pudoris :
Troades excipiunt deploratoſq; recenſent
Priamidas : & quid dederit domus una cruoris .
Teq; gemunt uirgo teq; o modo regia cõiunx
Regia dicta parens aſiæ florentis imago
Nunc etiam prædæ mala ſors : quam uictor ulyxes
Eſſe ſuam nollet : niſi q̃ tamen hectora partu
Ederat : dominũ matri uix repperit hector :
Quæ corpus cõplexa animæ tam fortis inane
Quas totiens patriæ dederat natiſq; uiroq; :
Huic quoq; dat lachryãs : lachrymas ĩ uulneꝛ fũdit :
Oſculaq; ore tegit . cõſuetaq; pectora plangit :

canitiemq; ſuam concreto in ſãguine uerrens :
plura quidem ſed & hæc laniato pectore dixit :
ata tuæ (quid enī ſupereſt) ? dolor ultime matris
ata iaces : uideoq; meum tua uulnera uulnus .
t ne perdiderim quenq̄ ſine cæde meorum :
u quoq; uulnus habes : at te : quia fœmina : rebar
ferro tutam : cecidiſti & fœmina ferro .
otq; tuos idem fratres te perdidit idem
xitium troiæ noſtriq; orbator achilles .
t poſtq̄ cecidit phœbi paridiſq; ſagittis :
unc certe dixi non eſt metuendus achilles .
ūc quoq; mi metuendus erat . cinis ipſe ſepulti
n genus hoc ſæuit : tumulo quoq; ſēſimus hoſtē .
eacidæ fœcunda fui . iacet ilion ingens :
uentuq; graui finita eſt publica clades :
ed finita tamen ſoli mihi pergama reſtant :
n curſuq; meus dolor eſt : modo maxima rex
ot generis natiſq; potens nuribuſq; uiroq;
unc trahor exul inops tumulis auulſa uiroꝝ
enelopeę munus : quæ me data penſa trahētem
attibus oſtendens ithacis hæc hectoris illa eſt
lara parens : hæc eſt dicet priameia cõiunx .
oſtq; tot amiſſos tu nunc quæ ſola leuabas
aternos luctus hoſtilia buſta piaſti .
nferias hoſti peperi : quo ferrea reſto ?
uid ue moror ? quo me ſeruas annoſa ſenectus ?
uo dii crudeles ? niſi quo noua funera cernam
uacem differtis anum ? quis poſſe putaret
elicem priamum poſt diruta pergama dici ?
elix morte ſua eſt ; nec te mea nata peremptā
ſpicit : & uitam pariter regnumq; reliquit .
t puto funeribus dotabere regia uirgo :
ōdeturq; tuum monumentis corpus auitis :
ō hæc eſt fortuna domus : tibi munera matris
ōtigent fletus : peregrinæq; hauſtus harenæ .
mnia pedidimus : ſupereſt cur uiuere tempus
n breue ſuſtineam , ꝓles gratiſſima matri
unc ſolus : quondam minimus de ſtirpe uirili
as datus hiſmario regi polydorus in oras .
uid moror interea crudelia uulnera lymphis
bluere ? & ſparſos īmiti ſanguine uultus ?
ixit : & ad littus paſſu ꝓcedit anili
lbentes lacerata comas : date troades urnam

Dixerat infelix : liquidas hauriret ut undas :
Aspicit eiectum polydori in littore corpus :
Factaq; threiciis ingentia uulnera telis :
Troades exclamant : obmutuit illa dolore :
Et pariter uocem lachrymasq; introrsus abortas
Deuorat ipse dolor : duroq; simillima saxo
Torpet : & aduersa figit modo lumina terra :
Interdum toruos extollit ad æthera uultus :
Nunc positi spectat uultum nūc uulnera nati
Vulnera præcipue : seq; armat : & instruit ira :
Qua simul exarsit : tāq̄ regina maneret
Vlcisci statuit : pœnæq; in imagine tota est .
Vtq; furit catulo lactente orbata leæna
Signaq; nacta pedū īsequitur : quē nō uidet hostē
Sichecube postq̄ cum luctu miscuit iram :
Nō oblita animorum : ānorum oblita suorum
Vadit ad artificem diræ polymestora cædis :
Colloquiumq; petit : nam se mōstrare relictum
Velle latens illi quod nato redderet aurum :
Credidit odrysius prædæq; assuetus amore:
In secreta uenit : tum blando callidus ore
Tolle moras hecube dixit : da munera nato :
Omne fore illius quod das quod & ante dedisti
Per superos iuro : spectat truculenta loquentem
Falsaq; iurantem : tumidaq; exæstuat ira :
Atq; ita correpto captiuarum agmina matrum
Inuocat : & digitos in perfida lumina cōdit :
Expellitq; genis oculos (facit ira ualentem)
Inuergitq; manus : fædataq; sanguine sonti
Nō lumen(neq; enī supereſt)loca luminis haurit:
Clade sui thracum gens iritata tyranni
Troada telorum lapidumq; incessere iactu
Cœpit : at hæc missū rauco cum murmure saxum
Morsibus insequitur : rictuq; ad uerba parato
Latrauit conata loqui : locus extat : & ex re
Nomen habet :ueterumq; diu memor illa malog;
Tum quoq; sithonios ululauit mœsta per agros .
Illius troasq; suos hostesq; pelasgos
Illius fortuna deos quoq; mouerat omnes
Sic omnes : ut & ipsa iouis cōiunxq; sororq;
Seuentus hecubam meruisse negauerit illos :
Non uacat auroræ :q̄q̄ iisdem fauerat armis :
Cladibus : & casu troiæq; hecubæq; moueri .

Cura deã ꝓpior luctuſq; domeſticus angit.
Memnonis amiſſi: phrygiis lutea campis
Vidit achillea pereũtem cuſpide mater:
Vidit & ille color quo matutina rubeſcunt
Tempora, palluerat: latuitq; in nubibus æther.
At non ĩpoſitos ſupremis ignibus artus
Suſtinuit ſpectare parens: ſed crine ſoluto
Sicut erat magni genibus procũbere non eſt
Dedignata iouis: lachrymiſq; has addere uoces:
Omnibus inferior: quas ſuſtinet aureus æther:
(Nam mihi ſunt totũ rariſſima templa per orbẽ:)
Diua tamen ueni: non ut delubra dieſq;
Des mihi ſacrificos calituraſq; ignibus aras.
Si tamen aſpicias q̃tum tibi fœmina præſtem:
Tum quum luce noua noctis cõfinia ſeruo:
Præmia danda putes: ſed nõ ea cura: neq; hic eſt
Nunc ſtatus auroræ: meritos ut poſcat honores:
Memnonis orba mei uenio: qui fortia fruſtra
Pro patruo tulit arma ſuo: primiſq; ſub annis
Occidit a forti(ſic dii uoluiſtis)achille.
Da precor huic aliquem ſolatia mortis honorem
Sũme deum rector: maternaq; uulnera leni.
Cuppiter annuerat: cum memnonis arduus alto
Corruit igne rogus: nigriq; uolumina fumi
Infecere diem: ueluti quum flumina natas
Exhalant nebulas: nec ſol admittitur infra.
Extra fauilla uolat: glomerataq; corpus ĩ unum
Deſatur: faciemq; capit: ſumitq; colorem:
Atq; animum ex igni: leuitas ſua præbuit alas:
Et primo ſimilis uolucri: mox uera uolucris
Inſonuit pennis: pariter ſonuere ſorores
Innumeræ: quibus eſt eadem natalis origo.
Terq; rogum luſtrant: & conſonus exit in auras
Et plangor: quarto ſeducunt caſtra uolatu.
Tunc duo diuerſa populi de parte feroces
Bella gerunt: roſtriſq; & adũcis unguibus iras
Exercent: alas aduerſaq; pectora laſſant.
Inferiæq; cadunt cineri cognata ſepulto
Corpora: ſeq; uiro forti meminere creatas.
Præpetibus ſubitis nomen facit auctor: ab illo
Memnonides dictæ quum ſol duodena peregit
Signa: parentali morituræ more rebellant.
Ergo aliis latraſſe dymantida flebile uiſum eſt

Luctibus est aurora suis intenta : piasq;
Nunc quoq; dat lachrymas : & toto rorat in orbe.
Nõ tamen euersam troiæ cum mœnibus esse
Spemq; fata sinunt : sacer & sacra altera patrem
Fert humeris uenerabile onus cythereius heros :
De tantis opibus prædam pius eligit illam :
Ascaniumq; suum : profugaq; per æquora classe
Fertur ab antandro : sceleratag; littora thracum
Et polydoreo manantẽ sanguine terram
Inquit : & utilibus uentis æstuq; secundo
Intrat apollineam sociis comitantibus urbem.
Hunc anius : quo rege homines antistite phœbus
Rite colebatur : temploq; domoq; recepit :
Vrbemq; ostendit : delubraq; nota : duasq;
Latona quondam stirpes pariente retentas.
Ture dato flammis uinoq; in tura profuso
Cæsarumq; boum fibris de more crematis
Regia tecta petunt : positisq; tapetibus altis
Munera cum liquido capiunt cerealia baccho :
Tunc pius anchises : o phœbi lecte sacerdos
Fallor : an & natũ quum primũ hæc mœnia uidi
Bisq; duas natas quantum reminiscor habebas ?
Huic anius niueis circundata tempora uittis
Concutiens & tristis ait : non falleris heros
Maxime : uidisti natorum quinq; parentem.
Quẽ nũc (tanta homines rerum incõstantia uersat)
Pene uides orbum : quid enim mihi filius absens
Auxilium ? quem dicta suo de nomine tellus
Andros habet pro patre locumq; & regna tenẽtem
Delius augurium dedit huic : dedit altera liber
Fœmineæ stirpi uoto maiora fideq;
Munera : nam tactu natarum cuncta mearum
In segetem laticemq; meri baccamq; mineruæ
Transformabãtur : diuesq; erat usus in illis.
Hoc ubi cognouit troiæ populator atrides :
Ne nõ ex aliqua uestram sensisse procellam
Nos quoq; parte putes : armorum uiribus usus
Abstrahit inuitas gremio genitoris : alantq;
Imperat argolicam cælesti munere gentem.
Effugiunt quo quæq; potest : euboea duabus
Et totidẽ natis andros fraterna petita est.
Miles adest : & ni dedãtur bella minatur.
Victa metu pietas cõsortia corpora pœnæ

Reddidit: & timido posses ignoscere fratri.
Non hic æneas: non qui defenderet andron
Hector erat: per quos decimũ durastis in annum:
Iamq; parabantur captiuis uincla lacertis.
Illæ tollentes etiam nunc libera cælo
Brachia: bacche pater fer opem dixere: tulitq;
Muneris auctor opem: si miro perdere more
Ferre uocatur opem: nec qua ratione figuram.
Perdiderint potui scire: aut nunc dicere possum.
Cũma mali nota est. pennas sumpsere: tuæq;
Coniugis in uolucres niueas abiere columbas.
Talibus atq; alijs postq̃ conuiuia dictis
Implerunt: mersa somnum petiere remota:
Cumq; die surgunt: adeuntq; oracula phœbi.
Qui petere antiquam matrem cognataq; iussit
Littora prosequitur rex: & dat munus ituris.
Anchisæ sceptrũ chlamydẽ pharetramq; nepoti:
Crateremæneæ: quem quondam miserat illi
Hospes ab æmonijs therses hismenius oris.
Miserat hunc illi therses: fabricauerat alcon
Ideus: & longo cælauerat argumento.
Urbs erat: & septem posses ostendere portas:
Hæ pro nomine erant: & quæ foret illa docebant.
Ante urbem exequiæ tumuliq; igneſq; rogiq;
Effusæq; comas & apertæ pectora matres
Significant luctum: nymphæ quoq; flere uident̃:
Siccatosq; queri fontes: sine frondibus arbor
Nuda riget. lambunt arentia saxa capellæ.
Nec facit medijs natas ab onone thebis.
Hanc non fœmineum iugulo dare pectus aperto:
Illam demisso per fortia pectora telo
Toto populo cecidisse suo: pulchrisq; per urbem
Funeribus ferri: celebriq; in parte cremari.
Tum de uirginea geminos exire fauilla
Ne genus intereat: iuuenes. quos fama coronas
Nominat: & cineri materno ducere pompam.
Hactenus ant quo signis fulgentibus æra
Summus in aurato crater erat asper achanto.
Nec leuiora datis troiani dona remittunt:
Dantq; sacerdoti custodem thuris acerram:
Dant pateram: claramq; auro gemmisq; coronam.
Inde recordati teucros a sanguine teucri
Ducere principium cretam tenuere lociq;

Ferre diu nequiere iouem . centumq; relictis
Vrbibus ausonios optant contingere portus.
Sæuit hyems: iactatq; utros. strophadūq; receptos
Portibus infidis exteruit ales aelo.
Et iam dulichios portus ithacamq; samumq;
Neritiasq; domos regnum fallacis ulyxis
Prætereunt uecti certatam lite deorum
Ambrachiam : uersiq; uident sub imagine saxum
Iudicis actiaco : quæ nunc ab apolline dicta est :
Vocalemq; sua terram dodonida quercu:
Chaonioſq; sinus : ubi nati rege molosso .
Impia subiectis fugere incenda pennis .
Proxima phæacum felicibus obsita pomis
 Prura petunt : epiros ab his regnataq; uati
Butrotos phrygio simulataq; troia tenetur .
Inde futurorum certi quæ cuncta fideli
Priamides helenus monitu prædixerat : intrant
Scaniam: tribus hæc excurrit in æquora linguis .
Et quibus imbriferos uersa ē pachynus ad austros :
Mollibus expositum zephyris lilybæon ad arctos
Æquoris expertes : spectat boreamq; pelorus .
Hanc subeunt teucri remis æstuq; secundo
Sub noctem potitur zanclæa classis harena .
Scylla latus dextrum : leuū irrequieta charybdis
Infestant : uorat hæc raptas reuomitq; carinas:
Illa feris atram canibus succingitur aluum
Virginis ora gerens : & si non omnia uates
Ficta reliquerunt : aliquo quoq; tempore uirgo:
Hanc multi petiere proci : quibus illa repulsis
Ad pelagi nymphas pelagi gratissima nymphis
Ibat : & elusos iuuenum narrabat amores :
Quam dum pectendos præbet galathea capillos :
Talibus alloquitur referens suspiria dictis :
Te tamen o uirgo genus haud immite uirorum
Expetit . utq; facis : potes his impune negare :
Et mihi cui pater est nereus : quam cærula doris
Enixa est :quæ sum turba quoq; tuta sororum
Non nisi per luctus licuit cyclopis amorem
Effugere: & lachrymæ uocem impediere loquētis:
Quas ubi marmoreo detersit pollice uirgo .
Et solata deam est refer o gratissima dixit:
Ne ue tui causam tege (sum tibi fida) doloris.
Nereis his contra resecuta crateide natam est :

Acis erat fauno nymphaq; ſimethide cretus :
Magna quidem patriſq; ſui matriſq; uoluptas:
Noſtra tamen maior : nam me ſibi iunxerat uni
Pulcher : & octonis iterum natalibus actis
Signarat teneras dubia lanugine malas .
Hunc ego : me cyclops nullo cum fine petebat.
Nec ſi quæſieris odium cyclopis : amor ne
Acidis in nobis fuerit præſtantior : edam.
Par utrunq; fuit : proh q̄ta potentia regni
Eſt uenus alma tui . nempe ille īmitis : & ipſis
Horrendus ſiluis : & uiſus ab hoſpite nullo
Impune : & magni cum diis contemptor olympi
Quid ſit amor ſentit : noſtriq; cupidine captus
Ritur oblitus pecorum antrorumq; ſuorum :
Amq; tibi formæ : tan q; eſt tibi cura placendi :
Am rigidos pectis raſtris polypheme capillos :
Am libet hirſutam tibi falce recidere barbam :
Et ſpectare feros in aqua : & componere uultus .
Ædis amor feritaſq; ſitiſq; immenſa cruoris
Eſſant : & tutæ ueniunt abeuntq; carinæ .
Telemus interea ſiculum delatus in æquor
Telemus eurymides : quem nulla fefellerat ales
Terribilem polyphemon adit : lumenq; quod unū
Fronte geris media rapiet tibi dixit ulyxes :
Iſit : & o uatum ſtolidiſſime falleris inquit
Altera iam rapuit : ſic fruſtra uera monentem
Spernit : & aut gradiens ingenti littora paſſu
Degrauat : aut feſſus ſub opaca reuertitur antra .
Prominet in pontum cuneatus acumine longo
Collis : utrunq; latus circunfluit æquoris unda.
Huc ferus aſcendit cyclops mediuſq; reſedit
Canigeræ pecudes nullo ducente ſecutæ :
Sui : poſtq̄ pinus baculi quæ præbuit uſum :
Ante pedes poſita eſt antennis apta ferendis
Sumptaq; arundinibus cōpacta eſt fiſtula centū :
Senſerunt toti paſtoria ſibila montes :
Senſerunt undæ : latitans ego rupe meiq;
Acidis in gremio reſidens procul audibus hauſi
Alia dicta meis : auditaq; uerba notaui.
Candidior folio niuei galathea liguſtri :
Floridior prato : longo procerior aluo :
Splendidior uitro : tenero lasciuior hædo :
Leuior aſſiduo de tritis æquore chonchis :

Solibus hybernis : æstiua gratior umbra:
Nobilior pomis : platano conspectior alta :
Lucidior glacie : matura dulcior uua :
Mollior & cygni plumis : & lacte coacto :
Et si non fugias niguo formosior horto :
Sæuior indomitis eadem galathea iuuencis :
Durior annosa quercu : fallacior undis :
Lentior & salicis uirgis & uitibus albis :
His immobilior scopulis : uiolentior amne :
Laudato pauone superbior : acrior igni :
Asperior tribulis : fœta truculentior ursa :
Surdior æquoribus : calcato imitior hydro :
Et quod præcipue : si possem: demere uellem :
Non tantum ceruo claris latratibus acto:
Verum etiam uentis uolucriq; fugacior aura :
At bene si noris pigeat fugisse : morasq;
Ipsa tuas damnes: & me retinere labores .
Sunt mihi pars montis uiuo pendentia saxo
Antra: quibus nec sol medio sentitur in æstu :
Nec sentitur hyems: sunt poma grauantia ramos :
Sunt auro similes longis in uitibus uuæ :
Sunt & purpureæ: tibi & has seruamus: & illas .
Ipsa tuis manibus siluestri nata sub umbra
Mollia fraga leges: ipsa autunnalia corna :
Prunaq; non tolum nigro liuentia succo:
Verum etiam generosa nouasq; imitantia cæras .
Nec tibi castaneæ me coniuge: nec tibi deerunt
Arbutei fœtus. omnis tibi seruiet arbor.
Hoc pecus oẽ meũ est:multæ quoq; uallibus errãt.
Multas silua tegit: multæ stabulantur in antris .
Nec si forte roges: possem tibi dicere quot sunt .
Pauperis est numerare pecus. de laudibus hasq;
Nil mihi credideris. præsens potes ipsa uidere.
Vt uix circũeant distentum cruribus uber.
Sunt fœtura minor tepidis in ouilibus agni.
Sunt quoq; par ætas aliis in ouilibus hædi.
Lac mihi semper adest niueum . pars inde bibẽda
Seruatur: partem liquefacta coagula durant .
Nec tibi delitiæ faciles uulgataq; tantum
Munera contingent .dammæ leporesq; capræq;
Parq; columbarum : demptus ue cacumine nidus
Inueni geminos qui tecum ludere possit
Inter se similes :uix ut dignoscere possis :

V illoſæ catulos in ſũmis montibus urſæ
I nueni: & dixi dominæ ſeruabimus iſtos.
I am modo cæruleo nitidum caput exere ponto:
I am galathea ueni: nec munera deſpice noſtra.
C erte ego me noui liquidæq; in imagine uidi
N uper aquæ: placuitq; mihi mea forma uidenti.
A ſpice ſim q̃tus: non eſt hoc corpore maior
I uppiter in cælo: nam uos narrare ſoletis
N eſcio quem regnare ioué: coma plurima toruos
P rominet in uultus: humeroſq; ut lucus obũbrat.
N ec mea q; duris horrent denſiſſima ſetis
C orpora turpe puta: turpis ſine frondibus arbor:
T urpis equus: niſi colla iubæ flauentia uelent.
P luma tegit uolucres: ouibus ſua lana decori ẽ:
B arba uiros: hirtæq; decent in corpore ſetæ.
V num eſt in media lumen mihi fronte: ſed inſtar
I ngentis clypei. quid non hæc omnia magno
S ol uidet e cælo: ſolis tamen unicus orbis.
A dde: q; in noſtro genitor meus æquore regnat.
H unc tibi do ſocerum. tantum miſerere precesq;
S upplicis exaudi. tibi enim ſuccumbimus uni:
Q uiq; iouem & cælũ ſperno: & penetrabile fulmẽ:
N erei te uereor: tua fulmine ſæuior ira eſt.
A tq; ego contemptus eſſem patientior huius
S i fugeres omnes: ſed cur cyclope repulſo
A cim amas? præferſq; meis amplexibus acim.
I lle tamen placeatq; ſibi placeatq; licebit
Q uod nollem galathea tibi: modo copia detur:
S entiet eſſe mihi tanto pro corpore uires.
V iſcera uiua traham: diuulſaq; membra p agros
p erq; tuas ſpargam (ſi ſe tibi miſceat) undas.
V ror enim: læſuſq; exæſtuat acrior ignis:
C umq; ſuis uideor tranſlatam uisibus ætnam
p ectore ferre meo: nec tu galathea moueris.
T alia nequicq̃ queſtus (nam cuncta uidebam)
S urgit: & ut taurus uacca furibundus adempta
S tare nequit: ſiluiſq; & notis ſaltibus errat:
C um ferus ignaros: nec quicq̃ tale timentes
M e uidet atq; acim. uideoq; exclamat: & iſta
V ltima ſit faciam ueneris concordia ueſtræ:
T antaq; uox: q̃ta cyclops iratus habere
D ebuit: illa fuit. clamore perhorruit ætna:
A ſt ego uicino pauefacta ſub æquore mergor.

Terga fugæ dederat conuersa simethius heros:
Et fer opem galathea precor: mihi ferte parentes
Dixerat: & uestris penturum admittite regnis.
Insequitur cyclops: partemq; e monte reuulsam
Mittit: & extremus q̄is peruenit ad illum
Angulus e saxo totum tamen obruit acim.
At nos quod fieri solum per fata licebat:
Fecimus: ut uires assumeret acis auitas.
Puniceus de mole cruor manabat: & intra
Temporis exiguum rubor euanescere cœpit.
Fitq; color primo turbati fluminis imbre:
Purgaturq; mora: tum moles tacta dehiscit.
Viuaq; per rimas properataq; surgit arundo.
Oscq; cauum saxi sonat exultantibus undis.
Miraq; res subito media tenus astitit aluo
Inuinctus iuuenis flexis noua cornua cannis:
Qui nisi q̄ maior: q̄ toto cærulus ore est
Acis erat: & sic quoq; erat tamen acis in amnem
Versus: & antiquum tenuerunt flumina nomen:
Desierat galathea loqui: cœtuq; soluto
Discedunt: placidisq; natant nereides undis.
Scylla redit: neq; enim medio se credere ponto
Audet: & autbibula sine uestibus errat harena:
Aut ubi lassata est seductos nacta recessus
Gurgitis: inclusa sua membra refrigerat unda:
Ecce fretum scindens alti nouus incola ponti
Nuper in euboica uersis antedone membris
Glaucus adest: uisaq; cupidine uirginis ardet:
Et quæcunq; putat fugientem posse morari
Verba refert: fugit illa tamen: ueloxq; timore
Peruenit in sūmum positi prope littora montis:
Ante fretum est ingens apicem coniectus in unū
Longa sub arboribus cōuexus ad æquora uertex:
Constitit hic: & tuta loco monstrum ne deus ne
Ille sit ignorat: admiraturq; colorem
Cæsariemq; humeros subiectaq; terga tegentem:
Vltimaq; excipiat quod tortilis inguina pisces
Sensit: & innitens quæ stabat proxima moli
Non ego prodigium: nec sum fera bellua uirgo:
Sū deus iquit aquæ: nec maius ī æquore pteus
Ius habet aut triton athamāthiadesq; palæmon:
Ante tamen mortalis eram: sed scilicet altis
Deditus æquoribus: iam tū exercebar in illis.

Nam modo ducebam ducentia retia piſces :
Hunc in mole ſedens moderabar arundine linũ ?
Sunt uirdi prato confinia littora : quorum
Altera pars undis : pars altera cingitur herbis .
Quas neq; cornigenæ morſu læſere iuuencæ :
Nec placidæ carpſiſtis oues : hirtæq; capellæ:
Non apis inde tulit collectos ſedula flores :
Non data ſunt capiti genialia ſerta : nec unq̃
Falciferæ ſecuere manus : ego primus in illo
Cęſpite conſedi: dum lina madentia ſicco .
Vtq; recenſerem captiuos ordine piſces :
Inſuper expoſui. quos aut in retia caſus :
Aut ſua credulitas in aduncos egerat hamos :
Res ſimilis fictæ. ſed quid mihi fingere prodeſt?
Gramine contracto cœpit mea præda moueri :
Et motare latus terraq; ut in æquore niti .
Cumq; moror mirorq; ſimul: fugit omnis in ũdas
Turba ſuas: dominumq; nouũ intuſq; relinquũt.
Obſtupui dubitoq; diu: cauſamq; requiro :
Num deus hæc aliquis: num ſuccus fecerit herbæ.
Quæ tamen has inq̃ uires habet herba? manuq;
Fabula decerpſi: decerptaq; dente momordi .
Vix bene combiberant ignotos guttura ſuccos :
Cum ſubito trepidare intus præcordia ſenſi :
Alteriuſq; rapi naturæ pectus amore :
Nec potui reſtare diu: repetendaq; nunq̃
Terra uale dixi :corpuſq; ſub æquore merſi.
Dii maris exceptum ſocio dignantur honore :
Vtq; mihi quæcunq; feram mortalia demant
Oceanum tethymq; rogant: ego luſtror ab illis
Et purgante nefas nouies mihi carmine dicto
Rectora fluminibus iubeor ſupponere centum .
Nec mora diuerſis lapſi de partibus amnes :
Totaq; uertuntur ſupra caput æquora noſtrum:
Quæ poſtq̃ redeunt aliũ me corpore toto
Nec fueram nuper: nec eundem mente recepi.
Hactenus acta tibi poſſum memoranda referre:
Hactenus & memini nec mens mea cætera ſenſit.
Hanc ego tum primum uiridem ferrugine barbã
Cæſariemq; meam : quam lõga per æquora uerro
Pingentes humeros & cærula brachia uidi:
Curuaq; pinnigero curuata nouiſſima piſce
Quid tamẽ hæc ſpecies? qd dus placuiſſe marinis?

Quid iuuat esse deum : si tu non tangeris istis ?
Talia dicentem dicturum plura reliquit
Scylla deum furit ille intatusq; repulsa :
Prodigiosa petit titanidos atria circes .

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER .XIIII.

TAMQVE GIGANTEIS
iniectam faucibus ætnam
Aruaq; cyclopum: quid
rastra: quid usus aratri
Nescia: nec quicq̃ iunctis
debentia bobus
Liquerat euboicus tumi
darum cultor aquarum .
Liquerat & zanclen aduersaq; mœnia thegi-
Nauifragumq; fretum: gemĩo quod littore pressũ
Ausoniæ siculæq; tenet confinia terræ:
Inde manu magna tyrrhena per æquora uectus:
Herbiferos adiit colles : atq; atria glaucus
Sole satæ circes uariarum plena ferarum .
Quam simul aspexit dicta acceptaq; salute :
Diua dei miserere precor. nam sola leuare
Tu potes hunc dixit: (uidear modo dignus) amorẽ:
Quanta sit herbarum titani potentia nulli
Quam mihi cognitius :qui sum mutatus ab illis .
Ne ue mei non nota tibi sit causa furoris :
Ittore in italico messenia mœnia contra
Scylla mihi uisa est : pudor est promissa precesq;
Blanditiasq; meas contemptaq; uerba referre :
At tu : siue aliquid regnum est in carmine carmẽ :
Ore mouere sacro : siue expugnatior herba est :
Vtere tentatis operosæ uiribus herbæ .
Nec medeare mihi :sanesq; hæc uulnera mando :
Fineq; nil opus est : partem ferat illa caloris.
At circe (neq; enim flammis habet altius ulla
Talibus ingenium) seu causa est huius in ipsa:
Seu uenus indicio facit hoc offensa paterno :
Talia uerba refert . melius sequerere uolentem :
Optantemq; eadem : pariliq; cupidine captam .
Dignus eras ultro: poteras certeq; rogari :
Et si spem dederis (mihi crede) rogaberis ultro .

Neu dubites adſitq; tuæ fiducia formæ :
Nec ego: quum dea ſim: nitidi quum filia ſolis :
Circe armine cum tantū q̄tum quoq; gramine poſſū:
Vertā tua ſim uoueo: ſpernentem ſperne: ſequenti
Tergedde uices: unoq; duas ulciſcere facto.
Glaucus alia tentanti prius inquit in æquore frondes
Siculaucus:& in ſūmis naſcentur montibus algæ:
Inoſpite q̄ ſcylla noſtri mutentur amores.
Indignata dea eſt: & lædere quatenus ipſum
Quon poterat: nec uell& amans:iraſcitur illi:
Quæ ſibi prælata eſt uenenisq; offenſa repulſa :
Protinus horrendis infamia gramina ſuccis
Conterit : & tritis hecateia carmina miſcet .
Cærulaq; induitur uelamina :perq; ferarum
Agmen adulantum media proceſſit ab aula :
Oppoſitumq; petens contra zanclea ſaxa
Rhegion ingreditur feruentesq; æſtibus undas :
In quibus ut ſolida poſuit ueſtigia terra :
Sūmaq; decurrit pedibus ſuper æquora ſiccis :
Paruus erat gurges curuos ſinuatus in arcus
Grata quies ſcyllæ : quo ſe referebat ab æſtu
Et maris & cæli: medio quum plurimus orbe
Sol erat : & minimas a uertice fecerat umbras .
Hunc dea præuittat portenficiſq; uenenis
Inquinat : hic preſſos latices radice nocenti
Spargit : & obſcurum uerborum ambage nouoq;
Ter nouies carmen magico demurmurat ore .
Scylla uenit : mediaq; tenus deſcenderat aluo :
Cum ſua fœdari latrantibus inguina monſtris
Aſpicit ; & primo non credens corporis illas
Eſſe ſui partes .refugitq; : abigitq; : timetq;
Dira proterua canū: ſed quos fugit: attrahit una :
Et corpus quærens crurum femorumq; pedumq;
Cerbereos rictus pro partibus inuenit illis .
Latratq; canum rabies ſubiectaq; terga feratum
Inguinibus truncis uteroq; extante coercet .
Fleuit amans glaucus: nimiumq; hoſtiliter uſæ
Finibus herbarum fugit cōnubia circes .
Scylla loco manſit: cumq; eſt data copia primū
Sin circes odium ſociis ſpoliauit ulyxem .
Moxeadem teucras fuerat merſura carinas :
Ni prius in ſcopulum: qui nūc quoq; ſaxeus extat :
Transformata foret : ſcopulū quoq; nauita uitat:

HUnc ubi troianæ remis auidamq; charybdim
Euicere rates: quum iam prope littus adessent
Ausonium: libycas uento referuntur ad oras.
Excipit anna illic animoq; domoq;
Non bene dissidium phrygii latura mariti
Sidonis: inq; pyra sacri sub imagine facta
Incumbit ferro: deceptaq; decipit omnes.
Rursus arenosæ fugiens noua mœnia terræ
Ad sedes erycis fidumq; relatus acesten
Sacrificat: tumulumq; sui genitoris honorat:
Quasq; rates iris iunonia pene cremarat
Soluit: & hippotadæ regnum terrasq; calenti
Sulfure fumantes: acheloidumq; relinquit
Sirenum scopulos: orbataq; præside pinus
Insimen prochytamq; legit: sterilisq; locatas
Colle pythecusas habitantum nomine dictas.
Quippe deum genitor fraudé & periuria quondá
Cecropidum exosus gentisq; admissa dolosæ
In deforme uiros animal mutauit: ut idem
Dissimiles homini possent: similesq; uideri.
Membraq; contraxit: naresq; a fronte remissas
Contudit: & rugis perarauit anilibus ora:
Totaq; uelatos flauenti corpora uillo
Misit in has sedes: nec non prius abstulit usum
Verborum & natæ dira imperiuria linguæ.
Posse queri tantum rauco stridore reliquit.
Has ubi præterit & parthenopeia dextra
Mœnia deseruit: leua de parte canori
Acolidæ tumulum: & loca fœda palustribus ūdis:
Littora cumarum uiuacisq; antra sibyllæ
Intrat: & ut manes adeat per auerna paternos
Orat: at illa diu uultum tellure moratum
Erexit: tandemq; deo furibunda recepto:
Magna petis dixit: uir factis maxime: cuius
Dextera per ferrum est pietas spectata per ignes
Pone tamen troiane metum: potiere petitis:
Elisiasq; domos & regna nouissima mundi
Meduce cognosces: simulacraq; cara parentis
Inuia uirtuti nulla est uia dixit: & auro
Fulgentem ramum silua iunonis auernæ
Monstrauit: iussitq; suo deuellere trunco.
Paruit æneas: & formidabilis orci
Vidit opes atauosq; suos umbramq; senilem

Magnanimi anchisæ didicit quoq; iura locorum:
Quæq; nouis essent adeunda pericula bellis.
Inde ferens lapsos auerso tramite passus
Cum duce cumæa fallit sermone laborem.
Umq; iter horrendum p opaca crepuscula carpit:
Seu dea tu præsens: seu dius gratissima dixit
Numinis instar eris semper mihi: meq; fatebor
Muneris esse tui: quæ me loca mortis adire
Quæ loca me uisæ uoluisti euadere mortis.
Ro quibus aereas meritis euectus ad auras
Templa tibi statuam: tribuam tibi turis honores.
Respicit hunc uates: & suspiratibus haustis:
Nec dea sum dixit: nec sacri turis honore
Humanum dignare caput: neu nescius erres
Lux æterna mihi carituraq; fine dabatur
Si mea uirginitas phœbo patuisset amanti.
Dum tamen hanc sperat: dū præcorrūpere donis
Me cupit: elige ait uirgo cumæa quid optes:
Optatis potiere tuis: ego pulueris hausti
Stēdēs cumulum: quot haberet corpora puluis:
Tot mihi natales contingere uana rogaui.
Excidit: ut iuuenes peteret quoq; protinus ānos.
Hos tamen ille mihi dabat æternumq; iuuentam
Si uenerem paterer. contempto munere phœbi
Innuba permaneo: sed iam felicior ætas
Terga dedit: tremuloq; gradu uēit ægra senectus:
Quæ patienda diu est. nam iam mihi sæcula septē
Acta uides: superest numeros ut pulueris æque:
Tercentum messes: tercentum musta uidere.
Tempus erit: quū de tanto me corpore paruam
Longa dies faciat consumptaq; membra senecta:
Adminimū redigantur onus: nec amata uidebor:
Nec placuisse deo: phœbus quoq; forsitan ipse
Iam non agnoscet: uel dilexisse negabit.
Usq; adeo mutata ferar nulliq; uidenda.
Uoce tamen noscar: uocem mihi fata relinquent.
Talia conuexum per iter memorante sibylla
Sedibus euboicam stygijs emersit in urbem
Totus æneas. sacrisq; ex more litatis
Littora adit nondum nutricis habentia nomen:
Hic quoq; substiterat post tædia longa laborum
Iunctius machareus comes experientis ulyssei
Desertum quondam mediis in rupibus ætnæ

NOscit achimeniden: improuisoq; repertum
Viuere miratus quis te casus ue deus ue
Seruat achimenide: cur inquit barbara graium
Prora uehit? petitur uestra quæ terra carina?
Tali quærenti iam non hytsurus amictu
Iam suus & spinis conserto tegmine nullis
Fatur achimenides iterum polyphemon & illos
Aspiciam fluidos humano sanguine rictus.
Hæc mihi ni potior domus est ithaci atq; carina:
Si minus ænean ueneror genitore: nec unq̃
Esse satis potero: præstem licet omnia: gratus.
Quod loquor & spiro cælumq; & lumina solis
Aspicio: possim ne ingratus: & immemor esse?
Ille dedit quod non anima hæc cyclopis in ora
Venit: & ut lumen iam nunc uitale relinquam:
Vt tumulo aut certe non illa condar in aluo.
Quid mihi tunc animi: (nisi: si timor abstulit oẽm
Sensum animũq;) fuit? cũ uos petere alta relictus
Aequora conspexi: uolui inclamare: sed hosti
Prodere me timui: uestræ quoq; clamor ulyxis
Pene rati nocuit: uidi quum monte reuulsum
Immanem scopulum medias permisit in undas:
Vidi iterum ueluti tormenti uiribus acta
Vasta giganteo iaculantem saxa lacerto.
Et ne deprimeret fluctus ue lapis ue carinam
Pertimui iam me non esse oblitus in illa.
Vt uero fuga uos ab acerba morte reduxit:
Ille quidem totam gemebundus obãbulat ætnã:
Prætentatq; manu siluas: & luminis orbus
Rupibus incursat: fœdataq; brachia tabo
In mare protendens gentem execratur achiuam:
Atq; ait o si quis referat mihi casus ulyxem:
Aut aliquem ex sociis in quem mea sæuiat ira:
Viscera cuius edam: cuius uiuentia dextra
Membra mea laniem: cuius mihi sanguis ĩundet:
Guttur & elisi trepident sub dentibus artus:
Quã nullũ aut leue sit damnũ mihi lucis adẽptæ?
Hæc & plura ferox: me lurdus occupat horror
Spectantem uultus: & iam nunc cæde madentes
Crudelesq; manus: & inanem luminis orbem:
Membraq; & humano cõcretam sanguĩe barbam:
Mors erat ante oculos: nimũ tamen ipsa doloris
Et iam prensurum iam nunc mea uiscera rebar

In sua mersurum: mentiq; hærebat imago
Temporis illius: quo uidi bona meorum
Ter quater affligi sociorum corpora terræ.
Quæ super ipse iacens hyrsuti more leonis
Visceraq; & carnes cumq; albis ossa medullis
Semianimes artus auidam condebat in aluum:
Me tremor inuasit: stabam sine sanguine mœstus:
Mandantemq; uidens eructantemq; cruentas
Ore dapes: & frusta mero glomerata uomẽtem:
Talia fingebam misero mihi fata parari:
Erq; dies multos latitans: omnemq; tremiscens
Ad strepitum mortemq; timẽs: cupiduscq; moriri
Glande famẽ pellens: & mixta frondibus herba:
Solus inops: expes: leto pœnæq; relictus
Hanc procul aspexi longo post tempore nauem:
Oraui q; fugam gestu: ad littusq; cucurri:
Et moui: graiumq; ratis troiana recepit.
Tu quoq; pande tuos comitum gratissime casus
Et ducis & turbæ quæ tecum est credita ponto.
Aeolon ille refert thusco regnare profundo:
Aeolon hippotaden cohibentem carcere uentos:
Quos bouis incluſos tergo memorabile munus
Vlichium sumpsisse ducem: flatuq; secundo
Lucibus isse nouem: & terram aspexisse petitam:
Proxima post nonã quum se se aurora moueret:
Inuidia socios prædæq; cupidine uictos
Esse ratos aurum: dempsisse ligamina uentis:
Cũ quibus isse retro: per quas mõ uenerat ũdas:
Aeoliq; ratem portus repetisse tyranni.
Inde lami ueterem læstrygonis inquit in urbem
Venimus: antiphates terra regnabat in illa.
Missus ad hunc ego sum numero comitãte duoꝝ:
Vix q; fuga quæsita salus comitiq; mihiq;.
Tertius e nobis læstrygonis impia tinxit
Ora cruore suo. fugientibus instat & agmen
Concitat antiphates: coeunt & saxa trabesq;
Coniiciunt: merguntq; uiros: merguntq; carinas.
Vna tamẽ: quæ nos ipsumq; uehebat ulyxem
Effugit amissa sociorum parte: dolentes
Multaq; conquesti terris allabimur illis:
Quas pcul hĩc cernis: pcul hĩc (mihi crede) uidẽda
Insula uisa mihi: tuq; o iustissime troum
Nate dea: nec eĩm finito marte uocandus

Hostis es ænea : moneo fuge littora circes
Hos quoq; circæo religata in littore pinu
Antiphatæ memores immansuetiq; cyclopis
Ire negabamus : & tecta ignota subire
Sorte sumus lecti : sors me fidumq; polyten
Eurylochumq; simul nimii p; alpenora uini :
Bisq; nouem socios circæa ad mœnia misit .
Quæ postq̄ attigimus : steterimusq; in limine tecti :
Mille lupi: mixtiq; lupis ursiq; leæq;
Occursu fecere metum: sed nulla timenda
Nullaq; erat nostro factura in corpore uulnus :
Quin etiam blandas mouere per aera caudas
Nostraq; adulantes cōmittant uestigia:donec
Excipiunt famulæ: perq; atria marmore tecta
Ad dominam ducunt . pulchro sedet illa recessu
Solenni solio: pallamq; induta nitentem
Insuper aurato circumuelatur amictu.
Nereides nymphæq; simul: quæ uellera motis
Nulla trahunt digitis : nec fila sequentia ducūt .
Gramina disponunt :sparsosq; sine ordine flores
Secernunt calathis uariasq; coloribus herbas.
Ipsa quod hæ faciunt opus exigit ; ipsa quis usus
Quoque sit in folio; quæ sit concordia mixtis
Nouit ; & aduertens pensas examinat herbas .
Hæc ubi nos uidit dicta acceptaq; salute
Dissudit uultus; & reddidit omina uotis .
Nec mora misceri tosti iubet ordea grani
Mellaq; uimq; meri cum lacte coagula passo :
Quiq; sub hac lateant furtim dulcedine succos
Adiicit : accipimus sacra data pocula dextra .
Quæ simul arenti sitientes hausimus ore :
Et tetigit uirga sūmos dea dira capillos :
Et pudet: & referam :setis horrescere cœpi:
Nec iam posse queri : pro uerbis edere raucum
Murmur: & in terram toto procumbere uultu.
Osq; meum sensi pando occallescere rostro
Colla tumere toris :& qua modo pocula parte
Sumpta mihi fuerant: illa uestigia feci .
Cumq; eadem passis (tantum medicamia possūt)
Claudor hara suis: solumq; caruisse figura
Vidimus eurylochum : solus data potula fugit:
Quæ nisi uitasset pectoris pars una maneret :
Hunc quoq; setigeri:nec tantæ cladis ab illo

Certior ad circen ultor ueniſſet ulyxes :
Pacifer huic dederat florem cyllennius album
Moli uocant ſuperi : nigra radice tenetur:
Tutus eo monituſq; ſimul cæleſtibus intrat
Itle domum circes : & ad inſidioſa uocatus
Pocula conantem uirga mulcere capillos
Reppulit :& ſtricto pauidam deteruit enſe:
Inde fides dextræq; datæ : thalamoq; receptus
Coniugii dotem ſociorum corpora poſcit :
Spargimur ignotæ ſuccis melioribus herbæ :
Ereutimurq; caput conuerſæ uerbere uirgæ .
Verbaq; dicuntur dictis contraria uerbis :
Quo magis illa canit : magis hoc tellure leuati
Erigimur: ſetæq; cadunt: biſidoſq; relinquit
Prima pedes: redeunt humeri: & ſubiecta lacertis
Brachia ſunt :flentem flentes complectimur illũ :
Hæremuſq; ducis collo : nec uerba locuti
Vlla priora ſumus: q̃ nos teſtantia gratos.
Annua nos illic tenuit mora :multaq; præſens
Tempore tam longo uidi :multa auribus hauſi:
Hoc quoq; cũ multis : quod clã mihi rettulit una
Quatuor e famulis ad talia ſacra parati:
Cum duce nanq; meo circe dum ſola moratur:
Illa mihi niueo factum de marmore ſignum
Oſtendens iuuenale gerens in uertice picum
Pede ſacra poſitum : multiſq; inſigne coronis:
Quis foret: & quare ſacra coleretur in æde :
Cur hanc ferret auem :quærenti & ſcire uolenti
Incipe ait machareu :dominæq; potentia quæ ſit
Hinc quoq; diſce meæ: tu dictis aduce mentem.
Picus in auſoniis proles ſaturnia terris
Rex fuit utilium bello ſtudioſus equorum:
Forma uiro quam cernis erat: licet ipſe decorem
Aſpicias : fictaq; probes ab imagine ueram :
Par animus formæ: nec adhuc ſpectaſſe tot annos
Quinquẽnem poterat grata quater edere pugna.
Ille ſuos dryades latis in montibus ortas
Verterat in uultus: illum fontana petebant
Numĩa naiades:quas albula:quas quoq; numici :
Quas anienis :quæ: curſuq; breuiſſimus almo:
Natue tulit praceps:& opacæ farpharus undæ:
Quæq; colunt ſcythicæ ſtagnum memorale dianæ:
Finitimoſq; lacus :ſpretis tamen omnibus unam

Ille colit nymphã: quam quondam ĩ colle palati
Dicitur ancipiti peperiſſe uenilia iano:
Hæc ubi nubilibus primum maturuit annis
Præpoſito cunctis laurenti tradita pico eſt
Rara quidem facie: ſed rarior arte canendi:
Vnde canens dicta eſt ſiluas & ſaxa mouere:
Et mulcere feras: & flumina longa morari:
Ore ſuo uolucreſq; uagas retinere ſolebat.
Quæ dum fœminea modulatur carmina uoce:
Exierat tecto laurentis picus in agros
Indigenas fixurus apros: tergumq; premebat
Acris equi: leuaq; haſtilia bina ferebat:
Phœniceã fuluo chlamydem compteſus ab auro.
Venerat in ſiluas & filia ſolis eaſdem
Vtq; nouas legeret fœcundis collibus herbas
Nomine dicta ſuo circæa reliquerat arua:
Quæ ſimulac iuuenem uirgultis abdita uidit:
Obſtupuit: ceciderẽ manu: quas legerat herbas:
Flammaq; per totas uiſa eſt errare medullas.
Vt primum ualido mentem collegit ab æſtu:
Quid cuperet faſſura fuit: ne poſſet adire
Curſus equi fecit: circunfuſuſq; ſatelles:
Non tamen effugies: uento rapiare licebit:
Si modo me noui: ſi non euanuit omnis
Herbarum uirtus: nec me mea carmina fallunt.
Dixit: & effigiem nullo cum corpore falſi
Finxit apri: præterq; oculos tranſcurrere regis
Viſſit: & in denſum trabibus nemus ire uideri
Plurima qua ſilua eſt: & equo loca puia nõ ſũt.
Haud mora continuo prædæ petit inſcius umbras
Picus: equiq; celer ſpumantia terga reliquit.
Spemq; ſequens uanam ſilua pedes errat ĩ alta:
Concipit illa preces: & uerba precantia dixit:
Ignotoſq; deos ignoto carmine adorat:
Quo ſolet & niueæ uultum confundere lunæ:
Et patrio capiti bibulas ſubtexere nubes.
Tunc quoq; cantato denſatur carmine cælum:
Et nebulas exhalat humus: cæciſq; uagantur
Limitibus comites: & abeſt cuſtodia regis.
Nacta locum tempuſq; p o tua lumina dixit
Quæ mea ceperunt: pq; hãc pulcherrima formã:
Quæ facit: ut ſupplex tibi ſim dea: cõſule noſtris
Ignibus: & ſocerum qui præuidet omnia ſolem

Accipe: nec durus titanida despice circen:
Dixerat: ille ferox ipsamq; precesq; reliquit
Et quæcunq; es ait non sum tuus: altera captũ
Me tenet: & teneat per longum comprecor æuum:
Nec uenere externa socialia fœdera lædam:
Dum mihi ianigenam seruabunt fata canentem.
Sæpe retentatis precibus titania frustra
Non impune feres: neq; ait reddere tanenti:
Sæsaq; quid faciat: quid amās: qd fœmīa: discces
Rebus ait: sed amans & læsa & fœmina circe est:
Tum bis ad occasum bis se conuertit ad ortum:
Et iuuenem baculo tetigit: tria carmina dixit.
Ille fugit sed se solito uelocius ipse
Currere miratus: pennas in corpore uidit:
Seq; nouam subito latis accedere siluis
Indignatus auem duro fera robora rostro
Figit: & iratus longis dat uulnera ramis.
Purpureum chlamydis pennæ traxere colorem.
Fibula: quod fuerat uestemq; momorderat aurꝫ:
Pluma fit: & fuluo ceruix præcingitur auro:
Nec quicq̄ antiquum pico nisi nomina restat:
Interea comites clamato sæpe per agros
Equicq̄ pico nullaq; in parte reperto
Inueniunt circen: nam iam tenuauerat auras:
Passaq; erat nebulas uentis ac sole resolui:
Luminibusq; premunt ueris: regemq; reposcūt.
Quimq; ferunt: sæuisq; parant incessere telis.
Illa nocens spargit uirus: succosq; uenenī:
Et noctem noctisq; deos hereboq; chaoq;
Conuocat: & longis hecaten ululatibus orat.
Exiluere loco dictu mirabile siluæ:
Ingemuitq; solum: uicinaq; palluit arbor:
Parsaq; sanguineis rubuerunt pabula guttis:
Et lapides uisi mugitus edere raucos:
Et latrare canes: & humus serpentibus atris
Squallere: & tenues animæ uolitare uidentur:
Attonitum monstris uulgus pauet: illa pauentū
Ora uenenata tetigit mirantia uirga:
Cuius ab attactu uariarum monstra ferarum
In iuuenes ueniunt: nulli sua mansit imago.
Presserat occiduus chartheſia littora phœbus:
Et frustra coniunx oculis animoq; canentis
Expectatus erat: famuli populusq; per omnes

Diſcurrunt ſiluas : atq; obuia lumina portant .
Nec ſatis eſt nymphæ flere: & lacerare capillos
Et dare plangorem : facit hæc tamẽ omnia: ſeq;
Proripit : ac latos errat ueſana per agros :
Sex illam noctes totidem redeuntia ſolis
Lumina uiderunt inopem ſomniq; cibiq;
Per iuga per ualles : qua ſors ducebat euntem
Vltimus aſpexit feſſam luctuq; uiaq;
Thybris : & in gelida ponentem corpora ripa :
Illic cum lachrymis ipſos modulata dolores
Verba ſono tenui mœrens fundebat : ut olim
Carmina iam moriens canit exequialia cygnus :
Luctibus extremum tenues liquefacta medullas
Tabuit : inq; leues paulatim euanuit auras.
Fama tamen ſignata loco eſt : quem rite canentẽ
Nomine de nymphæ ueteres dixere coloni :
Talia multa mihi longum narrata per annum
Viſaq; ſunt : reſides & deſuetudine tardi
Vrſus inire fretum : rurſus dare uela iubemur:
Ancipiteſq; uias & iter titania uaſtum
Dixerat : & ſæui reſtare pericula ponti .
Pertimui fateor : nactuſq; hoc littus adhæſi .
Finierat machareus : urnaq; æneia nutrix
Cõdita marmoreo tumulo breue carmẽ habebat :
Hic me caietam notæ pietatis alumnus
Ereptam argolico : quo debuit igne : cremauit .
Soluitur herboſo religatus ab aggere funis :
Et procul inſidias infamataq; relinquunt
Tecta deæ : lucoſq; petunt ubi nubilus umbra
In mare cum fulua prorumpit thybris harena :
Faunigenæq; domo potitur: nataq; latini
Non ſine marte tamen : bellum cum gente feroci
Suſcipitur: pactaq; furit pro coniuge turnus.
Concurrit latio tyrrhenia tota : diuq;
Ardua ſolicitis uictoria quæritur armis .
Auget uterq; ſuas externo robore uires .
Et multi rutulos : multi troiana tuentur
Aſtra : neq; æneas euandri ad mœnia fruſtra:
At uenulus fruſtra profugi diomedis ad urbem
Venerat : ille quidem ſub iapyge maxima dauno
Mœnia condiderat :dotaliaq; arua tenebat :
Sed uenulus turni poſtq̃ mandata peregit:
Auxilium petiit : ures ætholius heros

Excusat: nec se aut soceri cõmittere pugnæ
Velle sui populos: nec quos e gente suorum
Armet habere ullos: ne ue hæc cõmenta putetis:
Admonitu q̃q̃ luctus renouentur amari
Serpetiar memorare tamen: postq̃ alta cremata ẽ
Ilios: & danaas pauerunt pergama flammas
Antiusq; heros a uirgine uirgine rapta
Quam meruit pœnam solus digessit in omnes:
Spargimur & uentis inimica per æquora rapti
Fulmina: noctem: imbres: iram cæliq; marisq;
Serpetimur danai cumulumq; capharea cladis.
Ne ue morer referens tristes ex ordine casus:
Græcia tum potuit priamo quoq; flenda uideri:
Me tamen armiferæ seruatum cura minervæ
Fluctibus eripuit: patrias sed rursus ab agris
Pellor: & antiquo memores de uulnere pœnas
Exigit alma uenus: tantosq; per alta labores
Æquora sustinui: tantos terrestribus armis:
Vt mihi felices sint illi sæpe uocati:
Quos cõmunis hyems importunusq; caphareus
Mersit aquis: uellemq; horum pars una fuisse.
Vltima iam passi comites belloq; fretoq;
Deficiunt: finemq; rogant erroris: at agmon
Feruidus ingenio: tum uero & cladibus asper
Quid supereſt quod iam patientia nostra recuset
Ferre uiri: dixit quid habet citharea quid ultra
(Velle puta) faciat: nam dum peiora timentur
Est locus in uoto: fors autem ubi pessima rerũ est:
Subpedibus timor est: securaq; suma malorũ est:
Audiat ipsa licet: & quod facit oderit omnis
Subdiomede uiros: odium tamen illius omnes
Spernimus: & magno stat magna potẽtia nobis.
Talibus iratam uenerem pleuronius agmon
Instimulat uerbis: ueteremq; resuscitat iram.
Dicta placent paucis. numeri maioris amici
Agmona corripimus: cui respondere uolenti
Vox paritet uocisq; uia est tenuata: comæq;
In plumas abeunt: plumis quoq; colla teguntur:
Pectoraq; & tergum: maiores brachia pennas
Accipiunt: cubituq; leues tenuantur in alas:
Magna pedis digitos pars occupat: oraq; cornu
Indurata rigent: finemq; in acumine ponunt.
Hunc lycus: hunc idas: & cum thetenore nycteus

Hunc miratur abas :& dum mirantur eandem
Accipiunt faciem: numeruſq; ex agmine maior
Subuolat: & remos plauſis circumuolat alis.
Si uolucrum quæ ſit dubiæ forma requiris;
Vt non cygnorū: ſic albis proxima cygnis.
Vix equidem has ſedes & iapygis arida dauni
Arua gener teneo minima cum parte meorum
Hactenus ænides : uenulus calydonia regna
Peuteoſq; ſinus meſapiaq; arua reliquit:
In quibus antra uidet : quæ multa nubila ſilua
Et leuibus guttis manantia ſemicaper pan
Nunc tenet:at quodam tenuerūt tēpore nymphæ,
Appulus has illa paſtor regione fugatas
Teruit : & primo ſubita formidine mouit.
Mox ubi mens redit : & contempſere ſequentem;
Ad numerum motis pedibus duxere choreas.
Improbat has paſtor : ſaltuq; imitatus agreſti
Addidit obſcenis conuitia ruſtica dictis.
Nec prius obticuit : q̄ guttura condidit arbor:
Arbor enim eſt : ſuccoq; licet cognoſcere mores.
Quippe notam linguæ baccis oleaſter amaris
Exhibet: aſperitas uerborum ceſſit in illas.
Hinc ubi legati rediere negata ferentes
Arma æthola ſibi rutuli ſine uiribus illis
Bella infauſta gerūt : multumq; ab utraq; cruoris
Parte datur : fert ecce auidas in pinea turnus
Tecta faces: igneſq; timent : quibus unda pepcit;
Iamq; picem & cæras alimentaq; cætera flammæ
Mulcifer urebat . perq; altum ad carbaſa malum
Ibat : & incuruæ fumabant tranſtra carinæ :
Cum memor has pinus idæo uertice cæſas
Sancta deum genitrix tinnitibus aera pulſi
Aeris : & inflati compleuit murmure buxi.
Perq; leues domitis inuecta leonibus auras
Irita ſacrilegæ iactas incendia dextra
Turne ait eripiam : nec me patiente cremabit
Ignis edax nemorum partes & membra meorū.
Intonuit dicente dea: tonitrumq; ſecuti
Cum ſaliente graues ceciderunt grandine nimbi.
Aeraq; & tumidum ſubitis concurſibus æquor
Aſtrei turbant: & eunt in prælia fratres :
Equibus alma parens unius uiribus uſa
Stupea prærupit phrygiæ retinacula puppis :

Fertq; rates pronas: medioq; ſub æquore mergit:
Robore mollito lignoq; in corpora uerſo
In capitum facies puppes mutantur aduncæ:
In digitos abeunt & crura natantia remi.
Quodq; ſinus fuerat latus eſt: mediiſq; carina
Subdita nauigiis ſpinæ mutat' in uſum.
Una comæ molles: antennæ brachia fiunt.
Cærulus ut fuerat color eſt: quaſq; ante timebāt
Illas uirgineis exercent luſibus undas
Naides æquoreæ duris in montibus ortæ
Molle fretum celebrant: nec eas ſua tangit origo.
Non tamen oblitæ q̄ multa pericula ſæpe
Pertulerint pelago: iactatis ſæpe carinis
Suppoſuere manus: niſi ſi qua uehebat achiuos
Cladis adhuc phrygiæ memores odere pelaſgos:
Naritiæq; ratis uiderunt fragmina lætis
Vultibus & latis uidere rigeſcere puppes
Vultibus alcinoi ſaxum increſcere ligno.
Spes erat in nymphas animata claſſe marinas
Poſſe metu monſtri rutulum deſiſtere bello.
Perſtat: habetq; deos pars utraq; quodq; deox eſt
Inſtar habent animos: nec iam dotalia regna
Nec ſceptrum ſoceri nec te lauinia uirgo
Sed uiciſſe petunt. deponendiq; pudore
Bella gerunt: tandemq; uenus uictricia nati
Arma uidet: turnuſq; cadit: cadit ardea turno
Oſpite dicta potens: quam poſtq̄ barbarus eſis
Abſtulit: & trepida patuerunt tecta fauilla
Congerie e media tum primum cognita præpes
Subuolat: & cineres plauſis euerberat alis:
Et ſonus: & macies: & pallor: & omnia captam
Quæ deceant urbem: nomen quoq; manſit in illa
Urbis: & ipſa ſuis deplangitur ardea pennis.
Tamq; deos omnes ipſamq; æneia uirtus
Junonem ueteres finire coercuit iras:
Quum bene fundatis opibus creſcentis iuli
Tempeſtiuus erat cælo cythereius heros:
Ambieratq; uenus ſuperos: colloq; parentis
Circunfuſa ſui nunq̄ mihi dixerat ullo
Tempore dure pater nunc ſis mitiſſimus opto:
Eneæq; meo quite de ſanguine noſtro
Fecit auum: q̄uis paruum des optime numen
Dum modo des aliquid ſatis eſt inamabile regnū

Aſpexiſſe ſemel: ſtygios ſemel iſſe per amnes.
Aſſenſere dei: nec coniunx regia uultus
Immotos tenuit: placatoq; ānuit ore.
Tum pater eſt is ait cæleſti numine dignus
Quæq; petis: ꝓ quoq; petis: cape nata quod optas:
Fatus erat: gaudet grateſq; agit illa parenti:
Perq; leues auras iunctis inuecta columbis
Littus adit laurens: ubi tectus arundine ſerpit
In freta flumineis uicina numicius undis.
Hunc iubet æneæ quæcunq; obnoxia morti
Abluere: & tacito deferre ſub æquora curſu:
Corniger exequitur ueneris mandata: ſuiſq;
Quicquid in ænea fuerat mortale repurgat:
Et reſpſit aquis: pars optima reſtitit illi.
Luſtratum genitrix diuino corpus odore
Vnxit: & ambroſia cum dulci nectare mixta
Contigit os: fecitq; deum: quem turba quirini
Nuncupat indigetem: temploq; ariſq; recepit.
Inde ſub aſcanii ditione binoīs alba
Reſq; latina fuit: ſucceſſit ſiluius illi:
Quo ſatus antiquo tenuit repetita latinus
Nomina cum ſceptro: clarus ſubit ecce latino
Epitus ex illo eſt: poſt hunc capetuſq; capiſq;:
Sed capis ante fuit: regnum tyberinus ab illis
Cepit: & in thuſci dimerſus fluminis undis
Nomina fecit aquæ: de quo remuluſq; feroxq;
Acrota ſunt geniti: remulus maturior annis
Fulmineo perit imitator fulminis ictu.
Fratre ſuo ſceptrum moderatior acrota forti
Tradit auentino: qui quo regnarat eodem
Monte iacet poſitus: tribuitq; uocabula monti:
Iamq; palatinus ſūmæ loca gentis habebat.
Rege ſub hoc pomona fuit: qua nulla latinas
Inter hamadryadas coluit ſolertius hortos.
Nec fuit arborei ſtudioſior altera fœtus:
Vnde tenet nomen: non ſiluas illa nec amnes
Rus amat: & ramos felicia poma ferentes:
Nec grauis eſt iaculo: ſed aduncа dextera falce:
Quа modo luxuriem premit: & ſpatiantia paſſim
Brachia conſpexit: fiſſa modo cortice lignum
Inſerit: & ſuccos alieno præbet alumno.
Nec ſentire ſitim patit: bibulæq; recuruas
Radicis fibras labentibus irrigat undis:

Hic amor hoc ſtudiū: uēeris quoq; nulla cupido ē:
Vim tamen agreſtum metuens pomaria claudit.
Intus & acceſſus prohibet refugitq; uiriles.
Quid non & ſatyri ſaltatibus apta iuuentus
Fecere? & pinu præcincti cornua panes?
Silenuſq; ſuis ſemper iuuenilior annis?
Quiq; deus fures uel falce uel inguine teret?
Vt poterentur ea: ſed enim ſuperabat amando
Hos quoq; uertunnus: neq; erat felicior illis.
Quotiens habitu duri meſſoris ariſtas
Orbe tulit: ueriq; fuit meſſoris imago.
Tempora ſæpe gerens fœno religata recenti
Defectum poterat gramen uerſare uideri.
Sæpe manu ſtimulos rigida portabat: ut illum
Iurafſes feſſos modo diſiunxiſſe iuuencos
Falce data frondator erat: uitiſq; putator
Induerat ſcalas? lecturum poma putares.
Miles erat gladio: piſcator arundine ſumpta.
Deniq; per multas aditum ſibi ſæpe figuras
Reperit: ut caperet ſpectatæ gaudia formæ.
Ille etiam picta redimitus tempora mytra
Innitens baculo poſitis per tempora canis
Aſſimulauit anum: cultoſq; intrauit in hortos:
Poma q; mirata eſt: tantoq; potentior inquit
Salue uirginei flos intemerate pudoris.
Paucaq; laudatæ dedit oſcula: qualia nunq̄
Vera dediſſ& anus: glebaq; incurua reſedit
Suſpiciens pandos autumni pondere ramos:
Vlmus erat contra ſpecioſa nitentibus uuis:
Quam ſocia poſtq̄ pariter cum uite probauit:
Iſti ſtar& ait cælebs ſine palmite truncus:
Nil præter frondes quare peteret? haberet.
Hæc quoq; quæ iuncta eſt uitis reſpexit i ulmo:
Si non iuncta for& terræ acclinata iacer&.
Tu tamen exemplo non tangeris arboris huius:
Concubituſq; fugis: nec te coniungere curas.
Atq; utinam uelles: helene non pluribus eſſ&
Sollicitata procis: nec quæ laphiteia mouit
Pallia: nec coniunx timidi aut audacis ulyxis:
Nunc quoq; quum fugias auerſeriſq; petentes:
Mille uiri cupiunt: & ſemideiq; deiq;:
Et quæcunq; tenent albanos numina montes.
Sed tu ſi ſapies: ſi te bene iungere anumq;

HAnc audire uoles : quæ te plus omnibus illis
PLus q̄ credis amo : uulgares reiice thædas .
VErtūnumq; tori ſocium tibi delige : pro quo
MEquoq; pignus habe : neq; enim ſibi notior ille é
QUam mihi: nec toto paſſim uagus errat in orbe .
HÆc loca magna colit: nec uti pars magna p̄coꝝ
QUam mō uidit : amat . tu primus & ultimus illi
ARdor eris : ſoliq; ſuos tibi deuouet annos .
ADde q̄ eſt iuuenis quod naturale decoris
MUnus habet: formaſq; apte fingetur in omnes.
ET quod erit iuſſus :iubeas licet omnia : fiet .
QUid q̄ amatis idē ? quid quæ tibi poma colūt :
PRimus habet ? lætaq; tenet tua munera dextra .
SEd neq; iam fœtus deſiderat arbore demptos:
NEc quas hortus alit cum ſuccis mitibus herbas:
NEc quicq̄ niſi te miſerere ardentis : & ipſum
QUod petit ore meo præſentem crede precari.
VLtoreſq; deos : & pectora dura peroſam
IDaliam memoremq; time rhamnuſidis iram .
QUoq; magis caueas : & enī mihi multa uetuſtas
SCire dedit : referam tota notiſſima cypro
FActa: quibus flecti facile & miteſcere poſſis .
VIderat a ueteris generoſam ſanguine teucri
IPhis anaxaretem humili de ſtirpe creatus
VIderat : & totis p̄ceperat oſſibus ignem:
LUctatusq; diu poſtq̄ ratione furorem
VIncere non potuit :ſupplex ad limina uenit :
ET modo nutrici miſerum cōfeſſus amorem
NE ſibi dura foret :per ſpes orauit alumnæ :
ET modo de multis alicui blanditus amicis
SOllicita petiit perpenſum uoce fauorem.
SÆpe ferenda dedit blandis ſua uerba tabellis .
INterdum madidas lachrymarum rore coronas
POſtibus intendit: poſuitq; in limine duro
MOlle latus: triſtiſq; ſeræ conuitia fecit.
SÆuior illa freto ſurgente :cadentibus auſtris:
DUrior & ferro: quod noricus excoquit ignis:
ET ſaxo:quod adhuc uiuum radice tenetur.
SPernit:& irridet :factiſq; immitibus addit
VErba ſupba ferox:& ſpe quoq; fraudat amātem.
NOn tulit impatiens longi tormenta doloris
IPhis:& ante fores hæc uerba nouiſſima dixit:
VIncis anaxarete: neq; erunt tibi tædia tandem

Vlla ferenda mei : lætos molire triũphos :
Et pæana uoca : nitidaq; incingere lauro .
Vincis enim moriorq; libens : age ferrea gaude :
Certe aliquid laudare mei cogeris : eritq;
Quo tibi ſim gratus : meritumq; fatebere noſtrũ :
Non tamen ante mihi curam exceſſiſſe memẽto :
Quam uitam : geminaq; ſimul mihi luce carẽdũ ẽ:
Nec tibi fama mei uentura eſt nuncia leti .
Ipſe ego ne dubites adero : præſenſq; uidebor
Corpore ut exanimi crudelia lumina paſcas :
Si tamen o ſuperi mortalia facta uidetis :
Iſte mei memores : nihil ultra lingua precari
Suſtinet : & longo facite ut narremur in æuo :
Et quæ dẽpſiſtis uitæ date tempora famæ .
Dixit : & ad poſtes ornatos ſæpe coronis
Humentes oculos & pallida brachia tollens
Cum funibus laquei religaret uincula ſummis:
Hæc tibi ſerta placent crudelis & impia dixit :
Inſeruitq; caput : ſed tum quoq; uerſus ad illã ẽ :
Atq; onus infelix eliſa fauce pependit .
Infecta pedum motu trepidantem & multa timẽtem
Iuſſa dediſſe ſonum eſt . adapertaq; ianua factum
Pervidit : exclamant famuli fruſtraq; leuatum
(Nam pater occiderat) referunt ad limina matris :
Accipit illa ſinu : complexaq; frigida nati
Membra ſui : poſtq̃ miſeraꝝ uerba parentum
Didit : & matrum miſerarum facta pegit:
Funera ducebant mediam lachrymoſa per urbẽ:
Luridaq; arſuro portabant membra feretro :
Forte uiæ uicina domus : qua flebilis ibat
Pompa fuit : duræq; ſonus plangoris ad aures
Venit anaxarates : quam iam deus ultor agebat :
Mota tamen uideamus ait miſerabile funus:
Et patulis inſit tectum ſublime feneſtris :
Ixq; bene impoſitum lecto ,ſpexerat iphim .
Riguere oculi : caliduſq; e corpore ſanguis
Inducto pallore fugit : conataq; retro
Vere pedes hæſit conata auertere uultus :
Hoc quoq; nõ potuit: paulatimq; occupat artus :
Quod fuit in duro iãpridem corpore ſaxum .
Ne ue ea ficta putes: dominæ ſub imagine ſignũ
Seruat adhuc ſalamis: ueneris quoq; nõie tẽplũ
Proſpicientis habet : quorũ memor o mea lentos

Pone precor fastus : & amanti iungere nymphæ :
Sic tibi nec uernum nascentia frigus adurat
Poma : nec excutiant rapidi florentia uenti :
Hæc ubi nequicq̃ formas deus aptus in omnes
Edidit : in iuuenem rediit : & anilia dempsit
Instrumenta sibi : talisq; apparuit illi :
Qualis ubi appositas nitidissima solis imago
Euicit nubes nullaq; obstante reluxit.
Vimq; parat : sed ui non est opus : inq; figura
Capta dei nympha est: & mutua uulnera sensit.
Proximus ausonias iniusti miles amuli
Rexit opes : numitorq; senex amissa nepotum
Munere regna capit : festisq; palilibus urbis
Mœnia conduntur : tatius patresq; sabini
Bella gerunt : arcisq; uia tarpeia recluſa
Dignam animam pœna cõgestis exuit armis :
Inde sati curibus tacitorum more luporum
Ore premunt uoces : & corpora uicta sopore
Inuadunt : portasq; petunt : quas obice firmo
Clauserat iliades : unam tamen ipsa reclusit.
Nec strepitum uerso saturnia cardine fecit :
Sola uenus portæ cecidisse repagula sensit.
Et clausura fuit : nisi q̃ rescindere nunq̃
Diis licet acta deum : iano loca iuncta tenebant
Naides ausoniæ gelido rorantia fonte.
Has rogat auxilium : nec nymphæ iusta petenté
Sustinuere deam : uenasq; & flumina fontis
Licuere sui : nondum tamen inuia tanı
Ora patentis erant : nec iter præcluserat unda.
Lurida supponunt fœcundo sulfura fonti :
Incẽduntq; cauas fumante bitumine uenas.
Vnibus his aliisq; uapor penetrauit ad ima
Fontis : & alpino modo quæ certare rigori
Audebatis aquæ : nõ ceditis ignibus ipsis :
Flamifera gemini fumant aspergine postes:
Portaq; nequicq̃ rigidis promissa sabinis
Fonte fuit præstructa nouo : dum martius arma
Induerat miles : quæ postq̃ romulus ultro
Obtulit : & strata est tellus romana sabinis
Corporibus : strata estq; sitis : generiq; cruorem
Sãguine cum soceri permiscuit ipsius ensis :
Pace tamen sisti bellum : nec ı̃ ultima ferro
Decertare placet : tatiumq; accedere regno :

TOR TRPST VDAO QIIVCRADMPDFIIOPASCQPHIOECFNID

Occiderat tatius : populiſq; æquata duobus
romule iura dabas : poſita quum caſſide mauors
alibus affatur diuumq; hominumq; parentem.
empus adeſt genitor: quoniã fũdamine magno
es romana ualet : & præſide pendet ab uno :
ræmia nunc ꝓmiſſa mihi dignoq; nepoti
oluere : & ablatum terris imponere cælo :
u mihi concilio quondam præſente deorum
(N ã memoro memoriq; animo pia uerba notaui)
nus erit : quem tu tolles in ſydera cæli
ixiſti : rata ſit uerborum ſumma tuorum.
nnuit omnipotens : & nubibus aera cæcis
cculuit: tonitruq; & fulgure teruit orbem.
uæ ſibi promiſſæ ſenſit data ſigna rapinæ :
nnixuſq; haſtæ preſſos temone cruento
mpauidus conſcendit equos gradiuus : & ictu
erberis increpuit : ꝓnuſq; per aera lapſus
õſtitit in ſummo nemoroſi colle palati :
edden temq; ſuo non regia iura quiriti
bſtulit iliaden : corpus mortale per auras
ilapſum eſt tenues : ut lata plũbea funda
miſſa ſolet medio glãs intabeſcere cælo.
ulchra ſubit facies : & puluinaribus altis
ignior eſt: qualis trabeati forma quirini.
lebat ut amiſſum cõiunx : quum regia iuno
rin ad herſiliam deſcendere limite curuo
mperat: & uacuæ ſua ſic mandata referre :
& de latio o & de gente ſabina
ræcipuum matrona decus : digniſſima tanti
nte fuiſſe uiri : coniũx nunc eſſe quirini
iſte tuos fletus : & ſi tibi cura uidendi
õiugis eſt : duce me lucum pete colle quirino :
ui iuret : & templum romani regis obumbrat.
aret : & in terram pictos delapſa per artus
erſiliam iuſſis compellat uocibus iris :
lla uerecundo uix tollens lumina uultu :
dea (nanq; mihi nec quæ ſis dicere ꝓmptum ẽ:
t liquet eſſe deam) duco duc inquit & offer
õiugis ora mihi : quem ſi modo poſſe uidere
ata ſemel dederint: cælum accepiſſe uidebor.
ec mora romuleos cum uirgine thaumantea
ngreditur colles : ibi ſydus ab æthere lapſum
ecidit in terras : a cuius lumine flagrans

Hersiliæ crinis cum sydere cessit in auras.
Hanc manibus notis romanæ conditor urbis
Excipit: & priscum pariter cum corpore nomen
Mutat: oraq; uocat: quæ nunc dea iucta quirino est.

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBER .XV. ET VLTIMVS.

QVAERITVR INTEREA quis tantæ pondera molis
Sustineat: tantoq; queat succedere regi:
Destinat imperio clarum prænuncia ueri
Fama numam: non ille satis cognosse sabinæ
Gentis habet ritus: animo maiora capaci
Concipit: & quæ sit rerum natura requirit.
Huius amor curæ patria curibusq; relictis
Fecit: ut herculei penetraret ad hospitis urbem:
Graia quis italicis auctor posuisset in oris
Mœnia quærenti: sic e senioribus unus
Rettulit indigenis ueteris non inscius æui:
Dines ab oceano bobus ioue natus hiberis
Littora felici tenuisse lacinia cursu
Fertur: & armento teneras errante per herbas
Ipse domum magni nec inhospita tecta crotonis
Intrasse: & requie longum reuelasse laborem:
Atq; ita discedens æuo dixisse nepotum
Hic locus urbis erit: promissaq; uera fuerunt:
Nam fuit argolico generatus alemone quidam
Micilus: illius diisq; acceptissimus æui.
Hunc super incumbens pressum grauitate soporis
Clauiger alloquitur: lapidosas eseris undas
Ipete diuersi: patrias age defere sedes:
Et nisi paruerit multa ac metuenda minatur:
Postea discedunt pariter somnusq; deusq;:
Surgit alemonides: tacitaq; recentia mente
Visa refert: pugnatq; diu sententia secum.
Numen abire iubet: prohibent discedere leges.
Pœnaq; mors posita est patriam mutare uolenti.
Candidus oceano nitidum caput abdiderat sol:
Et caput abstulerat densissima sydereum nox
Visus adesse idem deus est: eademq; monere

Hanc adyto uocem pauefactaq; corpora mouit:
Quod petis hinc ꝓpiore loco romane petisses:
Et pete nunc propiore loco:nec apolline uobis
Qui minuat luctus opus est:sed apolline nato.
Ite bonis auibus:prolemq; accersite nostram.
Iussa dei prudens postq̃ accepere senatus:
Quam colat explorat iuuenis phœbeius urbem:
Quiq; petant uentis epidauria littora mittunt:
Quæ simul incurua missi tetigere carina:
Concilium graiosq; patres adiere: darentq;
Fauere deum:qui præsens funera gentis
Diriat ausoniæ:certant adiicere sortes.
Dissidet: & uariat sententia:parsq; negandum
Non putat auxilium:multi retinere:suamq;
Nõ emittere opem:nec numina tradere suadent.
Dum dubitant seram pepulere crepuscula lucem:
Umbraq; telluris tenebras induxerat orbi:
Quum deus in somnis opifer consistere uisus
Ante tuum romane torum:sed qualis in æde
Esse solet:baculumq; tenens agreste sinistra
Cæsariem longæ dextra deducere barbæ:
Et placido tales emittere pectore uoces:
Pone metũ ueniam simulacraq; nostra relinquã.
Hunc mõ serpentem baculum qui nexibus ãbit
Perspice: & usq; nota uisũ ut cognoscere possis.
Pertat in hunc:sed maior ero:tantusq; uidebor
Non q̃tum uerti cælestia corpora debent:
Extemplo cum uoce deus:cum uoce deoq;
Somnus abit:somniq; fugam lux alma secuta est:
Postera sydereos aurora fugauerat ignes:
Incerti quid agant proceres ad templa petiti
Conueniunt operosa dei:quaq; ipse morari
Æde uelit:signis cælestibus indicet:orant.
Dixbene desierant:quum cristis aureus altis
In serpente deus prænuncia sibila mouit:
Ad uentuq; suo signumq; atasq; foresq;:
Marmoreumq; solum fastigiaq; aurea mouit:
Pectoribusq; tenus media sublimis in æde
Constitit:atq; oculos circuntulit igne micantes.
Territa turba pauet: cognouit numina castus
Iuuinctus uitta crines albente sacerdos.
En deus est:deus est.aïs linguisq; fauete:
Quisquis adest dixit:sis o pulcherrime uisus

Vtiliter : populoſq; iuues tua ſacra colentes:
Quiſquis adeſt : uiſũ uenerantur numen: & omnes
Verba ſacerdotis referunt geminata : piumq;
Aeneadæ præſtant & uoce & mente fauorem:
Annuit his : motiſq; deus rata pignora criſtis
Et repetita dedit uibrata ſibila lingua.
Tum gradibus nitidis elabitur : oraq; retro
Flectit : & antiquas abiturus reſpicit aras :
Aſſuetaſq; domos :habitataq; templa ſalutat :
Inde per ĩiectis adopertam floribus ingens
Serpit humum : flectitq; ſinus : mediãq; p urbem
Tendit :& incuruo munitos aggere portus.
Reſtitit hic : agmẽq; ſuũ turbæq; ſequentis
Officium placido uiſus dimittere uultu
Corpus in auſonia poſuit rate. numinis illa
Senſit onus : preſſaq; dei grauitate carina.
Aeneadæ gaudent : cæſoq; in littore tauro
Orta coronatæ ſoluunt retinacula nauis.
Impulerat leuis aura ratem : deus eminet altæ:
Impoſitaq; premens puppim ceruice recuruam
Cæruleas deſpectat aquas :modiciſq; per æquor
Ionium zephyris ſextæ pallantidos ortu
Italiam tenuit :præterq; lacinia templa
Nobilitata dea:ſcyllæa littora fertur :
Linquit iapygiam : leuiſq; amphyſia remis
Saxa fugit:dextra prærupta celennia parte
Romechiumq; legit :caulonaq; :naritiamq; :
Euincitq; fretum ſiculiq; anguſta pelori :
Hippotadæq; domos regis themeſeſq; metalla
Leucoſiamq; petit : tepidiq; roſaria peſti :
Inde legit capreas: ꝓmontoriumq; mineruæ:
Et ſurrhentinos generoſo palmite colles :
Herculeamq; urbem : ſtabiaſq; : & in ocia natam
Parthenopen :& ab hac cumææ templa ſibyllæ.
Hinc calidi fontes lentiſciferumq; tenetur
Linternum : multãq; trahens ſub gurgite harenã
Vulturnus : niueiſq; frequens ſinueſſa colubris :
Mintutnæq; graues : & quam tumulauit alũnus:
Antiphataq; domus : trachaſq; obſeſſa palude:
Et tellus circæa : & ſpiſſi littoris ancon
Huc ubi ueliferam nautæ aduertere carinam:
(Aſper enim iam pontus erat)deus explicat orbes:
Perq; ſinus crebros : & magna uolumina labens:

Pabetis : uitaq; magis : q̄ morte uiuatis .
Quid meruere boues : animal ſine fraude doloq;
Innocuum ſimplex natum tolerare labores ?
Immemor eſt demū : nec frugū munere dignus:
Qui potuit curui dēpto modo pondere aratri
Ruricolam mactare ſuum : qui trita labore
Illa quibus totiens duxꝫ renouauerat aruum:
Tot dederat meſſes : percuſſit colla ſecuri .
Nec ſatis eſt q; tale nefas cōmittitur : ipſos
Inſcripſere deos ſceleri : numenq; ſupernum
Cæde laboriferi credunt gaudere iuuenci:
Victima labe carens : & præſtantiſſima forma
(Nam placuiſſe nocet) uittis præſignis & auro :
Iſtitur ante aras : auditq; ignara precantem:
Imponiq; ſuæ uidet inter cornua fronti
Quas coluit fruges : percuſſaq; ſanguine cultros
Inficit in liquida præuiſos forſitan unda .
Protinus ereptas uiuenti corpore fibras
Inſpiciunt: menteſq; deum ſcrutantur in illis :
Vnde fames homini uetitorum tanta ciboꝝ eſt?
Audetis ueſci genus o mortale: quod oro
Hoc facite : & monitis animos auertite noſtris :
Cūq; boum dabitis cæſorum membra palato
Mandere uos ueſtros ſcite : & ſentite colonos .
Et quoniam deus ora mouet : ſequar ora mouētē
Ite deum : delphoſq; meos : ipſumq; recludam
Aethera : & auguſtæ reſerabo oracula mentis
Magna : nec ingeniis inueſtigata priorum :
Quæq; diu latuere canam : iuuat ire per alta
Aſtra : iuuat terris & inerti ſede relicta
Nube uehi : ualidiq; humeris inſiſtere atlantis.
Palanteſq; homines paſſim ac rationis egentes
Deſpectare ꝓcul trepidoſq; obitumq; timentes
Sic exhortari: ſortemq; euoluere fati :
O genus attonitum gelidæ formidine mortis
Quid ſtygas? quid tenebras: & nōia uana timetis?
Materiem uatum falſiq; pericula mundi ?
Corpora ſiue rogus flāma ſeu tabe uetuſtas
Abſtulerit : mala poſſe pati nō nulla putetis.
Mortē carent animæ : ſēperq; priore relicta
Sede nouis domibus uiuunt: habitantq; receptæ :
Ipſe ego ; nam memini : troiani tempore belli
Panthoides euphorbus eram : cui pectore quōdā

Cognouí clypeum leuæ geſtamina noſtræ
Nuper abanteis templo iunonis in argis .
Omnia mutantur : nihil interit : errat : & illinc
Huc uenit : hinc illuc : & quoſlib& occupat artus
Spiritus æq; feris humana in corpora tranſit:
Inq; feras noſter : nec tempore deperit ullo .
Vtq; nouis facilis ſignatur cæra figuris :
Nec manet ut fuerat : nec formam ſeruat eãdem :
Sed tamen ipſa eadem eſt : aïam ſic ſẽper eãdẽ
Eſſe : ſed in uarias doceo migrare figuras :
Ergo ne pietas ſit uicta cupidine uentris:
Parcite uaticinor cognatas cæde nefanda
Exturbare animas : ne ſanguine ſanguis alatur :
Et quoniam magno feror æquore : plenaq; uentis
Vela dedi: nihil eſt toto quod perſtet in orbe :
Cuncta fluũt : omniſq; uagans formatur imago :
Ipſa quoq; aſſiduo labuntur tempora motu
Non ſecus ac flumen : neq; enim cõſiſtere flumẽ :
Nec leuis hora poteſt : ſed ut unda ïpellitur ũda :
Vrgeturq; eadem ueniens urg&q; priorem:
Tempora ſic fugiunt pariter pariterq; ſequuntur :
Et noua ſũt ſemper: nam quod fuit ãte relictũ ẽ:
Fitq; quod haud fuerat: momẽtaq; cũcta nouãt .
Cernis ut emenſas in lucem tendere noctes:
Et iubar hoc nitidum nigræ ſuccedere nocti :
Nec color eſt idem cæli : quum laſſa quiete
Cũcta iacent media : quumq; albo lucifer exit
Clarus equo rurſuſq; alius quum prævia lucis
Tradendum phœbo palantias inficit orbem :
Ipſe dei clypeus terra quum tollitur ima
Mane rubet : terraq; rubet quum conditur ima .
Candidus in ſummo eſt : melior natura q; illic
Aetheris eſt : terræq; ꝓcul contagia fugit .
Nec par aut eadem nocturnæ forma dianæ
Eſſe poteſt uſq̃ : ſemperq; hodierna ſequente
Şi creſcit minor eſt: maior ſi cõtrahit orbem :
Quid non ï ſpecies ſecedere quattuor annum
Aſpicis : ætatis peragentem imitamina noſtræ ?
Nam tener & lactens puericq; ſimillimus æuo
Vere nouo eſt : tunc herba nitens & roboris expers
Turget : & inſolida eſt : & ſpe delectat agreſtes :
Omnia tum florent : florumq; coloribus almus
Ludit ager : neq; adhuc uirtus in frõdibus ulla ẽ.

Transit in æstatem post uer robustior annus:
Fitq; ualens iuuenis neq; enim robustior ætas
Vlla : nec uberior : nec quæ magis ardeat ulla est :
Exapit autūnus posito feruore iuuentæ
Maturus mitisq; inter iuuenemq; senemq;
Emperie medius : sparsus quoq; tempora canis:
Inde senilis hyems tremulo uenit horrida passu
Aut spoliata suos aut quos habet alba capillos :
Non ostra quoq; ipsorum semper requieq; sine ulla
Corpora uertūtur : nec quod fuimus ue sumus ue
Cras erimus : fuit illa dies: qua semina tantum
Sacrapesq; hominū primæ matrisq; habitauimus aluo
Artifices natura manus admouit: & angi
Corpora uisceribus distentæ condita matris
Noluit :eq; domo uacuas emisit in auras :
Editus in lucem iacuit sine uiribus infans :
Mox quadrupes : rituq; tulit sua membra ferarū
Paulatimq; tremens : & nōdum poplite firmo
Constitit : adiutisq; aliquo conamine neruis :
Inde ualens ueloxq; fuit : spatiumq; iuuentæ
Transit : & emeritis medii quoq; temporis annis
Labitur occiduæ per iter decliue senectæ .
Subruit hæc æui demoliturq; priores
Robora : fletq; milon senior cum spectat inanes
Illos qui fuerant solidarum more ferarum
Herculeis similes fluidos pendere lacertos :
Flet quoq; : ut in speculum rugas cōspexit aniles
Tyndaris : & secum cur sit bis rapta requirit .
Tempus edax rerum :tuq; inuidiosa uetustas
Omnia destruitis : uiciataq; dentibus æui
Paulatim lenta consumitis omnia morte :
Hæc quoq; nō pstāt:quæ nos elemēta uocamus:
Quasq; uices peragant: animos adhibere docebo :
Quattuor æternus genitalia corpora mundus
Continet : ex illis duo sunt onerosa : suoq;
Pondere in īferius tellus atq; unda feruntur .
Et totidem grauitate carent:nulloq; premente
Leta petunt aer atq; aere purior ignis .
Quæ q̄q̄ spatio distant : tamen omnia fiunt
Ex ipsis : & in ipsa cadunt : resolutaq; tellus
In liquidas rarescit aquas : tenuatur in auras
Eraq; humor abit : dēpto quoq; pōdere rursus
In superos aer tenuissimus emicat ignes .

Inde retro redeunt : idemq; retexitur ordo :
Ignis enim denſum ſpiſſatus in aera tranſit :
Hinc in aquas : tellus glomerata cogitur unda :
Nec ſpecies ſua cuiq; manet : rerumq; nouatrix
Ex aliis alias reddit natura figuras :
Nec perit in tanto quicq̃ mihi credite mundo :
Sed uariat faciemq; nouat : naſciq; uocatur
Incipere eſſe aliud : q̃ quod fuit ante : moriq;
Deſinere illud idem : quum ſint huc forſitan illa :
Hæc tranſlata illuc : ſumma tamen omnia cõſtãt.
Nil equidem durare diu ſub imagine eadem
Crediderim : ſic ad ferrum ueniſtis ab auro
Sæcula : ſic totiens uerſa eſt fortuna locorum.
Vidi ego quod fuerat quõdã ſolidiſſima tellus
Eſſe fretum : uidi factas ex æquore terras.
Et ꝓcul a pelago conchæ iacuere marinæ.
Et uetus inuenta eſt in mõtibus anchora ſũmis.
Quodq; fuit campus uallem decurſus aquaꝝ
Fecit : & eluuie mõs eſt deductus in æquor.
Et q; paludoſa ſiccis humus aret harenis.
Quæq; ſitim tulerãt ſtagnata paludibus humẽt :
Hic fontes natura nouos emiſit : at illic
Clauſit & antiquis tam multa tremoribus orbis
Flumina ꝓſiliunt : aut excæcata reſidunt.
Sic ubi terreno lycus eſt epotus hiatu
Exiſtit ꝓcul hinc : alioq; renaſcitur ore.
Sic mõ quum bibitur : tecto modo gurgite lapſus
Reddit ur argolicis ĩgens eraſmus in agris :
Et miſſum capitiſq; ſui ripæq; prioris
Pœnituiſſe ferunt : alia nunc ire caicum.
Nec non ſicanias uoluens amaſenus harenas
Nũc fluit : interdum ſuppreſſis fontibus aret.
Ante bibebatur : nunc quas contingere nolis
Fundit anigrus aquas : poſtq̃ niſi ũatibus omnis
Eripienda fides illic lauere bimembres
Vulnera : clauigeri quæ fecerat herculis arcus.
Quid nõ & ſcythicis hipanis de mõtibus ortus
Qui fuerat dulcis : ſalibus uitiatur amaris.
Fluctibus ãbitæ fuerant antiſa : pharoſq;
Et phæniſa tyros : quaꝝ nunc inſula nulla eſt.
Leucada continuam ueteres habuere coloni :
Nũc freta circũeunt. Zancle quoq; iuncta fuiſſe
Dicitur italiæ : donec confinia pontus

Astulit : & media tellurem reppulit unda .
Si quæris elycen & burin achaidas urbes :
Inueniesſub aquis : & adhuc oſtendere nautæ
Inclinata ſolent cum mœnibus oppida merſis .
Est prope pytheiam tumulus troezena ſine ullis
Arduus arboribus quõdam planiſſima cãpi
Area nunc tumulus:nam res horrẽda relatu
Vis fera uẽtoꝝ cæcis incluſa cauernis
Exprimere aliqua cupiens luctataq; fruſtra
Liberiore frui cælo :quum carcere rima
Nulla foret toto : nec peruia flatibus eſſet :
Extẽtam tumefecit humum : ceu ſpiritus oris
Tendere ueſſicam ſolet : aut direpta bicornis
Terga capri : tumor ille loci permanſit : & alti
Collis habet ſpeciem : longoq; ĩduruit æuo .
Plurima quum ſubeant audita aut cognita nobis:
Pauca ſuper referam . quid ? nõ & lympha figuras
Datq; capit nouas : medio tua corniger hammon
Vnda die gelida eſt : ortuq; obituq; caleſcit .
Admotis athamantis aquis accendere lignum
Narratur minimos quum luna receſſit in orbes :
Fulmen habent cycones:quod potũ ſaxea rẽdit
Viſcera : quod tactis inducit marmora rebus :
Chratis & hinc ſybaris ueſtris conterminus oris
Electro ſimiles faciunt auroq; capillos .
Quodq; magis mirum : ſũt qui nõ corpora tantũ
Verum animos etiam ualeant mutare liquores :
Vi non audita eſt obſcenæ ſalmacis unda:
Aethiopeſq; lacus ? quos ſi quis faucibus hauſit :
Aut furit : aut patitur mirum grauitate ſoporem:
Clytonio quicũq; ſitim de fonte leuauit
Vina fugit : gaudetq; meris abſtemius undis :
Neu uis eſt in aqua calido contraria uino :
Siue q̃ indigenæ memorant amithaone natus
Proetidas attonitas poſtq̃ per carmen & herbas
Expiuit furiis purgamina mentis in illas
Misit aquas : odiumq; meri permanſit in undis :
Hinc fluit effectu diſpar lyncheſtius amnis :
Quem quicunq; parum moderato gutture traxit:
Haud aliter titubat q̃ ſi mera uina bibiſſet :
Est lacus arcadiæ : phœnum dixere priores :
Ambiguis ſuſpectus aquis : quas nocte timeto :
Hoc nocent potæ : ſine noxa luce bibuntur .

Sic alias aliasq; lacus & flumina uires
Concipiunt: tempusq; fuit: quo nauit in undis
Nunc sedet orthygie: timuit concursibus argo
Vndarum sparsas symplegadas elisarum:
Quæ nunc immotæ perstant: uentisq; resistunt.
Nec quæ sulphureis ardet fornacibus ætna
Ignea semper erit: neq; enim fuit ignea semper.
Nam siue est animal tellus: & uiuit: habetq;
Spiramenta locis flammam exhalantia multis
Spirandi mutare uias: quotiensq; mouetur
Has finire potest: illas aperire cauernas:
Siue leues imis uenti cohibētur in antris:
Saxaq; cum saxis: & habentem semina flammæ
Materiam iactant: ea concipit ictibus ignem:
Antra relinquentur sedatis frigida uentis:
Siue bitumineæ rapiunt incendia uires:
Luctea ue exiguis ardescunt sulphura fumis —
Nempe ubi terra cibos: alimentaq; pinguia flāmæ
Non dabit absūptis per longum uiribus æuum
Naturæq; suum nutrimen deerit edaci
Non feret illa famem: desertaq; deseret ignes:
Esse uiros fama est in hyperborea pallene:
Quis soleant leuibus uelari corpora plumis
Cum tritoniacam nouies subiere paludem.
Haud equidē credo: sparsæ quoq; mēbra ueneno
Exercere artes scythides memorantur eadem:
Si qua fides rebus tamen est addenda, pbatis:
Nōne uides quæcūq; mora fluidoq; calore
Corpora tabuerīt in parua animalia uerti:
Quoq; delectos mactatos obrue tauros:
Cognita res usu: de putri uiscere passim
Florilegæ nascuntur apes: quæ more parentum
Rura colunt: operiq; fauent: īspemq; laborant.
Pressus humo bellator equus crabronis origo est.
Concaua littoreo si demas brachia cancro:
Cætera supponas terræ: de parte sepulta
Scorpius exibit: caudaq; minabitur unca:
Quæq; solent canis frondes intexere filis
Agrestes tineæ res obseruata colonis
Verali mutent cum papilione figuram.
Semina limus hab& uirides generantia ranas:
Et generat truncas pedibus: mox apta natando
Crura dat: utq; eadem sint longis saltibus apta:

posterior superat partes mensura priores :
Nec catulus : partu quem reddidit ursa recenti
Sed male uiua caro est : lábendo mater in artus
Fingit :& ī formam quātam capit ipsa reducit .
Nōne uides :quos cæra tegit sexangula fœtus
Melliferarum apium sine membris corpora nasci :
Et serosq; pedes : seraſq; assumere pennas .
Vnonis uolucrem quæ cauda sydera portat :
Armigerumq; iouis cythereidasq; colūbas .
Et genus omne auium mediis e partibus oui
Ni sciret fieri quis nasci posse putaret ?
Sūt qui quū clauso putrefacta ē spina sepulcro :
Mutari credant humanas angue medullas .
Hæc tamen ex aliis generis primordia ducunt
Vna est: quæ reparet :seq; ipsa reseminet ales :
Assyrii phœnica uocant :nec fruge :nec herbis
Sed turis lachrymis & succo uiuit amomi .
Hæc ubi quinq; suæ cōpleuit secula uitæ :
Ilicis in ramis tremulæq; cacumine palmæ
Vnguibus & puro nidum sibi construit ore :
Quo simulac casias & nardi lenis aristas
Quaq; cum fulua substrauit cīnama myrrha :
Se super īponit : finitq; in odoribus æuum.
Inde ferunt totidem qui uiuere debeat annos :
Corpore de patrio paruum phœnica renasci .
Cum dedit huic ætas uires : oneriq; ferendo est
Conderibus nidi ramos leuat arboris altæ :
Fertq; pius cunasq; suas patriumq; sepulcrum :
Perq; leues auras hyperionis æde potitus
Ante fores sacras hyperionis æde reponit .
Si tamen est aliquid miræ nouitatis in ūstis :
Alternare uices : & quæ modo fœmina tergo
Massa marē est : nūc esse marem miremur hyenā.
Id quoq; : quod uentis animal nutritur & aura
Protinus assimilat tetigit quoscūq; colores .
Victa racemifero lyncas dedit india baccho .
Quibus ut memorāt quicquid uesica remisit :
Vertitur in lapides:& congelat aere tacto .
Sic & coralium quo primum cōtigit auras
Tempore durescit : mollis fuit herba sub undis.
Desinet ante dies : & in alto phœbus anhelos
Æquore tinget equos:q̄ consequar omnia dictis
Vnā species transflata nouas : sic omnia uerti

Cernimus : atq; alias assumere robora gentes :
Concidere has : sic magna fuit cẽsuq; uirisq; :
Perq; decem potuit tantum dare sanguinis annos:
Hunc humilis ueteres tantummõ troia ruinas:
Et pro diuitiis tumulos ostendit auorum .
Clara fuit sparte : magnæ uiguere micenæ :
Nec non & cecropis : nec non amphionis arces:
Vile solum sparte est : altæ cecidere micenæ .
Oedipodioniæ quid sunt nisi nomina thebæ ?
Quid pandioniæ restant nisi nomen athenæ?
Nũc quoq; dardaniam fama ẽ cõsurgere romã :
Appẽninigenæ quæ ꝓxima thybridis undis
Mole sub ingenti rerum fundamina ponit .
Hæc igitur formam crescendo mutat :& olim
Immensi caput orbis erit : sic dicere uates
Faticinaq; ferunt sortes : q̃tumq; recordor
Dixerat æneæ quum res troiana labaret
Priamides helenus flenti dubioq; salutis :
Nate dea si nota satis præsagia nostræ
Mentis habes : non tota cadet te sospite troia .
Flamma tibi ferrumq; dabunt iter : ibis & una
Pergama rapta feres : donec troiæq; tibiq;
Externum patrio cõtingat amicius aruum .
Vrbem etiam cerno phrygios debere nepotes :
Quanta nec est nec erit :nec uisa prioribus annis.
Hanc alii ꝓceres per sæcula longa potentem
Sed dominam rerum de sanguine natus iuli
Efficiet :quo quum tellus erit usa :fruentur
Etheriæ sedes : cælumq; erit exitus illi .
Hæc helenum cecinisse penatigero æneæ
Mente memor refero:cognataq; mœnia lætor
Crescere :& utiliter phrygibus uicisse pelasgos.
Ne tamen oblitis ad metã tendere longe
Expatiemur equis :cælum & quodcũq; sub illo est
Immutat formas : tellusq; & quicquid in illa ẽ .
Nos quoq; pars mundi :quoniam nõ corpora solũ
Verum etiam uolucres animæ sumus:inq; ferinas
Possumus ire domos:pecudũq; ĩ pectora condi :
Corpora:quæ possunt animas habuisse ꝑentũ
Aut fratrum:aut aliquo iunctorum fœdere nobis:
Aut hominũ : certe tuta esse & honesta sinamus .
Neue thyestæis cumulemus uiscera mensis:
Quam male cõsuescit q̃ se parat ille cruori

Impius humano uituli qui guttura cultro
rumpit: & īmotas præbet mugitibus aures?
ut qui uagitus similes puerilibus hædum
dentem iugulare potest? aut alite uesci:
ui dedit ipse cibos? q̄tum est q; desit in istis
d plenum facinus? q̄ transitus inde paratur?
os aret aut mortem senioribus imputet annis:
ortiferum contra borean ouis arma ministret:
bera dant saturæ manibus pressanda capellæ.
etia cum pedicis laqueosq; arteq; dolosas
ollite: nec uolucres uiscata fallite uirga:
ec formidatis ceruos includite pennis:
ec celate cibis uncos fallacibus hamos.
erdite si qua nocent: uerū hæc quoq; pdite tātū.
ra uacent epulis alimentaq; congrua carpant.
alibus atq; aliis instructo pectore dictis
n patriam remeasse ferunt: ultroq; petitum
ccepisse numam populi latialis habenas:
oniuge qui felix nympha ducibusq; camœnis
acrificos docuit ritus: gentemq; feroci
ssuetam bello pacis traduxit ad artes.
ui postq̄ senior regnumq; æuumq; peregit:
xtinctum latiæq; nurus populusq; patresq;
efleuere numam: nam coniunx urbe relicta
allis aricinæ densis latet abdita siluis:
acraq; oresteæ gemitu .questuq; dianæ
mpedit: ah quotiens nymphæ nemorisq; lacusq;
e faceret monuere: & cōsolantia uerba
ixerunt: quotiens flenti theseius heros
iste modum dixit: nec enim fortuna querenda
ola tua est: similes aliorum respice casus:
Mitius ista feres: utinamq; exempla dolentem
ō mea te possent releuare: sed & mea possunt:
ando aliquē hippolytū uestras si contigit aures
redulitate patris sceleratæ fraude nouercæ
ccubuisse neci mirabere: uixq; probabo:
ed tamen ille ego sum: me pasipheia quondam
entatum frustra patrium temerare cubile
uod uoluit finxit uoluisse: & crimine uerso
ndicii ue metu magis offesa ue repulsæ
rguit: imeritumq; pater proiecit ab urbe:
ostiliq; caput prece detestatur euntis
ycteam profugo curru troezena petebam:

Iamq; corīthiaci carpebam littora ponti :
Cum mare ſurrexit cumuluſq; īmanis aquarum
In montis ſpeciem curuari & creſcere uiſus:
Et dare mugitus : ſummoq; cacumine findi .
Cornigerq; hinc taurus ruptis expellitur undis :
Pectoribuſq; tenus molles erectus in auras
Naribus & patulo partem maris euomit ore :
Corda pauent comitum :mihi mens īterita mālit
Exilius contenta ſuis : quum colla feroces
Ad freta conuertunt : erectiſq; auribus horrent
Quadrupedes : mōſtriq; metu turbantur :& altis
Præcipitant currum ſcopulis : ego ducere uarra
Frena manu ſpumis albentibus oblita luctor :
Et retro lentas tendo reſupinus habenas .
Nec uires tamen has rabies ſuperaſſet equorum:
Nī rota perpetuum : quæ circumuertitur axem
Stipitis occurſu fracta ac diſiecta fuiſſet .
Excutior curru : loriſq; tenentibus artus
Viſcera uiua trahi : neruoſq; in ſtirpe teneri :
Membra rapi partim :partim reprenſa relinqui :
Oſſa grauem dare fracta ſonum: feſſamq; uideres
Exhalare animam : nullaſq; in corpore partes
Noſcere quas poſſes:unumq; erat omnia uulnus.
Num potes aut audes cladi componere noſtræ
Nympha tuam ? uidi quoq; luce carentia regna:
Et lacerum foui phlegetontide corpus in unda:
Nec:niſi apollineæ ualido medicamine prolis
Reddita uita foret :quam poſtq̄ fortibus herbis
Atq; ope pæonia dite indignante recepi .
Tum mihi ne præſens augerem muneris huius
Inuidiam : denſas obiecit cynthia nubes .
Vtq; forem tutus : poſſemq; impune uideri:
Addidit ætatem : nec cognoſcenda reliquit
Ora mihi :cretenq; diu dubitauit habendam
Traderet an delon : delo cretaq; relictis
Hic poſuit :nomenq; ſimul quod poſſit equorum
Admonuiſſe iub& deponere : quiq; fuiſti
Hippolytus dixit : nunc idem urbius eſto .
Hoc nemus inde colo : de duſq; minoribus unus
Numine ſub dominæ lateo : atq; aſſētior illi
Non tamen ægeriæ luctus aliena leuare
Damna ualēt : montiſq; iacens radicibus imis
Liquitur in lachrymas : donec pietate dolentis

Mota ſoror phœbi gelidum de corpore fontẽ
Fecit: & æternas artus tenuauit in undas.
Ac t nymphas tetigit noua res: & amazone natus
Haud aliter ſtupuit: q̃ quum tyrrhenus arator
Fatalem glebam motis aſpexit in aruis
Sponte ſua primum nulloq; agitante moueri:
Sumere mox hominis: terræq; amittere formam:
Quæq; uenturis aperire recentia fatis:
Indigenæ dixere tagen: qui primus etruſcam
Deocuit gentem: caſuſq; aperire futuros.
Atq; palatinis hærentem collibus olim
Cum ſubito uidit frondeſcere romulus haſtam:
Quæ radice noua non ferro ſtabat adacto:
Et iam non telum: ſed lenti uiminis arbor
Non expectatas dabat admirantibus umbras:
Vt ſua fluminea quum uidit cipus in unda
Cornua (uidit enim:) falſamq; in imagine credẽs
Eſſe fidem: digitis ad frontem ſæpe relatis
Quæ uidit tetigit: nec iam ſua lumina damnãs:
Reſtitit: ut uictor domito ueniebat ab hoſte:
Ad cælumq; oculos: & eodẽ cornua tollens
Quicquid ait ſuperi monſtro portenditur iſto:
Meu lætum eſt: patriæ lætum populoq; quirini:
Siue minax mihi ſit: uiridiq; ex ceſpite factas
Placat odoratis herboſas ignibus aras:
Vinaq; dat pateris: mactarũq; bidentũ
Quid ſibi ſignificent trepidantia conſulit exta.
Quæ ſimul aſpexit tyrrhenæ gentis aruſpex:
Magna quidem rerum molimina uidit in illis
Non manifeſta tamen: cum uero ſuſtulit acre
Pecudis fibris ad cipi cornua lumen
Exait o ſalue: tibi enim tibi cipe tuiſq;
Hic locus & latiæ parebunt cornibus arces.
Tu modo rumpe morã: portaſq; intrare patentes
Propera ſic fata iubent: nanq; urbe receptus
Rex eris: & ſceptro tutus potiere perenni.
Retulit ille pedem: toruamq; a mœnibus urbis
Auertens faciem: procul o procul omnia dixit
Talia dii pellant: multoq; ego iuſtius æuum
Vxul agam: q̃ me uideant capitolia regem.
Dixit: & extemplo populũq; grauemq; ſenatũ
Conuocat: ante tamen capitis noua cornua frõdẽ
Velat: & aggeribus factis a milite forti

Insistit: priscoq; deos e more precatus
Est ait hic unus: quem uos nisi pellitis urbe
Rex erit: is qui sit signo non nomine dicam:
Cornua fronte gerit: quem uobis īdicat augur
Si romam ītrarit famularia iura daturum.
Ille quidem potuit portas irrūpere apertas:
Sed nos obstitimus: q̄uis coniunctior illo
Nemo mihi est: uos urbe uirum ꝓhibete qrites:
Vel si dignus erit grauibus uincite cathenis:
Aut finite metum fatalis morte tyranni:
Qualia succinctis ubi trux insibilat eurus
Murmura pinetis fiunt: aut qualia fluctus
Aequorei faciunt: si quis procul audiat illos:
Tale sonat populus: sed per confusa trementis
Verba tamen uulgi uox eminet una quis ille est?
Et spectant frontes: prædictaq; cornua quærunt.
Ursus ad hos cipus quē poscitis inquit habetis:
Et dēpta capiti populo prohibente corona
Exhibuit gemino præsignia tempora cornu.
Demisere oculos omnes: gemitumq; dedere:
Atq; illud meritis clarum: (quis credere possit?)
Inuiti uidere caput: nec honore carere
Iterius passi festam īposuere coronam.
Et proceres quoniam muros intrare uetaris:
Uris honorati tantum tibi cipe dedere
Quantū depresso subiectis bobus aratro
Complecti posses ad finem lucis ab ortu:
Cornuaq; auratis miram referentia formam
Postibus insculpunt longum mansura per æuum:
Pandite nunc musæ præsentia numina uatum.
(Scitis enim: nec uos fallit spatiosa uetustas)
Vnde coroniden circunflua thybridis alti
Insula romuleæ sacris adiecerit urbis
Ira lues quondam latias uitiauerat auras:
Pallidaq; exangui squallebant corpora morbo:
Funeribus fessi postq̄ mortalia cernunt
Tentamenta nihil: nihil artes posse medentum:
Auxilium cæleste petunt: mediamq; tenentis
Orbis humum delphos adeunt oracula phœbi:
Vtq; salutifera miseris succurrere rebus
Sorte uelit: tantæq; urbis mala finiat: orant
Et locus & laurus: & quas habet ipse pharetras:
Intremuere simul: cortinaq; reddidit imo

Et niſi paruerit plura & grauiora minari.
Pertimuit: patriumq; ſimul tranſferre parabat
In ſedes penetrale nouas: fit murmur in urbe
Preterumq; agitur legum reus: utq; peracta eſt
Auſa prior: crimenq; patet ſine teſte ꝓbatum:
Quallidus ad ſuperos tendens reus ora manuſq;
Cuius cælum bis ſex fecere labores
Per precor inqt opē: nā tu mihi criminis auctor.
Mos erat antiquis niueis atriſq; lapillis
His damnare reos: illis abſoluere culpa.
Hūc quoq; ſic data eſt ſententia triſtis: & omnes
Calculus īmitem dimittitur ater in urnam.
Quæ ſimul effudit numerandos uerſa lapillos
Omnibus e nigro color eſt mutatus in album:
Candidaq; herculeo ſententia numine facta
Soluit alemoniden: grates agit ille parenti
Amphitryoniadæ uentiſq; fauentibus æquor
Nauigat ionium: lacedæmoniumq; tarentum
Præterit: & ſibarim ſalentinumq; neretum
Turinoſq; ſinus nemeſenq; & iapygis arua.
Dixq; pererratis quæ ſpectant littora terris
Inuenit eſerii fatalia fluminis ora.
Hec ꝓcul hinc tumulū: ſub quo ſacrata crotonis
Oſſa tegebat humus: iuſſaq; ibi mœnia terra
Condidit: & nomen tumulati traxit in urbem.
Talia conſtabat certa primordia fama
Eſſe loci: poſitæq; italis in finibus urbis.
Hir fuit hic ortu ſamius: ſed fugerat una
Et ſamon & dominos: odioq; tyrannidis exul
Ponte erat: iſq; licet cæli regione remotus
Mente deos adiit: & quæ natura negabat
Viſibus humanis: oculis ea pectoris hauſit.
Cūq; animo & uigili perſpexerat omnia cura:
In medium diſcenda dabat: cœtuſq; ſilentum
Dictaq; mirantum magni primordia mundi
Et rerum cauſas: & quid natura docebat
Quid deus: unde niues: quæ fulminis eſſet origo:
Iuppiter an uenti diſcuſſa nube tonaret:
Quid quateret terras: qua ſydera lege mearent:
Et quodcūq; latet: primuſq; animalia menſis
Arguit īponi primus quoq; talibus ora
Docta quidem ſoluit: ſed non & credita uerbis.
Parcite mortales dapibus temerare nefandis

Corpora : ſunt fruges : ſunt deducentia ramos
Pondere poma ſuo : tumidæq; in uitibus uuæ :
Sunt herbæ dulces : ſunt quæ miteſcere flamma
Mollitiq; queant : nec uobis lacteus humor
Eripitur : nec mella thymi redolentia flore :
Prodiga diuitias alimentaq; mitia tellus
Suggerit: atq; epulas ſine cæde & ſãguine præb&;
Carne feræ ſedant ieiunia : nec tamen omnes :
Quippe equus & pecudes armẽtaq; gramĩe uiuũt.
At quibus ingenium ẽ immanſuetumq; ferumq;
Armeniæ tigres iracundiq; leones
Cũq; lupis urſi dapibus cum ſanguine gaudent.
Heu q̃tum ſcelus eſt in uiſcera uiſcera condi :
Congeſtoq; auidum pingueſcere corpore corpus:
Alteriuſq; animantem animantis uiuere leto :
Scilicet in tãtis opibus : quas optima matrum
Terra creat : nil te niſi triſtia mandere ſæuo
Vulnera dente iuuat : rituſq; referre cyclopum.
Nec niſi perdideris alium placare uoracis
Et male morati poteris ieiunia uentris.
Aſt uetus illa ætas : cui fecimus aurea nomen
Fœtibus arboreis : & quas humus educat herbis
Fortunata fuit : nec polluit ora cruore.
Tũc & aues tutæ mouere per aera pennas:
Et lepus ĩpauidus mediis errauit in aruis :
Nec ſua credulitas piſcem ſuſpenderat hamo.
Cuncta ſine inſidiis nullamq; timentia fraudem
Plenaq; pacis erant : poſtq̃ non utilis auctor
Victibus inuidit quiſquis fuit ille deorum :
Corporeaſq; dapes auidam demerſit in aluum
Fecit iter ſceleri : primoq; e cæde ferarum
Incaluiſſe putes maculatum ſanguine ferrum :
Idq; ſatis fuerat :noſtrumq; petentia letum
Corpora miſſa neci ſalua pietate fatemur.
Sed q̃danda neci: tam non epulãda fuerũt:
Longius inde nefas abiit : & prima putatur
Hoſtia ſus meruiſſe mori :quia ſemina pando
Fuerit roſtro : ſpemq; ĩterceperit anni.
Vite caper morſa bacchi mactatus ad aras
Dicitur ultoris. nocuit ſua culpa duobus :
Quid meruiſtis oues placidum pecus ? iq; tuẽdos
Natũ homines pleno quæ fertis in ubere nectar:
Mollia quæ nobis ueſtras uelamina lanas

Templa parentis init flauum tangentia littus :
Aequore placato patrias epidaurius aras
Linquit : & hoſpitio iũcti ſibi numinis uſus
Littoream tractu ſquamæ crepitantis harenam
Vlcat : & innixus moderamine nauis in alta
Uppe caput poſuit : donec caſtrumq; ſacraſq;
Auini ſedes : tyberinaq; ad hoſtia uenit :
Huc omnes populi paſſim matrumq; patrumq;
Buia turba ruit : quæq; ignes troica ſeruat
Eſta tuos : lætoq; deum clamore ſalutant :
Uaq; per aduerſas nauis cita ducitur undas
Hura ſuper ripas aris ex ordine factis
Arte ab utraq; ſonant : & odorant aera fumis:
Ctaq; coniectos incalfacit hoſtia cultros .
Aq; caput rerum romanam intrauerat urbem :
Rigitur ſerpens ſummoq; accliuia malo
Olla mouet : ſedeſq; ſibi circunſpicit aptas .
Nditur in geminas partes circumfluus amnis :
Nſula nomen habet : laterumq; a parte duorum
Orrigit æquales media tellure lacertos .
Ũc ſe delata pinu phœbeius anguis
Ontulit : & finem ſpecie cæleſte reſumpta
Uctibus impoſuit: uenitq; ſalutifer urbi :
Hic tamen acceſſit delubris aduena noſtris :
Æſar in urbe ſua deus eſt : quem marte togaq;
Æcipuum non bella magis finita triumphis
Eſq; domi geſtæ properataq; gloria rerum
N ſydus uertere nouum : ſtellamq; comantem:
Uam ſua progenies : nec enim de cæſaris actis
Llum maius opus : q̄ q̄ pater extitit huius :
Icet æquoreos plus eſt domuiſſe britãnos :
Erq; papiriferi ſeptemflua flumina nili
Ictrices egiſſe rates : numidaſq; rebelles
Inyphiumq; iubam : mitridateſq; tumentem
Ominibus pontum populo adieciſſe quirini
Et multos meruiſſe : aliquos egiſſe triumphos :
Uam tantum genuiſſe uirum : quo præſide reꝝ
Humano generi ſuperi fauiſtis abunde .
Si foret hic igitur mortali ſemine natus :
Ille deus faciẽdus erat : quod ut aurea uidit
Eneæ genitrix : uidit quoq; triſte parari
Ontifici letum : & cõiurata arma moueri :
Alluit : & cunctis ut cuiq; erat obuia diuis

Aſpice dicebat q̃ta mihi mole parentur
Insidiæ : q̃taq; caput cum fraude petatur?
Quod de dardanio ſolum mihi reſtat iulo.
Sola ne ſemper ero iuſtis exercita curis?
Quam modo tytidæ calidonia uulneret haſta
Nunc male defenſæ confundat mœnia troiæ
Quæ uideam natum longis erroribus actum
Actariq; freto : ſedeſq; intrare ſilentum
Bellaq; cum turno gerere : aut ſi uera fatemur
Cum iunone magis : quid nunc antiqua recordor
Damna mei generis? timor hic meminiſſe prioꝝ
Non ſinit : in me acui ſceleratos cernitis enſes :
Quos prohibete precor : facinuſq; repellite: ne ue
Cæde ſacerdotis flammas extinguite ueſtæ.
Talia nequicq̃ toto uenus anxia cælo
Verba iacit : ſuperoſq; mouet : qui rumpere q̃q̃
Ferrea non poſſunt ueterum decreta ſororum :
Signa tamen luctus dant haud incerta futuri,
Arma ferunt inter nigras crepitantia nubes :
Terribileſq; tubas auditaq; cornua cælo
Præmoniſſe nefas : ſolis quoq; triſtis imago
Lurida ſollicitis præbebat lumina terris :
Sæpe faces uiſæ mediis ardere ſub aſtris :
Sæpe inter nimbos guttæ cecidere cruentæ :
Cærulus & uultum ferrugine lucifer atra
Sparſus erat : ſparſi lunares ſanguine currus
Triſtia mille locis ſtygius dedit omina bubo.
Mille locis lachrymauit ebur : cantuſq; feruntur
Audiri : ſanctis & uerba minantia lucis :
Victima nulla litat : magnoſq; inſtare tumultus
Fibra monet: cæſumq; caput reperitur in extis:
Inq; foro circũq; deos : & templa deorum
Nocturnos ululaſſe canes : umbraſq; ſilentum
Errauiſſe ferunt : motamq; tremoribus urbem.
Non tamen inſidias uenturaq; uincere fata
Præmonitus potuere deum : ſtrictiq; feruntur
In templum gladii : nec enim locus ullus in urbe
Ad facinus diramq; placet niſi curia cædem.
Tum uero cytherea manu percuſſit utraq;
Pectus : & ætherea molitur condere nube
Quæ prius infeſto paris eſt ereptus atridæ :
Et diomedæos æneas fugerat enſes.
Talibus hanc genitor: ſola inſuperabile fatum

NTEQNIFEHTVTINIVAERNSQOSPIETPFNAHFDVCCPDEFS

ata mouere paras? intres licet ipsa sororum
ecta trium: cernes illic molimine uasto
x ære: & solido rerum tabularia ferro:
uæ neq; cõcussum cæli: neq; fulminis iram:
ec metuunt ullas tuta atq; æterna ruinas.
nuenies illic incisa adamante perenni
ata tui generis: legi ipse animoq; notaui:
t referam ne sis etiam num ignara futuri:
ic sua cõpleuit pro quo cytherea laboras
empora perfectis quos terræ debuit amnis:
t deus accedat cælo templisq; colatur
u facies: natusq; suus qui nominis hæres
mpositum feret unus onus: cæsiq; parentis
os in bella suos fortissimus ultor habebit.
llius auspiciis obsessæ mœnia pacem
icta petent mutinæ: pharsalia sentiet illum:
emathiiq; iterum madescent cæde philippi:
t magnum siculis nomen superabitur undis:
omaniq; ducis coniunx ægyptia tædæ
on bene fixa cadet: frustraq; erit illa minata
eruitura suo capitolia nostra canopo.
uid tibi babariam gentesq; ab utroq; iacentes
ceano numerem? quodcũq; habitabile tellus
ustinet: huius erit: pontus quoq; seruiet illi.
ace data terris animum ad ciuilia uertet
ura suum: legesq; feret iustissimus auctor:
xemploq; suo mores reget: inq; futuri
emporis ætatem uenturorumq; nepotum
rospiciens prolem sancta de uirgine natam
erre simul nomenq; suum curasq; iubebit.
ec nisi cum senior similes æquauerit annos
ethereas sedes cognataq; sydera tanget:
anc animam interea cæso de corpore raptam
ac iubar: ut semper capitolia nostra forumq;
iuus ab excelsa prospectet iulius æde.
ix ea fatus erat: media quum sede senatus
onstitit alma uenus nulli cernenda suiq;
æsaris eripuit membris: nec in aera solui
assa recentem animam cælestibus intulit astris:
umq; tulit numen capere atq; ignescere sensit:
misitq; simul: simul euolat altius illa
lammiferumq; trahens spatioso limite crinẽ
tella micat: natiq; uidens benefacta fatetur

Esse suis maiora: & uinci gaudet ab illo:
Hic sua præferri q̄q̄ uetat acta paternis:
Libera fama tamen nullisq; obnoxia iussis
Nuitum præfert: unaq; in parte repugnat.
Sic magnis cedit titulis agamemnonis atreus:
Aegea sic theseus: sic bella uincit achilles.
Deniq; ut exemplis ipsos æquantibus utar:
Sic & saturnus minor est ioue: iuppiter arces
Temperat æthereas: & mundi regna triformis:
Terra sub augusto: pater est & rector uterq;
Dii præcor æneæ comites: quibus ensis & ignis
Cesserunt diiq; indigetes genitorq; quirine
Vrbis: & inuicti genitor gradiue quirini:
Vestaq; cæsareos inter sacrata penates:
Et cum cæsarea tu phœbe domestice uesta:
Quiq; tenes altus tarpeias iuppiter arces:
Quosq; alios uati fas appellare piumq; est:
Tarda sit illa dies & nostro senior æuo
Qua caput augustum quem temperat orbe relicto
Accedat cælo: faueatq; precantibus absens.
Iamq; opus exegi: quod nec iouis ira: nec ignes:
Nec poterit ferrum: nec edax abolere uetustas:
Quum uolet illa dies: quæ nil nisi corporis huius
Ius habet: incerti spatium mihi finiat æui
Parte tamen meliore mei super alta perennis
Astra ferar: nomenq; erit indelebile nostrum:
Quaq; patet domitis romana potentia terris:
Ore legar populi: perq; omnia sæcula fama
Siquid habent ueri uatum præsagia uiuam.

PVBLII OVIDII NASONIS METAMORPHOSEOS LIBRI QVINTI DECIMI ATQVE VLTIMI FINIS.

Orba parente suo quicunq; uolumina tangis
His saltem uestra detur in urbe locus.
Quoq; magis faueas: non sunt hæc edita ab illo:
Sed quasi de domini funere rapta sui.
Quicquid in his igitur uicii rude carmen habebit:
Emendaturus si licuisset eram.

PVBLII OVIDII NASONIS EPISTOLARVM HEROIDVM LIBER PRIMVS.

PENELOPE VLYXI.

DANC TVA PENELOPE
lento tibi mittit ulyxes.
Nil mihi reſcribas:
attamen ipſe ueni.
Troia iacet certe danais inuiſa puellis.
Vix priamus tanti: totaq; troia fuit.
O utinam tunc cum lacedæmona claſſe petebat
Obrutus infamis eſſet adulter aquis.
Non ego deſerto iacuiſſem frigida lecto:
Nec quererer tardos ire relicta dies.
Nec mihi quærenti ſpatioſam fallere noctem
Laſſaret uiduas pendula tela manus.
Quando ego non timui grauiora pericula ueris?
Res eſt ſolliciti plena timoris amor.
In te fingebam uiolentos troas ituros.
Nomine in hectoreo pallida ſemper eram.
Siue quis antilochum narrabat ab hectore uictum:
Antilochus noſtri cauſa timoris erat.
Siue menœtiaden falſis cecidiſſe ſub armis:
Flebam ſucceſſu poſſe carere dolos.
Sanguine tlepolemus lyciam tepefecerat haſtã.
Tlepolemi leto cura nouata mea eſt.
Deniq; quiſquis erat caſtris iugulatus achiuis:
Frigidius glacie pectus amantis erat.
Sed bene conſuluit caſto deus æquus amori:
Verſa eſt in cineres foſpite troia uiro.
Argolici rediere duces. altaria fumant.
Ponitur ad patrios barbara præda deos.
Grata ferunt nymphæ pro ſaluis dona maritis.
Illi uicta ſuis troica fata canunt.
Mirantur iuſtiq; ſenes: trepidæq; puellæ.
Narrantis coniunx pendet ab ore uiri.
Iamq; aliquis poſita monſtrat fera prælia menſa.
Pingit et exiguo pergama tota mero.
Hac ibat ſimois: hic eſt ſigeia tellus:
Hic ſteterat priami regia celſa ſenis.
Illic æacides: illic tendebat ulyxes.
Hic lacer admiſſos terruit hector equos.

Omnia nanq; tuo ſenior te quærere miſſo
Rettulerat nato neſtor: at ille mihi.
Rettulit & ferro rheſum: dolonaq; cæſos:
Vtq; ſit hic ſomno proditus: ille dolo.
Auſus es o nimium: nimiumq; oblite tuorum
Thracia nocturno tangere caſtra dolo.
Totq; ſimul mactare uiros adiutus ab uno:
At bene cautus eras: & memor ante mei.
Vſq; metu micuere ſinus: dum uictor amicum
Dictus es iſmariis iſſe per agmen equis.
Sed mihi quid prodeſt ueſtris diſiecta lacertis
Ilios? & murus: quod fuit ante ſolum?
Si maneo qualis troia durante manebam:
Virq; mihi dempto fine carendus abeſt?
Diruta ſunt aliis: uni mihi pergama reſtant:
Incola captiuo quæ boue uictor arat.
Iam ſeges eſt ubi troia fuit: reſecandaq; falce
Luxuriat phrygio ſanguine pinguis humus.
Semiſepulta uirum curuis feriuntur aratris
Oſſa: ruinoſas occulit herba domos.
Victor abes: nec ſcire mihi quæ cauſa morandi:
Aut in quo lateas ferreus orbe licet.
Quiſquis ad hæc uertit peregrinā littora puppim:
Ille mihi de te multa rogatus abit.
Quanq; tibi reddat: ſi te modo uiderit uſq̄:
Traditur huic digitis charta notata meis.
Nos pylon antiqui neleia neſtoris arua
Miſimus: incerta eſt fama remiſſa pylo.
Miſimus & ſparten: ſparte quoq; nelcia ueri
Quas habitas terras: aut ubi lentus abes.
Vtilius ſtarent etiam nunc mœnia phœbi.
Iraſcor uotis heu leuis ipſa meis:
Scirem ubi pugnares: & tantum bella timerem.
Et mea cum multis iuncta querela for&.
Quid timeā ignoro. timeo tamen omnia demens:
Et patet in curas area lata meas.
Quæcunq; æquor habet: quæcunq; pericula tellus:
Tam longæ cauſas ſuſpicor eſſe moræ.
Hæc ego dū ſtulte meditor: quæ ueſtra libido eſt?
Eſſe peregrino captus amore potes.
Forſitan & narras q̄ ſit tibi ruſtica coniunx:
Quæ tantum lanas non ſinit eſſe rudes.
Fallar: & hoc crimen tenues uaneſcat in auras:

Ne ue reuertendi liber abeſſe uelis :
Me pater icarius uiduo diſcedere lecto
Cogit: & immenſas increpat uſq; moras.
Increpet uſq; licet: tua ſim: tua dicar oportet .
Penelope coniunx ſemper ulyxis ero .
Ille tamen pietate mea: precibuſq; pudicis
Frangitur :& uires temperat ipſe ſuas.
Dulichii: ſamiiq;: & quos tulit alta zacynthos :
Turba ruunt in me luxurioſa proci.
Inq; tua regnant nullis prohibẽtibus aula.
Viſcera noſtra tuæ dilacerantur opes .
Quid tibi piſandrum ? polybũq; ? medũtaq; dirũ?
Eurymachiq; auidas : antinoiq; manus ?
Atq; alios referam ? quos omnes turpiter abſens
Ipſe tuo partis ſanguine rebus alis.
Irus egens : pecoriſq; melanthius autor edendi
Vltimus accedunt in tua damna pudor.
Tres ſumus ibelles numero ſine uiribus: uxor:
Laerteſq; ſenex : telemachuſq; puer .
Ille per inſidias pene eſt mihi nuper ademptus :
Dum parat inuitis omnibus ire pylon .
Dii precor hoc iubeant ut euntibus ordine fatis :
Ille meos oculos comprimat: ille tuos.
Hoc faciunt cuſtoſq; boum : longæuaq; nutrix :
Tertius immundæ cura fidelis aræ.
Sed neq; laertes : ut qui ſit inutilis annis
Hoſtibus in mediis regna tenere poteſt .
Telemacho ueniet (uiuat modo) fortior ætas .
Nunc erat auxiliis illa tuenda patris .
Nec mihi ſunt uires inimicos pellere tectis :
Tu citius uenias portus : & aura tuis .
Eſt tibi : ſitq; precor natus : qui mollibus annis
In patrias artes erudiendus erat .
Reſpice laerten : ut iam ſua lumina condas .
Extremum fati ſuſtinet ille diem.
Certe ego : quæ fueram te diſcedente puella:
Protinus ut redeas : facta uidebor anus.

Phyllis Demophoonti .

Hoſpita demophoõ tua te rhodopeia phyllis
Vltra promiſſum tempus abeſſe queror .
Cornua quom lunæ pleno ſemel orbe coiſſent :
Littoribus noſtris anchora pacta tua eſt .
Luna quater latuit : toto quater orbe recreuit :

Nec uehit attæas ſythois unda rates.
Tempora ſi numeres: bene quæ numeraũs amãtes:
Non uenit ante ſuam noſtra querela diem.
Spes quoq; lenta fuit. tarde quæ credita lædunt:
Credimus: inuita nunc & amante nocent.
Sæpe fui mendax pro te: ſæpe mihi putaui:
Alba procelloſos uela referre notos.
Theſea deuoui: quia te dimittere nollet.
Nec tenuit curſus forſitan ille tuos.
Interdum timui: ne dum uada tendis ad ebri:
Merſa foret cana naufraga puppis aqua.
Sæpe deos ſupplex: ut tu ſcelerate ualeres:
Ipſa mihi dixi: ſi ualet: ipſe uenit.
Deniq; fidus amor: quicqd properãtibus obſtat:
Finxit: & ad cauſas ingenioſa fui.
At tu lentus abes: nec te iurata reducunt
Numina: nec noſtro motus amore redis.
Demophoon uentis & uerba: & uela dediſti.
Vela queror reditu: uerba carere fide.
Dic mihi quid feci? niſi non ſapienter amaui:
Crimine te potui demeruiſſe meo.
Vnum in me ſcelus eſt: q; te ſcelerate recepi:
Sed ſcelus hoc meriti pondus: & inſtar habet.
Iura fides ubi nunc? commiſſaq; dextera dextræ?
Quiq; erat in falſo plurimus ore deus?
Promiſſus ſocios ubi nunc hymenæus in annos:
Qui mihi coniugii ſponſor & obſes erat?
Per mare: quod totum uentis agitatur: & undis:
Per quod ſæpe ieras: per quod iturus eras:
Perq; tuum mihi iuraſti: niſi fictus & ille eſt:
Concita qui uentis æquora mulcet auum:
Per uenerem: nimiumq; mihi facientia tela
Altera tela arcus: altera tela faces.
Iunonemq; toris: quæ præſidet alma maritis:
Et per tædiferæ myſtica ſacra deæ.
Si de tot læſis ſua numina quiſq; deorum
Vindicet: in pœnas non ſatis unus eris.
At laceras etiam puppes furioſa refeci:
Vt qua deſererer firma carina foret.
Remigiumq; dedi: quo me fugiturus abires.
Heu patior telis uulnera facta meis.
Credidimus blandis (quorum tibi copia) uerbis.
Credidimus generi: numinibuſq; tuis.

Credidimus lachrymis: an & hæ ſimulare docent?
Hæ quoq; habent artes: quaq; iubentur eunt.
Diis quoq; credidimus: quid iã tot pignora nobis?
Parte ſatis potui qualibet inde capi.
Nec moueor quod te iuui portuq; : locoq; :
Debut hæc meriti ſumma fuiſſe mei:
Turpitier hoſpitium lecto cumulaſſe iugali
Pœnitet: & lateri conſeruiſſe latus:
Quæ fuit ante illam: mallem ſuprema fuiſſet
Nox mihi: dum potui phyllis honeſta mori.
Speraui melius: quia te meruiſſe putaui.
Quæcunq; ex merito ſpes uenit: æqua uenit.
Fallere credentem non eſt operoſa puellam
Gloria: ſimplicitas digna fauore fuit.
Sum decepta tuis & amans & fœmina uerbis.
Dii faciant laudis ſumma ſit iſta tuæ.
Inter & ægidas media ſtatuaris in urbe.
Magnificus titulis ſtet pater ante ſuis:
Cum fuerit ſciron lectus: toruuſq; procruſtes:
Et ſinis & tauri mixtaq; forma uiri.
Et domitæ bello thebæ: fuſiq; bimembres:
Et pulſata nigri regia cæca dei:
Hoc tua poſt illos titulo ſignetur imago:
Hic eſt: cuius amans hoſpita capta dolo eſt.
De tanta rerum turba: factiſq; parentis
Sedit in ingenio creſſa puella tuo.
Quod ſolum excuſat ſolum imitaris in illo.
Hæredem patriæ perfide fraudis agis.
Illa (nec inuideo) fruitur meliore marito:
Inq; capiſtratis tigribus alta ſedet.
At mea deſpecti fugiunt connubia thraces:
Quod feror externum præpoſuiſſe meis.
Atq; aliquis doctas iam nunc eat inquit athenas.
Armiferam thracem: qui regat: alter erit.
Exitus acta probat: careat ſucceſſibus opto
Quiſquis ab euentu facta notanda putat.
At ſi noſtra tuo ſpumeſcant æquora remo:
Iam mihi: iam dicar conſuluiſſe meis.
Sed neq; conſului: nec te mea regia tangit:
Feſſaq; biſtonia membra lauabis aqua.
Illa meis oculis ſpecies abeuntis inhæret:
Cum premeret portus claſſis itura meos.
Ausus es amplecti: colloq; infuſus amantis

Oſcula per longas iungere preſſa moras.
Cũq; tuis lachrymis lachrymas cõfundere noſtras:
Quodq; foret uelis aura ſecunda : queri.
Et mihi diſcedens ſuprema dicere uoce :
Phylli fac expectes demophoonta tuum .
Expectem : qui me nunq̃ uiſurus abiſti ?
Expectem pelago uela negata meo ?
Et tamen expecto redeas modo ſerus amanti :
Vt tua ſit ſolo tempore lapſa fides .
Quid precor infelix ? iam te tenet altera coniunx
Forſitan : & nobis qui male fauit amor.
Vtq; tibi excidimus: nullam (puto) phyllida noſti ?
Hei mihi ſi quæ ſim phyllis : & unde rogas .
Quæ tibi demophoon longis erroribus acto
Threicios portus : hoſpitiumq; dedi.
Cuius opes auxere meæ: cui diues egenti
Munera multa dedi : multa datura fui :
Quæ tibi ſubieci latiſſima regna lycurgi
Nomine fœmineo uix ſatis apta regi:
Qua patet umbroſũ rhodope glacialis ad hæmũ:
Et ſacer admiſſas exigit ebrus aquas .
Cui mea uirginitas auibus libata ſiniſtris :
Caſtaq; fallaci zona recincta manu :
Pronuba tiſiphone thalamis ululauit in illis :
Et cecinit mœſtum deuia carmen auis .
Affuit alecto breuibus torquata colubris :
Suntq; ſepulchrali lumina mota face.
Mœſta tamen ſcopulos fruticoſaq; littora calco :
Quaq; patent oculis littora lata meis .
Siue die laxatur humus : ſeu frigida lucent
Sydera: proſpicio quis freta uentus agat :
Et quæcunq; procul uenientia lintea uidi :
Protinus illa meos auguror eſſe deos .
In freta procurro uix me retinentibus undis :
Mobile qua primas porrigit æquor aquas .
Quo magis accedunt : minus & minus utilis aſto :
Linquor : & ancillis excipienda cado .
Eſt ſinus adductos modice falcatus in arcus :
Vltima prærupta cornua mole rigent :
Hinc mihi ſuppoſitas immi tere corpus in undas
Mens fuit : & quoniam fallere pergis : erit .
Ad tua me fluctus proiectam littora portent :
Occurramq; oculis intumulata tuis .

Puritia ferrum ut ſuperes: adamantaq;: teq;.
Non tibi ſic dices phylli ſequendus eram.
Sæpe uenenorum ſitis eſt mihi: ſæpe cruenta
Traiectam gladio morte perire iuuat.
Colla quoq; infidis: quæ ſe nectenda lacertis
Præbuerant: laqueis implicuiſſe iuuat.
Stat nece matura tenerum penſare pudorem.
In necis electum parua futura mora eſt.
Inſcribere meo cauſa inuidioſa ſepulchro:
Aut hoc: aut ſimili carmine notus eris.
Phyllida demophoon leto dedit: hoſpes amātem.
Ille necis cauſam præbuit: ipſa manum.

Briſeis Achilli.

QVā legis a rapta briſeide littera uenit:
Vix bene barbarica græca notata manu.
Quaſcūq; aſpicies lachrymæ fecere lituras.
Sed tamen hæ lachrymæ pondera uocis habent.
Si mihi pauca queri de te dominoq;: uiroq;
Fas eſt: de domino pauca: uiroq; querar.
Non ego poſcenti quod ſum cito tradita regi
Culpa tua eſt: q̄uis hæc quoq; culpa tua eſt.
Nam ſimul eurybates me: talthybiuſq; uocarunt:
Eurybati data ſum: talthybioq; comes.
Alter in alterius iactantes lumina multum
Quærebant taciti: noſter ubi eſſet amor.
Differri potui: pœnæ mora grata fuiſſet.
Hei mihi diſcedens oſcula nulla dedi.
At lachrymas ſine fine dedi: rupiq; capillos.
Infelix iterum ſum mihi uiſa rapi.
Sæpe ego decepto uolui cuſtode reuerti:
Sed me qui timidam prenderet hoſtis erat.
Si progreſſa forem: caperer ne nocte: timebam
Quanlibet ad priami munus itura nurum.
Sed data ſum: quia danda fui. tot noctibus abſū:
Nec repetor: ceſſas': iraq; lenta tua eſt.
Ipſe menœtiades tunc cum tradebar in aure
Quid fles? hic paruo tempore dixit eris.
Non repetiſſe parum ē: pugnas ne reddar achille.
Inunc: & cupidi nomen amantis habe.
Venerunt ad te thelamone & amyntone nati.
Ille gradu propior ſanguinis: ille comes.
Laertæq; ſatus: per quos comitata redirem:
Auxerunt blandas grandia dona preces:

Viginti fuluos operoſo ex ære lebetes :
Et tripodas ſeptem pondere & arte pares .
Addita ſunt illis auri bis quinq; talenta :
Bis ſeptem aſſueti uincere ſemper equi .
Quodq; ſuperuacuum eſt forma præſtante puellæ
Leſbides euerſa corpora capta domo .
Cũq; tot his: ſed non opus eſt tibi cõiuge : coniunx
Ex agamemnoniis una puella tribus .
Si tibi ab atrida precio redimenda fuiſſem :
Quæ dare debueras : accipere illa negas .
Qua merui culpa fieri tibi uilis achille ?
Quo leuis a nobis tam cito fugit amor ?
An miſeros triſtis fortuna tenaciter urget ?
Nec uenit inceptis mollior aura meis?
Diruta marte tuo lerneſia mœnia uidi :
Et fueram patriæ pars ego magna meæ .
Vidi conſortes pariter genenſq; : neciſq;
Tres cecidiſſe: tribus quæ mihi mater erat.
Vidi quantus erat: fuſum tellure cruenta
Pectora iactantem ſanguinolenta uirum .
Tot tamen amiſſis te compenſauimus unum :
Tu dominus : tu uir : tu mihi frater eras .
Tu mihi iuratus per numina matris aquoſæ
Vtile dicebas ipſe fuiſſe capi .
Scilicet ut quanuis ueniam dotata : repellar ?
Et mecum fugias : quæ tibi dantur opes ?
Quin etiam fama eſt : quom craſtina fulſerit hora
Te dare nubiferis lintea plena notis .
Quod ſcelus ut pauidas miſeræ mihi cõtigit aures:
Sanguinis atq; animi pectus inane fuit .
Ibis : & o miſeram cui me uiolente relinquis ?
Quis mihi deſertæ mite leuamen erit ?
Deuorer ante precor ſubito telluris hiatu :
Aut rutilo miſſi fulminis igne cremer :
Quam ſine me phthiis caneſcant æquora remis :
Et uideam puppes ire relicta tuas .
Si tibi iam redituſq; placent : patriq; penates :
Non ego ſum claſſi ſarcina magna tuæ .
Victorem captiua ſequar : non nupta maritum .
Eſt mihi quæ lanas molliat apta manus .
Inter & achaidas longe pulcherrima matres
In thalamos coniunx ibit eatq; tuos :
Digna nurus ſocero Iouis æginæq; nepote :

Cuiq; ſenex nereus proſocer eſſe uelit.
Nos humiles famulæq; tuæ data pẽſa trahemus :
Et minuent plenas ſtamina noſtra colos .
Exagitet ne me tantum tua deprecor uxor :
Quæ mihi neſcio quo non erit æqua modo .
Ne ue meos coram ſcindi patiare capillos:
Et leuiter dicas : hæc quoq; noſtra fuit .
Vel patiare licet dum ne contempta relinquar .
Hic mihi ue miſeræ concutit oſſa metus .
Quid tamen expectas ? agamemnona pœnitet iræ.
Et iacet ante tuos græcia mœſta pedes .
Vince animos:iramq; tuam:qui cætera uincis.
Quid lacerat danaas impiger hector opes ?
Arma cape æacide : ſed me tamen ante recepta :
Et preme turbatos marte fauente uiros .
Propter me mota eſt : propter me deſinat ira .
Simq; ego triſticiæ cauſa : moduſq; tuæ .
Nec tibi turpe puta precibus ſuccumbere noſtris:
Coniugis œnides uerſus in arma prece eſt .
Res audita mihi : nota eſt tibi : fratribus orba
Deuouit nati ſpemq; : caputq; parens .
Bello erat ille ferox . poſitis ſeceſſit ab armis :
Et patriæ rigida mente negauit opem .
Sola uirum flexit coniunx felicior illa .
At mea pro nullo pondere uerba cadunt .
Nec tamen indignor : nec me pro coniuge geſſi
Sæpius in domini ſerua uocata torum .
Me quædam memini dominam captiua uocabat .
Seruicio dixi nominis addis onus .
Per tamen oſſa uiri ſubito male tecta ſepulchro
Semper iudiciis oſſa uerenda meis :
Perq; trium fortes animas mea numina fratrum :
Qui bene pro patria : cum patriaq; iacent :
Perq; tuũ: noſtrumq; caput: quod iunximus una:
Perq; tuos enſes cognita tela meis:
Nulla mycenæum ſociaſſe cubilia mecum
Iuro : fallentem deſeruiſſe uelis .
Si tibi nunc dicam : fortiſſime tu quoq; iura
Nulla tibi ſine me gaudia facta : neges ?
At danai mœrere putant : tibi plectra mouentur :
Te tenet in tepido mollis amica ſinu .
Et ſi quis quærat q̃re pugnare recuſes:
Pugna nocet : citharæ : noxq; : uenuſq; iuuant:

Tutius est iacuisse toro : tenuisse puellam :
Threiciam digitis increpuisse lyram :
Quã manibus clypeos : & acutæ cuspidis hastam :
Et galeam pressa sustinuisse coma .
Sed tibi pro tutis insignia facta placebant :
Partaq; bellando gloria dulcis erat .
An tantum dum me caperes fera bella probabas?
Cumq; mea patria laus tua uicta iacet .
Dii melius : ualidoq; precor uibrata lacerto
Transeat hectoreum pelias hasta latus .
Mittite me danai : dominum legata rogabo :
Mixtaq; mandatis oscula multa feram .
Plus ego q̃ phœnix : plus q̃ facundus ulyxes :
Plus ego q̃ teucri credite frater agam .
Est aliquid solitis collum tetigisse lacertis :
Præsentesq; oculos admonuisse sinu .
Sis licet immitis : matrisq; ferocior undis :
Vt taceam : lachrymis cõminuere meis .
Nũc quoq; sic õnes peleus pater impleat annos :
Sic eat auspiciis pyrrhus ad arma tuis :
Respice sollicitam briseida fortis achille .
Nec miseram lenta ferreus ure mora .
At si uersus amor tuus est in tædia nostri :
Quam sine te cogis uiuere : coge mori .
Vtq; facis coges : abiit corpusq; : colorq; .
Sustinet hoc animi spes tamen una tibi .
Qua si destituar : repetam fratresq; : uirumq; .
Nec tibi magnificum fœmina iussa mori .
Cur autem iubeas : stricto pete corpora ferro .
Est mihi qui fosso pectore sanguis eat .
Me petat ille tuus : qui si dea passa fuisset
Ensis in atridæ pectus iturus erat .
At potius serues nostram tua munera uitam .
Quod dederas hosti uictor amica rogo .
Perdere quos melius possis neptũnia præbent
Pergama . materiam cædis ab hoste pete .
Me modo : siue paras impellere remige classem :
Siue manes : domini more uenire iube .

Phedra Hippolyto .

QVa nisi tu dederis caritura ẽ ipsa salutem
Mittit amazonio cressa puella uiro .
Perlege quodcũq; est : quid epistola lecta nocebit ?
Te quoq; in hac aliquid : quod iuuet : esse põt .

His arcana notis terra : pelagoq; feruntur :
Inſpicit acceptas hoſtis ab hoſte notas .
Ter tecum conata loqui . ter inutilis hæſit
Lingua . ter in primo deſtitit ore ſonus .
Qua licet : & ſequitur: pudor eſt miſcẽdus amori .
Dicere quæ puduit ſcribere iuſſit amor .
Quicquid amor iuſſit: non eſt contemnere tutum.
Regnat : & in dominos ius habet ille deos .
Ille mihi primo dubitanti ſcribere : dixit
Scribe : dabit uictas ferreus ille manus .
Adſit: & ut noſtras auido fouet igne medullas:
Figat ſic animos in mea uota tuos .
Non ego nequicia ſocialia fœdera rumpam :
Fama (uelim quæras)crimine noſtra uacat .
Venit amor grauius quo ſerius urimur . intus
Vrimur: & cæcum pectora uulnus habent.
Scilicet ut teneros lædunt iuga prima iuuencos :
Frenaq; uix patitur de grege captus equus :
Sic male : uixq; ſubit primos rude pectus amores:
Sarcinaq; hæc animo non ſedet apta meo .
Ars fit ubi teneris crimen quom diſcitur annis .
Quæ uenit exacto tempore : peius amat .
Tu noua ſeruatæ carpes libamina famæ :
Et pariter noſtrum fiet uterq; nocens .
Eſt aliquid plenis pomaria carpere ramis :
Et tenui primam deligere ungue roſam .
Sic tamen ille prior : quo me ſine crimine geſſi
Candor: ab inſolita labe notandus erat.
At bene ſucceſſit : digno q; adurimur igne .
Peius adulterio turpis adulter obeſt .
Si mihi concedat iuno fratremq; : uirumq; :
Hippolytum uideor præpoſitura ioui .
Iam quoq; uix credes: ignotas mittor in artes :
Eſt mihi per ſæuas impetus ire feras .
In nemus ire libet: preſſiſq; in retia ceruis
Hortari celeres per iuga ſumma canes .
Iam mihi prima dea eſt arcu præſignis adunco
Delia . iudicium ſubſequar ipſa tuum .
Aut tremulum excuſſo iaculum uibrare lacerto:
Aut in graminea ponere corpus humo.
Sæpe iuuat uerſare leues in puluere currus
Torquentem frenis ora fugacis equi .
Nunc feror ut bacchi furiis eleides actæ :

Quæq; ſub idæo tympana colle mouent:
Aut quas ſemideæ dryades: fauniq; bicornes
Numine contactis attonuere ſuo:
Nanq; mihi referunt: quom ſe furor ille remiſit
Omnia. me tacitam conſcius urit amor.
Forſitan hunc fato generis reddamus amorem:
Et uenus ex tota gente tributa petit.
Iuppiter europam (prima eſt ea gentis origo)
Dilexit: tauro diſſimulante deum.
Paſiphae mater decepto ſubdita tauro
Enixa eſt utero crimen: onuſq; ſuo.
Perfidus ægides ducentia fila ſecutus:
Curua meæ fugit tecta ſororis ope.
En ego nunc ne forte parum minoia credar:
In ſocias leges ultima gentis eo:
Hoc quoq; fatale eſt: placuit domus una duabus.
Me tua forma capit: capta parente ſoror.
Theſides: theſeuſq; duas rapuere ſorores.
Ponite de noſtra bina trophæa domo.
Tempore quo nobis inita eſt cerealis eleuſis:
Gnoſſia me uellem detinuiſſet humus.
Tunc mihi præcipue (nec non tamen ãte placebas)
Acer in extremis oſſibus hæſit amor.
Candida ueſtis erat: præcincti flore capilli.
Flaua uerecundus tinxerat ora rubor.
Quemq; uocãt aliæ uultum rigidumq;: trucemq;:
Pro rigido phedra iudice fortis erit.
Sint procul a nobis iuuenes ut fœmina compti.
Fine coli modico forma uirilis amat.
Te tuus iſte rigor: poſitiq; ſine arte capilli:
Et leuis egregio puluis in ore decet:
Siue ferocis equi luctantia colla retorques:
Et rigeo flexos miror in orbe pedes.
Seu lentum ualido torques haſtile lacerto:
Ora ferox in ſe uerſa lacertus habet.
Siue tenes lato uenabula cornea ferro:
Deniq; noſtra iuuat lumina quicquid agis.
Tu modo duritiem ſiluis depone iugoſis.
Non ſum materia digna perire tua.
Quid iuuat incinctæ ſtudia exercere dianæ?
Et ueneri numeros eripuiſſe ſuos?
Quod caret alterna requie: durabile non eſt.
Hæc reparat uires: feſſaq; membra nouat.

Arcus & arma tuæ tibi ſint imitanda dianæ:
Si nunq̄ ceſſes tendere: mollis erit.
Clarus erat cephalus ſiluis: multæq; per herbas
Conciderant illo percutiente feræ.
Nec tamen auroræ male ſe præbebat amandum:
Ibat ad hunc ſapiens a ſene diua uiro.
Sæpe ſub ilicibus uenerem: cinaraq; creatum
Suſtinuit poſitos quælibet herba duos.
Arſit & œnides in mænalia atalanta.
Illa feræ ſpolium pignus amoris habet.
Nos quoq; iam primū turba numeremur in iſta:
Si uenerem tollas ruſtica ſilua tua eſt.
Ipſa comes ueniam. nec me latebroſa mouebunt
Saxa: nec obliquo dente timendus aper.
Aequora bina ſuis oppugnant fluctibus iſthmon:
Et tenuis tellus a udit utrunq; mare.
Hic tecum trœzena colam pittheia regna.
Iam nunc eſt patria charior illa mea.
Tempore abeſt: aberitq; diu neptūnius heros:
Illum pirithoi detinet ora ſui.
Præpoſuit theſeus (niſi nos manifeſta negamus)
Pirithoum phedræ: pirithoumq; tibi.
Sola nec hæc ad nos iniuria uenit ab illo:
In magnis læſi rebus uterq; ſumus.
Oſſa mei fratris claua perfracta trinodi
Sparſit humi. ſoror eſt præda relicta feris:
Prima ſecurigeras inter uirtute puellas
Te peperit nati digna fauore parens.
Si quæras ubi ſit? theſeus latus enſe peregit.
Nec mater tanto pignore tuta fuit.
At nec nupta quidem: thædaq; accepta iugali
Cur? niſi ne caperes regna paterna nothus:
Addidit & fratres ex me tibi: quos tamen omnes
Non ego tollendi cauſa: ſed ille fuit.
O utinam nocitura tibi pulcherrime rerum
In medio niſu uiſcera rupta forent.
I nunc & meriti lectum reuerere parentis:
Quem fugit: & factis abdicat ille ſuis.
Nec quia priuigno uidear coitura nouerca:
Teruerint animos nomina uana tuos.
Iſta uetus pietas æuo moritura futuro
Ruſtica ſaturno regna tenente fuit.
Iuppiter eſſe pium ſtatuit quodcunq; iuuaret.

Et fas omne facit fratre marita ſoror.
Illa coit firma generis iunctura catena:
Impoſuit nodos cui uenus ipſa ſuos.
Nec labor eſt. celare licet. pete munus ab illa.
Cognato poterit nomine culpa tegi.
Viderit amplexus aliquis: laudabimur ambo.
Dicar priuigno fida nouerca meo:
Non tibi per tenebras duri reſeranda mariti
Ianua: nec cuſtos decipiendus erit:
Vt tenuit domus una duos: domus una tenebit.
Oſcula aperta dabas: oſcula aperta dabis.
Tutus eris mecum: laudemq; merebere culpa:
Tu licet in lecto conſpiciare meo:
Tolle moras tantum: properataq; fœdera iunge:
Qui mihi nunc ſæuit: ſic tibi parcat amor.
Non ego dedignor ſupplex humiliſq; precari.
Heu ubi nunc faſtus: altaq; uerba iacent?
Et pugnare diu: nec me ſummittere culpæ
Certa fui: certi ſi quid haberet amor.
Victa precor: genibuſq; tuis regalia tendo
Brachia. quid deceat: non uidet ullus amans.
Depuduit: profuguſq; pudor ſua ſigna reliquit.
Da ueniam faſſæ: duraq; corda doma.
Quod mihi ſit genitor: q poſſidet æquora minos:
Quod ueniant proaui fulmina torta manu:
Quod ſit auus radiis frontem uallatus acutis:
Purpureo tepidum qui mouet axe diem:
Nobilitas ſub amore iacet. miſerere priorum:
Et mihi ſi non uis parcere: parce meis.
Eſt mihi dotalis tellus iouis inſula cretæ.
Seruiat hippolyto regia tota meo.
Flecte feros animos. potuit corrumpere taurum
Mater. eris tauro ſæuior ipſe truci?
Per uenerem parcas oro: quæ plurima mecum eſt.
Sic nunq̄ quæ te ſpernere poſſit: ames.
Sic tibi ſecretis agilis dea ſaltibus adſit:
Siluaq; perdendas præbeat alta feras.
Sic faueant ſatyri: montanaq; numina panes:
Et cadat aduerſa cuſpide foſſus aper.
Sic tibi dent nymphæ: quanuis odiſſe puellas
Diceris: arentem quæ leuet unda ſitim.
Addiūs his precibus lachryās quoq;: uerba precātis
Perlegis: & lachrymas finge uidere meas.

Oenone Paridi.

Et legis? an coniunx prohibet noua? plege: nõ ẽ
Ista mycenæa littera scripta manu.
Pegasis œnone phrygiis celeberrima siluis
Læsa queror de te (si finis ipse) meó.
Quis deus opposuit nostris sua numina uotis?
Ne tua permaneam: quod mihi crimen obest?
Leniter ex merito quicquid patiare ferendum est.
Quæ uenit indigne: pœna dolenda uenit.
Nondum tantus eras: cum te contenta marito
Edita de magno flumine nympha fui:
Qui nunc priamides: abfit reuerentia uero:
Seruus eras: seruo nubere nympha tuli.
Sæpe greges inter requieuimus arbore tecti.
Mixtaq; cum foliis præbuit herba torum.
Sæpe super stramen: fœnoq; iacentibus alto
Depressa est humili cana pruina casa.
Quis tibi monstrabat saltus uenatibus aptos?
Et tegeret catulos qua fera rupe suos?
Retia sæpe comes maculis distincta tetendi.
Sæpe citos egi per iuga summa canes.
Incisæ seruant a te mea nomina phagi:
Et legor œnone falce notata tua.
Populus est (memini) fluuiali consita ripæ:
Est in qua nostri littera scripta memor.
Et q̃tum trunci: tantum mea nomina crescunt.
Crescite: & in titulos surgite rite meos.
Populе uiue precor: quæ consita margine ripæ
Hoc in rugoso cortice carmẽ habes.
Quum paris œnone poterit spirare relicta:
Ad fontem xanthi uersa recurret aqua.
Xanthe retro propera: uersæq; recurrite nymphæ:
Sustinet œnonen deseruisse paris.
Illa dies fatum miseræ mihi duxit ab illa
Pessima mutati cœpit amoris hyems:
Qua uenus et iuno: sumptisq; decẽtior armis
Venit in arbitrium nuda minerua tuum.
Attoniti micuere sinus: gelidusq; cucurrit:
At mihi narrasti: dura per ossa tremor.
Consului: neq; enim modice terebar: anusq;:
Longæuosq; senes: constitit esse nefas.
Cæsa abies: sectæq; trabes: & classe parata
Cærula cæratas accipit unda rates.

Flesti discedens : hoc saltem parce negare .
Præterito magis est iste pudendus amor .
Et flesti : & nostros uidisti flentis ocellos .
Miscuimus lachrymas mœstus uterq; suas .
Non sic appositis uincitur uitibus ulmus:
Vt tua sunt collo brachia nexa meo .
Ah quotiens cum te uento quererere teneri :
Riserunt comites : ille secundus erat .
Oscula dimissæ quotiens repetita dedisti ?
Quam uix sustinuit dicere lingua uale ?
Aura leuis rigido pendentia lintea malo
Suscitat : & remis eruta canet aqua .
Prosequor infelix oculis abeuntia uela
Qua licet : & lachrymis humet harena meis .
Vtq; celer uenias : uirides nereidas oro:
Scilicet ut uenias in mea damna celer .
Votis ergo meis alii redituræ redisti .
Hei mihi pro dira pellice blanda fui .
Aspicit imensum moles natiua profundum .
Mons fuit : æquoreis illa resistit aquis .
Hinc ego uela tuæ cognoui prima carinæ :
Et mihi per fluctus impetus ire fuit.
Dum moror : in sūma fulsit mihi purpura prora .
Pertimui . cultus non erat ille tuus .
Fit propior : terrasq; cita ratis attigit aura.
Feminineas uidi corde tremente genas .
Non satis id fuerat: quid enim furiosa morabar ?
Hærebat gremio turpis amica tuo .
Tunc fleui: rupiq; sinus : & pectora planxi .
Et secui madidas ungue rigente genas .
Impleuiq; sacram querulis ululatibus idam .
Illuc has lachrymas in mea saxa tuli .
Sic helene doleat : desertaq; coniuge ploret :
Quæq; prior nobis intulit : ipsa ferat .
Nunc tecum ueniant: quæ te per aperta sequantur
Aequora: legitimos destituantq; uiros .
At cum pauper eras: armentaq; pastor agebas:
Nulla: nisi œnone pauperis uxor erat .
Non ego miror opes. nec me tua regia tangit .
Nec de tot priami dicar ut una nurus .
Non tamē ut priamus nymphæ socer esse recusет:
Aut hecubæ fuerim dissimulanda nurus.
Dignaq; sum : & cupio fieri matrona potentis .

Sunt mihi: quas possunt sceptra decere manus.
Nec me phaginea q̄ tecum fronde iacebam
Despice: purpureo sum magis apta toro.
Peniq̄ tutus amor meus est. tibi nulla parantur
Bella: nec ultrices aduehit unda rates.
Tyndaris infestis fugitiua reposcitur armis.
Hac uenit in thalamos dote superba tuos:
Quæ si sit danais reddenda: uel hectora fratrem:
Vel cum deiphobo polydamanta roga.
Quid grauis antenor: priamus quid suadeat ipse
Consule: quis ætas longa magistra fuit.
Turpe rudimentum est: patriæ præponere raptā.
Causa pudenda tua est: iusta uir arma mouet.
Nec tibi si cupias fidam promitte lacænam:
Quæ sit in amplexus tam cito uersa tuos.
Vt minor atrides temerati fœdera lecti
Clamat: & externo læsus amore dolet:
Tu quoq̄ clamabis: nulla reparabilis arte
Læsa pudicicia est. deperit illa semel.
Ardet amore tui: sic & menelaon amauit:
Nunc iacet in uiduo credulus ille toro.
Felix andromache certo bene nupta marito.
Vxor ad exemplum fratris habenda fui.
Tu leuior foliis tunc cum sine pondere succi
Mobilibus uentis arida facta uolant.
Et minus est in te: q̄ summa pondus arista:
Quæ leuis assiduis solibus usta riget.
Hæc tua (nam recolo) quondam germana canebat
Sic mihi diffusis uaticinata comis.
Quid facis œnone? quid harenæ semina mandas?
Non profecturis littora bobus aras.
Graia iuuenca uenit: quæ te: patriamq̄: domumq̄
Perdat: io prohibe: graia iuuenca uenit.
Dum licet: obscœnam ponto demergite puppim.
Heu quantum phrygii sanguinis illa uehit.
Dixerat: incursu famulæ rapuere furentem:
At mihi flauentes diriguere comæ.
Ah nimium miseræ uates mihi uera fuisti.
Possidet en saltus illa iuuenca meos.
Sit facie quanuis insignis: adultera certe est.
Deseruit socios hospite capta deos.
Illam de patria theseus: nisi nomine fallor:
Nescio quis theseus abstulit arte sua.

A iuuene & cupido credatur reddita uirgo?
Vnde hæc comperierim tam bene quæris? amo.
Vim licet appelles: & culpam nomine ueles:
Quæ totiens rapta est: præbuit ipsa rapi.
At manet œnone fallenti casta marito:
Et poteras falli legibus ipse tuis.
Me satyri celeres (siluis ego tecta latebam)
Quæsierant rapido turba proterua pede.
Cornigerumq; caput pinu præcinctus acuta
Faunus in immensis: qua tumet ida: iugis.
Me fide conspicuus troiæ munitor amauit:
Ille meæ spolium uirginitatis habet.
Id quoq; luctando. rupi tamen ungue capillos:
Oraq; sunt digitis aspera facta meis.
Nec precium stupri gemmas aurumq; popposci:
Turpiter ingenuum munera corpus emunt.
Ipse ratus dignam: medicas mihi tradidit artes:
Admisitq; meas ad sua dona manus.
Quæcunq; herba potens ad opem radixq; medēdi
Vtilis in toto nascitur orbe: mea est.
Me miseram: q; amor non est medicabilis herbis.
Deficior prudens artis ab arte mea.
Ipse repertor opis uaccas pauisse pheræas
Fertur: & a nostro saucius igne fuit:
Quod neq; graminibus tellus fœcunda creatis:
Nec deus: auxilium tu mihi ferre potes.
Et potes: & merui: dignæ miserere puellæ.
Non ego cum danais arma cruenta fero:
Sed tua sum: tecumq; fui puerilibus annis:
Et tua quod supereſt temporis esse precor.

Hypsipyle Iasoni.

LIttora thessaliæ reduci tetigisse carina
Diceris auratæ uellere diues ouis.
Gratulor incolumi quantū finis: hoc tamen ipso
Debueram scripto certior esse tuo.
Nam: ne pacta quidem præter mea regna redires:
Cum cuperes: uentos non habuisse potes.
Quælibet aduerso signetur epistola uento.
Hypsipyle missa digna salute fui.
Cur mihi fama prior: q̄ nuntia littera uenit?
Isse sacros martis sub iuga panda boues:
Seminibus iactis segetes adolesse uirorum:
Inq; necem dextra non eguisse tua:

Peruigilem ſpolium pecudis ſeruare draconem:
Rapta tamen forti uellera fulua manu:
Hæc ego ſi poſſem timide credentibus iſta
Ipſe mihi ſcripſit dicere. quanta forem!
Quid querar officium lenti ceſſaſſe mariti?
Obſequium: maneo ſi tua: grande tuli.
Barbara narratur ueniſſe uenefica tecum
In mihi promiſſi parte futura tori.
Credula res amor eſt: utinam temeraria dicar
Criminibus falſis inſimulaſſe uirum.
Nuper ab æmonijs hoſpes mihi theſſalus oris
Venerat: & tactum uix bene limen erat.
Aeſonides dixi quid agit meus? ille pudore
Hæſit in oppoſita lumina fixus humo.
Protinus exilui: tunicisq; a pectore ruptis
Viuit: an (exclamo) me quoq; fata trahunt?
Viuit ait: timidumq; mihi iurare coegi.
Vix mihi teſte deo credita uita tua eſt.
Vtq; animus rediit: tua facta requirere cœpi:
Narrat & æripedes martis araſſe boues:
Vipereos dentes in humum pro ſemine iactos:
Et ſubito natos arma tuliſſe uiros:
Terrigenas populos ciuili marte peremptos
Impleſſe ætatis fata diurna ſuæ.
Deuictus ſerpens. iterum: ſi uiuat iaſon:
Quærimus. alternant ſpeſq; timorq; fidem.
Singula dum narrat: curſu: ſtudioq; loquendi
Detegit ingenio uulnera facta tuo.
Heu ubi pacta fides? ubi connubialia iura?
Paxq; ſub arſuros dignior ire rogos?
Non ego ſum furtim tibi cognita. pronuba iuno
Adfuit: & ſertis tempora uinctus hymen.
At mihi nec iuno: nec hymen: ſed triſtis erinnys:
Prætulit infauſtas ſanguinolenta faces.
Quid mihi cū minyis? qd cum tritonide pinu?
Quid tibi cum patria nauita tiphy mea?
Non erat hic aries uillo ſpectabilis aureo.
Non ſenis ætæ regia. lemnos erat.
Certa fui primo: ſed me mea fata trahebant:
Hoſpita fœminea pellere caſtra manu.
Lemniadesq; uiros nimium quoq; uincere norunt.
Milite tam forti uita tuenda fuit.
Vrbe uirum uidi: tectoq;: animoq; recepi.

Hic tibi biſq; æſtas : biſq; cucurrit hyems .
Tertia meſſis erat : quom tu dare uela coactus
Impleſti lachrymis talia uerba tuis :
Abſtrahor hypſipyle: ſed (dent modo fata recurſū)
Vir tuus hinc abeo : uir tibi ſemper ero :
Quod tamen e nobis grauida cælatur in aluo
Viuat: & eiuſdem ſimus uterq; parens .
Hactenus: & lachrymis in falſa cadentibus ora.
Cætera te memini non potuiſſe loqui .
Vltimus e ſociis ſacram conſcendis in argo .
Illa uolat: uentus concaua uela tenet .
Cæ:ula propulſæ ſubducitur unda carinæ .
Terra tibi : nobis aſpicuntur aquæ .
In latus omne patens turris circunſpicit undas .
Huc feror: & lachrymis oſq; ſinuſq; madent .
Per lachrymas ſpecto : cupidæq; fauentia menti
Longius aſſueto lumina noſtra uident .
Adde preces caſtas : immixtaq; uota timori .
Nunc quoq; te ſaluo perſoluenda mihi .
Vota ego perſoluam : uotis medea fruetur .
Cor dolet : atq; ira mixtus abundat amor .
Dona feram templis? uiuū quod iaſona perdam?
Hoſtia pro damnis concidet icta meis ?
Non equidem ſecura fui : ſemperq; uerebar
Ne pater argolica ſumeret urbe nurum .
Argolicas timui . nocuit mihi barbara pellex .
Non expectato uulnus ab hoſte tuli .
Nec facie meritiſq; placet : ſed carmine mouit :
Diraq; cantata pabula falce metit .
Illa reluctantem curſu deducere lunam
Nititur : & tenebris addere ſolis equos .
Illa refrenat aquas : obliquaq; flumina ſiſtit .
Illa loco ſiluas: uiuaq; ſaxa mouet:
Per tumulos errat paſſis diſcincta capillis :
Certaq; de tepidis colligit oſſa rogis .
Deuouet abſentes : ſimulacraq; cærea fingit .
Et miſerum tenues in iecur urget acus :
Et quæ neſcierim melius : mage quæritur herbis
Moribus & forma conciliandus amor .
Hanc potes amplecti ? thalamoq; relictus in uno
Impauidus ſomno nocte ſilente frui ?
Scilicet ut tauros: ita te iuga ferre coegit :
Quaq; feros angues : te quoq; mulcet ope .

Adde q; aſcribi factis procerumq;: tuiſq;
Se facit. & titulo coniugis uxor obeſt.
Atq; aliquis peliæ de partibus acta uenenis
Imputat: & populum: qui ſibi credat: habet.
Non hæc æſonides: ſed filia phaſis æetæ
Aurea phrixeæ terga reuulſit ouis.
Non probat alcimene mater tua. conſule matrem:
Non pater: a gelido cui uenit axe nurus.
Illa ſibi a thanais: ſcythicæq; paludibus undæ
Quærat: & a patria phaſidis uſq; uirum.
Mobilis æſonide uernaq; incertior aura:
Cur tua polliciti pondere uerba carent?
Vir meus hinc ieras: cur non meus inde rediſti?
Sim reducis coniunx: ſicut euntis eram.
Si te nobilitas: generoſaq; nomina tangunt:
En ego minoo nata thoante feror.
Bacchus auus: bacchi coniunx redimita corona
Præradiat ſtellis ſigna minora ſuis.
Dos mihi lemnos erit terra ingenioſa colenti.
Me quoq; iam tales inter habere potes.
Nunc etiam peperi: gratare ambobus iaſon.
Dulce mihi grauidæ fecerat auctor onus.
Felix in numero quoq; ſum: prolemq; gemellam
Pignora lucina bina fauente dedi.
Si quæras cui ſint ſimiles: cognoſceris illis:
Fallere non norunt: cætera patris habent.
Legatos quos pene dedi pro matre ferendos.
Sed tenuit cœptas ſæua nouerca uias.
Medeam timui: plus eſt medea nouerca.
Medeæ faciunt ad ſcelus omne manus.
Spargere quæ fratris potuit lacerata per agrōs
Corpora: pignoribus parceret illa meis?
Hanc tamen o demens colchiſq; ablate uenenis
Diceris hypſipyles præpoſuiſſe toro.
Turpiter illa uirum cognouit adultera uirgo.
Me tibi: teq; mihi tæda pudica dedit.
Prodidit illa patrem. rapui de cæde thoanta.
Deſeruit colchos. me mea lemnos habet.
Quid referam: ſcelerata piam ſi uincit: & ipſo
Crimine dotata eſt: emeruitq; uirum?
Lemniadum facinus culpo: non miror iaſon.
Quælibet iratis ipſe dat arma dolor.
Dic age: ſi uentis: ut oportuit actus iniquis

Intrasses portus tuq; comesq; meos:
Obuiaq; exissem fœtu comitata gemello:
Hiscere nempe tibi terra roganda foret.
Quo uultu natos? quo me scelerate uideres?
Perfide quo precio? qua nece dignus eras?
Ipse quidem per me tutus sospesq; fuisses:
Non quia tu dignus: sed quia mitis ego.
Pellicis ipsa meos implessem sanguine uultus:
Quosq; ueneficiis abstulit illa suis.
Medeæ medea forem: q; siquis ab alto
Iustus adest precibus iuppiter ipse meis.
Quod gemit hypsipyle: lecti quoq; succuba nostri
Mœreat: & leges sentiat ipsa suas.
Vtq; ego destituor coniunx materq; duorum:
A totidem natis orba sit illa uiro.
Nec male parta diu teneat: peiusq; relinquat.
Exulet: & toto quærat in orbe fugam.
Quam fratri germana fuit: miseroq; parenti
Filia: tam natis: tam sit acerba uiro.
Cum mare: cum terras consumpserit: aera tentet:
Erret inops expers cæde cruenta sua.
Hæc ego coniugio fraudata thoantias oro:
Viuite deuoto nuptaq; uirq; toro.

Dido Aeneæ.

Hic: ubi fata uocãt udis abiectus in herbis
Ad uada mæandri concinit albus olor:
Nec quia tẽ nostra sperẽ prece posse moueri:
Alloquor. aduerso mouimus ista deo.
Sed meriti famam corpus animumq; pudicum
Cum male perdiderim: perdere uerba leue est.
Certus es ire tamen: miseramq; relinquere dido:
Atq; idem uenti uela fidemq; ferent.
Certus es æneа cum fœdere soluere naues:
Quæq; ubi sint nescis: itala regna sequi.
Nec noua carthago: nec te crescentia tangunt
Mœnia: nec sceptro tradita summa tuo.
Facta fugis: fugienda petis: quærenda per orbem
Altera: quæsita est altera terra tibi.
Vt terram inuenias: quis eam tibi tradet habendã?
Quis sua non notis arua tenenda dabit?
Alter habendus amor tibi restat: & altera dido:
Quamq; iterum fallas: altera danda fides.
Quando erit: ut condas instar carthaginis urbem?

Et uideas populos altus ab arce tuos?
Omnia si ueniant: nec te tua uota morentur:
Vnde tibi quæ te sic amet uxor erit?
Vror: ut inducto cæratæ sulphure tædæ:
Aeneamq; animo noxq; : diesq; refert.
Ille quidē male gratus: & ad mea munera surdus:
Et quo si non sim stulta: carere uelim.
Non tamen æneam: quanuis male cogitet: odi.
Sed queror infidum: questaq; peius amo.
Parce uenus nurui: durumq; amplectere fratrem
Frater amor. castris militet ille tuis.
Aut ego quæ cœpi (neq; enim dedignor) amare:
Materiam curæ præbeat ille meæ.
Fallor: & ipsa mihi falso iactatur imago.
Matris ab ingenio dissidet ille suæ.
Te lapis & montes: innataq; rupibus altis
Robora: te sæuæ progenuere feræ:
Aut mare: quale uides agitari nunc quoq; uentis:
Quo tamen aduersis fluctibus ire paras?
Quo fugis? obstat hyems. hyemis mihi gratia, psit.
Aspice: ut euersas concitet eurus aquas.
Quod tibi malueram: sine me debere procellis.
Iustior est animo uentus: & unda tuo.
Non ego sum tanti: quod non meditaris inique:
Vt pereas: dum me per freta longa fugis.
Exerces preciosa odia: & constantia magno:
Si: dum me fugias: est tibi uile mori.
Iam uenti ponent: strataq; æqualiter unda
Cæruleus triton per mare curret equis.
Tu quoq; cum uentis utinam mutabilis esses:
Et nisi duritia robora uincis: eris.
Quid? si nescires insana quid æquora possent:
Expertæ tuens tam male credis aquæ?
Vt pelago suadente etiam retinacula soluas:
Multa tamen latus tristia pontus habet.
Nec uiolasse fidem tentantibus æquora prodest.
Perfidiæ pœnas exigit ille locus:
Præcipue quom læsus amor: quia mater amorum
Nuda cytheriacis edita fertur aquis.
Perdita ne perdam timeo: noceam ue nocenti:
Neu bibat æquoreas naufragus hostis aquas?
Viue precor: sic te melius q̄ funere perdam.
Tu potius leti causa ferere mei.

Finge age te rapido : nullũ ſit in omine pondus :
Turbine deprẽdi : quid tibi mentis erit ?
Protinus occurrent falſæ periuria linguæ :
Et tyria dido fraude coacta mori .
Coniugis ante oculos deceptæ ſtabit imago
Triſtis : et effuſis ſanguinolenta comis .
Quicquid id eſt totum merui concedite dices:
Quæq; cadent : in te fulmina miſſa putes .
Da breue fæuitiæ ſpacium pelagiq; tuæq; .
Grande moræ precium tuta futura uia eſt.
Nec mihi tu parcas : puero parcatur iulo.
Te ſatis eſt titulum mortis habere meæ .
Quid puer aſcanius ? quid dii meruere penates?
Ignibus ereptos obruet unda deos ?
Sed neq; fers tecum : nec quæ mihi perfide iactas:
Preſſerunt humeros ſacra paterq; tuos .
Omnia mentiris : neq; enim tua fallere lingua
Incipit a nobis : primaq; plector ego.
Si quæris ubi ſit formoſi mater iuli :
Occidit a duro ſolo relicta uiro .
Hæc mihi narrabas : at me mouere merentem .
Illa minor culpa pœna futura mea eſt .
Nec mihi mẽs dubia ẽ:quin te tua numina dãnẽt:
Per mare per terras ſeptima iactat hyems .
Fluctibus eiectum tuta ſtatione recepi :
Vixq; bene audito nomine regna dedi .
His tamen officiis utinam contenta fuiſſem :
Et mihi cõcubitus fama ſepulta foret.
Illa dies nocuit : qua nos decliue ſub antrum
Cæruleus ſubitis compulit imber aquis .
Audieram uoces . nymphas ululaſſe putaui .
Eumenides fatis ſigna dedere meis .
Exige læſe pudor pœnas uiolate ſicheu
Ad quem(me miſeram)plena pudoris eo .
Eſt mihi marmorea ſacratus in æde ſicheus .
Oppoſitæ frondes uelleraq; alba tegunt .
Hinc ego me ſenſi noto quater ore citari .
Ipſe ſono tenui dixit eliſſa ueni .
Nulla mora eſt: uenio quondã tibi debita cõiunx.
Sum tamen amiſſo tarda pudore meo.
Da ueniam culpæ : decepit idoneus auctor .
Inuidiam noxæ detrahit ille meæ.
Diua parens ſeniorq; pater pia ſarcina nati

Spem mihi manſuri rite dedere uiri.
Si fuit errandum: cauſas hab& error honeſtas.
Adde fidē. nulla parte pigendus erit.
Durat in extremum: uitæq; nouiſſima noſtræ
Proſequitur fati qui fuit ante tenor:
Occidit internas coniunx mactatus ad aras:
Et ſceleris tanti premia frater hab&.
Exul agor: cineresq; uiri patriamq; relinquo:
Et feror in duras hoſte ſequente uias.
Applicor ignotis: fratriq; elapſa: fretoq;:
Quod tibi donaui perfide littus emo.
Vrbem conſtitui: lateq; patentia fixi
Mœnia finitimis inuidioſa locis.
Bella tument. bellis peregrina & fœmina tentor:
Vixq; rudes portas urbis & arma paro.
Mille procis placui: qui me coiere querentes
Neſcio quē thalamis præpoſuiſſe ſuis.
Quid dubitas uinctam gætulo tradere iarbæ?
Præbueram ſceleri brachia noſtra tuo?
Eſt etiam frater: cuius manus impia poſcit
Reſpergi noſtro ſparſa cruore uiri.
Pone deos: & quæ tangendo ſacra prophanas:
Non bene cæleſtes impia dextra colit.
Si tu cultor eras elapſis igne futurus:
Pœnit& elapſos ignibus eſſe deos.
Forſitan & grauidam dido ſcelerate relinquis:
Parſq; tui latitat corpore clauſa meo.
Acced& fatis matris miſerabilis infans:
Et nondum nati funeris auctor eris.
Cumq; parente ſua frater morietur iuli:
Pœnaq; connexos auferet una duos.
Si iub& ire deus: uellem uetuiſſet adire:
Punica nec teucris preſſa fuiſſet humus.
Hoc duce nempe deo uentis agitaris iniquis:
Et teris in rapido tempora longa freto.
Pergama uix tanto tibi erant repetenda labore:
Hectore ſi uiuo quanta fuere forent.
Non patrium ſimoenta petis. ſed thybridis undas
Nempe ut peruenias quo cupis: hoſpes eris:
Vtq; latet refugitq; tuis obſtruſa carinis
Vix tibi continget terra petita ſeni.
Hos populos potius in dotem ambage remiſſa
Accipe: & aduectas pygmalionis opes.

Ilion in tyriam transfer felicius urbem :
Inq; loco regis sceptraq; sacra tene .
Si tibi mens auida est belli : si quærit iulus
Vnde suo partus marte triumphus eat :
Quẽ superet : ne quid desit : præbebimus hostem.
Hic pacis leges : hic locus arma capit .
Te modo per patrem fraternaq; tela sagittas :
Perq; fugæ comites dardana sacra deos :
Sic superent quoscunq; tua de gente reportas :
Mars ferus . & damni sit modus ille tui :
Ascaniusq; suos feliciter impleat annos :
Et senis anchisæ molliter ossa cubent .
Parce precor domui : quæ se tibi tradit habendam .
Quod crimen dicis præter amare meum ?
Non ego sum phthia magnisq; oriunda mycenis :
Nec steterant in te uirq; paterq; meus .
Si pud& uxoris : non nupta : sed hospita dicar .
Dum tua sit dido : quodlibet esse feret .
Nota mihi freta sunt afrum tangentia littus .
Temporibus certis dantq; : negantq; uiam .
Cum dabit aura uiã : præbebis carbata uentis .
Sed leuis eiectam continet alga ratem .
Tempus ut obseruem manda mihi : serius ibis .
Nec te : si cupias : ipsa manere sinam.
Et socii requiem poscunt : laniataq; classis
Postulat exiguas semirefecta moras .
Pro meritis : &: si qua tibi : debebimus ultra :
Pro spe coniugii tempora parua peto .
Dum freta mitescunt : & amor dum temperat usũ :
Fortiter ediſco tristia posse pati .
Si minus est animus nobis effundere uitam :
In me crudelis non potes esse diu .
Aspicias utinam quæ sit scribentis imago .
Scribimus : & gremio troicus ensis adest .
Perq; genas lachrymæ strictum labũtur in ensem :
Qui iam pro lachrymis sanguine tinctus erit .
Quã bene conueniunt fato tua munera nostro .
Instruis impensa nostra sepulchra breui.
Nec mea nunc primum feriuntur pectora telo :
Ille locus sæui uulnus amoris habet .
Anna soror : soror anna meæ male conscia culpæ
Iam dabis in cineres ultima dona meos .
Nec consumpta rogis inscribar elissa sichei .

Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit .
Præbuit æneas & cauſam mortis :& enſem .
Ipſa ſua dido concidit uſa manu .

Hermione Oreſti .

HIloquor hermione nuper fratrẽq; uirumq; :
Nunc fratrem . nomen coniugis alter hab&.
Pyrrhus achilleides animoſus imagine patris
Incluſam contra iuſq; : piumq; tenet .
Quod potui renui ne non inuita teneret .
Cætera fœmineæ non ualuere manus .
Quid facis æacide ? non ſum ſine uindice :dixi .
Hæc tibi ſub domino eſt pyrrhe puella ſuo .
Surdior ille freto clamantem nomen oreſtis
Traxit inornatis in ſua tecta comis .
Quid grauius capta lacedæmone ſerua tuliſſẽ ?
Si raperet graias barbara turba nurus ?
Parcius andromachen uexauit achaia uictrix :
Cum danaus phrygias ureret ignis opes .
At tu :cura mei ſi te pia tãgit oreſte :
Iniice non timidas in tua iura manus .
An ſi quis rapiat ſtabulis armenta recluſis
Arma feras ? rapta coniuge lentus eris ?
Sit ſocer exemplo nuptæ repetitor ademptæ :
Cui pia militiæ cauſa puella fuit .
Si ſocer ignauus uacua ſtetiſſet in aula :
Nupta foret paridi mater ut ante fuit .
Non tu mille rates :ſinuoſaq; uela parabis :
Nec numerum danai militis : ipſe ueni .
Sic quoq; erã repetẽda tamen . nec turpe marito ẽ
Aſpera pro caro bella tuliſſe toro .
Quid ? quod auus nobis idem pelopeius atreus ?
Et ſi non eſſes uir mihi :frater eras .
Vir precor uxori : frater ſuccurre ſorori .
Inſtant officio nomina bina tuo .
Me tibi tyndareus uita grauis auctor & annis
Tradidit :arbitrium neptis habebat auus .
At pater æacidæ promiſerat inſcius acti .
Plus quoq; qui prior eſt ordine poſſet auus .
Quom tibi nubebam : nulli mea tæda nocebat .
Si iungar pyrrho tu mihi læſus eris .
Et pater ignoſcet noſtro menelaus amori .
Succubuit telis præpetis ipſe dei .
Quem ſibi permiſit :genero concedet amorem .

Prodent exemplo mater amata ſuo.
Tu mihi: quod matri pater: es: quas geſſerat olī
Dardanius partes aduena pyrrhus agit.
Ille licet patriis ſine fine ſuperbiat actis:
Et tu quæ referas facta parentis habes.
Tantalides omnes: ipſumq; regebat achillem:
Hic pars militiæ: dux erat ille ducum.
Tu quoq; habes proauū pelopē pelopiſq; parētē:
Si melius numeres: a ioue quintus eris.
Nec uirtute cares. arma inuidioſa tuliſti.
Sed tu quid faceres? induit illa patrem.
Materia uellem fortis meliore fuiſſes.
Non lecta eſt operi: ſed data cauſa tuo.
Hanc tamen impleſti. iuguloq; ægiſthus aperto
Tecta cruentauit: quæ pater ante tuus.
Increpat æacides. laudemq; in crimina uertit.
Et tamen aſpectus ſuſtinet ille meos.
Rumpor: & ora mihi pariter cū mente tumeſcūt:
Pectoraq; incluſis ignibus uſta dolent.
Hermione coram quiſq̄ ne obiecit oreſti?
Nec mihi ſunt uires: nec ferus enſis adeſt.
Flere licet: certe flendo diffundimus iram:
Perq; ſinus lachrymæ fluminis inſtar eunt.
Has ſemper ſolas habeo: ſemperq; profundo:
Hument incultæ fonte perēne genæ.
Hoc generis fatum: quod noſtros errat ī annos:
Tantalides matres apta rapina ſumus.
Non ego fluminei referam mendacia cygni:
Nec querar in plumis delituiſſe iouem.
Qua duo porrectus longe freta detinet iſthmos
Vecta peregrinis hippodamia rotis.
Caſtori amyclæo: & amyclæo poluci
Reddita meſſopia tyndaris urbe ſoror.
Tyndaris idæo trans æquora ab hoſpite rapta:
Argolicas pro ſe uertit in arma manus.
Vix equidē memini: memini tamē omnia: luctus:
Omnia ſolliciti plena timoris erant.
Flebat auus: flebatq; ſoror: fratreſq; gemelli.
Orabat ſuperos leda ſuumq; iouem.
Ipſa ego non longos etiam tunc ſciſſa capillos
Clamabam: ſine me: me ſine mater abis:
Nam coniunx aberat. ne nō pelopeia credar
Ecce neoptolemo præda parata fui.

Pellides utinam uitaſſ& apollinis arcus.
Damnar& nati facta proterua pater.
Nec quondam placuit :nec nunc placuiſſ& achillī
Abducta uiduum coniuge flere uirum.
Quæ mea cæleſtes iniuria fecit iniquos?
Quod ue mihi miſeræ ſydus obeſſe querar?
Parua mea ſine matre fui. pater arma gerebat.
Et duo cum uiuant orba duobus eram.
Non tibi blanditias primis mea mater in annis
Incerto dictas ore puella tuli.
Non ego captaui breuibus tua colla lacertis.
Non ſedi gremio ſarcina grata tuo.
Non cultus tibi cura mei :nec pacta marito
Intraui thalamos matre parante nouos.
Obuia prodieram reduci tibi :uera fatebor:
Nec facies nobis nota parentis erat.
Te tamē eſſe helenē :quod eras pulcherrima :ſēſi:
Ipſa requirebas quæ tua nata for&?
Pars hæc una mihi coniunx bene ceſſit oreſtes.
His quoq; :ni pro ſe pugnet: ademptus erit.
Pyrrhus habet captam reduce & uictore parente:
Et minus hoc nobis diruta troia dedit.
Cum tamen altus equis titan radiātibus inſtat:
Perfruor infelix liberiore malo.
Nox ubi me thalamis ululātē & acerba gementem
Condidit :ī mœſto procubuiq; toro.
Pro ſomno lachrymis oculi funguntur abortis:
Quaq; licet fugio ſicut ab hoſte uiro.
Sæpe malis ſtupeo :rerumq; oblita :lociq;
Ignara tetigi ſcyria membra manu.
Vtq; nefas ſenſi male corpora tacta relinquo:
Et mihi pollutas credor habere manus.
Sæpe neoptolemi pro nomine nomen oreſtis
Exit :& errorem uocis ut omen amo.
Per genus infelix oro: generiſq; parentem:
Qui freta :qui terras :& ſua regna quatit:
Per patris oſſa tui patrui mihi :quæ tibi debent:
Quæ ſe ſub tumulo fortiter ulta iacent.
Aut ego præmoriar :primoq; extinguat in æuo:
Aut ego tantalidæ tātalis uxor ero.

Deianira Herculi.

Littor ad alciden e coniuge conſcia mentis
Littera :ſi coniunx deianira ſua eſt.

Gratulor œchaliam titulis accedere noſtris .
Victorem uictæ ſuccubuiſſe queror .
Fama pelaſgiadas ſubito peruenit in urbes
Decolor : & factis inficianda tuis .
Quem nunq̄ iuno : ſeneſq; īmenſa laborum
Fregerit : huic iolen impoſuiſſe iugum .
Hoc uelit euryſtheus : uelit hoc germana tonantis :
Lætaq; ſit uitæ labe nouerca tuæ .
At non ille uenis : cui nox : ſi creditur : una
Non tanti : ut tantus cōciperere fuit .
Plus tibi : q̄ iuno nocuit uenus : illa premendo
Suſtulit . hæc humili ſub pede colla tenet .
Reſpice uindicibus pacatum uirtibus orbem :
Qua latam nereus cærulus ambit humum .
Se tibi pars terræ : tibi ſe tota æquora debent .
Impleſti meritis ſolis utranq; domum .
Quod te laturum eſt : cælum prius ipſe tuliſti .
Hercule ſuppoſito ſydera fulſit atlas .
Quid niſi noticia eſt miſero quæſita pudori ?
Si cumulas ſtupri facta priora nota .
Te ne ferūt geminos preſſiſſe tenaciter angues ?
Cum teneri in cunis iam ioue dignus eras .
Cœpiſti melius : q̄ deſinis . ultima primis
Cædunt . diſſimiles hic uir : & ille puer .
Quem non mille feræ : quē non ſtheneleius hoſtis :
Non potuit iuno uincere : uicit amor .
At bene nupta feror : quia nominor herculis uxor .
Sitq; ſocer rapidis qui tonat altus equis .
Quā male inæquales ueniūt ad aratra iuuēci :
Tam premitur magno coniuge nupta minor .
Non honor eſt : ſed onus ſpecies læſura ferētes :
Si qua uoles apte nubere : nube pari .
Vir mihi ſēper abeſt . & coniuge notior hoſpes :
Monſtraq; terribiles perſequiturq; feras :
Ipſa domo uidua uotis operata pudicis
Torqueor : infeſto ne uir ab hoſte cadat .
Inter ſerpentes aproſq; auidoſq; leones
Iactor : & eſuros cerno per oſſa canes .
Me pecudum fibræ ſimulacraq; inania ſomni
Omniaq; arcana nocte petita mouent .
Aucupor infelix īcertæ murmura famæ
Speq; timor dubia : ſpeſq; timore cadit .
Mater abeſt : queriturq; deo placuiſſe potenti .

Nec pater amphitryon: nec puer ilus adeſt.
Arbiter euryſtheus iræ iunonis iniquæ
Sentitur nobis: iraq; longa deæ.
Hæc mihi ferre parum ē: peregrinos addis amores.
Et mater de te quælibet eſſe poteſt.
Non ego parthenius temeratam uallibus anguem:
Nec referā partus hermoni nympha tuos:
Nec tibi crimen erunt teuthrantia turba ſorores:
Quarum de populo nulla relicta tibi eſt.
Vna recens crimen referetur adultera nobis:
Vnde ego ſum lydo facta nouerca lamo.
Mæander totiens qui terris errat in iſdem:
Qui lapſas in ſe ſæpe retorquet aquas:
Vidit in herculeo ſuſpenſa monilia collo:
Illo: cui cælum ſarcina parua fuit.
Non puduit fortes auro cohibere lacertos?
Et ſolidis gemmas appoſuiſſe toris?
Nempe ſub his animam peſtis nemea lacertis
Edidit: unde humerus tegmina læuus habet.
Auſus es hirſutos mytra redimire capillos.
Aptior herculeæ populus alba comæ.
Nec te meonia laſciuæ more puellæ
Incingi zona dedecuiſſe pudet.
Non tibi ſuccurrit crudi diomedis imago:
Efferus humana qui dape pauit equos.
Si te uidiſſet cultu buſiris in iſto:
Huic uictor uicto nempe pudēdus eras.
Detrahat antæus duro redimicula collo:
Ne pigeat molli ſuccubuiſſe uiro.
Ionicas inter calathū tenuiſſe puellas
Diceris: & dominæ pertimuiſſe minas.
Non pudet alcidæ uictricē mille laborum
Raſilibus calathis impoſuiſſe manum?
Craſſaq; robuſto deducis pollice fila:
Aequaq; formoſæ penſa rependis heræ.
Ah quotiens digitis dum torques ſtamina duris:
Prævalidæ fuſos cōminuere manus.
Diceris infelix ſcuticæ tremefactus habenis
Ante pedes dominæ pertimuiſſe minas.
Eximiis pompis præconia ſumma triumphi:
Factaq; narrabas diſſimulanda tibi.
Scilicet immanes eliſos faucibus hydros:
Infantem caudis inuoluiſſe manum.

Vt tegeæus aper cupreſſifero erimanto
Incubat : & uaſto pondere lædit humum :
Non tibi thraicius affixa penatibus ora :
Non hominum pingues cæde tacentur equæ .
Prodigiumq; triplex armenti diues iberi
Geryonis: quāuis in tribus unus erat .
Inq; canes totidem trunco digeſtus ab uno
Cerberus implicitis angue minante comis .
Quæq; redundabat fœcundo uulnere ſerpens
Fertilis : & damnis diues ab ipſa ſuis .
Quodq; inter læuumq; latus dextrumq; lacertum
Pergraue compreſſa fauce pependit onus :
Et male conſiſum pedibus : tormaq; bimębri
Pulſum theſſalicis agmen equeſtre iugis .
Hæc tu ſidonio potes inſignitus amictu
Dicere ? non cultu lingua retęta ſilet ?
Se quoq; nympha tuis ornauit dardanis armis :
Et tulit e capto nota trophæa uiro .
Inunc : tolle animos :& fortia facta recenſe?
Quod tu non eſſes iure : uir illa fuit .
Qua tanto minor es : q̄to te maxime rerum :
Q uā quos uiciſti : uincere : maius erat .
Illi procedit rerum menſura tuarum .
Cæde bonis .hæres laudis amica tuæ eſt .
O pudor hirſuti coſtis exuta leonis
Aſpera texerunt uellera molle latus .
Falleris : & neſcis .non ſunt ſpolia iſta leonis :
Sed tua . tuq; feræ uictor es:illa tui.
Fœmina tela tulit lernæis atra uenenis
Ferre grauem lana uix ſatis apta colum.
Inſtruxitq; manum claua domitrice ferarum :
Vidit & in ſpeculo coniugis arma ſui .
Hæc tamen audierā : licuit non credere famæ .
En uenit ad ſenſus mollis ab aure dolor .
Ante meos oculos adducitur aduena pellex .
Nec mihi quæ patior diſſimulare licet .
Non finis auerti . mediam captiua per urbem
Inuitis oculis aſpicienda uenit .
Non uenit incultis captarum more capillis
Fortunam uultu faſſa tegente tuo .
Ingreditur late lato ſpectabilis auro :
Qualiter in phrygia tu quoq; cultus eras .
Dat uultum populo ſublime ſub hercule uicto .

Oechaliam uiuo ſtare parente putes ?
Forſitan expulſa œchalide deianira
Nomine depoſito pellicis uxor erit .
Eurytidos ioles atq; inſani alcidæ
Turpia formoſus corpora iunget hymen .
Mens fugit ad monitus : friguſq; pambulat artus :
Et iacet in gremio languida facta manus .
Me quoq; cũ multis : ſed me ſine crimine : amaſti :
Ne pigeat : pugnæ bis tibi cauſa fui .
Cornua flens legit rapidis achelous in undis :
Truncaq; limoſa tempora merſit aqua .
Semiuir occubuit in lerniferoq; ueneno
Neſſus : & infecit ſanguis equinus aquas .
Sed quid ego hæc refero ? ſcribenti nuntia uenit
Fama uirum tunicæ labe perire meæ .
Hei mihi quid feci ? quo me furor egit amãtem ?
Impia quid dubitas deianira mori ?
An tuus in media coniunx lacerabitur æta ?
Tu ſceleris tanti cauſa ſuperſtes eris ?
Et quid adhuc habeo facti cur herculis uxor
Credar ? coniugii mors mea pignus erit .
Tu quoq; cognoſces in me meleagre ſororem .
Impia quid dubitas deianira mori ?
Heu deuota domus ſolio ſedet acrior alto :
Oenea deſertum nuda ſenecta premit .
Exulat ignotis tydeus germanus in oris .
Alter fatali uiuus in igne fuit .
Exegit ferrum ſua per præcordia mater .
Impia quid dubitas deianira mori ?
Deprecor hoc unum per iura ſacerrima lecti:
Ne uidear thalamis inſidiata tuis .
Neſſus : ut ẽ auidum percuſſus arũdine pectus:
Hic dixit uires ſanguis amoris habet .
Illita neſſeo miſi tibi texta ueneno .
Impia quid dubitas deianira mori ?
Iamq; uale ſenior q; pater : germanaq; gorge :
Et patria : & patriæ frater adempte meæ :
Et tu lux oculis hodierna nouiſſima noſtris .
Virq; : ſed o poſſis : & puer Ile uale .

Ariadne Theſeo .

Illa relicta feris etiam nunc improbe Theſeu
Viuit : & hæc æqua mente tuliſſe uelis .
Mitius inueni : q̃ te genus omne ferarum ,

Credita non ulli : q̄ tibi peius eram .
Quæ legis : ex illo theseu tibi littore mitto :
Vnde tuam sine me uela tulere ratem .
In quo me somnusq; meus male prodidit : & tu
Per facinus somnis insidiate meis .
Tempus erat uitrea quo primum terra pruina
Spargitur : & tectæ fronde queruntur aues .
Incertum uigilans a somno languida moui
Thesea prensuras semisopita manus .
Nullus erat : referoq; manus : iterumq; retento .
Perq; torum moueo brachia : nullus erat .
Excussere metus somnum . conterita surgo .
Membraq; sunt uiduo præcipitata toro .
Protinus adductis sonuerunt pectora palmis .
Vtq; erat e somno turbida rapta coma est .
Luna fuit . specto : si quid nisi littora cernam :
Quod uideant oculi : nil nisi littus habent .
Nunc huc nunc illuc : & utroq; sine ordine curro .
Alta puellares tardat harena pedes .
Interea toto clamanti littore theseu :
Reddebant nomen concaua saxa tuum .
Et quotiens ego te : totiens locus ipse uocabat .
Ille locus miseræ ferre uolebat opem .
Mons fuit . apparent frutices in uertice rari :
Nunc scopulus raucis pendet adhæsus aquis .
Ascendo . uires animus dabat : atq; ita late
Aequora prospectu metior alta meo .
Inde ego : nam uentis quoq; sum crudelibus usa :
Vidi præcipiti carbasa tensa noto .
Aut uidi : aut certe : cum me uidisse putarem :
Frigidior glacie : semianimisq; fui .
Nec languere diu patitur dolor : excitor illo .
Excitor : & summa thesea uoce uoco .
Quo fugis ? exclamo : scelerate reuertere theseu .
Flecte ratem : numerum non habet illa suum .
Hoc ego : quod uoci deerat plangore replebam .
Verbera cum uerbis mixta fuere meis .
Si non audires : ut saltem cernere posses :
Iactatæ late signa dedere manus .
Candidaq; imposui longæ uelamina uirgæ :
Scilic& oblitos admonitura mei .
Iamq; oculis ereptus eras : tunc deniq; fleui :
Torpuerant molles ante dolore genæ .

Quid potius facerent? q̃ me mea lumina flerent:
Postq̃ defierant uela uidere tua.
Aut ego diffusis erraui sola capillis:
Qualis ab ogygio concita baccha deo.
Aut mare prospiciens in saxo frigida sedi:
Quamq; lapis sedes: tam lapis ipsa fui.
Sæpe torum repeto: qui nos acceperat ambos:
Sed non acceptos exhibiturus erat.
Et tua: quæ possum: pro te uestigia tango:
Strataq;: quæ membris intepuere tuis.
Incumbo lachrymisq; toro manante profusis
Pressimus exclamo te duo: redde duos.
Venimus huc ambo: cur non discedimus ambo?
Perfide pars nostri lectule: maior ubi est?
Quid faciam? quo sola ferar? uacat insula cultu.
Non hominum uideo: non ego facta boum.
Omne latus terræ cingit mare. nauita nusq̃ est.
Nulla per ambiguas puppis itura uias.
Finge dari comitesq; mihi: uentosq;: ratemq;:
Quid sequar? accessus terra paterna negat.
Vt rate felici pacata per æquora labar:
Temperet ut uentos æolus: exul ero.
Non ego te crete centum d gesta per urbes
Aspiciam: puero cognita terra ioui.
Nam pater: & tellus iusto regnata parente
Prodita sunt facto nomina cara meo:
Cum tibi: ne uictus tecto morerere recuruo:
Quæ regerent passus pro duce fila dedi:
Cum mihi dicebas per ego ipsa pericula iuro
Te fore: dum nostrum uiuet uterq;: meam.
Viuimus: & non sum theseu tua: si modo uiuit
Fœmina periuri fraude sepulta uiri.
Me quoq;: qua fratrem mactasses improbe claua.
Esset: quam dederas: morte sepulta fides.
Nunc ego non tantum quæ sum passura recordor:
Sed quæcunq; potest ulla relicta pati.
Occurrunt animo pereundi mille figuræ.
Morsq; minus pœnæ: q̃ mora mortis hab&.
Iam iam uenturos aut hac aut suspicor illac:
Qui laniant auido uiscera dente lupos.
Forsitan & fuluos tellus alit ista leones.
Quis scit an hæc sæuas tigridas insula hab&?
Et freta dicuntur magnas expellere phocas.

Quis uetat & gladios per latus ire meum?
Tantum ne religer dura captiua catena:
Neue traham ſerua grandia penſa manu:
Cui pater eſt minos: cui mater filia phœbi:
Quodq; magis memini: quæ tibi pacta fui.
Si mare ſi terras porrectaq; littora uidi:
Multa mihi terræ: multa minãtur aquæ.
Cælum reſtabat: timeo ſimulacra deorum.
Deſtituor rapidis præda cibuſq; feris.
Siue colunt habitantq; uiri: diffidimus illis.
Externos didici læſa timere uiros.
Viueret androgeus utinam: nec fata tuliſſes
Impia funeribus cecropi terra tuis.
Nec tua mactaſſet nodoſo ſtipite theſeu
Ardua parte uirum: dextera parte bouem.
Nec tibi quæ reditus monſtrarent fila dediſſem:
Fila per adductas ſæpe recepta manus.
Non equidem miror: ſi ſtat uictoria tecum:
Strataq; cretæam bellua ſtrauit humum:
Non poterant figi præcordia ferrea cornu.
Vt te non tegeres pectore tutus eras.
Illuc tu ſilices: illuc adamanta tuliſti:
Illic qui ſilices theſea uincat: habes.
Crudeles ſomni quid me tenuiſtis inertem?
At ſemel æterna nocte premenda fui.
Vos quoq; crudeles uenti nimiumq; parati:
Flaminaq; in lachrymas officioſa meas.
Dextera crudelis: quæ me: fratremq; necauit:
Et data poſcenti nomen inane fides.
In me iurarunt ſomnus: uentusq;: fidesq;.
Prodita ſum cauſis una puella tribus.
Ergo ego nec lachrymas matris moritura uidebo:
Nec mea qui digitus lumina condat erit.
Spiritus infelix peregrinas ibit in auras:
Nec poſitos artus unget amica manus.
Oſſa ſuperſtabunt uolucres inhumata marinæ.
Hæc ſunt officiis digna ſepulchra meis.
Ibis cecropios portus: patriaq; receptus
Cum ſteteris turbæ celſus honore tuæ.
Et bene narrabis letum tauriq;: uiriq;:
Sectaq; per dubias ſaxea tecta uias.
Me quoq; narrato ſolam tellure relictam.
Non ego ſum titulis ſurripienda tuis.

Nec pater eſt ægeus : nec tu pittheidos æthræ
Filius: auctores ſaxa fretumq; tui .
Dii facerent : ut me ſumma de puppe uideres :
Mouiſſet uultus mœſta figura tuos .
Nunc quoq; non oculis : ſi qua potes aſpice mẽte
Hærentem ſcopulo : quem uaga pulſat aqua .
Aſpice dimiſſos lugentis more capillos :
Et tunicas lachrymis ſicut ab imbre graues .
Corpus : ut impulſæ ſegetes aquilonibus horrent:
Litteraq; articulo preſſa tremente labat .
Non te per meritum : quoniã male ceſſit : adoro .
Debita ſit facto gratia nulla meo .
Sed nec pœna quidem : ſi non ego cauſa ſalutis :
Non tamen eſt cur tu ſis mihi cauſa necis .
Has tibi plangendo lugubria pectora laſſas :
Infelix tendo trans freta longa manus .
Hos tibi qui ſuperant oſtendo mœſta capillos .
Per lachrymas oro : quas tua facta mouent .
Flecte ratem theſeu : uerſoq; relabere uento .
Si prius occidero : tu tamen oſſa feres .

Canace Macareo .

Æolis æolidæ quam non hab& ipſa : ſalutem
Mittit : & armata uerba notata manu .
Si qua tamen cæcis errabunt ſcripta lituris :
Oblitus a dominæ cæde libellus erit .
Dextra tenet calamum : ſtrictũ tenet altera ferrum:
Et iacet in gremio charta notata meo .
Hæc eſt æolidos fratri ſcribentis imago .
Sic uideor duro poſſe placere patri .
Ipſe necis cuperem noſtræ ſpectator adeſſet :
Auctoriſq; oculis exigeretur opus .
Vt ferus eſt : multoq; ſuis truculentior euris :
Spectaſſet ſiccis uulnera noſtra genis .
Scilicet eſt aliquid cum ſæuis uiuere uentis :
Ingenio populi conuenit ille ſui .
Ille noto zephyroq; & ſcythonio aquiloni
Imperat : & pennis eure proterue tuis .
Imperat heu uentis . tumidæ non imperat iræ .
Poſſidet & uicius regna minora ſuis .
Quid iuuat admota proauorum nomina cælo
Inter cognatos poſſe referre iouem ?
Non minus infeſtum funebria munera ferrum
Fœminea teneo non mea tela manu .

O utinam macareu : quæ nos commisit in unum
Venisset leto senior hora meo .
Cur unquam plus me frater : q̄ frater amasti ?
Et tibi non debet quod soror esse fui ?
Ipsa quoq; incalui . qualemq; audire solebam
Nescio quem sensi corde tepente deum .
Fugerat ore color : macieq; adduxerat artus .
Sumebant munimos ora coacta cibos .
Nec somni faciles : & nox erat annua nobis :
Et gemitum nullo læsa dolore dabam .
Nec cur hoc facerem : poteram mihi reddere causā .
Nec noram quid amans esset : at illud eram .
Prima malum nutrix animo præsensit anili .
Prima mihi nutrix æoli dixit amas .
Erubui : gremioq; pudor deiecit ocellos .
Hæc satis intacta signa fatentis erant .
Iamq; tumescebant uiciati pondera uentris :
Aegraq; furtiuum membra grauabat onus .
Quas mihi non herbas : quæ no medicamina nutrix
Attulit ? audaci supposititq; manu ?
Vt penitus nostris : hoc te celauimus unum :
Viscenbus crescens excuteretur onus .
Ah nimium uiuax admotis restitit infans
Artibus : & tectus tutus ab hoste fuit .
Iam nouies erat orta soror pulcherrima phœbi :
Denaq; luciferos luna mouebat equos .
Nescia quæ faceret subitos mihi causa dolores :
Et rudis ad partus : & noua miles eram .
Nec timui uocem : quid ait tua crimina prodis ?
Oraq; clamantis conscia pressit anus .
Quid faciam infelix ? gemitus dolor edere cogit .
Sed timor : & nutrix : & pudor ipse uetant .
Continuo gemitus : elapsaq; uerba reprendo .
Et cogor lachrymas combibere ipsa meas .
Mors erat ante oculos : & opem lucina negabat .
Et graue : si morerer : mors quoq; crimen erat .
Quom super incumbens scissa tunicaq; comaq;
Pressa refouisti pectora nostra tuis .
Et mihi uiue soror : soror o carissima dixti
Viue : nec unius corpore perde duos .
Spes bona det uires : fratri nam nupta futura es
Illius : de quo mater & uxor eris .
Mortua : crede mihi : tamen ad tua uerba reuixi :

Et positum est uteri crimen onusq; mei.
Quid tibi grataris? media sedet æolus aula.
Crimina sunt oculis surripienda patris.
Frondibus infantem ramiq; albentis oliuæ:
Et leuibus uittis sedula celat anus.
Fictaq; sacra facit: dicitq; precantia uerba:
Dat populus sacris: dat pater ipse uiam.
Iam prope limen erat: patrias uagitus ad aures
Venit: & indicio proditur ille tuo.
Eripit infantem: mentitaq; sacra reuelat
Aeolus: insana regia uoce sonat.
Vt mare fit tremulū: tenui quom stringitur aura:
Vt quatitur tepido fraxina uirga noto:
Sic mea uibrari pallentia membra uideres.
Quassus ab imposito corpore lectus erat.
Struit: & nostrum uulgat clamore pudorem:
Et uixa misero continet ore manus.
Ipsa nihil præter lachrymas pudidunda profudi.
Torpuerat gelido lingua retenta metu.
Iamq; dari paruum canibusq; auibusq; nepotem
Iusserat: in solis destitutiq; locis:
Vagitus dedit ille miser: flentisse putares:
Quaq; suum poterat uoce rogabat auum.
Quid mihi tunc animi credis germane fuisse?
Nam potes ex animo colligere ipse tuo:
Cum mea me coram siluas inimicus in altas
Viscera montanis ferret edenda lupis.
Exierat thalamo: tunc demum pectora planxi:
Contigit inq; meas unguibus ire genas.
Interea patrius uultu mœrente satelles
Venit: & indignos edidit ore sonos.
Aeolus hunc ense mittit tibi: tradidit ensem:
Et iubet ex merito scire quid iste uelit.
Scimus: & utemur uiolento fortiter ense:
Pectoribus condam dona paterna meis:
His mea muneribus genitor connubia donas?
Hac tua dote pater filia diues erit?
Tolle procul decepte faces hymenæe maritas:
Et fuge turbato tecta nefanda pede.
Ferte faces in me quas fertis erinnyes atræ:
Vt meus ex isto luceat igne rogus.
Nubite felices parca meliore sorores:
Admissi memores sed tamen este mei.

Quid puer admiſit tam paucis editus horis?
Quo læſit facto uix bene natus auum?
Si potuit meruiſſe necem: meruiſſe putetur.
Ah miſer admiſſo plectitur ille meo.
Nate dolor matris rapidarum prada ferarum:
Hei mihi natali dilacerate tuo:
Nate parum fauſti miſerabile pignus amoris:
Hæc tibi prima dies: hæc tibi ſumma fuit.
Non mihi te licuit lachrymis perfundere iuſtis:
In tua non tonſas ferre ſepulcra comas.
Non ſuper incubui: non oſcula frigida carpſi.
Diripiunt auidæ uiſcera noſtra feræ.
Ipſa quoq; infantis cum uulnere perſequar umbras:
Nec mater fuero dicta: nec orba diu.
Tu tantum o fruſtra miſeræ ſperate ſorori
Sparſa precor nati collige membra tui.
Et refer ad matrem: ſocioq; impone ſepulcro:
Vrnaq; nos habeat quælibet arcta duos.
Viue memor noſtri: lachrymaſq; in funere funde.
Neue reformida corpus amantis amans.
Tu rogo proiectæ nimium mandata ſororis
Perfer: mandatis perfruar ipſa patris.

Medea Iaſoni.

EXul: inops: contempta nouo medea marito
Dicit an a regnis tempora nulla uacant?
Vt tibi colchorum memini regina uacaui:
Ars mea cum peteres ut tibi ferret opem:
Tunc quæ diſpenſant mortalia fata ſorores:
Debuerant fuſos euoluiſſe ſuos:
Tunc potui medea mori bene. quicquid ab illo
Produxi uitæ tempore pœna fuit.
Hei mihi cur unq̃ iuuenilibus acta lacertis
Phryxeam petiit pelias arbor ouem.
Cur unq̃ colchi magnetida uidimus argon?
Turbaq; phaſiacan graia bibiſtis aquam?
Cur mihi plus æquo flaui placuere capilli?
Et decor et lingua gratia ficta tuæ?
At ſemel in noſtras quoniam noua puppis harenas
Venerat: audaces attuleratq; uiros:
Iſſet anhelatos non præmeditatus in ignes:
Immemor æſonides oraq; adunca boum.
Semina ieciſſet: totidem ſumpſiſſet & hoſtes:
Vt caderet cultu cultor ab ipſe ſuo.

Quantum perfidiæ tecum ſcelerate periſſet:
Dempta forent capiti q̄ mala multa meo.
Eſt aliqua ingrato meritum exprobrare uoluptas.
Hac fruar: hæc de te gaudia ſola feram.
Iuſſus inexpertam colchos aduertere puppim:
Intraſti patriæ regna beata meæ.
Hoc illic medea fui: noua nupta quod hic eſt.
Quam pater eſt illi: tam mihi diues erat.
Hic ephyren bimarem: ſcythia tenus ille niuoſa
Omne tenet ponti qua plaga leua iacet.
Excipit hoſpitio iuuenes æeta pelaſgos:
Et premitis pictos corpora graia toros.
Tunc ego te uidi; tunc cœpi ſcire quis eſſes:
Illa fuit mentis prima ruina meæ.
Et uidi: & perii: nec notis ignibus arſi:
Ardet ut ad magnos pinea tæda deos.
Et formoſus eras: & me mea fata trahebant.
Abſtulerant oculi lumina noſtra tui.
Perfide ſenſiſti. quis enim bene celat amorem?
Emin& indicio prodita flamma ſuo.
Dixerat interea tibi rex: ut dura ferorum
Inſolito premeres uomere colla boum.
Martis erant tauri pluſ q̄ per cornua ſæui:
Quorum terribilis ſpiritus ignis erat.
Aerepedes ſolidi prætentaq; naribus æra:
Nigra per afflatus hæc quoq; facta ſuos.
Semina præterea populos genitura iuberis
Spargere deuota lata per arua manu:
Qui peterent natis ſecum tua corpora telis:
Illa erat agricolæ meſſis iniqua ſuo.
Lumina cuſtodis ſuccumbere neſcia ſomno
Vltimus eſt aliqua decipere arte labor.
Dixerat æetes. mœſti conſurgitis omnes:
Menſaq; purpureos deſerit alta toros.
Quã tibi tunc longe regnum dotale creuſæ.
Et ſocer & magni nata creontis erat.
Triſtis abis: oculis abeuntem perſequor udis:
Et dixit tenui murmure lingua uale.
Vt poſitum tetigi thalamo male ſaucia lectum:
Acta eſt per lachrymas nox mihi quanta fuit.
Ante oculos tauriq; meos ſegeteſq; nefandæ:
Ante meos oculos peruigil anguis erat.
Hinc amor: hīc timor ē. ipſū timor aug& amorem.

Mane erat & thalamo cara recepta soror.
Dissectamq; comas auersaq; in ora iacentem
Inuenit: & lachrymis omnia plena meis.
Orat opē minyis: petit altera: & altera habebit.
Aesonio iuueni quod rogat illa damus.
Est nemus & piceis & frondibus ilicis atrum:
Vix illuc radiis solis adire licet.
Sunt in eo: & fuerant certe delubra dianæ
Aurea barbarica stat dea facta manu.
Nostis an exciderīt mecum loca. uenimus illuc.
Orsus es infido sic prior ore loqui.
Ius tibi & arbitrium nostræ fortuna salutis
Tradidit: inq; tua est uitaq; morsq; manu.
Perdere posse sat est: si qué iuuat ipsa potestas:
Sed tibi seruatus gloria maior ero.
Per mala nostra precor: quoq; potes esse leuamē:
Per genus & numen cuncta uidentis aui:
Per triplices uultus arcanaq; sacra dianæ:
Et si forte aliquos gens habet ista deos.
O uirgo miserere mei: miserere meorum:
Effice me meritis tempus in omne tuum.
Quod: si forte uirum non dedignare pelasgum.
Sed mihi tam faciles unde deosq; meos?
Spiritus ante meus tenues uanescat in auras:
Quam thalamo nisi tu nupta sit ulla meo.
Conscia sit iuno sacris præfecta maritis:
Et dea: marmorea cuius in æde sumus:
Hæc animū: & quota pars: possūt mouisse puellæ
Simplicis: & dextræ dextera iuncta meæ.
Vidi etiā lachrymas. an & est pars fraudis ī illis?
Sic cito sum uerbis capta puella tuis.
Iungis & æripedes in adusto corpore tauros:
Et solidum iusso uomere findis humum.
Arua uenenatis pro semine dentibus imples.
Nascitur & gladios scutaq; miles habens.
Ipsa ego quæ dederam medicamina pallida sedi:
Cum uidi subitos arma tenere uiros.
Donec terrigenæ facinus miserabile fratres
In se constrictas conseruere manus.
Peruigil ecce draco squamis crepitantibus horrēs
Sibilat: & torto pectore uerrit humum.
Dotis opes ubi erant? ubi erat tua regia coniunx?
Quiq; maris gemini detinet isthmos aquas?

Illa ego : quæ tibi ſum nunc deniq; barbara facta :
Nunc tibi ſum pauper: nunc tibi uiſa nocens :
Flamm.a ſubduxi medicato lumina ſomno .
Et tibi quæ raperes uellera tuta dedi .
Proditus eſt genitor : regnum patriamq; reliqui .
Munus in exilio quodlibet eſſe tuli .
Virginitas facta eſt peregrini præda latronis .
Optima cum cara matre relicta ſoror .
At te non fugiens ſine me germane reliqui .
Deficit hoc uno littera noſtra loco .
Quod facere auſa mea ē:non audet ſcribere dextra:
Sic ego ſed tecum dilaceranda fui .
Nec tamen extimui : quid enim poſt illa timerē ?
Credere me pelago fœmina iamq; nocens .
Numen ubi eſt ? ubi di ? meritas ſubeamus ī alto:
Tu fraudis pœnas : credulitatis ego .
Compreſſos utinam ſymplegades eniſiſſent :
Noſtraq; adhærerent oſſibus oſſa tuis .
Aut nos ſcylla rapax canibus miſiſſet edendos .
Debuit ingratis ſcylla nocere uiris .
Quæq; uomit totidem fluctus: totidemq; reſorbet:
Nos quoq; trinacriæ ſuppoſuiſſet aquæ .
Soſpes ad æmonias uictorq; reuerteris urbes :
Ponitur ad patrios aurea iana deos .
Quid referam pelyæ natas pietate nocentes ?
Cæſaq; uirginea membra paterna manu ?
Vt culpent alii : tibi me laudare neceſſe eſt :
Pro quo ſum totiens eſſe coacta nocens .
Auſus es o iuſto deſunt ſua uerba dolori :
Auſus es æſonia dicere cede domo .
Iuſſa domo ceſſi natis comitata duobus :
Et qui me ſequitur ſemper amore tui .
Vt ſubito noſtras hymen cantatus ad aures
Venit : & accenſo lampades igne micant :
Tibiaq; effudit ſocialia carmina nobis :
At mihi funeſta flebiliora tuba :
Pertimui : nec adhuc tantum ſcelus eſſe putabam .
Sed tamen in to.o pectore frigus erat .
Turba ruūt . hymen clamāt : hymenæa frequētāt.
Quo propior uox eſt:hoc mihi peius erat .
Diuerſi flebant ſerui :lachrymaſq; tegebant .
Quis uellet tanti nuncius eſſe mali ?
Me quoq; quicquid erat potius neſcire iuuabat :

Sed tanq̃ ſcirem mens mea triſtis erat.
Cum minore pueris iuſſus: ſtudioq; uidendi
Conſtitit ad geminæ limina prima foris.
Hîc mihi mater abi pompam pater inquit iaſon
Ducit: & adiunctos aureus urget equos.
Protinus abſciſſa planxi mea pectora ueſte.
Tuta nec a digitis ora fuere meis.
Ire animus mediæ ſuadebat in agmina turbæ:
Sertaq; compoſitis demere rapta comis.
Vix me continui: quin ſic laniata capillos
Clamarem meus eſt: iniiceremq; manus.
Læſe pater gaude: colchi gaudete relicti:
Inferias umbræ fratris habete mei.
Deferor amiſſis regno patriaq; domoq;
Coniuge: qui nobis omnia ſolus erat.
Serpentes igitur potui tauroſq; furentes:
Vnum non potui perdomuiſſe uirum.
Quæq; feros repuli doctis medicatibus ignes:
Non ualeo flammas effugere ipſa meas.
Ipſi me cantus artes herbæq; relinquunt.
Nil dea nil hecates ſacra potentis agunt.
Non mihi grata dies: noctes uigilãtur amaræ:
Nec teneram miſero pectore ſomnus habet.
Quæ me non poſſum: potui ſopire draconem.
Vtilior cuiuis: q̃ mihi cura mea eſt.
Quos ego ſeruaui: pellex amplectitur artus:
Et noſtri fructus illa laboris habet.
Forſitan & ſtulte dum te iactare maritæ
Quæris: & iniuſtis auribus apta loqui:
In faciem moreſq; meos noua crimina fingis.
Rideat: & uitiis læta ſit illa meis.
Rideat: & tyrio iaceat ſublimis in oſtro.
Flebit: & ardores uincet aduſta meos.
Dum ferrum flammæq; aderũt ſuccuſq; ueneni:
Hoſtis medeæ nullus inultus erit.
Quod ſi forte preces præcordia ferrea tangunt:
Nunc animis audi uerba minora meis.
Nam tibi ſum ſupplex: quod tu mihi ſæpe fuiſti:
Nec moror ante tuos procubuiſſe pedes.
Si tibi ſum uilis: communes reſpice natos:
Sæuiet in partus dira nouerca meos.
Et nimium ſimiles tibi ſunt: & imagine tangor.
Et quoties uideo: lumina noſtra madent.

Per ſuperos oro: per auitæ numina flammæ:
Per meritum & natos pignora nſtra tuos:
Redde torum: pro quo tot res īſana reliqui:
Adde fidem dictis: auxiliumq; refer.
Non ego te imploro contra tauroſq; uiroſq:
Vtq; tua ſerpens uicta quieſcat ope:
Te peto: quē merui: quem nobis ipſe dediſti:
Cum quo ſum pariter facta parente parēs.
Dos ubi ſit quæris? campo numerauimus illo:
Qui tibi laturo uellus arandus erat.
Aureus ille aries uillo ſpectabilis aureo
Dos mea: quā dicam ſi tibi redde neges.
Dos mea tu ſoſpes: dos ē mea graia iuuentus.
I nunc ſiſyphias improbe confer opes.
Quod uiuis: quod habes nuptam ſoceꝝq; potentē:
Hoc ipſum ingratus quod potes eſſe: meum eſt.
Quos equidē actutū. ſed quid prædicere pœnam
Attinet? ingentes parturit ira minas.
Quo feret ira: ſequar. facti fortaſſe pigebit:
Et piget infido conſuluiſſe uiro.
Viderit iſta deus: qui nunc mea pectora uerſat.
Neſcio quid certe mens mea maius agat.

Laodomia Proteſilao.

Ixtit: &optat amās quo mittitur ire: ſalutē
Aemonis æmonio laodomia uiro.
Aulide te fama eſt uento retinente morari.
Ah me cum fugeres: hic ubi uentus erat?
Tunc freta debuerant ueſtris obſiſtere remis.
Illud erat ſæuis utile tempus aquis.
Oſcula plura uiro: mandataq; plura dediſſem:
Et ſunt quæ uolui dicere plura tibi.
Raptus es hinc præceps: & qui tua uela uocaret:
Quem cuperent nautæ: non ego: uentus erat.
Ventus erat nautis aptus: non aptus amanti.
Soluor ab amplexu proteſilae tuo.
Linguaq; mandatis uerba īperfecta reliquit:
Vix illud potuit dicere triſte: uale.
Incubuit boreas: arreptaq; uela tetendit:
Iamq; meus longe proteſilaus erat.
Dum potui ſpectare uirum: ſpectare iuuabat:
Sumq; tuos oculos uſq; ſecuta meis.
Vt te non poteram: poterā tua uela uidere:
Vela diu uultus detinuere meos.

At poſtq̄ nec te nec uela fugacia uidi :
Et quod ſpectarem nil niſi pontus erat .
Lux quoq; tecum abiit : tenebris exanguis abortis
Succiduo dicor procubuiſſe genu .
Vix ſocer hyphiclus: uix me grandæuus acaſtus :
Vix mater gelida mœſta refecit aqua .
Officium fecere pium : ſed inutile nobis .
Indignor miſeræ non licuiſſe mori .
Vt animus rediit : pariter rediere dolores :
Pectora legitimus caſta momordit amor .
Nec mihi pectendos cura eſt præbere capillos .
Nec libet aurata corpora ueſte tegi .
Vt quas pampinea tetigiſſe bicorniger haſta
Creditur : huc illuc : quo furor egit : eo .
Conueniunt matres phylaceides : & mihi clamant:
Indue regales laodomia ſinus .
Scilicet ipſa geram ſaturatas murice ueſtes ?
Bella ſub iliacis mœnibus ille geret .
Ipſa comas pectam : galea caput ille premetur .
Ipſa nouas ueſtes : dura uir arma feret .
Quo poſſum ſquallore tuos imitata labores
Dicar : & hæc belli tempora triſtis agam .
Dux pari priamide damno formoſe tuorum :
Tam ſis hoſtis iners : q̄ malus hoſpes eras .
Aut te tænariæ faciem culpaſſe maritæ :
Aut illi uellem diſplicuiſſe tuam .
Tu : qui pro rapta nimium menelae laboras :
Hei mihi q̄ multis flebilis ultor eris .
Dii precor a nobis omen remouete ſiniſtrum :
Et ſua det reduci uir meus arma ioui .
Sed timeo quotiens ſubiit miſerabile bellum .
More niuis lachrymæ ſole madentes eunt .
Ilion : & tenedos : ſimoiſq; : & xanthus : & ida
Nomina ſunt ipſo pene timenda ſono .
Nec rapere auſurus niſi ſe defendere poſſet .
Hoſpes erat: uires nouerat ille ſuas :
Venerat : ut fama eſt : multo ſpectabilis auro :
Quicq; ſuo phrygias corpore ferret opes .
Claſſe uiriſq; potens : per quæ fera bella geruntur :
Et ſequitur regni pars quota quenq; ſui .
His ego te uictam cõſors lædæa gemellis
Suſpicor : hæc danais poſſe nocere puto .
Hectora neſcio quem timeo . paris hectora dixit

Ferrea ſanguinea bella mouere manu .
Hectora quiſquis is eſt : ſi ſum tibi cara caueto :
Signatum memori pectore nomen habe .
Hunc ubi uitaris : alios uitare memento :
Et multos illic hectoras eſſe puta .
Et facito : ut dicas quotiēs pugnare parabis :
Parcere me iuſſit laodomia ſibi .
Si cadere argolico fas eſt ſub milite troiam:
Te quoq; non ullum uulnus habente cadat.
Pugnet : & aduerſos tendat menelaus in hoſtes :
Vt rapiat paridi : quam paris ante ſibi .
Irruat : & cauſa quem uincit : uincat & armis .
Hoſtibus e mediis nupta petenda uiro eſt .
Cauſa tua eſt diſpar : tu tantum uiuere pugna:
Inq; pios dominæ poſſe redire ſinus .
Parcite dardanidæ de tot precor hoſtibus uni :
Ne meus exillo corpore ſanguis eat .
Non eſt : quem deceat nudo concurrere ferro :
Sæuaq; in oppoſitos pectora ferre uiros .
Fortius ille poteſt multo : qui pugnat amore :
Bella gerant alii : proteſilaus amet .
Nunc fateor uolui reuocare : animusq; ferebat :
Subſtitit auſpicii lingua timore mali :
Cum foribus uelles ad troiam exire paternis :
Pes tuus offenſo limine ſigna dedit .
Vt uidi : ingemui : tacitoq; in pectore dixi :
Signa reuerſuri ſint precor iſta uiri .
Hæc tibi nunc refero : ne ſis animoſus in armis :
Fac meus in uentos hic timor omnis eat .
Sors quoq; neſcio quem fato deſignat iniquo :
Qui primus danaum troada tanget humum.
Infelix : quæ prima uirum lugebit ademptum :
Dii faciant : ne tu ſtrenuus eſſe uelis .
Inter mille rates tua ſit milleſima puppis .
Iamq; fatigatas ultima uerſet aquas .
Hoc quoq; præmoneo de naue nouiſſimus exi :
Non eſt quo properes terra paterna tibi .
Cum uenies remoq; moue ueloq; carinam :
Inq; tuo celerem littore ſiſte gradum .
Siue latet phœbus : ſeu terris altior extat :
Tu mihi luce dolor : tu mihi nocte uenis.
Nocte tamen q̄ luce magis . nox grata puellis :
Quarum ſuppoſitus colla lacertus habet .

Aucupor in lecto mendaces cælibe ſomno:
Dum careo ueris: gaudia falſa iuuant.
Sed tua cur nobis pallens occurrit imago?
Cur uenit a uerbis multa querela tuis?
Excutior ſomno: ſimulacraq; noctis adoro.
Nulla caret fumo theſſalis ara meo.
Thura damus: lachrymasq; ſup: quæ ſparſa relucēt
Vt ſolet a fuſo ſurgere flamma mero.
Quando ego te reducem cupidis amplexa lacertis
Languida lætitia ſoluar ab ipſa mea?
Quando erit: ut lecto mecum bene iunctus ī uno
Militiæ refera: ſplendida facta tuæ?
Quæ mihi dum referes: q̄uiſ audire iuuabit:
Multa tamen rapies oſcula: multa dabis.
Semper in his apte narrantis uerba reſtiunt.
Promptior eſt dulci lingua referre mora.
Sed cum troia ſubit: ſubeunt uentiq; fretumq;:
Spes bona ſollicito uicta timore cadit.
Hoc quoq; quod uenti prohibent exire carinas
Me mouet: inuitis ire paratis aquis.
Quis uelit in patriam uento prohibente reuerti?
A patria pelago uela uetante datis.
Ipſe ſuam non præbet iter neptunnus ad urbem.
Quo ruitis? ueſtras quiſq; redite domos.
Quo ruitis danai? uentos audite uetantes.
Non ſubiti caſus: numinis iſta mora eſt.
Quid petitur tanto: niſi turpis adultera bello?
Dum licet: inachiæ uertite uela rates.
Sed quid ego reuoco hæc? omen reuocantis abeſto:
Blandaq; compoſitas aura ſecundet aquas.
Troadas inuideo: quæ ſic lachrymoſa ſuorum
Funera conſpicient: nec procul hoſtis erit.
Ipſa ſuis manibus forti noua nupta marito
Imponet galeam: barbaraq; arma dabit.
Arma dabit: dūq; arma dabit: ſimul oſcula ſumet.
Hoc genus officii dulce duobus erit.
Producetq; uirum: dabit & mandata reuerti:
Et dicet referas arma fac iſta ioui.
Ille ferens dominæ mandata recentia ſecum
Pugnabit caute: reſpicietq; domum.
Exuet: et reduci galeam clypeumq; reſoluet:
Excipietq; ſuo corpora laſſa ſinu.
Nos ſumus incertæ: nos anxius omnia cogit:

Quæ possunt fieri : facta putare timor .
Dum tamen arma geris diuerso miles in orbe:
Quæ referat uultus est mihi cæra tuos .
Illi blanditias : illi tibi debita uerba
Dicimus . amplexus accipit illa meos .
Crede mihi plus est: q̄ ꝙ uideatur imago.
Adde sonum cæræ: protesilaus erit .
Hāc specto : teneoq; sinu pro coniuge uero .
Et tanq̄ possit uerba referre queror .
Per tectus corpusq; tuum mea numina iuro :
Perq; pares animi coniugiiq; faces :
Perq; : quod ut uideam canis albere capillis :
Quod tecum possis ipse referre : caput :
Me tibi uenturam comitem quocunq; uocaris :
Siue quod heu timeo : siue superstes eris .
Vltima mandato claudatur epistola paruo.
Sit tibi cura mei : sit tibi cura tui .

Hypermestra Lynco .

Oltit hypermestra de tot modo fratribus uni :
Cætera nuptarum crimine turba iacet .
Clausa domo teneor: grauibusq; coercita uinclis.
Est mihi supplicii causa fuisse piam .
Quod manus extimuit iugulo dimittere ferrum:
Dum rea : laudarer : si scelus ausa forem .
Esse ream præstat : q̄ sic placuisse parenti.
Non piget immunes cædis habere manus .
Me pater igne licet : quē non uiolauimus : urat :
Quæq; aderant sacris : tendat in ora faces :
Aut illo iugulet : quem non bene tradidit : ense :
Vt qua non cecidit uir nece : nupta cadam :
Non tamen : ut dicant morientia pœnitet ora:
Efficiet . non est quam piget esse piam :
Pœniteat sceleris danaum sæuasq; sorores :
Hic solet euentus facta nefanda sequi .
Cor pauet admonitu temeratæ sanguine noctis:
Et subitus dextræ præpedit ossa tremor.
Quam tu cæde putes fungi potuisse mariti :
Scribere de facta non sibi cæde timet.
Sed tamen experiar : modo facta crepuscula terris :
Vltima pars noctis primaq; lucis erat .
Ducimur inachides sub magni tecta pelasgi :
Et socer armatas accipit ipse nurus .
Vndiq; collucent præcinctæ lampades auro.

Dantur in iuitos impia thura focos .
Vulgus hymen hymenæe uocant: fugit ille uocãtes
Ipſa iouis coniunx ceſſit ab urbe ſua.
Ecce mero dubii comitum clamore frequentes
Flore nouo madidas impediente comas
In thalamos læti thalamos ſua buſta feruntur:
Strataq; corporibus funere digna premunt .
Iamq; cibo uinoq; graues ſomnoq; iacebant:
Securumq; quies alta per argos erat .
Circum me gemitus morientum audire uidebar :
Et tamen audieram : quodq; uerebar erat .
Sanguis abit: mentem q; calor corpuſq; reliquit :
Inq; nouo iacui frigida facta toro .
Vtq; leui zephyro graciles uibrantur ariſtæ :
Frigida populeas ut quatit aura comas :
Aut ſic aut etiam tremui magis. ipſe iacebas :
Quæq; tibi dederam uina ſoporis erant.
Excuſſere metum uiolentia iuſſa parentis .
Erigor : & capio tela tremente manu .
Non ego falſa loquor : ter acutum ſuſtulit enſem:
Ter male ſublato decidit enſe manus .
At rurſus monitis iuſſuq; coacta parentis
Admoui iugulo tela paterna tuo .
Sed timor & pietas crudelibus obſtitit auſis :
Caſtaq; mandatum dextra refugit opus .
Purpureos laniata ſinus laniata capillos
Exiguo dixi talia uerba ſono.
Sæuus hypermeſtra pater eſt tibi . iuſſa parentis
Effice : germanis ſit comes iſte ſuis .
Fœmina ſum & uirgo natura mitis & annis :
Non faciunt molles ad fera bella manus .
Quin age : dumq; licet fortes imitare ſorores .
Credibile eſt cæſos omnibus eſſe uiros .
Si manus hæc aliquam poſſet committere cædem:
Morte foret dominæ ſanguinolenta ſuæ .
Quid meruere necem patruelia regna tenendo ?
Quæ tamen externis danda forent generis .
Finge uiros meruiſſe mori : quid fecimus ipſæ?
Quo mihi commiſſo non licet eſſe piam ?
Quid mihi cum ferro ? quid bellica tela puellæ?
Aptior eſt digitis lana colusq; meis .
Hæc ego . dũq; queror: lachrymæ ſua uerba ſequũt:
Deq; meis oculis in tua membra cadunt .

Dum petis amplexus: topitaq; brachia iactas:
Pene manus telo saucia facta tua est.
Iamq; patrem famulosq; patris lucemq; timebam:
Expulerant somnos hæc mea uerba tuos.
Surge age belide de tot modo fratribus unus:
Nox tibi: ni properes: ista perennis erit.
Territus exurgis: fugit omnis inertia somni.
Aspicis in timida fortia tela manu.
Quærenti causam: dum nox sinit: effuge dixi.
Dum nox atra sinit: tu fugis: ipsa moror.
Mane erat: & danaus generos ex cæde iacentes
Dinumerat. summæ criminis unus abes.
Fert male cognatæ iacturam mortis in uno:
Et queritur factum sanguinis esse parum.
Abstrahor a patriis pedibus: raptamq; capillis
Hæc meruit pietas præmia: carcer habet.
Scilicet ex illo iunonia permanet ira:
Quo bos ex homine est: ex boue facta dea.
Ah satis est pœnæ teneram mugisse puellam:
Nec modo formosam posse placere ioui.
Astitit in ripa liquidi noua uacca parentis:
Cornuaq; in patriis non sua uidit aquis.
Et conata loqui: mugitus edidit ore.
Teritaq; est forma: terita uoce sua.
Quid furis infelix? quid te miraris in unda?
Quid numeras factos ad noua membra pedes?
Ipsa iouis magni pellex metuenda sorori
Fronde leuas nimiam cespitibusq; famem.
Fonte bibis: spectasq; tuam stupefacta figuram:
Et te ne feriant quæ geris arma times.
Quæq; modo: ut posses etiam ioue digna uideri:
Diues eras: nuda nuda recumbis humo.
Per mare per terras cognataq; flumina curris:
Dat mare: dant amnes: dat tibi terra uiam.
Quæ tibi causa fugæ? quid io freta longa pererras?
Non poteris uultus effugere ipsa tuos.
Inachi quo properas? eadem sequerisq; fugisq;:
Tu tibi dux: comiti tu comes: ipsa duci.
Per septem nilus portus emissus in æquor
Exuit insanæ pellicis ora bouis.
Vltima quid referam? quorum mihi cana senectus
Autor? dant anni quod querar ecce mei.
Bella pater patruusq; gerunt: regnoq; domoq;

Pellimur : eiectas ultimus orbis habet .
Ille ferox ſolus ſolio ſceptriſq; potitur :
Cum ſene nos inopi turba uagamur inops .
De fratrum populo pars exiguiſſima reſtat :
Quiq; dati leto : quæq; dedere : fleo .
Nam mihi quot fratres : totidem periere ſorores :
Accipiat lachrymas utraq; turba meas .
En ego : q̄ uiuis : pœnæ cruciãda reſeruor .
Quid fiet ſonti ? cum rea laudis agar .
Et conſanguineæ quondam centeſima turba
Infelix uno fratre manente cadam .
At tu ſi qua piæ lynce eſt tibi cura ſororis :
Quæq; tibi tribui munera : dignus habes :
Vel fer opem : uel dede neci : defunctaq; uita
Corpora furtiuis inſuper adde rogis .
Et ſepeli lachrymis perfuſa fidelibus oſſa :
Sculptaq; ſint titulo noſtra ſepulcra breui .
Exul hypermeſtra precium pietatis iniquum
Quam mortem fratri depulit : ipſa tulit .
Scribere plura libet : ſed pondere laſſa catenæ
Eſt manus : & uires ſubtrahit ipſe tumor .

.P. Ouidii Naſonis Heroidum Liber Secundus .

Paris Helenæ .

HAnc tibi priamides mittit ledæa ſalutem :
Quæ tribui ſola te mihi dante poteſt .
Eloquar ? an flammæ non eſt opus indice notæ ?
Et plus : q̄ uellem : iam meus extat amor .
Ille quidem lateat malim : dum tempora dentur
Lætitiæ mixtos non habitura metus .
Sed male diſſimulo . quis enim celauerit ignem ?
Lumine qui ſemper proditur ipſe ſuo .
Si tamen expectas : uocem quoq; rebus ut addam :
Vror ; habes animi nuncia uerba mei .
Parce precor faſſo : nec duro cætera uultu
Perlege : ſed formæ conueniente tuæ .
Iandudum gratum eſt : q̄ epiſtola noſtra recepta ẽ :
Spem facit hoc recipi me quoq; poſſe modo :
Quæ rata ſit : nec te fruſtra promiſerit opto :
Hoc mihi quæ ſuaſit mater amoris iter .
Nanq; ego diuino monitu ne neſcia pecces :
Aduehor : & cœpto non leue numen adeſt .
Præmia magna quidem : ſed non indebita poſco .

Pollicita est thalamo te cytherea meo.
Hac duce sygæo dubias a littore feci
Longa pherezæa per freta puppe uias.
Illa dedit faciles auras uentosq; secundos:
In mare nil mirum ius habet orta mari.
Perstet: & ut pelagi: sic pectoris adiuuet æstus.
Deferat in portus & mea uota suos.
Attulimus flammas: non hic inuenimus illas.
Hæ mihi tam longæ causa fuere uiæ.
Nam neq; tristis hyems: neq; nos huc appulit error:
Tænaris est classi terra petita meæ.
Nec me: crede: fretum merces portante carina
Findere: quas habeo dii tueantur opes.
Nec uenio graias ueluti spectator ad urbes,
Oppida sunt regni diuitiora mei.
Te peto: quã pepigit lecto uenus aurea nostro.
Te prius optaui: q̃ mihi nota fores.
Ante tuos animo uidi: q̃ lumine uultus.
Prima fuit uultus nuncia fama tui.
Credis & hoc nobis: minor est tua gloria uero:
Famaq; de forma pene maligna tua est.
Plus hic inuenio: q̃ quod promiserat illa.
Et tua materia gloria uicta sua est.
Ergo arsit merito: qui nouerat omnia theseus.
Et uisa est tanto digna rapina uiro.
More tuæ gentis nitida dum nuda palæstra
Ludis: & es nudis fœmina mixta uiris:
Quod rapuit laudo: miror: q̃ reddidit unq̃.
Tam bona constanter præda tenenda fuit.
Ante recessisset caput hoc ceruice cruenta:
Quam tu de thalamis abstraherere meis.
Te ne manus unq̃ nostræ dimittere uellent?
Te ne meo paterer uiuus abire sinu?
Si reddenda fores: aliquid tamen ante tulissem:
Nec uenus ex toto nostra fuisset iners.
Vel tua uirginitas esset libata: uel illud
Quod poterat salua uirginitate rapi.
Da modo te paridi: quæ sit constantia nosces.
Flamma rogi flammas finiet una meas.
Præposui regnis ego te: quæ maxima quondam
Pollicita est nobis nupta sororq; iouis.
Dumq; tuo possem circundare brachia collo:
Contempta est uirtus pallade dante mihi.

Nec piget : haud unq̄ ſtulte elegiſſe uidebor .
Permanet in uoto mens mea firma ſuo .
Spem modo ne noſtram fieri patiare caducam
Deprecor o tanto digna labore peti .
Non ego coniugium generoſæ degener opto :
Nec mea: crede mihi : turpiter uxor eris.
Pleiada : ſi quæras : in noſtra gente iouemq;
Inuenies : medios ut taceamus auos .
Sceptra parens aſiæ : qua nulla beatior ora :
Finibus immenſis uix obeunda tenet.
Innumeras urbes atq; aurea tecta uidebis :
Quæq; ſuos dicas templa decere deos .
Ilion aſpicies firmataq; turribus altis
Mœnia phœbeæ ſtructa canore lyræ .
Quid tibi de turba narrem numeroq; uirorum ?
Vix populum tellus ſuſtinet illa ſuum .
Occurrent denſo tibi troades agmine matres :
Nec capient phrygias atria noſtra nurus.
O quotiens dices : q̄ pauper achaia noſtra eſt :
Vna domus quæuis urbis habebit opes .
Nec mihi fas fuerit : ſparten contemnere ueſtram :
In qua tu nata es : terra beata mihi eſt .
Parca ſed eſt ſpartæ : tu cultu diuite digna .
Ad talem formam non facit iſte locus .
Hanc faciem largis ſine fine paratibus uti :
Deliciisq; decet luxuriare nouis .
Cum uideas cultus noſtra de gente uirorum :
Quales dardanias credis habere nurus?
Da modo te facilem: nec dedignare maritum
Rure therapnæo nata puella phrygem.
Phryx erat : & noſtro genitus de ſanguine : qui nūc
Cum diis potando nectare miſcet aquas .
Phryx erat auroræ coniunx : tamen abſtulit illum
Extremum noctis quæ dea finit iter .
Phryx erat anchiſes : uolucrum cui mater amorum
Gaudet in idæis concubuiſſe iugis .
Nec puto collatus forma menelaus & annis
Iudice te nobis anteferendus erit .
Non dabimus certe ſocerum tibi clara fugantem
Lumina : qui trepidos a dape uertat equos.
Nec pater eſt priamo ſocer de cæde crueutus:
Et qui myrtoas crimine ſignet aquas .
Nec proauo ſtygia noſtro captantur in unda

Poma: nec in mediis quæritur humor aquis.
Quid tamen hoc refert? si te tenet ortus ab illis:
Cogitur huic domui iuppiter esse socer.
Heu facinus: totis indignus noctibus ille
Te tenet: amplexu perfruiturq; tuo.
At mihi conspiceris posita uix deniq; mensa:
Multaq;: quæ lædant: hoc quoq; tempus habet.
Hostibus eueniant conuiuia talia nostris:
Experior posito qualia sæpe mero.
Pœnitet hospitii: cum me spectante lacertos
Imponit collo rusticus ille tuo.
Rūpor: & inuideo: quid nunc tamē omnia narrē?
Membra superiecta cum tua ueste fouet.
Oscula cum uero coram non dura daretis:
Ante oculos posui pocula sumpta meos.
Lumina demitto: cum te tenet arctius ille:
Cresci & inuito lentus in ore cibus.
Sæpe dedi gemitus: & te lasciua notaui
In gemitu risum non tenuisse meo.
Sæpe meam uolui flammam compescere: at illa
Creuit: & ebrietas ignis in igne fuit.
Multaq; ne uideam: uersa ceruice recumbo:
Sed reuocas oculos protinus ipsa meos.
Quid faciam dubito: dolor est meus ista uidere.
Sed dolor a facie maior abesse tua est.
Qua licet: & possum luctor celare furorem.
Sed tamen apparet dissimulatus amor.
Nec tibi uerba damus: sentis mea uulnera: sentis.
Atq; utinam soli sint ea nota tibi.
Ah quotiens lachrymis uenientibus ora reflexi:
Ne causam fletus quæreret ille mei.
Ah quotiens aliquem narraui potus amorem
Ad uultus referens singula uerba tuos.
Indiciumq; mei ficto sub nomine feci.
Ille ego: si nescis: uerus amator eram.
Quin etiam: ut possem uerbis petulantius uti:
Non semel ebrietas est simulata mihi.
Prodita sunt memini tunica tua pectora laxa:
Atq; oculis aditum nuda dedere meis.
Pectora uel niuibus puris uel lacte tuamq;
Complexo matrem candidiora ioue.
Dum stupeo uisis: nam pocula forte tenebam:
Tortilis a digitis excidit ansa meis.

Oscula si natæ dederas : ego protinus illa
Hermiones tenero lætus ab ore tuli .
Et modo cantabam ueteres resupinus amores:
Et modo per nutum signa tegenda dabam.
Et comitum primas clymenen a thramq; tuarum
Ausus cum blandis nuper adire sonis .
Quæ mihi non aliud : q̄ formidare locutæ
Orantis medias deseruere preces .
Dii facerent precium magni certaminis esses :
Teq; suo posset uictor habere toro .
Vt tulit hippomenes cæneida præmia cursus :
Quæ propero cursu uicerat ante procos .
Vt ferus alcides acheloia cornua fregit :
Dum petit amplexus deianira tuos :
Nostra per has leges audacia fortiter isset:
Teq; mei scires esse laboris opus .
Nunc mihi nil superest : nisi te formosa precari :
Amplectiq; tuos : si patiare : pedes .
O decus o præsens geminorum gloria fratrum :
O ioue digna uiro : ni ioue nata fores :
Aut ego sygæos repetam te coniuge portus :
Aut hic tænatea contegar exul humo.
Non mea sunt summa leuiter districta sagitta
Pectora : descendit uulnus ad ossa meum.
Hoc mihi :nam recolo : fore ut a cæleste sagitta
Figar : erat uerax. uaticinata soror .
Parce datum fatis helene contemnere amorem :
Sic habeas faciles in tua uota deos .
Multa quidē subeūt:sed corā ut plura loquamur :
Excipe me lecto nocte silente tuo .
An pudet:& metuis uenerem temerare maritam:
Castaq; legitimi fallere iura uiri ?
Ah nimium simplex helene : ne rustica dicam :
Hanc faciem culpa posse carere putas ?
Aut faciem mutes:aut sis non dura necesse est :
Lis est cum forma magna pudicitiæ .
Iuppiter his gaudet:gaudet uenus aurea furtis .
Hæc tibi nempe patrem furta dedere iouem.
Vix fieri : si sint uires in semine amorum:
Et iouis & ledæ filia casta potes .
Casta tamen tunc sis :cum te mea troia tenebit:
Et tua sim quæso crimina solus ego .
Nunc ea peccemus:quæ corriget hora iugalis :

Si modo promisit non mihi uana uenus.
Sed tibi & hoc suadet rebus non uoce maritus:
Neue sui furtis hospitis obstet: abest.
Non habuit tempus: quo cresia regna uideret
Aptius; o mira calliditate uirum.
Ipse abit: idæi mando tibi dixit iturus
Curam pro nobis hospitis uxor agas.
Negligis absentis: testor: mandata tyranni:
Cura tibi non est hospitis ulla tui.
Hunccine tu speras hominem sine pectore dotes
Posse satis formæ tyndari nosse tuæ?
Halleris: ignorat: nec si bona magna putaret:
Quæ tenet: externo crederet illa uiro.
Vt te nec mea uox: nec te meus incitet ardor:
Cogimur ipsius commoditate frui.
Aut erimus stulti: sic: ut superemus & ipsum:
Si tam securum tempus abibit iners.
Pene suis manibus ad te deducit amantem:
Vtere mandatis simplicitate uiri.
Sola iaces uiduo tam longa nocte cubili:
In uiduo iaceo solus & ipse toro.
Te mihi meq; tibi communia gaudia iungant:
Candidior medio nox erit illa die.
Tunc ego iurabo quæuis tibi numina: meq;
Astringam uerbis in sacra iura meis.
Tunc ego: si non est fallax fiducia nostri:
Efficiam præsens ut mea regna petas.
Si pudet: aut metuis ne me uideare secuta:
Ipse reus sine te criminis huius ero.
Nam sequar ægidæ factum: fratrumq; tuorum
Exemplo tangi non propiore potes.
Te rapuit theseus: geminas leucippidas illi.
Quartus in exemplis annumerabor ego.
Troica classis adest armis instructa uirisq;.
Iam facient celeres remus & aura uias.
Ibis dardanias ingens regina per urbes:
Teq; nouam credet uulgus adesse deam.
Quaq; feres gressus: adolebunt cinama flammæ:
Cæsaq; sanguineam uictima planget humum.
Dona pa er fratres & cum genitrice sorores
Iliadesq; omnes totaq; troia dabit.
Hei mihi uix a me pars dicitur ulla futuri.
Plura feres: q̄ quæ littera nostra refert.

Nec tu rapta time : ne nos fera bella ſequantur :
Concitet & uires græcia tota ſuas .
Tot prius abductis : quænā repetita per arma?
Crede mihi uanos res habet iſta metus .
Nomine ceperunt aquilonis erichthida thraces :
Tuta tamen bello biſtonis ora fuit .
Phaſida puppe noua uexit pagaſæus iaſon .
Læſa nec eſt colcha theſſala terra manu .
Te quoq; qui rapuit : rapuit minoida theſeus .
Nulla tamen minos cretas ad arma uocat .
Terror in his ipſo maior ſolet eſſe periclo .
Quæq; timere libet : ptimuiſſe pudet .
Finge tamen : ſi uis : ingens conſurgere bellum :
Et mihi ſunt uires : & mea tela nocent .
Nec minor eſt aſiæ: q̄ ueſtræ copia terræ.
Illa uiris diues diues abundat equis .
Nec plus atrides animi menelaus habebit :
Quā paris : aut armis anteferendus erit .
Pene puer cæſis abducta armenta recepi
Hoſtibus :& cauſam nominis inde tuli .
Pene puer iuuenes uario certamine uici :
In quibus ilioneus deiphobuſq; fuit.
Neue putes nō me niſi cōminus eſſe timendum :
Figitur in iuſſo noſtra ſagitta loco .
Non potes hæc illi primæ dare facta iuuentæ .
Inſtruere atridem non potes arte mea .
Omnia ſi dederis : nūq̄ dabis hectora fratrem :
Vnus is innumeri militis inſtar erit .
Quid ualeam neſcis : & te mea robora fallunt .
Ignoras cui ſis nupta futura uiro .
Aut igitur nullo belli repetere tumultu :
Aut cedent marti dorica caſtra meo .
Nec tamen indignor p̄ tanta ſumere bellum
Coniuge : certamen præmia magna mouent .
Tu quoq; : ſi de te totus contenderit orbis :
Nomen ab æterna poſteritate feres .
Spe modo non timida dus hinc egreſſa ſecundis
Exige cum plena munera pacta fide .

Helena Paridi.

NVnc : oculos tua cū uiolarit epiſtola noſtros:
Non reſcribendi gloria uiſa leuis.
Auſus es hoſpitii temeratis aduena ſacris
Legitimam nuptæ ſollicitare fidem .

Scilicet iccirco uentosa per æquora uectum
Excepit portu tænaris ora suo?
Nec tibi: diuersa q̄is e gente uenires:
Oppositas habuit regia nostra fores?
Esset ut officii merces iniuria tanti:
Qui sic intrabas: hospes an hostis eras?
Nec dubito: quin hæc cū sit tam iusta: uocetur
Rustica iudicio nostra querela tuo.
Rustica sim sane: dum non oblita pudoris:
Dumq; tenor uitæ sit sine labe meæ.
Si non est ficto uultus mihi tristis in ore:
Nec sedeo duris torua supercilijs:
Fama tamen clara est: & adhuc sine crimine uixi.
Et laudem de me nullus adulter habet.
Quo magis admiror quæ sit fiducia cœpto.
Spemq; tori dederit quæ tibi causa mei.
An quia uim nobis neptunnius attulit heros:
Rapta semel uideor: bis quoq; digna rapi.
Crimen erat nostrum: si delinita fuissem.
Cum sim rapta: meum quid nisi nolle fuit?
Nec tamen e facto fructum tulit ille petitum:
Excepto redij passa timore nihil.
Oscula luctando tantūmodo pauca proteruus
Abstulit: ulterius nil habet ille mei.
Quæ tua nequicia est non his contenta fuisset.
Dij melius: similis non fuit ille tui.
Reddidit intactam: minuitq; modestia crimen:
Et iuuenem facti pœnituisse patet.
Thesea pœnituit: paris ut succederet illi:
Ne quando nomen non sit in ore meum.
Nec tamen irascor: quis enim succenset amanti?
Si modo quem præfers non simulatur amor.
Hoc quoq; enim dubito: non q̄ fiducia desit:
Aut mea sit facies non bene nota mihi:
Sed quia credulitas damno solet esse puellis:
Verbaq; dicuntur uestra carere fide.
At peccant aliæ: matronaq; rara pudica est.
Quis prohibet raris nomen inesse meum?
Nam mea q̄ uisa est tibi mater idonea: cuius
Exemplo flecti me quoq; posse putas:
Matris in admisso falsa sub imagine lusæ
Error inest: plumma tectus adulter erat.
Nil ego si peccem possum nescisse: nec ullus

Error : qui facti crimen obumbret : erit .
Illa bene errauit : uitiumq; autore redemit.
Felix in culpa quo ioue dicar ego ?
Et genus : & proauos & regia nomina iactas.
Clara domus satis hæc nobilitate sua est .
Iuppiter ut soceri proauus taceatur : & omne
Tantalidæ pelopis tyndareiq; genus:
Dat mihi leda iouem cygno decepta parentem :
Quæ falsam gremio credula fouit auem .
Inunc :& phrygiæ claræ primordia gentis:
Cumq; suo priamo laomedõta refer:
Quos ego suspicio :sed qui tibi gloria magna est.
Quintus : is a nostro sanguine primus erit .
Sceptra tuæ: q̃us rear esse potentia: troiæ:
Non tamen hæc illis esse minora puto .
Si iam diuitiis locus hic : numeroq; uirorum
Vincitur:at certe barbara terra tua est.
Munera tanta quidem promittit epistola diues :
Vt possint ipsas illa mouere deas .
Sed si iam uellem fines transire pudoris:
Tu maior culpæ causa futurus eras .
Aut ego ꝑpetuo famam sine labe tenebo :
Aut ego te potius : q̃ tua dona sequar .
Atq; ea non sperno : sic acceptissima semper
Munera sunt : autor quæ pretiosa facit .
Plus multo est : q̃ amas: q̃ sum tibi causa laboris :
Quod tã per longas spes tua uenit aquas .
Illa quoq; : apposita quæ nunc facis i ꝑpe mensa :
Quãuis expectar dissimulare :noto .
Tu modo me spectas oculis lasciue ꝑteruis :
Quos uix instantes lumina nostra ferunt.
Et modo suspiras :modo pocula ꝓxima nobis
Sumis : quaq; bibi :tu quoq; parte bibis.
Ah quotiens digitis quotiens ego tecta notaui
Signa supercilio pene loquente dari.
Et sæpe extimui:ne uir meus illa uideret :
Non satis occultis erubuiq; genis .
Sæpe uel exiguo uel longo murmure dixi :
Nil pudet hunc : nec uox hæc mea falsa fuit .
Orbe quoq; in mensæ legi sub nomine nostro :
Quod deducta mero littera fecit :amo .
Credere me tamen hoc oculo renuẽte negaui:
Hei mihi : iam didici :sic quoq; posse loqui .

His ego blanditiis si peccatura fuissem :
Flecterer : his poterant pectora nostra capi .
Est quoq; confiteor facies tibi rara : potestq;
Velle sub amplexus ire puella tuos.
Altera sed potius felix sine crimine fiat :
Quam cadat externo noster amore pudor.
Disce meo exemplo formosis posse carere .
Est uirtus placidis abstinuisse bonis .
Quam multos credis iuuenes optare: quod optas :
Qui sapiunt. oculos an paris unus habes?
Non tu plus cernis: sed plus temerarius audes.
Non tibi plus cordis : sed minus oris adest .
Tunc ego te uellem celeri uenisse carina:
Cum mea uirginitas mille petita procis .
Si te uidissem : primus de mille fuisses .
Iudicio uen am uir dabit ipse meo .
Ad possessa uenis præreptaq; gaudia serus .
Spes tua lenta fuit: quod petis : alter habet.
Vt tamen optarem fieri tua troia coniunx :
Inuitam sic me non menelaus habet .
Desine molle precor uerbis conuellere pectus :
Neue mihi : quam te dicis amare : noce .
Sed sine quam tribuit sortem fortuna tueri :
Nec spolium nostri turpe pudoris habe .
At uenus hoc pacta est: & in altis uallibus idæ
Tres tibi se nudas exhibuere deæ :
Vnaq; cum regnum belli daret : altera laudem :
Tyndaridis coniunx tertia dixit eris .
Credere uix equidem cælestia numina possum
Arbitrio formam suppositisse tuo .
Vtq; sit hoc uerum: certe pars altera ficta est :
Iudicii precium qua data dicar ego .
Non est tanta mei fiducia corporis: ut me
Maxima teste dea dona fuisse putem .
Contenta est oculis hominum mea forma probari.
Laudatrix uenus est insidiosa mihi .
Sed nihil infirmo: faueo quoq; laudibus istis .
Nam mea uox quare quod cupit : esse neget ?
Nec tu succense nimiū mihi creditus ægre .
Tarda solet magnis rebus inesse fides.
Prima mea est igitur ueneri placuisse uoluptas:
Proxima me uisam præmia summa tibi.
Nec te palladios : nec te iunonis honores

Auditis helenæ præpoſuiſſe bonis .
Ergo ago ſum uirtus: ego ſũ tibi nobile regnum.
Ferrea ſum: ſi non hoc ego pectus amem.
Ferrea crede mihi non ſũ: ſed amare recuſo
Illum: quem fieri uix puto poſſe meum .
Quid bibulum curuo proſcindere littus aratro:
Spemq; ſequi coner: quam locus ipſe negat ?
Sum rudis ad ueneris furtum: nullaq; fidelem
Dii mihi ſunt teſtes: luſimus arte uirum .
Nunc quoq;: quod tacito mando mea uerba libello:
Fungitur officio littera noſtra nouo .
Felices: quibus uſus adeſt. ego neſcia rerum
Difficilem culpæ ſuſpicor eſſe uiam .
Ipſe malo metus eſt. iam nunc confũdor: & omnes
In noſtris oculos uultibus eſſe reor .
Nec reor hoc falſo : ſenſi mala murmura uulgi:
Et quaſdam uoces rettulit æthra mihi .
At tu diſſimula: niſi tu deſiſtere mauis :
Sed cur deſiſtas: diſſimulare potes.
Lude: ſed occulte. maior non maxima nobis
Eſt data libertas : q; menelaus abeſt .
Ille quidem ꝓcul eſt ita re cogente ꝓfectus:
Magna fuit ſubitæ iuſtaq; cauſa uiæ .
At: mihi ſic uiſum eſt: ego: cum dubitaret: an iret:
Quamprimum dixi fac rediturus eas .
Omine lætatus dedit oſcula: resq; domuſq;
Et tibi ſit curæ troicus hoſpes ait.
Vix tenui riſum : quem dum compeſcere luctor:
Nil illi potui dicere præter erit .
Vela quidem uentis creten dedit ille ſecundis :
Sed tu non ideo cuncta licere puta .
Sic meus hinc uir abeſt : ut me cuſtodiat abſens.
An neſcis longas regibus eſſe manus ?
Fama quoq; eſt oneri : nam quo conſtantius ore
Laudamur ueſtro : iuſtius ille timet.
Quæ uiuat: ut nũc eſt: eadem mihi gloria damno ẽ.
Et melius famæ uerba dediſſe fuit .
Nec quod abeſt: hic me tecum mirare relictam .
Moribus & uitæ credidit ille meæ .
De facie metuit: uitæ confidit: & illum
Securum ꝓbitas : forma timere facit .
Tempora ne pereant ultro data: præcipis utq;
Simplicis utamur commoditate uiri .

Et libet: & timeo: nec adhuc exacta uoluntas
Est satis: in dubio pectora nostra labant.
Et uir abest nobis: & tu sine coniuge dormis:
Inq; uicem tua me: te mea forma capit.
Et longæ noctes: & iam sermone coimus:
Et tu me miseram blandus: & una domus:
Et peream: si non inuitent omnia culpam.
Nescio quo tardor sed tamen ipsa metu.
Quod male psuades: utinam bene cogere posses:
Sic mea rusticitas excutienda foret.
Vtilis interdum est ipsis iniuria passis.
Sic certe felix ipsa coacta forem.
Dum nouus est: cœpto potius pugnemus amori.
Flamma recens parua sparsa retedit aqua.
Certus in hospitibus non est amor: errat: ut ipsi.
Cumq; nihil speres firmius esse: fugit.
Hypsipyle testis: testis minoia uirgo
In non exhibitis utraq; iuncta toris.
Tu quoq; dilectam multos infide per annos
Diceris œnonen deseruisse tuam.
Nec tamen ipse negas: & nobis omnia de te
Quærere: si nescis: maxima cura fuit.
Adde: q; ut cupias constans in amore manere
Non potes: expedient iam tua uela phryges.
Dum loqueris mecum: dum nox sperata paratur:
Qui ferat in patriam iam tibi uentus erit.
Cursibus in mediis nouitatis plena relinques
Gaudia: cum uentis noster abibit amor.
An sequar: ut suades: laudataq; pgama uisam?
Pronurus & magni laomedontis ero?
Non ita contemno uolucris præconia famæ:
Vt probris terras impleat illa meis.
Quid de me poterit sparte? quid achaia tota?
Quid gentes aliæ? quid tua troia loqui?
Quid priamus de me? priami quid senis & uxor?
Totq; tui fratres? dardaniæq; nurus?
Tu quoq; qui poteris fore me sperare fidelem?
Et non exemplis anxius esse tuis?
Quicũq; iliacos intrauerit aduena portus:
Is tibi solliciti causa timoris erit.
Ipse mihi quotiens iratus adultera dices.
Oblitus nostro crimen inesse tuum.
Delicti fies idem reprensor & auctor.

Terra precor uultus obruat ante meos .
At fruar iliacis opibus cultuq; beato :
Donaq; promiſſis uberiora feram.
Purpura nempe mihi precioſaq; texta dabũtur :
Congeſtoq; auri pondere diues ero .
Da ueniam faſſæ. non ſunt tua munera tanti .
Neſcio quo tellus me tenet iſta modo .
Quis mihi: ſi lædar: phrygiis ſuccurret in oris?
Vnde petam fratres? unde parentis opem?
Omnia medeæ fallax ꝑmiſit iaſon .
Pulſa eſt æſonia non minus illa domo .
Non erat æetes :ad quem deſpecta ueniret .
Non ipſæa parens: calſiopeq; ſoror .
Tale nihil timeo: ſed nec medea timebat .
Fallitur augurio ſpes bona ſæpe ſuo.
Omnibus inuenies : quæ nunc iactantur in alto :
Nauibus a portu lene fuiſſe fretum.
Hax quoq; me terret: quam ſe peperiſſe cruentam
Ante diem partus eſt tua uiſa parens .
Et uatum timeo monitus: quos igne pelaſgo
Ilion arſurum præmoniſſe ferunt .
Vtq; fauet cytherea tibi: quia uicit: habetq;
Parta ꝑ arbitrium bina trophæa tuum:
Sic illas uereor : quæ: ſi tua gloria uera eſt :
Iudice te cauſam non tenuere duæ .
Nec dubito quin : te ſi ꝑſequar: arma parentur .
Ibit per gladios hei mihi noſter amor .
An fera centauris indicere bella coegit :
Athracis æmonios hippodamia uiros ?
Tu fore tam lentum iuſta menelaon in ira ?
Et geminos fratres tyndareumq; putas ?
Quod bene te iactas: & fortia facta recenſes .
A uerbis facies diſſidet iſta tuis .
Apta magis ueneri : q̃ ſunt tua corpora marti .
Bella gerant fortes: tu pari ſemper ama .
Hectora : quẽ laudas : pro te pugnare iubeto .
Militia eſt operis altera digna tui .
His ego: ſi ſaperem pauloq; audacior eſſem :
Vterer: utetur: ſi qua puella ſapit .
Aut ego depoſito faciam fortaſſe pudore :
Et dabo conuictas tempore uicta manus .
Quod petis: ut furtim præſentes iſta loquamur:
Scimus quid captes: colloquiumq; uoces .

Sed nimium ꝓperas: & adhuc tua meſſis in herba ẽ.
Hæc mora fit uoto forſan amica tuo.
Hactenus arcanum furtiuæ conſcia mentis
Littera iam laſſo pollice ſiſtat opus.
Cætera per ſocias clymenen æthramq; loquemur:
Quæ mihi ſunt comites conſiliumq; duæ.

Læander ad Ero.

Mittit abydenus: quam mallet ferre: ſalutem:
Si cadat unda maris ſeſta puella tibi.
Si mihi dii faciles: & ſunt in amore ſecundi:
Inuitis oculis hæc mea uerba leges.
Sed non ſunt faciles: nã cur mea uota morantur?
Currere me nota non patiũtur aqua.
Ipſa uides cælum pice nigrius: & freta uentis
Turbida: pq; cauas uix adeũda rates.
Vnus & hic audax: a quo tibi littera noſtra
Redditur: a portu nauita mouet iter.
Aſcenſurus eram: niſi q; dum uincula ꝓræ
Solueret: in ſpeculis omnis abydos erat.
Non poteram celare meos uelut ante parentes:
Quemq; tegi uolumus: non latuiſſet amor.
Protinus hæc ſcribens felix i littera dixi.
Iam tibi formoſam porriget illa manum.
Forſitan admotis etiam tangere labellis:
Rumpere dum niueo uincula dente uolet.
Talibus exiguo dictis mihi murmure uerbis
Cætera cum charta dextra locuta mea eſt.
Ah q̃to mallem: q̃ ſcriberet: illa nataret:
Meq; per aſſuetas ſedula ferret aquas.
Aptior illa quidem placido dare uerbera ponto:
Eſt tamen & ſenſus apta miniſtra mei.
Septima nox agitur ſpatium mihi longius anno:
Sollicitum raucis q; mare feruet aquis.
His ego ſi uidi mulcentem pectora ſõnum
Noctibus: inſani ſit mora longa freti.
Rupe ſedens aliqua ſpecto tua littora triſtis:
Et quo non poſſum corpore: mente feror.
Lumina quin etiam ſũma uigilantia turre
Aut uidet: aut acies noſtra uidere putat.
Ter mihi depoſita eſt in ſicca ueſtis harena:
Ter graue tentaui carpe nudus iter.
Obſtitit inceptis tumidum iuuenilibus æquor:
Merſit & aduerſis ora natantis aquis.

At tu de rapidis īmanſuetiſſime uentis
Quid mecum certa prælia mente geris?
In me: ſi neſcis borea: non in æquora ſæuis.
Quid faceres: eſſet ni tibi notus amor?
Tam gelidus cum ſis: non te tamē ī pbe quondam
Ignibus actæis incaluiſſe negas.
Gaudia rapturo ſi quis tibi claudere uellet
Aerios aditus: quo paterere modo?
Parce precor: facilemq; moue moderantius auram:
Impet hippotades ſic tibi triſte nihil.
Vana peto: precibuſq; meis obmurmurat ipſe:
Quaſq; quatit: nulla parte coercet aquas.
Nunc daret audaces utinā mihi dædalus alas:
Icarium q̄is hic prope littus adeſt.
Quicquid erit patiar: liceat modo corpus in auras
Tollere: quod dubia ſæpe pependit aqua.
Interea dum cuncta negant uentiq; fretumq;:
Mente agito furti tempora prima mei.
Nox erat incipiens: nanq; eſt meminiſſe uoluptas:
Cum foribus patriis egrediebar amans.
Nec mora depoſito pariter cum ueſte timore
Iactabam liquido brachia noſtra mari.
Luna mihi tremulum lumen præbebat eunti:
Vt comes in noſtras officioſa uias.
Hanc ego ſuſpiciens faueas o candida dixi:
Et ſubeant animo lamia ſaxa tuo.
Non ſinit endymion te pectoris eſſe ſeueri:
Flecte precor uultus ad mea furta tuos.
Tu dea mortalem cælo delapſa petebas.
Vera loqui liceat: quam ſequor: ipſa dea eſt.
Neu referam mores cæleſti pectore dignos:
Forma niſi in ueras non cadit illa deas.
A ueneris facie non eſt prior ulla tuaq;:
Neue meis credas uocibus: ipſa uide.
Quantum: cum radiis fulges argentea puris:
Concedunt flammis ſydera cuncta tuis:
Tanto formoſis formoſior omnibus illa eſt:
Si dubitas: cæcum cynthia lumen habes.
Hæc ego: uel certe non his diuerſa locutus
Per mihi cedentes nocte ferebar aquas.
Vnda repercuſſæ radiabat imagine lunæ:
Et nitor in tacita nocte diurnus erat.
Nullaq; uox unq̄ noſtras ueniebat ad aures:

Præter dimotæ corpore murmur aquæ.
Alcyones ſolæ memores cæycis amati
Neſcio quid uiſæ ſunt mihi dulce queri.
Iamq; fatigatis humero ſub utroq; lacertis
Fortiter in ſummas erigor altus aquas.
Vt ꝑcul aſpexi lumen: meus ignis in illo eſt.
Illa meum dixi littora lumen habent.
Et ſubito laſſis uires rediere lacertis:
Viſaq; q̄ fuerat mollior unda mihi.
Frigora ne poſſim gelidi ſentire ꝑfundi:
Qui calet in cupido pectore: præſtat amor.
Quo magis accedo: propioraq; littora fiunt:
Quoq; minus reſtat: plus libet ire mihi.
Cum uero poſſum cerni quoq;: protinus addis
Spectatrix animos: ut ualeamq;: facis.
Tunc etiam nando dominæ placuiſſe laboro:
Atq; oculis iacto brachia noſtra tuis.
Te tua uix prohibet nutrix deſcendere in altum:
Hoc & enī uidi: nec mihi uerba dabas.
Nec tamen effecit: q̄uis retinebat euntem:
Ne fieret prima pes tuus udus aqua.
Excipis amplexu: feliciaq; oſcula iungis:
Oſcula diis magnis trans mare digna peti:
Deq; tuis demptos humeris mihi tradis amictus:
Et madidam ſiccas æquoris imbre comam.
Cætera nox & nos & turris conſcia nouit:
Quodq; mihi monſtrat ꝑ uada lumen iter.
Non magis illius numerari gaudia noctis:
Helleſpontiaci q̄ maris alga poteſt.
Quo breuius ſpaciū nobis ad furta dabatur:
Hoc magis eſt cautum: ne foret illud iners.
Iamq; fugatura tithoni coniuge noctem:
Præuius auroræ lucifer ortus erat.
Oſcula congerimus properata ſine ordine raptim:
Et querimur paruas noctibus eſſe moras:
Atq; ita contactus monitu nutrices amaræ
Frigida deſerta littora turre peto:
Digredimur flentes: repetoq; ego uirginis æquor
Reſpiciens dominam: dum lic&: uſq; meam.
Si qua fides uero ē: ueniens huc eſſe natator:
Cum redeo: uideor naufragus eſſe mihi.
Hoc quoq; ſi credis: ad te uia prona uidetur.
A te cum redeo: cliuus inertis aquæ.

Inuitus patriam repeto : quis credere poſſet ?
Inuitus certe nunc moror urbe mea .
Hei mihi cur animis iuncti: ſecernimur undis :
Vnaq; mens : tellus non habet una duos ?
Vel tua me ſeſtos : uel te mea ſumat abydos :
Tam tua terra mihi : q̄ tibi noſtra placet.
Cur ego confundor: quotiens confunditur æquor?
Cur mihi cauſa leuis uentus obeſſe poteſt ?
Iam noſtros curui norunt delphines amores :
Ignotum nec me piſcibus eſſe reor .
Iam patet attritus ſolitarū limes aquarum :
Non aliter: multa q̄ uia preſſa rota .
Quod mihi non eſſet: niſi ſic: iterare querebar.
At nunc p uentos hoc quoq; deeſſe queror .
Fluctibus immodicis athamātidos æquora canent :
Vixq; manet portu tuta carina ſuo .
Hoc mare cum primum de uirgne nomina merſa :
Quæ tenet: eſt nactum: tale fuiſſe puto :
Et ſatis amiſſa locus hic infamis ab helle eſt :
Vtq; mihi parcat : crimine nomen habet .
Inuideo phryxo : quē per freta triſtia tutum
Aurea lanigero uellere uexit ouis .
Nec tamen officium pecoris nauisq; requiro :
Dum modo quas ſcindam corpore dētur aquæ .
Arte egeo nulla: detur modo copia nandi :
Idem nauigium nauita uector ero .
Nec ſequar aut elicen: aut qua tyrus utitur: arcton .
Publica non curat ſydera noſter amor .
Andromeden alius ſpectet claramq; coronam :
Quæq; micat gelido parrhaſis urſa polo .
At mihi quod pſeus : & cum ioue liber amarunt :
Indicum dubiæ non placet eſſe uiæ.
Eſt aliud lumen multo mihi certius iſtis :
Non erit in tenebris quo duce noſter amor .
Hoc ego dum ſpectem : colchos atq; ultima ponti:
Quaq; uiam fecit theſſala puppis : eam .
Et iuuenem poſſum ſupare palæmona nando :
Miraq; quem ſubito reddidit herba deum .
Sæpe per aſſiduos languet mea brachia motus :
Vixq; p īmenſas feſſa trahuntur aquas .
His ego cum dixi precium non uile laboris :
Iam dominæ uobis colla tenenda dabo :
Protinus illa ualent : atq; ad ſua præmia tendunt:

Vt celer eleo carcere missus equus .
Ipse meos igitur seruo: quibus uror amores :
Teq; magis cælo digna puella sequor .
Digna quidem cælo : sed adhuc tellure moraris .
Aut dic ad supos hinc mihi qua sit iter .
Hic est: q; raro misero contingis amanti:
Cumq; mea fiunt turbida mente freta .
Quid mihi: q; lato non separor æquore ꝑdest?
Non minus hæc nobis tam breuis obstat aqua .
Num malim dubito toto ꝑcul orbe remotus
Cum domina longe spem quoq; habere meam ?
Quo ꝑpius nunc es: flamma propiore calesco :
Et res non semper : spes mihi semper adest .
Pene manu: quod amo: tanta est uicinia: tango.
Sæpe: sed heu lachrymas hoc mihi pene mouet.
Velle quid est aliud fugientia prendere poma:
Spemq; suo refugi fluminis ore sequi ?
Ergo ego te nunq̄: nisi cum uolet unda tenebo .
Et me felicem nulla uidebit hyems .
Cūq; minus firmum nil sit: q̄ uentus & unda:
In uentis & aqua spes mea semper erit.
Aestus adhuc tamen est. quid cū mihi læserit æquor
Plias & arctophylax oleniumq; pecus ?
Aut ego non noui q̄ sim temerarius : aut me
In freta non cautus tunc quoq; mittet amor .
Neue putes id me: quod adest ꝑmittere tēpus :
Pignora polliciti non tibi tarda dabo .
Sit tumidum paucis etiam nunc noctibus æquor :
Ire per īuitas experiemur aquas .
Aut mihi continget felix audacia saluo :
Aut mors solliciti finis amoris erit .
Optabo tamen: ut partes expellar in illas :
Et teneant portus naufraga membra tuos.
Flebis enī: tactuq; meum dignabere corpus :
Et mortis dices huic ego causa fui .
Scilicet interitus offenderis omine nostri :
Littoraq; inuisa est hac mea parte tibi .
Desine parte queri: sed ut et mare finiat iram:
Accedant quæso fac tua uota meis .
Pace breui nobis opus est: dum transferor istuc .
Cum tua contigero littora: perstet hyems .
Illic est aptum nostræ nauale carinæ:
Et melius nulla stat mea puppis aqua .

Illic me claudat boreas: ubi dulce morari eſt:
Tunc piger ad nandum: tunc ego cautus ero.
Nec faciam ſurdis conuicia fluctibus ulla:
Triſte nataturo nec querar eſſe fretum.
Me pariter uenti teneant: teneriq; lacerti:
Per cauſas iſtic impediarq; duas.
Cum patietur hyems: remis ego corporis utar:
Lumen in aſpectu tu modo ſemper habe.
Interea pro me pernoctet epiſtola tecum:
Quam precor ut minima perſequar ipſe mora.

Ero Læandro.

QVam mihi miſiſti uerbis læandre ſalutem:
Vt poſſim miſſam rebus habere ueni.
Longa mora eſt nobis omnis: quæ gaudia differt.
Da ueniam faſſæ: non patienter amo.
Vrimur igne pari: ſed ſum tibi uiribus impar.
Fortius ingenium ſuſpicor eſſe uiris.
Vt corpus teneris: ſic mens infirma puellis:
Deficiam parui temporis adde moram.
Vos modo uenando: modo rus geniale colendo
Ponitis in uaria tempora longa mora.
Aut fora uos retinent: aut unctæ dona palæſtræ:
Flectitis aut freno colla fugacis equi.
Nunc uolucrē laqueo: nunc piſcem ducitis hamo:
Diluitur poſito ſerior hora mero.
His mihi ſubmotis uel ſi minus acriter urar:
Quid faciam? ſupeſt præter amare nihil.
Quod ſupeſt facio: teq; o mea ſola uoluptas
Plus quoq;: q̄ credi quod mihi poſſit: amo.
Aut ego cum cara de te nutrice ſuſurro:
Quæq; tuum miror cauſa moretur iter.
Aut mare proſpiciens odioſo concita uento
Corripio uerbis æquora ſæpe tuis.
Aut ubi ſæuitiam paulum grauis unda remiſit:
Poſſe quidem: ſed te nolle uenire queror.
Dumq; queror: lachrymæ p amātia lumina manāt:
Pollice quas tremulo conſcia ſiccat anus.
Sæpe tui ſpecto ſi ſint in littore paſſus:
Impoſitas tāq̄ ſeruet harena notas.
Vtq; rogem de te: & ſcribam tibi ſi quis abydo
Venerit: aut quæro ſi quis abydon eat.
Quid referam: quotiens do ueſtibus oſcula: quas tu
Helleſpontiaca ponis iturus aqua.

Sic ubi lux acta est: & noctis amicior hora
Exhibuit pulsa sydera clara die:
Protinus in summa uigilantia lumina turre
Ponimus assuetæ signa notamq; uiæ.
Tortaq; uersato ducentes stamina fuso
Fœminea tardas fallimus arte moras.
Quid loquar interea tã longo tempore quæris?
Nil: nisi læandri nomen in ore meo est.
Iamne putas exisse domo mea gaudia nutrix?
An uigilant omnes: & timet ille suos?
Iamne suis humeris illũ deponere uestes:
Tingere iam pingui pallade membra putas?
Annuit illa fore non nostra q̃ oscula curet:
Sed mouet obrepens sõnus anile caput.
Postq; moræ minimũ iam certe nauigat īquam:
Lentaq; dimotis brachia iactat aquis.
Paucaq; cum tacta p̃feci stamina terra:
An medio possis quærimus esse freto.
Et modo p̃spicimus: timida modo uoce precamur:
Vt tibi det faciles utilis aura uias.
Auribus interdum uoces captamus: & omnem
Aduentus strepitum credimus esse tui.
Sic ubi deceptæ pars est mihi maxima noctis
Acta: subit furtim lumina fessa sopor.
Forsitan inuitis mecum tamen im̃ p̃be dormis:
Et q̃is non uis ipse uenire: uenis.
Nam modo te uideor p̃pe iam spectare natantẽ:
Brachia nunc humeris humida ferre meis.
Nunc dare quæ soleo madidis uelamina membris:
Pectora nunc iuncto nostra fouere sinu.
Multaq; præterea lingua reticenda modesta:
Quæ fecisse iuuat: facta referre pudet.
Me miseram breuis est hæc & non uera uoluptas:
Nam tu cum somno semper abire soles.
Firmius o cupidi tandem coeamus amantes:
Ne careant uera gaudia nostra fide.
Cur ego tot uiduas exegi frigida noctes?
Cur totiens a me lente natator abes?
Est mare: confiteor: non dum tractabile nanti:
Nocte sed externa lenior aura fuit.
Cur ea præterita est? cur non uentura timebas?
Tam bona cur periit? nec tibi rapta uia est.
Protinus ut similis detur tibi copia cursus:

Hoc melior certe quo prior illa fuit.
At cito mutata est iactati forma ꝑfundi.
Tempore: cum properas: sæpe minore uenis.
Hic puto deprensus nil quod querereris haberes:
Meq; tibi amplexo nulla noceret hyems.
Certe ego tunc uentos audirem læta sonantes.
Et nunq̃ placidas esse precarer aquas.
Quid tamen euenit: cur sis metuẽtior undæ?
Cõtemptumq; prius: nunc uereare fretum:
Nam memini: cum te sæuum ueniẽte minaxq;
Non minus aut multo non minus æquor erat:
Cum tibi clamabam: sic tu temerarius esto:
Ne miseræ uirtus sit tua flenda mihi.
Vnde nouus timor hic? quoq; illa audacia fugit?
Magnus ubi est spretis ille natator aquis?
Sis tamen hoc potius: q̃ quod prius esse solebas:
Et facias placidum per mare tutus iter:
Dum modo sis idem: dum sic: ut scribis: amemur:
Flãmaq; non fiat frigidus illa cinis.
Non ego tam uentos timeo mea uota morantes:
Quam similis uento ne tuus erret amor.
Et ne sim tanti: supentq; picula causam:
Et uidear merces esse labore minor.
Interdum metuo: patria ne lædar: & impar
Dicar abydeo sesta puella toro.
Ferre tamen possum patientius omnia: q̃ si
Ocia nescio qua pellice captus agas.
In tua si ueniant alieni colla lacerti:
Sitq; nouus nostri finis amoris amor.
Ah potius peream: q̃ crimine uulnerer isto:
Fataq; sint culpa nostra priora tua.
Nec quia uenturi dederis mihi signa doloris:
Hæc loquor: aut fama sollicitata noua
Omnia sed uereor. quis enī securus amauit?
Cogit et absentes multa timere locus.
Felices illas: sua quas præsentia nosse
Crimina uera iuuat: falsa timere uetat.
Nos tam uana mouet: q̃ facta iniuria fallit:
Incitat & morsus error uterq; pares.
Vtinam uenias: aut hic uentusue paterue
Causaq; sit certe fœmina nulla moræ.
Quod si quam sciero: moriar: mihi crede: dolendo.
Iandudum peccas: si mea fata petis.

Sed neq; peccabis: fruſtraq; ego tereor iſtis :
Quoq; minus uenias: īuida pugnat hyems .
Me miſeram: q̄to planguntur littora fluctu :
Et latet obſcura condita nube dies .
Forſitan ad pontum mater pia uenerit helles :
Merſaq; turbatis nata fleatur aquis .
Aut mare ab inuiſo priuignæ nomine dictum
Vexat in æquoream uerſa nouerca deam .
Non fauet: ut nunc eſt: teneris locus iſte puellis :
Hac helle piit: hac ego lædor aqua .
At tibi flammaq; memori neptune tuarum
Nullus erat uentis impediendus amor .
Si neq; amymone: nec laudatiſſima forma
Criminis eſt cyro fabula uana tui .
Lucidaq; alcyone: cæyceq;: & anthone nata:
Et nondum nexis angue meduſa comis:
Flauaq; laodice: cæloq; recepta cæleno :
Et quarum memini nomina lecta mihi :
Has certe pluresq; canunt neptune poetæ
Molle latus lateri conſeruiſſe tuo :
Cur igitur totiens uires expertus amoris
Aſſuetum nobis turbine claudis iter ?
Parce ferox: latoq; mari tua prælia miſce :
Seducit terras hæc breuis unda duas .
Te decet aut magnas magnum iactare carinas :
Aut etiam totis claſſibus eſſe trucem .
Turpe deo pelagi iuuenem terere natantem :
Gloriaq; eſt ſtagno quolibet iſta minor .
Nobilis ille quidem eſt & clarus origine: ſed non
A tibi ſuſpecto ducit ulyxe genus .
Da ueniam: ſeruaq; duos: natat ille : ſed iiſdem
Corpus læandri ſpes mea pendet aquis .
Interea lumen : poſito nam ſcribimus illo:
Stertuit: & nobis proſpera ſigna dedit .
Ecce merū nutrix fauſtos deſtillat in ignes :
Cras erimus plures inquit: & ipſa bibit .
Effice nos plures euicta per æquora uectus
O penitus toto corde recepte mihi .
In tua caſtra redi ſocii deſertor amoris :
Ponuntur medio cur mea membra toro ?
Quod timeas: non eſt. auſo uenus ipſa fauebit :
Sternet & æquoreas æquore nata uias .
Ire libet medias ipſi mihi ſæpe per undas .

Sed ſolet hoc maribus tutius eſſe fretum .
Nam cur hoc uectis phryxo phryxiq; ſorore
Sola dedit uaſtis fæmina nomen aquis ?
Forſitan ad reditum metuis: ne robora deſint :
Aut nequeas gemini ferre laboris onus .
At nos diuerſi medium coeamus in æquor :
Obuiaq; in ſummis oſcula demus aquis.
Atq; ita quiſq; ſuas iteꝝ redeamus ad urbes:
Exiguum ſed plus q̄ nihil illud erit .
Vel pudor hic utinam: qui nos tam cogit amare :
Vel timidus famæ cædere uellet amor .
Nunc male res iunctæ calor & reuerẽtia pugnant.
Quid ſequar in dubio eſt. hæc decet . ille iuuat .
Vt ſemel intrauit colchos pagaſæus iaſon :
Impoſitam celeri phaſida puppe tulit .
Vt ſemel idæus lacedæmona uenit adulter :
Cum præda rediit ꝓtinus ille ſua.
Tu q̄ ſæpe petis: quod amas: tam ſæpe relinquis:
Et quotiens graue ſit puppibus ire natas .
Sic tamen o iuuenis tumidarum uictor aquarum
Sic facito ſpernas: ut uereare fretum .
Arte laboratæ merguntur in æquore puppes.
Tu tua plus remis brachia poſſe putas?
Quod cupis hoc nautæ metuunt læandre natare.
Exitus hic fractis puppibus eſſe ſolet.
Me miſeram cupio non ꝓſuadere: quod hortor:
Siſq; precor monitis fortior ipſe meis .
Dum modo ꝓcnias: excuſſaq; ſæpe ꝓ undas
Iniicias humeris brachia laſſa meis .
Sed mihi cæruleas quotiens obuerſor ad undas :
Neſcio quid pauidum frigore pectus habet .
Nec minus heſternæ confūdor imagine noctis :
Quãuis eſt ſacris illa piata meis .
Nanq; ſub aurora iam dormitante lucerna :
Somnia quo cerni tempore uera ſolent :
Stamina de digitis cecidere ſopore remiſſis :
Collaq; puluino noſtra ferenda dedi .
Hac ego uentoſas nantem delphina ꝓ undas
Cernere non dubia ſum mihi uiſa fide .
Quem poſtq̄ bibulis iniecit fluctus harenis :
Vnda ſimul miſerum uitaq; deſeruit .
Quicquid id eſt timeo: nec tu mea ſomnia ride :
Nec niſi trãquillo brachia crede mari .

Si tibi non partis: dilectæ parce puellæ:
Quæ nunq̄: nisi te sospite: sospes erit.
Spes tamen est fractis uicinæ pacis in undis.
Tu placidas toto pectore scinde uias.
Interea quoniam nanti freta peruia non sunt:
Leniat inuisas littera missa moras.

Acontius Cidippe.

Done metum: nihil hic iteꝝ iurabis amanti:
Promissam satis est te semel esse mihi.
Perlege: discedat sic corpore langor ab isto:
Qui meus est ulla parte dolere dolor.
Quid pudor ante subit? nam sicut in æde dianæ
Suspicor ingenuas erubuisse genas.
Coniugium pactāq; fidem: non crimina posco:
Debitus ut coniunx: non ut adulter amo.
Verba lic& repetas: quæ demptus ab arbore fœtus
Pertulit ad castas me iaciente manus:
Inuenies illic id te spondere: quod opto
Te potius uirgo q̄ meminisse deam.
Nunc quoq; idē timeo: sed idē tamen acrius illud
Assumpsit uires auctaq; flāma mora est.
Quiq; fuit nunq̄ paruus uel tempore longo
Ex spe: quam dederas tu mihi: crescit amor.
Spem mihi tu dederas: meus hic tibi credidit ardor.
Non potes hoc factum teste negare dea.
Adfuit: & præsens ut erat: tua uerba notauit:
Et uisa est mota dicta tulisse coma.
Deceptam dicas nostra te fraude licebit:
Dum fraudis nostræ causa feratur amor.
Fraus mea quid petiit: nisi quod tibi iungerer uni?
Id me quod quereris conciliare potest.
Non ego natura: nec sum tam callidus usu:
Solertem tu me crede puella facis.
Te mihi cōpositis: si quid tamen egimus arte:
Astrinxit uerbis ingeniosus amor.
Dictatis ab eo feci sponsalia uerbis:
Consultoq; fui iuris amore uafer.
Sit fraus huic facto nomen: dicarq; dolosus:
Si tamen est: quod ames uelle tenere: dolus.
En iterum scribo: mittoq; rogantia uerba.
Altera fraus hæc est: quodq; queraris habes.
Si noceo: q̄ amo: fateor: sine fine nocebo:
Teq; petam: caueas tu lic&: ipse petam.

Per gladios alii placidas rapuere puellas.
Scripta mihi caute littera crimen erit.
Dii faciant possim plures imponere nodos:
Vt tua sit nulla libera parte fides.
Mille modi restant: cliuo sudamus in uno.
Ardor inexpertum nil sinet esse meus.
Sit dubium possis ne capi: captabere certe.
Exitus in diis est: tu capiere tamen.
Vt partem effugias: non omnia retia falles:
Quæ tibi q̃ credis plura tetendit amor.
Si non proficient artes: ueniemus ad arma:
Inq; tui cupido rapta ferere sinu.
Non sum: qui soleam paridis reprendere factum:
Nec quenq̃ qui uir posset ut esse: fuit.
Nos quoq;: sed taceo. mors huius pœna rapinæ
Vt sit: erit: q̃ te non habuisse: minor.
Aut esses formosa minus: peterere modeste.
Audaces facie cogimur esse tua.
Tu facis hoc oculiq; tui: quibus ignea cedunt
Sydera: qui flammæ causa fuere meæ.
Hoc faciunt flaui crines & eburnea ceruix:
Quasq; precor ueniant in mea colla manus.
Et decor & uultus sine rusticitate pudentes
Et theridis quales uix reor esse pedes.
Cætera si possem laudare: beatior essem:
Nec dubito totum quin tua pars sit opus.
Hac ego compulsus (non est mirabile) forma:
Si pignus uolui uocis habere tuæ.
Deniq; dum captam tute cogare fateri:
Insidiis esto capta puella meis.
Inuidiam patiar: passo sua præmia dentur:
Cur suus a tanto crimine fructus abest?
Hesionen telamon: briseida cepit achilles:
Vtraq; uictorem nempe secuta suum.
Quãlibet accuses: & sis irata licebit:
Irata liceat dum mihi posse frui.
Idem qui facimus: factam tenuabimus iram:
Sit modo placandæ copia parua tui.
Ante tuos flentem liceat consistere uultus:
Et liceat lachrymis addere uerba meis.
Vtq; solent famuli: cũ uerbera sæua uerẽtur:
Tendere sũmissas sub tua crura manus.
Ignoras. tua iura uoca: cur arguor absens?

Iandudum dominæ more uenire iube.
Ipſa meos ſcindas licet imperioſa capillos:
Oraq; ſint digitis liuida facta tuis:
Omnia ppetiar: tantum fortaſſe timebo
Corpore lædatur ne manus iſta meo.
Sed neq; compedibus: nec me compeſce catenis:
Seruabor firmo uinctus amore tui.
Cum bene ſe q̄tumq; uolet ſaciauerit ira:
Ipſa tibi dices: q̄ patienter amat.
Ipſa tibi dices: cum uideris omnia ferre:
Tam bene qui ſeruit: ſeruiat iſte mihi.
Cur reus infelix abſens agor? & mea cum ſit
Optima: non ullo cauſa tuēte pit?
Hoc quod amor iuſſit ſcriptum eſt īiuria noſtri.
Quod de me ſolum nempe queraris habes.
Non meruit falli mecum quoq; delia. ſi non
Vis mihi ꝑmiſſum reddere: redde deæ.
Affuit: & uidit: cum tu decepta rubebas:
Et uocem memori condidit aure tuam.
Omina re careant: nihil eſt uiolentius illa:
Cum ſua quæ nolit numina læſa uidet.
Teſtis erit calydonis aper. nam ſcimus in illo
Sit magis in natum ſæua reperta parens.
Teſtis & actæon: quoniā fera creditus illis;
Ipſe dedit leto cum quibus ante feras.
Quæq; ſupba parens ſaxo ꝑ corpus abor: o:
Nunc quoq; mygdonia flebilis aſtat humo.
Hei mihi cidippe timeo tibi dicere uerum:
Ne uidear cauſa falſa monere mea:
Dicendum tamen eſt. hoc eſt mihi crede: q̄ ægra
Ipſo nubendi tempore ſæpe iaces.
Conſulit ipſa tibi: neu ſis ꝑiura laborat:
Et ſaluam ſalua te cupit eſſe fide.
Inde fit: ut quotiens exiſtere perfida tentas:
Peccatum totiens corrigat illa tuum.
Parce mouere feros animoſæ uirginis arcus:
Mitis adhuc fieri (ſi patiare) poteſt.
Parce precor teneros corrumpere febribus artus:
Seruetur facies iſta fruenda mihi.
Seruentur uultus ad noſtra incendia nati:
Quiq; ſubeſt niueo lenis in ore rubor.
Hoſtibus & ſi quis ne fias noſtra repugnat:
Sic fit: ut inualida te ſolet eſſe mihi.

Torqueor ex æquo uel te nubente uel ægra:
Dicere non poſſum q̄ minus eſſe uelim.
Interdum maceror: q̄ ſum tibi cauſa doloris:
Teq; mea lædi calliditate puto.
Inq; caput noſtrum dominæ ꝓiuria quæſo
Eueniant: pœna tuta ſit illa mea.
Ne tamen ignorem quid agas: ad limina tendo.
Anxius huc illuc diſſimulanter eo.
Subſequor ancillā furtim: famulumq; requiro:
Profuerint ſomni quid tibi: quidue cibi.
Me miſerum: q̄ non medicorum iuſſa miniſtro:
Effingoq; manus: inſideoq; toro.
Et rurſus miſerum: q̄ me ꝓcul inde remoui.
Quem minime uellem: forſitan alter adeſt.
Ille manus iſtas aſtringit: & aſſidet ægræ
Inuiſus ſuperis cum ſuperisq; mihi.
Dumq; ſuo tentat ſalientem pollice uenam:
Candida per cauſam brachia ſæpe tenet.
Contrectatq; ſinus: & forſitan oſcula iūgit.
Officio merces plenior iſta ſuo eſt.
Quis tibi ꝓmiſit noſtras percipere meſſes?
Ad ſpes alterius quis tibi fecit iter?
Ille ſinus meus eſt: mea turpiter oſcula ſumis:
A mihi ꝓmiſſo corpore tolle manus.
Im ꝓbe tolle manus. quā tangis: noſtra futura eſt.
Poſt modo (ſi facies iſtud) adulter eris.
Elige de uacuis: quam non ſibi uendicet alter.
Si neſcis: dominum res habet iſta ſuum.
Nec mihi credideris: recitetur formula pacti.
Neu falſam dicas eſſe: face ipſa legat.
Alterius thalamo tibi nos tibi dicimus exi.
Quid facis? hinc exi: non uacat iſte torus.
Nam quod habes: & tu humani uerba altera pacti:
Non erit iccirco par tua cauſa meæ.
Hæc mihi ſe pepigit: pater hanc tibi primus ab illa:
Sed propior certe q̄ pater ipſa ſibi eſt.
Promiſit pater hanc: hæc & iurauit amanti:
Ille homines: hæc eſt teſtificata deam.
Hic metuit mendax: ſed et hæc periura uocari:
Num dubitas hic ſit maior an ille metus?
Deniq; ut amborum conferre ꝓcula poſſis:
Reſpice ad euentus: hæc cubat: ille ualet.
Nos quoq; diſſimili certamina mēte ſubimus:

Nec ſpes par nobis : nec timor æquus adeſt .
Tu petis ex tuto : grauior mihi morte repulſa eſt.
Idq; ego: quod iam tu forſan amabis: amo .
Si tibi iuſticiæ: ſi recti cura fuiſſet :
Credere debueras ignibus ipſe meis .
Nunc quoniã ferus hic ꝑ cauſa pugnat iniqua :
Ad quid cidippe littera noſtra redit ?
Hic facit: ut iaceas: & ſis ſuſpecta dianæ .
Nunc tu (ſi ſapias) limen adire uetes .
Hoc faciente ſubis tam ſæua ꝑicula uitæ :
Atq; utinam pro te qui mouet ille cadat.
Quem ſi reppuleris: nec quem dea damnat: amaris:
Et tu continuo: certe ego ſaluus ero .
Siſte metum uirgo: ſtabili potiere ſalute:
Fac modo polliciti conſcia templa colas .
Non boue mactato cæleſtia numina gaudent :
Sed: quæ præſtanda eſt & ſine teſte: fide .
Vt ualeant: aliæ ferrum patiuntur & ignes :
Fert aliis triſtem ſuccus amarus opem .
Nil opus eſt iſtis: tantum ꝑiuria uita.
Teq; ſimul ſerua meq; datamq; fidem .
Præteritæ ueniam dabit ignorãtia culpæ :
Exciderant animo fœdera lecta tuo .
Admonita es modo uoce mea: cum caſibus iſtis
Quos quotiens tentas fallere: ferre ſoles .
His quoq; uitatis in partu nempe rogabis :
Vt tibi luciferas afferat illa manus .
Audiet hæc repetens quæ ſunt audita requiret
Ipſa: tibi de quo coniuge partus eat .
Promittes uotum: ſcit te ꝑmittere falſo :
Iurabis: ſcit te fallere poſſe deos .
Non agitur de me cura maiore laboro :
Anxia ſunt uitæ pectora noſtra tuæ .
Cur modo te dubii pauidam fleuere parentes ?
Ignaros culpæ quos facis eſſe tuæ.
Et cur ignorant? matri licet omnia narres :
Nil tua cidippe facta ruboris habent.
Ordine fac referas. ut ſis mihi cognita primum :
Sacra pharetratæ dum facis ipſa deæ.
Vt te conſpecta ſubito: ſi forte notaſti :
Reſtitimus fixis in tua membra genis .
Et te (dum nimium miror) nota certa furoris
Deciderint humero pallia lapſa meo .

Postmodo nescio qua uenisse uolubile malum
Verba ferens doctis insidiosa notis.
Quod quia sit lectum sancta præsente diana:
Esse tuam uinctam numine teste fidem.
Ne tamen ignoret scripti sentētia quæ sit:
Lecta tibi quondam nunc quoq; uerba refert.
Nube precor dicet: cui te bona numina iungunt.
Quem fore iurasti: sit gener ille mihi.
Quisquis is est placeat: quoniam placet ante dianæ.
Talis erit mater: si modo mater erit.
Si tamen & quærat quis sim: qualisq;: uideto:
Inueniet uobis consuluisse deam.
Insula coryciis quondā celeberrima nymphis
Cingitur ægæo nomine cæa mari.
Illa mihi patria est: nec si generosa, pbaris
Nomina: de pectis arguor ortus auis.
Sunt & opes nobis: sunt & sine crimine mores:
Amplius utq; nihil me tibi iungit amor.
Appeteres talem uel non iurata maritum:
Iuratæ uel non talis habendus erat.
Hac tibi me in somnis iaculatrix scribere phœbe:
Hæc tibi me uigilans scribere iussit amor:
Equibus alterius mihi iam nocuere sagittæ:
Alterius noceant ne tibi tela caue.
Iuncta salus nostra est: miserere meiq; tuiq;.
Quid dubitas unam ferre duobus opem?
Quod si contigerit cum iam data signa sonabunt:
Tinctaq; uotiuo sanguine delos erit:
Aurea ponetur mali felicis imago:
Causaq; uersiculis scripta duobus erit.
Effigie pomi testatur acontius huius:
Quæ fuerint in eo scripta fuisse rata.
Longior infirmum ne lasset epistola corpus:
Clausaq; consueto sit tibi fine: uale.

Cidippe Acontio.

Sp

Sertimui: scriptūq; tuum sine murmure legi:
Iuraret ne quos insciа lingua deos.
Et puto captasses itex: nisi: ut ipse fateris:
Promissa scires me satis esse semel.
Nec lectura fui. sed si tibi dura fuissem:
Aucta foret sæuæ forsitan ira deæ.
Omnia cum faciam: cum dem pia thura dianæ:
Illa tamen iusta plus tibi parte fauet.

Vtq; cupis credi: memori te uindicat ira:
Talis in hippolyto uix fuit illa suo.
At melius uirgo fauisset uirginis annis:
Quos uereor paucos ne uelit esse mihi.
Langor enim causis non apparentibus hæret:
Adiuuor & nulla fessa medentis ope.
Quã tibi nũc gracilẽ uix hæc rescribere: quãq;
Pallida uix cubito membra leuare putas.
Nunc timor accedit: nequis nisi conscia nutrix
Colloquii nobis sentiat esse uices.
Ante fores sed& hæc: quid agãq; rogantibus inter:
Vt possim tuto scribere: dormit ait.
Mox ubi secreti longe causa optima somnus
Credibilis tarda desinit esse mora.
Iamq; uenire uid& quos non admittere durũ est:
Excreat: & ficta dat mihi signa nota.
Sicut eram: ꝓpans uerba imperfecta relinquo:
Et tegitur trepido littera cauta sinu.
Inde meos digitos iterum repetita fatigat.
Quantus sit nobis aspicis ipse labor.
Quæ peream si dignus eras ut uera loquamur.
Sed melior iusto: q̃ q; moreris ero.
Ergo te ꝓpter totiens incerta salutis:
Cõmetis pœnas doq; dediq; tuis.
Hæc nobis formæ te laudatore supbæ
Conting& merces: & placuisse nocet.
Si tibi deformis (quod mallẽ) uisa fuissem:
Culpatum nulla corpus eger& ope.
Nũc laudata gemo: nunc me certamine uestro
Proditis: & proprio uulneror ipsa bono.
Dum neq; tu cedis: nec se putat ille secundum:
Tu uotis optas illius: ille tuis.
Ipsa uelut nauis iactor: quam certus in altum
Propellit boreas: æstus & unda refert.
Cumq; dies caris optata parentibus instat:
Immodicus pariter corporis ardor inest.
Nec mihi coniugii tempus crudelis ad ipsum
Persephone nostras pulsat acerba fores.
Iam pudet & timeo: q̃uis mihi conscia non sim:
Offensos uidear ne meruisse deos.
Accidere hoc aliquis casu contendit: et alter
Acceptum superis hunc negat esse uirum.
Ne ue mihi credas in te quoq; dicere famam

Facta ueneficiis pars putat iſta meis .
Cauſa latet : mala noſtra patẽt . uos pace mouetis
Aſpera ſũmota prælia : plector ego .
Dicam nunc . ſolitoq; tibi me deſpice more :
Quid facies odio ? ſic ubi amore noces .
Si lædis quod amas : hoſtẽ ſapienter amabis .
Me precor ut ſerues perdere uelle uelis .
Aut tibi iam nulla eſt ſperatæ cura puellæ :
Quã ferus indigna labe perire ſinis .
Aut dea ſi fruſtra pro me tibi ſæua rogatur :
Quid mihi te iactas ? gratia nulla tua eſt .
Elige quid fingas : non uis placare dianam
Immemor es noſtri : non potes illa tui eſt .
Vel nunq̃ mallem : uel non mihi tempore in illo
Eſſet in ægæis cognita delos aquis .
Tunc mea difficilis deducta eſt æquore nauis :
Et fuit ad cœptas hora ſiniſtra uias .
Quo pede ꝓceſſi ? quo me pede limine moui ?
Picta meæ tetigi quo pede texta ratis ?
His tamen aduerſo redierunt carbaſa uento .
Mentior ah demens ille ſecundus erat .
Ille ſecundus erat : qui me referebat eundem .
Quiq; parum felix impediebat iter .
Atq; utinã conſtans contra mea uela fuiſſet .
Sed ſtultum eſt uenti de leuitate queri .
Mota loci fama properabã uiſere delum :
Et facere ignaua puppe uidebar iter .
Quam ſæpe ut tardis feci conuicia remis :
Queſtaq; ſũ uento lintea parca dare .
Et iam tranſieram myconẽ : iam tenon & andron :
Inq; meis oculis candida delos erat .
Quam ꝓcul ut uidi : quid me fugis inſula dixi ?
Laberis in magno nunquid ut ante mari ?
Inſtiteram terræ cum iam prope luce peracta
Demere purpureis ſol iuga uellet equis .
Quos idem ſolitos poſtq̃ reuocauit ad ortus :
Comũq́ noſtræ matre iubente comæ .
Ipſa dedit gẽmas digitis : & cruribus aurꝝ :
Et ueſtes humeris induit ipſa meis .
Protinus egreſſæ : ſupis quibus inſula ſacra eſt :
Flaua ſalutatis thura merumq; damus .
Dumq; parens aras uotiuo ſanguine tingit :
Feſtaq; fumoſis ingerit exta focis :

Sedula me nutrix alias quoq; ducit in ædes.
Erramusq; uago p loca sacra pede.
Et modo porticibus spatior: modo munera regum
Miror: & in cunctis stantia signa locis.
Miror & innumeris structam de cornibus aram:
Et de qua pariens arbore nixa dea est.
Et quæ præterea: neq; enim memini ue libet ue
Quicquid ibi uidi dicere: delos hab&.
Forsitan hæc spectans: a te spectabar aconti.
Visaq; simplicitas est mea posse capi.
In templum redeo gradibus sublime dianæ.
Tutior hoc ecquis debuit esse locus?
Mittit ante pedes malum cum carmine tali
Hei mihi iuraui nunc quoq; pene tibi.
Sustulit hoc coniunx: miirataq;: plege dixit.
Insidias legi magne poeta tuas.
Nomine coniugii dicto: confusa pudore
Sensi me totis erubuisse genis.
Luminaq; in gremio ueluti defixa tenebam.
Lumina propositi facta ministra tui.
Impbe quid gaudes? aut quæ tibi gloria parta est?
Quid ue uir eluса uirgine laudis habes?
Non ego constiteram sumpta peltata secure:
Qualis in iliaco penteсilea solo.
Nullus amazonio cælatus balteus auro:
Sicut ab hippolyta præda relata tibi est.
Verba quid exultas? tua si mihi uerba dederunt:
Sūq; parum prudens capta puella dolis.
Cidippen pomū: pomum cæneida cepit.
Tu nunc hippomones scilicet alter eris.
At fuerat melius si te puer iste tenebat:
Quem tu nescio quas dicis habere faces.
More boni solito spem non corrumpere fraude.
Exoranda tibi: non capienda fui.
Cur cum me peteres ea non ꝑfitenda putabar:
Propter quæ nobis ipse petendus eras?
Cogere cur potuis: q̄ ꝑsuadere uolebas?
Si poteram audita conditione capi.
Quid tibi nunc prodest iurandi formula iuris?
Linguaq; præsentem testificata deam?
Quæ iurat: mens est. nil cōiurauimus illa.
Illa fidem dictis addere sola potest.
Consilium prudensq; animi sententia iurat:

Et niſi iudicii uincula nulla ualent.
Si tibi coniugium uolui promittere noſtrum:
Exige polliciti debita iura tori.
Sed ſi nil dedimus: præter ſine pectore uocē:
Verba ſuis fruſtra uiribus orba tenes.
Non ego iuraui: legi iurantia uerba.
Vir mihi non iſto more legendus eris.

SAPPHO PHAONI.

QVNQVID VBI ASPECTA EST
ſtudioſæ littera dextræ:
Protinus eſt oculis cognita noſtra tuis?
An niſi legiſſes autoris nomina ſapphus:
Hoc breue neſcires unde mouetur opus?
Forſitan & quare mea ſint alterna requiris
Carmina: quom lyricis ſim magis apta modis.
Flendus amor meus eſt: elegi flebile carmen.
Non facit ad lachrymas barbitos ulla meas.
Vror: ut īdomitis ignem exercētibus euris
Fertilis accenſis meſſibus ardet ager.
Arua phaon celebrat diuerſa typhoidos ætnæ:
Me calor ætnæo non minor igne tenet.
Nec mihi diſpoſitis iungam quæ carmina neruis
Proueniunt uacuæ carmina mentis opus:
Nec mihi pierides ſubeunt dryadesue puellæ:
Nec me theſpiadum cætera turba iuuat.
Vilis amintorie: uilis mihi candida cidro:
Non oculis grata eſt atthis ut ante meis:
Atq; aliæ centum: quas hic ſine crimine amaui.
Impbe multarum quod fuit unus habes.
Eſt in te facies: ſunt apti luſibus anni.
O facies oculis inſidioſa meis.
Sume fidem & pharetram: fies manifeſtus apollo.
Accedant capiti cornua: bacchus eris.
Et phœbus daphnen: & gnoſida bacchus amauit:
Nec norat lyricos illa uel illa modos.
At mihi pegaſides blandiſſima carmina dictant:
Iam canitur toto nomen in orbe meum.
Nec plus alcæus conſors patriæq; lyræq;
Laudis habet: q̄uis grandius ille ſonet.
Si mihi difficilis formā natura negauit:

Ingenio formæ damna rependo meæ.
Nec me deſpicias ſi ſum tibi corpore parua:
Menſuramq; breuis nominis ipſa fero.
Candida ſi non ſum: placuit cepheia perſeo
Andromade patriæ fuſca colore ſuæ.
Et uariis albæ iunguntur ſæpe columbæ:
Et niger a uiridi turtur amatur aue.
Si niſi quæ facie poterit te digna uideri:
Nulla futura tua eſt: nulla futura tua eſt.
At me quom legeres etiam formoſa uidebar:
Vnam iurabas uſq; decere loqui.
Cantabam (memini) meminerunt omnia amantes:
Oſcula cantanti tu mihi rapta dabas.
Hoc quoq; laudabas: omniq; a parte placebam:
Sed tunc præcipue quom fit amoris opus.
Tunc te plus ſolito laſciuia noſtra iuuabat:
Crebraq; mobilitas aptaq; uerba ioco.
Atq; ubi iam amborum fuerat confuſa uoluptas:
Plurimus in laſſo corpore langor erat.
Nunc tibi ſicelides ueniunt noua præda puellæ:
Quid mihi cum leſbo? ſicelis eſſe uolo.
Nec uos erronem tellure admittite noſtrum
Niſiades matres ſicelidesq; nurus.
Nec uos decipiant blandæ mendacia linguæ:
Quæ dicit uobis: dixerat ante mihi.
Tu quoq; quæ immites celebras erycina ſicanos:
Nam tua ſum: uati conſule diua tuæ.
An grauis inceptum peragit fortuna tenorem:
Et manet in curſu ſemper acerba ſuo?
Sex mihi natales ierant: quom lecta parentis
Ante diem lachrymas oſſa bibere meas.
Arſit inops frater uictus meretricis amore:
Mixtaq; cum turpi dãna pudore tulit.
Factus inops agili peragit freta cærula remo:
Quaſq; male amiſit: nunc male quærit opes.
Me quoq; q̃ monui bene multa fideliter: odit.
Hoc mihi libertas: hoc pia lingua dedit.
Et tanq̃ deſint quæ me ſine fine fatigent:
Accumulat curas filia parua meas.
Vltima tu noſtris accedis cauſa querelis:
Non agitur uento noſtra carina ſuo.
Ecce iacent collo poſiti ſine lege capilli:
Nec premit articulos lucida gẽma meos.

Veſte tegor uili: nullum eſt in crinibus aurum.
Non arabo noſter rore capillus olet.
Cui colar infelix? aut cui placuiſſe laborem?
Ille mei cultus unicus auctor abeſt.
Molle meum leuibus cor eſt uiolabile telis:
Et ſemper cauſa eſt cur ego ſemper amem.
Siue ita naſcenti legem dixere ſorores:
Et data ſunt uitæ fila ſeuera meæ.
Siue abeunt ſtudia in mores arteſq; magiſtras
Ingenium nobis molle thalia dedit.
Quid mi⁊ ſi me primæ lanuginis ætas
Abſtulit? atq; anni: quos uir amare poteſt?
Hunc ne pro cephalo raperes aurora timebam:
Et faceres: ſed te prima rapina tenet.
Hunc ſi conſpiciat: quæ conſpicit omnia phœbe:
Iuſſus erit ſomnos continuare phaon.
Hunc uenus in cælum curru uexiſſet eburno:
Sed uidet & marti poſſe placere ſuo.
O nec adhuc iuuenis nec iam puer utilis ætas
O decus atq; æui gloria magna tui
Huc ades: inq; ſinus formoſe relabere noſtros:
Non ut ames oro: ſed q̄ amare ſinas.
Scribimus & lachrymis oculi rorantur abortis:
Aſpice ſit q̄tum hoc multa litura loco.
Si tam certus eras hinc ire: modeſtius iſſes:
Et modo dixiſſes leſbi puella uale.
Non tecum lachrymas: non oſcula ſūma tuliſti:
Deniq; non timui quod dolitura fui.
Nil de te mecum eſt niſi tantum īiuria: nec te
Admonuit q̄ tu pignus amantis habes.
Non mandata dedi: neq; enim mandata dediſſem
Vlla: niſi ut nolles īmemor eſſe mei.
Per tibi qui nunq̄ longe diſcedit amorem:
Perq; nouem iuro numina noſtra deas:
Quom mihi neſcio quis fugiunt tua gaudia dixit:
Nec me flere diu: nec potuiſſe loqui:
Et lachrymæ deerant oculis & lingua palato:
Aſtrictum gelido frigore pectus erat.
Poſtq̄ ſe dolor īminuit: mea pectora planxi:
Nec puduit ruptis exululare comis.
Non aliter q̄ ſi nati pia mater adempti
Portet ad extructos corpus inane rogos.
Gaudet & e noſtro creſcit mœrore charaxes

Frater: & ante oculos itq; reditq; meos.
Vtq; pudenda mei uideatur causa doloris:
Quid dolet hæc certe filia uiuit ait.
Non ueniũt in idẽ pudor atq; amor: omne uidebat
Vulgus: eram lacero pectus aperta sinu.
Tu mihi cura phaon te somnia nostra reducũt:
Sõnia formosa candidiora die.
Illic te inuenio: q̃q̃ regionibus absis:
Sed non longa satis gaudia somnus habet.
Sæpe tuos nostra ceruice onerare lacertos:
Sæpe tuæ uideor suppositisse meos.
Oscula cognosco: quæ tu cõmittere linguæ
Aptaq; cõsueras accipere: apta dare.
Blandior ĩterdum uerisq; simillima uerba
Eloquor: & uigilant sensibus ora meis.
Vlterius pudet hic narrare: sed omnia fiunt:
Et iuuat: & sine te non licet esse mihi.
At quom se titan ostendit: & omnia secum:
Tam cito me somnos destituisse queror.
Antra nemusq; peto tanq̃ nemus antraq; ꝑsint:
Conscia delicias illa fuere meis.
Illuc mentis inops: ut quam furialis ericto
Impulit: in collo crine iacente feror.
Antra uidẽt oculi scabro pendentia topho:
Quæ mihi mygdonii marmoris instar erant.
Inuenio siluam: quæ sæpe cubilia nobis
Præbuit: & multa pressit opaca coma.
Sed non inuenio siluæ dominumq; meumq;:
Vile solum locus est: dos erat ille loci:
Cognoui pressas noti mihi cespitis herbas:
De nostro curuum pondere gramen erat:
Quin etiam rami positis lugere uidentur
Frondibus: & mille dulce queruntur aues.
Incubui: tetigiq; locum qua parte fuisti:
Grata prius lachrymas combibit herba meas.
Sola uirum non ulta prius mœstissima mater
Concinit ismarium daulias ales itym.
Ales itym: sapphos miseros decantat amores
Hactenus: & media cætera nocte silent.
Est nitidus uitreoq; magis perlucidus amne
Fons sacer: hunc multi numen habere putant.
Quem supra ramos extendit aquatica lothos:
Vna nemus tenero cespite terra uiret.

Hic ego quom fessos posuissem flebilis artus:
Formosus puer est uisus adesse mihi.
Constitit: & dixit: quæ nunc non ignibus æquis
Vreris: ambrachiæ terra petenda tibi est.
Phœbus ab excelso quantum patet aspicit æquor:
Actæum populi leucadiumq; uocant.
Hic se deucalion pyrrhæ succensus amore
Misit: & illæso corpore pressit aquas.
Nec mora iussus amās tetigit lætissima pyrrhæ
Pectora deucalion: igne leuatus erat.
Hanc legem locus ille tenet: pete ꝑtinus altam
Leucada: nec saxo desiluisse time.
Vt monuit cum uoce abiit: ego territa surgo:
Nec grauidæ lachrymas continuere genæ.
Ibimus o nymphæ: mōstrataq; saxa petemus:
Sit ꝑcul insano uictus amore timor.
Quicquid erit melius q̄ nunc erit: aura subito
Et mea non magnum corpora pondus habent.
Tu quoq; mollis amor pennas suppone cadenti:
Ne sim leucadiæ mortua crimen aquæ.
Inde chelim phœbo communia munera ponam:
Et sub ea uersus unus & alter erit.
Grata lyram posuit tibi phœbe poetica sapphō:
Conuenit illa mihi: conuenit illa tibi.
Cur nunc actiacas miseram me mittis ad oras:
Cum ꝑfugum possis ipse referre pedem?
Tu mihi leucadia potes esse salubrior unda:
Et formæ meritis tu mihi phœbus eris.
An potes o scopulis undaq; ferocior illa
Si moriar titulū mortis habere meæ?
Ah q̄to melius iungi mea pectora tecum:
Quam poterant saxis præcipitanda dari.
Hæc sunt illa phaon: quæ tu laudare solebas:
Visaq; sunt totiens ingeniosa tibi.
Nunc uellem facunda forem: dolor artibus obstat:
Ingeniumq; meis substitit omne malis.
Non mihi respondent ueteres in carmina uires:
Plectra dolore tacent: muta dolore lyra est.
Lesbides æquoreæ nupturæ nuptaq; ꝑles
Lesbides æolia nomina dicta lyra:
Lesbides infamem quæ me fecistis amare:
Desinite ad citharas turba uenire meas.
Abstulit omne phaon: quod uobis ante placebat:

Me miſeram dixi quæ modo pene meus.
Efficite ut redeat uates quoq; ueſtra redibit:
Ingenio uires ille dat: ille rapit.
Hæc qd ego? an precibus pectus ne agreſte mouet?
An riget & zephyri uerba caduca ferunt?
Qui mea uerba ferunt: uellem tua uela referrent:
Hoc te ſi ſaperes lente decebat opus.
Siue redis puppiq; tuæ uotiua parantur
Munera: quid laceras pectora noſtra mora?
Solue ratem: uenus orta mari mare præſtat eunti:
Aura dabit curſum tu modo ſolue ratem.
Ipſe gubernabit reſidens in puppe cupido:
Ipſe dabit tenera uela legetq; manu.
Siue iuuat longe fugiſſe pelaſgida ſapphon:
Non tamen inuenies cur ego digna fuga.
O ſaltem miſeræ crudelis epiſtola dicat:
Vt mihi leucadiæ fata petantur aquæ.

PVBLII OVIDII NASONIS DE ARTE AMANDI LIBER PRIMVS.

SIQVIS IN HOC ARtem
populo non nouit amandi:
Me legat:& lecto carmine
doctus amet.
Arte citæ: ueloq; rates: remoq; reguntur.
Arte leuis currus:arte regendus amor.
Curribus automedon:lentiſq; erat aptus habenis.
Tiphys in æmonia puppe magiſter erat.
Me uenus artificem tenero præfecit amori.
Tiphys & automedon dicar amoris ego.
Ille quidem ferus eſt: & qui mihi ſæpe repugnat.
Sed puer eſt:ætas mollis:& apta regi.
Phillyrides puerum citharæ præfecit achillem:
Atq; animos placida contudit arte feros.
Qui totiens ſocios:totiens exterruit hoſtes:
Creditur annoſum pertimuiſſe ſenem.
Quas hector ſenſurus erat:poſcente magiſtro
Verberibus iuſſas præbuit ille manus.
Aeacidæ chiron:ego ſum præceptor amoris.
Sæuus uterq; puer:natus uterq; dea.
Sed tamen & tauri ceruix oneratur aratro.
Frenaq; magnanimi dente teruntur equi.
Et mihi cedet amor:q̃uis mea uulneret arcu
Pectora: iactatas excutiatq; faces.
Quo me fixit amor:quo me uiolentius uſſit:
Hoc melior facti uulneris ultor ero.
Non ego phœbe datas a te mihi mentiar artes.
Nec nos aereæ uoce monemur auis.
Non mihi ſunt uiſæ clio:cliuſq; ſorores
Seruanti pecudes uallibus aſcra tuis.
Vſus opus mouet hoc. uati parete perito.
Vera canam:cœptis mater amoris ades.
Eſte procul uittæ tenues:inſigne pudoris.
Quæq; tegis medios inſtita longa pedes.
Nos uenerem tutam:conceſſaq; furta canemus.
Inq; meo nullum carmine crimen erit.
Principio:quod amare uelis:reperire labora:
Qui noua nunc primum miles in arma uenis.
Proximus huic labor eſt: placitam exorare puellã.
Tertius ut longo tempore duret amor.

Hic modus. hæc noſtro ſignabitur area curru.
Hæc erit admiſſa meta terenda rota.
Dum licet: & loris paſſim potes ire ſolutis:
Élige: cui dicas tu mihi ſola places.
Hæc tibi non ueniet tenues delapſa per auras.
Quærenda eſt oculis apta puella tuis.
Scit bene uenator ceruis ubi retia tendat.
Scit bene qua frendens ualle moretur aper.
Aucupibus noti frutices. qui ſuſtinet hamos:
Nouit quæ multo piſce natentur aquæ.
Tu quoq; materiam longo qui quæris amori:
Ante frequens quo ſit diſce puella loco.
Non ego quærentem uentis dare uela iubebo.
Nec tibi: ut inuenias: longa terenda uia eſt.
Andromeden perſeus nigris portauit ab indis.
Raptaq; ſic phrygio graia puella uiro.
Tot tibi nanq; dabit formoſas roma puellas:
Hæc habet: ut dicas: quicquid in orbe fuit.
Gargara quot ſegetes: quot habet methymna racēos
Aequore quot piſces: fronde teguntur aues:
Quot cælum ſtellas: tot habet tua roma puellas.
Mater & æneæ conſtat in urbe ſua.
Seu caperis primis: & adhuc creſcentibus annis.
Ante oculos ueniet uera puella tuos.
Siue cupis iuuenem: iuuenes tibi mille placebunt.
Cogeris uoti neſcius eſſe tui.
Seu te forte iuuat ſera & ſapientior ætas:
Hoc quoq; (crede mihi) crebrius agmen erit.
Tu modo pompeia lentus ſpatiare ſub umbra:
Cum ſol herculei terga leonis adit:
Aut: ubi muneribus nati ſua munera mater
Addidit externo marmore diues opus.
Nec tibi uitetur: quæ priſcis ſparſa tabellis
Porticus: auctoris liuia nomen habet.
Quæq; parare necem miſeris patruelibus auſæ
Belides: & ſtricto ſtat ferus enſe pater.
Nec te prætereat ueneri ploratus adonis.
Cultaq; iudæo ſeptima ſacra uiro.
Neu fuge linigeræ memphitica templa iuuencæ.
Multas illa facit: quod fuit ipſa ioui.
Et fora conueniunt: quis credere poſſet? amori.
Flammaq; in arguto ſæpe reperta foro eſt
Subdita quæ ueneris facto de marmore templo eſt

Appias: expreſſis aera pulſat aquis.
Illo ſæpe loco capitur conſultus amore:
Quiq; aliis cauit: non cauet ille ſibi.
Illo ſæpe loco deſunt ſua uerba diſerto.
Reſq; nouæ ueniunt: cauſaq; agenda ſua eſt:
Hunc uenus e templis: quæ ſunt confinia: ridet.
Qui modo patronus: nunc cupit eſſe cliens.
Sed tu præcipue curuis uenare theatris.
Hæc loca ſunt uoto fertiliora tuo.
Illic inuenies: quod ames: quod ludere poſſis:
Quodq; ſemel tangas: quodq; tenere uelis.
Vt redit: itq; frequens longum formica per agmẽ:
Granifero ſolitum dum uehit ore cibum:
Aut: ut apes ſaltuſq; ſuos: & olentia nactæ
Paſcua per flores: & thyma ſumma uolant:
Sic ruit in celebres cultiſſima fœmina ludos.
Copia iudicium ſæpe morata meum eſt.
Spectatum ueniunt: ueniunt ſpectentur ut ipſæ.
Ille locus caſti dãna pudoris habet.
Primus ſolicitos feciſti romule ludos:
Cum iuuit uiduos rapta ſabina uiros.
Tunc neq; marmoreo pendebant uela theatro:
Nec fuerant liquido pulpita rubra croco.
Illic: quas tulerant nemoroſa palatia: frondes
Simpliciter poſitæ ſcæna ſine arte fuit.
In gradibus ſedit populus de ceſpite factis:
Qualibet hirſutas fronde tegente comas.
Reſpiciunt: oculiſq; notat ſibi quiſq; puellam:
Quam uelit: & tacito pectore multa mouet.
Dumq; rudem præbente modũ tibicine tuſco
Lydius æquatam ter pede pulſat humum:
In medio plauſu plauſus tunc arte carebat:
Rex populo prædæ ſigna petenda dedit.
Protinus exiliunt animum clamore fatentes.
Virginibus cupidas iniiciuntq; manus.
Vt fugiunt aquilas timidiſſima turba columbæ:
Vtq; fugit uiſos agna nouella lupos:
Sic illæ timuere uiros ſine lege ruentes.
Conſtitit in nulla qui fuit ante: color.
Nam timor unus erat facies non una timoris.
Pars laniat crines: pars ſine mente ſedet.
Altera mœſta ſedet: fruſtra uocat altera matrem.
Hæc queritur: ſtupet hæc: hæc fugit: illa manet.

Quid fugis:aut uincas?quid uictos parthe relinquis?
Parthe malum iam nunc mars tuus omen habet.
Ergo erit illa dies:qua tu pulcherrime rerum
Quattuor in niueis aureus ibis equis.
Ibunt ante duces onerati colla catenis:
Ne possint tuti:qua prius:esse fuga.
Spectabunt iuuenes læti:mixtæq; puellæ.
Diffundetq; animos omnibus illa dies.
Atq; aliqua ex illis:dum regum nomina quæret:
Quæ loca:qui montes:quæue ferantur aquæ:
Omnia respondebis:nec tantum siqua rogabit.
Et:quæ nescieris:ut bene nota:refer.
Hic est euphrates præcinctus arundine frontem.
Cui coma dependet cærula:tigris erit.
Hos fac armenios.hæc est daneia persis.
Vrbs in achæmeniis uallibus ista fuit.
Ille:uel ille duces.& erunt:quæ nomina dicas:
Si poteris:uere.si minus:apta tamen.
Dant etiam positis aditum conuiuia mensis.
Est aliquid præter uina:quod inde petas.
Sæpe illic positis teneris adducta lacertis
Purpureus bacchi cornua pressit amor:
Vinaq; cum bibulas sparsere cupidinis alas:
Permanet:& capto stat grauis ille loco.
Ille quidam pœnas uelociter excutit udas:
Sed tamen aspergi pectus amore nocet.
Vina parant animos:faciuntq; caloribus aptos.
Cura fugit multo diluiturq; mero.
Tunc uenium nisus:tum pauper cornua sumit.
Tunc dolor & curæ:rugaq; frontis abit.
Tunc aperit mentes æuo rarissima nostro
Simplicitas:artes excutiente deo.
Illic sæpe animos iuuenum rapuere puellæ.
Et uenus in uenis:ignis in igne fuit.
Hic tu fallaci nimium ne crede lucernæ:
Iudicio formæ noxq; merumq; nocet.
Luce deas cæloq; paris spectauit aperto:
Quum dixit ueneri:uincis utranq; uenus.
Nocte latent mendæ:uicioq; ignoscitur omni.
Horaq; formosam quælibet illa facit.
Consule de gemmis:de tincta murice lana.
Consule de facie corporibusq; diem.
Quid tibi fœmineos cœtus uenatibus aptos

Enumerem? numero cedet arena meo.
Quid referam baias? prætextaq; littora uelis?
Et quæ de calido sulfure fumat: aquam?
Hinc aliquis uulnus referens in pectore dixit:
Non hæc: ut fama est: unda salubris erat.
Ecce suburbanæ templum nemorale dianæ:
Partaq; per gladios regna nocente manu.
Illa quod est uirgo: quod tela cupidinis odit:
Multa dedit populo uulnera: multa dabit.
Hactenus unde legas: q̄ ames: ubi retia tendas:
Præcipit imparibus uecta thalia modis.
Nunc: tibi quæ placuit: quas sit capienda p̄ artes:
Dicere præcipuæ molior artis opus.
Quisquis ubiq; uiri faciles aduertite mentes:
Pollicitisq; fauens uulgus adesto meis.
Prima tuæ menti ueniat fiducia: cunctas
Posse capi. capies: tu modo tende plagas.
Vere prius uolucres taceant: æstate cicadæ:
Mænalius lepori det sua terga canis:
Fœmina quam iuueni blande tentata repugnet.
Hæc quoq;: quam poteris credere nolle: uolet.
Vtq; uiro furtiua uenus: sic grata puellæ.
Vir male dissimulat: tectius illa cupit.
Conueniat maribus: ne quam nos ante rogemus.
Fœmina iam partes uicta rogantis aget.
Mollibus in pratis admugit fœmina tauro.
Fœmina cornipedi semper adhinnit equo.
Parcior in nobis: nec tam furiosa libido est.
Legitimum finem flamma uirilis habet
Byblida quid referam? uetito quæ fratris amore
Arsit: & est laqueo fortiter ulta nefas.
Myrra patrem: sed non ut filia debet: amauit.
Et nunc obducto cortice pressa latet.
Illius lachrymis: quas arbor fudit: odore
Vnguimur: & dominæ nomina gutta tenet.
Forte sub umbrosis nemorosæ uallibus idæ:
Candidus armenti gloria taurus erat:
Signatus tenui media inter cornua nigro:
Vna fuit labes: cætera lactis erant.
Illum gnossiades: cydoneæq; iuuencæ
Optarunt tergo sustinuisse suo.
Pasiphae fieri gaudebat adultera tauri.
Inuida formosas oderat illa boues.

Ducuntur raptæ genialis præda puellæ.
Et potuit multas ipse decere pudor.
Si qua repugnabat nimium : comitemq; negabat:
Sublatam cupido uir tulit ipse sinu.
Atque ita.quid teneros lachrymis corrũpis ocellos?
Quod matri pater est : hoc tibi dixit ero.
Romule militibus sciſti dare commoda solus.
Hæc mihi si dederis commoda : miles ero.
Scilicet ex illo solennia more theatra:
Nunc quoq; formosis insidiosa manent.
Nec te mobilium fugiat certamẽ equorum.
Multa capax populi cõmoda circus habet.
Nil opus est digitis.: per quos arcana loquaris:
Nec tibi per nutus accipienda nota est.
Proximus ad dominam nullo prohibente sedeto:
Iunge tuum lateri : qua potes usq; latus.
Et bene : quod cogit : si nolis : linea : iunge :
Qua tibi tangenda est lege puella loci.
Hic tibi quæratur socii sermonis origo :
Et moueant primos publica uerba sonos.
Quius equi ueniant : facito : studiose requiras.
Nec mora : quisquis erit cui fauit illa : faue.
At : cũ põpa frequens certãtibus ibit ephebis :
Tu ueneri dominæ plaude fauente manu.
Vtque fit : in gremium puluis si forte puellæ
Deciderit : digitis excutiendus erit.
Et si nullus erit puluis : tamen excute nullum.
Quælibet officio causa sit apta tuo.
Pallia si terræ nimium demissa iacebunt :
Collige : & in munda sedulus effer humo.
Protinus officii precium patiente puella :
Contingent oculis crura uidenda tuis.
Respice præterea : post uos quicunq; sedebit :
Ne premat oppositio mollia terga genu.
Parua leues capiunt animos . fuit utile multis
Puluinar facili composuisse manu.
Profuit & tenuis uentos mouisse flabello :
Et caua sub tenerum scamna dedisse pedem.
Hos aditus circusq; nouo præbebit amori.
Sparsaq; solicito tristis arena foro.
Illa sæpe puer ueneris pugnauit arena :
Et qui spectauit uulnera : uulnus habet.
Dũ loquitur : tangitq; manũ : poscitq; libellum.

Et quærit posito pignore uincat uter.
Saucius ingemuit: telumq; uolatile sensit.
Et pars spectati uulneris ipse fuit.
Quid modo: cum belli naualis imagine cæsar
Persidas induxit: cecropiasq; rates?
Nempe ab utroq; mari iuuenes: ab utroq; puellæ
Venere: atq; ingens orbis in urbe fuit.
Quis non inuenit turba quod amaret in illa?
Heu heu q̄ multos aduena torsit amor.
Ecce parat cæsar domito quod defuit orbi
Addere: nunc oriens ultime noster eris.
Parthe dabis pœnas crassi gaudete sepulti.
Signaq; barbaricas non bene passa manus.
Vltor adest: primisq; ducem ꝓfitetur ab annis:
Bellaq; non puero tractat agenda puer.
Parcite natales timidi numerare deorum:
Cæsaribus uirtus contigit ante diem.
Ingenium cæleste suis uelocius annis
Surgit: & ignauæ fert male dãna moræ.
Paruus erat: manibusq; duos tirynthius angues
Pressit: & in cunis iam ioue dignus erat.
Nunc quoq;: qui pueres. quãtus tum bacche fuisti
Quum timuit thyrsos india uicta tuos.
Auspiciis animisq; patris puer arma mouebis.
Et uinces animis: auspiciisq; patris.
Tale rudimentum tanto sub nomine debes
Nunc iuuenum princeps: de indefuture senum.
Cum tibi sint fratres: fratres ulcisci læsos.
Cumq; pater tibi sit: iura tuere patris.
Induit arma tibi genitor patriæq; tuusq;.
Hostis ab inuito regna parente rapit.
Tu pia tela feres: sceleratas ille sagittas.
Stabit pro signis iusq; piumq; tuis.
Vincuntur parthi causa. uincantur & armis.
Eoas latro dux meus addat opes.
Marsq; pater: cæsarq; pater date numen eunti.
Nam deus e uobis alter: & alter erit.
Auguror: en uinces: uotiuaq; carmina reddam.
Et magno nobis ore sonandus eris.
Consistes: aciemq; meis hortabere uerbis.
O desint animis ne mea uerba tuis.
Tergaq; parthorum romana q;pectora dicam.
Telaq; : ab auerso quæ iacit hostis equo.

Nota cano, non hoc: quæ centum ſuſtinet urbes:
Quamuis ſit mendax: creta negare poteſt.
Ipſa nouas frondes: & prata tenerrima tauro
Fertur in aſſueta ſubſecuiſſe manu.
It comes armentis: nec ituram cura moratur
Coniugis, & minos a boue uictus erat.
Quid tibi paſiphae precioſas ſumere ueſtes?
Ille tuus nullas ſentit adulter opes.
Quid tibi cum ſpeculo montana arméta petenti?
Quid totiens poſitas fingis inepta comas?
Crede tamen ſpeculo: quod te negat eſſe iuuencã:
Quam cuperes fronti cornua nata tuæ.
Siue placet minos: nullus quæratur adulter:
Siue uirum mauis fallere: falle uiro.
In nemus & ſaltus thalamo regina relicto
Fertur: ut aonio concita baccha deo.
Ah quotiens uultu uaccam ſpectauit iniquo.
Et dixit: domino cur placet iſta meo?
Aſpice: ut ante ipſum teneris exultat in herbis.
Nec dubito: quin ſe ſtulta decere putet.
Dixit: & ingenti iam dudum de grege duci
Iuſſit: & immeritam ſub iuga curua trahi:
Aut cadere ante aras: commétaq; ſacra coegit.
Et tenuit læta pellicis exta manu.
Pellicibus quotiens placauit numina cæſis.
Atq; ait exta tenens: ite placete meo.
Et modo ſe fieri europam: modo poſtulat Io:
Altera quod bos eſt: altera uecta boue.
Hanc tamen impleuit uacca deceptus acerna
Dux gregis: & partu proditus auctor erat.
Creſſa thyeſteo ſi ſe abſtinuiſſet amore.
Ah quantum eſt uni poſſe placere uiro.
Non medium rupiſſet iter: curruq; retorto
Auroram uerſis phœbus adiſſet equis.
Filia purpureos niſo furata capillos
Puppe cadens celſa facta retertur auis.
Altera ſcylla maris monſtrũ medicamine circes
Pube premit rabidos: inguinibusq; canes.
Qui martem terra: neptunum effugit in undis:
Coniugis atrides uictima dira fuit.
Cui non defleta eſt ephyræ flamma creuſæ?
Et nece natorum ſanguinolenta parens?
Fleuit amyntorides per inania lumina phœnix.

Hippolytum rapidi diripuistis equi.
Quid fodis imeritis phineu sua lumina natis?
Pœna reuersura est in caput ista tuum.
Omnia fœminea sunt ista libidine mota.
Acrior est nostra. plusq; furoris habet.
Ergo age ne dubita cunctas superare puellas.
Vix erit e multis quæ neget una tibi.
Quæ dant: quæq; negant: gaudét tamẽ esse rogatæ.
Vt iam fallaris: tuta repulsa tua est.
Sed cur fallaris? cum sit noua grata uoluptas?
Et capiant animos plus aliena suis?
Fertilior seges est alienis semper in agris.
Vicinumq; pecus grandius uber habet.
Sed prius ancillam captatæ nosse puellæ
Cura sit. accessus molliet ista tuos.
Proxima consiliis dominæ sit ut illa uideto:
Ne ue parum tacitis conscia fida iocis.
Hanc tu pollicitis: hanc tu corrumpe rogando.
Quod petis: ex facili: si uolet illa: feres.
Illa leget tempus. medici quoq; tempora seruant:
Quo facilis dominæ mens sit: & apta capi.
Mens erit apta capi tunc: cum lætissima rerum:
Vt seges in pingui luxuriabit humo.
Pectora dum gaudent: nec sunt astricta dolore:
Ipsa patent: blanda tum subit arte uenus.
Tunc: cum tristis erat: defensa est ilios armis.
Militibus grauidum læta recepit equum.
Tum quoq; tentanda est: quũ pellice læsa dolebit
Tunc facies: opera ne sit inulta tua.
Hanc matutinos pectens ancilla capillos
Incitet: & uelo remigis addat opem.
Et secum tenui suspirans murmure dicat.
Vt puto: non poteris ipsa referre uicem.
Tunc de te narret: tunc persuadentia uerba
Addat: & insano iuret amore mori.
Sed propera: ne uela cadant: iræque residant.
Vt fragilis glacies interit ira mora.
Quæris: an hanc ipsam prosit uiolare ministram.
Talibus admissis alea grandis inest.
Hæc ad concubitum fit sedula: tardior illa:
Hæc dominæ munus: te parat illa sibi.
Casus in euentu est: licet hic indulgeat ausis:
Consilium tamen est abstinuisse meum.

Non ego per præceps: & acuta cacumina uadam:
Nec iuuenum quisq̃ me duce captus erit.
Si tamen illa tibi dum dat: recipitq; tabellas:
Corpore non tantum: sedulitate placet:
Fac: domina potiare prius. comes illa sequatur.
Non tibi ab ancilla est incipienda uenus.
Hoc unum moneo: si quid modo creditur arti:
Nec mea dicta rapax per mare uentus agat.
Aut non tentasses: aut pfice: tollitur index:
Quum semel in partem criminis illa uenit.
Non auis utiliter uiscatis effugit alis:
Non bene delapsis cassibus exit aper.
Saucius arrepto piscis retinetur ab hamo.
Opprime tentatam: nec: nisi uictor abi.
Tunc neq; te ꝑdet: cõmuni noxia culpa.
Factaq; erunt dominæ dictaq; nota tibi.
Sed bene celetur: bene si celabitur index:
Noticiæ suberit semper amica tuæ.
Tempora qui solis operosa colentibus arua
Fallitur: & nautis aspicienda putat.
Nec semper credenda ceres fallacibus aruis:
Nec semper uiridi concaua puppis aquæ.
Nec teneras tutum est semper captare puellas.
Sæpe dato melius tempore fiet idem.
Siue dies aderit natalis: siue calendæ:
Quas uenerem marti continuasse iuuat:
Siue erit ornatus non ut fuit ante sigillis:
Seu regum positas circus habebit opes:
Differ opus: tunc tristis hyems: tunc pleiades instāt:
Tunc tener æquorea mergitur hædus aqua.
Tunc bene desinitur: tunc si quis creditur alto:
Vix tenuit laceræ naufraga membra ratis.
Tunc licet: incipias: qua flebilis hallia luce
Vulneribus latiis sanguinolenta fuit.
Quaq; die redeunt rebus minus apta gerendis
Culta palestino septima festa uiro.
Magna superstitio tibi sit natalis amicæ.
Quaq; aliquid dandum est: illa sit atra dies.
Cum bene uitaris: tamen auferet. inuenit artem
Fœmina: qua cupidi carpat amantis opes:
Institor ad dominam ueniet discīctus emacem:
Expediet merces teq; sedente suas.
Quas illa: inspicias: sapere ut uideare: rogabit.

Oſcula deinde dabit: deinde rogabit: emas.
Hoc fore contentam multos iurabit in annos:
Nunc opus eſſe ſibi: nunc bene dicet emi.
Si non eſſe domi: quos des cauſa bere nummos:
Littera poſcetur: nec didiciſſe iuuat.
Quid quaſi natali quum poſcit munera libo?
Et: quotiens opus eſt: naſcitur illa ſibi?
Quid: quum mendaci dãno mœſtiſſima plorat?
Elapſusq; caua fingitur aure lapis?
Multa rogant utenda ſibi: data reddere nolunt.
Perdis: & in damno gratia nulla tuo eſt:
Non mihi ſacrilegas meretricum ut perſequar artes
Cum totidem linguis ſint ſatis ora decem.
Cæra uadum tentet raſis infuſa tabellis.
Cæra tuæ primum conſcia mentis erit.
Blandicias ferat illa tuas: imitataq; amantum
Verba. nec exiguas quiſquis es adde preces.
Hectora donauit priamo prece motus achilles.
Flectitur iratus uoce rogante deus.
Promittas facito quid enim promittere lædit?
Pollicitis diues quilibet eſſe poteſt.
Spes tenet in longum: ſemel ſi credita: tempus.
Illa quidem fallax. ſed tamen apta dea eſt.
Si dederis quicq̃: poteris ratione relinqui.
Præteritum tulerit: perdideritq; nihil.
At: quod non dederis: ſemper uideare daturus.
Sic dominum ſterilis ſæpe fefellit ager.
Sic ne perdiderit: non ceſſat perdere luſor.
Et reuocat cupidas alea ſæpe manus.
Hic opus. hic labor eſt: primum ſine munere iũgi:
Si dederit gratis. quæ dedit: uſq; dabit.
Ergo eat: & blandis peraretur littera uerbis.
Exploretq; animos: primaq; tentet iter.
Littera cydippen pomo perlata fefellit:
Inſciaq; eſt uerbis capta puella ſuis.
Diſce bonas artes moneo romana iuuentus:
Non tantum trepidos ut tueare reos.
Quam populus: iudexq; grauis. lectusq; ſenatus:
Iam dabit eloquio uicta puella manus.
Sed lateant uires. nec ſis in fronte diſertus.
Effugiant uoces uerba moleſta tuæ.
Quis niſi mentis inops teneræ declamat amicæ?
Sæpe ualens odii littera cauſa fuit.

Sit tibi credibilis sermo: consultaq; uerba:
Blanda tamen: præsens ut uideare loqui:
Si non accipiet scriptum: illectumq; remittet:
Lecturam spera. propositumq; tene.
Tempore difficiles ueniunt ad aratra iuuenci:
Tempore lenta pati frena docentur equi.
Ferreus assiduo consumitur anulus usu.
Interit assidua uomer aduncus humo.
Quid magis est durum saxo? quid mollius unda?
Dura tamen molli saxa cauantur aqua.
Penelopen ipsam: perstes modo: tempore uinces.
Capta uides sero pergama: capta tamen.
Legerit: & nolit rescribere: cogere noli.
Tu modo blanditias fac legat ipsa tuas.
Quæ uoluit legisse: uolet rescribere lectis.
Per numeros ueniunt ista graduſq; suos.
Forsitan & primo ueniet tibi littera tristis:
Quæq; roget: ne se solicitare uelis.
Quod rogat, illa: tiē. quod nō rogat: optat: ut īstes.
Insequere: & uoti postmodo compos eris.
Interea siue illa toro resupina feratur:
Lecticam dominæ dissimulanter adi.
Ne ue aliquis uerbis odiosas afferat aures:
Quam potes ambiguis callidus abde notis.
Seu pedibus uacuis illi spacioſa teretur
Porticus: hic socias tu quoq; iunge moras.
Et modo præcedas: facito: modo terga sequaris:
Et modo festines: & modo lentus eas.
Nec tibi de mediis aliquot transire colūnas
Sit pudor: & lateri conseruisse latus.
Nec sine te curuo sedeat speciosa theatro.
Quod spectes: humeris afferet illa suis.
Illam respicias. illam mirere licebit.
Multa supcilio: multa loquare notis.
Et plaudas aliquo mimo saltante puellæ:
Et faueas illi quicquid agatur amans.
Quum surget surges, donec sedet illa: sedebis:
Arbitrio dominæ tempora perde tuæ.
Sed tibi nec ferro placeat torquere capillos:
Nec tua mordaci pumice crura teras.
Ista iube faciant quorum cybeleia mater
Concinitur phrygiis exululata modis.
Forma uiros neglecta decet. minoida theseus

Abſtulit a nulla tempora comptus acu.
Hippolytum phædra: nec erat bene cõptus: amauit.
Cura deæ ſiluis aptus adonis erat.
Munditiæ placeant. fuſcentur corpora campo.
Sit bene conueniens: et ſine labe toga.
Linguaq; nec rigeat. careant rubigine dentes.
Nec uagus in laxa pes tibi pelle natet.
Nec male deformet rigidos tonſura capillos.
Sit coma: ſit docta barba reſecta manu.
Et nihil emineant. & ſint ſine ſordibus ungues.
Inq; caua nullus ſtet tibi nare pilus.
Nec male odorati ſit triſtis anhelitus oris.
Nec lædat nares uirq; paterq; gregis.
Cætera laſciuæ faciant concede puellæ.
Et ſiquis male uir quærit habere uirum.
Ecce ſuum uatem liber uocat. hic quoq; amantes
Adiuuat: & flammæ: qua calet ipſe: fauet.
Gnoſis in ignotis amens errabat arenis:
Qua breuis æquoreis dia feritur aquis.
Vtq; erat e ſomno tunica uelata recincta
Nuda pedem: croceas irreligata comas:
Theſea crudelem ſurdas clamabat ad undas:
Indigno teneras imbre rigante genas.
Clamabat. flebatq; ſimul. ſed utrũq; decebat.
Nec facta eſt lachrymis turpior illa ſuis.
Iamq; iterum tundens molliſſima pectora palmis.
Perfidus ille abiit: quid mihi fiet: ait.
Quid mihi fiet: ait. ſonuerunt cymbala toto
Littore: & attonita tympana pulſa manu.
Excidit illa metu. rupitq; nouiſſima uerba.
Nullus in exanimi corpore ſanguis erat.
Ecce mimallonides ſparſis in terga capillis.
Ecce leues ſatyri præuia turba dei.
Ebrius ecce ſenex pando ſilenus aſello
Vix ſedet: & preſſas continet arte iubas.
Dum ſequitur bacchas: bacchæ fugiunt q; petũt q;:
Quadrupedem ferula dum malus urget eques:
In caput aurito cecidit delapſus aſello.
Clamarunt ſatyri. ſurge age: ſurge pater.
Iam deus in curru: quẽ fũmum texerat uuis:
Tigribus adiunctis aurea lora dabat.
Et color: & theſeus: & uox abiere puellæ.
Terq; fugam petiit. terq; retenta metu.

Horruit: ut ſteriles: agitat quas uentus: ariſtæ:
Vt leuis in madida cāna palude tremit.
Cui deus. en adſum tibi cura fidelior inquit.
Pone metum. bacchi gnoſias uxor eris.
Munus habe cælum: cæli ſpectabere ſidus.
Sæpe reges dubiam creſſa puella ratem.
Dixit: & e curru: ne tigres illa timeret:
Deſilit impoſito ceſſit arena pede.
Implicitāq; ſinu (neq; enim pugnare ualebat)
Abſtulit: ut facile eſt omnia poſſe deo.
Pars hymenæa canunt: pars euion euio clamat:
Sic coeunt ſacro nupta deuſq; toro.
Ergo ubi contigerit poſiti tibi munera bacchi:
Atq; erit in ſocii fœmina parte tori.
Nycteliumq; patrem: nocturnaq; ſacra precare:
Ne iubeant capiti uina nocere tuo.
Hic tibi multa licet ſermone latentia tecto
Dicere: quæ dici ſentiat illa ſibi.
Blandiciaſq; leues tenui perſcribere uino:
Vt dominam in menſa ſe legat illa tuam.
Atq; oculos oculis ſpectare fatentibus ignem.
Sæpe tacens uocem uerbaq; uultus habet.
Fac primus rapias illius tecta labellis:
Pocula: quaq; bibit parte puella: bibas.
Et quencūq; cibum digitis libauerit illa:
Tu pete: dumq; petes ſit tibi tacta manus.
Sint etiam tua uota uiro placuiſſe puellæ:
Vtilior uotis factus amicus erit.
Huic: ſi forte bibes: ſortem concede priorem.
Huic detur capiti miſſa corona tuo.
Siue ſit inferior: ſeu par: prior omnia ſumat:
Ne dubites illi uerba ſecunda loqui.
Tuta frequenſq; uia eſt per amici fallere nomen:
Tuta frequenſq; licet ſit uia: crimen habet.
Inde propinator nimirum multa propinet
Et ſibi mandatis plura uidenda putet.
Certa tibi a nobis dabitur menſura bibendi:
Officium præſtent menſq; pedeſq; ſuum.
Iurgia præcipue uino ſtimulata caueto:
Et nimium faciles ad fera bella manus.
Occidit eurythion ſtulte data uina bibendo:
Aptior eſt dulci menſa merumq; ioco.
Si uox eſt: canta. ſi mollia brachia ſalta.

Et: quacunq; potes dote placere: place.
Ebrietas ut uera nocet: ſic ficta iuuabit.
Fac titubet blæſo ſubdola lingua ſono.
Et quicquid dices: facies ue proteruius æquo:
Credatur nimium cauſa fuiſſe merum.
Et bene dic dominæ. bene: cum quo dormiet illa.
Sed male ſic tacita mente precare uiro.
At: cum diſcedet menſa conuiua relicta:
Ipſa tibi acceſſus turba locumq; dabit.
Inſere te turbæ: leuiterq; admotus eunti
Velle latus digitis: & pede tange pedem.
Colloquii iam tempus adeſt. fuge ruſtice longe
Hinc pudor. audentem ſorſq; uenuſq; iuuant.
Non tua ſub noſtras ueniet facundia leges.
Fac tantum incipias: ſponte diſertus eris.
Eſt & agendus amans: imitandaq; uulnera uerbis.
Hic tibi quæratur qualibet arte fides.
Non credi labor eſt. ſibi quæq; uidetur amanda.
Peſſima ſit: nulli non ſua forma placet.
Sæpe tamen uere cœpit ſimulator amare.
Sæpe quod incipiens fixerat eſſe: fuit.
Quo magis o faciles imitantibus eſte puellæ.
Fiet amor uerus: qui modo falſus erat.
Blanditiis animum furtim deprendere fas eſt:
Vt pendens liquida ripa ſubitur aqua.
Nec faciem: nec te pigeat laudare capillos:
Et teretes digitos: exiguumq; pedem.
Delectant etiam caſtas præconia formæ.
Virginibus curæ: grataq; forma ſuæ.
Nam cur in phrygis iunonem: & pallada ſiluis
Nunc quoq; iudicium non tenuiſſe pudet?
Laudatas oſtendit auis iunonia pennas.
Si tacitus ſpectes: illa recondet opes.
Quadrupedes inter rapidi certamina curſus
Depexæq; iubæ: plauſaq; colla iuuant.
Nec timide promitte trahunt ꝑmiſſa puellas.
Pollicitis teſtes quoſlibet adde deos.
Iuppiter ex alto periuria ridet amantum.
Et iubet æolios irita ferre notos.
Per ſtyga iunoni falſo iurare ſolebat
Iuppiter: exemplo nunc fauet ille ſuo.
Expedit eſſe deos. &: ut expedit: eſſe putemus.
Denturin antiquos tura merumq; focos.

Nec ſecura quies illos: ſimiliſq; ſopori
Detinet: innocui uiuite. numen adeſt.
Reddite depoſitum. pietas ſua fœdera ſeruet.
Fraus abſit. uacuas cædis habete manus.
Ludite: ſi ſapitis: ſolas impune puellas.
Hac minus eſt una fraude pudenda fides.
Fallite fallentes. ex magna parte profanum
Sunt genus. in laqueos: quos poſuere: cadant.
Dicitur ægyptus caruiſſe iuuantibus arua
Imbribus: atq; annos ſicca fuiſſe nouem:
Quum thraſius buſiris adit: monſtratq; p ari
Hoſpitis effuſo ſanguine poſſe iouem.
Illi buſiris fies io uis hoſtia primus
Inquit. & ægypto tu dabis hoſpes aquam.
Et phalaris tauro uiolenti mẽbra perilli
Torrui: infelix imbuit auctor opus.
Iuſtus uterq; fuit. neq; enim lex iuſtior ulla eſt:
Quam necis artifices arte perire ſua.
Ergo: ut periuras merito periuria fallant:
Exemplo doleat fœmina læſa ſuo.
Et lachrymæ ꝓſunt. lachrymis adamãta mouebis.
Fac madidas uideat: ſi potes: illa genas
Si lachrymæ (neq; enim uenĩũt in tẽpore ſemper.)
Deficiunt: uda lumina tange manu.
Quis ſapiens blandis non miſceat oſcula uerbis?
Illa licet non det: non data ſume tamen.
Pugnabit primo fortaſſis: & improbe dicet.
Pugnando uinci ſe tamen illa uolet.
Tantum ne noceant teneris male rapta labellis:
Ne ue queri poſſit: dura fuiſſe: caue.
Oſcula qui ſumpſit: ſi non & cætera ſumpſit:
Hæc quoq; : quæ data ſũt: pdere dignus erat.
Quantum defuerat pleno poſt oſcula uoto?
Hei mihi ruſticitas: non pudor ille fuit.
Vim licet appellent: grata eſt uis iſta puellis.
Quod iuuat: inuitæ ſæpe dediſſe uolunt.
Quæcunq; eſt ueneris ſubita uiolata rapina:
Gaudet. & improbitas muneris inſtar habet.
At: quæ cum poſſet cogi: non tacta receſſit.
Cum ſimulet uultu gaudia. triſtis erit.
Vim paſſa eſt phœbe: uis eſt illata ſorori.
Et gratus raptis raptor uterq; fuit.
Fabula nota quidem: ſed non indigna referri

Scyrias æmonio uicta puella uiro.
Iam dea laudatæ dederat mala præmia formæ
Colle ſub idæo uincere digna uenus.
Iam nurus ad priamum diuerſo uenerat orbe.
Grataq; in iliacis mœnibus uxor erat.
Iurabant omnes in læſi uerba mariti.
Nam dolor unius publica cauſa fuit.
Turpe: niſi hoc mris precibus tribuiſſet achilles.
Veſte uirum longa diſſimulatus erat.
Quid facis æacide? non ſunt tua munera lanæ.
Ah titulos alia palladis arte pete.
Quid tibi cum calathis? clypeo manus apta ferēdo.
Penſa quid in dextra: qua cadet hector. habes?
Reiice ſuccinctos operoſo ſtamine fuſos:
Quaſſanda eſt iſta pelias haſta manu.
Forte erat in thalamo uirgo regalis eodem.
Hæc illum ſtupro comperit eſſe uirum.
Viribus illa quidem uicta eſt: ita credere oportet.
Sed uoluit uinci uiribus illa tamen.
Sæpe mane dixit: cum iam ꝓperaret achilles:
Fortia nam poſita ſumpſerat arma colo.
Vis ubi nunc illa eſt? quid blanda uoce moraris
Auctorem ſtupri deidamia tui?
Scilicet ut pudor eſt quēdam cœpiſſe priorem:
Sic alio gratum eſt incipiente pati.
Ah nimia eſt propriæ iuueni fiducia formæ:
Expectet ſi quis: dum prior illa roget.
Vir prior accedat: uir uerba precantia dicat.
Excipiet blandas molliter illa preces.
Vt potiare: roga. tantum cupit illa rogari.
Da cauſam uoti principiumq; tui.
Iuppiter ad ueteres ſupplex heroidas ibat.
Corripuit magnum nulla puella iouem.
Si tamen a precibus tumidos abſcedere faſtus
Senſeris: incepto parce. referq; pedem.
Quod refugit: multæ cupiunt. odere: quod inſtat.
Lenius inſtando tedia tolle tui.
Nec ſpes eſt ueneris ſemper profitenda roganti.
Intret amicitiæ nomine tectus amor.
Hoc aditu uidi tetricæ data uerba puellæ.
Qui fuerat cultor: factus amator erat.
Candidus in nauta turpis color: æquoris unda
Debet: & a radus ſideris eſſe niger.

Turpis & agricolæ: qui uomere ſemper adunco:
Et grauibus raſtris ſub ioue uerſat humum.
Et tu palladiæ petitur cui fama coronæ:
Candida ſi fuerint corpora: turpis eris.
Halleat omnis amans. color eſt hic aptus amanti.
Hoc decet. hoc multi non ualuiſſe putant.
Rallidus in lyricem ſiluis errabat orion.
Pallidus in lenta naide daphnis erat.
Arguat & macies uultum. nec turpe putaris:
Pileolum nitidis impoſuiſſe comis.
Attenuant iuuenum uigilatæ corpora noctes.
Curaq; & in magno qui fit amore dolor.
Vt uoto potiare tuo: miſerabilis eſto.
Vt: qui te uideat dicere poſſit: amat.
Cõquerar: an moneam mixtũ fas eſſe: nefaſq;.
Nomen amicitia eſt: nomen inane fides.
Nei mihi non tutũ eſt: quod ames: laudare ſodali.
Cum tibi laudanti credidit ille ſubit.
At non actorides lectum temerauit achillis.
Quantum ad pirithoum phædra pudica fuit.
Hermionen pylades: q̃ pallada phœbus: amauit:
Quodq; tibi geminus tyndan caſtor: erat.
Si quis idem ſperat: laturas poma myricas
Speret: & e medio flumine mella petat.
Nil: niſi turpe iuuat. curæ eſt ſua cuiq; uoluptas.
Hæc quoq; ab alterius grata dolore uenit.
Heu facinus. non eſt hoſtis metuendus amanti.
Quos credis fidos: effuge. tutus eris.
Cognatum: fratremq; caue: fidumq; ſodalem.
Præbebit ueros hæc tibi turba metus.
Finiturus eram. ſed ſunt diuerſa puellis
Pectora. mille animos excipe mille modis.
Nec tellus eadem parit omnia uiuibus illa
Conuenit: hæc oleis. hic bene farra uirent.
Rectoribus mores tot ſunt: quot in orbe figuræ.
Qui ſapit: innumeris moribus aptus erit.
Vtq; leuis proteus modo ſe tenuabat in undas
Nunc leo: nunc arbor: nunc erat hirtus aper.
Hi iaculo piſces. illi rapiuntur ab hamis.
Hos caua contento retia fune trahunt.
Nec tibi conueniet cunctos modus unus ad ãnos.
Longius inſidias curua uidebit anus.
Si doctus uideare rudi: petulans ue pudenti:

Diffidet miſeræ protinus illa ſibi.
Inde fit: ut quæ ſe timuit cõmittere honeſto:
Vilis ad amplexus inferioris eat.
Pars ſuperat cœpti: pars eſt exhauſta laboris.
Hic teneat noſtras anchora iacta rates.

.P. OVIDII NASONIS DE ARTE AMANDI LIBER SECVNDVS.

DICITE io pæan: & io bis dicite pæan.
Decidit in caſſes præda petita meos.
Lætus amans uiridi donet mea
carmina palma.
Præferor aſcræo: mæoniocq; ſeni.
Talis ab armiferis priameius hoſpes amyclis
Candida cum rapta cõiuge uela dabat.
Talis erat: qui te curru uictore ferebat
Vecta peregrinis hippodamia rotis.
Quid properas iuuenis? mediis tua pinus in undis
Nauigat. & longe: quem peto: portus abeſt.
Non ſatis inueniſſe tibi eſt me uate puellam.
Arte mea capta eſt: arte tenenda mea eſt.
Nec minor eſt uirtus: q̃ quærere: parta tueri.
Caſus ineſt illic: hic erit artis opus.
Nunc mihi ſi quando puer & cytherea fauete.
Nunc erato. nam tu nomen amoris habes.
Magna paro: quas poſſit amor remanere per artes:
Dicere: iam uaſto peruagus orbe puer.
Et leuis eſt: & habet geminas: quibus euolet: alas.
Difficile eſt illis impoſuiſſe modum.
Hoſpitis effugio præſtruxerat omnia minos.
Audacem pennis repperit ille uiam.
Dædalus ut clauſit conceptum crimine matris
Semibouemq; uirum: ſemiuirumq; bouem:
Sit modus exilio dixit iuſtiſſime minos.
Accipiat cineres terra paterna meos.
Et quoniam in patria fatis agitatus iniquis
Viuere non potui: da mihi poſſe mori.
Da reditum puero: ſenis eſt ſi gratia uilis.
Si non uis puero parcere: parce ſeni.
Dixerat hæc. ſed & hæc: & multo plura licebat
Dicere. at egreſſus non dabat ille uiro.
Quod ſimulac ſenſit: nunc nunc o dædale dixit

Materiam: qua ſis ingenioſus: habes.
Poſſidet & terras: & poſſidet æquora minos.
Nec tellus noſtræ: nec patet unda fugæ.
Reſtat iter cæli: cælo tentabimus ire.
Da ueniam cœpto iuppiter alme meo.
Non ego ſidereas affecto tangere ſedes.
Qua fugiam dominum nulla niſi iſta uia eſt.
Per ſtyga detur iter: ſtygias tranſibimus undas.
Sunt mihi naturæ iura nouanda meæ.
Ingenium mala ſæpe mouent: quis crederet unq̄
Aereas hominem carpere poſſe uias?
Remigium uolucrum diſponit in ordine pennas:
Et leue per lini uincula nectit opus.
Imaq; pars cæris aſtringitur igne ſolutis.
Finituſq; noua iam labor artis erat.
Tractabat cæramq; puer: pennaſq; renidens
Neſcius hæc humeris arma parata ſuis.
Cui pater his (inquit) patria eſt adeunda carinis.
Hac nobis minos effugiendus ope.
Aera non potuit minos: alia omnia clauſit.
Quem licet inuentis aera rumpe meis.
Sed tibi non uirgo tegeæa: comeſq; bootes:
Enſifer orion aſpiciendus erit.
Me pennis ſectare datis: ego præuius ibo.
Sit tibi cura ſequi: me duce tutus eris.
Nam ſiue æthereas uicino ſole per auras
Ibimus: impatiens cæra caloris erit.
Siue humiles propiore freto iactabimus alas:
Mobilis æquoreis penna madeſcet aquis.
Inter utrunq; uola: uentos quoq; nate caueto.
Quaq; ferent auræ: uela ſecunda dato.
Dum monet: aptat opus puero. mōſtratq; mouendi:
Erudit infirmas ut ſua mater aues.
Inde ſibi factas humeris accōmodat alas.
Perq; nouum timide corpora librat iter.
Iamq; uolaturus paruo dedit oſcula nato:
Nec patriæ lachrymas continuere genæ.
Monte minor collis campis erat altior æquis.
Hinc data ſunt miſeræ corpora bina fugæ.
Et mouet ipſe ſuas: & nati reſpicit alas
Dædalus, & curſus ſuſtinet uſq; ſuos.
Iamq; nouum delectat iter: poſitoq; timore
Icarus audaci fortius arte uolat.

Hos aliquis tremula dum captat arundine piſces:
Vidit: & inceptum dextra relinquit opus.
Iam famos a leua fuerāt: naxoſq; relictæ:
Et pharos: & clario delos amata deo.
Dextra lebyntos erat: ſiluiſq; umbroſa calydne:
Cinctaq; piſcoſis aſtyphalæa uadis.
Quum puer incautis nimium temerarius annis
Altius egit iter: deſeruitq; patrem.
Vincla labant. & cæra deo propiore liqueſcit.
Nec tenues uentos brachia mota tenent.
Territus a ſummo deſpexit in æquora cælo.
Nox oculis pauido uenit oborta metu.
Tabuerant cæræ. nudos quatit ille lacertos.
Et trepdat: nec quo ſuſtineatur: habet.
Decidit: atq; cadens pater o pater auferor inquit.
Clauſerunt uirides ora loquentis aquæ.
At pater infelix: non iam pater icare clamat.
Icare clamat ubi es? quo ue ſub axe uolas?
Icare clamabat: pennas aſpexit in undis.
Oſſa tegit tellus: æquora nomen habent.
Non potuit minos hominis cōpeſcere pennas.
Ipſe deum uolucrem detinuiſſe paro.
Fallitur: æmonias ſi quis decurrit ad artes:
Datq;: quod a teneri fronte reuellit equi.
Non facient: ut uiuat amor medeides herbæ:
Mixtaq; cum magicis marſa uenena ſonis.
Phaſias æſonidem: circe tenuiſſet ulyxem:
Si modo ſeruari carmine poſſet amor.
Nec data profuerint pallentia philtra puellis.
Philtra nocent animis. uimq; furoris habent.
Sit procul omne nefas. ut ameris: amabilis eſto:
Quod tibi non facies: ſola ue forma dabit.
Sit licet antiquo nereus adamatus homero:
Naiadumq; tener crimine captus hylas:
Vt dominam teneas: nec te mirere relictum
Ingenii dotes corporis adde bonis.
Forma bonum fragile eſt: q̄tumq; accedit ad annos
Fit minor. & ſpacio carpitur illa ſuo.
Nec ſemper uiolæ. nec ſemper lilia florent.
Et riget amiſſa ſpina relicta roſa.
Et tibi iam uenient cani formoſe capilli.
Iam uenient rugæ: quæ tibi corpus arent.
Iam molire animum: qui duret. & aſtrue formam:

Solus ad extremos permanet ille rogos.
Nec leuis ingenuas pectus coluisse per artes
Cura fuit: & linguas edidicisse duas.
Non formosus erat: sed erat facundus ulyxes.
Et tamen æquoreas torsit amore deas.
Ah quotiens illum doluit properasse calypso.
Remigioq; aptas esse negauit aquas.
Hæc troiæ casus iterũq; iterumq; rogabat:
Ille referre aliter sæpe solebat idem.
Littore constiterant: illic quoq; pulchra calypso
Exigit odrysii facta cruenta ducis.
Ille leui uirga (uirgam nam forte tenebat)
Quod rogat: in spisso littore pingit opus.
Hic (inquit) troia est: muros in littore fecit.
Hic tibi sit simois. hæc mea castra puta.
Campus erat: campum fecit: quem cæde dolonis
Sparsimus: æmonias dum uigil optat equos.
Illic sithonii fuerant tentoria rhesi.
Hac ego sum captus nocte reuectus equis.
Pluraq; pingebat. subitus cum pergama fluctu
Abstulit: & rhesi cum duce castra suo.
Tum dea quas (inquit) fides tibi credis ituro
Perdiderint undæ nomina quanta uides?
Ergo age fallaci nimium confide figuræ
Quisquis es: atq; aliquid corpore pluris habe.
Dextera præcipue capit indulgentia mentes.
Asperitas odium sæuaq; bella mouet.
Odimus accipitrem: quia uiuit semper in armis:
Et pauidum solitos in pecus ire lupos.
At caret insidiis hominum: quia mitis hirũdo est.
Quasq; colat turres chaonis ales habet.
Este procul lites: & amaræ prælia linguæ.
Dulcibus est uerbis mollis alendus amor.
Lite fugant nuptæq; uiros: nuptasq; mariti.
Inq; uicem credunt rem sibi semper agi.
Hoc decet uxores. dos est uxoria lites.
Audiat optatos semper amica sonos.
Non legis iussu lectum uenistis in unum.
Fungitur in uobis munere legis amor.
Blandicias molles: auresq; iuuantia uerba
Affer: ut aduentu læta sit illa tuo.
Non ego diuitibus uenio præceptor amandi.
Nil opus est illi: qui dabit: arte mea.

Secum habet ingenium : qui: cum libet: accipe dicit.
Cedimus. inuentis plus habet ille meis.
Pauperibus uates ego ſum: quia pauper amaui.
Cum dare non poſſem munera: uerba dabam.
Pauper amet caute: timeat maledicere pauper.
Multaq; diuitibus non patienda ferat.
Me memini iratum dominæ turbaſſe capillos.
Hæc mihi q̃ multos abſtulit ira dies.
Nec puto: nec ſenſi tunicam laniaſſe. ſed illa
Dixerat: & precio eſt ipſa redempta meo.
At uos: ſi ſapitis: ueſtri peccata magiſtri
Effugite: & culpæ damna timete meæ.
Prælia cum parthis cum culta pax ſit amica.
Et iocus: & cauſas quicquid amoris habet.
Si nec blanda ſatis: nec erit tibi comis amanti:
Perfer: & obdura: poſtmodo mitis erit.
Flectitur obſequio curuatus ab arbore ramus.
Franges: ſi uires experiere tuas.
Obſequio tranantur aquæ: nec uincere poſſis
Flumina: ſi contra: quam rapit unda: nates.
Obſequium tigreſq; domat: numidaſq; leones.
Ruſtica paulatim taurus aratra ſubit.
Quid fuit aſperius nonacrina atalanta?
Succubuit meritis trux tamen illa uiri.
Sæpe ſuos caſus: nec mitia facta puellæ
Fleſſe ſub arboribus mimaliona ferunt.
Sæpe tulit iuſſo fallacia retia collo.
Sæpe fera tortuos cuſpide fixit apros.
Senſit & hylæi contentum faucius arcum.
Sed tamen hoc arcu notior alter erat.
Non te mænalias armatum ſcandere ſiluas:
Nec iubeo collo retia ferre tuo.
Rectora nec miſſis iubeo præbere ſagittis.
Artis erunt cautæ mollia iuſſa meæ.
Cede repugnanti. cedendo uictor abibis.
Fac modo quas partes illa iubebit: agas.
Arguet: arguito. quicquid probat illa: probato.
Quod dicet: dicas. quod negat illa: neges.
Riſerit: arride. ſi flebit: flere memento.
Imponat leges uultibus illa tuis.
Seu ludet: numeroſq; manu iactabit eburnos:
Tu male iactato: tu male iacta dato.
Seu iacies talos: uictam ne pœna ſequatur:

Damnoſi facito ſtent tibi ſæpe canes :
Siue latrocinii ſub imagine calculus ibit:
Fac pereat uitreo miles ab hoſte tuus .
Ipſe tene diſtenta tuis umbracula uirgis .
Ipſe face in turba: qua uenit illa: locum .
Nec dubita tereti ſcānum producere lecto :
Et tenero ſoleam deme: uel adde pedi.
Sæpe etiam dominæ q̄uis horrebis & ipſe
Algentis manus eſt calfacienda ſinu .
Nec tibi turpe puta . q̄uis ſit turpe: placebit
Ingenua ſpeculum ſuſtinuiſſe manu .
Ille fatigatæ perdendo monſtra nouercæ
Qui meruit cælum: quod prius ipſe tulit :
Ionicas inter calathum tenuiſſe puellas
Creditur :& lanas excoluiſſe rudes .
Paruit imperio dominæ tirynthyus heros .
I nunc .& dubita ferre: quod ipſe tulit .
Iuſſus adeſſe foro: iuſſa maturius hora
Fac ſemper uenias: nec niſi ſerus abi .
Occurras aliquo tibi dixerit . omnia differ .
Curre. nec inceptum turba moretur iter .
Nocte domum repetens epulis perfuncta redibit:
Tunc quoq; pro ſeruo :ſi uocat illa: ueni .
Rure etiā: & dicet uenias. amor odit inertes .
Si rota defuerit: tu pede carpe uiam .
Nec graue te tempus: ſitiens ue canicula tardet .
Nec uia per iactas candida facta niues .
Militiæ ſpecies amor eſt . diſcedite ſegnes .
Non ſunt hæc timidis ſigna ferenda uiris .
Nox & hyems :longeq; uiæ: ſæuiq; labores
Mollibus his caſtris & dolor omnis adeſt .
Sæpe feres imbrem cæleſti nube ſolutum .
Frigidus in nuda ſæpe iacebis humo .
Cynthius admeti uaccas pauiſſe per æſtus
Fertur: & in parua delituiſſe caſa.
Quod phœbum decuit: quem nō decet? exue faſtu
Curam manſuri quiſquis amoris habes .
Si tibi per tutum: placitumq; negabitur ire
Atq; erit oppoſita ianua fulta ſera.
At tu per præceps tecto delabere aperto .
Det quoq; furtiuas alta feneſtra uias.
Læta erit ut cauſam tibi ſe ſciet eſſe periclī:
Hoc dominæ certi pignus amoris erit .

Sæpe tua poteras læandre carere puella.
Tranabas: animum nosset ut illa tuum.
Nec pudor ancillas (ut quæq; erit) ordine prima.
Nec tibi sit seruos demeruisse pudor.
Nomine quenq; suo (nulla est iactura) salura.
Iunge tuas humiles ambitiose manus.
Sed tamen & seruo (leuis est impensa) roganti:
Porrige fortunæ munera parua tuæ.
Porrige & ancillæ: quæ pœnas luce pependit
Lusa maritali gallica ueste manus.
Fac plebem (mihi crede) tuam. sit semper in illa
Ianitor: & thalami qui iacet ante fores.
Nec dominam iubeo precioso munere dones.
Parua: sed e paruis callidus apta dato.
Dum bene diues ager: dum rami pondere nutant
Afferat in calatho rustica dona puer.
Rure suburbano poteris tibi dicere missa:
Illa uel in sacra sint licet empta uia.
Afferat aut nuas: aut quas amaryllis amabat.
At nunc castaneas: nunc amat illa nuces.
Quin etiam turdoq; licet: missaq; corona
Te memorem dominæ testificere tuæ.
Turpiter his emitur spes mortis: & orba senectus.
Ah pereant: per quos munera crimen habent.
Quid tibi præcipiã teneros quoq; mittere uetus?
Hei mihi non multum carmen honoris habet.
Carmina laudantur: sed munera magna petuntur
Dummodo sit diues barbarus ille placet.
Aurea sunt uere nunc sæcula plurimus auro
Venit honos. auro conciliatur amor.
Ipse licet uenias musis comitatus homere:
Si nihil attuleris: ibis homere foras.
Sunt tamen & doctæ rarissima turba puellæ.
Altera non doctæ: sed tamen esse uolunt.
Vtraq; laudetur per carmina. carmina lector
Commendet dulci qualiacunq; sono.
His ergo: aut illis uigilatum carmen in ipsas
Forsitan exigui muneris instar erit.
At: quod eris per te facturus: & utile credis:
Id tua te facito semper amica roget.
Libertas alicui fuerit promissa tuorum:
Hanc tamen a domina fac petat ille tua.
Si pœnam seruo: si uincula sæua remittis:

Quod facturus eras: debeat illa tibi.
Vtilitas tua sit. titulus donetur amicæ.
Perde nihil. partes illa potentis agat.
Sed te cuicunq; est retinendæ cura puellæ:
Attonitum forma fac putet esse sua.
Siue erit in tyriis: tyrios laubabis amictus.
Siue erit in chois: choa decere puta.
Aurata est: ipso tibi sit precioſior auro.
Gausapa si sumit: gausapa sumpta proba.
Astiterit tunicata (moues incendia) clama.
Sed timida caueat frigora uoce roga.
Compositum discrimen erit: discrimina lauda.
Torserit igne comam: torte capille places.
Brachia saltantis: uocem mirare canentis.
Et: cum desierit: uerba querentis habe.
Ipsos concubitus: ipsum uenerere licebit:
Quod iuuat: & quædam gaudia uoce notes.
Si fuerit torua uiolentior ipsa meduſa:
Fiet amatori lenis & æqua suo.
Tantum ne pateas uerbis simulator in illis
Effice: nec uultu destrue dicta tuo.
Si latet ars: prodest affert deprensa pudorem.
Atq; adimit merito tempus in omne fidem.
Sæpe sub autūno: cum formoſiſſimus annus:
Plenaq; purpureo subrubet uua mero:
Quū mō frigoribus premimur: mō soluimur æstu:
Aere non certo corpora languor habet:
Illa quidem ualeat. sed: si male sana cubabit:
Et uicium cæli senserit ægra sui:
Tunc amor & pietas tua sit manifesta puellæ.
Tunc sere: quæ plena postmodo falce metas.
Nec tibi morosi ueniant fastidia morbi.
Perq; tuas fiant: quæ sinet ipsa: manus.
Et uideat flentem: nec tedeat oscula ferre.
Et sicco lachrymas combibat ore tuas.
Multa uoue: sed cuncta palam. quotiensq; libebit
Quæ referas illi somnia læta uide.
Et ueniat: quæ lustret anus lectumq;: locumq;.
Præferat & tremula sulphur & oua manu.
Omnibus his inerunt gratæ uestigia curæ.
In tabulas multis hæc uia fecit iter.
Ne tamen officiis odium quæratur ab ægra:
Sit suus in blanda sedulitate modus.

Ne ue cibos prohibe: nec amari pocula ſucci
Porrige. riualis miſceat illa tuus.
Sed non: quo dederas a littore carbaſa: uento
Vtendum: medio cum potiare freto.
Dum nouus errat amor: uires ſibi colligit uſu.
Si bene nutrieris tempore: firmus erit.
Quem taurum metuis: uitulum mulcere ſolebas.
Sub qua nunc recubas arbore: uirga fuit.
Naſcitur exiguus: ſed opes acquirit eundo.
Quaq; uenit: multas accipit amnis aquas.
Fac tibi conſueſcat. nihil aſſuetudine maius:
Quam tu dum capias: tædia nulla fuge.
Te ſemper uideat: tibi ſemper præbeat aures.
Exhibeat uultus noxq; dieſq; tuos.
Cum tibi maior erit fiducia poſſe requiri:
Tunc procul abſenti cura futurus eris.
Da requiem. requietus ager bene credita reddit.
Terraq; cæleſtes arida ſorbet aquas.
Phyllida demophoon præſens moderatius uſſit.
Exarſit uelis actius illa datis.
Penelopen abſens ſollers torquebat ulyxes.
Phylacides aderat laodamia tuus.
Sit mora tuta breuis. lenteſcunt tempore curæ.
Vaneſcitq; abſens: & nouus intrat amor.
Dum menelaus abeſt: helene ne ſola iaceret:
Hoſpitis eſt tepido nocte recepta ſinu.
Quis ſtupor hic menelae fuit? tu ſolus abibas.
Iiſdem ſub tectis hoſpes & uxor erant.
Accipitri timidas credis furioſe columbas.
Plenum montano credis ouile lupo.
Nil helene peccat. nil hic committit adulter.
Quod tu: quod faceret quilibet. ille facit.
Cogis adulterium dando tempuſq; locumq;.
Quo: niſi conſilio eſt uſa puella tuo.
Quid faciat? uir abeſt. & adeſt nō ruſticus hoſpes.
Et timet in uacuo ſola cubare toro.
Viderit atrides helenen. ego crimine ſoluo.
Vſa eſt humani cōmoditate uiri.
Sed neq; fuluus aper media tam ſæuus in ira eſt:
Fulmineo rabidos dum rotat ore canes.
Nec lea: cum catulis lactentibus ubera præbet:
Nec breuis ignaro uipera læſa pede:
Fœmina q̄ ſocii deprenſa pellice lecti

Ardet.& in uultu pignora mentis habet.
In ferrum :flammaſq; ruit. poſitoq; decore
Fertur:ut aonii cornibus icta dei.
Coniugis admiſſum:uiolataq; iura mariti
Barbara per natos phaſias ulta ſuos.
Altera dira parens hæc eſt:quam cernis:hirundo.
Aſpice.ſignatum ſanguine pectus habet.
Hoc bene compoſitos:& firmos rumpit amores.
Crimina ſunt cautis iſta timenda uiris.
Nec mea uos uni donat cenſura puellæ:
Dii melius:uix hoc nupta tenere poteſt.
Ludite.ſed furto celetur culpa modeſto.
Gloria peccati nulla petenda tui eſt.
Nec dederis munus:cognoſce quod altera poſcit.
Nec ſint nequitiæ tempora certa tuæ.
Et ne te capiat latebris ſibi fœmina notis:
Non uno eſt omnis conuenienda loco.
Et quotiens ſcribis:totas prius ipſe tabellas
Inſpice.plus multæ:q̃ ſibi miſſa:legunt.
Læſa uenus iuſta arma mouet:telumq; remittit.
Et modo quod queſta eſt:ipſe querare:facit.
Dum fuit atrides una contentus:& illa
Caſta fuit:uicio eſt improba facta uiri.
Audierat laurumq; manu:uittaſq; ferentem
Pro nata chryſen non ualuiſſe ſua.
Audierat lyrneſſi tuos abducta dolores:
Bellaq; per turpes longius iſſe moras.
Nec tantum audierat.priameida uiderat ipſa.
Victor erat prædæ præda pudenda ſuæ.
Inde thyeſtiaden animo thalamoq; recepit.
Et male peccantem tyndaris ulta uirum eſt.
Quæ bene celaris:ſi qua tamen acta patebunt:
Illa licet pateant:tu tamen uſq; nega.
Tum neq; ſubiectus:ſolito neq; blandior eſto:
Hæc animi multum ſigna nocentis habent.
Sed lateri nec parce tuo.pax omnis in uno eſt
Concubitu:prior eſt inficianda uenus.
Sunt:qui præcipiant herbas ſaturea nocentes
Sumere:iudiciis iſta uenena meis:
Aut piper urticæ mordacis ſemĩne miſcent:
Tritaq; in annoſo flaua pyretra mero.
Sed dea nec patitur ſic ad ſua gaudia cogi:
Colle ſub umbroſo quam tenet altus eryx.

Candidus alcathoe qui mittitur urbe pelasga
Bulbus: & ex horto quæ uenit herba salax.
Quaq; sumantur: sumantur hymettia mella:
Quasq; tulit folio pinus acuta nuces.
Docta quid ad magicas erato diuerteris artes?
Interior curru meta tenenda meo est.
Qui modo celabas monitu tua crimina nostro
Flecte iter. & monitu detege furta meo.
Nec leuitas culpanda mea est. non semper eodem
Impositos uento panda carina uehit.
Nam modo threitio borea: modo currimus euro.
Sæpe tument zephyro lintea: sæpe noto
Aspice: ut in curru modo det flu: tantia rector
Lora: modo admissos arte retentet equos.
Sunt: quibus ingrate timida indulgentia seruit.
Et: si nulla subest æmula: languet amor.
Luxuriant animi rebus plerunq; secundis.
Nec facile est æqua commoda mente pati.
Vt leuis absumptis paulatim uiribus ignis
Ipse latet: sūmo cādet in igne cinis:
Sed tamen extinctas admoto sulfure flammas
Inuenit. & lumen quod fuit ante: redit.
Sic: ubi pigra situ: securaq; pectora torpent:
Acribus est stimulis eliciendus amor.
Fac timeat de te tepidamq; recalface mentem.
Palleat indicio criminis illa tui.
O quantū: & quotiens numero cōprendere nō est
Felicem: de quo læsa puella dolet.
Quæ simul inuitas crimen peruenit ad aures:
Excidit: & miseras uoxq; colorq; fugit.
Ille ego sim: cuius laniet furiosa capillos.
Ille ego sim: teneras cui petat ungue genas:
Quem uideat lachrymās: quē toruis spectet ocellis
Quo sine non possit uiuere: posse uelit.
Si spatium quæras: breue sit: quo læsa queratur.
Ne uires lenta colligat ira mora.
Candida iam dudum cingantur colla lacertis.
Inq; tuos flens est accipienda sinus.
Oscula da flenti: ueneris da gaudia flenti.
Pax erit. hoc uno soluitur ira modo.
Cum bene sæuierit: cum certa uidebitur hostis:
Tunc pete concubitus fœdera: mitis erit.
Illic depositis habitat concordia telis.

Illo(crede mihi)gratia nata loco eſt.
Quæ modo pugnarunt:iungunt ſua roſtra colũbæ:
Quarum blanditias uerbaq; murmur habet.
Prima fuit rerum confuſa ſine ordine moles.
Vnaq; erat facies ſidera:terra:fretum.
Mox cælũ impoſitũ ẽ terris:humus æquore cĩcta ẽ.
Inq; ſuas partes ceſſit inane chaos.
Silua feras:aer uolucres accepit habendas.
In liquida piſces delituiſtis aqua.
Tum genus humanum ſolis errabat in agris.
Idq; meræ uires & rude corpus erat.
Silua domus fuerat:cibus herba:cubilia frondes.
Iamq; diu nulli cognitus alter erat.
Blanda truces animos fertur molliſſe uoluptas:
Conſtiterant uno fœmina uirq; loco.
Quid facerent ipſi:nullo didicere magiſtro.
Arte uenus nulla dulce peregit opus.
Ales habet quod amet:cũ quo ſua gaudia iungat.
Inuenit in media fœminã piſcis aqua.
Gerua parem ſequitur ſerpens ſerpente tenetur.
Hæret adultero cum cane nexa canis.
Læta ſalitur ouis.tauro quoq; læta iuuenca eſt.
Suſtinet immundum ſima capella marem.
In furias agitantur equæ.ſpacioq; remoto
Per loca diuiduos amne ſequuntur equos.
Ergo age & iratæ medicamina fortia præbe.
Illa feri requiem ſola doloris habent.
Illa machaonios ſuperant medicamina ſuccos.
His:ubi peccaris:reſtituendus eris.
Hæc ego cum canerem:ſubito manifeſtus apollo
Mouit inauratæ pollice fila lyræ.
In manibus laurus:ſacris inducta capillis
Laurus erat.uates ille uidendus adit.
Is mihi laſciui dixit præceptor amoris:
Duc age diſcipulos ad mea templa tuos:
Eſt ibi diuerſum fama celebrata per orbem
Littera:cognoſci quæ ſibi quenq; iubet.
Qui ſibi notus erit:ſolus ſapienter amabit.
Atq; opus ad uires exiget omne ſuas.
Cui faciem natura dedit:ſpectetur ab illa.
Cui color eſt:humero ſæpe patente cubet.
Qui ſermone placet:taciturna ſilentia rumpat.
Qui canit:arte canat.qui bibit:arte bibat.

Sed neq; declament medio ſermone diſerti.
Nec ſua non ſanus ſcripta poeta legat.
Sic monuit phœbus. phœbo parete monenti.
Certa dei ſacro eſt huius in ore fides.
Ad propiora uocor. quiſquis ſapienter amabit:
Vincet. & e noſtra: quod petet: arte feret.
Credita non ſemper ſulci cum fœnore reddunt.
Nec ſemper dubias adiuuat aura rates.
Quod iuuat: exiguũ. plus eſt: quod lædat amãtes.
Proponant animo multa ferenda ſuo.
Quot lepores in atho: quot apes paſcũtur in hybla:
Cærula quot baccas palladis arbor habet:
Littore quot conchæ: tot ſunt in amore dolores.
Quæ patimur: multo ſpicula felle madent.
Dicta erit iſſe foras: quam tu fortaſſe uidebis
Iſſe foras. & tu falſa uidere puta.
Clauſa tibi fuerit promiſſa ianua nocte:
Perfer: & in munda ponere corpus humo.
Forſitan & uultu mendax ancilla ſuperbo
Dicet: quid noſtras obſidet iſte fores?
Poſtibus & diræ precibus blandire puellæ.
Et capiti demptas in fore pone roſas.
Cum uolet: accedes. cum te uitabit: abibis.
Dedecet ingenuos tædia ferre ſui.
Effugere hinc non eſt. quare tibi poſſit amica
Dicere. non omni tempore ſenſus obeſt.
Nec male dicta puta: nec uerbera ferre puellæ
Turpe: nec ad teneros oſcula ferre pedes.
Quid moror in paruis? animus maioribus inſtat.
Magna canam. toto pectore uulgus ades.
Ardua molimur. ſed nulla: niſi ardua uincunt.
Difficilis noſtra poſcitur arte labor.
Riualem patienter habe: uictoria tecum
Stabit. eris magni uictor in arce iouis.
Hæc tibi non hominem: ſed quercus crede pelaſgas
Dicere. nil iſtis ars mea maius habet.
Innuet illa: feras. ſcribet: ne tange tabellas.
Vnde uolet: ueniat. quaq; libebit: eat.
Hæc in legitima præſtant uxore mariti:
Quum tener ad partes tu quoq; ſõne uenis.
Hac ego confiteor non ſum perfectus in arte.
Quid faciam? monitis ſum minor ipſe meis.
Me ne palam noſtræ det quiſq̃ ſigna puellæ?

Et patiar: ne me quolibet ira ferat?
Oscula uir dederat(memini)suus.oscula questus
Sum data.barbarie noster abundat amor.
Non semel hoc uitium nocuit mihi.doctior ille est:
Quo ueniunt alii conciliante uiri.
Sed melius nescisse fuit:sine furta tegantur.
Nec fugiat uicto falsus ab ore pudor.
Quo magis o iuuenes deprendere parcite uestras.
Peccent. peccantes uerba dedisse putent.
Cresci amor prensis: ubi par fortuna duorum est.
In causam damni perstat uterq; sui.
Fabula narratur toto notissima cælo:
Mulciberis capti marsq; uenusq; dolis.
Mars pater insano ueneris turbatus amore
De duce terribili factus amator erat.
Nec uenus oranti (nec enim dea mollior ulla est)
Rustica gradiuo:difficilisq; fuit.
Ah quotiens lasciua pedes risisse mariti
Dicitur:& duras igne:uel arte manus.
Marte palam simul est uulcanū imitata:decebat.
Multaq; cum forma gratia mixta fuit.
Sed bene concubitus primo celare solebant.
Plena uerecundi culpa pudoris erat.
Indicio solis(quis solem fallere posset?)
Cognita uulcano cōiugis acta suæ.
Quā mala sol exēpla moues pete munus ab ipsa.
Et tibi:si taceas:quod dare possit:habet.
Mulciber obscuros lectum circaq; superq;
Disponit laqueos. lumina fallit opus.
Fingit iter lemnon.uenium ad fœdus amantes.
Implicati laqueis nudus uterq; iacent.
Conuocat ille deos. præbent spectacula capti.
Vix lachrymas uenerem continuisse putant.
Non uultus texisse suos. non denicq; possunt
Partibus obscœnis opposuisse manus.
Hic aliquis ridens:in me fortissime mauors:
Si tibi sunt onera: uincula transferat.
Vix precibus neptune tuis captiua resoluit
Corpora: mars creten occupat:illa paphon.
Hoc tibi profecto uulcane: quod ante tegebant:
Liberius faciunt:& pudor omnis abest.
Sæpe tamen demens stulte feciisse fateris.
Teq; ferunt iræ pœnituisse tuæ.

Hæc uetui . uos ecce uetat deprenſa dione
Inſidias illas : quas tulit ipſa : dare .
Nec uos riuali laqueos diſponite . nec uos
Excipite arcana uerba notata manu.
Iſta uiri captent : ſi iam captanda putabunt :
Quos faciet iuſtos ignis & unda uiros .
Eniterum teſtor : nihil hic : niſi lege remiſſum:
Luditur in noſtris inſtita nulla iocis .
Quis cereris ritus audet uulgare profanus?
Magnaq; threicia ſacra reperta ſamo ?
Eximia eſt uirtus præſtare ſilentia rebus .
At contra grauis eſt culpa tacenda loqui .
O bene: q fruſtra captatis arbore pomis
Tantalus in media garrulus aret aqua .
Præcipue cytharea iubet ſua ſacra taceri.
Admoneo : ueniat ne quis ad illa loquax .
Condita ſi non ſunt ueneris myſteria ciſtis:
Nec caua uæſanis ictibus æra ſonant :
Attamen inter nos medio uerſantur in uſu .
Sed ſic inter nos : ut latuiſſe uelint .
Ipſa uenus pubem quotiens uelamina ponit :
Protegitur leua ſemireducta manu .
In medio : paſſimq; coit pecus : hoc quoq; uiſo
Auertit uultus ſæpe puella ſuos.
Conueniunt thalami furtis & ianua noſtris .
Parſq; ſub iniecta ueſte pudenda latet .
Et ſi non tenebras : at quiddam nubis opacæ
Quærimus: atq; aliquid luce patére minus
Tum quoq; cum ſolé nõdum prohibebat :& ibrẽ
Tegula: ſed quercus tecta cibumq; dabat :
In nemore: atq; antris: nõ ſub ioue iũcta uoluptas.
Tanta rudi populo cura pudoris erat .
At nunc nocturnis titulos imponimus actis .
Atq; emitur magno nil: niſi poſſe loqui .
Scilicet excuties omnes: ubi quæq; puella eſt:
Cuilibet ut dicas: hæc quoq; noſtra fuit
Nec deſunt: quas tu digitis oſtendere poſſis .
Nec q̃q̃ attigeris : fabula turpis erit .
Parua queror. fingũt quædam: quæ uera negarent.
Et nulli non ſe concubuiſſe ferunt .
Corpore ſi nequeunt: quod poſſũt: nomine tãgũt.
Famaq; non facto crimine crimen habet.
Vnunc claude fores cuſtos odioſe puellæ.

Et centum duris postibus adde seras :
Quid tuti supereſt: ubi nominis extat adulter ?
Et credi: quod non contigit: esse cupit.
Nos etiam ueros parce profitemur amores.
Tectaq; sint solida mystica furta fide.
Parcite præcipue uicia exprobrare puellis :
Vtile quæ multis dissimulasse fuit.
Nec suus andromede color est obiectus abillo:
Mobilis in gemino cui pede penna fuit.
Omnibus andromache uisa est spatiosior æquo.
Vnus qui modicam diceret: hector erat.
Quod male fers. assuesce. feres. bene multa uetustas
Lenit. at incipiens omnia sentit amor.
Dum nouus in uiridi coalescit cortice ramus:
Concutiat tenerum quælibet aura: cadet.
Mox etiam uentis spatio durata resistit.
Firmaq; adoptiuas arbor habebit opes.
Eximit ipsa dies omnis de corpore mendas.
Quodq; fuit uicium: desinit esse mora.
Ferre nouæ nares taurorum terga recusant.
Assiduo domitas tempore fallit odor.
Nominibus mollire licet mala. fusca uocetur:
Nigror illyrica cui pice sanguis erit.
Si læta est: ueneri similis. si flaua: mineruæ.
Sit gracilis: macie quæ male uisa sua est .
Dic agilem: quæcūq; breuis. quæ turgida plenam.
Et lateat uicium proximitate boni.
Nec quotus annus eat. nec quo sit nata : require :
Consule: quæ rigidus munera censor habet :
Præcipue si flore caret: meliusq; peractum est
Tempus. & albentes iam ligat illa comas.
Vtilis o iuuenes aut hæc: aut serior ætas .
Iste feret segetes: iste serendus ager.
Dum uires: annicq; sinunt . tolerate labores .
Iam uenit tacito curua senecta pede .
Aut mare nauigis: aut uomere scidite terram :
Aut fera belligeras addite in arma manus :
Aut latus & uires: operamq; afferte puellis .
Hæc quoq; militia est: hæc quoq; quærit opes.
Adde: q; est illis operum prudentia maior .
Solus & artifices qui facit: usus adest .
Illæ munditiis ānorum damna rependunt .
Et faciunt cura: ne uideantur anus .

Vtq; uelis uenerem iungunt per mille figuras.
Inueniet plures nulla tabella modos.
Illis ſentitur non iritata uoluptas.
Quod iuuat ex æquo fœmina uirq; ferunt.
Odi concubitus: qui non utrinq; reſoluunt.
Hoc eſt: cur pueri tangar amore minus.
Odi quæ præbet: quia ſcit præbere neceſſe.
Siccaq; de lana cogitat illa ſua.
Quæ datur officio non eſt mihi grata uoluptas.
Officium faciat nulla puella mihi.
Me uoces audire iuuat ſua gaudia faſſas.
Vtq; morer: meme: ſuſtineãq;: roget.
Aſpiciam dominæ uictos amentis ocellos.
Langueat: & tangi ſe uetet illa diu.
Hæc bona non primæ tribuit natura iuuentæ:
Quæ cito poſt ſeptem luſtra uenire ſolent.
Qui ꝑperãt: noua muſta bibant: mihi fundat au[illegible]
Conſulibus priſcis condita teſta merum.
Nec platanus: niſi ſera poteſt obſiſtere uento.
Et lædunt nudos prata nouella pedes.
Scilicet hermionen helenæ præponere poſſes?
Et melior gorge: q̃ ſua mater erat?
Ad uenerem quicunq; uoles attingere ſeram:
Si modo duraris: præmia digna feres.
Conſcius ecce duos accepit lectus amantes.
Ad thalami clauſas muſa reſiſte fores.
Sponte ſua ſine te celeberrima uerba loquentur.
Nec manus in lecto leua iacebit iners.
Inuenient digiti: quid agant in partibus illis:
In quibus occulte ſpicula tingit amor.
Fecit in andromachẽ prius hoc fortiſſimus hector.
Non ſolum bellis utilis ille fuit.
Fecit & in capta lyrneſſide magnus achilles:
Cum premeret mollem lapſus ab hoſte torum.
Illis te manibus tangi briſei ſinebas:
Imbutæ phrygia quæ nece ſemper erant.
An fuit hoc ipſum: quod te laſciua iuuaret
Ad tua uictrices membra uenire manus?
Crede mihi ueneris non eſt properanda uoluptas:
Sed ſenſim tarda perficienda mora.
Cum loca reppereris: quæ tangi fœmina gaudet:
Non obſtet: tangas quo minus illa: pudor.
Aſpicies oculos tremulo fulgore micantes:

Vt ſol in liquida ſæpe refulget aqua.
Accedant queſtus : accedat amabile murmur .
Et dulces gemitus: aptaq; uerba ioco .
Sed neq; tu dominam uelis maioribus uſus
Deſine. nec curſus ante eat illa tuos .
Ad metam properate ſimul. tunc plena uolupras :
Cum pariter uicti fœmina uirq; iacent.
Hic tibi ſeruandus tenor eſt : quũ libera dantur
Otia: furtiuũ nec timor urget opus .
Cum mora nõ tuta eſt : totis incumbere remis
Vtile. & admiſſo ſubdere calcar equo .
Finis adeſt operi . palmam date grata iuuentus .
Sertaq; odoratæ myrtea ferte comæ .
Quantus apud danaos podalirius arte medendi :
Aeacides dextra : pectore neſtor erat :
Quantus erat calchas extis : telamonius armis :
Automedon curru : tantus amator ego .
Me uatem celebrate uiri . mihi dicite laudes .
Cantetur toto nomen in orbe meum .
Arma dedi uobis : dederat uulcanus achilli .
Vincite muneribus : uicit ut ille: datis .
Sed quicunq; meo ſuperant amazona ferro :
Inſcribat ſpolijs naſo magiſter erat.
Ecce rogant teneræ : ſibi dem præcepta puellæ .
Vos eritis chartæ proxima cura meæ .

PVBLII OVIDII NASONIS DE ARTE AMANDI LIBER TERTIVS .

Arma dedi danais in amazonas.
arma ſuperſunt:
Quæ tibi dem: & turbæ
pentheſilea tuæ.
Ite in bella pares. uincant: quibus alma dione
Fauerit: & toto qui uolat orbe puer .
Non erat armatis æquum concurrere nudas .
Sic etiam uobis uincere turpe uiri .
Dixerit e multis aliquis : cur uirus in angues
Adiicis ? & rabidæ tradis ouile lupæ ?
Parcite paucarum diffundere crimen in omnis.
Spectetur meritis quæq; puella ſuis :
Si minor atrides helenen : heleneſq; ſororem
Quo premat atrides crimine maior habet :

Si ſcelere œclides talaoniæ eriphyles
Viuus & in uiuis ad ſtyga uenit equis:
Eſt pia penelope luſtris errante duobus:
Et totidem luſtris bella gerente uiro.
Reſpice phylaciden: & quæ comes iſſe marito
Fertur: & ante annos occubuiſſe ſuos.
Fata pheræacidæ coniunx pagaſæa redemit.
Proq; uiri eſt uxor funere lata ſui.
Accipe me capaneu: cineres miſcebimus inquit
Iphias. in medios deſiluitq; rogos.
Ipſa quoq; & uultu eſt: & nomine fœmina uirtus.
Nec mirum: populo ſi placet illa ſuo.
Non tamen hæ mentes noſtra poſcuntur ab arte.
Conueniunt cymbæ uela minora meæ.
Nil niſi laſciui per me diſcuntur amores.
Fœmina præcipio quo ſit amanda modo.
Fœmina nec flammas: nec ſæuos excutit arcus.
Parcius hæc uideo tela nocere uiris.
Sæpe uiri fallunt: teneræ non ſæpe puellæ.
Paucaq; ſi quæras: crimina fraudis habent.
Phaſiaden matrem fallax dimiſit iaſon.
Venit in æſonios altera nupta ſinus.
Quantum ad te theſeu uolucres ariadna marinas
Pauit in ignoto ſola relicta loco.
Quære: nouem cur iſſe uices dicatur: & audi
Depoſitis ſiluas phyllida fleſſe comis.
Et famam pietatis habet. tamen hoſpes & enſem
Præbuit: & cauſam mortis eliſa tuæ.
Quid uos perdiderit dicam. neſciſtis amare.
Defuit ars uobis. arte perennat amor.
Nunc quoq; neſcirent: ſed me cytherea docere
Iuſſit. & ante oculos conſtitit illa meos.
Tu mihi quid miſeræ dixit meruere puellæ?
Traditur armatis uulgus inerme uiris.
Illos artifices gemini fecere libelli.
Hæc quoq; pars monitis etudienda tuis.
Probra therapneæ qui dixerat ante maritæ:
Mox cecinit laudes, ſperiore lyra.
Si bene te noſti. cultas ne læde puellas.
Gratia: dum uiuis: iſta petenda tibi eſt.
Dixerat: & myrti (myrto nam uincta capillos
Conſtiterat) folium granaq; pauca dedit.
Senſimus acceptis numen. quum purior æther

Fulsit. & e toto pectore cessit onus.
Dum facit ingenium: petite hinc præcepta puellæ:
Quas pudor & leges & sua iura sinunt.
Venturæ memores iam nunc estote senectæ.
Sic nullum uobis tempus abibit iners.
Dum licet: & ueros etiam nunc editis annos:
Ludite. eunt anni more fluentis aquæ.
Nec quæ præterit: iterū reuocabitur unda.
Nec quæ præteriit: hora redire potest.
Vtendum est ætate. cito pede labitur ætas.
Nec bona tam sequitur: q̄ bona prima fuit.
Hos ego: qui canent frutices uiolaria uidi.
Hac mihi de spina grata corona data est.
Tempus erit: quo tu: quæ nunc excludis amātes:
Frigida deserta nocte iacebis anus.
Nec tua frangetur nocturna ianua rixa.
Sparsa nec inuenies limina mane rosa.
Quam cito me miserum laxantur corpora rugis.
Et petit in nitido qui fuit ore color.
Quasq; fuisse tibi canas a uirgine iuras:
Spargentur subito per caput omne comæ.
Anguibus exuitur tenui cum pelle uetustas.
Nec faciunt ceruos cornua iacta senes.
Nostra sine auxilio fugiunt bona. carpite florem:
Qui nisi carptus erit: turpiter ipse cadet.
Adde: q̄ & partus faciunt breuiora iuuentæ
Tempora. continua messe senescit ager.
Lamius endymion non est tibi luna pudori.
Nec cephalus roseæ præda pudenda deæ.
Vt taceam de te: quem nunc quoq; luget adoni:
Vnde habet æneam: hermionenq; uenus?
Ite per exemplum genus o mortale dearum.
Gaudia nec cupidis uestra negate uiris.
Vt iam decipiant: quid perditis? omnia constant.
Mille licet sumant: deperit inde nihil.
Conteritur ferrum: silices tenuantur ab usu.
Sufficit. & damni pars caret illa metu.
Quis uetet apposito lumen de lumine sumi?
Quisue cauo uastas in mare seruat aquas?
Et tamen ulla uiro mulier non expedit inquit:
Quid nisi quam sumis dic mihi perdis aquam?
Nec uos prostituit mea uox. sed uana timete
Damna uetat. damnis munera uestra carent.

Sed me flaimnibus uenti maioris iturum
Dum ſumus in portu prouehat aura leuis.
Ordiar a cultu. cultis bene liber ab uuis
Prouenit: & culto ſtat ſeges alta ſolo.
Forma dei munus. forma quota quæq; ſuperbit.
Pars ueſtrum tali munere magna caret.
Cura dabit faciem. facies neglecta peribit:
Idaliæ ſimilis ſit licet illa deæ.
Corpora ſi ueteres non ſic coluere puellæ:
Nec ueteres cultus ſic habuere uiri.
Si fuit andromache tunicas induta ualentes:
Quid mirum? duri militis uxor erat.
Sul cet aiaci coniunx ornata ueniret:
Cui tegmen ſeptem terga fuere boum.
Simplicitas rudis ante fuit: nunc aurea roma eſt:
Et magnas domiti poſſidet orbis opes.
Aſpice: quæ nunc ſũt capitolia: quæq; fuerunt.
Alterius dices illa fuiſſe iouis.
Curia conſilio nunc eſt digniſſima tanto:
De ſtipula tatio regna tenente fuit.
Quæ nunc ſub phœbo: ducibuſq; palatia fulgent:
Quid niſi araturis paſcua bobus erant?
Priſca iuuent alios: ego me nunc deniq; natum
Gratulor. hæc ætas moribus apta meis.
Non quia nunc terræ lentũ ſubducitur aurum:
Lectaq; diuerſo littore concha uenit.
Nec quia decreſcunt effoſſo marmore montes:
Nec quia cæruleæ mole fugantur aquæ.
Sed quia cultus adeſt: nec noſtros manſit in annos
Ruſticitas priſcis illa ſuperſtes auis.
Vos quoq; non caris aures onerate lapillis:
Quos legit in uiridi decolor indus aqua.
Nec prodite graues inſuto ueſtibus auro.
Per quas nos petitis: ſæpe fugatis: opes.
Mundiciis capimur. non ſint ſine lege capilli.
Admotæ formam dantq; negantq; manus.
Nec genus ornatus unum eſt quod quãq; decebit:
Eligat: & ſpeculum conſulat ante ſuum.
Longa probat facies capitis diſcrimina puri.
Sic erat ornatis laodomia comis.
Exiguum ſumma nodum ſibi fronte relinqui:
Vt pateant aures ora rotunda uolunt.
Alterius crines humero iactentur utro

Talis es assumpta phœbe canore lyra.
Altera succinctæ religetur more dianæ:
Vt solet: attonitas cum petit illa feras.
Hanc decet inflatos laxe iacuisse capillos:
Illa sit astrictis impedienda comis.
Hanc decet ornari testudine cyllenæa.
Sustineat similes fluctibus illa sinus.
Sed neq; ramosa numerabis in ilice glandes:
Nec quot apes hyblæ: nec quot in alpe feræ.
Nec mihi tot cultus numero comprendere fas est.
Aducit ornatus proxima quæq; dies.
At neglecta decet multas coma. sæpe iacere
Hesternam credas: illa repexa modo est.
Ars casum simulet. sic capta uidit in urbe
Alcides iolen. hanc ego dixit amo.
Talem te bacchus satyris clamantibus heuoe
Sustulit in currus gnosi relicta suos.
O quantum indulget uestro natura decori:
Quarum sunt multis damna pianda modis.
Nos male detegimur: raptiq; ætate capilli:
Vt borea frondes excutiente cadunt.
Fœmina caniciem germanis inficit herbis.
Et melior uero quæritur arte color.
Fœmina procedit densissima crimbus emptis:
Proq; suis alios efficit ære suos.
Nec rubor est emisse palam. uenisse uidemus
Herculis ante oculos uirgineumq; chorum.
Quid de ueste loquar? non iam segmenta requiro.
Nec quæ de tyrio murice lana rubet.
Cum tot prodierint precio leuiore colores:
Quis furor est census corpore ferre suos?
Aeris ecce color tū cum sine nubibus aer:
Nec tepidus pluuias concitat auster aquas.
Ecce tibi similis: qui quondam phryxon & hellen
Diceris inonis enpuisse dolis.
Hic undas imitatur. habet quoq; nomen ab undis.
Crediderim nymphas hac ego veste tegi.
Ille crocum simulat. croceo uelatur amictu:
Rosida luciferos cum dea iungit equos.
Hic paphias myrtos: hic purpureos amethystos.
Albentes ue rosas: threiciam ue gruem.
Nec glandes amarylli tuæ: nec amygdala desunt.
Et sua uellenbus nomina cæra dedit.

Quot noua terra parit flores: quum uere tepenti
Vitis agit gemmas: pigraq; fugit hyems:
Lana tot: aut plures ſuccos bibit. elige certos.
Nam non conueniens omnibus unus erit.
Pulla decent niueas. briſeida pulla decebant.
Cum rapta eſt: pulla tum quoq; ueſte fuit.
Alba decent fuſcas. albis cephei placebas.
Sic tibi ueſtitæ preſſa ſeriphos erat.
Quam ſæpe admonui: ne trux caper iret in alas:
Ne ue forent duris aſpera crura pilis.
Sed non caucaſea doceo de rupe puellas:
Quæq; bibunt undas miſe cayce tuas.
Quid ſi præcipiam ne fuſcet inertia dentes?
Oraq; ſuſcepta mane lauentur aqua?
Scitis & inducta candorem quærere cæra.
Sanguine quæ uero non rubet: arte rubet.
Arte ſupercilii confinia nuda repletis.
Paruaq; ſincæras uelat alutha genas.
Nec pudor eſt oculos tenui ſignare fauilla:
Vel prope te nato lucide cydne croco.
Eſt mihi: quo dixi ueſtræ medicamina formæ
Paruus: ſed cura grande libellus opus.
Hinc quoq; præſidium læſæ petitote puellæ.
Non eſt pro ueſtris ars mea rebus iners.
Non tamen expoſitas menſa deprendat amator
Pyxidas. ars faciem diſſimulata iuuet.
Quem non offendat toto fæx illita uultu:
Quum fluit in tepidos pondere lapſa ſinus?
Eſopa quid redolent: q̄uis mittantur athenis:
Demptus ab immundæ uellere ſuccus ouis?
Nec coram mixtas ceruæ ſumpſiſſe medullas:
Nec coram dentes perfricuiſſe probem.
Iſta dabunt faciem. ſed erunt deformia uiſu.
Multaq; cum fiunt turpia: facta placent.
Quæ nunc nomen habent operoſi ſigna myronis:
Pondus iners quondam: duraq; maſſa fuit.
Annulus ut fiat: primo collidit̃ur aurum.
Quas geritis ueſtes: ſordida lana fuit.
Cum fieret: lapis aſper erat: nunc nobile ſignum
Nuda uenus madidas exprimit imbre comas.
Tu faciem cura: dum te dormire putemus.
Aptius a ſumma conſpiciere manu.
Cur mihi nota tui cauſa eſt candoris in ore?

Claude fores thalami: quæ rude cogis opus.
Multa uiros neſcire decet. pars maxima rerum
Offendet ſi non exteriora tegas.
Aurea quæ pendẽt ornato ſigna theatro
Aſpice q̃ tenuis bractea ligna tegat.
Sed neq; ad illa licet populo: niſi facta uenire:
Nec niſi ſũmotis forma paranda uiris.
At non pectendos coram præbere capillos:
Vt iaceant fuſi per tua colla ueto.
Illo præcipue ne ſis moroſa caueto
Tempore: nec laxas ſæpe reſolue comas.
Tuta ſit ornatrix. odi: quæ ſauciat ora
Vnguibus: & rapta brachia figit acu.
Deuouet. & tangit dominæ caput illa: ſimulq;
Plorat ad inuiſas ſanguinolenta comas.
Quæ male crinita eſt: cuſtodem in limine ponat.
Ornetur ue bonæ ſemper in æde deæ.
Dictus eram ſubito cuidam ueniſſe puellæ.
Turbida peruerſas induit illa comas.
Hoſtibus eueniat tam fœdi cauſa pudoris.
Inq; nurus parthas dedecus illud eat.
Turpe pecus mutilum: turpis ſine gramine cãpus:
Et ſine fronde frutex: & ſine crine caput.
Non mihi ueniſtis ſemele ledeq; docendæ.
Petq; fretum falſo ſidoni uecta boue.
Aut helene: quam non ſtulte menelae repoſcis.
Tu quoq; non ſtulte troice raptor habes.
Turba docenda uenit: turpes pulchræq; puellæ.
Pluraq; ſunt ſemper deteriora bonis.
Formoſæ minus artis opem: præceptaq; quærunt.
Eſt illis ſua dos forma ſine arte potens.
Cum mare compoſitum eſt: ſecurus nauita trãſit.
Quum tumet: auxiliis aſſidet ille ſuis.
Rara tamen menda facies caret. occule mendas.
Quaq; potes uicium corporis abde tui.
Si breuis es: ſedeas: ne ſtans uideare ſedere.
Inq; tuos iaceas quãtulacunq; toro.
Hic quoq; ne poſſit fieri menſura cubantis:
Iniecta lateant fac tibi ueſte pedes.
Quæ nimis eſt gracilis pleno uelamina filo
Sumat: & ex humeris laxus amictus eat.
Pallida purpureis tangat ſua corpora uirgis:
Nigrior ad pharii confuge piſcis opem.

Pes malus in niuea ſemper celetur alutha.
Arida nec uinclis crura reſolue tuis.
Conueniunt tenues ſcapulis ameletides altis.
Anguſtum circa faſcia pectus eat.
Exiguo ſignet geſtu: quodcunq; loquatur:
Cui digiti pingues: & ſcaber unguis erit.
Cui grauis oris odor: nūq̄ ieiuna loquatur.
Et ſemper ſpacio diſtet ab ore uiri.
Si niger: aut ingens: aut non erit ordine natus
Dens tibi: ridendo maxima dāna feres.
Quis credat? diſcunt etiam ridere puellæ.
Quæritur atq; illis hac quoq; parte decor.
Sint modici rictus: paruæq; utrinq; lacunæ.
Et ſūmos dentes ima labella tegant.
Nec ſua perpetuo contendāt ilia riſu:
Sed leue neſcio quid: fœmineumq; ſonet.
Eſt quæ peruerſo diſtorqueat ora cachinno:
Quum riſu læta eſt altera: flere putes.
Illa ſonat raucū quiddam: atq; inamabile ridet
Vt rudit a ſcabra turpis aſella mola.
Quo non ars penetrat? diſcunt lachrymare decēter.
Quoq; uolunt plorant tempore: quoq; modo.
Quid cum legitima fraudatur littera uoce?
Blæſaq; fit tuſſo lingua coacta ſono?
In uicio decor eſt quædam male reddere uerba.
Diſcunt poſſe minus: q̄ potuere loqui.
Omnibus his quando proſunt: impendite curam:
Diſcite fœmineo corpora ferre gradu.
Eſt & in inceſſu pars non tenenda decoris.
Allicit ignotos illa fugatq; uiros.
Hæc mouet arte latus: tunicaſq; fluentibus auras
Excipit: extenſos fertq; ſuperba pedes.
Illa uelut coniunx umbri rubicunda mariti
Ambulat. ingentes uarica fertq; gradus.
Sed ſit ut in multis modus hic quoq;. ruſticus alter
Motus in īceſſu: mollior alter erit.
Pars humeri tamen ima tui pars ſumma lacerti
Nuda ſit: a leua conſpiciendā manu.
Hoc uos præcipue niueæ decet. hic ubi uidi
Oſcula ferre humero qua patet uſq; libet:
Monſtra maris ſirenes erant: quæ uoce canora
Quaſlibet admiſſas detinuere rates.
His ſua ſiſyphides auditis pene reſoluit

Corpora: nam ſociis illita cæra fuit.
Res eſt blanda canor: diſcant cantare puellæ.
Pro facie multis uox ſua lena fuit.
Et modo marmoreis referant audita theatris:
Et modo niliacis carmina luſa modis.
Nec plectrum dextra: citharam tenuiſſe ſiniſtra
Neſciat arbitrio fœmina docta meo.
Saxa ferasq; lyra mouit rhodopeius orpheus:
Tartareoſq; lacus: tergeminumq; canem.
Saxa tuo cantu uindex iuſtiſſime matris
Fecerunt muros officioſa nouos.
Quamuis mutus erat: uoci fauiſſe putatur
Piſcis arioneæ fabula nota lyræ.
Diſce etiam duplici genialia nauplia palma
Vertere cõueniunt dulcibus illa iocis.
Sit tibi callimachi: ſit coi nota poetæ:
Sit quoq; uinoſi teia muſa ſenis.
Nota ſit & ſappho: quid enim laſciuius illa?
Cui ue pater uafri luditur arte getæ.
Et teneri poſſis carmen legiſſe properti.
Siue aliquid galli: ſiue tibulle tuum.
Dictæq; uarronis fuluis inſignia uillis
Vellera germanæ phrixe petenda tuæ.
Et profugum ænean altæ primordia romæ:
Quo nullum latio clarius extat opus.
Forſitan & noſtrum nomen miſcebitur iſtis.
Nec mea lethæis ſcripta dabuntur aquis.
Atq; aliquis dicet. noſtri lege culta magiſtri
Carmina: quis partes inſtruit ille duas.
Deq; tribus libris titulus quos ſignat amorum
Elige: quod docili molliter ore legas.
Vel tibi compoſita cantetur epiſtola uoce.
Ignotum hoc aliis ille nouauit opus.
Qua phœbe uelis ita uos pia numina uatum:
Inſignis cornu bacche nouemq; deæ.
Quis dubitat? quin ſcire uelim ſaltare puellam:
Vt moueat poſito brachia iuſſa mero.
Artifices lateris: ſcænæ ſpectacula amantur.
Tantum mobilitas illa decoris habet.
Parua monere pudet: talorum dicere iactus
Vt ſciat: & uires teſſera miſſa tuas.
Et modo tris iactet numeros: modo cogitet apte
Quam ſubeat partem callida: quamq; uocet.

Cautaq; non ſtulte latronum prælia ludat:
Vnus cum gemino calculus hoſte perit.
Bellatorq; ſuo prenſus ſine compare bellet.
Aemulus inceptum ſæpe recurrat iter.
Reticuloq; pilæ leues fundantur aperto.
Nec: niſi quam tollas: ulla mouenda pila eſt.
Eſt genus in totidem tenui ratione redactum
Spicula: quot menſes lubricus annus habet.
Parua tabella capit ternos utrinq; lapillos:
In qua uicisſe eſt continuaſſe ſuos.
Mille fac eſſe iocos: turpe eſt neſcire puellam
Ludere. ludendo ſæpe paratur amor.
Sed minimus labor eſt ſapienter iactibus uti.
Maius opus mores compoſuiſſe ſuos.
Tunc ſumus incauti. ſtudioq; aperimur in ipſo.
Nudaq; per luſus pectora noſtra patent.
Ira ſubit: deforme malum: lucriq; cupido:
Iurgiaq;: & rixa: ſollicituſq; dolor.
Crimina dicuntur: reſonat clamoribus æther.
Inuocat iratos & ſibi quiſq; deos.
Nulla fides tabulis: quæ non per uota petuntur?
Et lachrymis uidi ſæpe madere genas.
Iuppiter a uobis tam turpia crimina pellat:
In quibus eſt ulli cura placere uiro.
Hos ignaui iocos tribuit natura puellis.
Materia ludunt uberiore uiri:
Sunt illis celereſq; pilæ: iaculumq;: trochiq;:
Parmaq;: & in gyros ire coactus equus.
Nec uos campus habet: nec uos gelidiſſima uirgo:
Nec tuſcus placidis deuehit amnis aquis.
At licet: & prodeſt pompeias ire per umbras:
Virginis æthereis quum caput ardet equis.
Viſite laurifero ſacrata palatia phœbo.
Ille pharethonias merſit in alta rates.
Quæq; ſoror: cõiunxq; ducis monumẽta pararunt:
Naualiq; gener cinctus honore caput.
Viſite turicremas uaccæ mẽphitidos aras.
Viſite cõſpicuis terna theatra locis.
Spectentur tepido maculatæ ſanguine arenæ:
Metaq; feruenti circumeunda rota.
Quod latet: ignotum eſt: ignoti nulla cupido.
Fructus abeſt: facies quum bona teſte caret.
Tu licet & thamyrim ſuperes: atq; orphea cantu:

Non erit ignotæ gratia magna lyræ.
Si uenerem cous nunq̃ pinxiſſet apelles:
Merſa ſub æquoreis illa lateret aquis.
Quid petitur ſacris: niſi tantum fama poetis?
Hoc uotum noſtri ſũma laboris habet.
Cura ducum fuerant olim regumq; poetæ.
Præmiaq; antiqui magna tulere chori.
Sanctaq; maieſtas: & erat uenerabile nomen
Vatibus: & largæ ſæpe dabantur opes.
Ennius emeruit calabris in montibus hortos
Contiguos pene ſcipio magne tuis.
Nunc hederæ ſine honore iacent: operataq; doctis
Cura uigil muſis nomen inertis habet.
Sed fame uigilare iuuat: quis noſſet homerum:
Ilios æternum ſi latuiſſet opus?
Quis danen noſſet? ſi ſemper clauſa fuiſſet?
Inq; ſua turri latuiſſet anus?
Vtilis eſt uobis formoſæ cura puellæ
Sæpe uagos extra limina ferre pedes.
Ad multas lupa tendit oues prædetur ut unam.
Et iouis in multas deuolat ales aues.
Se quoq; det populo mulier ſpecioſa uidendam.
Quem trahat: e multis forſitan unus erit.
Omnibus illa locis maneat ſtudioſa placendi.
Et curam tota mente decoris agat.
Caſus ubiq; ualet. ſemper tibi pendeat hamus.
Quo minime credis gurgite piſcis erit.
Sæpe canes fruſtra nemoroſis montibus errant.
Inq; plagam nullo ceruus agente cadit.
Quid minus andromede fuerat ſperare relictæ.
Quam lachrymas: ulli poſſe placere ſuas?
Funere ſæpe uiri uir queritur. ire ſolutis
Crinibus: & fletus non tenuiſſe decet.
Sed uitate uiros cultum: formamq; profeſſos:
Quiq; ſuas ponunt in ſtatione comas.
Quæ uobis dicunt: dixerunt mille puellis.
Errat: & in nulla ſede moratur amor.
Fœmina quid faciet: cum uir ſit leuior ipſa?
Forſitan & plures poſſit habere uiros?
Vix mihi credetis: ſed credite: troia maneret:
Præceptis priami ſi foret uſa ſenis.
Sunt qui mendaci ſpecie graſſantur amoris
Perq; aditus tales lucra pudenda petunt.

Nec coma uos fallat liquida nitidiſſima nardo:
Nec breuis in rugas cingula preſſa ſuas.
Nec toga decipiat filo tenuiſſima: nec ſi
Annulus in digitis alter & alter erit.
Forſitan ex horum numero cultiſſimus ille
Fur ſit: & uratur ueſtis amore tuæ.
Redde meum clamãt ſpoliatæ ſæpe puellæ:
Redde meum toto uoce boante foro.
Has uenus e templis multo radiantibus auro
Læta uidet lites: appiadeſq; deæ.
Sunt quoq; non dubia quædã mala nomina fama.
Deceptæ a multis crimen amantis habent.
Diſcite ab alterius ueſtris timuiſſe querelis:
Ianua fallaci ne ſit aperta uiro.
Parcite cecropides iuranti credere theſeo.
Quos faciet teſtes: fecit & ante deos.
Et tibi demophoon theſei criminis hæres
Phyllide decepta nulla relicta fides.
Si bene promittunt: totidem promittite uerbis:
Si dederint: & uos gaudia pacta date.
Illa poteſt uigiles flammas extinguere ueſtæ:
Et capere e templis inachi ſacra tuis.
Et dare mixta uiro tritis aconita cicutis:
Accepto uenerem munere ſiqua negat.
Fert animus propius conſiſtere. ſupprime habenas
Muſa. nec admiſſis excutiare rotis.
Verba uadum tentent alienis ſcripta tabellis.
Accipiat miſſas apta miniſtra notas.
Inſpice. quodq; leges: ex ipſis colli ge uerbis:
Fingat: an ex animo ſollicituſq; roget.
Poſtq; breuem reſcribe morã. mora ſemper amãtes
Incitat: exiguum ſi modo tempus habet.
Sed neq; te facilem iuueni promitte roganti.
Nec tamen edure: quod petit ille: nega.
Fac timeat ſperetq; ſimul: quotienſq; remittes:
Spes magis hinc ueniat certa: minorq; metus:
Munda ſed e medio conſuetaq; uerba puellæ
Scribite. ſermonis publica uerba placent.
Ah quotiens dubiis ſcriptis exarſit amator:
Et nocuit formæ barbara lingua bonæ.
Sed quoniam q̃uis uitæ careatis honore:
Eſt uobis ueſtros fallere cura uiros:
Ancillæ puerq; manus ferat arte tabellas.

Pignora nec puero credite ueſtra nouo.
Vidi ego pallentes iſto terrore puellas:
Seruitium miſeras tempus in omne pati.
Perfidus ille quidem: qui talia pignora ſeruat:
Sed tamen ætnei fulminis inſtar habet.
Iudice me fraus eſt conceſſa repellere fraudem.
Armaq; in armatos ſumere iura ſinunt.
Ducere conſueſcat multas manus una figuras.
Ah pereant: per quos iſta monenda mihi.
Nec niſi deletis tutum eſt reſcribere cæris.
Nec teneat geminas una tabella manus.
Fœmina dicatur ſcribentis ſemper amator.
Illa ſit in ueſtris qui fuit ille notis.
Sed licet a paruis animum ad maiora referre:
Plenaq; curuato pandere uela ſinu.
Pertinet ad faciem rabidos compeſcere mores.
Candida pax homines: trux decet ira feras:
Ora tument ira: nigreſcunt ſanguine uenæ:
Lumina gorgoneo ſæuus igne micant.
Procul hinc dixit: non eſt mihi tibia tanti:
Vt uidit uultus pallas in amne ſuos.
Vos quoq; ſi media ſpeculū ſpectetis in ira:
Cognoſcet faciem uix ſatis ulla ſuam.
Nec tumeat uultu damnoſa ſuperbia ueſtro.
Comibus eſt oculis alliciendus amor.
Odimus immodicos (experto credite) faſtus.
Sæpe tacens odii ſemina uultus habet.
Spectantem ſpecta: ridenti mollia ride.
Innuet: acceptas tu quoq; redde notas.
Sic ubi præluſit rudibus puer ille ſagittis:
Spicula de pharetra promit acuta ſua.
Odimus & mœſtas. tegmeſſam diligat aiax:
Nos hilarem populum fœmina læta capit.
Nūq̄ ego te andromache: nec te tegmeſſa rogarem:
Vt mea de uobis altera amica foret.
Credere uix uideor: cum cogar credere partu:
Vos ego cum ueſtris concubuiſſe uiris.
Scilicet aiaci mulier mœſtiſſima dixit
Lux mea: quæq; ſolent uerba iuuare uiros.
Quis uetat a magnis ad res exempla minores
Sumere? nec nomen pertimuiſſe ducis?
Dux bonus huic centum cōmiſit iure regendos:
Huic equites: illi ſigna tuenda dedit.

Vos quoq; de nobis quẽ quiſq; erit aptus in uſum
Inſpicite: & certo ponite quenq; loco.
Munera det diues. ius qui profitebitur: adſit.
Facundus cauſam ſæpe clientis agat.
Carmina qui facimus: mittamus carmina tantum.
Nam chorus ante alios aptus amare ſumus.
Nos facimus placidi lautæ præconia formæ.
Nomen habet nemeſis. cynthia nomen habet.
Veſper & eoæ nouere lycorida terræ.
Et multi: quæ ſit noſtra coryna: rogant.
Adde: q; inſidiæ ſacris a uatibus abſunt.
Et facit ad mores ars quoq; noſtra bonos.
Nec nos ambitio: nec nos amor urget habendi.
Contempto colitur lectus & umbra foro.
Sed facile hæremus: ualidoq; perurimur æſtu.
Et nimium certa ſcimus amare fide.
Scilicet ingenium placida mollitur ab arte.
Et ſtudio mores cõuenienter eunt.
Vatibus aonius faciles eſtote puellæ.
Numen ineſt illis: pierideſq; fauent.
Eſt deus in nobis: ſunt & cõmercia cæli.
Sedibus æthereis ſpiritus ille uenit.
A doctis pretium ſcelus eſt ſperare poetis.
Me miſerum. ſcelus hoc nulla puella timet.
Diſſimulate tamen. nec prima fronte rapaces
Eſte. nouus uiſo caſſe reſiſtet amans.
Sed neq; rector equum: qui nuper ſenſit habenas:
Cum paribus frenis artificemq; regit.
Nec ſtabiles animos annis: uirdemq; iuuentam
Vt capias: idem lumes agendus erit.
Hic rudis: & caſtris nunc primum notus amoris
Qui tetigit thalamos præda nouella tuos:
Te ſolam norit: tibi ſemper inhæreat uni.
Cingenda eſt altis ſepibus iſta ſeges.
Effuge riualem. uinces: dum ſola tenebis.
Non bene cum ſociis regna uenuſq; manent.
Ille uetus miles ſenſim & ſapienter amabit.
Multaq; tyroni non patienda feret.
Nec franget poſtes: nec ſæuis ignibus uret:
Nec dominæ teneras appetet ungue uenas:
Nec ſcindet tunicas ue ſuas: tunicas ue puellæ:
Nec raptus flendi cauſa capillus erit.
Iſta decent pueros ætate & amore calentes.

Hic fera compoſita uulnera mente feret.
Ignibus hic lentis uretur: ut humida tæda:
Vt modo montanis ſilua reciſa iugis.
Certior hic amor eſt: grauis & fœcundior ille.
Quæ fugiunt: celeri carpite poma manu.
Omnia tradentur: portas reſerabimus hoſti:
Vt ſit in infida proditione fides.
Quod datur ex facili: longū male nutrit amorē:
Miſcenda eſt lætis rara repulſa iocis.
Ante fores taceat. crudelis ianua dicat.
Multaq; ſummiſſe: multa minanter agat.
Dulcia non ferimus: ſucco renouamur amaro.
Sæpe petit uentis obruta cymba ſuis.
Hoc eſt: uxores quod non patiantur amari:
Conueniunt illas: cum uoluere uiri.
Obde forem at dicat duro tibi ianitor ore:
Non potes: excluſum te quoq; tanget amor:
Ponite iam gladios hebetes: pugnetur acutis.
Non dubito: telis quin petar ipſe meis.
Dum cadat in laqueos captus quoq; nuper amator:
Solum ſe thalamos ſperet habere tuos.
Poſtmodo riualem: partitaq; munera lecti
Sentiat. has artes tolle. ſeneſcet amor.
Tunc bene fortis equus reſerato carcere currit:
Quum quos prætereat quos ue ſequatur: habet.
Quælibet extinctos iniuria ſuſcitat ignes.
En ego confiteor. non niſi læſus amo.
Cauſa tamen nimium ne ſit manifeſta doloris:
Pluraq; ſollicitus: q̄ ſciat eſſe putet.
Incitet & ficti triſtis cuſtodia ſerui.
Et nimium duri cura moleſta uiri.
Quæ uenit ex tuto: minus eſt accepta uoluptas.
Vt ſis liberior thaide: finge metus.
Cum melius foribus poſſis: admitte feneſtra.
Inq; tuo uultu ſigna timentis habe.
Callida proſiliat: dicatq; ancilla perimus.
Tu iuuenem trepidum quolibet abde loco.
Admiſcenda tamen uenus eſt ſecura timori:
Ne tanti noctes non putet eſſe tuas.
Qua uafer eludi poſſit ratione maritus:
Quaq; uigil cuſtos: prætenturus eram.
Nupta uirum timeat. rata ſit cuſtodia nuptæ.
Hoc decet: hoc leges: iuſq; pudorq; iubent.

Te quoq; ſeruari: modo quam uindicta redemit:
Quis ferat? ut fallas ad mea ſacra ueni.
Tot licet obſeruent: adſit modo certa uoluntas:
Quot fuerant argo lumina: uerba dabis.
Scilicet obſtabit cuſtos: ne ſcribere poſſis:
Sumendæ detur cum tibi tempus aquæ:
Conſcia cum poſſit ſcriptas portare tabellas:
Quas tegat in tepido faſcia lata ſinu:
Cum poſſit ſolea chartas celare ligatas:
Et uncto blandas ſub pede ferre notas.
Cauerit hoc cuſtos: pro charta conſcia tergum
Præbeat. inq; ſuo corpore uerba ferat.
Tuta quoq; eſt: fallitq; oculos e lacte recenti
Littera: carbonis puluere tange: leges.
Fallet & humiduli quæ fiet acumine lini.
Et feret occultas pura tabella notas.
Adfuit acriſio ſeruandæ cura puellæ:
Hunc tamen illa ſuo crimine fecit auum.
Quid faciet cuſtos cum ſint tot in urbe theatra?
Cum ſpectet iunctos illa licenter equos.
Cum ſedeat phariæ ſacris operata iuuencæ:
Quoq; ſui comites ire uetantur: eat:
Cum fuget a templis oculos bona diua uirorum:
Præter quos: ſi quos illa uenire iubet.
Cum cuſtode foris tunicam ſeruante puellæ
Celent furtiuos balnea multa iocos:
Cum: quotiens opus eſt: fallax ægrotet amica:
Et celet lecto quælibet ægra ſuo.
Nomine cum doceat quid agatur adultera clauis:
Quaſq; petes: non dat ianua ſola uias.
Fallitur & multo cuſtodis cura lyæo:
Illa uel hiſpano lecta ſit uua iugo.
Sunt quoq; quæ faciunt altos medicamina ſõnos:
Victaq; lethæa lumina nocte premant.
Nec male delitus odioſum conſcia tardis
Detinet: & longa iungitur illa mora.
Quid iuuat ambages: præceptaq; parua monere:
Cum minimo cuſtos munere poſſit emi?
Munera (crede mihi) placant homineſq; deoſq;.
Placatur donis iuppiter ipſe datis.
Quid faciet ſapiens? ſtultus quoq; munere gaudet.
Ipſe quoq; accepto munere mutus erit.
Sed ſemel eſt cuſtos longum redimendus in æuũ.

Sæpe dabit: dederit quas ſemel ille manus.
Queſtus eram: memini: metuendos eſſe ſodales:
Non tangit ſolos iſta querela uiros.
Credula ſi fueris: aliæ tua gaudia carpent.
Et lepus hic aliis exagitatus erit.
Hæc quoq; quæ præbet lectum ſtudioſa locumq;:
Crede mihi: mecum non ſemel illa fuit.
Nec nimium uobis formoſa ancilla miniſtret.
Sæpe uicem dominæ præbuit illa mihi.
Quo feror inſanus? quid aperto pectore in hoſtem
Mittor? & indicio prodor ab ipſe meo?
Non auis aucupibus monſtrat qua parte petatur.
Non docet infeſtos currere cerua canes.
Viderit utilitas: ego cœpta fideliter edam.
Lemniadum gladios in mea damna dabo.
Efficite: & facile eſt: ut nos credamus amari.
Prona uenit cupidis in ſua uota fides.
Spectet amabilius iuuenem: & ſuſpiret ab imo
Fœmina. tam ſero cur ueniatq; roget.
Accedant lachrymæ: dolor & de pellice fictus.
Et laniet digitis illius ora ſuis.
Iandudum perſuaſus erit: miſerebitur ultro.
Et dicet cura carpitur iſta mei.
Præcipue ſi cultus erit: ſpeculoq; placebit:
Poſſe ſuo tangi credet amore deas.
Sed te: quæcunq; eſt: moderate iniuria turbet.
Nec ſis audita pellice mentis inops.
Nec cito credideris. quantum cito credere lædat:
Exemplum uobis non leue procris erit.
Eſt prope purpureos colles florentis hymetti
Fons ſacer: & uiridi ceſpite mollis humus.
Silua nemus nõ alta facit tegit arbutus herbam.
Roſmaris: & laurus: nigraq; myrtus olent.
Nec denſum foliis buxum: fragileſq; myricæ:
Nec tenues cytiſi: cultaq; pinus abeſt:
Lenibus impulſæ zephyris: auraq; ſalubri
Tot generum frondes: herbaq; ſumma tremit:
Grata quies cephalo. famulis canibuſq; relictis
Laſſus in hac iuuenis ſæpe reſedit humo.
Quæq; meos releues æſtus cantare ſolebat
Accipienda ſinu mobilis aura ueni.
Coniugis ad timidas aliquis male ſedulus aures
Auditos memori rettulit ore ſonos.

Procris ut accepit nomen quaſi pellicis auræ :
Excidit.& ſubito muta dolore fuit .
Palluit:ut ſera lectus de uite racemus :
Palleſcunt frondes:quas noua læſit hyems.
Quæq; ſuos curuant matura cydonia ramos :
Cornaq; adhuc noſtris non ſatis apta cibis .
Vtq; animus rediit:tenues a pectore ueſtes
Rumpit.& indignas ſautiat ungue genas .
Nec mora:per medias ſparſis furibunda capillis
Euolat:ut thyrſo concita baccha:uias .
Vt prope peruentum eſt:comites in ualle reliquit .
Ipſa nemus tacito clam pede fortis init.
Quid tibi mentis erat:cum ſic male ſana lateres
Procri?quis attoniti pectoris ardor erat?
Iam iam uenturam:quæcunq; erat aura:putabas
Scilicet:atq; oculis probra uidenda tuis.
Nunc ueniſſe piget . neq; enim deprendere uelles .
Nunc iuuat.incertus pectora uerſat amor .
Credere quæ iubeant:locus eſt:& nomen : & index :
Et quia mens ſemper:quod timet:eſſe putat .
Vidit ut oppreſſa ueſtigia corporis herba :
Pulſantur trepidi corde micante ſinus .
Iamq; dies medius tenues contraxerat umbras .
Inq; pari ſpacio ueſper & ortus erant :
Ecce redit cephalus:ſiluis cyllenia proles .
Oraq; fontana feruida pulſat aqua .
Anxia procri lates ſolitas iacet ille per herbas .
Et zephyri molles auraq; dixit ades .
Vt patuit miſeræ iucundus nominis error :
Et mens:& rediit uerus in ora color .
Surgit & oppoſitas agitato corpore frondes
Mouit:in amplexus uxor itura uiri .
Ille feram ſonuiſſe ratus iuueniliter arcum
Corripit:in dextra tela fuere manu.
Quid facis infelix?non eſt fera:ſupprime tela.
Me miſerum.iaculo fixa puella tuo eſt.
Hei mihi conclamat:fixiſti pectus amicum :
Hic locus a cephalo uulnera ſemper habet .
Ante diem morior:ſed nulla pellice læſa
Hoc faciet poſitam te mihi terra leuem .
Nomine ſuſpectam iam ſpiritus exit in auram.
Iam morior:cara lumina conde manu.
Ille ſinu dominæ morientia pectora mœſto

Sustinet: & lachrymis uulnera sæua lauat:
Dixit. & incauto paulatim pectore lapsus
Excipitur miseri spiritus ore uiri.
Sed repetamus opus. nudis mihi rebus eundū est:
Vt tangat portus fessa carina suos.
Scilicet expectas: ut te in conuiuia ducam.
Et quæris monitus hac quoq; parte meos.
Sera ueni. positaq; decens incede lucerna.
Grata mora uenies. maxima lena mora est.
Et si turpis eris: formosa uidebere cunctis.
Et latebras uicius nox dabit illa tuis.
Carpe cibos digitis. est quidam gestus edendi.
Ora nec immunda tota perunge manu.
Ne ue diu præsume dapes. sed desine citra
Quam cupias: paulo q̄ potes esse minus.
Priamides helenen auide si spectet edentem:
Oderit: & dicet. stulta rapina mea est.
Aptius est. decet atq; magis potare puellas.
Quum ueneris puero non male bacche facis.
Hoc quoq;: q̄ patiens caput est: animusq; pedesq;
Constant: nec quæ sint singula: bina uide.
Turpe iacens mulier multo madefacta lyæo:
Digna est concubitus quoslibet illa pati.
Nec somno tutum est posita succumbere mensa.
Per somnos fieri multa pudenda solent.
Vlteriora pudet docuisse. sed alma dione
Præcipue nostrum est: quod pudet inquit opus.
Nota sibi sit quæq;. modos a corpore certos
Sumite. non omnes una figura decet.
Quæ facie præsignis erit: resupina iaceto.
Spectetur tergo: cui sua terga placent.
Mimalion humeris atalantæ crura ferebat.
Si bona sunt: hoc sunt aspicienda modo.
Parua uehatur equo. q̄ erat longissima nūq̄
Thebais hectoreo nupta resedit equo.
Strata premat genibus paulum ceruice reflexa
Fœmina per longum conspicienda latus.
Cui femur est iuuenile: carent quoq; cætera mēda:
Stet uir in obliquo: fusa sit illa toro.
Nec tibi turpe puta crinem: ut phylleia mater
Soluere. & effusis colla reflecte comis.
Tu quoq;: cui rugis uterum lucina notauit:
Vt celer auersis utere parthus equis.

Mille modi ueneris. ſimplex minimiq; laboris
Cum iacet in dextrum ſemiſupina latus.
Sed neq; phœbei t ipodes: nec corniger hammon
Vera magis uobis: q̄ mea muſa canet.
Si qua fides arti: quam longo fecimus uſu:
Credite. præſtabunt carmina noſtra fidem.
Sentiat eximis uenerem reſoluta medullis
Fœmina & ex æquo res iuuet una duos.
Nec blandæ uoces: iucundaq; murmura ceſſent.
Nec taceant mediis improba uerba iocis.
Tu quoq;: cui ueneris ſenſum natura negauit:
Dulcia mendaci gaudia finge ſono.
Infelix: cui torpet hebes locus ille: puella:
Quo pariter debent fœmina uirq; frui.
Tantum: cum finges: ne ſis manifeſta: caueto
Effice per motū luminaq; ipſa fidem.
Quod iuuat: & uoces: & anhelitus arguat oris.
Ah pudet arcanas pars habet illa notas.
Gaudia poſt ueneris quæ poſcit munus amantem:
Illa ſuas nolit pondus habere preces.
Nec lucem in thalamos totis admitte feneſtris:
Aptius in ueſtro corpore multa latent.
Luſus habet finem. cygnis diſcedere tempus:
Duxerunt collo qui iuga noſtra ſuo.
Vt quondam iuuenes: ita nunc mea turba puellæ
Inſcribant foliis naſo magiſter erat.

.P.OVIDII NASONIS DE ARTE
AMANDI LIBRI EXPLICIVNT.

P. OVIDII NASONIS ELEGIARVM: SIVE AMORVM LIBER PRIMVS.

Quemadmodum a Cupidine pro bellis amores scribere coactus sit.

QVI MODO NASONIS fueramus quinq; libelli:
Tres sumus: hoc illi
prætulit autor opus.
Vt iam nulla tibi non sit legisse uoluptas:
At leuior demptis pœna duobus erit.
Arma graui numero: uiolentaq; bella parabam
Edere: materia conueniente modis.
Par erat inferior uersus: risisse cupido
Dicitur: atq; unum surripuisse pedem.
Quis tibi sæue puer dedit hoc in carmine iuris?
Pieridum uates: non tua turba sumus.
Quid: si præripiat flauæ uenus arma mineruæ:
Ventilet accensas flaua minerua faces?
Quis probet in siluis cererem regnare iugosis?
Lege pharetratæ uirginis arua coli?
Crinibus insignem quis acuta cuspide phœbum
Instruat: aoniam marte mouente lyram?
Sunt tibi magna puer nimiumq; potentia regna:
Cur opus affectas ambitiose nouum?
An quod ubiq; tuum est? tua sunt heliconia tẽpe?
Vix etiam phœbo iam lyra tuta sua est.
Cum bene surrexit uersu noua pagina primo:
Attenuat neruos protinus ille meos.
Nec mihi materia est numeris leuioribus apta
Aut puer: aut longas compta puella comas.
Questus eram: pharetra cum protinus ille soluta:
Legit in exitium spicula facta meum.
Lunauitq; genu sinuosum fortiter arcum:
Quodq; canas uates accipe dixit opus.
Me miserum: certas habuit puer ille sagittas.
Vror: et in uacuo pectore regnat amor.
Sex mihi surgat opus numeris: in quinque residat:
Ferrea cum uestris bella ualete modis.
Cingere littorea flauentia tempora myrto
Musa per undenos emodulanda pedes.
Quod primo amore correptus: in triumphum

Argumentum est nō versus

Cupidinis se duci patiatur.

ESse quid hoc dicam: q; tam mihi dura uidẽtur
Strata: neq; in lecto pallia nostra sedent?
Et uacuus somno noctem q̃ longa peregi.
Lassaq; uersati corporis ossa dolent?
Nam puto sentirem: si quo tentarer amore:
An subit: et tacita callidus arte nocet?
Sic erat. hæserunt tenues in corde sagittæ:
Et possessa ferus pectora uersat amor.
Cedimus? an subitũ luctando accendimus ignem?
Cedamus. leue fit: quod bene fertur: onus.
Vidi ego iactatas mota face crescere flammas.
Et uidi nullo concutiente mori.
Verbera plura ferunt: q̃ quos iuuat usus aratri:
Detrectant pressi dum iuga prima boues.
Asper equus duris contunditur ora lupatis.
Frena minus sentit quisquis ad arma facit.
Acrius inuitos multoq; ferocius urget:
Quam qui seruitium ferre fatẽtur amor.
En ego confiteor tua sum noua præda cupido:
Porrigimus uictas ad tua iura manus.
Nil opus est bello: ueniam pacemq; rogamus:
Non tibi laus armis uictus inermis ero.
Necte comam lauro: maternas iunge columbas.
Qui deceant currus uitricus ipse dabit.
Inq; dato curru populo clamante triumphum
Stabis: et adiunctas arte mouebis aues.
Ducentur capti iuuenes: captæq; puellæ:
Hæc tibi magnificus pompa triumphus erit.
Ipse ego præda recẽs factum modo uulnus habebo:
Et noua captiua uincula mente feram.
Mens bona ducetur manibus post terga retortis:
Et pudor: et castris quicquid amoris obest.
Omnia te metuent: ad te sua brachia tendent
Vulgus io magna uoce triumphe canet.
Blanditiæ comites tibi erũt terrorq; furorq;
Assidue partes turba secuta tuas.
His tu militibus supas hominesq; deosq;.
Hæc tibi si demas cõmoda: nudus eris.
Læta triumphanti de summo mater olympo
Plaudet: et appositas sparget in ora rosas.
Tu penna pulchros gemma uariante capillos
Ibis in auratis aureus ipse rotis.

Tum quoq; non paucos :ſi te bene nouimus:ures:
Tunc quoq; præteriens uulnera multa dabis .
Non poſſunt :licet ipſe uelis :ceſſare ſagittæ .
Feruida uicino flamma uapore nocet .
Talis erat domita bacchus gangetide terra .
Tu grauis alitibus : tigribus ille fuit.
Ergo : cum poſſim ſacri pars eſſe triumphi :
Parce tuas in me perdere uictor opes .
Aſpice cognati felicia cæſaris arma
Qua uicit : uictos protegit ille manu .

Ad Amicam .

IVſta precor :quæ me nuper prædata puella ẽ:
Aut amet :aut faciat cur ego ſẽper amem .
Ah nimium uolui : tantum patiatur amari .
Audierit noſtras tot cytherea preces .
Accipe : per longos tibi qui deſeruiat annos :
Accipe : qui pura norit amare fide :
Si me non ueterum cõmendant magna parentũ
Nomina : ſi noſtri ſanguinis autor eques :
Nec meus innumeris renouatur campus aratris :
Temperat & ſumptus parcus uterque parens :
At phoebus comiteſq; nouem : uatiſq; repertor
Hoc faciunt : & me qui ubi donat amor :
Et non ceſſuri niſi dus ſine crimine mores :
Nudaq; ſimplicitas : purpureuſq; pudor.
Non mihi mille placent:non ſũ deſertor amoris :
Tu mihi :ſi qua fides : cura perennis eris .
Tecum quos dederint annos mihi fila ſororum :
Viuere contingat : teque dolente mori .
Te mihi materiam felicem in carmina præbe .
Proueniant cauſæ carmina digna tuæ .
Carmine nomen habet exterrita cornibus io :
Et quam fluminea luſit adulter aue .
Quæq; ſuper pontum ſimulato uecta iuuenco .
Virginea tenuit cornua falſa manu .
Nos quoq; per totum pariter cantabimur orbem :
Iunctaq; ſemper erunt nomina noſtra tuis .

Amicam qua arte:quibuſ ue nutibus in
cœna præſente uiro uti debeat : admonẽs .

VIr tuus eſt epulas nobiſcum aditurus eaſdem:
Vltima cœna tuo ſit precor illa uiro .
Ergo ego dilectam tantum conuiua puellam
Aſpiciam :tangi quem iuuet alter erit .

Alteriuſq; ſinu dextram ſubiecta fouebis :
Iniiciet collo cum uolet ille manum .
Deſine mirari : poſito q̄ candida uino
Atracis ambiguos traxit in arma uiros .
Nec mihi ſilua doūs: nec equo mea membra cohærēt:
Vix a te uideor poſſe tenere manus .
Quæ tibi ſūt facienda : tamen cognoſce : nec euris
Da mea nec tepidis uerba ferenda notis .
Ante ueni : q̄ uir : nec quid : ſi ueneris ante :
Poſſit agi : uideo . ſed tamen ante ueni .
Cū premet ille torū : uultu comes ipſa modeſto
Ibis : ut accumbas : clam mihi tange pedem .
Me ſpecta nutuſq; meos : uultumq; loquacem :
Excipe furtiuas & refer ipſa notas .
Verba ſupercilijs ſine uoce loquentia dicam .
Verba leges digitis: uerba notata mero .
Cum tibi ſuccurret ueneris laſciua noſtræ :
Purpureas tenero pollice tange genas .
Si quid erit : de me tacita quod mente loquaris :
Pendeat extrema mollis ab aure manus .
Cum tibi :quæ facia mea lux dicamue : placebūt :
Verſetur digitis anulus uſq; tuis .
Tange manu menſam:tangut quo more precātes :
Optabis merito cum mala multa uiro :
Quod tibi miſcuerit :ſapias :bibat ipſe iubeto .
Tu puerum leuiter poſce quod ipſa uoles .
Quæ tu reddideris :ego primus pocula ſumam :
Et qua tu biberis :hac ego parte bibam .
Si tibi forte dabit :quos præguſtauerit ipſe:
Reiice libatos illius ore cibos .
Nec premat ille ſuis ſinito tua colla lacertis :
Mite nec in rigido pectore pone caput .
Nec ſinus admittat digitos : habilesue papillæ .
Oſcula præcipue nulla dediſſe uelis .
Oſcula ſi dederis : fiam manifeſtus amator :
Et dicam mea ſunt : iniiciamq; manus .
Hæc tamen aſpiciam : ſed quæ bene pallia celant :
Illa mihi cæci cauſa timoris erunt :
Nec femori committe femur : nec crure cohære :
Nec tenerum duro cum pede iunge pedem .
Multa miſer timeo : quia feci multa proterue .
Exempliq; metu torqueor ipſe mei .
Sæpe mihi dominæq; meæ properata uoluptas

Veſte ſubiniecta dulce peregit opus.
Hoc tu non facies: ſed ne feciſſe puteris:
Conſcia de tergo pallia deme tuo.
Vir bibat uſq; roga: precibus tamē oſcula deſint:
Dumq; bibet: furtim: ſi potes: adde merum.
Si bene compoſitus ſomno uinoq; iacebit:
Conſilium nobis resq; locusq; dabunt.
Cum ſurges abitura domū: ſurgemus & omnes:
In medium turbæ fac memor agmen eas.
Agmine me inuenies: aut inuenieris in illo.
Quicquid ibi poteris tangere tange mei.
Me miſerum monui: paucis quod proſit in horis:
Separor a domina nocte iubente mea:
Nocte uir īcludet: lachrymis ego mœſtus obortis:
Qua licet: ad ſæuas preſequar uſq; fores.
Oſcula iam ſumet: iam non tantū oſcula ſumet.
Quod mihi das furtim: iure coacta dabis.
Verum inuita dato: potes hoc: ſimilisq; coactæ.
Blanditiæ taceant: ſit q; maligna uenus.
Si mea uota ualent: illum quoq; ne iuuet: opto.
Si minus: at certe te iuuet inde nihil.
Sed quæcunq; tamen noctem fortuna ſequatur:
Cras mihi conſtanti uoce dediſſe nega.

Corinnæ concubitus.

Eſtus erat: mediamq; dies exegerat horam:
Appoſui medio membra leuanda toro.
Pars adapertta fuit: pars altera claūſa feneſtræ:
Quale fere ſiluæ lumen habere ſolent.
Qualia ſublucent fugiente crepuſcula phœbo:
Aut ubi nox abiit: nec tamen orta dies.
Illa uerecūdis lux eſt præbenda puellis:
Qua timidus latebras ſperet habere pudor.
Ecce corinna uenit tunica uelata recincta:
Candida diuidua colla tegente coma.
Qualiter in thalamos formoſa ſemiramis iſſe
Dicitur: & multis laus amata uiris.
Diripui tunicam: nec multum rara nocebat.
Pugnabat tunica ſe tamen illa tegi.
Quæ cum [illegible] pugnar& tanq̄ quæ uincere noll&:
Victa eſt non ægre proditione ſua.
Vt ſtetit ante oculos poſito uelamine noſtros:
In toto nuſq̄ corpore menda fuit.
Quos humeros: quales uidi tetigiq; lacertos?

Forma papillarum q̄ fuit apta premi?
Quā caſtigato planus ſub pectore uenter?
Quantum & quale latus? q̄ iuuenile femur?
Singula quid referam? nil non laudabile uidi.
Et nudam preſſi corpus aduſq; meum.
Cætera quis neſcit? laſſi requieuimus ambo.
Proueniant medii ſic mihi ſæpe dies.

Ad ianitorem: ut fores ſibi aperiat.

Ianitor indigne dura religate catena
Difficilem moto cardine pande forem.
Quod precor: exiguum eſt. aditu fac ianua paruo
Obliquum capiat ſemiadaperta latus.
Longus amor tales corpus tenuauit in uſus:
Aptaq; ſubducto corpore membra dedit.
Ille per excubias cuſtodum leniter ire
Monſtrat: inoffenſos dirigit ille pedes.
At quondam noctem: ſimulacraq; uana timebam:
Mirabar tenebris quiſquis iturus erat.
Riſit: ut audiuit tenera cum matre cupido:
Et leuiter: ſies tu quoq; fortis ait.
Nec mora uenit amor: non umbras nocte uolātes:
Non timeo ſtrictas in mea fata manus.
Te nimium timeo lentum: tibi blandior uni.
Tu me quo poſſis perdere fulmen habes.
Aſpice: ut inuideas: inimicaq; clauſtra relaxa:
Vda ſit ut lachrymis ianua facta meis.
Certe ego cum poſita ſtares ad uerbera ueſte:
Ad dominam pro re uerba tremente tuli.
Ergo quæ ualuit pro te quoq; gratia quondam:
Heu facinus: pro me nunc ualet illa parum.
Redde uicem meritis: gratis licet eſſe quod opto.
Tempora noctis eunt: excute poſte ſeram.
Excute: ſic nunq̄ dura religere catena:
Nec tibi perpetuo ſerua bibatur aqua.
Herreus orantem nequicq̄ ianitor audis:
Roboribus duris ianua fulcta riget.
Viribus obſeſſis clauſæ munimina portæ
Proſunt: in media pace quid arma times?
Quid faceres hoſti: qui ſic excludis amantem?
Tempora noctis eunt: excute poſte ſeram.
Non ego militibus uenio comitatus & armis.
Solus eram: ſi non ſæuus adeſſet amor.
Hunc ego: ſi cupiam: nunq̄ dimittere poſſum:

Ante uel a membris diuidar ipſe meis .
Ergo amor & modicum circum mea tẽpora uinum
Mecum eſt :& madidis lapſa corona comis .
Arma quis hæc timeat ? quis non eat obuius illis?
Tempora noctis eunt . excute poſte ſeram .
Lentus es : an ſomnus qui te male præbet amanti
Verba dat in uentos aure repulſa tua ?
At(memini)primo cum me celare uolebam :
Peruigil in mediæ ſydera noctis eras .
Forſitan & tecum tua nunc requieſcit amica .
Heu melior quanto ſors tua ſorte mea eſt .
Dum modo ſic:in me duræ tranſite catenæ.
Tempora noctis eunt : excute poſte ſeram .
Fallimur?an uerſo ſonuerunt cardine poſtes ?
Raucaq; concuſſæ ſigna dedere fores ?
Fallimur . impulſa eſt animoſo ianua uento.
Heu mihi q longe ſpem tulit aura meam .
Si ſatis es raptæ borea memor orithyiæ
Huc adeas : & ſurdas flamine tunde fores .
Vrbe ſilent tota : uitreoq; madentia rore
Tempora noctis eunt : excute poſte ſeram.
Aut ego iam ferroq; igniq; potentior ipſe :
Qua face ſuſtineo tecta ſuperba petam .
Nox et amor uinumq; nihil moderabile ſuadent :
Illa pudore uacat : liber amorq; metu .
Omnia conſumpſi : nec te precibuſq; miniſq;
Mouimus : es foribus durior ipſe tuis.
Nec te formoſæ decuit ſeruare puellæ
Limina . ſollicito carcere dignus eras .
Iamq; pruinoſos molitur lucifer axes :
Inq; ſuum mi.eros excitat ales opus .
At tu non lætis detracta corona capillis
Dura ſuper tota limina nocte iace .
Tu dominæ : cum te prouectam mane uidebit :
Temporis abſumpti tam male teſtis eris .
Qualiſcunq; uale : teniq; abeuntis amorem
Lete : nec admiſſo turpis amante uale .
Vos quoq; crudeles rigido cum limine poſtes
Dura q; conferta l gna ualete fores .

Ad pacandam amicam : quã uerberauerat .

Dde manus in uncla meas : meruere cateas .
Dum furor omnis abit : ſi quis amicus adeſt.
Nam furor in dominam temeraria brachia mouit .

Flet mea uesana læsa puella manu:
Tunc ego uel charos potui uiolare parentes:
Sæua uel in sanctos uerbera ferre deos.
Quid non & clipei dominus septemplicis aiax
Strauit deprensos lata per arua greges?
Vt uindex in matre patris malus ultor orestes
Ausus in arcanas poscere tela deas?
Ergo ego dilectos potui laniare capillos?
Nec dominam motæ dedecuere comæ?
Sic formosa fuit: talem cæneida dicam
Mænalias arcu solicitasse feras.
Talis periuri promissaq; uelaq; thesei
Fleuit præcipites cressa tulisse notos.
Sic nisi uittatis quod erat cassandra capillis:
Procubuit templo casta minerua tuo.
Quis mihi nō demens? quis nō mihi barbare dixit?
Ipsa nihil: pauido lingua retenta metu est.
Sed taciti fecere tamen conuicia uultus.
Egit me lachrymis ore silente reum.
Ante meos humeris ueliem cecidisse lacertos.
Vtilius potui parte carere mei.
In mea uesanas habui dispendia uires:
Et potui pœnam fortis inire meam.
Quid mihi uobiscum cædis sceleumq; ministri?
Debita sacrilegæ uincla subite manus.
An: si pulsassem minimum de plebe quiritem:
Plecterer? in dominam ius mihi maius erit?
Pessima tytides scelerum monumenta reliquit:
Ille deam primus perculit: alter ego.
Et minus ille nocens me: quam profitebar amare:
Læsi: tytides sæuus in hoste fuit.
I nunc magnificos uictor molire triumphos:
Cinge comam lauro: uotaq; redde ioui.
Quæq; tuos currus comitantum turba sequetur:
Clamet io forti uicta puella uiro est.
Ante eat effuso tristis captiua capillo:
Si sinerent læsæ candida toga genæ.
Aptius impressis fuerat luere labellis:
Et collum blandi dentis habere notam.
Deniq;: si tumidi ritu torrentis agebar:
Cæcaq; me prædam fecerat ira tuam.
Nonne satis fuerat timidæ inclamasse puellæ:
Nec nimium rigidas intonuisse minas?

Aut tunicam ſumma deducere turpiter ora:
Vt mediam mediæ zona tuliſſ& opem.
At nunc ſuſtinui raptis a fronte capillis
Ferreus ingenuas ungue notare genas.
Aſtitit illa gemens albo & ſine ſanguine uultu:
Cæduntur paruis qualia ſaxa iugis.
Exanimes artus & membra trementia uidi:
Vt cum populeas uentilat aura comas.
Vt leni zephyro gracilis uibratur arundo:
Summa ue cum tepido ſtringitur unda noto.
Suſpenſæq; diu lachrymæ fluxere per ora:
Qualiter abiecta de niue manat aqua.
Tunc ego me primum cœpi ſentire nocentem.
Sanguis erant lachrymæ: quas dabat illa: meus.
Ter tamen ante pedes uolui procumbere ſupplex.
Ter formidatas repulit illa manus.
At tu ne dubita: minus& uindicta dolorem
Protinus in uultus unguibus ire licet.
Nec noſtris oculis: nec noſtris parce capillis:
Quaſlib& infirmas adiuuat ira manus.
Neue mei ſceleris tam triſtia ſigna ſuperſint:
Pone recompoſitas in ſtatione comas.

Execratur lenam: quæ puellam ſuam meretriciam artem inſtruebat.

Est quædā quicunq; uol& cognoſcere lenam:
Audiat: eſt quædam nomine dipſas anus.
Ex te nomen hab&. nigri non illa parentem
Memnonis in roſeis ſobria uidit equis.
Illa magas artes: æaq; carmina nouit.
Inq; caput liquidas arte recuruat aquas.
Scit bene quid gramen: quid torto concita bombo
Litia: quid ualeat uirus amantis equæ.
Cum uoluit: toto glomerantur nubila cælo:
Cum uoluit: puro fulg& in orbe dies.
Sanguine: ſiqua fides: ſtillantia ſydera uidi:
Purpureus lunæ ſanguine uultus erat.
Hanc ego nocturnas uerſam uolitare per umbras
Suſpicor: & pluma corpus anile tegi.
Suſpicor: & fama eſt: oculis quoq; pupula duplex
Fulminat: & geminum lumen ab orbe uenit.
Euocat antiquis proauos atauoſq; ſepulcris:
Et ſolidam longo carmine findit humum.
Hæc ſibi propoſuit thalamos uiolare pudicos:

Nec tamen eloquio lingua nocente car&.
Fors me ſermoni teſtem dedit : illa monebat
Talia : me duplices occuluere fores .
Scis hera te mea lux iuueni placuiſſe beato .
Hæſit : & in uultu conſtitit uſq; ſuo .
Et cur non placeas ? nulli tua forma ſecunda eſt .
Me miſeram dignus corpore cultus abeſt .
Tam felix eſſes : q̃ formoſiſſima : uellem .
Non ego te facta diuite pauper ero .
Stella tibi oppoſiti nocuit contraria martis :
Mars abiit : ſigno nunc uenus apta tuo eſt .
Proſit ut aduenies en aſpice diues amator
Te cupit : & curæ quid tibi deſit : hab& .
Eſt etiam facies : quæ ſe tibi compar& : illi .
Si te non emptam uellet : emendus erat .
Erubuit : decet alba quidem pudor ora : ſed iſte
Si ſimules : prodeſt : uerus obeſſe ſolet .
Cum bene delectis gremium ſpectabis ocellis :
Quantum quiſq; ferat : reſpiciendus erit .
Forſitan inculte tatio regnante ſabinæ
Noluerant habiles pluribus eſſe uiris .
Nunc mars externis animos exercet in armis
Et uenus æneæ regnat in urbe ſui .
Ludunt formoſæ . caſta eſt : quam nemo rogauit :
Aut ſi ruſticitas non uetat : ipſa rogat .
Has quoq; : quas frontis rugas in uertice portas :
Excute : de rugis crimina multa cadent .
Penelope uires iuuenum tentabat in arcu .
Qui latus argueret corneus arcus erat .
Labitur occulte : fallitq; uolatilis ætas :
Et celer admiſſis labitur annus equis .
Aera nitent uſu : ueſtis bona quærit haberi .
Caneſcunt turpi tecta relicta ſitu .
Forma : niſi admittas : nullo exercente feneſcit :
Nec ſatis effectus unus & alter habet .
Certior e multis nec tam inuidioſa rapina eſt :
Præda uenit canis de grege plena lupis .
Ecce quid iſte tuus præter noua carmina uates
Donat : amatoris milia multa leges .
Ipſe deus uatum palla ſpectabilis aurea
Tractat inauratæ conſona fila lyræ .
Qui dabit ille tibi : magno ſit maior homero :
Crede mihi : res eſt ingenioſa dare .

Nec tu ſi quis erit capitis mercede redemptus:
Deſpice gypſati nomen inane pedis.
Nec te decipiant ueteris quinquatria cæræ.
Tolle tuos tecum pauper amator auos.
Qui quia pulcher erit: poſcẽ& ſine munere noctẽ:
Quod det: amatorem flagitꝫ ante tuum.
Parcius exigito precium: dum retia tendis.
Ne fugiant: captos legibus ure tuis.
Nec nocuit ſimulatus amor. ſine credat amari:
Et caue: ne gratis hic tibi constet amor.
Sæpe nega noctem: capitis modo finge dolorẽ:
Et modo quæ cauſas præbeat: iuris erit.
Mox recipe: ut nullum patiendi colligat uſum:
Ne ue relenteſcat ſæpe repulſus amor.
Surda ſit oranti tua ianua: laxa ferenti:
Audiat excluſi uerba receptus amans.
Et quaſi læſa prius nonnunq̃ iraſcere læſo.
Vaneſcat culpa culpa repulſa tua.
Sed nunq̃ dederis ſpatioſum tempus in iram.
Sæpe ſimultates ira morata facit.
Quin etiam diſcant oculi lachrymare coacti:
Et faciant udas ille uel ille genas.
Nec: ſi quẽ fallas: tu periurare timeto.
Commodat illuſis numina ſurda uenus.
Seruus & ad partes ſollers ancilla parẽtur:
Qui doceant apte quid tibi poſſit emi.
Et ſibi pauca roget. multis ſi pauca rogabunt:
Poſt modo de ſtipula grandis acceruus erit.
Et ſoror & mater nutrix quoq; carpat amantẽ:
Fit cito per multas præda petita manus.
Cum tibi deficient poſcẽdi munera cauſæ:
Natalem libo teſtificare tuum.
Ne ſecurus am& nullo rivale: caueto.
Non bene: ſi tollas prælia: durat amor.
Ille uiri uideat toto ueſtigia lecto:
Factaq; laſciuis liuida colla notis.
Munera præcipue uideat quæ miſerit alter.
Si tibi nil dederit ſacra rogãda uia eſt.
Cum multa abſtuleris ut non tamẽ omnia don& :
Quod nunq̃ reddas commod& ille: roga.
Lingua iuu& : mentẽq; tegat blãdire: noceq; :
Impia ſub dulci melle uenena latent.
Hæc ſi præſtiteris uſu mihi cognita longo:

Nec tulerint uoces uentus & aura meas:
Sæpe mihi dices uiuas bene: sæpe rogabis:
Vt mea defunctæ molliter ossa cubent.
Nox erat in cursu: cum me mea prodidit umbra:
At nostræ uix se continuere manus:
Quin albam raraq; comam: lachrymosaq; uino
Lumina: rugosas distraheremq; genas.
Dii tibi dent nullosq; lares: inopemq; senectam:
Et longas hyemes: perpetuamq; sitim.

Ad Atticum: Amantem non oportere desidiosum esse sicuti nec militem.

Militat omnis amās: & habet sua castra cupido
Attice: crede mihi: militat omnis amans.
Quæ bello est habilis: ueneri quoq; conuenit ætas:
Turpe senex miles: turpe senilis amor.
Quos petiere duces annos in milite forti:
Hos petit in socio bella puella uiro.
Peruigilant ambo: terra requiescit uterq;.
Ille fores dominæ seruat: at iste ducis.
Militis officium longa est uia. mitte puellam
Strenuus exempto fine sequetur amans.
Ibit in aduersos montes: duplicataq; nimbo
Flumina: congestas conter& ille niues.
Nec freta pressuras tumidos causabitur euros:
Aptaq; uertendis sydera quæret aquis.
Quis nisi uel miles uel amans: & frigora noctis:
Et denso mixtas perferet imbre niues?
Mittitur infestos alter speculator in hostes.
In nuali oculos alter ut hoste tenet.
Ille graues urbes: hic duræ limen amicæ
Obsid&: hic portas frangit: at ille fores.
Sæpe soporatos inuadere profuit hostes:
Cædere & armata uulgus inerme manu.
Sic fera threicii ceciderunt agmina rhesi:
Et dominum capti deseruistis equi.
Nempe maritorum somnis utuntur amantes:
Et sua sopitis hostibus arma mouet.
Custodum transire manus: uigilumq; cateruas
Militis & miseri est semper amantis opus.
Mars dubius: nec certa uenus: uictiq; resurgunt:
Quosq; neges unq̄ posse iacere: cadunt.
Ergo desidiam quicunq; uocabit amorem:
Desinat: ingenii est experientis amor.

Ardet in abducta briſeide mœſtus achilles.
Dum licet: argiuas frangite troes opes.
Hector ab andromaches cõplexibus ibat in arma:
Et galeam capiti quæ daret: uxor erat.
Summa ducum atrides uiſa priameide fertur
Mænadis effuſis obſtupuiſſe comis.
Mars quoq; deprenſus fabrilia uincula ſenſit.
Notior in cælo fabula nulla fuit.
Ipſe ego ſegnis eram: diſcinctaq; in ocia natus
Mollierant animos lectus & umbra meos:
Impulit ignauum formoſæ cura puellæ
Iuſſit & in caſtris æra merere ſuis.
Inde uides uigilem nocturnaq; bella gerentem.
Qui non uult fieri deſidioſus: amet.

Ad puellam: ne pro amore premia poſcat.

Qvalis ab europa phrygius auecta carinis
Coniugibus belli cauſa duobus erat:
Qualis erat lede: quam plumis abditus albis:
Callidus in falſa luſit adulter aue:
Qualis amymone ſiccis errauit in agris:
Cum premeret ſummi uerticis urna comas:
Talis eras: aquilamq; in te taurumq; timebam:
Et quicquid magno de ioue fecit amor.
Nunc timor omnis abeſt: animiq; reuanuit ardor:
Nec facies oculos iam capit iſta meos.
Cur ſim mutatus quæris? quia munera poſcis:
Hæc te non patitur cauſa placere mihi.
Donec eras ſimplex: animũ cum corpore amaui:
Nunc mentis uicio læſa figura tua eſt.
Et puer eſt: & nudus amor: ſine ſordibus annos:
Et nullas ueſtes ut ſit apertus habet.
Quid puerum ueneris precio proſtare iubetis?
Quo pr cium condat: non habet ille ſinum.
Nec uenus apta feris: ueneris nec telus armis.
Non decet imbelles æra merere deos.
Stat m retrix certo quouis mercabilis ære:
Et miſeras iuſſo corpore quærit opes.
Deuouet imperium tamen hæc lenonis auari.
Et quod uos facitis ſponte: coacta facit.
Sumite in exemplum pecudes ratione carentes.
Turpe erit ingenium mitius eſſe feris.
Non equa munus equo: nõ tauro uacca popoſcit:
Non aries placidam munere captat ouem.

Sola uiro mulier ſpoliis exultat ademptis:
Sola locat noctes: ſola locanda uenit.
Et uendit quod utrũq; iuuat: quod uterq; petebat:
Et precium quanti gaudeat ipſa facit.
Quæ uenus ex æquo uętura eſt grata duobus:
Altera cur illam uendit: & alter emit?
Cur mihi ſit damno: tibi ſit lucroſa uoluptas:
Quam ſocio motu fœmina uirq; ferunt?
Non bene conducti uendunt periuria teſtes:
Non bene ſelecti iudicis arca patet.
Turpe reos empta miſeros defendere lingua:
Quod faciat magnas turpe tribunal opes.
Turpe tori reditu cenſus augere paternos:
Et faciem lucro proſtituiſſe ſuam.
Gratia pro rebus merito debetur inemptis.
Pro male conducto gratia nulla toro.
Omnia conductor ſoluit: mercede ſoluta
Non manet officio debitor ille tuo.
Parcite formoſæ precium pro nocte paciſci.
Non habet euentus ſordida præda bonos.
Non fuit armillas tanti tetigiſſe ſabinas:
Vt premerent ſacræ uirginis arma caput.
Ex quibus exierat: traiecit uiſcera ferro
Filius: & pœnæ cauſa monile fuit.
Nec tamen indignum eſt a diuite præmia poſci.
Munera poſcenti quæ dare poſſit: habet.
Carpite de plenis pendẽtes uitibus uuas.
Præbeat alcinoi poma benignus ager.
Officium numeret pauper ſtudiũq; fidemq;.
Quod quis habet: dominæ conferat omne ſuæ.
Eſt quoq; carminibus meritas celebrare puellas
Dos mea: quam uolui: nota ſit arte mea.
Scindentur ueſtes. gemmæ frãgentur & aurum.
Carmina quam tribuent: fama perennis erit.
Nec dare: ſed precium poſci dedignor: & odi
Quod nego poſcenti: deſine uelle: dabo.

Napen alloquitur: ut peraratas tabel-
las ad Corinnam perferat.

Colligere incertos & in ordine ponere crines
Docta: neq; ancillas inter habenda nape.
Inq; miniſteriis furtiuæ cognita noctis
Vtilis: & dandis ingenioſa notis.
Sæpe uenire ad me dubitantem hortata corinnam:

Fida laboranti ſæpe reperta mihi.
Accipe: & ad dominam peraratas mane tabellas
Perfer: & obſtantes ſedula pelle moras.
Nec ſilicum uenæ: nec durum in pectore ferrū:
Sed tibi ſimplicitas ordine maior ineſt.
Credibile eſt & te ſenſiſſe cupidinis arcus.
In me militiæ ſigna tuere tuæ.
Si quæret quid agam: ſpe noctis uiuere dices.
Cætera fert blanda cæra notata manu.
Dū loquor: hora fugit: uacuæ bene redde tabellas.
Verum continuo fac tamen ipſa legat.
Aſpicias oculos mando frontemq; legentis.
Ex tacito uultu ſcire futura licet.
Nec mora perlectis reſcribat multa iubeto:
Odi cum late ſplendida cæra uacat.
Comprimat ordinibus uerſus: oculoſq; moretur
Margine in extremo littera raſa meos.
Quid digitos opus eſt graphium laſſare tenēdo?
Hoc habeat ſcriptum tota tabella uenit.
Non ego uictrices lauro redimire tabellas:
Nec uenerīs media ponere in. de morer.
Subſcribam: ueneri ſidas tibi naſo tabellas
Dedicat: at nuper uile fuiſtis acer.

Tabellas quas miſerat execratur: q̄ amica noctem negabat.

Flete meos caſus: triſtes rediere tabellæ:
Infelix hodie littera poſſe negat.
Omina ſunt aliquid. modo cum diſcedere uellet:
Ad limen digitos reſtitit icta nape.
Miſſa foras iterum limen tranſire memento
Cautius: atq; alte ſobria ferre pedem.
Ite hinc difficiles funebria ligna tabellæ:
Tuq; negaturis cæra referta notis:
Quam puto de longe collectam flore cicutæ
Melle ſub infami corſica miſit apis.
At tanq̄ minio penitus medicata rubebas:
Ille color uere ſanguinolentus erat.
Proiectæ in triuiis iaceatis inutile lignum:
Voſq; rotæ frangat prætereuntis onus.
Illum etiam: qui uos ex arbore uertit in uſum
Conuincam puras non habuiſſe manus.
Præbuit illa arbor miſero ſuſpendia collo.
Carnifici duras præbuit illa cruces.

Illa dedit turpes raucis bubonibus umbras:
Vulturis in ramis & ſtrigis oua tulit.
His ego commiſi noſtros inſanus amores:
Molliaq; ad dominam uerba ferenda dedi.
Aptius hæ capiant uadimonia garrula cæræ:
Quas aliquis duro cognitor ore legat.
Inter ephemeridas melius tabulaſq; iacerent:
In quibus abſumptas fleret auarus opes.
Ergo ego uos rebus duplices pro nomine ſenſi.
Auſpicii numerus non erat ipſe boni.
Quid precer iratus? niſi uos carioſa ſenectus
Rodat: & immundo cæra ſit alba ſitu.

Ad Auroram: ne propere.

Iam ſuper oceanum uenit a ſeniore marito
Flaua pruinoſo quæ uehit axe diem.
Quo properas aurora? mane: ſic memnonis ũbras
Annua ſolenni cæde parentet auis.
Nunc iuuat in teneris dominæ iacuiſſe lacertis.
Si quando: lateri nunc bene iuncta meo eſt.
Nunc etiam ſomni pingues: nunc frigidus aer:
Et liquidum tenui gutture cantat auis.
Quo properas ingrata uiris: ingrata puellis?
Roſida purpurea ſupprime lora manu.
Ante tuos ortus melius ſua ſydera ſeruat
Nauita: nec media neſcit an erret aqua.
Te ſurgit(q̃uis laſſus)ueniente uiator.
Miles & armiferas aptat ad arma manus.
Prima bidente uides oneratos arua colentes:
Prima uocas tardos ſub iuga panda boues.
Tu pueros ſomno fraudas: traduſq; magiſtris:
Vt ſubeant teneræ uerbera ſæua manus.
Atq; eadem ſponſum conſulti ante atria mittis:
Vnius ut uerbi grandia damna ferat.
Nec tu conſulto: nec tu iucunda diſerto:
Cogitur ad lites ſurgere uterq; nouas.
Tu cum fœminei poſſint ceſſare lacerti:
Lanificam reuocas ad ſua penſa manum.
Omnia perpeterer: ſed ſurgere mane puellas
Quis niſi cui nõ eſt ulla puella ferat?
Optaui quotiẽs: ne nox tibi cedere uellet:
Nec fugerẽt uultus ſydera nota tuos.
Optaui quotiẽs: aut uẽtus frãger& axem:
Aut caderet ſpiſſa nube retẽtus equus.

Inuida quo properas? quod erat tibi filius ater:
Materni fuerat pectoris ille color.
Quid si non cephali quondā flagrasset amore?
An putat ignotam nequiciam esse suam?
Tithono uellem de te narrare liceret.
Fœmina non cælo turpior ulla foret.
Illum dum refugis longo quia grandior æuo:
Surgis ad inuisas a sene mane rotas.
At si quem cephalum manibus complexa teneres:
Clamares lente currite noctis equi.
Cur ego plectar amans: si uir tibi marcet ab annis?
Non me nupsisti consiliante seni.
Aspice quos somnos iuueni donarit amato
Luna: nec illius forma secunda tua est.
Ipse deum genitor: ne te tam sæpe uideret:
Commisit noctes in sua uota duas.
Iurgia finieram. scires audisse: rubebat:
Nec tamen est solito tardior orta dies.

Puellam consolatur: cui nimio
medicamine comæ deciderant.

Dicebam desiste tuos medicare capillos:
Tingere quam possis iam tibi nulla coma est.
At: si passa fores: quid erat speciosius illis?
Contigerant imum qua patet usq; latus.
Quid: q; erant tenues & quos ornare timeres:
Vela colorati qualia seres habēt.
Vel pede quod gracili deducit aranea filum:
Cum leue deserta sub trabe nectit opus.
Nec tamē ater erat: nec erat tamē aureus ille.
Sed q̄uis neuter: mixtus uterq; color:
Qualē cluosæ madidis in uallibus idæ
Ardua direpto cortice cædrus hab&.
Adde: q; & dociles & cētum flexibus apti:
Et tibi nullius causa doloris erāt.
Non acus abrupit: non uallum pectinis illos.
Ornatrix tuto corpore semper erat.
Ante meos oculos sæpe est ornata: nec unq̄
Brachia direpta saucia fecit acu.
Sæpe etiam nondū digestis mane capillis
Purpureo iacuit semisopita toro.
Tū quoq; erat neglecta decens: ut thracia bacche
Cum temere in uiridi grāmine lassa iacet.
Cum graciles essent tamen & lanuginis instar:

Heu male uexatæ quanta tulere comæ .
Quam ſe præbuerãt ferro patienter & igni :
Vt fieret torto nexilis orbe ſinus .
Clamabam ſcelus eſt iſtos ſcelus urere crines .
Sponte decent : capiti ferrea parce tuo .
Vim procul hinc remoue . non eſt qui debeat uri.
Erudit admotas ipſe capillus acus .
Formoſæ periere comæ : quas uellet apollo:
Quas uellet capiti bacchus ineſſe ſuo .
Illis contulerim : quas quondam nuda dione
Pingitur humenti ſuſtinuiſſe manu .
Quid male compoſitos quereris periſſe capillos ?
Quid ſpeculum mœſta ponis inepta manu ?
Non bene conſuetis a te ſpectaris ocellis .
Vt placeas debes immemor eſſe tui .
Non te cantatæ læſerũt pellicis herbæ .
Non anus hæmonia perfida lauit aqua .
Nec tibi uis morbi nocuit : procul omen abeſto
Nec timuit denſas inuida lingua comas .
Facta manu culpaq; tua diſpendia ſentis .
Ipſa dabas capiti mixta uenena tuo .
Nunc tibi captiuos mittet germania crines :
Tuta triumphatæ munere gentis eris .
O q̃ ſæpe comas aliquo mirante rubebis :
Et dices empta nunc ego merce probor .
Neſcio quã pro me laudat nunc ipſe ſicambram .
Fama tamen memini cum fuit iſta mea .
Me miſerũ : lachrymas male continet : oraq; dextra
Protegit ingenuas picta rubore genas .
Suſtinet antiquos gremio ſpectatq; capillos
Hei mihi non illo munera digna loco .
Colligе cum uultu mentem : reparabile damnũ ẽ.
Poſtmodo natiua conſpiciere coma .
Ad inuidos : q; fama poetarũ ſit perẽnis .
QVid mihi liuor edax ignauos obicis annos :
Ingeniiq; uocis carmen inertis opus ?
Non me more patrum : dũ ſtrenua ſuſtinet ætas :
Præmia militiæ puluerulẽta ſequi .
Nec me uerboſas leges ediſcere : nec me
Ingrato uoces proſtituiſſe foro .
Mortale ẽ : quod quæris opus . mihi fama perẽnis
Quæritur : ut toto ſẽp in orbe canar .
Viu& mæonides : tenedos dum ſtabit & ide :

Dum rapidas ſimois in mare uolu& aquas.
Viuet & aſcræus : dum muſtis uua tumebit.
Dum cadet incurua falce reſecta ceres.
Baciades toto ſemper cantabitur orbe :
Quãuis ingenio non ualet : arte ualet.
Nulla ſophocleo ueniet iactura cothurno.
Cum ſole & luna ſemper aratus erit.
Dum fallax ſeruus : durus pater. improba læna
Vixerit & meretrix blanda : menandros erit.
Ennius arte carens :animoſiq; accius oris
Caſurum nullo tẽpore nomẽ habent.
Varronem primamq; ratem qu e neſciet ætas :
Aureaq; æſonio terga petita duci?
Carmina ſublimis tunc ſunt peritura lucreti :
Exitio terras cum dabit una dies.
Tityrus & fruges æneiaq; arma legentur :
Roma triumphati dum caput orbis erit.
Donec erunt ignes arcuſq; cupidinis arma :
Dicentur numeri culte tibulle tui.
Gallus & heſperiis & gallus notus eois :
Et ſua cum gallo nota licoris erit.
Ergo cum ſilices cum dens patientis aratri
Depereant æuo : carmina morte carent.
Cedant carminibus reges :regũq; triumphi :
Cedat & auriferi ripa beata tagi.
Vilia miretur uulgus. mihi flauus apollo
Pocula caſtalia plena miniſtret aqua.
Suſtineamq; coma metuentem frigora myrtum :
Atq; ita ſolicito multus amante legar.
Naſcetur in uiuis liuor : poſt fata quieſcit.
Tunc ſuus ex merito quẽq; tuetur honor.
Ergo etiã : cum me ſupremus aduſſerit ignis
Viuam : parſq; mei multa ſuperſtes erit.

P. OVIDII NASONIS AMORVM LIBER SECVNDVS.

HAEC QVOQVE COMPOSVI
pelignis natus aquoſis
Ille ego nequiciæ naſo poeta meæ.
Hoc quoq; iuſſit amor. procul
hinc procul eſte ſeueri.
Nõ eſtis teneris apta theatra mõis.

Me legat in facie ſponſi non frigida uirgo:
Et rudis ignoto tactus amore puer.
Atq; aliquis iuuenū: quo nūc ego ſaucius: arcu
Agnoſcat flammæ conſcia ſigna ſuæ.
Miratuſq; diu quo dicat ab indice doctus:
Compoſuitq; caſus iſte poeta meos?
Auſus eram memini cæleſtia dicere bella:
Centimanumq; gygen: & ſatis oris erat:
Cum male ſe tellus ulta eſt: ingeſtaq; olympo
Ardua deuexum pelion oſſa tulit.
Iuppiter in manibus & cū ioue fulmen habebam:
Quod bene pro cælo mitteret ille ſuo.
Clauſit amica fores: ego cum ioue fulmina miſi:
Excidit ingenio iuppiter ipſe meo.
Iuppiter ignoſcas: nihil me tua tela iuuabant:
Clauſa tuo maius ianua fulmen habet.
Blanditias elegoſq; leues mea tela reſumpſi:
Mollierant duras lenia uerba fores.
Carmina ſāguineæ deducunt cornua lunæ:
Et reuocāt niueos ſolis euntis equos.
Carmine diſſiliunt abruptis faucibus angues:
Inq; ſuos fontes uerſa recurrit aqua.
Carminibus ceſſere fores: inſertaq; poſti
Quāuis robur erat: carmine uicta ſera eſt.
Quid mihi profuerat uelox cantatus achilles?
Quid pro me aiaces alter & alter agēt?
Quiq; tot errādo: quot bello: perdidit ānos?
Raptus & hæmonius flebilis hector equis?
At facies teneræ ut laudata eſt ſæpe puellæ:
Ad uatem precium carminis ipſa uenit.
Magna datur merces. heroum clara ualete
Nomina: non apta eſt gratia ueſtra mihi.
Ad mea formoſos uultus adhibete puellæ
Carmina: purpureus quæ mihi dictat amor.

Ad Bagogum.

QVē penes eſt dominā ſeruandi cura bagoge
Dum pera go tecum pauca ſed apta: uaca.
Heſterna uidi ſpaciantem luce puellam
Illa: quæ danai porticus agmen habet.
Protinus ut placuit: miſi: noctemq; rogaui:
Reſcripſit trepida non licet illa manu.
Et cur nō liceat quærenti: reddita cauſa eſt:
Quod nimium dominæ cura moleſta tua ē.

Si ſapis o cuſtos odium : mihi crede : mereri
Deſine . quem metuit quiſq; : periſſe cupit .
Vir quoq; non ſapiens . quid enim ſeruare laboret?
Vnde nihil : q̃uis non tueare: perit .
Sed gerat ille ſuo morem furioſus amori :
Et caſtam : multis quæ placet : eſſe putet .
Huic furtiua tua libertas munere detur :
Quam dederis illi : reddat ut illa tibi .
Conſcius eſſe uelis : domina eſt obnoxia ſeruo .
Conſcius eſſe times : diſſimulare licet .
Scripta leget ſecum : matrem ſcripſiſſe putato :
Venerit ignotus poſtmodo notus eat .
Ibit ad affectam quæ non languebit amicam .
Viſat : & indicijs ægra ſit illa tuis .
Si faciet tarde : ne te mora longa fatiget :
Impoſita gremio ſtertere fronte potes .
Nec tu lanigeram fieri quid poſſit ad iſim
Quæſieris : nec tu curua theatra time .
Conſcius aſſiduus commiſſi tollet honores .
Quis minor eſt aũt : q̃ tacuiſſe labor ?
Ille placet uerſatq; domum : nec uerbera ſentit :
Ille potens dominæ : ſordida turba iacent .
Huic ueræ ut lateãt cauſæ : finguntur inanes :
Atq; ambo domini quod probat una : probant :
Cum bene uir traxit uultum rugaſq; coegit :
Quod uoluit fieri blanda puella facit .
Sed tamen interdum tecum quoq; iurgia nectat :
Et lachrymas ſimulet : carnificemq; uocet .
Tu contra obijcies : quæ tuto diluat illa .
In uero falſo crimine deme fidem .
Sic tibi ſemper honos : ſic alta pecunia creſcet .
Hæc facis : exiguo tempore liber eris .
Aſpicis indicibus nexas per colla catenas
Squallidus orba fide pectora carcer habet .
Quærit aquas in aquis & poma fugacia captat
Tantalus . hoc illi garrula lingua dedit .
Dum nimium ſeruat cuſtos iunonius io :
Ante ſuos annos occidit : illa dea eſt .
Vidi ego compedibus liuẽtia crura gerentem :
Vnde uir inceſtum ſcire coactus erat .
Pœna minor merito . nocuit mala lingua duobus .
Vir doluit : famæ damna puella tulit .
Crede mihi nulli ſunt crimina grata marito :

Nec quenq̃ : q̃uis audiat illa iuuant .
Seu tepet: indicium securas prodis ad aures:
Siue amat: officio fit miser ille tuo .
Culpa nec ex facili q̃uis manifesta probatur.
Iudicis illa sui tuta fauore uenit .
Viderit ipse licet: credet tamen ille neganti:
Damnabitq; oculos : & sibi uerba dabit .
Aspiciet dominæ lachrymas : plorabit & ipse :
Et dicet pœnas garrulus iste dabit.
Cur dispar certamen inis? tibi uerbera uicto
Adsunt: in gremio iudicis illa sedet.
Non scelus aggredimur : non admiscenda coimus
Toxica: non stricto fulminat ense manus .
Quærimus: ut tuto per te possimus amare.
Quid precibus nostris mollius esse potest?

Ad eunuchũ seruantẽ dominam .

Ei mihi: q; domina nec uir nec fœmina seruas:
Mutua nec ueneris gaudia nosse potes.
Qui primus pueris genitalia membra recidit:
Vulnera: quæ fecit debuit ipse pati.
Mollis in obsequium facilisq; rogantibus esses :
Si tuus in quauis prætepuisset amor.
Non tu natus equo: non fortibus utilis armis:
Bellica non dextræ conuenit hasta tuæ .
Ista mares tractant: tu spes depone uiriles:
Sunt tibi cum domina signa ferẽda tua .
Hanc imple meritis: huius tibi gratia prosit .
Si careas illa: quis tuus usus erit?
Est etiam facies : sunt apti lusibus anni:
Indigna est pigro forma perire situ.
Fallere te potuit q̃uis habeare molestus .
Non caret effectu quod uoluere duo.
Aptius ut fieret precibus tentasse rogamus :
Dum bene ponendi munera tempus habes .

Quod amet mulieres cuiuscũq; formæ sint.

Non ego mendosos ausim defendere mores:
Falsaq; prouitiis arma mouere meis .
Confiteor si quid prodest delicta fateri :
In mea nunc demens crimina fassus eo .
Odi: nec possum cupiens non esse quod odi .
Heu q̃: quod studeas ponere: ferre graue est.
Nam desunt uires ad me mihi iusq; regendi .
Auferor ut rapida concita puppis aqua.

Non est certa meos quæ forma inuit & amores:
Centum sunt causæ cur ego semper amem.
Siue aliqua est oculos in me deiecta modestos:
Vror: & insidiæ sunt pudor ille meæ.
Siue procax ulla est: capior: quia rustica non est:
Spemq; dat in molli mobilis esse toro.
Aspera si uisa est: rigidasq; imitata sabinas:
Velle: sed ex alto dissimulare puto.
Siue est docta: placet raras dotata per artes:
Siue rudis: placita est simplicitate sua.
Est: quæ callimachi præ nostris rustica dicat
Carmina: cui placeo: protinus ipsa placet.
Est etiam: quæ me uatem & mea carmina culpet:
Culpantis cupiam sustinuisse femur.
Molliter incessit. motu capit. altera dura est:
At poterit tacto mollior esse uiro.
Hæc quia dulce cauit: flectitq; facillima uocem:
Oscula cantanti rapta dedisse uelim.
Hæc querulas habili prætentat pollice cordas.
Tam doctas quis non possit amare manus?
Ille placet gestu: numerosaq; brachia ducit:
Et tenerum molli torquet ab arte latus.
Vt taceam de me: qui causa tangor ab omni:
Illic hippolytum pone: priapus erit.
Tu quia tam longa es: ueteres heroidas æquas:
Et potes in toto multa iacere toro.
Hæc habilis breuitate sua est: corrumpor utraq;:
Conueniunt uoto longa breuisq; meo.
Non est culta: subit quid cultæ accedere possit.
Ornata est: dotes exhibet ipsa suas.
Candida me capiet: capiet me flaua puella.
Est etiam in fusco grata colore uenus.
Seu pendent niuea pulli ceruice capilli:
Leda fuit nigra conspicienda coma.
Seu flauent: placuit croceis aurora capillis.
Omnibus historiis se meus aptat amor.
Me noua solicitat: me tangit serior ætas:
Hæc melior specie: moribus illa placet.
Denique quas tota quisq̃ probat urbe puellas:
Noster in has omnes ambitiosus amor.

Ad amicam corruptam.

NVllus amor tanti ẽ: abeas pharetrate cupido
Vt mihi sint totiens maxima uota mori.

Vota mori mea sunt : cum te peccasse recordor:
Hei mihi perpetuum nata puella malum .
Non mihi deceptæ nudant tua facta tabellæ:
Nec data furtiue munera crimen habẽt.
Q utinã argueré sic:ut non uincere possem.
Me miserum quare tam bona causa mea est?
Felix qui quod amat:defẽdere fortiter audet:
Cui sola non feci dicere amica potest .
Ferreus est:nimiumq; suo fau& ille dolori :
Cui petitur uicta palma cruẽta rea .
Ipse miser uidi : cum me dormire putares :
Sobrius apposito crimina uestra mero .
Multa supercilio uidi uibrãte loquẽtes .
Nutibus in uestris pars bona uocis erat.
Non oculi tacuere tui : conscriptaq; uino
Mensa : nec in digitis littera nulla fuit .
Sermoné agnoui : quod non uideatur : agenté :
Verbaq; pro certis uisa ualere notis .
Iamq; frequẽs ierat mẽsa cõuiua relicta :
Compositi iuuenes unus & alter erãt.
Improba tum uero iungẽtes oscula uidi.
Illa mihi lingua nexa fuisse liquet :
Qualia nec fratri tulerit germana seuero :
Sed tulerit cupido mollis amica uiro :
Qualia credẽdũ é nõ phœbum ferre dianæ :
Sed uenerem marti sæpe tulisse suo .
Quid facis exclamo:quo nũc mea gaudia differs ?
Iniic am dominas in mea iura manus.
Hæc mihi sunt tecum : tibi sunt cõmunia mecum :
In bona cur quisq̃ tertius ista uenit ?
Hæc ego : quæq; dolor linguæ dictauit : at illi
Cõscia purpureus uenit in ora pudor :
Quale coloratum tithoni coniuge cælum
Subrubet : aut sponso uisa puella nouo .
Quale rosæ fulgent inter sua lilia mixtæ :
Aut ubi cantatis luna laborat equis .
Aut quod : ne longis flauescere possit ab annis :
Meonis assyrium fœmina tinxit ebur.
Hic erat : aut aliquis color ille simillimus horum :
Et nunq̃ casu pulchrior illa fuit .
Spectabat terram : terram spectare decebat .
Mœsta erat in uultu : mœsta decenter erat .
Sicut erant & erant culti : laniare capillos :

Et fuit in teneras impetus ire genas.
Vt faciem uidi: fortes cecidere lacerti:
Defensa est armis nostra puella suis:
Qui modo sæuus eram: supplex ultroq; rogaui:
Oscula ne nobis deteriora daret.
Risit: & ex animo dedit oscula: qualia possent
Excutere irato tela trisulca ioui.
Torqueor infelix: ne tam bona senserit alter.
Et uolo non ex hac illa fuisse nota.
Hæc quoq; q̄ docui: multo meliora fuerunt:
Et quicq̄ usa est addidicisse noui.
Quod nimium placuere: malū est q; tota labellis
Lingua tua est nostris nostra recepta tuis.
Nec tamen hoc unū doleo non oscula tantum
Iuncta queror: q̄uis hæc ego iuncta queror.
Illa nisi in lecto nunq̄ potuere doceri.
Nescio quis precium grande magister habet.

In mortem psitaci.

Psitacus eois ales mihi missus ab indis
Occidit: exequias ferte frequenter aues.
Ite piæ uolucres: & plāgite pectora pennis:
Et rigido teneras ungue notate genas.
Horrida pro mœstis lanietur pluma capillis.
Pro longa resonent carmina uestra tuba.
Quid scelus ismarii quereris philomena tyranni?
Expleta est annis ista querela tuis.
Alitis in tutæ miserū diuertite funus:
Magna sed antiqua est causa doloris itys.
Omnes: quæ liquido libratis in aere cursus:
Tu tamen ante alias turtur amice dole.
Plena fuit uobis omni concordia uita.
Et stetit ad fidem longa tenaxq; fides.
Quod fuit argolico iuuenis phoceus oresti:
Hoc tibi: dum licuit: psitace turtur erat.
Quid tamen ista fides: quid rari forma coloris:
Quid uox mutandis ingeniosa notis?
Quid iuuat: ut datus es: nostræ placuisse puellæ?
Infelix auium gloria nempe iaces.
Tu poteras uirides pēnis hebetare smaragdos
Tincta gerens rubro punica rostra croco.
Non fuit in terris uocum simulātior ales:
Reddebas blæso tam bene uerba sono.
Raptus es inuidia. non tu fera bella mouebas:

Garrulus : & placidæ pacis amator eras .
Ecce cothurnices inter ſua prælia uiuunt :
Forſitan & fiunt inde frequenter anus .
Plenus eras minimo : nec præ ſermonis amore
In multos poteras ora uocare cibos .
Nux erat eſca tibi cauſæq; papauera ſomni :
Pellebatq; ſitim ſimplicis humor aquæ .
Viuit edax uultur : ducitq; per aera gyros
Miluius : & pluuiæ graculus autor aquæ .
Viuit & armigeræ cornix inuiſa mineruæ .
Illa quidē ſeclis uix moritura nouem .
Occidit illa loquax humanæ uocis imago
Pſitacus extremo munus ab orbe datum .
Optima prima feræ manibus rapiuntur auaris
Implentur numeris deteriora ſuis .
Triſtia phylacidæ therſites funera uidit
Iamq; cinis uiuis fratribus hector erat .
Quid referam timidæ pro te pia uota puellæ
Tota procelloſo per mare rapta noto ?
Septima lux uenit non exhibitura ſequentem :
Et ſtabat uacua iam tibi parca colo .
Non tamen ignauo ſtupuerūt uerba palato :
Clamauit moriens lingua corinna uale .
Colle ſub helyſio nigra nemus ilice frondet :
Vdaq; perpetuo gramine terra uiret .
Si qua fides dubiis : uolucrum locus ille piarum
Dicitur : obſcenæ quo prohibētur aues .
Illic innocui late paſcuntur olores :
Et uiuax phœnix unica ſemper auis .
Explicat atq; ſuas ales iunonia pennas :
Oſcula dat cupido blanda colūba mari .
Pſitacus has inter nemorali ſede receptus
Conuertit uolucres in ſua uota pias .
Oſſa tegit tumulus tumulus pro corpore magnus :
Quo lapis exiguus par ſibi nomen habet .
Colligor ex ipſo dominæ placuiſſe ſepulcro
Ora fuere mihi plus aue docta loqui .

Amicæ ſe purgat q; ancillam non amet .

ERgo ego ſufficiam reus in noua crimina ſēper ?
Vt uincam : totiens dimicuiſſe pudet .
Siue ego marmorei reſpexi ſumma theatri :
Eligis e multis unde dolere uelis .
Candida ſeu tacito me uidit fœmina uultu :

In uultu tacitas arguis esse notas.
Si quam laudaui: miseros petit ungue capillos.
Si culpo: crimen dissimulare putas.
Siue color bonus ē: in te quoq; frigidus esse:
Seu malus: alterius dicor amore mori.
Atq; ego peccati uellem mihi conscius esse.
Aequo animo pœnam qui meruere: ferunt.
Nunc temere insimulas: credendoq; omnia frustra
Ipsa uetas iram pondus habere tuam.
Aspice: ut auritus miserandæ sortis asellus
Assiduo domitus uerbere tardus eat.
Ecce tuum sollers caput exornare cypassis
Obiicitur dominæ contemerasse torum.
Dii melius: q̄ sic mihi sit peccasse libido.
Sordida contemptæ sortis amica iuuet?
Quis ueneris famulæ connubia liber inire
Tergaq; complecti uerbere secta uelit?
Adde: q̄ ornandis operosa est illa capillis:
Et tibi per doctas grata ministra manus.
Scilicet ancillam: quæ sit tibi fida: rogarem.
Quid? nisi ut indicio iuncta repulsa foret?
Per uenerem iuro puerique uolatilis arcus
Me non admissi criminis esse reum.

Ad Cypassim ancillam Corinnæ.

Donendis in mille modis perfecta capillis
Comere sed solas digna cypassi deas:
Et mihi iucundo non rustica cognita furto
Apta quidē dominæ: sed magis apta mihi:
Quis fuit inter nos sociati corporis index?
Sensit concubitus inde corinna tuos?
Non tamen erubui nec uerbo lapsus in ullo
Furtiuæ ueneris conscia signa dedi.
Quid: q̄ in ancillam si quis delinquere possit:
Illum ego contendi mente carere bona?
Thessalus ancillæ facie briseidos arsit.
Serua mycenæo est phœbas amata duci.
Nec sum tantalidæ nec forti maior achille.
Quod decuit reges: cur mihi turpe putem?
Vt tamen iratos in te defixit ocellos:
Sensit te totis erubuisse genis.
At quāto si forte refers præsentior ipse
Per ueneris feci numina magna fidem:
Tu dea tu iubeas animi periuria nostri

Carpathium tepidos per mare ferre notos .
Pro quibus officiis precium mihi dulce repende
Concubitus hodie fuſca cypaſſi tuos .
Quid renuis ? fingisq; nouos ingrata timores ?
Eſt unum e dominis emeruiſſe ſatis .
Quod ſi ſtulta negas : index ante acta fatebor :
Et ueniam culpæ proditor ipſe meæ .
Quoq; loco fuerim tecum: quotienſq; cypaſſi
Narrabo dominæ quotq; quibuſq; modis .

Ad Cupidinem .

NUnq̄ pro me ſatis indignate cupido :
O in corde meo deſidioſe puer :
Quid me : qui miles nū q̄ tua ſigna reliqui :
Lædis ? & in caſtris uulneror ipſe tuis ?
Cur tua fax urit : figit tuus arcus amicos ?
Gloria pugnantes uincere maior erat .
Quid non æmonius: quem cuſpide perculit heros:
Confoſſum medica poſtmodo iuuit ope ?
Venator ſequitur fugientia : capta relinquit :
Semper & inuentis ulteriora petit .
Nos tua ſentimus populus tibi deditus arma .
Pigra reluctanti ceſſat in hoſte manus .
Quid iuuat in nudis hamata recondere tela
Oſſibus ? oſſa mihi nuda reliquit amor .
Tot ſine amore uiri : tot ſunt ſine amore puellæ .
Hinc tibi cum magna laude triumphus eat .
Roma : niſi immenſum uires promoſſet in orbem :
Stramineis eſſet nunc quoq; tecta caſis .
Feſſus in acceptos miles deducitur agros .
Mittitur in ſaltus carcere liber equus .
Longaq; ſubductam celant nauali a pinum :
Tutaq; ſed poſito poſcitur enſe rudis .
Me quoq; : qui totiens merui ſub amore puellæ :
Defunctum placidæ uiuere tempus erat .
Viue deus poſito ſi quis mihi dicat amore:
Deprecer . uſq; adeo dulce puella malum eſt .
Cum bene perteſum eſt animiq; reuanuit ardor :
Neſcio quo miſeræ turbine mentis agor .
Vt rapit in præceps dominum ſpumantia fruſtra
Frena retentantem durior oris equus:
Vt ſubitus propere iam preſſa tellure carinam
Tangentem portus uentus in alta rapit :
Sic me ſæpe refert incerta cupidinis aura :

Notaq; purpureus tela resumit amor.
Fige puer: positis nudus tibi præbeor armis:
Hic tibi sunt uires: hic tua dextra ualet.
Huc tanq̄ iussæ ueniunt iam sponte sagittæ.
Vix illis præ me nota pharetra tua est.
Infelix: tota quicunq; quiescere nocte
Sustinet: & somnos præmia magna uocat.
Stulte quid est somnus? gelidæ nisi mortis imago.
Longa quiescendi tempora fata dabunt.
Me modo decipiant uoces fallacis amicæ.
Sperando certe gaudia magna feram.
Et modo blanditias dicat: modo iurgia nectat:
Sæpe fruar domina: sæpe repulsus eam.
Quod dubius mars est: per te priuigne cupido est:
Et mouet exemplo uitricus arma tuo.
Tu leuis es: multoq; tuis uentosior alis.
Gaudiaq; ambigua dasq;: negasq; fide.
Si tamen exaudis pulchra cum matre cupido:
Indeserta meo pectore regna gere.
Accedant regno nimium uaga turba puellæ:
Ambobus populis sic uenerandus eris.

Ad Grecinū: q; eodem tēpore duos amet.

QVm mihi tu certe (memini) grecine negabas
Vno posse aliquem tempore amare duas.
Per te decipior: per te deprensus inermis:
Ecce duas uno tempore solus amo.
Vtraq; formosa est: operosæ cultibus ambæ.
Artibus in dubio est hæc sit an illa prior.
Pulchrior hæc illa est: hæc ē quoq; pulchrior illa:
Et magis hæc nobis: & magis illa placet.
Errat: ut a uentis discordibus acta phaselus.
Diuiduumq; tenent alter & alter amor.
Quid geminas erycina meos sine fine dolores?
Non erat in curas una puella satis?
Quid folia arboribus: quid pleno sydera cælo?
In freta collectas alta quid addis aquas?
Sed tamen hoc melius: q̄ si sine amore iacerem:
Hostibus eueniat uita seuera meis.
Hostibus eueniat uacuo dormire cubili:
Et medio late ponere membra toro.
At mihi sæuus amor somnos abrūpat inertes:
Simq; mei lecti non ego solus onus.
Me mea disperdat nullo prohibente puella:

Si satis una potest : si minus una : duæ .
Sufficiant gracles : non sunt sine uiribus : artus .
Pondere non neruis corpora nostra carent .
Et lateri dabit in uires alimenta uoluptas .
Decepta est opera nulla puella mea .
Sæpe ego lasciuæ consũpsi gaudia noctis .
Vtilis & fortis corpore mane fui .
Felix : quem ueneris certamina mutua perdunt .
Dii faciant leti causa sit ista mei.
Induat aduersis contraria pectora telis
Miles : & æternum sanguine nomen emat .
Quærat auarus opes : & quæ lassarit eundo
Aequora : peruro naufragus ore bibat .
At mihi contingat ueneris langueſcere motu :
Cum moriar : medium soluar & inter opus .
Atq; aliquis nostro lachrymans in funere dicat :
Conueniens uitæ mors fuit ista tuæ .

Ad Amicam nauigantem .

PRima malas docuit mirantibus æquoris ũdas
Peliaco pinus uertice cæsa uias .
Quæ concurrentes inter temeraria cautes
Conspicuam fuluo uellere uexit ouem .
O utinam : ne quis remo freta longa moueret :
Argo funest.s pressa bibisset aquas .
Ecce fugit notumq; torum patriosq; penates :
Fallacesq; uias ire corinna parat .
Quid tibi me miserum zephyros eurosq; timebo :
Et gelidum boream præcipitemq; notum ?
Non illic urbes : non tu mirabere siluas.
Vna est iniusti cærula forma maris.
Ne~ medius tenues conchas pictosue lapillos
Pontus habet : bibuli littoris illa mora est .
Littora marmoreis pedibus signanda puellæ :
Hactenus est tutum : cætera cæca uia est .
Et uobis alii uentorum præl.a narrent :
Quas scylla infestet : quasue charybdis aquas .
Et quibus emineant uiolenta ceraunia saxis :
Quo lateant syrtes magna minorq; sinu .
Hoc alii referant : at uos quod quisq; loquatur :
Credite . credenti nulla procella nocet .
Sero respicitur t:llus : ubi fune soluto
Currit in immensum panda carina salum .
Nauita solicitus iam uentos horret iniquos:

Et prope tam letum : q̃ prope cernit aquam .
Quod si concussas triton exasperat undas :
Qui tibi nunc toto est nullus in ore color.
Tu generosa uoce fœcundæ sydera ledæ :
Et felix dicas quem sua terra tenet .
Tutius est fouisse torum : legisse libellos :
Threiciam digitis increpuisse lyram .
At si uana ferunt uolucres mea dicta procellæ :
Aequa tamen puppi sit galathea tuæ .
Vestrum crimen erit talis iactura puellæ
Nereidesq; deæ : nereidumq; pater .
Vade memor nostri uento reditura secundo .
Impleat illa tuos fortior aura sinus .
Tũc mare in hæc magnus declinet littora nereus.
Huc uenti spectẽt : huc agat æstus aquas.
Ipsa roges zepyhri ueniant in lintea pleni .
Ipsa tua moueas turgida uela manu.
Primus ego aspiciam notam de littore puppim :
Et dicam nostros aduehit ista deos .
Excipiamq; humeris :& multa sine ordine carpam
Oscula : pro reditu uictima uota cadet .
Inq; tori formam molles sternentur harenæ .
Pro mensa tumulus quilibet esse potest .
Illic apposito narrabis multa lyæo :
Pene sit ut mediis obruta nauis aquis.
Dumq; ad me properas nec iniquæ tempora noctis:
Nec te præcipites extimuisse notos .
Omnia pro ueris credam : sint ficta licebit .
Cur ego non uotis blandiar ipse meis ?
Hæc mihi q̃primum cælo nitidissimus alto
Lucifer admisso tempora portet equo .

Exultat : q amica potitus sit .

Te triũphales circum mea tempora lauri
Vicimus . in nostro est ecce corinna sinu :
Quam uir : quã custos :quã ianua firma tot hostes
Seruabant : ne qua posset ab arte capi .
Hæc est præcipuo uictoria digna triumpho :
In qua quæcunq; est sanguine præda caret .
Non humiles muri : non paruis oppida fossis
Cincta : sed est ductu capta puella meo .
Pergama cum caderent bello superata bilustri :
Ex tot in atridis pars quota laudis erat ?
At mea seposita est & ab omni milite discors

Gloria : nec titulum muneris alter habet :
Me duce ad hunc uotiꝰ finem : me milite ueni
Ipſe eques : ipſe pedes : ſignifer ipſe fui .
Nec caſum fortuna meis immiſcuit actis .
Huc ades o cura parte triumphe mea .
Nec belli eſt noua cura mei . niſi rapta fuiſſet
Tyndaris : europæ pax aſiæq; foret .
Fœmina ſilueſtres lapithas : populumq; biformem
Turpiter appoſito uertit in arma mero .
Fœmina troianos iterum noua bella mouere
Impulit in regno iuſte latine tuo .
Fœmina romanis iterum nunc urbe recenti
Immiſit ſoceros : armaq; ſæua dedit.
Vidi ego pro niuea pugnãtes coniuge tauros .
Spectatrix animos ipſa iuuenca dabat .
Me quoq; quod multis : ſed me ſine cæde cupido
Iuſſit militiæ ſigna mouere ſuæ .

Ad Iſidẽ : ut parientem corinnã iuuet .

QVm labefactat onus grauidi temeraria uẽtris:
In dubio uitæ laſſa corinna iacet.
Illa quidem clamat tantum molita pericli .
Ira digna mea eſt : ſed cadit ira metu .
Sed tamen aut ex me conceperat : aut ego credo :
Eſt mihi pro facto ſæpe quod eſſe poteſt .
Mi pharetonium genitaliaq; arua canopi
Quæ colis : & mẽphim palmiferamq; pharon .
Quaq; celer lato nilus delapſus in alueo
Per ſeptem portus in maris exit aquas .
Per tua ſacra precor : per anubidis ora uerendi:
Sic tua ſacra pius ſemper oſiris amet :
Pigraq; labatur circum donaria ſerpens:
Et comes in pompa corniget apis eat :
Huc adhibe uultus : & in una parce duobus :
Nam uitam dominæ tu dabis : illa mihi.
Sæpe tibi meruit certis operata diebus :
Qua cingit laurus gallica turma tuas .
Tuq; laborantes utero miſerata puellas :
Quarum tarda latens corpora tendit onus .
Lenis ades :precibusq; faue lucina puellæ .
Digna eſt : quam iubeas muneris eſſe tui .
Ipſe ego thura dabo fumoſis candidus aris :
Ipſe feram ante tuos munera uota pedes .
Adiiciam titulum ſeruata naſo corinna .

Tu modo fac titulo muneribusq; locum.
Si tamen in tanto fas est monuisse timore:
Hac tibi sit pugna dimicuisse satis.

In amicam: q̃ abortiuum ipsa fecerit.

QVid iuuat immunes belli cessare puellas:
Nec fera peltatas agmina uelle sequi?
Si sine marte suis patiuntur uulnera telis:
Et cæcas armant in sua fata manus?
Quæ prima instituit teneros conuellere fœtus:
Militia fuerat digna perire sua.
Scilicet: ut careat rugarum crimine uenter:
Sternetur pugnæ tristis harena tuæ.
Si mos antiquis placuisset matribus idem:
Gens hominum uitio deperitura fuit.
Quiq; iterum iaceret generis primordia nostri
In uacuo lapides orbe: parandus erat.
Quis priami fregisset opes: si numen aquarum
Iusta recusasset pondera ferre tethis?
Ilia si tumido geminos in uentre negasset:
Casurus dominæ conditor urbis erat.
Si uenus æneam grauida temerasset in aluo:
Cæsaribus tellus orba futura fuit.
Tu quoq; cum posses nasci formosa: perisses:
Tentasset: quod tu: si tua mater opus.
Ipse ego cum fuerim melius perituru amando:
Vidissem nullos matre necante dies.
Quid plenã fraudas uitem crescentibus uuis:
Pomaq; crudeli uellis acerba manu?
Sponte fluent matura sua sine crescere nata.
Est precium tardæ non leue uita moræ.
Vestra quid effoditis subiectis uiscera telis:
Et nondum natis dira uenena datis?
Colchida respersam puerorum sanguine culpant:
Atq; sua cæsum matre queruntur itym.
Vtraq; sæua parens: sed tristibus utraq; causis
Iactura socii sanguinis ulta uirum est.
Dicite quis tereus: quis uos iritet iason
Figere solicita corpora uestra manu?
Hæc neq; in armeniis tigres fecere latebris:
Perdere nec fœtus ausa leæna suos.
At teneræ faciunt sed non impune puellæ.
Sæpe suos utero quæ necat: ipsa perit.
Ipsa perit: ferturq; rogo resoluta capillos

Et merito clamant qui modo cunq; uident.
Iſta ſed æthereas uaneſcant dicta per auras:
Et ſint ominibus pondera nulla meis.
Dii faciles peccaſſe ſemel concedite tuto:
Et ſatis eſt pœnam culpa ſecunda ferat.

Ad annulum: quem dono amicæ mittit.

ANnule formoſæ digitum iūcture puellæ:
In quo cenſendum nil: niſi dantis amor:
Munus eas gratum: te læta mente receptum
Protinus articulis induat illa ſuis.
Tam bene conuenias: q̄ mecum conuenit illa.
Et digitum iuſto commodus orbe teras.
Felix a domina tractaberis annule noſtra.
Inuideo donis iam miſer ipſe meis.
O utinam ſubito fieri mea munera poſſem
Artibus æxis carpathiiq; ſenis.
Tunc ego te cupiam dominæ tetigiſſe papillas:
Et læuam tunicis inſeruiſſe manum.
Elabar digito q̄uis anguſtus & hærens:
Inq; ſinum mira lapſus ab arte cadam.
Idem ego: ut arcanas poſſim ſignare tabellas:
Neue tenax cæram ſiccaq; gemma trahat:
Humida formoſæ tangam prius ora puellæ
Tantum ne ſignem ſcripta dolenda mihi.
Si dabor: ut condar loculis: exire negabo
Aſtringens digitos orbe minore tuos.
Non ego dedecori tibi ſum mea uita futurus
Quodue tener digitus ferre recuſet onus.
Me gere cum calidis perfundes imbribus artus:
Damnaq; ſub gemma perfer euntis aquæ.
Sed puto te uiſa mea membra libidine ſurgent:
Et peraget partes annulus ipſe uiri.
Irita quid moneo paruum proficiſcere munus:
Illa datam ſecum ſentiat eſſe fidem.

Ad amicam: ut ad rura ſua ueniat.

QVE pars ſulmo tenet peligni tertia ruris
Parua: ſed irriguis ora ſalubris aquis.
Sol licet admoto tellurem ſydere findat:
Et micet icarii ſtella proterua canis:
Arua pererrantur peligna liquentibus undis:
Et uiret in tenero fertilis herba ſolo.
Terra ferax cereris multoq; feracior uuis:
Dat quoq; bacciferam pallada rarus ager.

Perq; resurgentes riuis labentibus herbas
Gramineus madidam cespes obumbrat humum.
At meus ignis abest: uerbo peccauimus uno.
Quæ mouet ardores: est procul: ardor adest.
Non ego: si medius polluce & castore ponar:
In cæli fine te parte fuisse uelim.
Sollicíti iaceant: terraq; premantur iniqua:
In longas orbem: qui secuere uias.
Aut iuuenum comites iussissent ire puellas:
Si fuit in longas terra secanda uias.
Tunc mihi: si premerem uentosas horridus alpes
Durum cum domina molle fuisset iter.
Cum domina libycas ausim prærumpere syrtes:
Et dare non æquis uela ferenda notis.
Non quæ uirgineo portenta sub inguine latrant:
Nec timeam uestros curua malæa sinus.
Nec quas submersis ratibus saturata charybdis
Fundit: & effusas ore receptat aquas.
Quod si neptunni uentosa potentia uincat:
Et subuenturos auferat unda deos:
Tu nostris niueos humeris impone lacertos:
Corpore nos facili dulce feremus onus.
Sæpe petens Ero iuuenis tranauerat undas.
Tunc quoq; tranasset: sed uia cæca fuit.
At sine te: q̄uis operosi uitibus agri
Me teneant: q̄uis imbribus arua natent:
Et uocet in riuos currentem rusticus uuam:
Frigidaq; arboreas mulceat aura comas:
Non ego pelignos uideor celebrare salubres.
Non ego natalem rura paterna locum:
Sed scythiam cilicasq; feros uirideſq; britānos:
Quæq; prometheo saxa cruore madent:
Vlmus amat uites: uitis non deserit ulmos.
Separor a domina cur ego sæpe mea?
At mihi te comitem iurabas usq; futuram
Per me perq; oculos: qui rapuere tuos.
Verba puellarum foliis leuiora caducis.
Iritaq; ut uisum est: uentus & aura ferūt.
Si qua mei tamē est ī te pia cura relicti:
Incipe pollicitis addere facta tuis.
Paruaq; q̄primum rapiētibus esseda mannis
Ipsa per admissas cōcute lora iubas.
At uos: qua ueniet: tumidi subsidite mōtes:

Et faciles curuis uallibus eſte uiæ.

Vt Corinnæ ſe totum tradat.

SI quis erit: qui turpe putet ſeruire puellæ:
Illo conuincar iudice turpis ego.
Sim licet infamis: dum me moderatius urat:
Quæ paphon & fluctu pulſa cythera tenet.
Atq; utinam dominæ mitis quoq; præda fuiſſem:
Formoſæ quoniam præda futurus eram.
Dat facies animos: facie uiolenta corinna eſt.
Me miſerum: cur eſt tam bene nota ſibi?
Scilicet a ſpeculi ſumuntur imagine faſtus:
Nec niſi compoſitam ſe uidet illa prius:
Non tibi ſi facies nimium dat in omnia regnum
O facies oculos docta tenere meos:
Collatum iccirco tibi me contemnere debes.
Aptari magnis inferiora licet.
Creditur & nymphe mortalis amore calypſo
Capta recuſantem detinuiſſe uirum.
Credimus æquoream phthio nereida regi:
Egeriam iuſto concubuiſſe numæ.
Vulcano uenerem: q̄uis incude relicta:
Turpiter obliquo claudicet ille pede.
Carminis hoc ipſum genus impar: ſed tamē apte
Iungitur herous cum breuiore modo.
Tu quoq; me mea lux in quaſlibet accipe leges:
Te decet in medio iura dediſſe toro.
Non tibi crimen ero: nec quo lædere remoto:
Non erit hic nobis inficiandus amor.
Sunt mihi pro magno felicia carmina cēſu:
Et multæ per me nomē habere uolūt.
Noui aliquam: quæ ſe circunferat eſſe corinnā?
Vt fiat: quid non illa dediſſe uelit?
Sed neq; diuerſi ripa labuntur eadem
Frigidus eurotas populiferq; padus.
Nec: niſi tu: noſtris cantabitur ulla libellis.
Ingenio cauſas tu dabis una meo.

Ad Macrum: q; de amoribus ſcribat.

QVArmen ad iratum dum tu perducis achillem:
Primaq; iuratis induis arma uiris.
Nos macer ignauæ ueneris ceſſamus in umbra:
Et tener auſuros grandia frangit amor.
Sæpe meæ dixi tandem diſcede puellæ.
In gremio ſedit protinus illa meo.

Sæpe pudet dixi: lachrymis uix illa retẽtis
Me miseram: cur te dixit amare pudet.
Implicuitq; suos circum mea colla lacertos:
Et quæ me perdunt: oscula mille dedi.
Vincor: & ingenium sumptis reuocatur ab armis:
Resq; domi gestas: & mea bella cano.
Sceptra tamen sumpsi: curaq; tragœdia nostra
Creuit: & huic operi quãlibet aptus eram.
Rilit amor pallamq; meam pictosq; cothurnos:
Sceptraq; priuata tam cito sumpta manu.
Hinc quoq; me dominæ numen deduxit iniquæ:
Deq; cothurnato uate triumphat amor.
Quod licet & partes teneri profitemur amoris.
Hei mihi præceptis urgeor ipse meis.
Et quod penelopes uerbis reddatur ulyxi:
Scribimus: & lachrymas phylli relicta tuas.
Quod paris: & macareus: & quod male gratus iasõ:
Hippolytiq; parens: hippolytusq; legant.
Quodq; tenens strictum dido miserabilis ensem
Dictat: & aoniæ lesbis amica lyræ.
Quam cito de toto rediit meus orbe sabinus:
Scriptaq; diuersis rettulit ille locis?
Candida penelope signum cognouit ulyxis:
Legit ab hippolyto scripta nouerca suo.
Iam pius æneas miseræ rescripsit elissæ:
Quodq; legat phyllis: si modo uiuit: habet.
Tristis ad hypsipylen ab iasone littera uenit.
Dat uotam phœbo lesbis amica lyram.
Nec tibi q̃ tutum uati macer arma canenti
Aureus in medio marte tacetur amor.
Et paris est illic: & adultera nobile crimen:
Et comes extincto laodomia uiro.
Si bene te noui: non bella libentius istis
Dicis: & a uestris in mea castra redis.
Ad riualem: cui uxor curæ non erat:
Si tibi non opus est seruata stulte puella:
At mihi fac serues quo magis ipse uelim.
Quod licet: ingratũ est. quod nõ licet: acrius urit.
Ferreus est: si quis: quod sinit: alter amat.
Speremus pariter: pariter metuamus amantes.
Et faciat uoto rara repulsa locum.
Quid fortuna mihi: quæ nũq̃ fallere possit?
Nil ego: quod nullo tempore lædat: amo.

Viderat hoc in me uitium uerſuta corinna :
Quaq; capi poſſem callida norat opem .
Ah quotiens ſani capitis mẽtita dolorem :
Cũctantem tardo iuſſit abire pede .
Ah quotiens finxit culpam : q̃tunq; licebat
Inſontis ſpeciem præbuit ipſa nocens .
Sic ubi uexarat tepidoſq; refouerat ignes :
Rurſus erat uotis comis & apta meis .
Quam mihi blanditias : q̃ dulcia uerba parabat .
Oſcula dii magni qualia quotq; dabat .
Tu quoq; : quæ noſtros rapuiſti nuper ocellos :
Sæpe face inſidias : ſæpe rogata nega .
Et ſine me ante tuos proiectum in limine poſtes
Longa pruinoſa frigora nocte pati .
Sic mihi durat amor : longosq; adoleſcit in annos .
Hoc iuuat : hæc animi ſunt aliméta mei .
Pinguis amor nimiumq; potens in tædia nobis
Vertitur : & ſtomacho dulcis ut eſca nocet .
Si nũq̃ danen habuiſſet ænea turris :
Non eſſet dane de ioue facta parens .
Dum ſeruat iuno mutatam cornibus io :
Facta eſt : q̃ fuerat : gratior ipſa ioui .
Quod licet & facile ẽ quiſquis cupit : arbore frõdes
Carpat : & e medio flumine ſumat aquam .
Si qua uolet regnare diu : deludat amantem .
Hei mihi de monitis torqueor ipſe meis .
Quod libet : eueniat : nocet indulgentia nobis .
Quod ſequitur : fugio . quod fugit : ipſe ſequor .
At tu formoſæ nimium ſecure puellæ
Incipe iam prima claudere nocte domũ .
Incipe : quis furtim totiens tua lumina pulſet :
Quærere : quid latrent nocte ſiléte canes :
Quo ferat & referat ſollers ancilla tabellas .
Cur totiens uacuo ſecubet illa toro .
Mordeat iſta tuas aliq̃do cura medullas :
Detq; locum noſtris materiamq; dolis .
Ille poteſt uacuo furari littore harenas :
Vxorem ſtulti ſi quis amare poteſt .
Iamq; ego præmoneo : niſi tu ſeruare puellam
Incipis : incipiet deſinere eſſe mea .
Multa diuq; tuli : ſperaui ſæpe futurum :
Cum bene ſeruaſſes : ut bene uerba darem .
Lentus es : & pateris nulli patiẽda marito .

At mihi conceſſi finis amoris erit .
Scilicet infelix nūq̄ prohibebor adire ?
Nox mihi ſub nullo uindice ſemper erit ?
Nil metuam ? per nulla traham ſuſpiria ſomnos ?
Nil facies cur te iure periſſe uelim ?
Quid mihi cum facili quid cum lenone marito ?
Corrumpis uitio gaudia noſtra tuo .
Quin alium : quem tanta iuuet patiētia quæras .
Me tibi riualem ſi iuuat eſſe : ueta .

PVBLII OVIDII NASONIS AMORVM LIBER TERTIVS .

STAT VETVS ET MVLTOS
incidua ſilua per annos:
Credibile eſt illi numen ineſſe loco .
Fōs ſacer ī medio ſpelūcaq; puīce pēdēs
Et latere ex omni dulce queruntur aues .
Hic ego dum ſpatior tectus nemoralibus undis
Quod mea quærebam muſa moueret opus .
Venit odoratos elegeia nexa capillos :
Et puto pes illi longior alter erat .
Forma decens : ueſtis tenuiſſima : uultus amantis :
In pedibus uitium cauſa decoris erat .
Venit & ingenti uiolenta tragœdia paſſu :
Fronte comæ torua : palla iacebat humi .
Leua manus ſceptrum late regale tenebat :
Lydius alta pedum uincla cothurnus erat .
Et prior ecquis erit dixit tibi finis amandi ?
O argumenti lente poeta tui ?
Nequitiam uinoſa tuam conuiuia narrant :
Narrant in multas compita ſecta uias .
Sæpe aliquis digito uatem deſignat euntem :
Atq; ait hic hic eſt : quem ferus urit amor .
Fabula (nec ſentis) tota iactaris in urbe :
Dum tua poſtpoſito facta pudore refers .
Tempus erat ſthyrſo pulum grauiore moueri :
Ceſſatum ſatis eſt : incipe maius opus .
Materia premis ingenium : cane facta uirorum
Hæc animo dices area digna meo eſt .
Quod teneræ cantent (luſit tua muſa) puellæ:
Primaq; per numeros apta iuuenta tuos .
Nunc habeam per te romana tragœdia nomen

Implebit leges ſpiritus iſte meas .
Hactenus : & mouit pictis innixa cothurnis
Denſum cæſarie terq; quaterq; caput .
Altera(nam memini)limis ſubriſit ocellis .
Fallar ſan in dextra myrtea uirga fuit ?
Quid grauibus uerbis animoſa tragœdia dixit .
Me premis ? an nunq̄ non grauis eſſe potes ?
Imparibus tamen es numeris dignata moueri :
In me pugnaſti uerſibus uſa meis .
Non ego contulerim ſublimia carmina noſtris
Obruit exiguas regia uaſta fores .
Sum leuis : & mecum leuis eſt mea cura cupido
Non ſum materia fortior ipſa mea .
Ruſtica ſit ſine me laſciui mater amoris :
Huic ego proueni lena comeſq; deæ .
Quam tu non poteris duro reſerare cothurno :
Hæc eſt blanditiis ianua laxa meis .
Et tamen emerui plus q̄ tu poſſe : ferendo
Multa ſupercilio non patienda tuo .
Per me decepto didicit cuſtode corinna .
Liminis aſtricti ſolicitare forem :
Delabiq; toro tunica uelata recincta :
Atq; impercuſſos nocte mouere pedes .
Ah quotiens foribus duris incuſa pependi
Non uerita a populo prætereunte legi .
Quin ego me memini dum cuſtos ſæuus abiret :
Ancillæ miſeram delituiſſe ſinu .
Quid cum me munus natali miſit : at illa
Rupit : & appoſita barbara merſit aqua .
Prima tuæ moui felicia ſemina mentis .
Munus habes quod te iam petit iſta meum :
Deſierant . cœpi : per uos utraſq; rogamus
In uacuas auras uerba timentis eant .
Altera meſceptro decoras : altoq; cothurno
Iam nunc contracto magnus in orbe ſonus .
Altera das noſtro uicturum nomen amori :
Ergo ades : & longis uerſibus adde breues .
Exiguum uati concede tragœdia tempus
Tu labor æternus . quod petit illa : breue eſt .
Mota dedit ueniam teneri properentur amores :
Dum uacat : a tergo grandius urget opus .

Ad amicam curſus equorum ſpectātem .

Non ego nobilium uenio ſpectator equoꝝ.
Cui tamen ipſa faues uincat ut ille precor.
Vt loquerer tecum ueni: tecumq; ſederem:
Ne tibi non notus: quem facis: eſſet amor:
Tu curſum ſpectes: ego te. ſpectemus uterq;
Quod iuuat. atq; oculos paſcat uterq; ſuos:
O cuicunq; faues felix agitator equorum.
Ergo illi curæ contigit eſſe tuæ.
Hoc mihi contingat ſacro de carcere miſſis
Inſiſtam forti mente uehendus equis.
Et modo lora dabo: modo uerbere terga notabo:
Nunc ſtringam metas interiore rota.
Si mihi currenti fueris conſpecta: morabor.
Deq; meis manibus lora remiſſa fluent:
Ah q̃ pene pelops piſæo concidit axe:
Dum ſpectat uultus hippodamia tuos.
Nempe fauore ſuæ uicit tamen ille puellæ.
Vincamus dominæ quiſq; fauore ſuæ.
Quid fruſtra refugis? cogit nos linea iungi.
Hæc ex lege loci cõmoda circus habet.
Tu tamen a dextra quicunq; es parce puellæ.
Contactu lateris læditur iſta tui.
Tu quoq;: qui ſpectas poſt nos tua cõtrahe crura:
Si pudor eſt: rigido nec preme terga genu.
Sed nimium demiſſa iacent tua pallia terræ.
Collige: uel digitis en ego tollo meis.
Inuida ueſtis eras: quæ tam bona crura tegebas:
Quoq; magis ſpectes inuida ueſtis eras.
Talia mimalon atalantis crura fugacis
Optauit manibus ſuſtinuiſſe ſuis.
Talia pinguntur ſuccinctæ crura dianæ:
Cum ſequitur fortes fortior ipſa feras.
His ego non uiſis arſi. quid fiet ab iſtis?
In flãmam flãmas: in mare fundis aquas:
Suſpicor ex iſtis & cætera poſſe placere:
Quæ bene ſub tenui condita ueſte latent.
Vis tamen interea tenues arceſſere uentos:
Quos faciant noſtra mota flabella manu?
An magis hic meus eſt animi: non aeris æſtus:
Captaq; fœmineus corpora torret amor?
Dum tamẽ alba nigro ſparſa ẽ tibi puluere ueſtis:
Sordide de niueo corpore puluis abi.
Sed iam pompa uenit: linguis animiſq; fauete.

Tempus adeſt plauſus . aurea pompa uenit .
Prima loco fertur ſparſis uictoria pennis .
Huc ades: & meus hic fac dea uincat amor .
Plaudite neptũno : nimium qui creditis undis :
Nil mihi cum pelago : me mea terra tenet .
Plaude tuo marti miles : nos odimus arma .
Pax iuuat , & media pace repertus amor .
Auguribus phœbus : phœbe uenantibus adſit :
Artifices in te uerte minerua manus :
Ruricolæ cereri : teneroq; aſſurgite baccho :
Pollucem pugiles : caſtora placet eques .
Nos tibi blanda uenus pueriq; potentibus armis
Plaudimus . inceptis annue diua meis .
Daq; nouam mentem dominæ : patiatur amari :
Annuit : & motu ſigna ſecunda dedit .
Quod dea promiſit : promittas ipſa rogamus .
Pace loquor ueneris tu dea maior eris .
Per tibi tot uiro teſtes pompamq; deorum
Te dominam nobis tempus in omne fore .
Sed pendent tibi crura . potes : ſi forte iuuabit :
Cancellis primos inſeruiſſe pedes .
Maxima iam uacuo præco ſpectacula circo :
Quadriiuges æquo carcere miſit equos .
Cui faueas uideo : uincet ubicunq; fauebis :
Quod cupias ipſi ſcire uidentur equi .
Me miſerum metam ſpacioſo circuit orbe :
Quid facis ? admoto protinus axe ſubit .
Quid facis infelix? perdis bona uota puellæ .
Tende precor ualida lora ſiniſtra manu .
Fauimus ignauo : ſed eum reuocate quirites :
Et date iactatis undiq; ſigna togis .
En reuocant : at ne turbet toga mota capillos :
In noſtros abdas te licet uſq; ſinus .
Iamq; patent iterum reſerato carcere poſtes :
Et uolat admiſſis diſcolor agmen equis .
Nunc ſaltem ſupera : ſpatioq; inſurge patenti :
Sint mea fac dominæ ſint rata uota meæ .
Sunt domĩæ rata uota meæ . mea uota ſuperſũt .
Ille tenet palmam : palma petenda mea eſt .
Riſit : & argutis quiddam promiſit ocellis .
Hoc ſatis eſt . alio cætera redde loco .

De Amica : quæ peierauerat .

Sſe deos credam ? fidem iurata fefellit :
Et facies illi : quæ fuit ante : manet .
Quam longos habuit nondum iurata capillos :
Tam longos poſtq̃ numina læſit : habet .
Candida candorem roſeo ſuffuſa rubore
Ante fuit : niueo lucet in ore rubor .
Res erat exiguus : pedis ẽ aptiſſima forma :
Longa decenſq; fuit : longa decenſq; manet .
Argutos habuit : radiant ut ſydus ocelli :
Per quos mentita eſt perfida ſæpe mihi .
Scilicet æterni falſum iurare puellis
Dii quoq; concedunt : formaq; numen habet .
Perq; ſuos illam nuper iuraſſe recordor
Perq; meos oculos : & doluere mei .
Dicite dii : ſi uos impune fefellerit illa :
Alterius meriti cur ego damna tuli ?
At non inuidiæ uobis cepheia uirgo eſt
Pro male formoſa iuſſa parente mori .
Non ſatis eſt : q̃ uos habui ſine pondere teſtes ?
Sed mecum læſos ridet inulta deos .
Vt ſua per noſtram redimat periuria pœnam :
Victima deceptus decipientis ero .
Aut ſine re deus eſt nomen : fruſtraq; timetur :
Et ſtulta populos credulitate mouet :
Aut ſi qui deus eſt : teneras amat ille puellas :
Et nimium ſolas omnia poſſe iubet .
Nobis fatifero mauors accingitur enſe .
Nos petit inuicta palladis haſta manu .
Nobis flexibiles curuantur apollinis arcus :
In nos alta iouis dextera fulmen habet .
Formoſas ſuperi metuunt offendere læſi .
Atq; ultro quæ ſi non timuere : timent.
Et quiſq̃ pia thura focis imponere curat ?
Certe plus animi debet ineſſe uiris .
Iuppiter igne ſuo lucos iaculatur & arces :
Miſſaq; periuras tela ferire uetat .
Tot meruere peti. ſemele miſerabilis arſit .
Officio eſt illi pœna reperta ſuo .
At ſi uenturo ſe ſubduxiſſet amanti :
Non pater in baccho matris haberet onus :
Quid queror : & toto facio conuicia cælo ?
Dii quoq; habent oculos: dii quoq; pectus habẽt.
Si deus ipſe forem : numen ſine fraude liceret .

Fœmina mendaci falleret ore meum.
Ipſe ego iuratem uerũ iuraſſe puellas.
Et non de tetricis diceret eſſe deus.
Tu tamen illorum moderatius utere dono:
Aut oculis certe parce puella meis.

Ad uirum ſeruantem coniugem.

IVre uir impoſito teneræ cuſtode puellæ
Nil agis. ingenio quæq; tuenda ſuo eſt.
Si qua metu dempto caſta eſt: ea deniq; caſta eſt.
Quæ: quia non liceat: non facit: illa facit.
Vt iam ſeruaris bene corpus: adultera mens eſt:
Nec cuſtodiri (ni uelit ulla) poteſt.
Nec mentem ſeruare potes: licet omnia claudas:
Omnibus excluſis intus adulter erit.
Cui peccare licet: peccat minus. ipſa poteſtas
Semina nequitiæ languidiora facit.
Deſine (crede mihi) uitia irritare uetando.
Obſequio uinces aptius ipſe tuo.
Vidi ego nuper equum contra ſua frena tenacem
Ore reluctanti fulminis ire modo.
Conſtitit: ut primum conceſſas ſenſit habenas:
Frenaq; in effuſa laxa iacere iuba.
Nitimur in uetitum ſemper: cupimuſq; negata:
Sic interdictis imminet æger aquis.
Centum fronte oculos centum ceruice gerebat
Argus. & hos unus ſæpe fefellit amor:
In thalamo dane ſaxo ferroq; perenni:
Quæ fuerat uirgo tradita mater erat.
Penelope manſit (q̃uis cuſtode careret)
Inter tam multos intemerata procos.
Quicquid ſeruatur: cupimus magis. ipſaq; furem
Præda uocat: pauci (quod ſinit alter) amant.
Nec facie placet ipſa ſua: ſed amore mariti
Neſcio quid quod te ceperit eſſe putant:
Non proba ſit: quã uir ſeruat: ſed adultera cara é.
Ipſe timor precium corpore maius habet.
Indignere licet: placet. inconceſſa uoluptas
Sola placet: timeo dicere ſiqua poteſt.
Non tamen ingenuam ius eſt ſeruare puellam:
Hic metus externæ corpora gentis agat.
Scilicet ut poſſit cuſtos ego dicere feci
In laudem ſerui caſta ſit illa tui.
Ruſticus eſt nimium: quem lædit adultera cõiunx:

Et notos mores non satis urbis habet :
In qua martigenæ non sunt sine crimine nati
Romulus iliades iliadesq; remus .
Quid tibi formosa si non tibi casta placebit ?
Non possunt ullis ista coire modis .
Si sapis : indulge dominæ : uultusq; seueros
Exue : nec rigidi iura tuere uiri .
Et cole quos dederit : multos dabit : uxor amicos :
Gratia sic minimo magna labore uenit .
Sic poteris iuuenum conuiuia semper inire :
Et quæ non dederis multa uidere dare .

Ad amnē : dum iter faceret ad amicam .

OMnis harundinibus limosas obsite ripas
Ad dominam ꝓpero : siste parumper aquas .
Nec tibi sūt pontes : nec quæ sine remigis ictu
Concaua traiecto cimba rudente uehat .
Paruus eras (memini) nec te transire refugi :
Summaq; uix talos contigit unda meos .
Nunc ruis appositis niuibus de monte solutis :
Et turpi crassas gurgite uoluis aquas .
Quid properasse iuuat ? quid parua dedisse quieti
Tempora ? quid nocti conseruisse diem ?
Si tamen hic standum est : si nō datur artibus ullis
Vlterior nostro ripa premenda pede ?
Nunc ego quas habuit pennas daneius heros :
Ternbili densum cum tulit angue caput .
Nunc opto currum : de quo cerealia primum
Semina uenerunt in rude missa solum .
Prodigiosa loquor ueterum mendacia uatum :
Non tuli hæc unq̄ : nec feret ulla dies .
Tu potius ripis effuse capacibus amnis :
Sic æternus eas labere fine tuo .
Non eris inuidiæ torrens (mihi crede) ferendæ :
Si dicar per te forte retentus amor .
Flumina deberent iuuenes in amore iuuare :
Flumina senserunt ipsa quid esset amor .
Inachus in media bithynide pallidus isse
Dicitur : & gelidis incaluisse uadis .
Nondum troia fuit lustris obsessa duobus :
Cum rapuit uultus xanthe neæra tuos .
Quid non alpheon diuersis currere terris
Virginis arcadiæ certus adegit amor ?
Te quoq; promissam xantho penee neæram

Phitiadum terris occuluisse ferunt.
Quid referam asopon? quem cepit martia thebe
Natarum thebe quinq; futura parens?
Cornua si tua sunt: ubi nunc acheloe requiram?
Herculis irata fracta querere manu.
Nec tanti calydon: nec tota ætholia tanti.
Vna tamen tanti deianira fuit.
Ille fluens diues septena per hostia nilus:
Qui patriam tantæ non bene celat aquæ:
Fertur in euanne collectam asopide flammam
Vincere gurgitibus non potuisse suis.
Siccus ut amplecti salmonida posset enipeus:
Cedere iussit aquam: iussa recessit aqua.
Nec te prætereo: qui per caua saxa uolutus
Tiberis argei spumifer arua rigas:
Ilia cui placuit: q̄us erat horrida uultu
Vngue notata comas: ungue notata genas.
Illa gemens patruiq; nefas delictaq; martis
Errabat nudo per loca sola pede.
Hanc amnis rapidis animosus uidit ab undis.
Raucaq; de mediis sustulit ora uadis.
Atq; ita. quid nostras inquit teris anxia ripas
Ilia ab idæo laomedonte genus?
Quo cultus abiere tui? quid sola uagaris?
Vitta nec euinctas impedit alba comas?
Quid fles? & teneros lachrymis corrumpis ocellos?
Pectoraq; insana plangis acerba manu.
Ille habet & silices & durum in pectore ferrum:
Qui tenero lachrymas lætus in ore uidet.
Ilia pone metus. tibi regia nostra patebit:
Teq; colent omnes. ilia pone metus.
Tu centum aut plures iter dominabere nymphas:
Nam centum: aut plures flumina nostra tenēt.
Nec me sperne precor tantum romana propago:
Munera promissis uberiora feres.
Dixerat. illa oculos humum deiecta modestos
Spargebat tepido flebilis imbre sinus.
Ter molita fugam: ter ad altas restitit undas
Currendi uires eripiente metu.
Sera tamen scindens inimico pollice crinem
Edidit indignos ore tremente sonos.
O utinam mea tecta forent patriaq; sepulcro
Condita: dum poterant uirginis ossa tegi.

Cur modo ueſtalis tædas inuitor ad ullas
Turpis & iliacis inficianda focis ?
Quid moror ? & digitis deſignor adultera uulgi ?
Deſit famoſus (qui notet ora) pudor .
Hactenus & ueſtem timidis prætendit ocellis :
Atq; ita ſe in rapidas perdita miſit aquas .
Suppoſuiſſe manus ad pectora lubricus amnis
Dicitur : & ſocii iura dediſſe tori .
Te quoq; credibile eſt aliqua caluiſſe puella :
Sed nemora & ſiluæ crimina ueſtra tegunt .
Dum loquor : increuit uaſtis ſpatioſus in undis :
Nec capit admiſſas alueus altus aquas .
Quid mecum furioſe tibi ? quid mutua differs
Gaudia ? quid cœptum ruſtice rumpis iter ?
Quid ſi legitimum flueres ? ſi nobile flumen ?
Si tibi per terras maxima fama foret ?
Nomen habes nullum niuibus collecte caducis :
Nec tibi ſunt fontes : nec tibi certa domus .
Fontis habes inſtar pluuiaſq; niueſq; ſolutas :
Quas tibi diuitias pigra miniſtrat hyems .
Aut lutulentus agis brumali tempore curſus :
Aut premis arentem puluerulentus humum .
Quis te unq̄ potuit ſitiens haurire uiator ?
Quis dixit grata uoce perennis eas ?
Damnoſus pecori curris : damnoſior agris .
Forſitan hæc alios : me mea damna mouent :
Huic ego ue demens narrabam fluminum amores :
Iactaſſe indigno nomina tanta pudet .
Neſcio quid ſpectans acheloon & iachon amnes :
Et potui nomen nile referre tuum .
At tibi pro meritis opto nunc candide torrens
Sint rapidi ſoles ſiccaq; ſemper hyems .

Quod ab amica receptus : cum ea coire
non potuit : conqueritur .

HVt nō formoſa ē ? aut nō bene culta puella ?
Aut puto non uotis ſæpe petita meis ?
Hanc tamen in nullos tenui male lāguidus uſus :
Sed iacui pigro crimen onuſq; toro .
Nec potui cupiens pariter cupiente puella
Inguinis effœti parte iuuante frui .
Illa quidem noſtro ſubiecit eburnea collo
Brachia ſithonia candidiora niue :
Oſculaq; inſeruit cupide luctantia linguis :

Lasciuum femori suppositq; femur .
Et mihi blanditias dixit : dominumq; uocauit .
Et quæ præterea publica uerba iuuant .
Tacta tamen gelida ueluti mea membra cicuta
Segnia propositum destituere meum .
Truncus iners iacui species & iutile lignum :
Nec satis exactum est corpus an umbra forem .
Quæ mihi uētura est ? si qdem ē uētura senectus ?
Cum desit numeris ipsa iuuenta suis ?
Ah pudet annoꝝ : quod me iuuenemq; uirumq;
Nec iuuenem nec me sensit amica uirum .
Sic flammas aditura pias æterna sacerdos
Surgit : & a caro fratre uerenda soror .
At nuper bis flaua chie : ter candida pitho :
Ter libas officio continuata meo est .
Exigere a nobis angusta nocte corinnam :
Et memini numeros sustinuisse nouem .
Num mea thessalico languent deuota ueneno
Corpora ? num misero carmen & herba nocent ?
Saga ue phœnicea definxit nomina cæra:
Et medium tenues in iecur urget acus ?
Carmine læsa ceres sterilem uanescit in herbam .
Deficiunt læsi carmine fontis aquæ .
Illicibus glandes cantataq; uitibus uua
Decidit : & nullo poma mouente fluunt .
Quis uetat & neruos magicas torpere per artes ?
Forsitan impatiens fit latus inde meum .
Huc pudor accessit facti pudor ipse nocebat :
Ille fuit uitii causa secunda mei .
At qualem uidi : qualem tetigiq; puellam .
Sic etiam tunica tangitur illa sua .
Illius a tactu pilius iuuenescere posset :
Tithonusq; annis fortior esse suis .
Hæc mihi contigerat : sed non uir contigit illi .
Quas nunc concipiam per noua uota preces ?
Credo etiam magnos: quo sum tam turpiter usus:
Muneris oblati pœnituisse deos .
Optabam recipi certe . sum nempe receptus .
Oscula ferre : tuli . proximus esse : fui .
Quid mihi fortunæ tantum ? quid regna sine usu?
Quid nisi possedi diues auarus opes ?
Sic aret mediis taciti uulgator in undis :
Pomaq;: quæ nullo tempore tangat : habet .

A tenera quisq̃ sic surgit mane puella:
Protinus ut sanctos possit adire deos?
Sed puto non blanda: non optima perdidit in me
Oscula: non omni solicitauit ope.
Illa graues potuit quercus adamantaq; durum:
Surdaq; blanditiis saxa mouere suis.
Digna mouere fuit certe diuosq; uirosq;.
Sed neq; tunc uixi: nec uir ut ante fui.
Quid iuuat: ad surdas si cantet phineus aures?
Quid miserum tamiram picta tabella iuuat?
At quæ non tacita formaui gaudia mente?
Quos ego non finxi dispositq; modos?
Nostra tamen iacuere uelut præmortua membra
Turpiter hesterna languidiora rosa.
Quæ nunc ecce iugent intempestiua: ualentq;:
Nunc opus exposcunt militiamq; suam.
Quin istic pudibunda iace pars pessima nostri.
Sic sum pollicitis captus ut ante tuis.
Tu dominum fallis: per te deprensus inermis
Tristia cum magno damna pudore tuli.
Hanc etiam non est mea dedignata puella
Molliter admota solicitare manu.
Sed postq̃ nullas consurgere posse per artes
Immemoremq; sui procubuisse uidet:
Quid me ludis ait? quis te male sane iubebat
Inuitum nostro ponere membra toro?
Aut te traiectis æea uenefica ramis
Deuouet: aut alio lassus amore uenis.
Nec mora dissiluit tunica uelata recincta:
Et decuit nudos præripuisse pedes.
Ne ue suæ possent intactam scire ministræ:
Dedecus hoc sumpta dissimulauit aqua.

Quod ab amica non recipiatur: dolet.

HN quisq̃ ingenuas etiam nunc suscipit artes?
Aut tenerum dotes carmen habere putat?
Ingenium quondam fuerat preciosius auro:
At nunc barbaria est grandis habere nihil.
Cum pulchræ nostri dominæ placuere libelli:
Quo licuit libris: non licet ire mihi.
Cum bene laudauit: laudato ianua clausa est:
Turpiter huc illuc ingeniosus eo.
Ecce recens dives parto per uulnera censu
Præfertur nobis sanguine factus eques.

Hunc potes amplecti formoſis ſtulta lacertis?
Huius in amplexu ſtulta iacere potes?
Si neſcis: caput hoc galeam portare ſolebat.
Enſe latus cinctum: quod tibi ſeruit: erat.
Leua manus: cui nūc ſerum male conuenit aurū:
Scuta tulit. dextram tange: cruenta fuit.
Qua periit aliquis: potes hanc contingere dextram?
Heus ubi mollicies pectoris illa tui eſt?
Cerne cicatrices ueteris ueſtigia pugnæ.
Quæſitum eſt illi corpore quicquid habet.
Forſitan & quotiens hominem iugulauerit: ille
Indicet. hoc faſſas tangis auara manus?
Ille ego muſarū purus phœbiq; ſacerdos
Ad rigidas canto carmen inane fores.
Diſcite qui ſapitis non hæc quæ ſcimus inertes:
Sed trepidas acies & fera bella ſequi.
Proq; bono uerſu primum deducite pilum.
Hoc tibi ſi uelles: poſſet homere dari.
Iuppiter admonitus nihil eſſe potentius auro:
Corruptæ precium uirginis ipſe fuit.
Dum merces aberat: durus pater: ipſa ſeuera:
Aerati poſtes: ferrea turris erat.
Sed poſtq̄ ſapiens in munera uenit adulter:
Præbuit ipſa ſinus: & dare iuſſa dedit.
At cum regna ſenex cæli ſaturnus haberet:
Omne lucrum tenebris alta premebat humus.
Aeraq; & argentum cumq; auro pondera ferri
Manibus admorat: nullaq; maſſa fuit.
At meliora dabat curuo ſine uomere fruges:
Pomaq;: & in quercu mella reperta caua.
Nec ualido quiſq̄ terram ſcindebat aratro.
Signabat nullo limite foſſor humum.
Non freta demiſſi uerrebant eruta remi.
Vltima mortali tum uia littus erat.
Contra te ſollers hominum natura fuiſti:
Et nimium. damnis ingenioſa tuis.
Quid tibi turritis incingere mœnibus urbes?
Quid tibi diſcordes addere in arma uiros?
Quid tibi cum pelago? terra contenta fuiſſes:
Cur non & cælum tertia regna petis?
Qua licet: affectas cælum quoq;. templa quirinus:
Liber: & alcides: & modo cæſar habent.
Eruimus terra ſolidum pro frugibus aurum.

Possidet inuentas sanguine miles opes .
Curia pauperibus clausa est . dat census honores :
Inde grauis iudex: inde seuerus eques .
Omnia possideant . illis campusq; forumq;
Seruiat : hi pacem sæuaq; bella gerant :
Tantū ne nostros auidi lucrentur amores
Et satis est :aliquid pauperis esse sinant .
At nunc exæquet tetricas licet illa sabinas
Imperat ut captæ : qui dare multa potest .
Me prohibet custos : in me timet illa maritum.
Si dederim : tota cedet uterq; domo .
O si neglecti quisq̄ deus ultor amantis :
Tam male quæsitas puluere mutet opes .

Tibulli mortem deflet .

LEmnona si mater : mater plorauit achillem:
Et tangunt magnas tristia fata deas :
Flebilis indignos elegeia solue capillos
Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit .
Ille tui uates operis : tua fama tibullus
Ardet in extructo corpus inane rogo .
Ecce puer ueneris fert euersamq; pharetram
Et fractos arcus & sine luce facem .
Aspice demissis ut eat miserabilis alis :
Pectoraq; infesta tundat aperta manu .
Excipiunt lachrymas sparsi per colla capilli
Oraq; singultu concutiente sonant .
Fratris in æneæ sic illum funere dicunt
Egressum tectis pulcher iule tuis .
Nec minus est cofusa uenus moriente tibullo :
Quam iuuenis rupit cum ferus inguen aper .
At sacri uates & diuum cura uocamur :
Sunt etiam qui nos numen habere putent .
Scilicet omne sacrum mors importuna profanat.
Omnibus obscuras iniicit illa manus .
Quid pater ismario? quid mater profuit orpheo ?
Carmine quid uictas obstupuisse feras ?
Et linon in siluis idem pater edidit altis
Dicitur inuicta concinuisse lyra .
Aspice meoniden : a quo ceu fonte perenni
Vatum pieriis ora rigantur aquis .
Hunc quoq; sūma dies nigro sūmersit auerno .
Effugiunt auidos carmina sola rogos .
Durat opus uatum troiani fama laboris

Tardaq; nocturno tela retexta dolo .
Sic nemesis longum: sic delia nomen habebit.
Altera cura recens : altera primus amor .
Quid nos sacra iuuant ? quid nunc ægyptia prosũt
Sistra ? quid in uacuo secubuisse toro ?
Cum rapiant mala fata bonos .ignoscite fasso .
Solicitor nullos esse putare deos .
Viue tamen moriture pius : cole sacra . colentem
Mors grauis a templis in caua busta trahet .
Carminibus confide bonis . iacet ecce tibullus.
Vix manet ex toto parua quod urna capit .
Te ne sacer uates flammæ rapuere rogales ?
Pectoribus pasci nec timuere tuis ?
Aurea sanctorum potuissent templa deorum
Vrere : quæ tantum sustinuere nefas .
Auertit uultus erycis quæ possidet arces .
Sunt quoq; : qui lachrymas continuisse negant.
Sed tamen hoc melius : q̃ si phæacia tellus
Ignotum uili suppossuisset humo ,
Hic certe manibus fugientis pressit ocellos
Mater : & in cineres ultima dona dedit .
Hic soror in partem misera cum matre doloris
Venit inornatas dilaniata comas .
Cumq; tuis sua iunxerunt nemesisq; priorq;
Oscula : nec solos destituere rogos .
Delia discedens felicius inquit amata
Sum tibi . uixisti : dum tuus ignis eram .
Cui nemesis quid ait tibi sunt mea damna dolori ?
Me tenuit moriens deficiente manu .
Si tamen e nobis aliquid nisi nomen & umbra
Restat : in elysia ualle tibullus erit .
Obuius huic uenies hedera iuuenilia cinctus
Tempora cum caluo docte catulle tuo .
Tu quoq; (si falsum est)temerati crimen amici
Sanguinis atq; animæ prodige galle tuæ :
His comes umbra tua ẽ : si qua ẽ mõ corporis ũbra
Auxisti numeros culte tibulle pios .
Ossa quieta precor tuta requiescite in urna :
Et sit humus cineri non onerosa tuo .

Ad Cererem conquerens q̃ eius sacris cum amica concumbere non permittatur .

Annua uenerunt cerealis tempora sacri :
Secubat in uacuo sola puella toro .

Flaua ceres tenues ſpicis redimita capillos
Cur inhibes ſacris cõmoda noſtra tuis ?
Te dea munificam gentes ubicunq; loquuntur :
Nec minus humanis inuidet illa bonis .
Ante nec hirſuti torrebant farra coloni :
Nec notum terris area nomen erat .
Sed glandem quercus oracula prima ferebant :
Hæc cibus & teneri ceſpitis herba torus .
Prima ceres docuit turgeſcere ſemen in agris
Falce coloratas ſubſecuitq; comas .
Prima iugis tauros ſupponere colla coegit :
Et ueterem curuo dente reuellit humum .
Hanc quiſq̃ lachrymis lætari ridet amantum :
Et bene tormentis ſecubituq; coli ?
Hæc tamen eſt (q̃uis agros amet illa feraces)
Ruſtica : nec uiduum pectus amoris habet .
Cretes erunt teſtes :nec fingunt ὸmnia cretes :
Cretes nutrito terra ſuperba ioue .
Illic ſydeream mundi qui temperat arcem
Exiguus tenero lac bibit ore puer .
Magna fides teſti . teſtis laudatur alumno .
Faſſuram ceterem crimina nota puto .
Viderat iaſium cretæa diua ſub ida
Figentem certa terga ferina manu .
Vidit : & ut teneræ flammam rapuere medullæ :
Hinc pudor : ex illa parte trahebat amor .
Victus amore pudor : ſulcos arere uideres :
Et fata cum minima parte redire ſui .
Cum bene iactati pulſarunt arua ligones :
Ruperat & duram uomer aduncus humum :
Seminaq; in latos ierant æqualiter agros :
Irita decepti uota colentis erant .
Diua potens frugum ſiluis errabat in altis .
Deciderant longe ſpicea ſerta comæ .
Sola fuit crete fœcundo fertilis anno :
Omnia : qua tulerat ſe dea : meſſis erant .
Ipſe locus nemorum canebat frugibus idæ :
Et ferus in ſilua farra metebat aper .
Optauit minos ſimiles ſibi legifer annos .
Optauit cereris longus ut eſſet amor .
Qui tibi ſecubitus triſtes dea flaua fuiſſent :
Hos cogor ſacris nunc ego ferre tuis .
Cur ego ſum triſtis ? cum ſit tibi nata reperta

Regnaq; : quæ Iuno forte minora regat .
Festa dies ueneremq; uocat cantusq; merumq; :
Hæc decet ad dominos munera ferre deos .
Ad amicã: a cuius amore discedere nõ potest.
Vlta diuq; tuli . uitiis patientia victa est
Cede fatigato pectore turpis amor .
Scilicet asserui iam me : fugiq; catenas:
Et quæ non puduit ferre : tulisse pudet .
Vicimus : & domitum pedibus calcamus amorem :
Venerunt capiti cornua sera meo .
Perfer & obdura: dolor hic tibi proderit olim .
Sæpe tulit lassis succus amarus opem .
Ergo ego sustinui foribus tam sæpe repulsus
Ingenium dura ponere corpus humo ?
Ergo ego nescio cui : quem tu complexa tenebas :
Excubui clausam seruus ut ante domum .
Vidi cum foribus lassus prodiret amator
Inualidum referens emeritumq; latus .
Hoc tamen est leuius : q̃ q; sum usus ab illo .
Eueniat nostris hostibus ille pudor .
Quando ego non fixus lateri spaciantis adhæsi
Ipse tuus custos ipse uir ipse comes .
Scilicet & populo per me comitata placebat
Causa fuit multis noster amoris amor .
Turpia quid referam uanæ mendacia linguæ ?
Et periuratos in mea damna deos ?
Quid iuuenum tacitos inter conuiuia nutus ?
Verbaq; compositis dissimulata notis ?
Dicta erat ægra mihi : præceps amensq; cucurri.
Veni : & mali non erat ægra meo .
His & quæ taceo duraui sæpe ferendis .
Quære alium pro me qui uelit ista pati ..
Iam mea uotiua puppis redimita corona
Læta tumescentes æquoris audit aquas .
Desine blanditias & uerba potentia quondam
Perdere . non ego sum stultus ut ante fui .
Luctantur pectusq; leue in contraria ducunt :
Hac amor : hac odium : sed puto uincet amor .
Odero : si potero . si non : inuitus amabo .
Hec iuga taurus amat . quæ tamen odit: habet .
Nequiciam fugio : fugientem forma reducit .
Aduersor morum crimina : corpus amo .
Sic ego nec sine te : nec tecum uiuere possum .

Et uideor uoti nescius esse mei.
Aut formosa fores minus: aut minus īproba uellē.
Non facit ad mores tam bona forma malos.
Facta merent odium: facies exorat amorem.
Me miserum uitiis plus ualet illa suis.
Parce per o lecti socialia iura: per omnes
Qui dant fallendos se tibi sæpe deos:
Perq; tuam faciem magni mihi numinis instar:
Perq; tuos oculos: qui rapuere meos.
Quicquid eris: mea semper eris. tu selige tantum
Me quoq; uelle uelis an ne coactus amem.
Lintea dem potius: uentusq; ferentibus utar:
Vt q̄is si nolim: cogar amare tamen.

Ad Amicam.

QVis fuit ille dies: quo tristia semper amanti
Omnia non albæ concinuistis aues?
Quod ue putem sydus nostris occurrere uotis?
Quos ue deos in me bella mouere querar?
Quæ mō dicta mea ē: quam cœpi solus amare:
Cum multis uereor ne sit habenda mihi.
Fallimur? an nostris innotuit illa libellis?
Sic est. ingenio prostitit illa meo.
Et merito. quid enim formæ præconia feci?
Vendibilis culpa facta puella mea est.
Me lenone placet: duce me productus amator.
Ianua per nostras est adaperta manus.
An prosint dubium est: nocuerūt carmina semper:
Inuidiæ nostris illa fuere bonis.
Cum thebæ: cum troia foret: cum cæsaris acta:
Ingenium mouit sola corinna meum.
Vtinam aduersis tetigissem carmina musis:
Phœbus & inceptum destituisset opus.
Nec tamen ut testes mos est audire poetas
Malueram uerbis pondus abesse meis.
Per nos sylla pati canos furata capillos
Pube premit rapidos inguinibusq; canes.
Nos pedibus dedimus pennas: nos crinibus āgues.
Victor abantiades alite fertur equo.
Idem per spatium tytion porreximus ingens:
Et tria uipereo fecimus ora cani.
Fecimus enceladum iaculantem mille lacertis.
Ambiguæ captos uirginis ore uiros.
Aeolios iuctis incluſimus utribus euros.

Proditor in medio tantalus amne ſitit .
De niobe ſilicem : de uirgine fecimus urſam .
Concinit odryſium cecropis ales Itym .
Iuppiter aut ī aues : aut ſe tranſformat in aurum :
Aut ſecat impoſita uirgine taurus aquas .
Protea quid referam : thebanaq; ſemina dentes :
Qui uomerent flammas ore fuiſſe boues ?
Flere genis auriga ſuis electra ſorores :
Quæq; rates fuerint : nunc maris eſſe deas ?
Auerſumq; diem mænſis furialibus atrei :
Duraq; percuſſam ſaxa ſecuta lyram .
Exit in immenſum fœcunda licentia uatum :
Obligat hiſtorica nec ſua uerba fidē .
Et mea debuerat falſo laudata uideri
Fœmina. credulitas nunc mihi noſtra nocet .

De Iunonis feſto .

QVm mihi pomiferis cōiūx foret orta phaliſcis:
Mœnia contigimus uicta camille tibi .
Caſta ſacerdotes iunoni feſta parabant:
Et celebres ludos indigenamq; bouem .
Grande moræ precium ritus cognoſcere : q̄uis
Difficilis diuis huc uia præbet iter .
Stat uetus & denſa prænubilus arbore lucus
Aſpice : concedes numinis eſſe locum .
Aſpicit ara preces uotiuaq; thura piorum
Ara per antiquas facta ſine arte manus .
Hic ubi perſonuit ſolenni tibia cantu :
It per uelatas annua pompa uias .
Ducuntur niueæ populo plaudente iuuencæ :
Quas aluit campis herba phaliſca ſuis .
Et uituli nondum metuenda fronte minaces :
Et minor ex humili uictima porcus hara .
Duxq; gregis cornu per tempora dura recuruo .
Inuiſa eſt dominæ ſola capella deæ .
Illius indicio ſiluis inuenta ſub altis
Dicitur inceptam detinuiſſe fugam .
Nunc quoq; per pueros iaculis inceſſitur index :
Et precium auctori uulneris ipſa datur .
Qua uentura dea eſt iuuenes timidæq; puellæ
Præbuerant latas ueſte iacente uias .
Virginei crines auro gemmaq; premuntur :
Et tegit auratos palla ſuperba pedes .
More patrum ſanctæ uelatæ ueſtibus albis

Tradita ſuppoſito uertice ſacra ferunt.
Ore fauent populi tunc: cum uenit aurea pompa:
Ipſa ſacerdotes ſubſequiturq; ſuos.
Argiua eſt pompæ facies agamemnone cæſo.
Et ſcelus & patrias fugit aleſus opes.
Iamq; pererratis profugus terraq; mariq;
Mœnia felici condidit alta manu.
Ille ſuos docuit iunonia ſacra phaliſcos.
Sint mihi: ſint populo ſemper amica ſuo.

Ad Amicam. ſi peccet: oculte id faciat.

NOn ego ne pecces: cum ſis formoſa recuſo:
Sed ne ſit miſero ſcire neceſſe mihi.
Nec te noſtra iubet fieri cenſura pudicam.
Sed tamen: ut tentes diſſimulare rogo.
Non peccat quæcunq; poteſt peccaſſe negare:
Solaq; deformem culpa profeſſa facit.
Quis furor eſt: quæ nocte latent: in luce fateri?
Et quæ clam facias: facta referre palam?
Ignoto meretrix corpus iunctura quiriti:
Oppoſita populum ſubmouet ante ſera.
Tu tua proſtituues fama peccata ſiniſtra:
Commiſſi perages indiciumq; tui.
Sit tibi mens melior: ſaltemq; imitare pudicas:
Teq; probam (q̄uis non es) eſſe putem.
Quæ facis: hæc facito. tantum feciſſe negato.
Nec pudeat coram uerba modeſta loqui.
Eſt qui nequiciam locus exigat: omnibus illum
Deliciis imple: ſit procul inde pudor.
Hinc ſimul exieris: laſciua protinus omnis
Abſit: & in lecto crimina pone tuo.
Illic nec tunicam tibi ſit poſuiſſe pudori:
Nec femori impoſitum ſuſtinuiſſe femur.
Illic purpureis condatur lingua labellis:
Inq; modos uenerem mille figuret amor.
Illic nec uoces: nec uerba iuuantia ceſſent.
Spondaq; laſciua mobilitate tremat.
Indue cum tunicis metuentem crimina uultum.
Et pudor obſcenum diffiteatur opus.
Da populo: da uerba mihi: ſine neſcius errem:
Et liceat ſtulta credulitate frui.
Cur totiens uideo mitti: recipiq; tabellas?
Cur preſſus prior eſt interiorq; torus?
Cur plus q̄ ſomno turbatos eſſe capillos:

Collaq; conſpicio dentis habere notam?
Tantum non oculos crimen deducis ad ipſos.
Si dubitas famæ parcere: parce mihi.
Mens abit & morior quotiens peccaſſe fateris:
Perq; meos artus frigida gutta fluit.
Nunc amo: nunc odi fruſtra quod amare neceſſe é.
Nunc ego ſed tecum mortuus eſſe uelim.
Nil equidem inquiram: nec quæ celare parabis:
Inſequar: & falſi criminis inſtar erit.
Si tamen in media deprenſa tenebere culpa:
Et fuerint oculis probra uidenda meis:
Quæ bene uiſa mihi fuerint: bene uiſa negato.
Concedent uerbis lumina noſtra tuis.
Prona tibi uinci cupientem uincere palma eſt.
Sit modo non feci dicere lingua memor.
Cum bene contingat uerbis ſuperare duobus:
Et ſi non cauſa: iudice uince tuo.

Ad Venerem: q; elegis finem imponat.

QVære nouum uatem teneroꝝ mater amoꝝ:
Traditur hæc elegis ultima charta meis:
Quos ego compoſui peligni ruris alumnus:
Nec me deliciæ dedecuere meæ.
Si quid id eſt uſq; a proauis uetus ordinis hæres:
Non modo militiæ turbine factus eques.
Mantua uirgilio gaudet: uerona catullo.
Peligna dicar gloria gentis ego:
Quem ſua libertas ad honeſta coegerat arma:
Cum timuit ſocias anxia roma manus.
Atq; aliquis ſpectans hoſpes ſulmonis aquoſi
Mœnia: quæ campi iugera pauca tenent:
Quæ tantum dicet potuiſtis ferre poetam:
Quantulacunq; eſtis uos ego magna uoco.
Culte puer pueriq; parens mihi tempore longo
Aurea de campo uellite ſigna meo.
Corniger increpuit thyrſo grauiore lyæus.
Pulſanda eſt magnis area maior equis.
Imbelles elegi genialis muſa ualete
Poſt mea manſurum fata ſuperſtes opus.

PVBLII OVIDII NASONIS SVLMO-
NENSIS AMORVM LIBRI FELICI-
TER EXPLICIVNT.

PVBLII OVIDII NASONIS DE REMEDIO AMORIS LIBER PRIMVS.

DEgerat huius amor titulū: noméq; libelli.
Bella mihi uideo: bella parantur ait.
Parce tuū uatem ſceleris damnare cupido:
Tradita qui totiens te duce ſigna tuli.
Non ego tytides: a quo tua ſaucia mater
In liquidum rediit æthera martis equis.
Sæpe tepent alii iuuenes: ego ſemper amaui.
Et ſi quid faciam nunc quoq; quæris: amo.
Quin etiam docui qua poſſes arte parari.
Et quod nunc ratio eſt: impetus ante fuit.
Nec te blande puer: nec noſtras prodimus artes.
Nec noua præteritum muſa retexit opus.
Si quis amat: quod amare iuuat: feliciter ardet.
Gaudeat: & uento nauiget ille ſuo.
At: ſi quis male fert indignæ regna puellæ:
Né pereat: noſtræ ſentiat artis opem.
Cur aliquis laqueo collum nodatus amator
A trabe ſublimi triſte pependit onus?
Cur aliquis rigido fodiat ſua pectora ferro?
Inuidiam cædis pacis amator habes:
Qui niſi deſierit: miſero perituru amore:
Deſinat: & nulli funeris auctor eris.
Et puer es: nec te quicq̄: niſi ludere: oportet.
Lude: decent animos mollia regna tuos.
Nam poteras uti nudis ad bella ſagittis.
Sed tua mortifero ſanguine tela carent.
Vitricus & gladiis & acuta dimicet haſta.
Et victor multa cæde cruentus eat.
Tu cole maternas: tuto quibus utimur: artes.
Et quarum uicio nulla fit orba parens.
Effice: nocturna frangatur ianua rixa:
Et tegat ornatas multa corona fores.
Fac coeant furtim iuuenes: timidæq; puellæ:
Verbaq; dent cauto qualibet arte uiro.
Et modo blanditias: rigido modo iurgia poſti
Dicat: & excluſus flebile cantet amans.
His lachrymis contentus eris ſine crimine mortis.
Nec tua fax auidos digna ſubire rogos.
Hæc ego: mouit amor gemmatas aureus alas.
Et mihi propoſitum perfice dixit opus.

Ad mea decepti iuuenes præcepta uenite:
Quos ſuus ex omni parte fefellit amor.
Diſcite ſanari: per quem didiciſtis amare.
Vna manus uobis uulnus: opemq; feret.
Terra ſalutiferas herbas: eademq; nocentes
Nutrit: & urticæ proxima ſæpe roſa eſt.
Vulnus achilleo quæ quondam fecerat hoſti:
Vulneris auxilium pelias haſta tulit.
Sed quæcunq; uiris: uobis quoq; dicta puellæ
Credite. diuerſis partibus arma damus:
Ex quibus ad ueſtros (ſi quid non pertinet) uſus:
Attamen exemplo multa docere poteſt.
Vtile propoſitum eſt ſæuas extinguere flammas:
Nec ſeruum uiciis pectus habere ſuum.
Vixiſſet phyllis: ſi me foret uſa magiſtro.
Et per quod nouies: ſæpius iſſet iter.
Nec moriens dido ſumma uidiſſet ab arce
Dardanias uentis uela dediſſe rates.
Nec dolor armaſſet contra ſua uiſcera mattrem:
Quæ ſocii damno ſanguinis ulta uirum eſt.
Arte mea tereus (q̃uis philomena placeret)
Per facinus fieri non meruiſſet auis.
Da mihi paſiphaen: iam tauri ponet amorem.
Da phædram: phædræ turpis abibit amor.
Redde parim nobis: helenen menelaus habebit.
Nec manibus danaum pergama uicta forent.
Impia ſi noſtros legiſſet ſylla libellos:
Hæſiſſet capiti purpura niſe tuo.
Me duce damnoſas homines compeſcite curas.
Rectaq; cum ſociis me duce nauis eat.
Naſo legendus erat tunc: cum didiciſtis amare:
Idem nunc uobis naſo legendus erit.
Publicus aſſertor uiciis ſuppreſſa leuabo
Pectora: uindictæ quiſq; faueto ſuæ.
Te precor o uates adſit tua laurea nobis
Carminis: & medicæ phœbe repertor opis.
Et pariter uati: pariter ſuccurre medenti.
Vtraq; tutelæ ſubdita cura tuæ eſt.
Dum licet: & modici tangunt præcordia motus:
Si piget: in primo limine ſiſte pedem.
Opprime: dum noua ſũt ſubiti mala ſemĩa morbi:
Et tuus incipiens ire reſiſtat equus.
Nam mora dat uires: teneras mora percoqt uuas.

Et ualidas ſegetes quod fuit herba :facit .
Quæ præbet latas arbor ſpatiantibus umbras :
Quo poſita eſt primum tempore : uirga fuit .
Tunc poterat manibus ſumma tellure reuelli :
Nunc in immenſum uiribus aucta ſuis .
Quale ſit id : quod amas : celeri circunſpice mẽte :
Et tua læſuro ſubtrahe colla iugo .
Principiis obſta . ſero medicina paratur :
Cum mala per longas conualuere moras .
Sed propera : nec te uenturas differ in horas .
Qui non eſt hodie : cras minus aptus erit .
Verba dat omnis amãs: reperitq; alimẽta morãdo .
Optima uindictæ proxima quæq; dies .
Flumina magna uides paruis de fontibus orta .
Plurima collectis multiplicantur aquis .
Si cito ſenſiſſes quantum peccare parabas:
Non tegeres uultus cortice myrra tuos .
Vidi ego : quod fuerat primo ſanabile uulnus :
Dilatum longæ damna tuliſſe moræ .
Sed quia delectat ueneris decerpere fructus :
Dicimus aſſidue cras quoq; fiet idem .
Interea tacitæ ſerpunt in uiſcera flammæ :
Et mala radices altius arbor agit .
Si tamen auxilii perierunt tempora primi :
Et uetus in capto pectore ſedit amor :
Maius opus ſupereſt . ſed non : quia ſerior ægro
Aduocor : ille mihi deſtituendus erit .
Qua læſus fuerat partem pæantius heros
Debuerat celeri præſecuiſſe manu .
Poſt tamen hic multos ſanatus creditur annos
Supremam bellis impoſuiſſe manum .
Qui modo naſcentis properabam pellere morbos :
Admoueo tardam nunc quoq; lentus opem .
Aut noua : ſi poſſis : ſedare incendia tentes :
Aut : ubi per uires procubuere ſuas .
Dum furor in curſu eſt: currenti cede furori .
Difficiles aditus impetus omnis habet .
Stultus : ab obliquo qui cum diſcedere poſſit :
Pugnat in aduerſas ire natator aquas .
Impatiens animus : nec adhuc tractabilis arte :
Reſpuit : atq; odio uerba monentis habet .
Aggrediar melius tum : cum ſua uulnera tangi
Iam ſinet : & ueris uocibus aptus erit .

Quis matrem : nisi mentis inops in funere nati
Flere uetat ? non hoc illa monenda loco est .
Cum dederit lachrymas: animūq; impleuerit ægrū :
Ille dolor uerbis emoderandus erit .
Temporibus medicina ualet. data tempore prosūt:
Et data non apto tempore uina nocent .
Quin etiam accendas uicia : iriteſq; uetando :
Temporibus si non aggrediare suis .
Ergo : ubi uisus eris nostra medicabilis arte :
Fac monitis fugias ocia prima meis .
Hæc : ut ames: faciunt . hæc: quæ fecere: tuentur.
Hæc sunt iucundi causa : cibusq; mali .
Ocia si tollas : periere cupidinis arcus .
Contemptæq; iacent : & sine luce faces .
Quam platanus riuo gaudet : q̄ populus unda :
Et q̄ limosa canna palustris humo :
Tam uenus ocia amat . finem qui quæris amori .
Cedit amor rebus . res age : tutus eris .
Languor : & immodici sub nullo iudice somni :
Aleaq; : & multo tempora quassa mero :
Eripiunt omnes animo sine uulnere uires .
Affluit incautis insidiosus amor .
Desidiam puer ille sequi solet . odit agentes .
Da uacuæ menti : quo teneatur : opus .
Sunt fora: sunt leges: & quos tuearis : amici .
Vade per urbanæ splendida castra togæ :
Vel tu sanguinei iuuenilia munera martis
Suscipe . delitiæ iam tibi terga dabunt .
Ecce fugax parthus: magni noua causa triumphi
Iam uidet in campis cæsaris arma sui .
Vince cupidineas pariter : parthasq; sagittas .
Et refer ad patrios bina trophæa deos .
Vt semel ætola uenus est a cuspide læsa :
Mandat amatori bella gerenda suo .
Quæritur ægisthus qua re sit factus adulter .
In promptu causa est : desidiosus erat.
Pugnabant alii tardis apud ilion armis :
Quo tulerat uires græcia tota suas .
Siue operam bellis uellet dare : nulla gerebat .
Siue foro: uacuum litibus argos erat .
Quod potuit : fecit. ne nil ageretur: amauit .
Sic uenit ille puer : sic puer ille manet .
Rura quoq; oblectant animos: studiumq; colendi

Quælibet huic curæ cedere cura poteſt :
Colla iube domitos oneri ſupponere tauros :
Sauciet ut duram uomer aduncus humum :
Obrue uerſata cerealia ſemina terra :
Quæ tibi cum multo fœnore reddat ager .
Aſpice curuatos pomorum pondera ramos :
Vt ſua : quod peperit : uix ferat arbor onus .
Aſpice labentes iucundo murmure riuos .
Aſpice tondentes fertile gramen oues :
Ecce petunt rupes : præruptaq; ſaxa capellæ :
Vt referant hædis ubera plena ſuis .
Paſtor inæquali modulatur arundine carmen:
Nec deſunt comites : ſedula turba canes .
Rarte ſonant alia ſiluæ mugitibus altæ :
Et queritur uitulum mater abeſſe ſuum :
Quid cum ſuppoſitos fugiunt examina fumos :
Vt reuelent dempti uimina curua faui :
Poma dat autumnus . formoſa eſt meſſibus æſtas.
Ver præbet flores . igne leuatur hyems .
Temporibus certis maturam ruſticus uuam
Colligit . & nudo ſub pede muſta fluunt .
Temporibus certis deſectas alligat herbas .
Et tonſam raro pectine uerrit humum .
Ipſe potes riguis plantam defigere in hortis .
Ipſe potes riuos ducere lenis aquæ .
Venerit inſitio : fac ramum ramus adoptet .
Stetq; peregrinis arbor operta comis .
Cum ſemel hæc animum cœpit mulcere uoluptas :
Debilibus pennis intus exit amor .
Vel tu uenandi ſtudium cole : ſæpe receſſit
Turpiter a phœbi uicta ſorore uenus .
Nunc leporem pronum catulo ſectare ſagaci :
Nunc in frondoſis retia tende iugis :
Aut pauidos tere uaria formidine ceruos :
Aut cadat aduerſa cuſpide foſſus aper :
Nocte fatigatum ſomnus : non cura puellæ
Excipit : & dulci membra quiete leuat .
Lenius eſt ſtudium : prodeſt tamen alite capta :
Aut lino : aut calamis præmia parua ſequi .
Vel quæ piſcis edax auido male deuoret ore
Abdere ſupremis æra recurua cibis :
Aut his : aut aliis : donec dediſcis amare

Ipſe tibi furtim decipiendus eris.
Tu tamen & q̃uis firmis retinebere uinclis:
I procul: & longas carpere perge uias.
Flebis: & occurret deſertæ nomen amicæ.
Stabit & in media pes tibi ſæpe uia.
Sed quanto minus ire uoles: magis ire memento.
Perfer: & inuitos currere coge pedes.
Nec pluuias opta. nec te peregrina morentur
Sabbata: nec damnis alea nata tuis.
Nec quot trāſieris: ſed quot tibi quære ſuperſūt
Milia. nec maneas: nec prope finge moras.
Tempora nec numera. nec crebro reſpice romam.
Sed fuge. tutus adhuc parthus ab hoſte fuga eſt.
Dura aliquis præcepta uocet mea: dura fatemur
Eſſe: ſed ut ualeas: multa dolenda feres.
Sæpe bibi ſuccos (q̃uis inuitus) amaros
Aeger: & oranti menſa negata mihi eſt.
Vt corpus redimas: ferrum patieris & ignes.
Arida nec ſitiens ora leuabis aqua.
Vt ualeas animo: quicq̃ tolerare negabis?
At precium pars hæc corpore maius habet.
Sed tamen eſt artis triſtiſſima ianua noſtræ.
Et labor eſt unus tempora prima pati.
Aſpicis: ut prenſos urant iuga prima iuuencos?
Vt noua uelocem cingula lædat equum?
Forſitan a laribus patriis exire pigebit:
Sed tamen exibis: deinde redire uoles.
Nec te lar patrius: ſed amor reuocabit amicæ
Prætendens culpæ ſplendida uerba tuæ.
Cum ſemel exieris: centum ſolatia curæ
Et rus: & comites: & uia longa dabunt.
Nec ſatis eſſe putes diſcedere: lentus abeſto:
Dum perdat uires: ſitq; ſine igne cinis.
Qui niſi firmata properabis mente reuerti:
Inferet arma tibi ſæua rebellis amor.
Quicquid eras fueris: ſitiens auiduſq; redibis:
Et ſpatium damno ceſſerit omne tuo.
Viderit æmoniæ ſi quis mala pabula terræ:
Et magicas artes poſſe iuuare putat:
Iſta ueneficu uetus eſt uia: noſter apollo
Innocuam ſacro carmine monſtrat opem.
Me duce non tumulo prodire iubebitur umbra.
Non anus infami carmine rumpet humum.

Non ſeges ex aliis alios tranſibit in agros:
Nec ſubito phœbi pallidus orbis erit.
Vt ſolet: æquoreas ibit tyberinus in undas:
Vt ſolet: in niueis luna uehetur equis:
Nulla recantatas deponent pectora curas.
Nec fugiet uiuo ſulfure uictus amor.
Quid te phaſiacæ iuuerunt gramina terræ:
Cum cuperes patria colchi manere domo?
Quid tibi profuerunt circe perſeides herbæ:
Cum tibi naritias abſtulit aura rates?
Omnia feciſti: ne callidus hoſpes abiret.
Ille dedit certæ lintea plena fugæ.
Omnia feciſti: ne te ferus ureret ignis:
Longus at in uicto pectore ſedit amor.
Vertere quæ poteras homines in mille figuras:
Non poteras animi uertere iura tui.
Diceris his etiam: cum iam diſcedere uellet:
Dulichium uerbis detinuiſſe ducem.
Non ego: quod primū (memini) ſperare ſolebam:
Iam precor: ut coniunx tu meus eſſe uelis.
Et tamen: ut coniunx eſſem tua: digna uidebar:
Quod dea: & magni filia ſolis eram.
Ne properes oro: ſpatium pro munere poſco.
Quid minus optari per mea uota poteſt?
Et freta mota uides: & debes illa timere.
Vtilior uelis poſtmodo uentus erit.
Quæ tibi cauſa fugæ? non hic noua troia reſurgit:
Non aliquis ſocios rurſus ad arma uocat.
Hic amor: & pax eſt: in qua male uulneror una.
Totaq; ſub regno terra futura tuo eſt.
Illa loquebatur: nauem ſoluebat ulyxes.
Irita cum uelis uerba tulere noti.
Ardet: & aſſuetas circe tendebat ad artes.
Nec tamen eſt illis attenuatus amor.
Ergo quiſquis opem noſtra tibi poſcis ab arte:
Deme ueneficiis carminibuſq; fidem.
Si te cauſa potens dominæ retinebit in urbe:
Accipe: conſilium quod ſit in urbe meum.
Optimus ille fuit uindex: lædentia pectus
Vincula qui rupit: dedoluitq; ſemel.
Sed: cui tantum animi eſt: illum mirabor & ipſe.
Et dicam monitis non eget iſte meis.
Tu modo: qui: quod amas: ægre dediſcis amare:

Nec potes : & uelles poſſe : docendus eris .
Sæpe refer tecum ſceleratæ facta puellæ .
Et pone ante oculos omnia damna tuos .
Illud & illud habet : nec ea contenta rapina eſt ;
Sub titulum noſtros miſit auara lares .
Sic mihi iurauit : ſic me iurata fefellit :
Ante ſuas quotiens paſſa iacere fores .
Diligit ipſa alios : a me faſtidit amari .
Inſtitor heu noctes : quas mihi non dat : habet .
Hæc tibi per totos marceſcant omnia ſenſus .
Hæc refer : hinc odii ſemina quære tui .
Atq; utinam poſſes etiam facundus in illis
Eſſe: dole tantum : ſponte diſertus eris .
Hæſerat in quadam nuper mea cura puella .
Conueniens animo non erat illa meo .
Curabar proprius æger podalirius herbis .
Et fateor : medicus turpiter æger eram .
Profuit aſſidue uicus inſiſtere amicæ .
Idq; mihi factum ſæpe ſalubre fuit .
Quam mala dicebam noſtræ ſunt crura puellæ .
Nec tamen : ut uerum confiteamur : erant .
Quam breuis é. nec erat: q̄ multū poſcit amātem .
Hinc odio uenit maxima cauſa meo .
Et mala ſunt uicina bonis . errore ſub illo
Pro uicio uirtus crimina ſæpe tulit .
Quam potes in peius dotes deflecte puellæ .
Iudiciumq; breui limite falle tuum .
Turgida : ſi plena eſt .ſi fuſca eſt : nigra uocetur .
In gracili macies crimen habere poteſt .
Et potent dici petulans : quæ ruſtica non eſt .
Et potent dici ruſtica : ſiqua proba eſt .
Quin etiam quacunq; caret tua dote puella :
Hanc moueat : blandis uſq; precare ſonis .
Exige : quod cantet : ſiqua eſt ſine uoce puella .
Fac ſaltet : neſcit ſi qua mouere pedem .
Barbara ſermone eſt : fac tecum multa loquatur .
Non didicit chordas tangere : poſce lyram .
Durius incedit : fac ambulet . omne papillæ
Pectus habent tumidæ : faſcia nulla tegat .
Si male dentata eſt : narra : quod rideat illa :
Mollibus eſt oculis : quod fleat illa: refer .
Proderit & ſubito : cum ſe non finxerit ulli .
Ad dominam celeres mane tuliſſe gradus .

Auferimur cultu : gemmis: auroq; teguntur
Omnia. pars minima eſt ipſa puella ſui .
Sæpe: ubi ſit: quod ames: iter tam multa requiras.
Decipit hac oculos ægide diues amor .
Improuiſus ades: deprendas tutus inermem .
Infelix uiciis excidet illa ſuis :
Non tamen huic nimium præcepto credere tutū ē.
Fallit enim multos forma ſine arte decens .
Tu quoq; : compoſitis ſua cum linet ora uenenis :
Ad dominæ uultus : nec pudor obſtet eas .
Pyxidas inuenies: & rerum mille colores :
Et fluere in tepidos eſopa lapſa ſinus .
Illa tuas redolent phineu medicamina menſas :
Non ſemel eſt ſtomacho nauſea facta meo .
Nunc tibi quæ medio ueneris præſtemus in uſu :
Eloquar : eſt omni parte fugandus amor .
Multa quidem ex illis pudor eſt mihi dicere: ſed tu
Ingenio uerbis concipe plura meis .
Nuper enim noſtros quidam carpſere libellos :
Quorum cenſura muſa proterua mea eſt .
Dummodo ſic placeam : dum toto canter in orbe :
Qui uolet: impugnet unus & alter opus .
Ingenium magni liuor detrectat homeri :
Quiſquis es : exillo zoile nomen habes .
Et tua ſacrilegæ laniarunt carmina linguæ :
Pertulit huc uictos quo duce troia deos .
Summa petit liuor : perflant altiſſima uenti .
Summa petunt dextra fulmina miſſa iouis .
At tu quicunq; es : quem noſtra licentia lædit :
Si ſapis: ad numeros exige quæq; ſuos .
Fortia mæonio gaudent pede bella referri .
Delitiis illic quis locus eſſe poteſt ?
Grande ſonāt tragici : tragicos decet ira cothurnos:
Verſibus e medius ſoccus habendus erit .
Liber in aduerſos hoſtes ſtringatur iambus :
Seu celer: extremum ſeu trahat ille pedem :
Blanda pharetratos elegeia cantet amores .
Et leuis arbitrio ludat amica ſuo .
Callimachi numeris non eſt dicendus achilles .
Cydippe non eſt oris homere tui .
Quis feret ādromaches peragentem thaida partes ?
Peccat: in andromache thaida ſi quis agat .
Thais in arte mea eſt . laſciuia libera noſtra eſt :

Nil mihi cum nupta . thais in arte mea est .
Si mea materiæ respondet musa iocosæ :
Vicimus : & falsi criminis acta rea est .
Rumpere liuor edax: magnũ iam nomẽ habemus .
Maius erit : tantum: quo pede cœpit : eat .
Sed nimium ꝓperas: uiuam modo: plura dolebis.
Et capient anni carmina multa mei .
Nam iuuat: & studium famæ mihi crescit honore.
Principio cliui noster anhelat equus .
Tantum se nobis elegi debere fatentur :
Quantum uirgilio nobile debet opus .

PVBLII OVIDII NASONIS DE REMEDIO AMORIS LIBER SECVNDVS .

HActenus iuidiæ respõdimus: attrahe lora
Fortius : & gyro curre poeta tuo .
Ergo: ubi cõcubitus: & opus iuuẽile petet:
Et prope promissæ tempora noctis erunt :
Gaudia ne dominæ : pleno si corpore sumes :
Te capiant : ineas quanlibet ante uelim .
Quanlibet inuenias : in qua tua prima uoluptas
Desinat : a prima proxima segnis ent .
Sustentata uenus gratissima : frigore soles :
Sole iuuant umbræ : grata fit unda siti .
Et pudet: & dicam: ueneris quoq; iunge figuras :
Quas minime iungi : quas ue decere putes .
Nec labor efficere est : raræ tibi uera fatentur .
Et nihil est : quod se dedecuisse putent .
Tunc etiam iubeo totas aperire fenestras .
Turpiaq; admisso membra notare die .
At : simul ad metas uenit finita uoluptas :
Lassaq; cum tota corpora mente iacent :
Dum piget : & nullam malles tetigisse puellam :
Facturusq; tibi non uideare diu :
Tunc animo signa quæcunq; in corpore mẽda est .
Luminaq; in uicis illius usq; tene .
Forsitan hæc aliquis (nã sũt quoq;) parua uocabit .
Sed: quæ non prosunt singula: multa iuuant .
Parua necat morsu spatiosum uipera taurum .
A cane non magno sæpe tenetur aper .
Tu tantum numero pugna: præceptaq; in unum
Contrahe : de multis grandis aceruus ent .

Sed quia sunt totidem mores: totidemq; figuræ:
Non sunt indiciis omnia danda meis.
Quo tua non possunt offendi pectora facto:
Forsitan hoc alio iudice crimen erit.
Ille q; obscenas in aperto corpore partes
Viderat: in cursu qui fuit: hæsit amor.
Ille q; a ueneris rebus surgente puella
Vidit in immundo signa pudenda toro.
Luditis o si quos potuerunt ista iuuare.
Afflarunt tepidæ pectora uestra faces.
Attrahet ille puer contentos fortius arcus.
Sautia maiorem turba petetis opem.
Quid: q; clam latuit reddente obscena puella?
Et uidit: quæ mox ipsa uidere uetat.
Dii melius: q̄ nos moneamus talia quenq̄.
Vt prosint: non sunt experienda tamen.
Hortor: & ut pariter binas habeatis amicas.
Fortior est: plures si quis habere potest.
Secta bipartito cum mens discurrit utroq;:
Alterius uires subtrahit alter amor.
Grandia per multos tenuantur flumina riuos.
Magnaq; subducto stipite flamma perit.
Non satis una tenet caratas anchora puppes.
Ne satis est liquidis unicus hamus aquis.
Qui sibi iam pridem solatia bina parauit:
Iam pridem summa uictor in arte fuit.
At tibi qui fueras dominæ male creditus uni:
Nunc saltem nouus est inueniendus amor.
Pasiphaes minos in prognide perdidit ignes.
Cessit ab idæa coniuge uicta prior.
Amphilochi frater ne phyllida semper amaret:
Calliroe fecit parte recepta tori.
Et paris œnonen summos tenuisset in annos:
Si non œbalia pellice læsa foret.
Coniugis odrysio placuisset forma tyranno:
Sed melior clausæ forma sororis erat.
Quid moror exemplis: quorum me turba fatigat?
Successore nouo uincitur omnis amor.
Parcius e multis mater desiderat unum:
Quam: quæ flens clamat: tu mihi solus eras.
Et: ne forte putes noua me tibi condere iura.
Atq; utinam inuenti gloria nostra foret.
Vidit id atrides (quid enim non ille uideret?)

Cuius in arbitrio græcia tota fuit.
Marte ſuo captam chryſeida uictor amabat.
At ſenior ſtulte flebat ubiq; pater.
Quid lachrymas odioſe ſenex? bene contigit illi.
Officio natam lædis inepte tuo:
Quam poſtq̃ reddi calchas ope tutus achillis
Iuſſerat: & patria eſt illa recepta domo:
Atrides ait: eſt illius proxima forma.
Et: ſi prima ſinat littera: nomen idem.
Hanc mihi ſi ſapiat: per ſe concedat achilles.
Si minus: imperium ſentiet ille meum.
Quod ſi quis ueſtrum factum hoc incuſat achiui:
Eſt aliquid ualida ſceptra tenere manu.
Nam: ſi rex ego ſum: nec mecum dormiat illa:
In mea therſites regna licebit eat.
Dixit: & hanc habuit ſolatia magna prioris:
Et prior eſt poſita cura repulſa noua.
Ergo aſſume nouas auctore agamemnone flãmas:
Et tuus in biuio detineatur amor.
Quæris: ubi inuenias: artes tu perlege noſtras:
Plena puellarum iam tibi nauis erit.
Quod: ſi quid præcepta ualẽt mea: ſi quid apollo
Vtile mortales edocet ore meo:
Quamuis infelix media torreberis ætna:
Frigidior dominæ fac uideare tuæ.
Et ſanum ſimula: nec ſi quid forte dolebis:
Sentiat: & ride: cum tibi flendus eris.
Non ego te iubeo medias abrumpere flammas.
Non ſunt imperii tam fera iuſſa mei.
Quod non eſt: ſimula: poſitos imitare furores.
Sic facies uere: quod meditatus eris.
Sæpe ego: ne biberem: uolui dormire uideri.
Dum uideor: ſomno lumina uicta dedi.
Deceptum riſi: qui ſe ſimularat amare.
In laqueos auceps decideratq; ſuos.
Intrat amor mentes uſu: dediſcitur uſu.
Qui poterit ſanum fingere: tutus erit.
Dixerit: ut uenias: pacta tibi nocte uenito.
Veneris: & fuerit ianua clauſa: feres.
Nec dic blanditias: nec dic conuitia poſti.
Nec latus in duro limine pone tuum.
Poſtera lux aderit: careant tua uerba querelis.
Et nulla in uultu ſigna dolentis habe.

Iam ponet fastus : cum te languere uidebit .
Hoc etiam nostra munus ab arte feres.
Te quoq; fallet amor . dum sit tibi finis amandi :
Proposítis frenis sæpe repugnet equus .
Vtilitas lateat . quod non profitebere : fiet .
Quæ nimis apparent retia : uitat auis .
Nec tibi tam placeat : q̄ eam contemnere possis .
Sume animos : animis cedat ut illa tuis .
Ianua forte patet . q̄uis reuocabere : transi .
Est data nox . dubita nocte uenire data .
Posse pati facile est : tibi ni patientia desit :
Protinus ex facili gaudia ferre licet .
Hæc præcepta potest quisq̄ mea dura uocare :
En etiam partes conciliantis ago .
Nam : quoniam uariant animi : uariabimus artes.
Mille mali species : mille salutis erunt .
Corpora uix ferro quædam sanantur acuto .
Auxilium multis succus & herba fuit .
Mollior es : nec abire potes : unctusq; teneris .
Et tua sæuus amor sub pede colla premit .
Desine luctari : referant tua carbasa uenti .
Quaq; uocant fluctus : hac tibi remus eat .
Explenda est sitis ista tibi : qua perditus ardes .
Cedimus : e medio iam licet amne bibas .
Sed bibe plus etiam : q̄ quod præcordia poscunt.
Gutta te fac pleno sumpta redundet aqua .
Et fruere usq; tua nullo prohibente puella .
Illa tibi noctes auferat illa dies .
Tædia quære mali . faciunt & tædia finem .
Iam quoq; : cum credas posse carere : mane .
Dum bene te cumulas : tibi copia tollit amorem:
Et fastidita non libet esse domo .
Fit quoq; longus amor : quem diffidentia nutrit.
Hunc si tu quæris ponere : pone metum .
Qui timet: ut sua sit: ne quis sibi subtrahat illam :
Ille machaonia uix ope sanus erit .
Plus amat e natis mater plerunq; duobus
Pro cuius reditu : q̄ gerit arma : timet .
Est prope collinam templum uenerabile portam:
Imposuit templo nomina celsus eryx .
Est illic lethæus amor : qui pectora sanat .
Inq; suas gelidam lampadas addit aquam .
Illic & iuuenes uotis obliuia poscunt .

Et ſi qua eſt duro capta puella uiro .
Is mihi ſic dixit : dubito : uerus ne cupido :
An ſomnus fuerit : ſed puto ſomnus erat .
O qui ſollicitos modo das : modo demis amores :
Aduce præceptis hæc quoq; naſo tuis .
Ad mala quiſq; animū referat ſua : ponet amorē .
Omnibus ille deus plus ue minus ue dedit.
Qui puteal : ianumq; timet : celereſq; calendas :
Torqueat hunc æris mutua ſumma ſui .
Cui durus pater eſt: ut uoto cætera cedant:
Hunc pater ante oculos durus habendus erit.
Hic male dotata pauper cum coniuge uiuit:
Vxorem fato credat obeſſe ſuo .
Eſt tibi rure bono generoſæ fertilis uuæ
Vinea : ne naſcens uſta ſit uua time .
Ille habet in reditu nauem : mare ſemper iniquū
Cogitet: & damno littora ſæua ſuo.
Filius hunc miles : hunc filia nubilis angat .
Et quis non cauſas mille doloris habet?
Vt poſſes odiſſe tuam pari funera fratrum:
Debueras animo ſæpe referre tuo .
Plura loquebatur placide puerilis imago :
Deſtituit ſomnus : ſi modo ſomnus erat .
Quid faciam ? media nauem palinurus in unda
Deſerit : ignotas cogor inire uias .
Quiſquis amas: loca ſola nocét : loca ſola caueto .
Quo fugis ? in populo tutior eſſe potes .
Nam tibi ſecretos augent ſecreta furores .
Eſt opus auxilio : turba futura tibi eſt .
Triſtis eris : ſi ſolus eris : dominæq; relictæ
Ante oculos facies ſtabit ut ipſa tuos .
Triſtior iccirco nox eſt : q̄ tempora phœbi .
Quæq; leuet luctus turba ſodalis abeſt .
Nec fuge colloquium : nec ſit tua ianua clauſa :
Nec tenebris uultus flebilis abde tuos .
Semper habe pyladem aliquem: qui curet oreſté.
Hic quoq; amicitiæ non leuis uſus erit .
Quid niſi ſecretæ læſerunt phyllida ſiluæ ?
Certa necis cauſa eſt : incomitata fuit.
Ibat : ut æmonio referens trieterica baccho
Ire ſolet fuſis barbara turba comis .
Et modo q̄ poterat latum ſpectabat in æquor :
Nunc in arenoſa laſſa iacebat humo .

Perfide demophoon ſurdas clamabat ad undas.
Ruptaq; ſingultu uerba loquentis erant.
Limes erat tenuis longa ſubnubilus umbra:
Quo tulit illa ſuos ad mare ſæpe pedes.
Nona terebatur miſeræ uia. uiderit. inquit.
Et ſpectat zonam pallida facta ſuam.
Aſpicit & ramos. dubitat: refugitq; : quod audet.
Et timet: & digitos ad ſua colla refert.
Sithoni tunc certe uellem ne ſola fuiſſes:
Non fleſſet poſitis phyllida ſilua comis:
Phyllidis exemplo nimium ſecreta cauete.
Læſe uir a domina: læſa puella uiro.
Præſtiterat iuuenis quicquid mea muſa iubebat.
Inq; ſuæ portu pene ſalutis erat.
Decidit: ut cupidos inter deuenit amantes.
Et: quæ deciderant tela: reſumpſit amor.
Si quis amas: nec uis: facias: contagia uites.
Hæc etiam pecori ſæpe nocere ſolent.
Dum ſpectant læſos oculi: lædunturq; & ipſi.
Multaq; corporibus tranſitione nocent.
In loca non nunq̄ ſiccis arentia glebis
De prope currenti flumine manat aqua.
Manat amor tectus: ſi non ab amante recedas:
Turbaq; in hoc omnes ingenioſa ſumus.
Alter item iam ſanus erat: uicinia læſit.
Occurſus dominæ non tulit ille ſuæ.
Vulnus in antiquum rediit male ſana cicatrix.
Succeſſuſq; artes non habuere meæ.
Proximus a tectis ignis defenditur ægre:
Vtile finitimis abſtinuiſſe locis.
Nec: quæ ferre ſolet ſpatiantem porticus illam:
Te ferat: officium ne ue colatur idem.
Quid iuuat admonitu tepidam recaleſcere mentē?
Alter ſi poſſis orbis habendus erit.
Non facile eſuriens poſita retinebere menſa:
Et multam ſaliens incitat unda ſitim.
Non facile eſt taurum uiſa retinere iuuenca:
Fortis equus uiſa ſemper adhinnit equa.
Hæc ubi præſtiteris: ut tandem littora tangas:
Non ipſam ſatis eſt deſeruiſſe tibi.
Et ſoror: & mater ualeant: & conſcia nutrix:
Et quiſquis dominæ pars erit ulla tuæ.
Nec ueniat ſeruus. nec flens ancillula fictum

Suppliciter dominæ nomine dicat aue.
Nec: si scire uoles: quid agat: tamen ipse rogabis.
Perfer: erit lucro lingua retenta tuo.
Tu quoq; qui causam fugitiui quæris amoris:
Deq; tua domina multa querenda refers:
Parce queri. melius sic te ulciscere tacendo:
Dum desideris effluat illa tuis.
Et malim taceas: q̄ te desisse loquaris:
Qui nimium multis: non amo: dicit: amat:
Sed meliore fide paulatim extinguitur ignis:
Quam subito: lente desine: tutus eris.
Flumine perpetuo torrens solet altius ire:
Sed tamen hæc breuis est: illa perennis aqua.
Fallat: & in tenues euanidus exeat auras.
Perq; gradus molles emoriatur amor.
Sed modo dilectam scelus est odisse puellam:
Exitus ingeniis conuenit iste feris.
Nec curandus adest: odio qui finit amorem:
Aut amat: aut ægre desinit esse miser.
Turpe uir & mulier iuncti modo: protinus hostes
Non istas lites appias ipsa probat.
Sæpe reas faciunt: & amant: ubi nulla simultas
Incidit: a monitu liber aberrat amor.
Forte aderat iuuenis dominam lectica tenebat.
Horrebant sæuis omnia uerba minis.
Iamq; uadaturus lectica prodeat inquit:
Prodierat: uisa coniuge mutus erat.
Et manus: & manibus duplices cecidere tabellæ.
Venit in amplexus: atq; ita: uincis: ait.
Tutius est aptumq; magis discedere pace:
Quam petere a thalamis litigiosa fora.
Munera quæ dederas habeat sine lite iubeto:
Esse solent magno damna minora bono.
Quid: si uos casus aliquis conducat in unum?
Mente memor tota quæ damus arma: tene.
Hic opus est armis: hic o fortissime pugna.
Vincenda est telo penthesilea tuo.
Nunc tibi rualis: nunc durum limen amicæ:
Nunc subeant medius irita uerba deis.
Nec compone comas: cum sis uenturus ad illam.
Nec toga sit laxo conspicienda sinu.
Nulla sit: ut placeas alienæ cura puellæ:
Iam face: ut e multis illa sit una tibi.

Sed quid præcipue ueſtris conatibus obſtet :
Eloquar : exemplo quenq; docente ſuo .
Deſinimus tarde : quia nos ſperamus amari :
Dum ſibi quiſq; placet : credula turba ſumus .
At tu nec uoces . (quid enim fallacius illis ?)
Crede : nec æternos pondus habere deos .
Ne ue puellarum lachrymis moueare caueto ,
Vt flerent: oculos erudiere ſuos .
Artibus innumeris mens oppugnatur amantum :
Vt lapis æquoreis undiq; pulſus aquis .
Nec cauſas apen : quare diuortia malis .
Nec dic : q; doleas . clam tamen uſq; dole .
Nec peccata refer : ne diluat ipſa : caueto :
Vt melior cauſa cauſa ſit illa tua .
Qui ſilet : eſt firmus . qui dicit multa puellæ
Probra : ſatis fieri poſtulat ille ſibi .
Non ego dulichias furiali more ſagittas :
Nec raptas auſim tinguere in amne faces .
Nec nos purpureas pueri reſecabimus alas .
Nec ſacer arte mea laxior arcus erit .
Conſilium eſt: quodcunq; cano . parete monenti :
Vt faueas cœptis phœbe ſaluber ades .
Phœbus adeſt . ſonuere lyræ : ſonuere pharetræ .
Signa deum noſco per ſua : phœbus adeſt .
Confer amyclæis medicatum uellus ahenis
Murice cum tyrio : turpius illud erit .
Vos quoq; formoſis ueſtras conferte puellas .
Incipiet dominæ quenq; pudere ſuæ .
Vtraq; formoſæ paridi potuere uideri .
Sed tibi collatam uincis utranq; uenus .
Nec ſolam faciem : mores quoq; confer & artes .
Tantum iudicio ne tuus obſtet amor .
Exiguū eſt : quod deinde canam . ſed profuit illud
Exiguum multis : in quibus ipſe fui .
Scripta caue relegas blandæ ſeruata puellæ .
Conſtantes animos ſcripta relecta mouent .
Omnia pone feros : q̄uis inuitus : in ignes .
Et dic: ardoris ſit rogus iſte mei .
Theſtias abſentem ſuccendit ſtipite natum .
Tu timide flammis perfide uerba dabis ?
Si potes & cæras remoue . quid imagine muta
Carperis ? hoc periit laodomia modo .
Et loca ſæpe nocent . fugito loca conſcia ueſtri

Concubitus: cauſas illa doloris habent.
Hic fuit. hic cubuit. thalamo dormiuimus illo.
Hic mihi laſciua gaudia nocte dedit.
Admonitu reuocatur amor: uulnuſq; nouatum
Scinditur: & firmis cauſa puſilla nocet.
Vt pene extinctum cinerem ſi ſulfure tangas:
Viuet: & ex minimo maximus ignis erit:
Sic: niſi uitaris: quicquid reuocabit amorem:
Flamma redardeſcet: quæ modo nulla fuit.
Argolicæ cuperent fugiſſe capharea puppes:
Teq; ſenex luctus ignibus ulte tuos.
Præterita cautus ripheide nauita gaudet.
Tu loca: quæ nimium grata fuere: caue.
Hæc tibi ſint ſyrtes. hæc acroceraunia uita:
Hic uomit epotas dira charybdis aquas.
Sunt: quæ non poſſunt aliquo cogente iuberi:
Sæpe tamen caſus facta leuare ſolent.
Perdat opes phædra: parces neptune nepoti.
Nec faciet pauidos taurus auitus equos.
Gnoſſida feciſſes inopem: ſapienter amaſſet.
Diuitiis alitur luxurioſus amor.
Cur nemo eſt hecaten? nulla eſt quæ ceperit hyrū?
Nempe q; alter egens: altera pauper erat.
Non habet: unde ſuum paupertas paſcat amorem.
Non tamen hoc tanti eſt: pauper ut eſſe uelis.
At tanti tibi ſit non indulgere theatris:
Dum bene de uacuo pectore cedat amor.
Eneruant animos citharæ: cantuſq;: lyræq;:
Et uox: & numeris brachia mota ſuis.
Illic aſſidue ficti cantantur amantes.
Quid caueas actor: quid iuuet: arte docet:
Eloquar inuitus: teneros ne tange poetas.
Summoueo dotes impius ipſe meas.
Callimachum fugito: non eſt inimicus amori.
Et cum callimacho tu quoq; coe noces.
Me certe ſappho meliorem fecit amicæ.
Nec rigidos mores teia muſa dedit.
Carmina quis potuit tuto legiſſe tibulli?
Vel tua cuius opus cynthia ſola fuit?
Quis potuit lecto durus diſcedere gallo?
Et mea neſcio quid carmina tale ſonant.
Quod: niſi dux operis uatem fruſtratur apollo:
Aemulus eſt noſtri maxima cauſa mali.

At tu riualem noli tibi fingere quenq̃ .
Inq; ſuo ſolam crede iacere toro .
Acrius hermionen ideo dilexit oreſtes :
Eſſe q; alterius cœperat illa uiri .
Quid menelae doles ? ibas ſine coniuge creten .
Et poteras nupta lætus abeſſe tua .
Vt paris hanc rapuit : tum demum uxore carere
Non potes . alterius creuit amore tuus .
Hoc & in abducta briſeide flebat achilles :
Illam pliſthenio gaudia ferre uiro .
Nec fruſtra flebat . fecit (mihi credite) atrides :
Quod ſi non faceret : turpiter eſſet iners .
Certe ego feciſſem : nec ſum ſapientior illo .
Inuidiæ fructus maximus ille fuit .
Nam : ſibi q; nunq̃ tactam briſeida iurat
Per ſceptrum : ſceptrum non putat eſſe deos.
Dii faciant : poſſis dominæ tranſire relictæ
Limina : propoſito ſufficiantq; pedes .
Et poteris : modo uelle tene : nunc fortiter ire .
Nunc opus eſt celeri ſubdere calcar equo .
Illo lotophagos : illo ſirenas in antro
Eſſe puta . remis adiice uela tuis .
Nunc : quo uel nimium quondam riuale dolebas:
Vellem deſineres hoſtis habere loco .
At certe q̃uis odio remanente ſaluta :
Oſcula cum poteris iam dare ſanus eris .
Ecce cibos etiam : medicinæ fungar ut omni
Munere: quos fugias: quos ue ſequare: dabo .
Daunis : an libycis bulbus tibi miſſus ab oris:
An ueniant megaris : noxius omnis erit .
Nec minus erucas aptum eſt uitare ſalaces .
Et quicquid ueneri corpora noſtra parat .
Vtilius ſumas acuentes lumina rutas .
Et quicquid ueneri corpora noſtra negat .
Quid tibi præcipiam de bacchi munere : quæris .
Spe breuius monitus experiere meos .
Vina parant animos ueneri : niſi plurima ſumas :
Et ſtupeant multo corda ſepulta mero .
Nutritur uento. uento reſtinguitur ignis.
Lenis alit flammas. grandior aura necat .
Aut nulla ebrietas: aut tanta ſit: ut tibi curas
Eripiat. ſi qua eſt inter utrunq;: nocet.
Hoc opus exegi. feſſæ date ſerta carinæ .

Contigimus portum: quo mihi curſus erat.
Poſt modo reddetis ſacro pia uota poetæ
Carmine ſanati fœmina uirq; meo.

PVBLII OVIDII NASONIS DE REMEDIO AMORIS LIBRI EXPLICIVNT.

PVBLII OVIDII NASONIS DE MEDICAMINE FACIEI LIBELLVS.

DIſcite quæ faciem cõmendet cura puellæ:
Et quo ſit uobis cura tuenda modo.
Cultus humũ quõdã cerealia pẽdere iuſſit
Munera: mordaces interiere rubi.
Cultus & in pomis ſuccos emendat acerbos:
Fiſſaq; adoptiuas accipit arbor opes.
Culta placent. auro ſublimia tecta linuntur.
Nigra ſub impoſito marmore terra latet.
Vellera ſæpe eadem tyrio medicantur aheno:
Sectile delicius india præbet ebur.
Horſitan antiquæ tacio ſub rege ſabinæ
Maluerint q̃ ſe rura paterna coli:
Cum matrona premens altum rubicunda ſedile:
Aſſiduo durum pollice nebat opus.
Ipſaq; claudebat quos filia pauerat agnos:
Ipſa dabat uirgas: cæſaq; ligna focis.
At ueſtræ teneras matres peperere puellas.
Vultus inaurata corpora ueſte tegi:
Vultus adornatos poſitu uariare capillos:
Conſpicuas gemmis uultus habere manus.
Induitis collo lapides oriente petitos:
Et quantos onus eſt aure tuliſſe duos.
Nec tamen indignum ſit uobis cura placendi:
Cum comptos habeant ſæcula noſtra uiros.
Fœminea ueſtri potiuntur lege mariti:
Et uix ad cultus nupta quod addat: habet.
Per ſe quæq; paret & quos uenetur amores
Refert. munditia crimina nulla meret.
Rure latent: finguntq; comas: licet arduus illas
Celet athos: cultus altus habebit athos.
Eſt etiam placuiſſe ſibi quæcunq; uoluptas
Virginibus cordi grataq; ſua forma eſt.
Laudatas homini uolucris iunonia pennas

Explicat : & forma multa ſuperbit auis .
Sic potius uos urget amor : q̄ fortibus herbis:
Quas maga terribili ſubſecat arte manus .
Nec uos graminibus: nec mixto credite ſucco :
Nec tentate nocens uirus amantis equæ :
Nec mediæ marſis findantur cantibus angues :
Nec redit in fontes unda ſupina ſuos .
Et q̄uis aliquis temeſea remouerit æra :
Nunq̄ luna ſuis excutietur equis .
Prima ſit in uobis morum tutela puellæ .
Ingenio facile conciliante placent .
Certus amor morum eſt. formā populabit ætas :
Et placidus rugis uultus aratus erit .
Tempus erit : quo uos ſpeculum uidiſſe pigebit:
Et uenient rugis altera cauſa dolor .
Sufficit : & longum probitas perdurat in æuum :
Perq; ſuos annos hinc bene pendet amor .
Diſcite cum teneros ſomnus dimiſerit artus :
Candida quo poſſint ora nitere modo.
Ordea quæ libyci ratibus miſere coloni :
Exue de palea tegminibuſq; ſuis.
Par erui menſura decem madefiat ab ouis:
Sed cumulent libras ordea nuda duas .
Hæc ubi uentoſas fuerint ſiccata per auras :
Lenta iube ſcabra frangat aſelia mola .
Et quæ prima cadent uiuaci cornua ceruo
Contere : in hac ſolida ſexta fac aſſis eat .
Nanq; ubi puluereæ fuerint confuſa farinæ :
Protinus in numeris omnia cerne ſuis .
Adiice narciſi bis ſex ſine cortice bullos :
Strenua quas puro marmore dextra terat .
Sextantemq; terat gumi cum ſemine thuſco:
Et nouies tanto plus tibi mellis eat .
Quæcunq; afficiet tali medicamine uultum :
Fulgebit ſpeculo leuior ipſa ſuo .
Nec tu pallentes dubita præbere lupinos .
Et ſimul inſtantis corpora finge fere .
Vtraq; ſex habeat æquo diſcrimine libras :
Vtraq; da nigris comminuenda molis .
Nec ceruſa tibi: nec uitri ſpuma rubentis
Deſit : & ilyrica quæ uenit iris humo .
Da ualidis iuuenum pariter ſubigenda lacertis :
Sed iuſtum tritis uncia pondus erit .

Addita da querulo uolucrum medicamina nido
Ore fugant maculas alcyonea uocant.
Pondere si quæris quo sim contentus in illis:
Quos trahit in partes uncia sexta duas:
Vt coeant: apteq; lini per corpora possint:
Adiice de flauis attica mella fauis.
Quamuis thura deos: irataq; numina placent:
Non tamen accensis omnia danda focis.
Thus ubi miscueris radenti tubera uitro
Ponderibus iustis fac sit utrunq; trahens.
Parte minus quarta direptum cortice gumi
Et modicum myrrhis pinguibus adde cibum.
Hæc ubi contriueris: per densa foramina cerne.
Puluis ab infuso melle premendus erit.
Profuit & marathos bene olentibus addere myrrhis.
Quinq; parant marathi scrupula: myrrha noue.
Arentisq; rosæ q̄tum manus una prehendit.
Cumq; amoniaco mascula thura sale.
Ordea quæ faciunt illis infunde cremorem.
Aequent expensas cum sale thura rosas.
Tempore sit paruo mollis licet illita uultu:
Hærebit toto nullus in ore color.
Vidi quæ gelida madefacta papauera lympha
Contereret: teneris illineretq; genis.

PVBLII OVIDII NASONIS DE MEDICAMINE FACIEI LIBELLVS EXPLICIT

PVBLII OVIDII NASONIS DE NVCE LIBELLVS.

Vx ego iuncta uiæ cū sim sine crimīe uitæ:
A populo saxis prætereunte petor.
Obruere ista solet mānifestos pœna nocētes
Publica cum lentā non capit ira moram.
Nil ego peccaui: nisi si peccare fatemur
Annua cultori poma referre suo.
At prius arboribus tunc: cum meliora fuerunt
Tempora: certamen fertilitatis erat.
Tunc domini memores sertis ornare solebant
Agricolæ fructu præueniente deos.
Sæpe tuas igitur liber miratus es uuas.
Mirata est oleas sæpe minerua suas.
Pomaq; læsissent matrem: nisi subdita ramo

Longa laboranti furca tuliſſet opem.
Quin etiam exemplo pariebat fœmina noſtro:
Nullaq; non illo tempore mater erat.
At poſtq̄ platanis ſterilem præbentibus umbram
Vberior quauis arbore uenit honor:
Nos quoq; fructiferæ (ſi nux modo ponor in illis)
Cœpimus in patulas luxuriare comas.
Nunc neq; continuos naſcuntur poma per annos:
Vuaq; læſa domum: læſaq; bacca uenit.
Nunc uterus uitio eſt quæ uult formoſa uideri:
Raraq; in hoc æuo eſt quæ uelit eſſe parens.
Certe ego ſi nunq̄ peperiſſem: tutior eſſem.
Iſta clytemneſtra digna querela fuit.
Si ſciat hoc uitis: naſcentes ſupprimet uuas:
Orbaq; ſi ſciat hoc: palladis arbor erit.
Hoc in notitiam ueniat maloq; pyroq;:
Deſtruent ſiluas utraq; poma ſuas.
Quæq; ſibi uario diſtinguit poma colore
Audiat hæc ceraſus: ſtipes inanis erit.
Non equidem inuideo: nunquid tamen illa ferit?
Quæ ſterilis ſola eſt inſpicienda coma?
Cernite ſincæros omnes ex ordine truncos:
Qui modo nil quare percutiantur habent.
At mihi ſæua nocent mutilatis uulnera ramis:
Nudaq; decerpto cortice ligna patent.
Non odium facit hoc: ſed ſpes inducta rapinæ.
Suſtineant aliæ poma querentur idem.
Sic reus ille fere eſt: de quo uictoria lucro
Eſſe poteſt: inopis uindice facta carent.
Sic timet inſidias: qui ſe ſcit ferre uiator:
Quod timeat: tutum carpit inanis iter.
Sic ego ſola petor: ſoli quia cauſa petendi eſt.
Frondibus intactis cætera turba uiret.
Nam q; habent frutices aliquando proxima nobis
Fragmina: q; læſo uimine multa iacent:
Non iſtis ſua facta nocent. uicinia damno eſt.
Excipiunt ictu ſaxa repulſa meo:
Idq; fide careat: ſi non quæ longius abſunt:
Natiuum retinent inuiolata decus.
Ergo: ſi ſapiant: & mentem uerba ſequantur:
Deuoueant umbras proxima quæq; meas.
Quam miſerum ē odium damnis accedere noſtris:
Meq; ream nimiæ proximitatis agi.

Sed puto magna mei est operoso cura colono.
Inuenias: dederit quid mihi præter humum.
Sponte mea facilis contempto nascor in agro:
Parsq; loci: qua sto: publica pene uia est.
Me: sata ne lædam: quoniam sata lædere dicor:
Imus in extremo margine fundus habet.
Non mihi falx nimias saturni deputat umbras.
Duratam renouat non mihi fossor humum.
Sole licet siccaq; siti pereitura laborem:
Irriguæ dabitur non mihi sulcus aquæ.
At cum maturas fisso noua cortice rimas
Nux agit: ad partes pertica sæua uenit.
Pertica dat plenis immitia uulnera ramis:
Nec possim lapidum uerbera sola queri..
Poma cadunt mensis non interdicta secundis:
Et condit lectas parca colona nuces.
Has puer aut certo lectas dilaniat ictu:
Aut pronas digito bis ue semel ue petit.
Quatuor in nucibus non amplius alea tota est:
Cum sibi suppositis additur una tribus.
Per tabulæ cliuum labi iubet alter: & optat
Tangat ut e multis quælibet una suam.
Est etiam par sit numerus qui dicat an impar:
Vt diuinatas auferat augur opes.
Fit quoq; de certa qualem cæleste figura
Sydus & in græcis littera quarta gerit.
Hæc ubi distincta est gradibus quæ constitit intus:
Quot tetigit uirga: tot capit inde nuces.
Vas quoq; sæpe cauum spatio distante locatur:
In quod missa leui nux cadat una manu.
Felix: secreto quæ nata est arbor in agro:
Et soli domino ferre tributa potest:
Non hominum strepitus audit: non illa rotarum:
Non a uicina puluerulenta uia est.
Illa suo quæcunq; tulit dare dona colono:
Et plenos fructus dinumerare potest.
At mihi maturos nunq̃ licet edere fœtus:
Ante diemq; meæ percutiuntur opes.
Hamia mollis adhuc tenero est ī lacte: quod ītra ẽ.
Nec mala sunt ulli nostra futura bono.
Et tamen inuenio: qui me iaculetur: & ictu
Præfestinato munus inane petat.
Si fiat rapti fiat mensura relicti:

Maiorem domini parte uiator habes.
Sæpe aliquis foliis ubi nuda cacumina uidit:
Esse putat boreæ triste furentis opus.
Aestibus hic: hic me spoliatam frigore credit:
Est quoq; : qui crimen grandinis esse putet.
At mihi nec grando duris inuisa colonis:
Nec uentus fraudi sol ue gelu ue fuit.
Fructus obest: peperisse nocet: nocet esse feracem:
Quæq; fuit multis hæc mihi præda malo.
Præda malo polydore fuit tibi: præda nefandæ
Coniugis aonium misit in arma uirum.
Hesperii regis pomaria tuta fuissent:
Vna sed immensas arbor habebat opes.
At rubus & sentes tantummodo lædere natæ
Spinaq; uindicta cætera tuta sua est.
Me quia non noceo: nec aduncis uindicor hamis:
Missa petunt auida saxa proterua manu.
Quid si non aptas solem mutantibus umbras:
Finditur icario cum cane terra: darem?
Quid ni suffragium nimbos uitantibus essem:
Non expectata cum uenit imber aqua?
Omnia cum faciam: cum præstem sedula cunctis
Officium: saxis officiosa petor.
Hæc mihi perpessæ domini patienda querela est.
Causabor quare sit lapidosus ager.
Dumq; repurgat humum collectaq; saxa remittit:
Semper habent in me tela parata uiæ.
Ergo inuisa aliis: uni mihi frigora prosunt.
Illo me tutam tempore præstat hyems.
Nuda quidem tunc sum: nudā tamē expedit esse.
Nec spolium de me quod petat hostis habet.
At simul induimus nostris sua uulnera ramis:
Saxa nouos fructus grandine plura petunt.
Forsitan hic aliquis dicat. quod publica tangunt:
Carpere concessum est. hoc uia iuris habet.
Si licet hoc: oleas destringite: lædite messes.
Improbe uicinum carpe uiator holus.
Intret & urbanas eadem petulantia portas:
Sitq; tuis muris romule iuris idem.
Quilibet argentum prima de fronte tabernæ
Tollat: & ad gemmas quilibet alter eat.
Auferat hic aurum: peregrinos ille lapillos:
Et quascunq; potest tollere tollat opes.

Sed neq; tolluntur : nec dum regit omnia cæsar :
Incolumis tanto præside raptor erit .
At non ille deus pacem intra mœnia finit .
Auxilium toto spargit in orbe suum .
Quid tamen hoc prodest ? media si luce palamq;
Verberor : & tutæ non licet esse nuci ?
Ergo nec nidos solus hærere : nec ullam
Sedibus in nostris stare uidetis auem .
At lapis in ramo sedit quicunq; bifurco
Hæret : & ut capta uictor in arce manet .
Cætera sæpe tamen potuere admissa negari :
Et crimen uox est inficiata suum .
Nostra notat fusco digitos iniuria succo :
Cortice contactas inficiente manus .
Ille cruor meus est : illo maculata cruore
Non profectura dextra lauatur aqua .
O ego cum longæ uenerunt tædia uitæ :
Optaui quotiens : arida facta mori .
Optaui quotiens aut cæco turbine uerti :
Aut ualido missi fulminis igne peti .
Atq; utinam subitæ raperent mea poma procellæ :
Vel possem fructus excutere ipsa meos .
Sic ubi detracta est a te mihi causa pericli :
Quod superest tutum pontice castor habes .
Quid mihi tunc animi est : cum sumit tela uiator :
Atq; oculis plagæ destinat ante locum ?
Nec uitare licet moto fera uulnera trunco :
Quem sub humo radix curuaq; uincla tenent .
Corpora præbemus plagis : ut sæpe sagittis .
Cum populus manicas deposuisse uetat .
Vt ue grauem pauida est ubi tolli uacca securem :
Aut stringi cultros in sua colla uidet .
Sæpe meas frondes uento tremuisse putastis :
Sed metus in nobis causa tremoris erat
Si merui : uideorq; nocens : excidite ferro :
Nostraq; fumosis urite membra focis .
Si merui : uideorq; nocens : imponite flammæ :
Et liceat miseræ dedecus esse semel .
Si nec cur urar : nec cur excidar habetis :
Parcite : sic cœptum perficiatis iter .

PVBLII OVIDII NASONIS DE
NVCE LIBELLVS EXPLICIT .

PVBLII OVIDII NASONIS FASTORVM LIBER PRIMVS.

TEMPORA CVM causis latium digesta p annum:
Lapsaq; sub terras: ortaq; signa canam.
Excipe pacato cæsar germanice uultu
Hoc opus: & timidæ dirige nauis iter.
Officioq; leuem non auersatus honorem:
Huic tibi deuoto numine dexter ades.
Sacra recognosces annalibus eruta priscis:
Et quo sit merito quæq; notata die.
Inuenies illic & festa domestica uobis.
Sæpe tibi pater est: sæpe legendus auus.
Quæq; ferunt illi pictos signantia fastos:
Tu quoq; cum druso præmia fratre feres.
Cæsaris arma canant alii: nos cæsaris aras:
Et quoscūq; sacris addidit ille dies.
Annue conanti per laudes ire tuorum:
Deq; meo pauidos excute corde metus.
Da mihi te placidum: dederis ī carmina uires.
Ingenium uultu statq; caditq; tuo.
Pagina iudicium docti subitura mouetur
Principis: ut clario missa legenda deo.
Quæ sit enim culti facundia sensimus oris:
Ciuica pro trepidis quum tulit arma reis.
Scimus: & ad nostras quum se tulit impetus artes:
Ingenii currant flumina quanta tui.
Si licet & fas est: uates rege uatis habenas:
Auspicio felix totus ut annus eat.
Tempora digereret quum cōditor urbis in annum:
Constituit menses quīq; bis esse suum.
Scilicet arma magis: q̄ sydera romule noras:
Curaq; finitimos uincere maior erat.
Est tamen & ratio cæsar: quæ mouerit illum:
Erroremq; suum quo tueatur habet.
Quod satis est: utero matris dum prodeat infans:
Hoc anno statuit temporis esse satis.
Per totidem menses a funere cōiugis uxor
Sustinet in uidua tristia signa domo.
Hæc igitur uidit trabeati cura quirini:
Quum rudibus populis annua iura daret.

Martis erat primus menſis : ueneriſq; ſecundus:
Hæc generis princeps : ipſius ille pater.
Tertius a ſenibus : iuuenum de nomine quartus :
Quæ ſequitur : numero turba notata fuit.
At numa nec ianum nec auitas præterit umbras.
Menſibus antiquis præpoſuitq; duos.
Ne tamen ignores uariosq; iura dieiq; :
Non habet officium lucifer omnis idem.
Ille nefaſtus erit : per quem tria uerba ſilentur.
Faſtus erit : per quem lege licebit agi.
Nec toto perſtare die ſua iura putaris :
Qui iam faſtus erit : mane nefaſtus erat.
Nam ſimul exta deo data ſunt : licet omnia fari :
Verbaq; honoratus libera prætor habet.
Eſt quoq; quo populum ius eſt includere ſeptis :
Eſt quoq; qui nono ſemper ab orbe redit.
Vendicat auſonias iunonis cura kalendas.
Idibus alba ioui grandior agna cadit.
Nonasq; tutela deo caret. omnibus iſtis
(Ne fallare caue) proximus ater erit.
Omen ab euentu eſt : illis nam roma diebus
Marte ſub aduerſo triſtia damna tulit.
Hæc mihi dicta ſemel totis hærentia faſtis :
Ne ſeriem rerum ſcindere cogar : erunt.
Ecce tibi fauſtum germanice nunciat annum :
Inq; meo primum carmine ianus adeſt.
Iane biceps anni tacite labentis origo :
Solus de ſuperis : qui tua terga uides :
Dexter ades ducibus : quorum ſecura labore
Ocia terra ferax : ocia pontus habet :
Dexter ades patribuſq; tuis : populoq; quirini :
Et reſera nutu candida templa tuo.
Proſpera lux oritur. linguis animiſq; fauete :
Nunc dicenda bono ſunt bona uerba die.
Lite uacent aures : inſanaq; protinus abſint
Iurgia. differ opus liuida turba tuum.
Cernis odoratis ut luceat ignibus æther?
Et ſonet accenſis ſpica phaliſca focis?
Flamma nitore ſuo templorum uerberat aurum :
Et tremulum ſumma ſpargit in æde iubar.
Veſtibus intactis tarpeias itur in arces :
Et populus feſto concolor ipſe ſuo eſt.
Iamq; noui præeunt faſces : noua purpura fulget.

Et noua conſpicuum pondera ſentit ebur .
Colla rudes operum præbent ferienda iuuenci :
Quos aluit campis herba phaliſca ſuis .
Iuppiter arce ſua : totum cum ſpectet in orbem :
Nil niſi romanum : quod tueatur : habet .
Salue feſta dies : meliorq; reuertere ſemper
A populo rex; digna potente coli .
Quem tamen eſſe deum dicam te iane biformis ?
Nam tibi par nullum græcia numen habet .
Ede ſimul cauſam cur de cæleſtibus unus :
Sitq; quod a tergo : ſitq; quod ante uides ?
Hæc ego cum ſumptis agitarem mente tabellis :
Lucidior uiſa eſt : q̄ fuit ante : domus .
Tum ſacer ancipiti mirandus imagine ianus
Bina repente oculis optulit ora meis .
Extimui : ſenſiq; metu riguiſſe capillos :
Et gelidum ſubito frigore pectus erat .
Ille tenens baculum dextra : clauemq; ſiniſtra :
Edidit hos nobis ore priore ſonos .
Diſce metu poſito uates operoſe dierum
Quod petis : et uoces percipe mente meas :
Me chaos antiqui (nam ſum res priſca) uocabant.
Aſpice q̄ longi temporis acta canam.
Lucidus hic aer : et quæ tria corpora reſtant :
Ignis : aqua : et tellus : unus aceruus erant .
Vt ſemel hæc rerum ſeceſſit lite ſuarum :
Inq; nouas abiit maſſa ſoluta domos :
Altum flamma petit : propior locus aera cepit :
Sederunt medio terra fretumq; loco .
Tūc ego : qui fuerā globus & ſine imagine moles :
In faciem redii : membraq; digna deo :
Nūc quoq; (confuſæ quoniam nota parua figuræ ē)
Ante quod eſt in me poſtq; uidetur idem .
Accipe quæſitæ quæ cauſa ſit altera formæ :
Hanc ſimul ut noris officiumq; meum .
Quicquid ubiq; uides cælum : mare : nubila : terras :
Omnia ſunt noſtra : clauſa patentq; manu .
Me penes eſt unum uaſti cuſtodia mundi :
Et ius uertendi cardinis omne meum eſt :
Quum libuit pacem placidis immittere tectis :
Libera per tutas ambulat illa uias .
Sanguine letifero totus miſcebitur orbis :
Ni teneant rigidæ condita bella ſeræ .

Præſideo foribus cæli cum mitibus horis :
Et redit officio iuppiter ipſe meo .
Inde uocor ianus . cui cum cereale ſacerdos
Imponit libum farraq; mixta ſale :
Nomina ridebis : modo nāq; patulcius idem :
Et modo ſacrifico clauſius ore uocor .
Scilicet alterno uoluit rudis illa uetuſtas
Nomine : diuerſas ſignificare uices .
Vis mea narrata eſt : cauſam nunc diſce figuræ :
Iam tamen hanc aliqua tu quoq; parte uides .
Omnis habet geminas hinc atq; hinc ianua frontes:
E quibus hæc populum ſpectat : at illa larem.
Vtq; ſedens ueſter primi prope limina tecti
Ianitor : egreſſus introituſq; uidet :
Sic ego perſpicio cæleſtis ianitor aulæ
Eoas partes heſperiaſq; ſimul .
Ora uides hecates in tres uertentia partes :
Seruet ut in ternas compita ſecta uias .
Et mihi : ne flexu ceruicis tempora perdam :
Cernere non moto corpore bina licet .
Dixerat . & uultu : ſi plura requirere uellem :
Difficilem mihi ſe non fore pactus erat .
Sumpſi animum : grateſq; deo non territus egi:
Verbaq; ſum ſpectans pauca locutus humum .
Dic age frigoribus quare nouus incipit annus :
Qui melius per uer incipiendus erat ?
Omnia tunc florent : tunc eſt noua temporis ætas :
Et noua de grauido palmite gemma tumet .
Et modo formatis operitur frondibus arbos :
Prodit et in ſummum ſeminis herba ſolum :
Et tepidum uolucres concentibus aera mulcent :
Ludit et in pratis : luxuriatq; pecus:
Tunc blandi ſoles : ignotaq; prodit hirundo :
Et luteum celſa ſub trabe figit opus .
Tunc patitur cultus ager : et renouatur aratro :
Hæc anni nouitas iure uocanda fuit .
Quæſieram multis : non multis ille moratus :
Contulit in uerſus ſic ſua uerba duos .
Bruma noui prima eſt ueteriſq; nouiſſima ſolis
Principium capiunt phœbus et annus idem .
Poſtea mirabar cur non ſine litibus eſſet
Prima dies . cauſam percipe ianus ait.
Tempora commiſi naſcentia rebus agendis :

Totus ab auſpicio ne foret annus iners.
Quiſq; ſuas artes ob idem deliba t agendo:
Nec pluſq̄ ſolitum teſtificatur opus.
Mox ego. cur: q̄uis aliorum numina placent:
Iane tibi primum tura merumq; fero?
Vt poſſis aditum per me: qui limina ſeruo:
Ad quoſcunq; uoles(inquit)habere deos.
At cur læta tuis dicuntur uerba kalendis?
Et damus alternas: a cipimuſq; preces?
Tunc deus incumbens baculo: qué dextra gerebat:
Omina principiis inquit ineſſe ſolent.
Ad primam uocem timidas aduertitis aures:
Et primum uiſam conſulit augur auem.
Templa patent: aureſq; deum: nec lingua caducis
Concipit ulla preces: dictaq; pondus habent.
Deſierat ianus: nec longa ſilentia feci:
Sed tetigi uerbis ultima uerba meis.
Quid uult palma ſibi? rugoſaq; carica? dixi:
Et data ſub niueo condita mella cado?
Omen ait cauſa eſt: ut tes ſapor ille ſequa ur:
Et peragat cœptum dulcis ut annus iter.
Dulcia cur dentur uideo: ſupis adduco cauſam:
Pars mih de feſto ne labet ulla tuo.
Riſit: et o q̄ te fallunt tua ſæcula dixit:
Qui ſtipe mel ſumpta dulcius eſſe putas.
Vix ego ſaturno quenq̄ regnante uidebam:
Cuius non animo dulcia lucra forent.
Tempore creuit amor: q̄ nūc eſt ſumus: habendi.
Vix ultra: quo iam progrediatur: habet.
Pluris opes nunc ſunt: q̄ priſci temporis annis:
Dum populus pauper: dum noua roma fuit:
Dum caſa martigenam capiebat parua quirinum:
Et dabat exiguum fluminis ulua torum.
Iuppiter anguſta uix totus ſtabat in æde:
Inq; iouis dextra fictile fulmen erat.
Frondibus ornabant: quæ nunc capitolia gemmis:
Paſcebatq; ſuas ipſe ſenator oues.
Nec pudor in ſtipula placidam cepiſſe quietem:
Nec fœnum capiti ſuppoſuiſſe fuit.
Iura dabat populis poſito modo prætor aratro:
Et leuis argenti lamina crimen erat.
At poſtq̄ fortuna loci caput extulit huius:
Et tetigit ſummos uertice roma deos:

Creuerunt & opes & opum furiosa libido:
Et cum possideant plurima: plura petunt.
Quærere ut absumãt: absumpta requirere certãt:
Atq; ipsæ uiciis sunt alimenta uices.
Sic: quibus intumuit suffusa uenter ab unda:
Quo plus sunt potæ: plus sitiuntur aquæ.
In precio precium nunc est: dat census honores.
Census amicicias. pauper ubiq; iacet.
Tu tamen auspicium cur sit stipis utile quæris:
Curq; iuuent nostras æra uetusta manus.
Aera dabant olim: melius nunc omen in auro est:
Victaq; concessit prisca moneta nouæ.
Nos quoq; templa uant (quis ãtiqua pbemus)
Aurea. maiestas conuenit ipsa deo.
Laudamus ueteres: sed nostris utimur annis.
Mos tamen est æque dignus uterq; coli.
Finierat monitus. placidis ita rursus ut ante
Clauigerum uerbis alloquor ipse deum.
Multa quidem didici. sed cur naualis in ære
Altera signata est: altera forma biceps?
Noscere me duplici posses ut imagine: dixit:
Ni uetus ipsa dies extenuasset opus.
Causa ratis superest. thuscum rate uenit ĩ amnem:
Ante pererrato falcifer orbe deus.
Hac ego saturnum memini tellure receptum.
Cælitibus regnis a ioue pulsus erat.
Inde diu genti mansit saturnia nomen.
Dicta fuit latium terra latente deo.
At bona posteritas puppim formauit in ære:
Hospitis aduentum testificata dei.
Ipse solum colui: cuius placidissima leuum
Radit arenosi tybridis unda latus.
Hic: ubi nunc roma est: tunc ardua silua uirebat.
Tantaq; res: paucis pascua bobus erat.
Arx mea collis erat: quam uulgus nomine nostro
Nuncupat: hæc ætas ianiculumq; uocat.
Tunc ego regnabam: patiens cum terra deoq;
Esset: & humanis numina mixta locis.
Nondum iustitiam facinus mortale fugarat:
Vltima de superis illa reliquit humum.
Proq; metu populum sine ui pudor ipse gerebat:
Nullus erat iustis reddere iura labor.
Nil mihi cum bello: pacem posteq; tuebar:

Et clauem ostendens hæc ait arma gero .
Pressérat ora deus . tunc sic ego nostra resolui :
Voce mea uoces eliciente dei .
Quum tot sint iani : cur stas sacratus in uno
Hic : ubi templa foris iuncta duobus habes ?
Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam :
Protinus œbalii rettulit arma tati :
Vtq; leuis custos armillis capta sabinos
Ad summæ taci os duxerat arcis iter .
Inde : uelut nunc est per quem descenditis inquit :
Arduus in ualles per fora cliuus erat .
Et iam contigerant portam : saturnia cuius
Dempserat oppositas inuidiosa seras .
Cum tanto ueritus committere numine pugnam :
Ipse meæ moui callidus artis opem :
Oraq; : qua polles ope sum : fontana reclusi :
Sumq; repentinas eiaculatus aquas .
Ante tamen madidis subieci sulfura uenis :
Clauderet ut tatio feruidus humor iter .
Cuius ut utilitas pulsis percepta sabinis :
Quæ fuerat : tuto reddita forma loco est .
Ara mihi posita est paruo coniuncta sacello :
Hæc adolet flammis cum strue farra suis .
At cur pace lates : motisq; recluderis armis ?
Nec mora quæsiti reddita causa mihi est .
Vt pateant populo reditus ad bella profecto :
Tota patet dempta ianua nostra fera .
Pace fores obdo : nequa discedere possit :
Cæsareoq; diu numine clausus ero .
Dixit . & attollens oculos diuersa tuentes
Aspexit toto quicquid in orbe fuit .
Pax erat & uestri germanice causa triumphi
Tradiderat famulas iam tibi rhenus aquas .
Iane face æternos pacem pacisq; ministros :
Ne uesuum præsta deserat auctor opus .
Quod tamen ex ipsis licuit mihi discere fastis :
Sacrauere patres hac duo templa die .
Accepit phœbo nymphaq; coronide natum
Insula : diuidua quam premit amnis aqua .
Iuppiter in parte est : cepit locus unus utrunq; :
Iunctaq; sunt magno templa nepotis auo .
Quis uetat & stellas : ut quæq; oriturq; caditq;
Dicere ? promissi pars fuit illa mei .

Felices animæ : quibus hæc cognoſcere primum :
Inq; domos ſuperas ſcandere cura fuit .
Credibile eſt illos pariter uiciſq; iociſq;
Altius humanis exeruiſſe caput .
Non uenus & uinum ſublimia pectora fregit :
Officiumq; fori militiæq; labor .
Nec leuis ambitio : perfuſaq; gloria fuco :
Magnarum ue fames ſollicitauit opum .
Admouere oculis diſtantia ſidera noſtris .
Aetheraq; ingenio ſuppoſuere ſuo :
Sic petitur cælum : non ut ferat oſſan olympus :
Summaq; peliacus ſydera tangat apex .
Nos quoq; ſub ducibus cælum metabimur illis :
Ponemusq; ſuos ad uaga ſigna dies.
Ergo ubi nox aderit uenturis tertia nonis :
Sparſaq; cæleſti rore madebit humus :
Octipedis fruſtra quæruntur brachia cancri :
Præceps occiduas ille ſubibit aquas .
Ni ſteterint imbres miſſi tibi nubibus atris :
Nonæ ſigna dabunt exoriente lyra .
Quatuor adde dies ductis ex ordine nonis :
Ianus agonali luce piandus erit .
Nominis eſſe poteſt ſu. cinctus cauſa miniſter :
Hoſtia cælitibus quo feriente cadit.
Qui calido ſtrictos tincturus ſanguin[e] ultros:
Semper agat ne rogat : nec niſi iuſtus agit.
Pars : quia nõ ueniat pecudes : ſed agãtur : ab actu
Nomen agonalem credit habere diem .
Pars putat hoc feſtum priſcis agnalia dictum
Vna ſit ut proprio littera dempta loco .
Aut : quia præuiſos in aqua timet hoſtia cultros :
A pecoris lux eſt ipſa notata metu .
Fas etiam : fieri ſolitis ætate prioꝛ
Nomina de ludis græca : tuliſſe diem .
Et pecus antiquus dicebat agonia ſermo :
Veraq; iudicio eſt ultima cauſa meo .
Vtq; ea non certa eſt ita rex placare ſacroꝛ
Numina lanigeræ coniuge debet ouis .
Victima quæ dextra cecidit uictrice uocatur .
Hoſtibus a domitis hoſtia nomen habet .
Ante : deos homini quod conciliare ualeret :
Far erat : & puri lucida mica ſalis .
Nondum pertulerat lachrymatas cortice myrrhas

Acta per æquoreas hoſpita nauis aquas.
Tura nec euphrates: nec miſerat india coſtum:
Nec fuerant rubri cognita fila croci.
Ara dabat fumos herbis contenta ſabinis:
Et non exiguo laurus aduſta ſono.
Si quis erat: prata factis de flore coronis
Qui poſſet uiolas addere: diues erat.
Hic: qui nunc aperit percuſſi uiſcera tauri
In ſacris: nullum culter habebat opus.
Prima ceres auidæ gauiſa eſt ſanguine porcæ
Vlta ſuas merita cæde nocentis opes.
Nam ſata uere nouo teneris lactentia ſuccis
Eruta ſetigeræ comperit ore ſuis.
Sus dederat pœnas: exemplo territus huius
Palmite debueras abſtinuiſſe caper:
Quem ſpectans aliquis dentes in uite prementem:
Talia non tacito dicta dolore dedit.
Rode caper uitem: tamen hinc cum ſtabis ad arã:
In tua quod ſpargi cornua poſſit: erit.
Verba fides ſequitur. mox & tibi deditus hoſtis
Spargitur affuſo cornua bacche mero.
Culpa ſui nocuit: nocuit quoq; culpa capellæ:
Quid bos? quid placidæ cõmeruiſtis oues?
Flebat anſtæus: quod apes cum ſtirpe necatas
Viderat inceptos deſtituiſſe fauos:
Cærula quem genitrix ægre ſolata dolentem:
Addidit hæc dictis ultima uerba ſuis.
Siſte puer lachrymas. proteus tua damna leuabit:
Quoq; modo repares quæ periere: dabit.
Decipiat ne te uerſis tamen ille figuris:
Impediant geminas uincula firma manus.
Peruenit ad uatem iuuenis: reductaq; ſomno
Alligat æquorei brachia capta ſenis.
Ille ſuam faciem tranſformat & alterat arte:
Mox domitus uinclis in ſua membra redit.
Oraq; cærulea tollens rorantia barba:
Qua dixit repares arte requiris apes.
Obrue mactati corpus tellure iuuenci:
Quod petis a nobis obrutus ille dabit.
Iuſſa facit paſtor: feruent examina putri
De boue mille animas una necata dedit.
Pauit ouis pratum uerbenas improba carpſit:
Quas pia diis ruris ferre ſolebat anus.

Quid tuti ſupereſt? animam quum ponat in aris
Lanigerumq; pecus: ruricolæq; boues:
Placat equo perſis radiis hyperiona cinctum:
Ne detur celeri uictima tarda deo.
Quæ ſemel eſt triplici pro uirgine cæſa dianæ:
Nunc quoq; pro nulla uirgine cerua cadit.
Exta canum triuiæ uidi libare ſabæos:
Et quicunq; tuas accolit æmeniues.
Cæditur & rigido cuſtodi ruris aſellus:
Cauſa pudenda quidem: ſed tamen apta deo:
Feſta corimbiferi celebrabat græcia bacchi:
Tertia quæ ſolito tempore bruma refert.
Dii quoq; cultores in idem uenere lycæi:
Et quicunq; locis non alienus erat:
Panes: & in uenerem ſatyroꝝ prona iuuentus:
Quæq; colunt amnes: ſolaq; rura deæ.
Venerat & ſenior pando ſilenus aſello:
Quiq; rubro pauidas inguine teret aues:
Dul ia qui dignum nemus in conuiuia nacti
Gramine ueſtitis accubuere toris.
Vina dabat liber, tulerat ſibi quiſq; coronam.
Miſcendas large riuus agebat aquas.
Naiades effuſis aliæ ſine pectinis uſu:
Pars aderant comptis arte manuq; comis.
Illa ſuper ſuras tunicam collecta miniſtrat:
Altera diſſuto pectus aperta ſinu:
Exerit hæc humerum: ueſtes trahit illa per herbas:
Impediunt teneros uincula nulla pedes.
Hinc aliæ ſatyris incendia mitia præbent:
Pars tibi: qui pinu tempora nexa geris.
Te quoq; inextinctæ ſilene libidinis urunt:
Nequicia eſt: quæ te non ſinit eſſe ſenem.
At ruber hortoꝝ deus & tutela priapus
Omnibus ex iſtis lotide captus erat.
Hanc cupit: hanc optat: ſola ſuſpirat in illa:
Signaq; dat nutu: ſollicitatq; notis.
Faſtus ineſt pulchris: ſequiturq; ſuperbia formã.
Irriſum uultu deſpicit illa ſuo.
Nox erat: & uino ſomnum faciente: iacebant:
Corpora diuerſis uicta ſopore locis.
Lotis in herboſa ſub acernis ultima ramis:
Sicut erat luſu laſſa: quieuit humo.
Surgit amans: animamq; tenens ueſtigia furtim

Suſpenſo digitis fert taciturna gradu.
Vt tetigit niueæ ſecreta cubilia nymphæ:
Ipſe ſui flatus: ne ſonet aura: cauet.
Et iam finitima corpus librabat in herba:
Illa tamen multi plena ſoporis erat.
Gaudet & a pedibus tracto uelamine: uota
Ad ſua felici cœperat ire uia.
Ecce rudens rauco ſileni uector aſellus
Intempeſtiuos edidit ore ſonos.
Territa conſurgit nymphe: manibuſq; priapum
Reiicit: & fugiens concitat omne nemus.
At deus obſcena nimium quoq; parte paratus
Omnibus ad lunæ lumina riſus erat.
Morte dedit pœnas auctor clamoris: & hæc eſt
Helleſpontiaco uictima grata deo.
Intactæ fueratis aues ſolatia ruris:
Aſſuetum ſiluis: innocuumq; genus:
Quæ facitis nidos & plumis oua fouetis:
Et faci li dulces editis ore ſonos:
Sed nihil iſta iuuant: quia linguæ crimen habetis:
Diiq; putant mentes uos aperire ſuas.
Nõ tamẽ hoc falſũ eſt: nã dus ut proxima quæq; ẽ
Nunc penna ueras: nunc datis ore notas.
Tuta diu uolucrum proles tum deniq; caſa eſt:
Iuueruntq; deos indicis exta ſui.
Ergo ſæpe ſuo coniunx abducta marito
Vritur in calidis alba columba focis.
Nec defenſa iuuant capitolia: quo minus anſer
Det iecur in lances mache laute tuas.
Nocte deæ noctis criſtatus cæditur ales:
Quod tepidum uigili prouocat ore diem.
Interea delphin clarꝫ ſuper æthera ſydus
Tollitur: & patriis exerit ora uadis.
Poſtera lux hyemem medio diſcrimine ſignat:
Aequaq; præteritæ quæ ſuperabit erit.
Proxima proſpiciet tithono aurora relicto:
Arcadiæ ſacrum pontificale deæ.
Te quoq; lux eadem turni ſoror æde recepit:
Hic ubi uirginea campus obitur aqua.
Vnde petam cauſas horꝫ moremq; ſacrorꝫ?
Diriget in medio quis mea uela freto?
Ipſa mone quæ nomen habes a carmine dictum:
Propoſitoq; faue ne tuus erret honor.

Orta prior luna : de se si creditur ipsi:
A magno tellus arcade nomen habet .
Hinc fuit euander : qui q̄q̄ clarus utroq; :
Nobilior sacræ sanguine matris erat .
Quæ simul æthereos animo conceperat ignes :
Ore dabat pleno carmina uera dei .
Dixerat hæc nato motus instare sibiq; :
Multaq; præterea tempore nacta fidem .
Nam iuuenis (nimium uera cum matre)fugatus
Deserit arcadiam parrhasiumq; larem :
Cui genitrix flenti : fortuna uirliter inquit
(Siste puer lachrymas)ista ferenda tibi est.
Sic erat in fatis : nec te tua culpa fugauit :
Sed deus : offenso pulsus es urbe deo .
Nec meriti pœnam pateris : sed numinis iram :
Est aliquid magnis crimen abesse malis .
Conscia mens ut cuiq; sua est : ita concipit intra
Pectora : pro facto spemq; metumq; suo .
Nec tamen : ut primus : mæres mala talia passus :
Obruit ingentes ista procella uiros .
Passus idem tyrus qui quondam pulsus ab oris
Cadmus . in aonia constitit exul humo .
Passus idem tydeus : & idem pagasæus iason :
Et quos præterea longa referre mora est.
Omne solum forti patria est : ut piscibus æquor:
Vt uolucri uacuo quicquid in orbe patet .
Nec fera tempestas toto tamen errat in anno.
Et tibi(crede mihi)tempora ueris erunt .
Vocibus euander & firmus mente parentis
Naue secat fluctus:hesperiamq; tenet .
Iamq; ratem doctæ monitu carmentis in amnem
Egerat : & tuscis obuius ibat aquis .
Fluminis illa latus cui sunt uada iuncta tarenti
Aspicit : & sparsas per loca sola casas.
Vtq; erat : immissis puppim stetit ante capillis :
Continuitq; manum torua regentis iter .
Et procul in dextram tendens sua brachia ripam:
Pinea non sano ter pede texta ferit .
Ne ue daret saltum ,pperans insistere ripæ:
Vix est euandri uixq; retenta manu .
Dicq; peritor& divit saluet- locor& :
Tuq; nouos cælo terra datura deos .
Fluminaq; & fontes : quibus utitur hospita tellus:

Et nemoꝝ nymphæ naiadumq; chori.
Este bonis auibus uisi natoq; mihiq; :
Ripaq; felici tacta sit ista pede .
Fallor? an hi fient ingentia mœnia colles ?
Iuraq; ab hac terra cætera terra petet ?
Montibus his olim totus promittitur orbis .
Quis tantum fati credat habere locum ?
Et iam dardaniæ tangent hæc littora pinus :
Hic quoq; causa noui fœmina martis erit .
Care nepos palla funesta quid induis arma ?
Indue : non humili uindice cæsus eris .
Victa : tamen uinces : euersaq; troia resurges :
Obruet hostiles ista ruina domos .
Vrite uictrices neptunnia pergama flãmæ :
Non minor hic : toto est altior orbe : cinis .
Iam pius æneas sacra : & sacra altera patrem
Afferet. iliacos accipe uesta deos .
Tempus erit : quum uos orbemq; tuebitur idem :
Et fient ipso sacra colente deo .
Et penes augustos patriæ tutela manebit :
Hanc fas imperii frena tenere domum .
Inde nepos natusq; dei (licet ipse recuset)
Pondera cælesti mente paterna feret .
Vtq; ego perpetuis olim sacrabor in aris :
Sic augusta nouum liuia numen erit .
Talibus ut dictis nostros descendit in agros :
Substitit in medio præscia lingua sono
Puppibus egressus latia stetit exul in herba :
Felix exilium cui locus ille fuit .
Nec mora longa fuit . stabant noua tecta : nec alter
Montibus ausoniis arcade maior erat .
Ecce boues illuc entheidas applicat heros
Emensus longi dauiger orbis iter .
Dumq; huic hospitium domus est tegeæa : uagãtur
Incustoditæ lata per arua boues .
Mane erat : excussus somno tirynthius heros
De numero tauros sensit abesse duos .
Nulla uidet taciti quærens uestigia furti
Traxerat auersos cacus in antra boues :
Cacus auentinæ timor atq; infamia siluæ
Non leue finitimis hospitibusq; malum .
Dura uiro facies : uires pro corpore. corpus
Grande : pater monstri mulciber huius erat .

Proq; domo : longis ſpelunca receſſibus ingens
Abdita : uix ipſis inuenienda feris.
Ora ſuper poſtes affixaq; brachia pendent:
Squallidaq; humanis oſſibus albet humus.
Seruata male parte boū : ioue natus abibat.
Mugitum rauco furta dedere ſono.
Accipio reuocamen ait : uocemq; ſecutus
Impia per ſiluas uictor ad antra uenit.
Ille aditum fracti præſtruxerat obice montis :
Vix iuga mouiſſent quinq; bis illud onus.
Nititur hic humeris : cælum quoq; ſederat illis:
Et uaſtum motu collabefactat onus.
Quod ſimul euulſū é : fragor æthera terruit ipſum:
Ictaq; ſubſedit pondere mollis humus.
Prima mouet cacus collata prælia dextra:
Remq; ferox ſaxis ſtipitibuſq; gerit.
Quis ubi nil agitur : patrias male fortis ad artes
Confugit : & flammas ore ſonante uomit.
Quas quotiens perflat ſpirare typhoea credas :
Et rapidum ætnæo fulgur ab igne iaci.
Occupat alcides : abductaq; claue trinodis
Ter quater aduerſi ſedit in ora uiri.
Ille cadit : mixtasq; uomit cum ſanguine flāmas :
Et lato moriens pectore plangit humum.
Immolat ex illis tauq; tibi iuppiter unum
Victor : & euandrum ruricolaſq; uocat.
Conſtituitq; ſibi : quæ maxima dicitur : aram :
Hic ubi pars urbis de boue nomen habet.
Nec tacet euandri mater prope tempus adeſſe:
Hercule quo tellus ſit ſatis uſa ſuo.
At felix uates : ut dus gratiſſima uixit :
Poſſidet hunc iani ſic dea menſe diem.
Idibus in magni caſtus iouis æde ſacerdos
Semimaris flāmis uiſcera libat ouis.
Reddiraq; eſt omnis populo prouincia noſtro :
Et tuus auguſto nomine dictus auus.
Perlege diſpoſitas generoſa per atria cæras :
Contigerint nulli nomina tanta uiro.
Aphrica uictorem de ſe uocat : alter iſaurum :
Aut cretum domitas teſtificatur opes.
Hunc numidæ faciunt : illum meſana ſuperbum :
Ille numantina traxit ab urbe notam.

Et mortem & nomen druſo germania fecit:
Me miſeræ uirtus q̄ breuis illa fuit.
Si petat a uictis: tot ſumet nomina cæſar:
Quot numero gentes maximus orbis habet.
Ex uno quidam celebres: aut torquis adempti:
Aut corui titulos auxiliaris: habent.
Magne tuum nomen rerū eſt menſura tuarū:
Sed qui te uicit nomine maior erat.
Nec gradus eſt fabios ſupra cognominis ullus:
Illa domus meritis maxima dicta ſuis.
Sed tamen humanis celebratur honoribus omnes:
Hic ſocium ſummo cum ioue numen habet.
Sacra uocant auguſta patres: auguſta uocantur
Templa ſacerdotum rite dicata manu.
Huius & augurium dependet originis urbi:
Et quodcunq; ſua iuppiter auget ope.
Augeat imperium noſtri ducis: augeat annos:
Protegat & noſtras querna corona fores.
Aſupicibuſq; deis tanti cognominis hæres
Omine ſuſcipiat: quo pater urbis: onus.
Reſpiciet titan actas ubi tertius idus:
Fient parrhaſiæ ſacra relata deæ.
Nam prius auſonias matres carpenta uehebant.
Hæc quoq; ab euandri dicta parente reor.
Mox honor eripitur: matronaq; deſtinat omnis
Ingratos nulla prole nouare uiros.
Ne ue daret partus: ictu ſe meraia cæco
Viſceribus creſcens excutiebat onus.
Corripuiſſe patres auſas inimitia nuptas
Ius tamen ereptum reſtituiſſe ferunt.
Binaq; nunc pariter tegeææ ſacra parenti
Pro pueris fieri uirginibuſq; iubent.
Scortea non illi fas eſt inferre ſacello:
Ne uiolent puros exanimata focos.
Si quis amas ueteres ritus: aſſiſte precanti:
Nomina peropies non tibi nota prius.
Postrima placatur: poſtuentaq; ſiue ſorores:
Siue fugæ comites mænali diua tuæ.
Altera quod porro fuerat cecinisſe putatur:
Altera uenturæ poſtmodo quicquid erat.
Candida te niueo poſuit lux proxima templo:
Qua fert ſublimes alta moneta gradus.
Nunc bene proſpicies latina concordia turbam:

Nunc te ſacratæ conſtituere manus.
Furius antiqui populi ſuperator hetruſci
Vouerat: & uoti ſoluerat ille fidem:
Cauſa: quod a patribus ſumptis ſeceſſerat armis
Vulgus: & ipſa ſuas roma timebat opes.
Cauſa recens melior: ſparſos germania crines
Corrigit auſpiciis dux uenerande tuis.
Inde triumphatæ libaſti munera gentis:
Templaq; feciſti: quam colis ipſe: deæ.
Hæc tua conſtituit genitrix: & rebus: & ara:
Sola toro magni digna reperta iouis.
Hæc ubi tranſieris: capricorno phœbe relicto
Per iuuenis curres ſigna regentis aquas.
Septimus hinc oriens quum ſe demiſerit undis:
Fulgebit nullo nunc lyra nulla polo.
Sydere ab hoc ignis uenienti nocte: leonis
Qui micat in medio pectore: merſus erit.
Ter quater euolui ſignantes tempora faſtos:
Nec ſementinæ eſt ulla reperta dies.
Tum mihi (ſenſit enim) lux hæc indicitur inquit
Muſa: quid a faſtis non ſtata ſacra petis!
Vtq; dies incerta ſacris: ſic tempore certo
Seminibus iactis: eſt ubi fœtus ager:
Strate coronati plenum ad præſepe iuuenci:
Cum tepido ueſtrum uere redibit opus.
Ruſticus emeritum palo ſuſpendit aratrum:
Omne reformidat frigore uulnus humus.
Villice da requiem terræ ſemente peracta:
Da requiem: terrā qui coluere: uiris.
Pagus agat feſtū: pagum luſtrate coloni:
Et date paganis annua liba focis.
Placentur matres frugum telluſq; cereſq;
Farre ſuo: grauidæ uiſceribuſq; ſuis.
Officium cōmune ceres & terra tuentur:
Hæc præbet cauſam frugibus: illa locum.
Conſortes operæ: per quas correcta uetuſtas:
Quernaq; glans uicta eſt utiliore cibo.
Fructibus immenſis auidos ſatiate colonos:
Vt capiant cultus præmia digna ſui.
Vos date perpetuos teneris ſementibus auctus:
Nec noua per gelidas uſta ſit herba niues.
Cum ſerimus: cælum uentis aperite ſerenis.
Quum latet: ætherea ſpargite ſemen aqua.

Ne ue graues cultis cerealia dona cauete
Agmine læsuro depopulentur aues.
Vos quoq; subiectis formicæ parcite granis:
Post messem prædæ copia maior erit.
Interea crescat scabræ rubiginis expers:
Nec uitio cæli palleat usta seges.
Et neq; deficiat matie: neq; pinguior æquo
Diuitiis pereat luxuriosa suis.
Et careant loliis oculos uiciantibus agri:
Nec sterilis culto surgat auena solo.
Triticeos fœtus: passuraq; farra bis ignem:
Ordeaq; ingenti fœnore reddat ager.
Hoc ego pro uobis: hoc uos optate coloni:
Efficiatq; ratas utraq; diua preces.
Bella diu tenuere uiros: erat aptior ensis
Vomere. cædebat taurus arator equo.
Sarcula cessabant: uersiq; in pila ligones:
Factaq; de rastri pondere cassis erat.
Gratia dijs domuiq; tuæ: religata cathenis
Iam pridem uestro sub pede bella iacent.
Sub iuga bos ueniat: sub terras semen aratas:
Pax cererem nutrit: pacis alumna ceres.
Atquæ uenturas præcedit sexta calendas:
Hac sunt ledæis templa dicata deis.
Fratribus illa dies: fratres de gente deoꝝ
Circa iuturnæ composuere lacus.
Ipsum nos carmen deduxit pacis ad aras.
Hæc erit a mensis fine secunda dies.
Frondibus attiacis comptos redimita capillos
Pax ades: & toto mitis in orbe mane.
Dum desunt hostes: desit quoq; causa triumphi.
Tu ducibus bello gloria maior eris.
Sola gerat miles: quibus arma coerceat arma:
Canteturq; fera nil nisi pompa tuba.
Horreat æneadas & primus & ultimus orbis:
Si qua paꝝ romam terra timebit: amet.
Tura sacerdotes pacalibus addite flammis:
Albaq; perfusa uictima fronte cadat.
Vtq; domus: quæ præstat eam cum pace perẽnet:
Ad pia propensos uota: rogate deos.
Sed iam prima mei pars est exhausta laboris:
Cumq; suo finem mense libellus habet.

PVBLII OVIDII NASONIS FASTORVM LIBER SECVNDVS.

IAnus habet finē : cū carmine creſcat & ānus,
Alter ut it menſis: ſic liber alter eat.
Nunc primum uelis elegi maioribus itis :
Exiguum memini nuper eratis opus .
Ipſe ego uos habui faciles ī amore miniſtros:
Cum luſit numeris prima iuuenta ſuis.
Idem ſacra cano ſignataq; tempora faſtis.
Ecquis ad hæc illinc crederet eſſe uiam?
Hæc mea militia ē : gerimus quæ poſſumus arma :
Dextraq; non omni munere noſtra uacat .
Si mihi non ualido torquentur pila lacerto :
Nec bellatoris terga premuntur equi :
Nec galea tegimur : nec acuto cingimur enſe:
His habilis telis quilibet eſſe poteſt.
At tua proſequimur ſtudioſo pectore cæſar
Nomina : per titulos ingredimurq; tuos .
Ergo ades : & placido paulum mea munera uultu
Reſpice : pacato ſi quid ab hoſte uacat.
Februa romani dixere piamina patres :
Nunc quoq; dant uerbo plurima ſigna fidem .
Pontifices ab rege petunt & flamine lanas:
Quis ueterē lingua februa nomen erat .
Quæq; capit lictor domibus purgamina certis
Torrida cum mica farra uocantur idem .
Nomen idem ramo : qui cæſus ab arbore pura
Caſta ſacerdotum tempora fronde tegit.
Ipſe ego flaminiam poſcentem februa uidi.
Februa poſcenti pinea uirga data eſt.
Deniq; quodcunq; eſt quo corpora noſtra piantur
Hoc apud intonſos nomen habebat auos .
Menſis ab his dictus : ſecta quod pelle luperci
Omne ſolum luſtrant : idq; piamen habent .
Aut quia placaris ſunt tempora pura ſepulcris :
Tunc cum ferales præteriere dies.
Omne nefas : omnemq; mali purgamine cauſam
Credebant noſtri tollere poſſe ſenes.
Græcia principium moris fuit . illa nocentes
Impia : luſtratos ponere facta : putat.
Actoriden peleus : ipſum quoq; pelea phoci
Cæde per hemonias ſoluit acaſtus aquas.

Vectam frenatis per inane draconibus :ægeus
Credulus : in merita phasida fouit ope.
Amphiaraides naupacteo acheloo
Solue nefas dixit : soluit & ille nefas .
Ah nimium faciles : qui tristia crimina cædis
Fluminea tolli posse putatis aqua.
Sed tamen antiqui ne nescius ordinis erres :
Primus : ut est : iani mensis & ante fuit .
Qui sequitur ianum : ueteris fuit ultimus anni:
Tu quoq; sacroꝝ termine finis eras .
Primus enim iani mensis : quia ianua prima est.
Qui sacer est imis manibus : imus erat.
Postmodo creduntur spatio distantia longo
Tempora bisquini continuasse uiri .
Principio mensis phrygiæ contermina matri
Sospita delubris dicitur aucta nouis.
Nunc ubi sunt : illis quæ sunt sacrata calendis
Templa deæ ? longa procubuere die.
Cætera ne simili caderent labefacta ruina:
Cauit sacrati prouida cura ducis .
Sub quo delubris sentitur nulla senectus :
Nec satis est homines : obligat ille deos .
Temploꝝ positor: temploꝝ sancte repostor:
Sit superis : opto : mutua cura tui.
Dent tibi cælestes : quos tu cælestibus annos:
Proq; tua maneant in statione domo.
Tunc quoq; uicini lucus celebratur auerni :
Qua petit æquoreas aduena thybris aquas .
Ad penetrale numæ : capitolinumq; tonantem
Inq; iouis summi cæditur arce, bidens .
Sæpe graues pluuias adopertus nubibus æther
Concitat : aut posita sub niue terra latet .
Proximus hesperias tiran abiturus in undas
Gemmea purpureis cum iuga demet equis:
Illa nocte aliquis tollens ad sydera uultus:
Dicet ubi est hodie : quæ lyra fulsit heri ?
Dumq; lyram quærit : medii quoq; terga leonis
In liquidas subito mersa notabit aquas .
Quem modo cælatum stellis delphina uidebas:
Is fugiet uisus nocte sequente tuos .
Seu fuit occultis felix in amoribus index :
Lesbida cum domino seu tulit ipse lyram?
Quod mare non nouit : quæ nescit ariona tellus

Carmine currentes ille tenebat aquas.
Sæpe sequens agnam lupus est a uoce retentus:
Sæpe auidum fugiens restitit agna lupum:
Sæpe canes leporesq; una iacuere sub umbra:
Et stetit in saxo proxima cerua leæ.
Et sine lite loquax cum palladis alite cornix
Sedit: & accipitri iuncta columba fuit.
Cynthia sæpe tuis fertur uocalis arion
Tanq̃ fraternis obstupuisse modis.
Nomen arionium siculas impleuerat urbes:
Captaq; erat lyricis ausonis ora sonis.
Inde domum repetens: puppim conscendit arion:
Atq; ita quæsitas arte ferebat opes.
Forsitan infelix uentos undasq; timebas:
At tibi naue tua tutius æquor erat.
Nanq; gubernator districto constitit ense:
Cæteraq; armata conscia turba manu.
Quid tibi cum gladio? dubiā rege nauita puppim:
Non sunt hæc digitis arma tenenda tuis.
Ille metu pauidus mortem non deprecor inquit:
Sed liceat sumpta pauca referre lyra.
Dant ueniam: ridentq; moram: capit ille coronā:
Quæ posset crines phœbe decere tuos.
Induit & tyrio bis tinctam murice pallam:
Reddidit icta suos pollice chorda sonos.
Flebilibus numeris ueluti: canentia dura
Traiectus penna tempora: cantat olor.
Protinus in medias ornatus desilit undas:
Spargitur impulsa cærula puppis aqua.
Inde: fide maius: tergo delphina recuruo
Se: memorant: oneri supposuisse nouo.
Ille sedens: citharamq; tenens preciumq; uehendi
Cantat: & æquoreas carmine mulcet aquas.
Dii pia facta uident. astris delphina recepit
Iuppiter: & stellas iussit habere nouem.
Nūc mihi mille sonos: quoq; é memoratus achilles
Vellem mæonide pectus inesse tuum.
Dum canimus sacras alterno pectine nonas:
Maximus his fastis accumulatur honos.
Deficit ingenium: maioraq; uiribus urgent.
Hæc mihi præcipuo est ore canenda dies.
Quid uolui demens elegis imponere tantum
Ponderis? heroi res erat ista pedis.

Sancte pater patriæ tibi plebs : tibi curia nomen
Hoc dedit : hoc dedimus nos tibi nomen: eques.
Res tamen ante dedit: sero quoq; uera tulisti
Nomina : iam pridem tu pater urbis eras.
Hoc tu per terras: quod in æthere iuppiter alto
Nomen habes: hominum tu pater: ille deum.
Romule concedas: facit hic tua magna tuendo
Mœnia : quæ dederas transilienda remo.
Te tatius paruiq; cures ceninaq; tellus :
Hoc duce romanum est solis utrūq; latus.
Tu breue nescio quid uictæ telluris habebas.
Quodcunq; est alto sub ioue: cæsar habet.
Tu rapis : hic castas duce se iubet esse maritas :
Tu recipis luco: reppulit ille nefas.
Vis tibi grata fuit : fiorent sub cæsare leges.
Tu domini nomen : principis ille tenet.
Te remus incusat. ueniam dedit hostibus ille.
Cælestem fecit te pater: ille patrem.
Iam puer idæus media tenus eminet aluo.
Et liquidas mixto nectare fundit aquas.
En etiam si quis borean horrere solebat:
Gaudeat: a zephyri mitior aura uenit.
Quintus ab æquoreis nitidum iubar extulit undis
Lucifer : & primi tempora ueris erunt.
Ne fallare tamen: restant tibi frigora restant:
Magnaq; discedens signa reliquit hyems.
Tertia nox uenit custodem protinus ursæ
Aspicies geminos exeruisse pedes.
Inter hamadryadas iaculatricemq; dianam
Calisto sacri pars fuit una chori.
Illa deæ tangens arcus: quos tangimus arcus
Este meæ testes uirginitatis ait.
Cynthia laudauit: promissaq; fœdera seruat:
Et comitum princeps tu mihi dixit eris.
Fœdera seruasset: si non formosa fuisset.
Cauit mortales: de ioue crimen habet.
Mille feras siluis phœbe uenata redibat :
Aut plus aut medium sole tenente diem.
Vt tetigit lucum densa niger ilice lucus
In medio gelidæ fons erat altus aquæ.
Hic ait in silua uirgo tegeæa lauemur:
Erubuit falso uirginis illa sono.
Dixerat hoc nymphis: nymphæ uelamina ponunt :

Hanc pudet: & tardæ dat mala ſigna moræ.
Exuerat tunicas uteri manifeſta tumore.
Proditur: indicio ponderis ipſa ſui.
Cui dea uirgineos periura lycaonis cœtus
Deſerene caſtas polluerit aquas.
Luna nouum decies implerat cornibus orbem:
Quæ fuerat uirgo credita: mater erat.
Læſa furit iuno: formam mutatq; puellæ.
Quid facis? inuito eſt pectore paſſa iouem.
Vtq; feræ uidit turpes in pellice uultus:
Huius in amplexus iuppiter inquit eat.
Vrſa per incultos errabat ſquallida montes:
Quæ fuerat ſummo nuper amata ioui.
Iam tria luſtra puer furto conceptus agebat:
Quum mater nato eſt obuia facta ſuo.
Illa quidem tanq̄ cognoſceret aſtitit amens:
Et gemuit: gemitus uerba parentis erant.
Hanc puer ignarus iaculo fixiſſet acuto:
Ni foret ad ſuperas raptus uterq; domos.
Signa propīqua micant. prior ē ut diximus arctos:
Arctophylax formam terga ſequentis habet.
Sæuit adhuc: canamq; petit ſaturnia tethyn:
Mænaliam tactis ne lauet arcton aquis.
Idibus agreſtis fumant altaria fauni:
Hic ubi diſcretas inſula rumpit aquas:
Hæc fuit illa dies in qua ueientibus armis
Ter centum fabii ter cecidere duo.
Vna domus uires & onus ſuſceperat urbis:
Sumunt gentiles arma profeſſa manus.
Egreditur caſtris miles generoſus ab iiſdem.
Equis dux fieri quilibet aptus erat.
Carmentis portæ dextra eſt uia proxima iano:
Ire per hanc noli quiſquis es: omen habet.
Illa fama refert fabios exiſſe trecentos.
Porta uacat culpa: ſed tamen omen habet.
Vt celeri paſſu cremeram tenuere rapacem:
Turbidus hybernis ille fluebat aquis:
Caſtra loco ponunt: diſtrictis enſibus ipſi
Tyrrhenum ualido marte per agmen eunt.
Non aliter: q̄ cum libyca de rupe leones
Inuadunt ſparſos lata per arua greges.
Diffugiunt hoſtes: inhoneſtaq; uulnera tergo
Accipiunt: tuſco ſanguine terra rubet.

Sic iterꝫ ſic ſæpe cadunt : ubi uincere aperte
Non datur. inſidias armaq; tecta parant.
Campus erat: campi claudebant ultima colles.
Siluaq; montanas occulit alta feras.
In medio paucos armentaq; rara relinquunt:
Cætera uirgultis abdita turba latet.
Ecce: uelut torrens undis pluuialibus auctus :
Aut niue quæ zephyro uicta repente fluit:
Per ſata perq; uias fertur : nec: ut ante ſolebat
Ripasꝫ clauſas margine finit aquas.
Sic fabii uallem latis diſcurſibus implent:
Quodq; uident ſternunt: nec metus alter ineſt.
Quo ruitis generoſa domus ? male creditis hoſti:
Simplex nobilitas perfida tela caue .
Fraude perit uirtus. in apertos undiq; campos
Proſiliunt hoſtes : & latus omne tenent.
Quid faciant pauci contra tot milia fortes?
Quid ue quod in miſero tempore reſtet adeſt?
Sicut aper longe ſiluis latratibus actus
Fulmineo celeres diſſipat ore canes.
Mox tamen ipſe perit : ſic non moriuntur inulti:
Vulneraq; alterna dantq; feruntq; manu .
Vna dies fabios ad bellum miſerat omnes :
Ad bellum miſſos perdidit una dies.
Vt tamen herculeæ ſupereſſent ſemina gentis:
Credibile eſt ipſos conſuluiſſe deos.
Nam puer impubes & adhuc non utilis armis
Vnus de fabia gente relictus erat.
Scilicet ut poſſes olim tu maxime naſci:
Cui res cunctando reſtituenda foret.
Continuata loco tria ſydera : coruus & anguis:
Et medius crater inter utrunq; latet.
Idibus illa latent : oriuntur nocte ſequenti:
Quæ tibi cur tria ſint tam ſociata canam.
Forte ioui phœbus feſtum ſolenne parabat:
Non faciet longas fabula noſtra moras.
Ite mea dixit auis : ne quid pia ſacra moretur:
Et tenuem uiuis fontibus affer aquam .
Coruus inauratum pedibus cratera recuruis
Tollit: & aerium peruolat altus iter .
Stabat adhuc ficus duris denſiſſima pomis
Tentat eam roſtro: non erat apta legi.
Immemor imperii ſediſſe ſub arbore fertur:

Dum fierent tarda dulcia poma mora.
Iamq; satur: nigris lõgum capit unguibus hydrum:
Ad dominumq; redit: fictaq; uerba refert.
Hic mihi causa moræ uiuaq; obsessor aquaq;:
Hic tenuit fontes: officiumq; meum.
Addis ait culpæ mendacia phœbus: & audes
Fatidicum uerbis fallere uelle deum?
At tibi dum lactens hærebit in arbore ficus:
De nullo gelidæ fonte bibentur aquæ.
Dixit: & antiqui monumenta perennia facti
Anguis: auis: crater: sydera iuncta micant.
Tertia post idus nudos aurora lupercos
Aspicit: & fauni sacra bicornis erunt.
Dicite pierides: sacroq; quæ sit origo:
Attigerit latias unde petita domos.
Pana deum pecoris ueteres coluisse feruntur
Arcades: arcadiis plurimus ille iugis.
Testis eris pholoe: testes stymphalides undæ:
Quiq; citis ladon in mare currit aquis:
Cinctaq; pinetis nemoris iuga nonacrini:
Altaq; troezenæ: parrhasiæq; niues.
Pan erat armenti: pan illic numen aquaq;:
Munus ob incolumes ille ferebat oues.
Transtulit euander silueſtria numina secum:
Hic ubi nunc urbs est: tunc locus urbis erat.
Inde deum colimus: deuectaq; sacra pelasgis:
Flamen ad hæc prisco more dialis erat.
Cur igitur currant: & cur sic currere mos est:
Nuda ferant posita corpora ueste rogas?
Ipse deus uelox discurrere gaudet in altis
Montibus: & subitas concipit ipse feras.
Ipse deus nudus nudos iubet esse ministros:
Nec satis ad cursus commoda uestis erat.
Ante iouem genitum terras habuisse feruntur
Arcades: & luna gens prior illa fuit.
Vita feris similis nullos agitata per usus:
Artis adhuc expers: & rude uulgus erat.
Pro domibus frondes norant: pro frugibus herbas:
Nectar erat palmis hausta duabus aqua.
Nullus anhelabat sub adunco uomere taurus:
Nulla sub imperio terra colentis erat:
Nullus adhuc erat usus equi: se quisq; ferebat:
Ibat ouis lana corpus amicta sua.

Sub ioue durabant : & corpora nuda gerebant
Docta graues imbres & tolerare notos.
Nunc quoq; detecti referunt monumenta uetuſti
Moris : & antiquas teſtificantur opes.
Sed cur præcipue fugiat uelamina faunus:
Traditur antiqui fabula plena ioci.
Forte comes dominæ iuuenis tiryntʰius ibat:
Vidit ab excelſo faunus utrunq; loco.
Vidit: & incaluit: montanaq; numina dixit
Nil mihi uobiſcum eſt . hic meus ardor erit.
Ibat odoratis humeros perfuſa capillis
Meonis : aurato conſpicienda ſinu.
Aurea pellebant tepidos umbracula ſoles:
Quæ tamen herculeæ ſuſtinuere manus.
Iam bacchi nemus : & tmoli uineta tenebant:
Heſperus & fuſco roſidus ibat equo.
Antra ſubit topʰis laqueata & pumice uiuo:
Garrulus in primo limine riuus erat .
Dumq; parant epulas potandaq; uina miniſtri:
Cultibus alciden inſtruit illa ſuis .
Dat tenues tunicas getulo murice tinctas:
Dat teretem zonam : qua modo cincta fuit.
Ventre minor zona eſt : tunicaq; uincla relaxat:
Vt poſſet magnas exeruiſſe manus.
Fregerat armillas non illa ad brachia factas:
Scindebant magni uincula parua pedes.
Illa capit clauamq; grauem : ſpoliumq; leonis :
Conditaq; in pharetra tela minora ſua.
Sic epulis functi : ſic dant ſua corpora ſomno:
Et poſitis iuxta ſe cubuere toris.
Cauſa : repertori uitis quia ſacra parabant:
Quæ facerent pure : cum foret orta dies.
Noctis erat mediũ . quid non amor ĩpbus audet !
Roſida per tenebras faunus ad antra uenit.
Vtq; uidet comites ſomno uinoq; ſepultos:
Spem capit in dominis eſſe ſoporis idem.
Intrat: & huc illuc temerarius errat adulter.
Et præfert cautas : ſubſequiturq; manus.
Venerat ad ſtrati captata cubilia lecti:
Et felix prima ſorte futurus erat.
Vt tetigit fului ſetis hirſuta leonis
Vellera: pertimuit : ſuſtinuitq; manus.
Attonituſq; metu reduit . ceu ſæpe uiator

Turbatum uiſo rettulit argue pedem.
Inde tori : qui iunctus erat uelamina tangit
Mollia : mendaci decipiturq; nota.
Aſcendit : ſpondaq; ſibi propiore recumbit:
Et tumidum cornu durius inguen erat.
Interea tunicas ora ſubducit ab ima:
Horrebant denſis aſpera crura pilis.
Cætera tentantem cubito tirynthius heros
Reppulit : & ſummo decidit ille toro.
Fit ſonus : & comites inclamat : lumina poſcit
Meonis : illatis ignibus acta patent.
Ille gemit lecto grauiter deiectus ab alto:
Membraq; de dura uix ſua tollit humo.
Ridet & alcides & qui uidere iacentem:
Ridet amatorem lyda puella ſuum.
Veſte deus luſus : fallentes lumina ueſtes
Non amat : & nudos ad ſua ſacra uocat.
Adde peregrinis cauſas mea muſa latinas :
Inq; ſuo noſter puluere currat equus.
Cornipedi fauno cæſa de more capella
Venit ad exiguas turba uocata dapes.
Dumq; ſacerdotes uerubus tranſiuta ſalignis
Exta parant : medias ſole tenente uias:
Romulus : & frater : paſtoraliſq; iuuentus
Solibus & campo corpora nuda dabant.
Ceſtibus : & iaculis : & miſſo pondere ſaxi
Brachia per luſus experienda dabant.
Paſtor ab excelſo : per deuia rura iuuencos
Romule prædones : & reme dixit agunt.
Longum erat armari . diuerſis exit uterq;
Partibus: occurſu præda recepta remi eſt.
Vt reduit : uerubus ſtridentia detrahit exta:
Atq; ait : hæc certe non niſi uictor edet.
Dicta facit : fabiiq; ſimul . uenit iritus illuc
Romulus: & menſas oſſaq; nuda uidet.
Riſit:& indoluit fabios potuiſſe:remumq;
Vincere : quintilios non potuiſſe ſuos.
Fama manet facti : poſito uelamine currunt:
Et memorem famam : qui bene geſſit : habet.
Forſitan & quæres : cur ſit locus ille lupercal:
Quæ ue locum tali nomine cauſa notet .
Syluia ueſtalis cæleſtia ſemina partu
Ediderat patruo regna tenente ſuo.

Is iubet auferri paruos : & in amne necari.
Quid facis ? ex iſtis romulus alter erit.
Iuſſa recuſantes peragunt lachrymoſa miniſtri.
Flent tamen : & geminos ad loca iuſſa ferunt.
Albula: quem tiberim merſus tibernus in undis
Reddidit: hybernis forte tumebat aquis.
Hic ubi nunc fora ſunt : lintres errare uideres:
Quaq; iacent ualles maxime circe tuæ.
Huc ubi uenerunt (nec enim procedere poſſunt
Longius) ex illis unus & alter ait.
Ah q̃ ſunt ſimiles: ah q̃ formoſus uterq;:
Plus tamen ex iſtis iſte uigoris habet.
Si genus arguitur uultu: niſi fallit imago:
Neſcio quem e uobis ſuſpicor eſſe deum.
At ſi quis ueſtræ deus eſſet originis auctor:
In tam præcipiti tempore ferret opem.
Ferret opem certe: ſi non ope mater egeret.
Quæ facta eſt uno mater & orba die.
Nata ſimul : moritura ſimul: ſimul ite ſub undas
Corpora: deſierat: depoſuitq; ſinu.
Vagierant ambo : pariter ſenſiſſe putares.
Hi redeunt udis in ſua tecta genis.
Suſtinet impoſitos ſumma cauus alueus unda.
Heu q̃tum fati parua tabella tulit.
Alueus in limo ſiluis appulſus opacis.
Paulatim fluuio deficiente ſedet.
Arbor erat : remanent ueſtigia: quæq; uocatur
Romula non: ficus romula: ficus erat
Venit ad expoſitos mirum lupa fœta gemellos:
Quis credat pueris non nocuiſſe feram?
Nõ nocuiſſe pary ẽ: ꝓdeſt quoq;: quos lupa nutrit
Perdere cognatæ ſuſtinuere manus.
Conſtitit : & cauda teneris blanditur alumnis:
Et lingit lingua corpora bina ſua.
Marte ſatos ſcires: timor abfuit : ubera ſugunt:
Nec ſibi promiſſi lactis aluntur ope.
Illa loco nomen fecit : locus ille lupercis.
Magna dati nutrix præmia lactis habet.
Quis uetat arcadio dictos a monte lupercos?
Faunus in arcadia templa lycæus habet.
Nupta quid expectas ? non tu pollentibus herbis :
Nec prece : nec magico carmine mater eris.
Excipe fœcundæ patienter uerbera dextræ:

Iam ſocer optatum nomen habebit aui.
Nam fuit illa dies: dura cum ſorte maritæ
Reddebant uteri pignora rara ſui.
Quid mihi clamabat prodeſt rapuiſſe ſabinas
Romulus? hoc illo ſceptra tenente fuit:
Si mea non uires: ſed bellum iniuria fecit:
Vtilius fuerat non rapuiſſe nurus.
Monte ſub æſquilio multis inciduus annis:
Iunonis magnæ nomine: lucus erat.
Huc ubi uenerunt pariter nuptæq; uiriq;:
Suppliciter poſito procubuere genu:
Cum ſubito motæ tremuere cacumina ſiluæ:
Et dea per lucos mira locuta ſuos.
Italicas matres inquit: facer hircus inito.
Obſtupuit dubio territa turba ſono.
Augur erat (nomen longis intercidit annis)
Nuper ab hetruſca uenerat exul humo.
Ille caprum mactat iuſſæ ſua terga puellæ
Pellibus exemptis percutienda dabant.
Luna reſumebat decimo noua cornua motu:
Virq; pater ſubito: nuptaq; mater erat.
Gratia lucinæ: dedit hæc tibi nomina lucus:
Aut quia principium tu dea lucis habes.
Parce precor grauidis facilis lucina puellis:
Maturumq; utero molliter aufer onus.
Orta dies fuerit: tu deſine credere uentis:
Perdidit illius temporis aura fidem.
Flamina non conſtant: & ſex reſerata diebus
Carceris æolii ianua lata patet.
Iam leuis obliqua ſubſedit aquarius urna:
Proximus ærhereos excipe piſcis equos.
Te memorant fratremq; tum (nã iũcta micatis)
Signa duos tergo ſuſtinuiſſe deos.
Terribilem quondam fugiens typhona dione:
Tunc cum pro cælo iuppiter arma tulit:
Venit ad euphratem comitata cupidine paruo:
Inq; palæſtinæ margine ſedit aquæ.
Populus & cannæ riparum ſumma tegebant:
Spemq; dabant ſalices hos quoq; poſſe tegi.
Dum latet inſonuit uento nemus: illa timore
Pallet: & hoſtiles credit adeſſe manus.
Vtq; ſinu tenuit natum: ſuccurrite nymphæ:
Et diis auxilium ferte duobus ait.

Nec mora profiluit: pisces subiere gemelli.
Pro quo: quæ cernis: sydera nomen habent.
Inde nefas dicunt genus hoc imponere mensis:
Nec uiolant timidi piscibus ora syri.
Proxima lux uacua est. at tertia dicta quirino:
Qui tenet hoc nomen romulus ante fuit.
Siue q̃ hasta quiris priscis est dicta sabinis:
Bellicus a telo uenit in astra deus:
Siue suo regi nomen posuere quirites:
Seu quia romanis iunxerat ille cures.
Nam pater armipotens postq̃ noua mœnia uidit:
Multaq; romulea bella peracta manu:
Iuppiter inquit habet romana potentia uires:
Sanguinis officio non eget illa mei.
Redde patri natum: q̃is intercidit alter:
Pro se: proq; remo: qui mihi restat: erit.
Vnus erit: quem tu tolles in sydera cæli.
Tu mihi dixisti: sint rata dicta iouis.
Iuppiter annuerat: nutu tremefactus uterq;
Est polus: & cæli pondera nouit atlas.
Est locus: antiqui capreæ dixere paludem:
Forte tuis illic romule iura dabas.
Sol fugit & remouent subeuntia nubila cælum:
Et grauis effusis decidit imber aquis.
Hinc tonat: hinc missis abrumpitur ignibus æther.
Fit fuga: rex patrius astra petebat equis.
Luctus erat: falsaq; patres in crimine cædis:
Hæsissetq; animis forsitan ipsa fides.
Sed procul e longa ueniebat iulius alba:
Lunaq; surgebat. nec facis usus erat.
Quum subito motu sepes tremuere sinistræ:
Rettulit ille gradus: horruerantq; comæ.
Pulcher & humano maior: trabeaq; decorus
Romulus in media uisus adesse uia:
Et dixisse simul: prohibe lugere quirites:
Ne uiolent lacrymis numina nostra suis.
Tura ferant: placentq; nouum pia turba quirinũ:
Et patrias artes militiamq; colant.
Iussit: & in tenues oculis euanuit auras.
Conuocat hic patres: iussaq; uerba refert.
Templa deo fiunt: collis quoq; dictus abillo est.
Et referunt certi sacra paterna dies.
Lux quoq; cur eadem stultoq; festa uocetur:

Præſtitit officium maximus omne tibi.
Ille tibi exequias & magni funus honoris
Fecit: & in gelidos uertit aroma ſinus.
Diluit & lachrymis mœrens unguenta profuſis.
Oſſaq; uicina condita texit humo.
Qui quoniam extinctis quæ debet præſtat amicis:
Et nos extinctis annumerare poteſt.

Ad Flaccum.

NAſo ſuo profugus mittit tibi flacce ſalutem:
Mittere rem ſi quis qua caret ipſe poteſt.
Longus enim curis uiciatum corpus amaris
Non patitur uires langor habere ſuas.
Nec dolor ullus adeſt: nec febribus uror anhelis:
Et peragit ſoliti uena tenoris iter.
Os hebes eſt: poſitæq; mouent faſtidia menſæ.
Et queror: inuiſi cum uenit hora cibi.
Quod mare: quod tellus appone: quod educat aer:
Nil ibi quod nobis eſuriatur erit.
Nectar & ambroſiam latices epulaſq; deorum
Det mihi formoſa gnaua iuuenta manu:
Non tamen exacuet torpens ſapor iſte palatum:
Stabit & in ſtomacho pondus inerte diu.
Hæc ego non auſim: cum ſint ueriſſima cuiq̃
Scribere: delicias ne mala noſtra uocet.
Scilicet is ſtatus eſt: ea rerum forma mearum:
Deliciis etiam poſſit ut eſſe locus.
Delicias illi precor has contingere: ſi quis
Ne mihi ſit leuior cæſaris ira timet.
Is quoq; qui gracili cibus eſt in corpore ſomnus:
Non alit officio corpus inane ſuo.
Sed uigilo: uigilantq; mei ſine fine dolores:
Quorum materiam dat locus ipſe mihi.
Vix igitur poſſis uiſos agnoſcere uultus.
Quoq; ierit quæras qui fuit ante color.
Paruus in exiles ſuccus mihi permanet artus:
Membraq; ſunt cæra pallidiora noua.
Non hæc immodico contraxi damna lyæo.
Scis mihi q̃ ſolæ pene bibantur aquæ.
Non epulis oneror: quarum ſi tangar amore:
Eſt tamen in geticis copia nulla locis.
Nec uires adimit ueneris damnoſa uoluptas.
Non ſolet in mœſtos illa uenire toros.
Vnda locuſq; nocent: & cauſa ualentior iſtis

Anxietas animi quæ mihi ſemper adeſt.
Hanc niſi tu pariter ſimili cum fratre leuares:
Vix mens triſtitiæ mœſta tuliſſet onus.
Vos eſtis fractæ tellus non dura phaſello.
Quamq; negant multi: uos mihi fertis opem.
Ferte precor ſemper: quia ſemper egebimus illa:
Cæſaris offenſum dum mihi numen erit.
Qui meritam nobis minuat non finiat iram
Suppliciter ueſtros quiſq; rogate deos.

Publii Ouidii Naſonis De Ponto Liber Secũdus.

AD GERMANICVM.

NVC Quoq; cæſarei
peruenit fama triumphi:
Languida quo feſſi uix
uenit aura noti.
Nil fore dulce mihi ſcythica regione putaui.
Iam minus hic odio eſt q̃ fuit ante locus.
Tandem aliquid pulſa curaq; nube ſerenum
Vidi: fortunæ uerba dediq; meæ.
Nolit ut illa mihi contingere gaudia cæſar:
Velle poteſt cuiuis hæc tamen una dari.
Dii quoq; ut a cunctis hilari pietate colantur:
Triſtitiam poni per ſua feſta iubent.
Deniq; quod certus furor eſt audere fateri:
Hac ego lætitia ſi uetet ipſe fruar.
Iuppiter utilibus quotiens rigat imbribus agros:
Mixta tenax ſegeti creſcere lappa ſolet.
Nos quoq; frugiferum ſentimus inutilis herba
Numen: & inuita ſæpe iuuamur ope.
Gaudia cæſareæ mentis pro parte uirili
Sunt mea: priuati nil habet illa domus.
Gratia fama tibi per quam ſpectata triumphi
Incluſo mediis eſt mihi pompa getis.
Iudice te didici nuper uiſenda coiſſe
Innumeras gentes ad ducis ora ſui.
Quæq; capit latis immenſum mœnibus orbem
Hoſpitius romam uix habuiſſe locum.
Tu mihi narraſti: cum multis lucibus ante
Fuderit aſſiduas nubilus hauſter aquas
Numine cæleſti ſolem fulſiſſe ſerenum
Cum populi uultu conueniente die.

Dicta bis antiquum ſyllaba: nomen erat
Ex uitio poſitum. ſæpe illi dixerat almo
Nata tene linguam: nec tamen illa tenet.
Quæ ſimulac tetigit iuturnæ ſtagna ſororis:
Effuge ait ripas: dicta refertq; iouis.
Illa etiam iunonem adiit: miſerataq; nymphas:
Naiada iuturnam uir tuus inquit amat.
Iuppiter intumuit: quaq; eſt non uſa modeſte
Eripit huic linguam: mercuriumq; uocat.
Duc hanc ad manes: locus ille ſilentibus aptus:
Nympha: ſed infernæ nympha paludis: erit.
Iuſſa iouis fiunt: accepit lucus euntes:
Dicitur illa duci tunc placuiſſe deo.
Vim parat hic: uultu ꝑ uerbis illa precatur:
Et fruſtra muto nititur ore loqui.
Fitq; grauis. geminoſq; parit: qui cõpita ſeruant:
Et uigilant noſtra ſemper in urbe: lares.
Proxima cognati dixere chariſtia chari:
Et uenit ad ſocios turba propinqua deos:
Scilicet a tumulis: & qui periere: propinquis:
Protinus ad uiuos ore referre iuuat.
Poſtq; tot amiſſos quicquid de ſanguine reſtat
Aſpicere: & generis dinumerare gradus.
Innocui ueniant: procul hinc procul impius eſto
Frater: & in partus mater acerba ſuos.
Cui pater eſt uiuax: qui matris digerit annos:
Quæ premit inuiſam ſocrus iniqua nurꝫ.
Tantalidæ fratres abſint: & iaſonis uxor:
Et quæ ruricolis ſemina toſta dedit:
Et ſoror: & progne: tereuſq; duabus iniquus:
Et quicunq; ſuas per ſcelus auget opes.
Diis generis date thura boni: concordia fertur
Illo præcipue mitis adeſſe die.
Et libate dapes: ut grati pignus amoris
Nutriat intinctos miſſa patella cibos:
Iam tibi ſuadebit placidos nox humida ſomnos:
Larga precaturi ſumite uina manu.
Et bene nos: bene tu patriæ pater optime cæſar
Dicite: ſuffuſo per ſacra uerba mero.
Nox ubi tranſierit: ſolito celebretur honore:
Separat indicio qui deus arua ſuo.
Termine ſiue lapis: ſiue es defoſſus in agro
Stipes: ab antiquis tu quoq; numen habes.

Te duo diuersa domini de parte coronant:
Binaq; serta tibi: binaq; liba ferunt.
Ara fit hic: ignem curta fert rustica testa
Sumptum de tepidis ipsa colona focis.
Ligna senex minuit: concisaq; construit arte:
Et solida ramos figere tentat humo.
Tunc sicco primas intat cortice flammas:
Stat puer & manibus lata canistra tenet.
Inde ubi ter fruges medios immisit in ignes:
Porrigit incisos filia parua fauos.
Vina tenent alii: libantur singula flammis.
Spectant: & linguis candida turba fauet.
Spargitur & cæso cõmunis terminus agno:
Nec quæritur: lactans cum sibi porca datur.
Conueniunt celebrantq; dapes uicinia supplex:
Et cantant laudes termine sancte tuas.
Tu populos: urbesq; : & regna ingentia: finis:
Omnis erit sine te litigiosus ager.
Nulla tibi ambitio est: nullo corrumperis auro.
Legitima seruas credita rura fide.
Si tu signasses olim trieterida terram:
Corpora non leto missa trecenta forent.
Non foret otriades congestis tectus in armis:
O q̃tum patriæ sanguinis ille dedit.
Quid noua cum fierent capitolia? nempe deoꝝ
Cuncta ioui cessit turba: locumq; dedit.
Terminus: ut ueteres memorant: inuentus in æde
Restitit: & magno cum ioue templa tenet.
Nunc quoq;: ne supra ne quid nisi sydera cernat:
Exiguum templi tecta foramen habent.
Termine post illud leuitas tibi libera non est:
Qua positus fueris in statione manes.
Nec tu uicino quicq̃ concede roganti:
Ne uideare hominem præposuisse ioui.
Et seu uomeribus: seu tu pulsabere rastris:
Clamato tuus est hic ager: ille suus.
Est uia quæ populum laurentes ducit in agros:
Quondam dardanio regna petita duci.
Illã lanigeri pecoris tibi termine fibris
Sacra uidet fieri sextus ab urbe lapis.
Gentibus est aliis data tellus limite certo:
Romanæ spatium est urbis & orbis idem.
Nunc mihi dicenda est regis fuga: traxit ab illa

Sextus ab extremo nomina mense dies:
Vltima tarquinius romanæ gentis habebat
Regna: uir iniustus: fortis ad arma tamen.
Ceperat hic alias: alias euerterat urbes:
Et gabios turpi fecerat arte suos.
Nanq; trium minimus, ples manifesta superbi
In medios hostes nocte silente uenit.
Nudarunt gladios. occidite dixit inermem.
Hoc cupiunt fratres: tarquiniusq; pater:
Qui mea crudeli lacerauit uerbere terga:
Dicere ut hoc posset: uerbera passus erat.
Luna fuit: spectant iuuenem: gladiosq; recondūt:
Tergaq; deducta ueste notata uident.
Flent quoq;: & ut secum tueatur bella precantur
Callidus ignaris annuit ille uiris.
Iamq; potens: misso genitorem appellat amico:
Perdendi gabios quod sibi monstret iter.
Hortus odoratis suberat cultissimus herbis
Septus humum riuo lene sonantis aquæ:
Illic tarquinius mandata latentia nati
Accipit: & uirga lilia summa metit.
Nuncius ut rediit: decussaq; lilia dixit:
Filius agnosco iussa parentis ait.
Nec mora principibus cæsis ex urbe gabina:
Traduntur ducibus mœnia nuda suis.
Ecce nefas uisu mediis altaribus anguis
Exit: & extinctis ignibus exta rapit.
Consulitur phœbus: sors est ita reddita matri.
Qui dederit primus oscula: uictor erit.
Oscula quisq; suæ matri properata tulerunt:
Non intellecto credula turba deo.
Brutus erat stulti sapiens imitator: ut esset
Tutus ab insidiis dire superbe tuis.
Ille iacens pronus matri dedit oscula terræ:
Creditus offenso procubuisse pede.
Cingitur interea romanis ardea signis:
Et patitur longas obsidione moras.
Dū uacat & metuunt hostes committere pugnā:
Luditur in castris: ocia miles agit.
Tarquinius iuuenis socios dapibusq; meroq;
Accipit: ex illis rege creatus: ait.
Dum nos sollicitos pigro tenet ardea bello:
Nec sinit ad patrios arma referre deos.

Ecquid in officio torus est socialis? & ecquid
Coniugibus nostris mutua cura sumus?
Quisq; suam laudat: studus certamina crescunt:
Et feruet multo lingua q; corq; mero.
Surgit cui dederat clarȝ collatia nomen:
Non opus est uerbis: credite rebus ait.
Nox superest: tollamur equis: urbemq; petamus.
Dicta placent: frenis impediuntur equi.
Pertulerant dominos, regalia protinus illi
Tecta petunt. custos in fore nullus erat.
Ecce nurȝ regis fusis per colla coronis
Inueniunt posito peruigilare mero.
Inde cito passu petitur lucretia: cuius
Ante torȝ calathi lanaq; mollis erat.
Lumen ad exiguum famulæ data pensa trahebant:
Inter quas tenui sic ait illa sono.
Mittenda est domino nunc nunc, pperate puellæ
Quamprimum nostra facta lacerna manu.
Quid tamen audistis: nam plura audire potestis:
Quantum de bello dicitur esse super?
Postmodo uicta cades: melionbus ardea restas
Improba: quæ nostros cogis abesse uiros.
Sint tantum reduces: sed enim temerarius ille
Est meus: & stricto quolibet ense ruit.
Mens abit: & morior: quotiens pugnantis imago
Me subit: & gelidum pectora frigus habet.
Desinit in lachrymis: inceptaq; fila remittit:
In gremio uultum deposuitq; suo.
Hoc ipsam decuit. lachrymæ decuere pudicam:
Et facies animo dignaq; parq; fuit.
Pone metum ueni coniunx ait. illa reuixit
Deq; uiri collo dulce pependit onus.
Interea iuuenis furiales regius ignes
Concipit: & cæco raptus amore furit.
Forma placet niueusq; color flauiq; capilli:
Quiq; aderat nulla factus ab arte decor.
Verba placent: & uox: & qué corrumpere non es
Quoq; minor spes est: hoc magis ille cupit.
Iam dederat cantus lucis prænuncius ales:
Quum referunt iuuenes in sua castra pedes.
Carpitur attonitos absentis imagine sensus
Ille: recordanti plura magisq; placent.
Sic sedit: sic culta fuit: sic stamina neuit:

Neglectæ collo sic iacuère comæ.
Hos habuit uultus: hæc illi uerba fuerunt:
Hic color: hæc facies: hic decor oris erat:
Vt solet a magno fluctus langueſcere flatu:
Sed tamen a uento: qui fuit: unda tumet:
Sic q̄uis aberat placitæ præsentia formæ:
Quem dederat præsens forma manebat amor.
Ardet: & iniusti stimulis agitatus amoris:
Comparat indigno uimq; metumq; toro.
Exitus in dubio est: audebimus ultima dixit.
Viderit. audentes forsq; uenusq; iuuat.
Cepimus audendo gabios quoq;. talia fatus
Ense latus cinxit: tergaq; pressit equi.
Accipit ærata iuuenem collatia porta:
Condere iam uultus sole parante suos.
Hostis ut hospes init penetralia collatini
Comiter excipitur: sanguine iunctus erat.
Quantum animis erroris inest: parat inscia rex;
Infelix epulas hostibus illa suis.
Fūctus erat dapibus. poscunt sua tempora sōnū
Nox erat: & tota lumina nulla domo.
Surgit: & aurata uagina liberat ensem:
Et uenit in thalamos nupta pudica tuos.
Vtq; tox; pressit. ferrum lucretia mecum est:
Natus ait regis tarquiniusq; uocor.
Illa nihil: neq; enim uocem uiresq; oquendi:
Aut aliquid toto pectore mentis habet:
Sed tremit: ut quondam stabulis deprensa relicti
Parua sub infesto cum iacet agna lupo.
Quid faciat? pugnet? uincetur fœmina pugnans.
Clamet? at in dextra: qui uetet: ensis erat.
Effugiet? positis urgentur pectora palmis:
Tunc primum externa pectora tacta manu.
Instat amans hostis: precio: precibusq; minisq;.
Nec prece: nec precio: nec mouet ille minis.
Nil agis. eripiam dixit per crimina uitam:
Falsus adulteriū testis adulter ero.
Interimam famulum: cum quo deprensa fereris
Succubuit famæ uicta puella metu.
Quid uictor gaudes? hæc te uictoria perdet.
Heu q̄to regnis nox stetit una tuis.
Iamq; erat orta dies: sparsis sedet illa capillis:
Vt solet ad nati mater itura rogum.

Grandæuumq; patrem fido cum coniuge caſtris
Euocat: & poſita uenit uterq; mora.
Vtq; uident habitum: quæ luctus cauſa requirunt:
Cui paret exequias: quo ue ſit icta modo.
Illa diu reticet: pudibundaq; celat amictu
Ora: fluunt lachrymæ more perennis aquæ.
Hic pater: hic coniunx lachrymas ſolantur: & orãt
Indicet: & cæco flentq; pauentq; metu.
Ter conata loqui: ter deſtitit: auſaq; quarto
Non oculos ideo ſuſtulit illa ſuos.
Hoc quoq; tarquinio debebimus. eloquar inquit
Eloquar infelix dedecus ipſa meum.
Quæq; poteſt narrat: reſtabant ultima: fleuit.
Et matronales erubuere genæ.
Dant ueniam facto: genitor coniunxq;: coactæ:
Quam dixit ueniam uos datis: ipſa nego.
Nec mora: celato fixit ſua pectora ferro:
Et cadit in patrios ſanguinolenta pedes.
Tunc quoq; iam moriens ne nõ ꝓcumbat honeſte
Reſpicit: hæc etiam cura cadentis erat.
Ecce ſuper corpus communia damna gementes
Oblitæ decoris uirq; paterq; iacent.
Brutus adeſt: tandemq; animo ſua nomina fallit:
Fixaq; ſemianimi corpore tela rapit.
Stillantemq; tenens generoſo ſanguine cultrum:
Edidit impauidos ore minante ſonos.
Per tibi ego hunc iuro fortem caſtumq; cruorem:
Perq; tuos manes: qui mihi numen erunt:
Tarquinium ꝓfuga pœnas cum ſtirpe dabunt:
Iam ſatis eſt uirtus diſſimulata mihi.
Illa tacens ad uerba oculos ſine lumine mouit:
Viſaq; concuſſa dicta probare coma.
Fertur in exequias animi matrona uirilis:
Et ſecum lachrymas: inuidiamq; trahit.
Vulnus inane patet: brutus clamore quirites
Concitat: & regis facta nefanda refert.
Tarquinius cum prole fugit: capit annua conſul
Iura: dies regnis illa ſuprema fuit.
Fallimur: an ueris prænuncia uenit hirundo:
Et metuit ne qua uerſa recurrat hyems.
Sæpe tamen ꝓgne nimium properaſſe quereris:
Virq; tuo tereus frigore lætus erit.
Iamq; duæ reſtant noctes de menſe ſecundo:

Marſq; citos iunctis curribus urget equos.
Ex uero poſitum permanſit equiria nomen:
Quæ deus in campo perſpicit ipſe ſuo.
Iure uenis gradiue: locum tua tempora poſcunt:
Signatuſq; tuo nomine menſis erit.
Venimus in portum: libro cum menſe peracto:
Nauiget hinc alia iam mihi linter aqua.

PVBLII OVIDII NASONIS FASTORVM LIBER TERTIVS.

BELLICE DEPOSITIS clipeo pauliſper & haſta
Mars ades & nitidas caſſide ſolue comas.
Forſitan ipſe roges quid ſit cum marte poetæ:
A te qui canitur: nomina menſis habet.
Ipſe uides manibus peragi fera bella mineruæ:
Non minus ingenuis artibus illa uacat.
Palladis exemplo ponendæ tempora ſume
Cuſpidis: inuenies & quid inermis agas.
Tunc quoq; inermis eras: cum te romana ſacerdos
Cepit: ut huic urbi femina magna dares.
Syluia ueſtalis (quid enim uetat inde moueri?)
Sacra lauaturas mane petebat aquas.
Ventum erat ad mollem decliuo tramite ripam:
Ponitur e ſumma fictilis urna coma.
Feſſa reſedit humo: uentoſq; accepit aperto
Pectore turbatas reſtituitq; comas.
Dum ſedet: umbroſæ ſalices uolucreſq; canoræ
Fecerunt ſomnos & leue murmur aquæ.
Blanda quies furtim uictis ſurrepſit ocellis:
Et cadit a mento languida facta manus.
Mars uidet hanc: uiſamq; cupit: potiturq; cupita:
Et ſua diuina furta fefellit ope.
Somnus abit: iacet ipſa grauis: iam ſcilicet intra
Viſcera: romanæ conditor urbis erat.
Lãguida quum ſurgit: neſcit cur languida ſurgat:
Et peragit tales arbore nixa ſonos.
Vtile ſit fauſtumq; precor: quod imagine ſomni
Vidimus: an ſomno clarius illud erat?
Ignibus iliacis aderam: quum lapſa capillis
Decidit ante ſacros lanea uitta focos.

Inde duæ pariter(uiſu mirabile)palmæ
Surgunt: ex illis altera maior erat.
Et grauibus ramis totum protexerat orbem:
Contigeratq; ſua ſydera ſūma coma.
Ecce meus ferrum patruus molitur in illas:
Terreor admonitu: corq; timore micat.
Martia picus auis gemino pro ſtipite pugnant
Et lupa tuta per hos utraq; palma fuit.
Dixerat: & plenam non firmis uimbus urnam
Suſtulit: implerat dum ſua uiſa refert.
Interea creſcente remo: creſcente quirino:
Cæleſti tumidus pondere uenter erat.
Quo minus emeritis exiret curſibus annus:
Reſtabant nitido iam duo ſigna deo.
Syluia fit mater: ueſtæ ſimulacra feruntur
Virgineas oculis oppoſuiſſe manus.
Ara deæ certe tremuit pariente miniſtra:
Et ſubiit cineres territa flamma ſuos.
Hoc ubi cognouit contemptor amulius æqui
(Nam raptas fratri uictor habebat opes)
Amne iubet mergi geminos: ſcelus unda refugit:
In ſicca pueri deſtituuntur humo.
Lacte quis infantes neſcit creuiſſe ferino:
Et picum expoſitis ſæpe tuliſſe cibos?
Non ego te tantæ nutrix laurentia gentis:
Nec taceam ueſtras fauſtule pauper opes.
Veſter honor ueniet: quum laurentalia dicam:
Acceptus genius illa december habet.
Martia ter ſenos proles adoleuerat annos:
Et ſuberat flauæ iam noua barba comæ.
Omnibus agricolis: armentorumq; miniſtris
Iliadæ fratres iura petita dabant.
Sæpe domum ueniunt prædonum ſanguine læti
Et redigunt actos in ſua iura boues.
Vt genus audierant: animos pater editus auget:
Et pudet in paruis nomen habere caſis.
Romuleoq; cadit traiectus amulius enſe:
Regnaq; longæuo reſtituuntur auo.
Mœnia conduntur: quæ q̄uis parua fuerunt:
Non tamen expediit tranſiliſſe remo.
Nam modo: quæ fuerant ſiluæ pecoriq; receſſus
Vrbs erat: æternæ quum pater urbis ait:
Arbiter armorum de cuius ſanguine credor

Natus:& ut credar pignora multa dabo.
A te principium romano dicimus anno:
Primus de patrio nomine mensis erit.
Vox rara fit:patrioq; uocat de nomine mensem:
Dicitur hæc pietas grata fuisse deo.
Et tamen ante omnes martem coluere priores:
Hoc dederat studiis bellica turba suis.
Pallada cecropidæ:minoia creta dianam:
Vulcanum tellus hypsipylæa colit.
Iunonem spartæ:pelopeiadesq; micenæ:
Pinigerq; fauni mænalis ora caput.
Mars latio uenerandus erat:quia præsidet armis.
Arma feræ genti : remq; decusq; dabant.
Quod si forte uacas:peregrinos inspice fastos:
Mensis in his etiam nomine martis erit.
Tertius albanis : quintus fuit ille falisci:
Sextus apud populos hernica terra tuos:
Inter aricinos albanaq; tempora constat
Factaq; telegoni mœnia celsa manu.
Quintum laurentes : bisquintum equiculus acer
A tribus hunc primum turba forensis habet.
Et tibi cum pauis miles peligne sabinis
Conuenit:huic genti quartus utriq; deus.
Romulus hos omnes ut uinceret ordine saltem:
Sanguinis auctor tempora prima dedit.
Nec totidē ueteres : quot nunc habuere calendas:
Ille minor geminis mensibus annus erat.
Nondum tradiderat uictas uictoribus artes
Græcia:facundum sed male forte genus.
Qui bene pugnabat:romanam nouerat artem:
Mittere qui poterat pila:disertus erat.
Quis tunc aut hyades : aut pleiadas atlanteas
Senserat ? aut geminos esse sub axe polos?
Esse duas arctos : quarq; cynosura petatur
Sidoniis : elicen graia carina notet?
Signaq;:quæ longo frater percenseat anno:
Ire per hæc uno mense sororis equos?
Libera currebant nec obseruata per annum
Sydera : constabat sed tamen esse deos.
Non illi cælo labentia signa tenebant:
Sed sua : quæ magnum perdere crimen erat.
Illa quidem fœno: sed erat reuerentia fœno:
Quantam nunc aquilas cernis habere tuas.

Pertica ſuſpenſos portabat longa maniplos:
Inde maniplaris nomina miles habet.
Ergo animi indocles: & adhuc ratione carentes
Menſibus egerunt luſtra minora decem.
Annus erat: decimum quū luna receperat orbem:
Hic numerus magno tunc in amore fuit.
Seu quia tot digiti: per quos numerare ſolemus:
Seu quia biſquino fœmina menſe parit.
Seu q; aduſq; decē numero creſcente uenitur:
Principium ſpatiis ſumitur inde nouis.
Inde patres centum denos ſecreuit in orbes
Romulus: haſtatos inſtituitq; decem.
Et totidem princeps: totidem pilanus habebat
Corpora legitimo quicq; merebat equo.
Quin etiam partes totidem tatienſibus ille
Quoſq; uocant ramnes luceribuſq; dedit:
Aſſuetos igitur numeros ſeruauit in anno.
Hoc luget ſpatio fœmina mœſta uirū.
Neu dubites primæ fuerint quin ante calendæ
Martis: ad hæc animum ſigna referre potes.
Laurea flaminibus quæ toto perſtitit anno
Tollitur: & frondes ſunt in honore nouæ.
Ianua tunc regis poſita uiret arbore phœbi
Ante tuas itidem curia priſca fores.
Veſta quoq; ut folio niteat uelata recenti:
Cedit ab hiacis laurea cana focis.
Adde q; arcana fieri nouus ignis in æde
Dicitur: & uires flamma refecta capit.
Nec mihi parua fides hinc annos eſſe priores
Annua q; hoc cœpta eſt menſe repente coli.
Hinc etiam ueteres initu memorantur honores
Ad ſpatium belli perfide pœne tui.
Deniq; quintus ab hoc fuerat quintilis: & inde
Incipit a numero nomina quiſquis habet.
Primus oliuiferis romam deductus ab aruis
Pompilius menſes ſenſit abeſſe duos.
Siue erat a ſamio doctus: qui poſſe renaſci
Nos putat: egeria ſiue monente ſua.
Sed tamen errabant etiam tunc tempora: donec
Cæſaris in multis hæc quoq; cura fuit.
Non hæc ille deus tantæq; ꝓpaginis auctor
Credidit officiis eſſe minora ſuis.
Promiſſumq; ſibi uoluit prænoſcere cælum:

Nec deus ignotas hoſpes inire domos.
Ille moras ſolis quibus in ſua ſigna rediret:
Traditur exactis diſpoſuiſſe notis.
Is decies ſenos tercentum & quinq; diebus
Iunxit & e pleno tempora quinta die.
Hinc anni moduseſt: in luſtrum accedere debet:
Quæ conſumatur partibus: una dies.
Si licet occultos monitus audire deoꝝ
Vatibus: ut certe fama licere putat:
Cum ſis officiis gradiue & uiribus aptus:
Dic mihi matronæ cur tua feſta colant.
Sic ego: ſic poſita dixit mihi caſſide mauors:
Sed tamen in dextra miſſilis haſta fuit.
Nunc primum ſtudiis pacis deus utilis armis
Aduocor & greſſus in noua caſtra fero.
Nec piget incepti: iuuat hac quoq; parte morari:
Hoc ſolam ne ſe poſſe minerua putet.
Diſce latinoꝝ uates operoſe dieꝝ
Quod petis: & memori pectore dicta nota.
Parua fuit ſi prima uelis elementa referre
Roma: ſed in parua ſpes tamen huius erat.
Mœnia iam ſtabant populis anguſta futuris:
Credita ſed turbæ tunc nimis ampla ſuæ.
Quæ fuerit noſtri: ſi quæris: regia nati:
Aſpice de canna ſtraminibuſq; domum.
In ſtipula placidi capiebat munera ſomni:
Et tamen ex illo uenit in aſtra toro.
Iamq; loco maius nomen romanus habebat:
Nec coniunx illi: nec ſocer ullus erat.
Spernebat generos inopes uicinia diues:
Et male credebar ſanguinis auctor ego.
In ſtabulis habitaſſe: & oues pauiſſe nocebat:
Iugeraq; inculti pauca tenere ſoli.
Quum pare quæq; ſuo coeunt uolucreſq; feræq;:
Atq; aliquam de qua procreet anguis habet.
Extremis dantur connubia gentibus: at quæ
Romano uellet nubere nulla fuit.
Indolui: patriamq; dedi tibi romule mentem
Tolle preces dixi: quod petis arma dabunt.
Feſta para conſo: conſus tibi cætera dicet:
Illo feſta die dum ſua ſacra facis.
Intumuere cures: & quos dolor attigit idem:
Tunc primum generis intulit arma ſocer.

Iamq; fere raptæ matrum quoq; nomen habebant
Tractaq; erant longa bella ꝓpinqua mora.
Conueniunt nuptæ dictã iunonis in ædẽ:
Quas inter mea sic est nurus ausa loqui.
O pariter raptæ quoniã hoc cõmune tenemus
Non ultra lentæ possumus esse piæ.
Stant acies: sed utra dii sunt ꝓ parte rogandi
Eligite: hinc coniunx: hinc pater arma tenet.
Quærendum est: uiduæ fieri malitis: an orbæ.
Consilium uobis forte: piumq; dabo.
Consilium dederat: parent: crinesq; resoluunt:
Mœstaq; funerea corpora ueste tegunt.
Iam steterant acies ferro mortiq; paratæ:
Iam lituus pugnæ signa daturus erat:
Quum raptæ ueniunt inter patresq; uirosq;:
Inq; sinu natos pignora cara tenent.
Vt medium campi scissis tetigere capillis:
In terram posito procubuere genu.
Et quasi sentirent: blando clamore nepotes
Tenebant ad auos brachia parua suos.
Qui poterat: clamabat auum tunc deniq; uisum.
Et qui uix poterat: posse coactus erat.
Tela uiris: animiq; cadunt: gladiiq; remotis
Dant soceri generis: accipiuntq; manus.
Laudataq; tenent natas: scutoq; nepotem
Fert auus: hic scuti dulcior usus erat.
Inde diem: primasq; meas celebrare calendas
Oebaliæ matres non leue numen habent:
Aut quia commissi strictis mucronibus ausæ
Finierant lachrymis martia bella suis:
Vel ꝙ erat de me feliciter ilia mater:
Rite colunt matres sacra diemq; meum.
Quid? ꝙ hyems adoperta gelu: tunc deniq; cedit:
Et pereunt lapsæ sole tepente niues.
Arbonbus redeunt detonsæ frigore frondes:
Viuidaq; in tenero palmite gemma tumet.
Quæq; diu latuit: nunc qua se tollit in auras
Fertilis occultas inuenit herba uias.
Nunc fœcundus ager: pecoris nunc hora creandi
Nunc auis in ramo tecta laremq; parat.
Tempora iure colunt latiæ fœcunda parentes:
Quas militiam uotaq; partus habet.
Adde ꝙ: excubias ubi rex romanus agebat

Qui nunc eſquilias nomina collis habet.
Illic a nuribus iunoni templa latinis
Hac ſunt (ſi memini) publica feſta die.
Quid moror? & uariis onero tua pectora cauſis:
Eminet ante oculos quod petis ecce tuos.
Mater amat nuptas: matrũ me turba frequentat:
Hæc nos præcipue tam pia cauſa decet.
Ferte deæ flores: gaudet florentibus herbis
Hæc dea: de tenero cingite flore caput.
Dicite: tu nobis lucem lucina dediſti:
Dicite tu uoto parturientis ades.
Si qua tamen grauida eſt: reſoluto crine precetur:
Vt ſoluat partus molliter illa ſuos.
Quis mihi nunc dicet quare cæleſtia martis
Arma ferant ſalii: mamuriumq; canant.
Nympha mone nemori ſtagnoq; adoperta dianæ:
Nympha numæ coniunx ad tua feſta ueni.
Vallis aricinæ ſilua præcinctus opaca
Eſt locus antiqua religione ſacer.
Hic latet hippolytus loris direptus equoq;:
Vnde nemus nullis illud aditur equis.
Vitta dependent longas uelantia ſepes:
Et poſita eſt meritæ multa tabella deæ.
Sæpe potens uoti frontem redimita coronis
Fœmina lucentes portat ab urbe faces.
Regna tenent fortes manibus pedibuſq; fugaces.
Et perit exemplo poſtmodo quiſq; ſuo.
Defluit incerto lapidoſus murmure riuus:
Sæpe ſed exiguis hauſtibus inde bibit.
Egeria eſt quæ præbet aquas dea grata camœnis:
Illa numæ coniunx conſiliumq; fuit.
Principio nimium promptos ad bella quirites
Mollire placuit iure deumq; metu.
Inde datæ leges: ne firmior omnia poſſet:
Cœptaq; ſunt pure tradita ſacra coli.
Exuitur feritas: armiſq; potentius æquum eſt:
Et cum ciue pudet conſeruiſſe manus.
Atq; aliquis modo trux uiſa iam uertitur ara:
Vinaq; dat tepidis farraq; ſalſa focis.
Ecce deum genitor rutilas per nubila flammas
Spargit: & effuſis æthera ſiccat aquis.
Non alias miſſi cecidere frequentius ignes.
Rex pauet: & uulgi pectora terror habet.

Cui dea: ne nimium terrere: piabile fulmen
Est ait: & sæui flectitur ira iouis.
Sed poterunt ritum picus faunusq; piandi
Tradere romani numen utrunq; soli.
Nec sine ui tradent: adhibe tu uincula captis:
Atq; ita qua possunt edidit arte capi.
Lucus auentino suberat niger ilicis umbra:
Quo posses uiso dicere numen inest.
In medio gramen: muscoq; adoperta uirenti
Manabat saxo uena perennis aquæ.
Inde fere soli faunus picusq; bibebant.
Huc uenit: & fonti rex numa mactat ouem.
Plenaq; odorati disponit pocula bacchi:
Cūq; suis antro conditus ipse latet.
Ad solitum uenium siluestria numina fontem:
Et releuant multo pectora sicca mero.
Vina quies sequitur: gelido numa prodit ab antro
Vinclaq; sopitas addit in arcta manus.
Somnus ut abscessit: pugnando uincula tentant
Rumpere: pugnantes fortius illa tenent.
Tunc numa: di nemoq; factis ignoscite nostris:
Si scelus ingenio scitis abesse meo:
Quoq; modo possit fulmen monstrate piari.
Sic numa. sic quatiens cornua faunus ait.
Magna petis: nec quæ monitu tibi dicere nostro
Fas sit: habent fines numina nostra suos.
Dii sumus agrestes: & qui dominemur in altis
Montibus: arbitrium est in sua tecta iouis.
Hunc tu non poteris per te deducere cælo.
At poteris nostra forsitan usus ope.
Dixerat hæc faunus: par est sententia pici.
Deme tamen nobis uincula picus ait.
Iuppiter huc ueniet summa perductus ab arce:
Nubila promissi styx mihi testis erit.
Emissi laqueis quid agant: quæ carmina dicant
Quaq; trahant superis sedibus arte iouem:
Scire nefas homini est. nobis concessa canentur
Quæq; pio dici uatis ab ore licet.
Eliciunt cælo te iuppiter: unde minores
Nunc quoq; te celebrant: eliciumq; uocant.
Constat auentinæ tremuisse cacumina siluæ:
Terraq; subsedit pondere pressa iouis.
Corda micant regis: totoq; e corpore sanguis

Fugit: & hirsutæ dirigere comæ.
Vt rediitq; animus: da certa piamina dixit
Fulminis altor, rexq; paterq; deum:
Si tua contigimus manibus donaria puris:
Hoc quoq; quod petitur: si pia lingua rogat.
Annuit oranti: uerumq; ambage remota
Abdidit: & dubio terruit ore uiros.
Cæde caput dixit: cui rex parebimus inquit.
Cædenda est hortis eruta cæpa meis.
Addidit hic: hominis sumes ait ille capillos.
Postulat hic animam: cui numa piscis ait.
Risit: & hic inquit facito mea tela procures
O uir colloquio non abigende deum.
Sed tibi protulerit: cum totum crastinus orbem
Cynthius: imperii pignora certa dabo.
Dixit: & ingenti tonitru super æthera notum
Fertur: adorantem destituitq; numam.
Ille redit lætus: memoratq; quirinibus acta.
Tarda uenit dictis difficilisq; fides.
At certe credemus ait: si uerba sequetur
Exitus: en audi crastina quisquis ades:
Protulerit totum cum terris cynthius orbem:
Iuppiter imperii pignora certa dabit.
Discedunt dubii: præmissaq; tarda uidentur:
Dependetq; fides aduenientе die.
Mollis erat tellus roratаq; mane pruina:
Ante sui populus limina regis adest.
Prodit: & in solio medius consedit acerno:
Innumeri circa stantq; silentq; uiri
Ortus erat summo tātū modo margine phœbus:
Sollicitæ mentes spesq; metuq; pauent.
Constitit: atq; caput niueo uelatus amictu
Iam bene diis notas sustulit ille manus.
Atq; ita: tempus adest promissi muneris inquit:
Pollicitam dictis iuppiter adde fidem.
Dum loquitur: totum iam sol emouerat orbem:
Et grauis æthereo uenit ab axe fragor.
Ter tonuit sine nube deus: tria fulmina misit.
Credite dicenti: mira sed acta loquar.
A media cælum regione dehiscere cœpit.
Summisere oculos cum duce turba suo.
Ecce leui scutum uersatum leuiter aura
Decidit: a populo clamor ad astra uenit.

Tol'it munus humo : cæſa prius ille iuuenca:
  Quæ dederat nulli colla premenda iugo.
Atq; ancile uocat : quod ab omni parte reciſum ẽ.
  Quemq; notes oculis: angulus omnis abeſt.
Tunc memor imperii ſortem conſiſtere in illo
  Conſilium multæ calliditatis init.
Plura iubet fieri ſimili cælata figura:
  Error ut ante oculos inſidiantis eat.
Mamurius : mox fabræ ne exactior artis
  Difficile eſt ulli dicere : clauſit opus.
Cui numa munificus facti pete præmia dixit,
  Si mea nota fides : inta nulla petes.
Iam dederat ſaliis a ſaltu nomina dicta :
  Armaq; : & ad certos uerba canenda modos.
Quum ſic mamurius : merces mihi gloria detur :
  Nominaq; extremo carmine noſtra ſonent.
Inde ſacerdotes operi ꝓmiſſa uetuſto
  Præmia perſoluunt : mamuriumq; uocant.
Nubere ſiqua uoles : q̃uis ꝓperabitis ambo:
  Differ habent paruæ commoda magna moræ.
Arma mouent pugnam : pugna eſt aliena mantis :
  Condita quum fuerint aptius omen erit.
His etiam coniunx capitis diſuncta dialis
  Lucibus: impexas debet habere comas.
Tertia nox dimenſa ſuos ubi mouent ortus :
  Conditus e geminis piſcibus alter ent.
Nã duo ſunt : auſtris hic eſt : aquilonibus ille
  Proximus. a uentis nomen uterq; tenet.
Quum croceis rorare genis tithonia coniunx
  Cœpent : & quintæ tempora lucis aget:
Siue eſt arctophylax ſiue eſt piger ille bootes
  Mergetur: uiſus effugie q; tuos.
At non effugiet uindemitor hoc quoq; cauſam:
  Vnde trahat ſydus parua docere mora eſt.
Ampelon intonſum ſatyro nymphaq; creatum
  Fertur in hiſmariis bacchus amaſſe iugis.
Tradidit huic uitem pendentem e frondibus ulmi
  Quæ nunc de pueri nomine nomen habet.
Dum legit in ramo pictas temerarius uuas :
  Decidit: amiſſum liber in aſtra tulit.
Sextus ubi e terra cliuoſum ſcandet olympum
  Phœbus : & alatis æthera carpet equis:
Quiſquis ades caſtæq; colis penetralia ueſtæ

Gratare : iliacis thuraq; pone focis.
Cæſaris innumeris: quos maluit ipſe mereri:
Acceſſit titulis pontificalis honor.
Ignibus æternis æterni numina præſunt
Cæſaris: imperii pignora iuncta uidet.
Dii ueteris troiæ digniſſima præda ferenti:
Qua grauis æneas tutus ab hoſte fuit.
Ortus ab ænea tangit cognata ſacerdos
Numina : cognatum ueſta tuere caput:
Quos ſancta fouet ille manu: bene uiuitis ignes
Viuite inextincti : flammaq; duxq; precor.
Vna nota eſt marti nonis ſacrata q̄ illis
Templa putant lucos ueiouis ante tuos.
Romulus ut ſaxo lucum circundedit alto:
Quilibet huc dixit confuge : tutus eris.
Q q̄ de tenui romanus origine creuit:
Turba uetus q̄ non inuidioſa fuit.
Ne tamen ignaro nouitas tibi nominis obſtet:
Diſce : quis iſte deus: curq; uocetur ita.
Iuppiter eſt iuuenis: iuueniles aſpice uultus:
Aſpice deinde manus : fulmina nulla tenent.
Fulmina poſt auſos cælum affectare gigantes
Sumpta ioui: primo tempore inermis erat.
Ignibus oſſa nouis: & pelion altior oſſa
Arſit: & in ſolida fixus olympus humo.
Stat quoq; capra ſimul: nymphæ pauiſſe feruntur
Crendes: infanti lac dedit illa ioui.
Nunc uocor ad nomen: ue grandia farra coloni
Quæ male creuerunt : ueſcaq; parua uocant.
Vis ea ſi uerbi eſt: cur non ego ueiouis ædem
Aedem non magni ſuſpicer eſſe iouis?
Iamq; ubi cæruleum uariabunt ſydera cælum
Suſpice : gorgonei colla uidebis equi.
Creditur hic cæſæ grauida ceruice meduſæ
Sanguine reſperſis proſiluiſſe comis.
Huic ſupra nubes: & ſubter ſydera lapſo
Cælum pro terra: pro pede penna fuit.
Iamq; indignanti noua frena receperat ore:
Quum leuis aonias ungula fodit aquas.
Nunc fruitur cælo: quod pennis ante petebat:
Et nitidus ſtellis quinq; decemq; micat.
Protinus aſpicies uenienti nocte coronam
Gnoſida: theſeo crimine facta dea eſt.

Liber fast. 2 280

Iam bene periuro mutarat coniuge bacchum :
Quæ dedit ingrato fila regenda uiro.
Sorte tori gaudens : quid flebam ruſtica dixit?
Vtiliter nobis perfidus ille fuit .
Interea liber depexos crinibus indos
Vicit : & æoo diues ab orbe redit.
Inter captiuas facie præſtante puellas
Grata nimis baccho filia regis erat .
Flebat amans coniunx : ſpaciataq; littore curuo
Edidit incultis talia uerba comis .
En iterum fluctus ſimiles audire querelas .
En iterum lachrymas accipe arena meas .
Dicebam(memini)periure & perfide theſeu .
Ille abiit : eadem crimina bacchus habet .
Nunc quoq; nulla uiro clamabo fœmina credat :
Nomine mutato cauſa relata mea eſt .
O utinam mea ſors quo primum cœperat : iſſet.
Iamq; ego præſenti tempore nulla forem.
Quid me in deſertis morituram liber arenis
Seruabas ? potui dedoluiſſe ſemel .
Bacche leuis leuiorq; tuis quæ tempora cingunt
Frondibus : in lachrymas cognite bacche meas.
Auſus es ante oculos adducta pellice noſtros
Tam bene compoſitum ſollicitare torum .
Heus ubi pacta fides ? ubi quæ iurare ſolebas ?
Me miſeram quotiens hæc ego uerba loquor .
Theſea culpabas : fallacemq; ipſe uocabas .
Iudicio peccas turpius ipſe tuo .
Neſciat hoc quiſq̃ : taciti ſq; dolonbus urar :
Ne totiens falli digna fuiſſe puter .
Præcipue cupiam celari theſea nec te
Conſortem culpæ gaudeat eſſe ſuæ .
At puto : præpoſita eſt fuſcæ mihi candida pellex .
Eueniat noſtris hoſtibus ille color.
Quid tamen hoc refert ? uitio tibi gratior ipſo eſt .
Quid facis ? amplexus inquinat illa tuos.
Bacche fidē præſta. nec præfer amoribus ullam
Coniugis. aſſueui ſemper amare uirum .
Ceperunt matrē formoſi cornua tauri :
Me tua: ſed lædit ille pudendus amor.
Ne noceat q̃ amo nec enim tibi bacche nocebat.
Quod flammas nobis faſſus es ipſe tuas .
Nec q̃ nos uris: mirum facis ortus in igne

Diceris: & patria raptus ab igne manu.
Illa ego ſum: cui tu ſolitus ꝓmittere cælum:
Hei mihi pro cælo qualia dona fero.
Dixerat. audierat iandudum uerba querentis
Liber: ut a tergo forte ſecutus erat.
Occupat amplexu: lachrymaſq; per oſcula ſiccat:
Et pariter cæli ſumma petamus ait.
Tu mihi iuncta toro mihi iuncta uocabula ſumes.
Nam tibi mutatæ libera nomen erit.
Sintq; tuæ tecum faciam monumenta coronæ:
Vulcanus ueneri quam dedit: illa tibi.
Dicta facit: gemmaſq; nouē trāſformat in ignes:
Aurea per ſtellas nunc micat illa nouem.
Sex ubi ſuſtulerit: totidem quoq; deſeret orbes:
Purpureum rapido qui uehit axe diem:
Altera gramineo ſpectabis equina campo:
Quem tyberis curuis in latus urget aquis.
Qui tamen erecta ſi forte tenebitur unda:
Celius accipiet puluerulentus equos.
Idibus eſt annæ feſtum geniale perennæ:
Non ꝓcul a ripis aduena thybri tuis.
Plebs uenit: ac uirides paſſi diſiecta per herbas
Potat: & accumbit cum pare quiſq; ſua.
Sub ioue pars durat: pauci tentoria ponunt:
Sunt quibus e ramis frondea facta caſa eſt.
Pars ibi ꝓ rigidis calamos ſtatuere columnis:
Deſuper extentas īpoſuere togas.
Sole tamen uinoq; calent: annoſq; precantur.
Quot ſumant cyathos: ad numerumq; bibunt.
Inuenies illic: qui neſtoris ebibat annos:
Quæ ſit per calices facta ſibylla ſuos.
Illic & cantant qui cquid didicere theatris:
Et iactant faciles ad ſua uerba manus.
Et ducunt poſito duras cratere choreas:
Cultaq; diffuſis ſaltat amica comis.
Quum redeunt titubant: & ſunt ſpectacula uulgi
Et fortunatos obuia turba uocat.
Occurrit. nuper uiſa eſt mihi digna relatu
Pompa ſenem potum pota trahebat anus.
Quæ tamen hæc dea ſit: quoniā rumoribus errat
Fabula ꝓpoſito nulla tegenda meo.
Arſerat æneæ dido miſerabilis igne:
Arſerat extructis in ſua fata rogis.

Compositusq; ignis: tumuliq; in marmore carmen
Hoc breue: quod moriens ipsa reliquit: erat.
Præbuit æneas & causam mortis: & ensem.
Ipsa sua dido concidit icta manu.
Protinus inuadunt numidæ sine uindice regnum:
Et potitur capta maurus hiarba domo.
Seq; memor spretum: thalamis tamen iquit elisæ:
En ego quem totiens reppulit illa: fruor.
Diffugiunt tyrii quo quemq; agit error: ut olim
Amisso dubiæ rege uagantur apes.
Tertia nudatas acceperat area messes:
Inq; cauos ierant tertia musta lacus.
Pellitur anna domo lachrymansq; sororia linquit
Mœnia: germanæ iusta dat ante suæ.
Mixta bibunt molles lachrymis unguenta fauillæ:
Vertice libatas accipiuntq; comas.
Terq; uale dixit: cineres ter ad ora relatos
Pressit: & est illis uisa subesse soror.
Nacta ratem comitesq; fugæ pede labitur æquo
Mœnia respiciens: dulce sororis opus.
Fertilis est mel: te sterili uicina cocytæ
Insula: quam libyci uerberat unda freti.
Hanc petit: hospitio regis confisa uetusto
Hospes opum diues rex ibi battus erat.
Qui postq̃ didicit casus utriusq; sororis:
Hæc inquit tellus quãtulacunq; tua est.
Et tamen hospitii seruasset ad ultima munus:
Sed timuit magnas pygmalionis opes.
Signa recensebat bis sol sua: tertius ibat
Annus: & exilio terra paranda noua est.
Frater adest: belloq; petit. rex arma perosus
Nos sumus imbelles: tu fuge sospes ait.
Iussa fugit. uentoq; ratem committit: & undis.
Asperior quouis æquore frater erat.
Est prope piscosos lapidosi crathidis amnes
Paruus ager: cameren incola turba uocat.
Illuc cursus erat: nec longius abfuit inde:
Quam q̃tum nouies mittere funda potest.
Vela cadunt primo: & dubia librantur ab aura.
Findite remigio nauita dixit aquas.
Dumq; parant torto subducere carbasa lino:
Percutitur rapido puppis adunca noto.
Inq; patens æquor frustra pugnante magistro

Pertur : & ex oculis uisa refugit humus.
Assiliunt fluctus : imoq; a gurgite pontus
Vertitur : & canas alueus haurit aquas.
Vincitur ars uento . nec iam moderator habenis
Vtitur : at uotis is quoq; poscit opem .
Iactatur tumidas exul phæniſſa per undas :
Humidaq; oppoſita lumina ueſte tegit .
Tunc primum dido felix est dicta ſorori :
Et quæcunq; aliquam corpore preſſit humum.
Ducitur ad laurens ingenti flamine littus
Puppis: & expoſitis omnibus hauſta perit .
Iam pius æneas regno nataq; latini
Auctus erat: populos miſcueratq; duos.
Littore dotali ſolo comitatus achate:
Secretum nudo dum pede carpit iter :
Aſpicit errantem : nec credere ſuſtinet : annam
Esse quid in latios ipſa ueniret agros ?
Dum ſecum æneas: anna est exclamat achates :
Ad nomen uultus ſuſtulit illa ſuos.
Heu fugiat ? quid agat ? quos terræ quærat hiatus ?
Ante oculos miſeræ fata ſororis erant.
Senſit : & alloquitur trepidam cythereius heros:
Flet tamen admonitu motus eliſſa tui.
Anna per hanc iuro: quam quondā audire ſolebas
Tellurem fato ꝓſperiore dari:
Perq; deos comites hac nuper ſede locatos:
Sæpe meas illos increpuiſſe moras.
Nec timui de morte tamen : metus abfuit iſte.
Hei mihi credibili fortior illa fuit.
Ne refer . aſpexi non illo corpore digna
Vulnera : tartareas auſus adire domos.
At tu ſeu ratio te noſtris appulit oris:
Siue deus : regni commoda carpe mei.
Multa tibi memores : nil non debemus eliſæ
Nomine grata tuo : grata ſororis eris.
Talia dicenti (nec enim ſpes altera reſtat)
Credidit errores expoſuitq; ſuos.
Vtq; domum intrauit tyrios induta paratus
Incipit æneas : cætera turba ſilet.
Hanc tibi cur tradam pia cauſa lauinia coniunx
Est mihi: conſumpſi naufragus huius opes.
Orta tyro est : regnum libyca poſſedit in ora:
Quam precor ut caræ more ſororis ames.

Omnia ꝑmittit: falſumq; lauinia uulnus
Mente premit tacita: diſſimulatq; metus.
Donaq; quum uideat præter ſua lumina ferri
Multa: tamen mittu clam quoq; multa putat.
Non habet exactum quid agat: furialiter odit.
Et parat inſidias: & cupit ulta mori.
Nox erat: ante tori uiſa eſt aſtare ſororis
Squallenti dido ſanguinolenta coma.
Effuge: ne dubita: mœſtum fuge dicere tectum:
Sub uerbum querulas impulit aura fores.
Exilit: & uelox humili ſuper auſa feneſtra
Se iacit: audacem fecerat ipſe timor.
Quumq; metu rapitur: tunica uelata recincta
Currit: ut auditis territa damma lupis.
Corniger hanc tumidis rapuiſſe numicius undis
Creditur: & ſtagnis occuluiſſe ſuis.
Sidonis interea magno clamore per agros
Quæritur: apparent ſigna notæq; pedum.
Ventum erat ad ripas: inerant ueſtigia ripis:
Suſtinuit tacitas conſcius amnis aquas.
Ipſa loqui uiſa eſt. placidi ſum nympha numici:
Amne perenne latens anna perenna uocor.
Protinus erratis læti ueſcuntur in agris.
Et celebrant largo ſeq; diemq; mero
Sunt quibus hæc iuna e: quia meſibus ipleat ānū.
Pars themin: inachiam pars putat eſſe bouem.
Inuenies qui te nymphen atlantida dicant:
Teq; ioui primos anna dediſſe cibos.
Hæc quoq; quā referā noſtras peruenit ad aures
Fama: nec a ueri diſſidet illa fide.
Plebs uetus: & nullis etiam nunc tuta tribunis
Fugit: & in ſacri uertice montis erat.
Iam quoq; quem ſecum tulerant: defecerat illis
Victus: & humanis uſibus apta ceres
Orta ſuburbanis quædam fuit anna bouillis
Pauper: ſed multæ ſedulitatis anus.
Illa leui mitra canos incincta capillos
Fingebat tremula ruſtica liba manu.
Atq; ita per populum fumātia mane ſolebat
Diuidere: hæc populo copia grata fuit.
Pace domi facta: ſignum poſuere perennæ:
Quod ſibi defectis illa ferebat opem.
Nunc mihi cur cantant ſupereſt obſcena puellæ

Dicere. nam coeunt certaq; prebra canunt.
Nuper erat dea facta: uenit gradiuus ad annam:
Et cum seducta talia uerba refert.
Mense meo coeris: iunxi mea tempora tecum.
Pendet ab officio spes mihi magna tuo.
Armiger armigeræ correptus amore mineruæ
Vror: & hoc longo tempore uulnus alo.
Effice: dum studio similes coeamus in unum.
Conueniunt partes hæ tibi comis anus.
Dixerat. illa deum promisso ludit inani:
Et stultam dubia spem trahit usq; mora.
Sæpius instanti mandata peregimus inquit:
Euicta est: precibus uix dedit illa manus.
Credit amans: thalamosq; parat: deducitur illuc
Anna tegens uultus ut noua nupta suos.
Oscula sumpturus subito mars aspicit illam.
Nunc pudor elusum: nunc subit ira deum.
Ludis amatorem cæræ noua diua mineruæ:
Nec res hac ueneri gratior ulla fuit.
Inde loci ueteres: obscenaq; uerba canuntur:
Et iuuat hanc magno uerba dedisse deo.
Præteriturus eram gladios in principe fixos:
Quum sic a castis uesta locuta focis.
Ne dubita meminisse: meus fuit ille sacerdos:
Sacrilegæ telis me petiere manus.
Ipsa uix rapui: simulacraq; nuda reliqui:
Quæ cecidit ferro cæsaris umbra fuit.
Ille quidem cælo positus iouis atria uidit:
Et tenet in magno templa dicata foro.
At quicunq; nefas ausi prohibente deorum
Numine: polluerant pontificale caput.
Morte iacent merita testes estote philippi:
Et quo; sparsis ossibus albet humus.
Hoc opus: hæc pietas: hæc prima elementa fuerunt
Cæsaris: ulcisci iusta per arma patrem.
Postera quum teneras aurora refecerit herbas:
Scorpius a prima parte uidendus erit.
Tertia post idus lux est celeberrima baccho.
Bacche faue uati dum tua festa cano.
Nec referam semelen: ad quam nisi fulmina secũ
Iuppiter afferret: paruus inermis erat.
Nec puer ut posses maturo tempore nasci:
Expletum patrio corpore matris onus.

Sithonas & ſcythicos longum eſt narrare triũphos:
Et domitas gentes turifer inde tuas.
Tu quoq; thebanæ mala præda tacebere matris:
Inq; tuum furiis acte lycurge genu.
Ecce libet ſubitos piſces tyrrhenaq; monſtra
Dicere: ſed non eſt carminis huius opus.
Carminis huius opus cauſas exponere: quare
Vilis anus populos ad ſua liba uocet.
Ante tuos ortus aræ ſine honore fuerunt
Liber: & in gelidis herba reperta focis.
Te memorant gange totoq; oriente ſubacto:
Primicias magno ſuppoſuiſſe ioui.
Cinnama tu primus captiuaq; tura dediſti:
Deq; triumphato uiſcera toſta boue.
Nomine ab auctoris ducunt libamina nomen
Libaq; q; ſanctis pars datur inde focis.
Liba deo fiunt. ſuccis quia dulcibus idem
Gaudet: & a baccho mella reperta ferunt.
Ibat arenoſo ſatyris comitatus ab hebro:
Non habet ingratos fabula noſtra iocos.
Iamq; erat ad rhodopen pangæaq; flumina uentũ:
Aeriferæ comitum cum crepuere manus.
Ecce nouæ uolucres coeunt tinnitibus actæ:
Quoſq; mouent ſonitus æra ſequuntur apes.
Colligit errantes: & in arbore claudit inani
Liber: & inuenti præmia mellis habet.
Vt ſatyri leuiſq; ſenex tetigere ſaporem:
Quærebant flauos per nemus omne fauos.
Audit in excelſa ſtridorem examinis ulmo:
Aſpicit & cæras: diſſimulatq; ſenex.
Vtq; piger pandi tergo reſidebat aſelli:
Applicat hunc ulmo corticibuſq; cauis.
Conſtitit ipſe ſuper ramoſo ſtipite nixus:
Atq; auide trunco condita mella petit.
Milia crabronum coeunt: & uertice nudo
Spicula defigunt: oraq; prima notant.
Ille cadit præceps: & calce feritur aſelli:
Inclamatq; ſuos: auxiliumq; uocat.
Concurrunt ſatyri: turgentiaq; ora parentis
Rident: percuſſo claudicat ille genu.
Ridet & ipſe deus: limumq; inducere monſtrat:
Hic paret monitis: & linit ora luto.
Melle pater fruitur: liboq; infuſa calenti

Iure repertori splendida mella damus:
Fœmina cur præstet: non est rationis opertæ.
Fœmineos thyrso concitat ille choros.
Cur anus hoc faciat quæris? uinosior ætas
Hæc erat: & grauidæ munera uitis amat.
Cur hedera hæc cincta é? hedera é grauissima baccho.
Hoc quoq; cur ita sit: dicere nulla mora est.
Nysiades nymphas: puerq; quærente nouerca:
Hanc frondem cunis apposuisse ferunt.
Restat ut inueniam quare toga libera detur:
Luce feris pueris candide bacche tua.
Siue q; ipse puer semper iuuenisq; uideris:
Et media est ætas inter utrunq; tibi.
Seu quia tu pater es: patres sua pignora natos
Commendant curæ numinibusq; tuis.
Siue q; es liber: uestis quoq; libera per te
Sumitur: & uitæ liberioris iter.
An quia: quum colerent prisci studiosius agros:
Et faceret patrio rure senator opus:
Et caperet fasces a curuo consul aratro:
Nec crimen duras esset habere manus.
Rusticus ad ludos populus ueniebat in urbem.
Sed diis: non studiis ille dabatur honor.
Luce sua ludos uuæ commentor habebat:
Quos cum tædifera nunc habet ille dea.
Ergo ut tyronum celebrare frequentia posset:
Visa dies dandæ non aliena togæ.
Mite pater caput huc placataq; cornua uertas:
Et des ingenio uela secunda meo.
Itur ad argeos qui sunt sua pagina dicet
Hac: sicut memini: præteritaq; die.
Stella lycaoniam uergit decliuis ad arcton
Miluius: hæc illa nocte uidenda uenit.
Quid dederit uolucri: si uis cognoscere: cælum.
Saturnus regnis a ioue pulsus erat.
Concitat iratus ualidos titanas in arma:
Quæq; fuit fatis debita tentat opem.
Matre satus terra monstrum mirabile taurus
Parte sui serpens posteriore fuit.
Hunc triplici muro lucis incluserat atris
Parcaq; monitu styx uiolenta trium.
Viscera qui tauri flammis adolenda dedisset:
Sors erat æternos uincere posse deos.

Immolat hunc briareus: facta ex adamante securi:
Et iam iam flammis exta daturus erat.
Iuppiter alitibus rapere imperat: attulit illi
Miluius: & meritis uenit in astra suis.
Vna dies media est: & fiunt sacra mineruæ:
Numinaq; adiunctis quinq; diebus habet.
Sanguine prima uacant: nec fas concurrere ferro:
Causa: q; est illa nata minerua die.
Altera tresq; super rasa celebrantur arena:
Ensibus expertis bellica læta dea est.
Pallada nunc pueri lætæq; ornata puellæ:
Qui bene placarit pallada: doctus erit.
Pallade placata lanam mollire puellæ
Discant: & plenas exonerare colos.
Illa etiam stantes radio percurrere telas
Erudit: & raȳ pectine denset opus.
Hanc cole qui maculas læsis de uestibus aufers:
Hanc cole: uellentibus quisquis ahena paras.
Nec quisq̄ inuita faciet bene uincula plantæ
Pallade: sit pythio doctior ille licet.
Et licet antiquo manibus collatus epeo
Si prior est irata pallade: mancus erit.
Vos quoq; phœbea morbos qui pellitis arte:
Munera de uestris pauca referte deæ.
Nec uos turba feri sensu fraudata magistri
Spernite: discipulos attrahit illa nouos.
Quiq; moues cælum: tabulasq; coloribus uris:
Quiq; facis docta molla saxa manu.
Mille dea est opeȳ: certe dea carminis illa est:
Si mereor: studiis adsit amica meis.
Cælius ex alto qua mons descendit in æquum:
Hic ubi non plana est: sed prope plana uia est.
Parua licet uideas captæ delubra mineruæ:
Quæ dea natali cœpit habere suo.
Nominis in dubio causa est capitale uocamus
Ingenium soler: ingeniosa dea est.
An: quia de capitis fertur sine matre paterni
Vertice: cum clipeo prosiluisse suo.
An: quia perdomitis ad nos captiua faliscis
Venit: & hoc signum littera prima docet.
An q; habet capitis legem: quæ pendere pœnas
Exilio iubeat furta recepta loco.
A quacunq; trahas ratione uocabula pallas:

Pro ducibus noſtris ægida ſemper habe.
Summa dies e quinq; tuba luſtrare canora
Admonet: & forti ſacrificare deæ.
Nunc potes ad ſolem ſublato dicere uultu:
Hic here phrixeæ uellera preſſit ouis.
Seminibus toſtis ſceleratæ fraude nouercæ
Suſtulerat nullas (ut ſolet) herba comas.
Mittitur ad tripodas certa qui ſorte reportet:
Quam ſterili terræ delphicus edat opem.
Hic quoq; corruptus cum ſemine: nunciat helles
Et iuuenis phrixi funera ſorte peti.
Vſq; recuſantem: ciues: & tempus: & ino
Compulerant regem iuſſa nefanda pati.
Et ſoror: & phrixus uelati tempora uittis
Stant ſimul ante aras: iunctaq; fata gemunt.
Aſpicit hos ut forte pependerat æthere mater:
Et ferit attonita pectora nuda manu.
Inq; draconigenam nymbis comitantibus urbem
Deſilit & natos eripit inde ſuos.
Vtq; fugam capiant: aries nitidiſſimus auro
Traditur: ille uehit per freta longa duos.
Dicitur infirma cornu tenuiſſe ſiniſtra
Fœmina: cum de ſe nomina fecit aquæ.
Pene ſimul perit: quum uult ſuccurrere lapſæ
Frater: & extentas porrigit uſq; manus.
Flebat: ut amiſſa gemini cum ſorte pericli
Cæruleo iunctam neſcius eſſe deo.
Littoribus tactis aries fit ſydus: & huius
Peruenit in colchas aurea lana domos.
Tres ubi luciferos oriens præmiſerit eos:
Tempora nocturnis æqua diurna feret.
Inde quater paſtor ſaturos ubi clauſerat hædos:
Canuerint herbæ rore recente quater:
Ianus adorandus: cum quo concordia mitis:
Et romana ſalus: araq; pacis erit.
Luna regit menſes: huius quoq; tempora menſis
Finit: auentino luna colenda iugo.

PVBLII OVIDII NASONIS FASTORVM LIBER QVARTVS.

HLMA FAVE DIXI gemi
norum mater amorum.
Ad uatem uultus rettu
lit illa ſuos.
Quid tibi ait mecum? certe modo feſta canebas:
Num uetus in molli pectore uulnus habes?
Scis dea reſpondi de uulnere. riſit: & aer
Protinus ex illa parte ſerenus erat.
Saucius an ſanus nunquid tua ſigna reliqui?
Tu mihi propoſitum: tu mihi ſemper onus.
Quæ decuit: primis ſine crimine luſimus annis:
Nunc teritur noſtris area maior equis.
Tempora cum cauſis annalibus eruta priſcis:
Lapſaq; ſub terras ortaq; ſigna cano.
Venimus ad quartum quo tu celeberrima menſem:
Et uatem & menſem ſcis uenus eſſe tuos.
Mota cytherea leuiter mea tempora myrto
Contigit: & cœptum perfice dixit opus.
Senſimus: & cauſæ ſubito patuere dieꝝ
Dum licet: & ſpirant flamina: nauis eat.
Si qua tamen pars te de faſtis tangere debet
Cæſar: in aprili quod tuearis habes.
Hic ad te magna deſcendit origine menſis:
Et fit adoptiua nobilitate tuus.
Hoc pater iliades quum longum ſcriberet annum
Vidit: & auctores rettulit ille ſuos.
Vtq; fero marti primam dedit ordine ſortem:
Quod ſibi naſcenti proxima cauſa fuit:
Sic uenerem gradibus multis in gente receptam
Alterius uoluit menſis habere locum.
Principiumq; ſui generis: reuolutaq; quærens
Sæcula: cognatos uenit aduſq; deos.
Dardanon electra quis neſcit atlantide natum?
Scilicet electram concubuiſſe ioui.
Huius erichthonius: tros eſt generatus ab illo:
Aſaracum creat hic: aſaracuſq; capyn.
Proximus anchiſes: cum quo commune parentis
Non dedignata eſt nomen habere uenus.
Hinc ſatus æneas pietas ſpectata per ignes:
Sacra patremq; humeris altera ſacra tulit.
Venimus ad felix aliquando nomen iuli:
Vnde domus teucros iulia tangit auos.
Poſthumus hinc: qui q; ſiluis fuit altus in altis:

Siluius in latia gente uocatus erat.
Iſq; latine tibi pater eſt: ſubit alba latinum;
Proximus eſt titulis epitus alba tuis:
Ille dedit captæ repetita uocabula troiæ:
Et tuus eſt idem capete factus auus:
Accipiens regnum poſt hunc thyberinus: ab illo
Dicitur in thuſcæ gurgite merſus aquæ.
Iam tamen agrippam natum remulumq; nepotes
Viderat: in remulum fulmina miſſa ferunt.
Venit auentinus poſt hos: locus unde uocatur
Mons quoq; : poſt illum tradita regna procæ:
Quem ſequitur duri numitor germanus amuli:
Ilia cum lauſo de numitore ſati.
Enſe cadit patrui lauſus: placet ilia marti:
Teq; parit gemino iuncte quirine remo.
Ille ſuos uenerem ſemper martemq; parentes
Dixit: & emeruit uocis habere fidem.
Ne ue ſecuturi poſſent neſcire nepotes:
Tempora dis generis continuata dedit.
Sed ueneris menſem graio ſermone noratum
Auguror : a ſpumis eſt dea dicta maris.
Nec tibi ſit mirũ græco rem nomine dici:
Itala nam tellus græcia maior erat.
Venerat euander plena cum claſſe ſuorũ :
Venerat alcides: graius uterq; genus.
Hoſpes auentinis armentum pauit in herbis
Clauiger : & tanto eſt albula pota deo.
Dux quoq; naritius : teſtes læſtrygones extant:
Et ꝙ adhuc circes nomina littus habet.
Et iam telegoni iam mœnia tyburis udi
Stabant: argolicæ quæ poſuere manus.
Venerat atridæ fatis agitatus haleſus:
A quo ſe dictam terra faliſca putat.
Adiice troianæ ſuaſorem antenora pacis:
Et genet̃ æniden appule daune tuum:
Serus ab iliacis : & poſt antenora flammis
Attulit æneas in loca noſtra deos.
Huius erat ſolemus phrygia comes unus ab ida:
A quo ſulmon s mœnia nomen habent:
Sulmonis gelidi patriæ germanice noſtræ:
Me miſer̃ ſcythico q̃ procul illa ſolo eſt .
Ergo age: tam longas ſed ſupprime muſa querelas
Non tibi ſunt mœſta ſacra canenda lyra.

Quo non liuor adit? sunt qui tibi mensis honorem
Eripuisse uelint: inuideantq; uenus.
Nam: quia uer aperit tunc omnia: densaq; cedit
Frigoris asperitas: fœtaq; terra patet:
Aprilem memorant ab aperto tempore dictum:
Quem uenus iniecta uendicat alma manu.
Illa quidem totum dignissima temperat annum:
Illa tenet nullo regna minora deo.
Iuraq; dat cælo: terræ: & natalibus undis:
Perq; suos initus continet omne genus.
Illa deos omnes (longum est numerare) creauit:
Illa satis causas: arboribusq; dedit.
Illa rudes animos hominum contraxit in unum:
Et docuit iungi cum pare quēq; sua.
Quid gēus oē creat uolucrū nisi blāda uoluptas?
Nec coeant pecudes: si leuis absit amor.
Cum mare trux aries cornu decertat: at idem
Frontem dilectæ lædere parcit ouis.
Deposita sequitur taurus feritate iuuencam:
Quem toti saltus: quem nemus omne tremit:
Vis eadem: lato quodcunq; sub æquore uiuit:
Seruat: & innumeris piscibus implet aquas:
Prima feros habitus homini detraxit: ab illa
Venerunt cultus: multaq; cura solo.
Primus amans carmen uigilarum nocte negata
Dicitur ad clausas concinuisse fores.
Eloquiumq; fuit duram exorare puellam:
Proq; sua causa quisq; disertus erat.
Mille per hanc artes notæ: studioq; placendi
Quæ latuere prius multa reperta ferunt.
Hanc quisq̄ titulo mensis spoliare secundi
Audeat: a nobis sit furor iste procul.
Quid q; ubiq; potens templisq; frequētibus aucta:
Vrbe tamen nostra ius dea maius habet?
Pro troia romane tua uenus arma ferebat:
Quum gemuit teneram cuspide læsa manum.
Cæleste sq; duas troiano iudice uicit:
Ah nolim uictas hoc meminisse deas.
Assaraciq; nurus dicta est: ut scilicet olim
Magnus iuleos cæsar haberet auos.
Nec ueneri tempus: q̄ uer erat aptius ullum:
Vere nitent terræ: uere remissus ager.
Nunc herbæ rupta tellure cacumina tollunt:

Nunc tumido gemmas cortice palmes agit.
Et formosa uenus formoso tempore digna est:
Vtq; solet marti continuata suo est.
Vere monet curuas materna per æquora puppes
Ire:nec hybernas iam timuisse minas.
Rite deam colitis latiæ matresq; nurusq:
Et uos quis uittæ:longaq; uestis abest.
Aurea marmoreo redimicula demite collo:
Nunc alii flores : nunc noua danda rosa est:
Vos quoq; sub uiridi myrto iubet illa lauari.
Causaq; cur iubeat:discite:certa subest.
Littore siccabat rorantes rore capillos.
Viderunt satyri turba proterua deam.
Sensit:& apposita texit sua corpora myrto.
Tuta fuit facto:uosq; referre iubet.
Discite nunc quare fortunæ tura uirili
Detis : eo gelida qui locus humet aqua.
Accipit ille locus posito uelamine cunctas :
Et uitium nudi corpor s omne uidet.
Vt tegat hoc : celetq; uiros : fortuna uirilis
Præstat : & hoc paruo thure rogata facit.
Ne pigeat tritum niueo cum lacte papauer
Sumere & expressis mella liquata fauis.
Cum primum cupido uenus est deducta marito:
Hoc bibit:ex illo tempore nupta fuit.
Illam supplicibus uerbis placate sub illa
Et forma:& mores & bona fama manet.
Roma pudicitia proauoq; tempore lapsa est:
Cumæam ueteres consuluistis anum.
Templa iubet fieri uenen:quibus ordine factis:
Inde uenus uerso numine corda tenet.
Semper ad æneadas placido pulcherrima uultu
Respice:totq; tuas diua tuere nurus.
Dum loquor elatæ metuendus acumine caudæ
Scorp us in uirides præcipitatur aquas.
Nox ubi transierit:cælumq; rubescere primo
Cœperit:& tactæ ror queruntur aues :
Semustamq; facem uigilata nocte uiator
Ponet:& ad solitum rusticus ibit opus :
Pleiades incipient humeros releuare paternos :
Quæ septem dici:sex tamen esse solent:
Seu q; in amplexus sex hinc uenere deoq; :
Nam steropen marti concubuisse ferunt :

Neptunno alcynoen & te formoſa celæno :
Maian & electram taygetamq; ioui .
Septima mortali merope tibi ſiſyphe nupſit.
Pœnitet: & facti ſola pudore latet .
Siue q̄ electra troiæ ſpectare ruinas
Non tulit: ante oculos oppoſuitq; manum.
Ter ſine perpetuo cælum uerſetur in axe :
Ter iungat titan : terq; reſoluat equos :
Protinus inflexo berecinthia tibia cornu
Flabit: & idææ feſta parentis erunt.
Ibunt ſemimares & inania tympana tundent:
Aeraq; tinnitus ære repulſa dabunt.
Ipſa ſedens molli comitum ceruice feretur
Vrbis per medias exululata uias .
Scæna ſonat : ludiq; uocant: ſpectate quirites:
Et fora marte ſuo lit gioſa uacent .
Quærere multa libet : ſed me ſonus æris acuti
Teret: & horrendo lothos adunca ſono.
Da dea: quam ſcite doctas cybeleia neptes
Vidit: & has curæ iuſſit adeſſe meæ.
Randite mandati memores heliconis alumnæ
Gaudeat aſſiduo cur dea magna ſono .
Sic ego: ſic eratho menſis cythereius illi
Ceſſit: q̄ teneri nomen amoris habet.
Reddita ſaturno ſors hæc erat optime regum
A nato ſceptris excutiere tuis.
Ille ſuam metuens (ut quæq; erat edita) prolem
Deuorat : immerſam uiſceribuſq; tenet.
Sæpe rhea queſta eſt: totiens fœcunda: nec unq̄
Mater: & indoluit fertilitate ſua.
Iuppiter ortus erat : pro magno teſte uetuſtas
Creditur: acceptam parce mouere fidem.
Veſte latens ſaxum cæleſti gutture ſedit :
Sic genitor fatis decipiendus erat.
Ardua iandudum reſonat tinnitibus ida:
Tutus ut infanti uagiat ore puer.
Pars manibus clipeos : galeas pars tundit inanes:
Hoc curetes habent : hoc corybantes opus.
Res latuit patrem : priſciq; imitantia facti
Aera deæ comites raucaq; terga mouent.
Cymbala pro galeis : pro ſcutis tympana pulſanti
Tibia dat phrygios ut dedit ante modos.
Deſierat: cœpi cur huic genus acre leonum

Præbeat insolitas ad iuga curua iubas?
Desieram: cœpit: feritas mollita per illam
Creditur: id curru testificata suo est.
At cur turrifera caput est ornata corona?
An primis turres urbibus illa dedit?
Annuit: unde uenit dixi sua membra secandi
Impetus? ut tacui: pieris orsa loqui.
Phryx puer in siluis facie spectabilis altis
Turrigeram casto iunxit amore deam.
Hunc sibi seruari uoluit: & sua templa tueri.
Et dixit: semper puer esse uelis.
Ille fidem iussis dedit: & si mentiar inquit:
Vltima qua fallam sit uenus illa mihi.
Fallit: & in nympha sagaritide desinit esse
Quod fuit: hinc pœnas exigit ira deæ.
Naida uulneribus succidit in arbore factis:
Illa perit: fatum naidos arbor erat.
Hic furit: & credens thalami procumbere tectum:
Et fugit: & cursu dindyma summa petit.
Et modo tolle faces: remoue modo uerbera: clamat.
Sæpe palæstinas iurat adesse deas.
Ille etiam saxo corpus laniauit acuto:
Longaq; in immundo puluere tracta coma est:
Voxq; fuit: meruimeritas do sanguine pœnas:
Ah pereant partes quæ nocuere mihi.
Ah pereant dicebat adhuc: onus inguinis aufert:
Nullaq; sunt subito signa relicta uiri.
Venit in exemplum furor hic: mollesq; ministri
Cædunt iactatis uilia membra comis.
Talibus aoniæ facunda uoce camœnæ:
Reddita quæsiti causa furoris erat.
Hoc quoq; dux operis moneas precor unde petita
Venerit: an nostra semper in urbe fuit.
Dindymon: & cybelen: & amœnam fontibus iden
Semper: & iliacas mater amauit opes.
Quum troiam æneas italos portaret in agros:
Est dea sacriferas pene secuta rates.
Sed nondum fatis latio sua numina posci
Senserat: assuetis constitetatq; locis.
Post: ut roma potens opibus iam sæcula quinq;
Vidit: & e domito sustulit orbe caput:
Carminis euboici fatalia signa sacerdos
Inspicit: inspectum tale fuisse ferunt.

Mater abeſt: matrem iubeo romane requiras.
Quum ueniet: caſta eſt accipienda manu.
Obſcuræ ſortis patres ambagibus errant.
Quæ ue parens abſit: quo ue petenda loco.
Conſulitur pæan: diuumq; accerſite matrem
Inquit: in idæo eſt inuenienda iugo.
Mittuntur proceres phrygiæ tunc ſceptra tenebat
Attalus: auſoniis rem negat ille uiris.
Mira canã: longo tremuit cum murmure tellus:
Et ſic eſt adytis diua locuta ſuis.
Ipſa peti uolui: nec ſit mora: mitte uolentem:
Dignus roma locus quo deus omnis eat.
Ille ſoni terore pauens: proficiſcere dixit:
Noſtra eris: in phrygios roma refertur auos.
Protinus innumeræ cædunt pineta ſecures:
Illa quibus fugiens phryx pius uſus erat.
Mille manus coeunt: & picta colonbus uſtis
Cæleſtum matrem concaua puppis habet.
Illa ſui per aquas fertur tutiſſima nati:
Longaq; phryxeæ ſtagna ſororis adit.
Rheteumq; capax ſigæaq; littora tranſit:
Et tenedon ueteres ericionis opes.
Cyclades excipiunt: leſbo poſt terga relicta
Quaq; cariſteis frangitur unda uadis.
Tranſit & icareum: lapſas ubi perdidit alas
Icarus: & uaſtæ nomina fecit aquæ.
Tunc leua creten: dextra pelopeidas undas
Deſerit: & ueneri ſacra cythera petit.
Hinc mare trinacrium candens ubi tingere ferrum
Brontes: & ſteropes: agmonideſq; ſolent.
Aequoraq; afra legit: ſardoaq; regna ſiniſtris
Proſpicit a remis: auſoniamq; tenet.
Hoſtia contigerat: qua ſe tyberinus in altum
Diuidit: & campo liberiore natat.
Omnis eques: mixtaq; grauis cum plebe ſenatus
Obuius ad thuſci fluminis ora uenit.
Procedunt pariter matres: natiq; uiriq;:
Quæq; colunt ſanctos uirginitate focos.
Sedula fune uiri contento brachia laſſant:
Vix ſubit aduerſas hoſpita nauis aquas.
Sicca diu fuerat tellus: ſitis uſſerat herbas:
Sedit limoſo feſſa carina uado.
Quiſquis adeſt operi pluſq̃ pro parte laborat:

Adiuuat & fortes uoce ſonante manus.
Illa uelut medio ſtabilis ſedet inſula ponto:
Attoniti monſtro ſtantq; pauentq; uiri.
Claudia quinta genus clauſo referebat ab alto:
Nec facies impar nobilitate fuit.
Caſta quidem: ſed non & credita: rumor iniquus
Læſerat: & falſi criminis acta rea eſt.
Cultus & ornatos uarie fudiſſe capillos
Obfuit: ad rigidos promptaq; lingua ſenes.
Conſcia mens recti famæ mendacia ridet:
Sed nos in uitium credula turba ſumus.
Hæc ubi caſtaq; proceſſit ab agmine matrum:
Et manibus puram fluminis hauſit aquam:
Ter caput irrorat: ter tollit ad æthera palmas:
Quicunq; aſpiciunt mente carere putant.
Summiſſoq; genu: uultus in imagine diuæ
Figit: & hos egit crine iacente ſonos.
Supplicis alma tuæ genitrix fœcunda deoq;
Accipe ſub certa conditione preces.
Caſta negor: ſi tu damnas meruiſſe fatebor:
Morte luam pœnas: iudice uicta dea.
Sed ſi crimen abeſt: tu noſtræ pignora uitæ
Re dabis: & caſtas caſta ſequere manus.
Dixit: & exiguo funem conamine traxit.
Mira: ſed & ſcæna teſtificata loquar.
Mota dea eſt: ſequiturq; ducem: laudatq; ſequẽdo.
Index lætitiæ fertur ad aſtra ſonus.
Fluminis ad flexum ueniunt: tyberina priores
Atria dixerunt: unde ſiniſter abit.
Nox erat: & querno religant in ſtipite funem.
Dantq; leui ſomno corpora functa cibo.
Lux erat: & querno ſoluunt a ſtipite funem.
Ante tamen poſito tura dedere foco.
Ante coronarunt puppem: ſine labe iuuencam
Mactarunt operiq; coniugiq; rudem.
Eſt locus: in tyberim quo lubricus influit almo:
Et nomen magno perdit in amne minor.
Illic purpurea canus cum ueſte ſacerdos
Almonis dominam ſacraq; lauit aquis.
Exululant comites: furioſaq; tibia flatur:
Et feriunt molles taurea terga manus.
Claudia præcedit læto celeberrima uultu:
Credita uix tandem teſte pudica dea.

Ipsa sedens plaustro: porta est inuncta capena:
Sparguntur iunctæ flore recente boues.
Nasica accepit: templi non perstitit auctor.
Augustus nunc est: ante metellus erat.
Substitit hic erato: mora fit: sic cætera quæro.
Dic inq̄ parua cur stipe quærat opes?
Contulit æs populus: de quo delubra metellus
Fecit ait: dandæ mos stipis inde manet.
Cur uicibus factis ineunt conuiuia quæro?
Tunc magis indictas concelebrantq; dapes.
Quod bene mutarit sedem berecynthia dixit:
Captant mutatis sedibus omen idem.
Institeram: quare primi megalesia ludi
Vrbe forent nostra. tum dea sensit enim
Illa deos inquit peperit: cessere parenti:
Principiumq; dati mater honoris habet.
Cur igitur gallos: qui se excidere uocamus:
Quum tantum a phrygia gallica distat humus?
Inter ait uiridem cybelen: altasq; celænas
Amnis it insana nomine gallus aqua.
Qui bibit inde furit: procul hinc discedite: quis est
Cura bonæ mentis: qui bibit inde furit.
Non pudet herbosum dixi posuisse moretum
In dominæ mensis: an sua causa subest?
Lacte mero ueteres usi narrantur in herbis:
Sponte sua si quas terra ferebat: ait.
Candidus elixæ miscetur caseus herbæ:
Cognoscat priscos ut dea prisca cibos.
Postera cum cælo motis pallantias astris
Fulserit: & niueos luna leuarit equos:
Qui dicit: quondam sacrata est colle quirini
Hac fortuna die publica: uerus erit.
Tertia lux (memini) udis erit: ac mihi quidam
Spectanti senior contiguusq; loco.
Hæc ait illa dies libycis qua cæsar in oris
Perfida magnanimi contudit arma iubæ.
Dux mihi cæsar erat: sub quo meruisse tribunus
Glorior: officio præfuit ille meo.
Hanc ego militia sedem: tu pace parasti
Inter bisquinos usus honore uiros.
Plura locuturi subito subducimur imbre.
Pendula cælestes libra mouebat aquas.
Ante tamen q̄ summa dies spectacula sistat:

Ensifer orion æquore mersus erit.
Proxima uictricem quum romam inspexerit eos:
Et dederit phœbo stella fugata locum:
Circus erit pompa celeber: numeroq; deor:
Primaq; uentosis palma petetur equis.
Huic cereris ludi non est opus indice causa:
Sponte deæ munus promeritumq; patet.
Panis erat primis uirides mortalibus herbæ:
Quas tellus nullo solicitante dabat.
Et modo carpebant uiuax e cespite gramen:
Nunc epulæ tenera fronde cacumen erant.
Postmodo glãs nata est: bene erat iã glãde reperta:
Duraq; magnificas quercus habebat opes:
Prima ceres homine ad meliora alimenta uocato:
Mutauit glandes utiliore cibo.
Illa iugo tauros collum præbere coegit:
Tunc primum soles eruta uidit humus.
Aes erat in precio: chalybis iam massa placebat:
Eheu perpetuo debuit illa tegi.
Pace ceres læta est: & uos orate coloni
Perpetuam pacem pacificumq; ducem.
Farra deæ micaq; licet salientis honorem
Detis: & in ueteres turea grana focos:
Et si tura aberunt: unctas accendite thædas.
Parua bonæ cereri: sint modo casta: placent.
A boue succincti cultros remouete sinistri.
Bos aret: ignauam sacrificate suem.
Apta iugo ceruix: & non ferienda securi:
Viuat: & in dura sæpe laboret humo.
Exigit ipse locus raptus ut uirginis edam:
Plura recognoscens: pauca docendus eris.
Terra tribus scopulis uastum procurrit in æquor
Trinacris a positu nomen adepta loci:
Grata domus cereri: multas ea possidet urbes:
In quibus est culto fertilis ætna solo.
Frigida cælestum matres aretusa uocarat:
Venerat ad sacras & dea flaua dapes.
Filia: consuetis ut erat comitata puellis:
Errabat nudo per sua prata pede.
Valle sub umbrosa locus est aspergine multa
Humidus: ex alto desilientis aquæ.
Tot fuerant illic: quot habet natura colores:
Pictaq; dissimili flore nitebat humus.

Quẽ ſimul aſpexit: comites accedite dixit:
Et mecũ plenos flore referte ſinus.
Præda puellares animos delectat inanis:
Et non ſentitur ſedulitate labor.
Hæc implet lento calathos e uimine nexos:
Hæc gremium: laxos degrauat illa ſinus.
Illa legit calthas: huic ſunt uiolaria curæ:
Illa papauereas ſubſecat ungue comas:
Has hiacynthe tenes: illas amarante moraris:
Pars thyma: pars rorem: pars meleloton amant:
Plurima lecta roſa eſt: ſunt & ſine nomine flores.
Ipſa crocos tenues: liliaq; alba legit.
Carpendi ſtudio paulatim longius itur:
Et dominam caſu nulla ſecuta comes.
Hanc uidet: & uiſam patruus uelociter aufert:
Regnaq; cæruleis in ſua portat equis.
Illa quidem clamabat: io cariſſima mater
Auferor: ipſa ſinus abſciderat q; ſuos.
Panditur interea dicti uia: nanq; diurnum
Lumen inaſſueti uix patiuntur equi.
At chorus æqualis cumulatis flore caniſtris:
Perſephone clamat ad tua dona ueni.
Vt clamata filet: montes ululatibus implent:
Et feriunt mœſta pectora nuda manu.
Attonita eſt plangore ceres: modo uenerat ætnam
Nec mora me miſeram filia dixit ubi es?
Mentis inops rapitur: ut quas audire ſolemus:
Threicias fuſis mænadas ire comis.
Vt uitulo mugit ſua mater ab ubere rapto:
Et quærit fœtus per nemus omne ſuos:
Sic dea non retinet gemitus: & concita curſu
Fertur: & e campis incipit ætna tuis.
Inde puellaris nacta eſt ueſtigia plantæ:
Et preſſam noto pondere uidit humum.
Forſitan illa dies erroris ſumma fuiſſet:
Si non turbaſſent ſigna reperta ſues.
Iamq; leontinos: amœnaq; flumina curſu
Præterit: & ripas herbifer aci tuas.
Præterit & cyanen & fontes lenis anapi:
Et te uorticibus non adeunde gela.
Liquerat orthygiam: magaraaq; pantagiamq;:
Quaq; ſimethias accipit æquor aquas.
Antraq; cyclopum poſitis exuſta caminis:

Quiq; locus curuæ nomina falcis habet.
Hieraq;:& didymen : agrigentaq; tauromenumq; :
Sacroyxq; melam paſcua læta boum.
Hinc camerinam adit tapſonq;:& oloria tempe:
Quaq; iacet zephyro ſemper apertus eryx.
Iamq; peloriadē lilybæa : iamq; pachynnon:
Luſtrauit terræ cornua prima ſuæ.
Quacunq; ingreditur:miſeris loca cuncta querelis
Implet : ut amiſſum quum gemit ales iuyn
Perq; uices modo perſephone : modo filia clamat :
Clamat:& alternis nomen utrūq; ciet.
Vnaq;: paſtorem uidiſſet in arua colentem
Vox erat:hac greſſus ecqua puella tulit?
Iam color unus ineſt rebus : tenebriſq; teguntur
Omnia:iam uigiles conticuere canes.
Alta iacet uaſti ſuperora typhoeos ætnæ:
Cuius anhelatis ignibus ardet humus.
Illic accendit geminas pro lampade pinus :
Hinc ceres ſacris nunc quoq; thæda datur.
Eſt ſpecus exeſi ſtructura pumicis aſper
Non homini facilis:non adeunda feræ:
Quo ſimulac uenit : frenatos curribus angues
Iunxit : & æquoreas ſicca peterrat aquas.
Effugit ad ſyrtis & te zanclæa charybdis
Et uos niſæi naufraga monſtra canes:
Adriacumq; patens late bimaremq; corinthon:
Sic uenit ad portus attica terra tuos.
Hic primum ſedit gelido mœſtiſſima ſaxo :
Illud cecropidæ nunc quoq; triſte uocant.
Sub ioue durauit multis immota diebus
Et lunæ patiens & pluuialis aquæ.
Sors ſua cuiq; loco eſt qui nunc cerealis eleuſis
Dicitur:hic celei rura fuere ſenis.
Ille domum glandes:excuſſaq; mora rubetis
Portat:& arſuris arida ligna focis.
Filia parua duas redigebat monte capellas:
Et tener in cunis filius æger erat.
Mater ait uirgo mota eſt dea nomine matris
Quid facis inſolitis incomitata locis?
Perſtitit & ſenior q̄uis onus urget : & orat
Vt ſubeat tecta quantulacunq; caſæ.
Illa negat:ſimularat anum:mitraq; capillos
Preſſerat:inſtanti talia dicta refert.

Soſpes eas: ſemperq; parens . mihi filia rapta eſt:
Heu melior q̃lo ſors tua ſorte mea eſt.
Dixit: & ut lachrymæ (neq; enī lachrymare deor& ẽ)
Decidit in tepidos lucida gutta ſinus.
Flent pariter molles animis uirgoq; ſenexq;:
Equibus hæc iuſti uerba fuere ſenis.
Sit tibi: quam raptam quereris: ſit filia ſoſpes.
Surge: nec exiguæ deſpice tecta caſæ.
Cui dea ſic inquit: ſciſti qua cogere poſſes:
Seq; leuat ſaxo: ſubſequiturq; ſenem.
Dux comiti narrat q̃ ſit ſibi filius æger.
Nec capiat ſomnos: inuigiletq; malis.
Illa ſoporifer& paruos initura penates
Colligit agreſti lene papauer humo;
Dum legit oblito fertur guſtaſſe palato.
Longamq; imprudens exoluiſſe famem;
Quæ quia principio poſuit ieiunia noctis:
Tempus habent cœnæ ſydera uiſa ſibi.
Limen ut intrauit: luctus uidet omnia plena
Iam ſpes in puero nulla ſalutis erat:
Matre ſalutata: mater menalina uocatur.
Iungere dignata eſt os puerile ſuo.
Pallor abit: ſubitaſq; uident in corpore uires:
Tantus cæleſti uenit ab ore uigor.
Tota domus læta eſt hæc eſt materq; paterq;
Nataq;: tres illi tota fuere domus.
Mox epulas ponunt: liquefacta coagula lacte
Pomaq; & in cæris aurea mella ſuis.
Abſtinet alma ceres: ſomniq; papauera cauſam
Dat tibi cum tepido lacte bibenda puer.
Noctis erat medium placidiq; ſilentia ſomni:
Triptolemum gremio ſuſtulit illa ſuo.
Terq; manu permulſit eum uel carmina dixit:
Carmina mortali non referenda ſono.
Inq; foco corpus pueri uiuente fauilla
Obruit humanum purget ut ignis onus.
Excutitur ſomno ſtulte pia mater: & am ns
Quid facis exclamat? membraq; ab igne rapit.
Cui dea: dum non es dixit ſcelerata: fuiſti.
Irita materno ſũt mea dona metu.
Iſte quidem mortalis erit: ſed primus arabit
Et ſeret: & culta præmia tollet humo.
Dixit: & egrediens nubem trahit: inq; dracones

Transit: & alifero tollitur axe ceres.
Sunion expositum: pirhæaq; tuta recessu
Linquit: & in dextrum qua iacet ora latus.
Hinc init ægæum: quo cycladas aspicit omnes:
Ioniumq; capax: icariumq; legit.
Perq; urbes asiæ longum petit hellespontum:
Diuersumq; locis alta pererrat iter.
Nam modo turilegos arabas: modo despicit indos:
Hinc libys: hinc meroe siccaq; terra subest.
Nūc adit hesperios rhenum: rhodanumq;: padūq;:
Teq; future parens tybri potentis aquæ.
Quo feror? immensum est: erratas dicere terras:
Prætentus ceres nullus in orbe locus.
Errat: & in cælo: liquidiq; immunia ponti
Alloquitur gelido proxima signa polo.
Parthaonides stellæ (nanq; omnia nosse potestis:
Aequoreas nunq; quum subeatis aquas)
Persephonen natam miseræ monstrate parenti.
Dixerat. huic helice talia uerba refert.
Crimine nox uacua est: solem de uirgine rapta
Consule: qui late facta diurna uidet.
Sol aditus: quam quæris aitine uana labores
Nupta iouis fratri tertia regna tenet.
Questa diu secum: sic est aflata tonantem.
Maximaq; in uultu signa dolentis erant.
Si memor es de quo mihi sit proserpina nata:
Dimidium curæ debet habere tuæ.
Orbe pererrato: sola est iniuria facti
Cognita commissi præmia raptor habet.
Ac neq; persephone digna est prædone marito:
Nec gener hoc nobis more parandus erat.
Quid grauius uictore gyge captiua tulissem?
Quam nunc te cæli sceptra tenere tuli?
Veq; impune ferat: nos hæc patiemur inultæ.
Reddat: & emendet facta priora nouis.
Iuppiter hanc lenit: factumq; excusat amore:
Nec gener est nobis ille pudendus ait.
Non ego nobilior: posita est mihi regia cælo.
Possidet alter aquas: alter inane chaos.
Sed si forte tibi non est mutabile pectus:
Statq; semel iuncti rumpere uincla tori.
Hoc quoq; tentemus: fiquidem ieiuna remansit:
Si minus: inferni coniugis uxor erit.

Tartara iussus adit sumptis caduciferalis:
Speq; redit citius: iussaq; certa refert.
Rapta tribus dixit soluit ieiunia granis:
Punica quæ lento cortice poma tegunt.
Non secus idoluit q̄ si modo rapta fuisset
Mœsta parens: longa uixq; refecta mora est.
Atq; ita nec nobis cælum ē habitabile dixit:
Tartarea recipi me quoq; ualle iube.
Et factura fuit: pactus nisi iuppiter esset:
Bis tribus ut cælo mensibus illa foret.
Tunc demum uultumq; ceres: animumq; recepit:
Imposuitq; suæ spicea serta comæ.
Largaq; puenit cessatis messis in aruis:
Et uix congestas area cepit opes.
Alba decet cererem uestis: cerealibus albas
Sumite: nunc pulli uelleris usus abest.
Occupat aprilis idus cognomine uictor
Iuppiter: hac illi sunt data templa die.
Hac quoq; (ni fallor) populo dignissima nostro
Atria libertas cœpit habere sua.
Luce secutura tutos pete nauita portus:
Ventus ab occasu grandine mixtus erit.
Sit licet: & fuerit: tamen hac mutinensia cæsar
Grandine militia contudit arma sua.
Tertia post ueneris quum lux surrexerit idus:
Pontifices forda sacra litate boue.
Forda ferens bos est: fœcundaq; dicta ferendo.
Hinc etiam fœtus nomen habere putant.
Nūc grauidū pecus est: grauidæ quoq; semīa terræ:
Telluri plenæ uictima plena datur.
Pars cadit arce iouis: tendenas curia uaccas
Accipit: & largo sparsa cruore madet.
Ast ubi uisceribus uitulos rapuere ministri:
Sectaq; fumosis exta dedere focis:
Igne cremat uitulos quæ natu maxima uirgo est
Luce palis populos purget ut ille cinis.
Rege numa fructu non respondente labori:
Irita decepti uota colentis erant.
Nam modo siccus erat gelidis aquilonibus annus:
Nunc ager assidua luxuriabat aqua.
Sæpe ceres primis dominum fallebat in herbis:
Et leuis obsesso stabat auena solo.
Et pecus ante diem partus edebat acerbos:

Agnaq; naſcendo ſæpe necabat ouem.
Silua uetus nullaq; die uiolata ſecuri
Erabat mænalio ſacra relicta deo.
Ille dabat tacitis animo reſponſa quieto
Noctibus: hic geminas rex numa mactat oues;
Prima cadit fauno: leni cadit altera ſomno:
Sternitur in duro uellus utrunq; ſolo.
Bis caput intonſum fontana ſpargitur unda:
Bis ſua faginea tempora fronde tegit.
Vſus abeſt ueneris: nec fas animalia menſis
Ponere: nec digitis annulus ullus ineſt.
Veſper ubi eſt tectus: ſupra noua uellera corpus
Ponit: adorato per ſua uerba deo.
Interea placidam redimita papauera frontem
Nox uenit: & ſecum ſomnia nigra trahit.
Faunus adeſt: ouiumq; premens pede uellera duro
Edidit a dextro talia uerba toro.
Morte boum tibi rex tellus placanda duarū:
Detq; ſacris animas una iuuenca duas.
Excutitur terore quies: numa uiſa reſoluit:
Et ſecum ambages: cæcaq; iuſſa refert.
Expedit errantem nemori gratiſſima coniunx:
Et dixit: grauidæ poſceris exta bouis.
Exta bouis grauidæ dantur: fœcundior annus
Prouenit: & fructum terra pecuſq; ferunt.
Hanc quondam cytherea diem properantius ire
Iuſſit: & admiſſos præcipitauit equos:
Vt titulum imperii q̄primum luce ſequenti
Auguſto iuueni p̄ſpera bella darent.
Sed iam præteritas quartus tibi lucifer idus
Reſpicit: hac hyades dorida nocte tenent.
Tertia poſt hyadas quum lux erit orta remotas:
Carcere partitos circus habebit equos.
Cur igitur miſſæ iunctis ardentia tædis
Terga ferant uulpes: cauſa docenda mihi eſt.
Frigida carſeolis nec oliuis apta ferendis
Terra: ſed ad ſegetes ingenioſus ager.
Hac ego peligno natalia rura petebam
Parua: ſed aſſiduis obuia ſemper aquis.
Hoſpitis antiqui ſolitas intrauimus ædes:
Dempſerat emeritis iam iuga phœbus equis.
Is mihi multa quidem ſed & hæc narrare ſolebat:
Vnde meum præſens inſtrueretur opus.

Hoc ait in campo: campumq; ostendit: habebat
Rus breue cum duro parca colona uiro.
Ille suam peragebat humum: siue usus aratri
Seu curuæ falcis: siue bidentis erat.
Hæc modo uerrebat raro tibicine pratum:
Nunc matris plumis oua fouenda dabat.
Aut uirides maluas: aut fungos colligit albos:
Aut humilem grato calfacit igne focum.
Et tamen assiduis exercet brachia telis:
Aduersusq; minas frigoris arma parat.
Filius huius erat primo lasciuus in æuo:
Addideratq; annos ad duo lustra duos.
Is capit extremi uulpem in conualle salicti:
Abstulerat multas illa cohortis aues.
Captiuam stipula fœnoq; inuoluit & ignes
Admouet: urentes effugit illa manus.
Qua fugit: incendit uestitos messibus agros:
Dãnosis uires ignibus aura dabat.
Facti abit: monumenta manent: nã dicere certam
Nunc quoq; lex uulpem carseolana uetat.
Vtq; luat pœnas genus hoc cerealibus ardet:
Quoq; modo segetes perdidit: illa perit.
Proxima cum ueniet terras usura patentes
Memnonis in roseis luthea mater equis:
De duce lanigeri pecoris qui perdidit hellen
Sol abit: egresso uictima maior adest.
Vacca sit an taurus non est cognoscere promptum:
Pars prior apparet: posteriora latent.
Seu tamen est taurus siue hoc est fœmina signum:
Iunone inuita munus amoris habet.
Nox abit: oriturq; aurora: palilia poscor.
Non poscor frustra: si fauet alma pales.
Alma pales faueas pastoꝝ sacra canenti:
Prosequor officio si tua facta meo.
Certe ego de ustulo cinerem stipulamq; fabalem
Sæpe tuli plena februa tosta manu.
Certe ego transilii positas ter in ordine flammas:
Vdaq; rorales laurea misit aquas.
Mota dea est: operiq; fauet: naualibus exit
Puppis: habent uentos iam mea uela suos.
Ipse uirginea populus suffimen ab ara.
Vesta dabit: uestæ munere purus eris.
Sanguis equi suffimen erit: uituliq; fauilla

Tertia res duræ culmen inane fabæ.
Pastor oues saturas ad prima crepuscula lustret:
Vnda prius spargat: uirgaq; uerrat humum.
Frondibus & fixis decorentur ouilia ramis:
Et tegat ornatas longa corona fores.
Cærulei fiant puro de sulphure fumi:
Tectaq; fumanti sulphure balet ouis:
Vre mares oleas tædamq; herbasq; sabinas:
Et crepet in mediis laurus adusta focis.
Libaq; de milio milium fiscella sequatur.
Rustica præcipue est hoc dea læta cibo.
Adde dapes mulctrāq; suas dapibusq; refectis
Siluicolam tepido lacte precare palem.
Consule dic patiter pecori pecorisq; magistris:
Effugiat stabulis noxa repulsa meis.
Siue sacra paui: sedi ue sub arbore sacra:
Pabulaq; in bustis inscia carpsit ouis:
Seu nemus intrauit uetitum: nostris ue fugatæ
Sunt oculis nymphæ: semicaperq; deus:
Si mea falx ramo lucum spoliauit opaco:
Vnde data est ægre fascina frondis oui:
Da ueniam culpæ: nec dum degrandinat: obsit
Agresti fauno suppositisse pecus.
Nec noceat turbasse lacus ignoscite nymphæ
Mota quod obscuras ungula fecit aquas.
Tu dea pro nobis fontes: fontanaq; placas
Numina: tu sparsos per nemus omne deos:
Nec dryades: nec nos uideamus labra dianæ:
Nec faunum medio cum premit arua die.
Pelle procul morbos: ualeant homineśq; gregesq;:
Et ualeant uigiles, puida turba canes.
Ne ue minus multo redigam q̄ mane fuerunt:
Ne ue gemam referens uellera rapta lupo.
Absit iniqua fames: herbæ: frondesq; superstint:
Quæq; lauent artus: quæq; bibantur aquæ.
Vbera plena premam: referat mihi caseus æra.
Dentq; uiam liquido uimina rara sero.
Sitq; salax aries: conceptaq; semina coniunx
Reddat: & in stabulis multa sit agna meis.
Lanaq; pueniat nullas læsura puellas
Mollis: & ad teneras q̄libet apta manus.
Quæ precor eueniant: & nos faciamus ad annum
Pastor, dominæ grandia liba pali.

His dea placanda est: hæc tu conuersus ad ortus
Dic quater: & uiuo perlue rore manus.
Dum licet apposita ueluti cratera camela
Lac niueum potes purpureamq; sapam.
Moxq; per ardentes stipulæ crepitantis aceruos
Traicias celeri strenua membra pede.
Expositus mos est: moris mihi restat origo.
Turba facit dubium: cœptaq; nostra tenet.
Omnia purgat edax ignis: uitiumq; metallis
Excoquit: iccirco cum duce purgat oues.
An quia cunctaq; contraria semina rerum
Sunt duo: discordes ignis & unda dei:
Iunxerunt elementa patres: aptumq; putarunt
Ignibus: & sparsa tangere corpus aqua.
An q; in his uitæ causa est: hæc perdidit exul:
His noua fit coniunx: hæc duo magna putant.
Vix equidem credo: sunt qui phaethonta referri
Credant: & nimias deucalionis aquas.
Pars quoq; cum saxis pastores saxa ferebant:
Scintillam subito prosiluisse ferunt.
Prima quidem perit: stipulis excepta secunda est.
Hoc argumentum flamma palilis habet.
An magis hunc morem pietas æneia fecit:
Innocuum uicto cui dedit ignis iter?
Hoc tamen est uero ꝓpius: cum condita roma est
Transferri iussos in noua tecta lares:
Mutantesq; domum tectis agrestibus ignem:
Et cessaturæ suppositisse casæ.
Per flammas saluisse pecus: saluisse colonos:
Quod fit natali nunc quoq; roma tuo.
Ipse locum casus uati facit: urbis origo
Venit: ades factis magne quirine tuis.
Iã luerat pœnas frater numitoris: & omne
Pastoꝝ gemino sub duce uulgus erat.
Contrahere agrestes: & mœnia ponere utriq;
Conuenit: ambigitur mœnia ponat uter.
Non opus est dixit certamine romulus ullo.
Magna fides auium est: experiamur aues.
Res placet: alter init nemorosi saxa palati:
Alter auentinum mane cacumen init.
Sex remus hic uolucres: bis sex uidet ordine frater.
Statur: & arbitrium romulus urbis habet.
Apta dies legitur: quæ mœnia signat aratro:

Sacra pales aderat: inde mouetur opus.
Fossa fit ad solidum: fruges iaciuntur in ima:
Et de uicino terra petita solo.
Fossa repletur humo: terræq; imponitur ara:
Et nouus accenso funditur igne rogus.
Inde premens stiuâ signauit mœnia sulco.
Alba iugum niueo cum boue uacca tulit.
Vox fuit hæc regis condentis iuppiter urbem
Et genitor mauors: uestaq; mater ades.
Quosq; pium est adhibere deos aduertite cuncti:
Auspicibus uobis hoc mihi surgat opus.
Longa sit huic aetas: dominaq; potentia terræ:
Sintq; sub hac omens occiduusq; dies.
Ille precabatur: tonitru dedit omina leuo
Iuppiter: & leuo fulmina missa polo.
Augurio laeti iaciunt fundamina ciues:
Et nouus exiguo tempore murus erat.
Hoc celer urget opus: quê romulus ipse uocarat:
Sintq; celer curæ dixerat ista tuæ.
Ne ue quis aut muros: aut factam uomere fossam
Transeat: audentem talia dede neci.
Quod remus ignorans humiles contemnere muros
Cœpit: & his populus dicere tutus erit?
Nec mora transiluit: retro celer occupat ausum:
Ille premit duram sanguinolentus humum.
Hæc ubi rex didicit: lachrymas introrsus abortas
Deuorat: & clausum pectore uulnus habet.
Flere palam non uult: exemplaq; fortia seruat.
Sicq; meos muros transeat hostis ait.
Dat tamen exequias: nec iam suspendere fletum
Sustinet: & pietas dissimulata patet.
Oscula q; applicuit posito suprema pheretro:
Atq; ait inuito frater adempte uale.
Arsuros q; artus unxit: fecere quod ille
Faustulus: & mœstas acca soluta comas.
Tunc iuuenes nondum facti fleuere quirites:
Vltima plorato subdita flamma rogo est.
Vrbs oritur quis tunc hoc illi credere posset
Victorem terris impositura pedem.
Cuncta regas: & sis sub magno cæsare semper:
Sæpe etiam plures nominis huius habe.
Et quotiens steteris domito sublimis in orbe:
Omnia sint humeris inferiora tuis.

Dicta pales nobis: idem uinalia dicam:
Vna tamen media est inter utrunq; dies.
Numina uulgares ueneris celebrate puellæ
Multa ꝓfessæ quæstibus apta uenus.
Poscite turpe dato formam: populiq; fauorem:
Poscite blandicias dignaq; uerba ioco.
Cũq; sua dominæ date grata sisimbria myrto:
Textaq; composita iuncea uincla rosa.
Templa frequentari collinæ ꝓxima portæ
Nunc decet: a siculo nomina colle tenet.
Vtq; syracusas aretusidas abstulit armis
Claudius: & bello te quoq; cepit eryx.
Carmine iuuacis uenus est translata sibyllæ:
Inq; suæ stirpis maluit urbe coli.
Cur igitur festum ueneris uinalia dicant
Quæritis: & quare sit iouis ista dies.
Turnus an æneas latiæ gener esset amatæ
Bellum erat: etrusças turnus adorat opes.
Clarus erat sumptisq; ferox mezentius armis:
Et uel equo magnus uel pede maior erat.
Quem rutulus turnusq; suis ascisçere tetant
Partibus: hæc contra dux quoq; thuscus ait.
Stat mihi non paruo uirtus mea: uulnera testor
Armaq; quæ sparsi sanguine sæpe meo.
Qui petis auxilium non grandia diuide mecum
Præmia de lacubus ꝓxima musta tuis.
Nulla mora ẽ operi: uestrũ est dare: uicere nostrũ.
Quam uelit æneas ista negata mihi.
Annuerant rutuli: mezentius induit arma:
Induit æneas: alloquiturq; iouem.
Hostica tyrrheno uota est uindemia regi:
Iuppiter e latio palmite musta feres.
Vota ualent meliora: cadit mezentius ingens.
Atq; indignanti pectore plangit humum.
Venerat autumnus calcatis sordidus uuis:
Redduntur merito debita uina ioui.
Dicta dies hinc est uinalia: iuppiter illa
Vendicat: & festis gaudet inesse suis.
Sex ubi: quæ restant luces: aprilis habebit:
In medio cursu tempora ueris erunt.
Et frustra pecudem quæres athamantidos helles:
Signaq; dant imbres: exoriturq; canis.
Hac mihi nomento romam cum luce reditem:

Obstitit in media candida turba uia.
Flamen in antiquæ lucum rubiginis ibat
Exta canis flammis exta daturus ouis.
Protinus accessi: ritus ne nescius essem.
Edidit hæc flamē uerba quirine tuus.
Aspera rubigo parcas cerealibus herbis:
Et tremat in summa lene cacumen humo.
Tu fata syderibus cæli nutrita secundi
Crescere dum fiant falcibus apta sinas.
Vis tua non leuis est: quæ tu frumenta notasti:
Mœstus in amissis illa colonus habet.
Nec uenti tantum cereri nocuere nec hymbres:
Nec sic marmoreo pallet adusta gelu:
Quantum si culmos titan incalfacit udos.
Tunc locus est iræ diua timenda tuæ.
Parce precor: scabrasq; manus a messibus aufer:
Ne ue noce cultis: posse nocere sat est.
Nec teneras segetes: sed duræ amplectere ferrum:
Quodq; potest alios perdere: perde prior.
Vtilius gladios & tela nocentia carpes.
Nil opus est illis: ocia mundus agat.
Sarcula nunc durusq; bidens & uomer aduncus
Ruris opes niteant: inquinet arma situs.
Conatusq; aliquis uagina ducere ferrum
Astrictum longa sentiat esse mora.
At tū ne uiola cererem: semperq; colonus
Absenti possit soluere uota tibi.
Dixerat. a dextra uillis mantile solutis
Cumq; meri patera turis acerra ruit.
Tura focis uinumq; dedit fibrasq; bidentis:
Turpiaq; obscenæ uidimus exta canis.
Tum mihi cur detur sacris noua uictima quæris?
Quæsieram: causam percipe flamen ait.
Est canis (icarium dicunt) quo sydere moto
Tosta siti est tellus: præripiturq; seges.
Pro cane sydereo: canis hic imponitur aræ.
Et quare fiat nil nisi nomen habet.
Cum phrygis assaraci tithonia fratre relicto
Bis tulit īmenso ter iubar orbe suum.
Mille uenit uariis flos; dea nexa coronis.
Scæna ioci morem libertoris habet.
Exit & in maias festum florale calendas:
Tunc repetam: nunc me grandius urget opus.

Aufert ueſta diem : cognati ueſta recepta eſt
Limine: ſic iuſti conſtituere patres .
Phœbus habet partem : ueſtæ pars altera ceſſit :
Quod ſupereſt illis tertius ipſe tenet.
State palatinæ laurus : prætextaq; quercus
Stet : domus æternos tres habet una deos .

PVBLII OVIDII NASONIS FASTORVM LIBER QVINTVS.

QVAERITIS VNDE putem maio data nomina menſi:
Non liquido ſatis eſt cognita cauſa mihi .
Vt ſtat: & incertus qua ſit ſibi neſcit eundum :
Cum uidet ex omni parte uiator iter .
Sic quia poſſe datur diuerſas reddere cauſas:
Quo ferar ignoro: copiaq; ipſa nocet.
Dicite quæ fontes aganippidos hippocrenes
Grata meduſæi ſigna tenetis equi .
Diſſenſere deæ : quaq; polymnia cœpit
Prima: ſilent aliæ : dictaq; mente notant.
Poſt chaos ut primum data ſũt tria corpora mũdo:
Inq; nouas ſpecies omne receſſit opus:
Pondere terra ſuo ſubſedit: & æquora traxit.
At cælum leuitas in loca ſumma tulit.
Sol quoq; cum ſtellis nulla grauitate retentus:
Et uos lunares exiluiſtis equi .
Sed neq; terra diu cælo: neq; cætera phœbo
Sydera cedebant : par erat omnis honor.
Sæpe aliquis ſolio : quod tu ſaturne ſolebas:
Auſus de media plebe ſedere deus .
Et latus oceano quiſq̃ deus aduena iunxit:
Et tethis extremo ſæpe recepta loco eſt :
Donec honor placidoq; decens reuerentia uultu
Corpora legitimis impoſuere toris .
Hinc ſata maieſtas: quæ mundum temperat omnẽ:
Quaq; die partu eſt edita magna fuit .
Nec mora conſedit medio ſublimis olympo
Aurea purpureo conſpicienda ſinu .
Conſedere ſimul pudor & metus . omne uideres
Numen ad hanc uultus oppoſuiſſe ſuos .
Protinus intrauit mentes ſuſpectus honoꝝ

Fit precium dignis : nec ſibi quiſq; placet .
Hic ſtatus in cælo multos permanſit in annos :
Dum ſenior fatis excidit arce deus .
Terra ferox partus immania monſtra gigantes
Edidit auſuros in iouis ire domum.
Mille manus illis dedit: & pro cruribus angues :
Atq; ait in magnos arma mouete deos .
Extruere hi montes ad ſydera ſumma parabant :
Et magnum bello ſollicitare iouem.
Fulmina de cæli iaculatus iuppiter arce
Vertit in auctores pondera uaſta ſuos .
His bene maieſtas armis defenſa deoꝝ
Reſtat: & ex illo tempore culta manet.
Aſſidet inde ioui : iouis eſt fidiſſima cuſtos.
Et præſtat ſine ui ſceptra tenenda ioui.
Venit & in terras : coluerunt romulus illam
Et numa: mox alii tempore quiſq; ſuo.
Illa patres in honore ſuo matreſq; tuetur:
Illa comes pueris uirginibuſq; uenit .
Illa datos faſces commendat eburq; curule:
Illa coronatis alta triumphat equis .
Finierat uoces polymnia. dicta probarunt
Clyoq; & curuæ ſcita thalia lyræ.
Excipit uranie. fecere ſilentia cunctæ.
Et uox audiri nulla niſi illa poteſt.
Magna fuit capitis quondam reuerentia cani:
Inq; ſuo precio ruga ſenilis erat.
Martis opus iuuenes animoſaq; bella gerebant :
Et pro diis aderant in ſtatione ſuis .
Viribus illa minor nec habendis utilis armis
Conſilio patriæ ſæpe ferebat opem.
Nec niſi poſt annos patuit tunc curia ſeros :
Nomen & ætatis mite ſenatus habet.
Iura dabat populo ſenior finitaq; certis
Legibus eſt ætas: unde petatur honos .
Et medius iuuenum non indignantibus ipſis
Ibat: & interior ſi comes unus erat .
Verba quis auderet coram ſene digna rubore
Dicere? cenſuram longa ſenecta dabat .
Romulus hoc uidit : ſelectaq; corpora patres
Dixit: ad hos urbis ſumma relata nouæ eſt.
Hinc ſua maiores tribuiſſe uocabula maio
Tangor : & ætati conſuluiſſe ſuæ.

Et numitor dixiſſe poteſt da romule menſem
Hunc ſenibus : nec auum ſuſtinuiſſe nepos:
Nec leue propoſitum pignus ſucceſſit honoris:
Iunius a iuuenum nomine dictus adeſt.
Tunc ſis neglectos hedera redimita capillos
Prima ſui cœpit calliopea chori.
Duxerat oceanus quondam titanida tethyn:
Qui terram liquidis qua patet ambit aquis.
Hinc ſata pleione cum cælifero atlante
Iungitur(ut fama eſt)pleiadeſq; parit:
Quaꝝ maia ſuas forma ſuperaſſe ſorores
Traditur:& ſummo concubuiſſe ioui.
Hæc enixa iugo cupreſſiferæ cyllenes
Aetherium uolucri qui pede carpit iter.
Arcades hunc ladonq; rapax & mænalus ingens
Rite colunt:luna credita terra prior.
Exul ab arcadia latios euander in agros
Venerat: impoſitos attuleratq; deos.
Hic ubi nunc roma eſt orbis caput: arbor & herbæ
Et paucæ pecudes & caſa rara fuit.
Quo poſtq̄ uentum eſt: conſiſtite præſcia mater.
Nam locus imperii rus erit iſtud ait.
Et matri & uati paret nonacrius heros:
Inq; peregrina conſtitit hoſpes humo.
Sacraq; multa quidem :ſed fauni prima bicornis
Has docuit gentes alipedisq; dei.
Semicaper coleris ſuccinctis faune lupercis:
Colluſtrant celeres uerbera ſecta uias.
At tu materno donaſti nomine menſem
Inuentor curuæ funibus apte fidis.
Nec pietas hæc prima tua eſt.ſeptena putaris
Pleiadum numero fila dediſſe lyræ:
Hæc quoq; deſierat laudata eſt uoce ſororum.
Quid faciam? turbæ pars habet omnis idem.
Gratia pieridum uobis æqualiter adſit.
Nullaq; laudetur plus ue minus ue mihi.
A ioue ſurgat opus :prima mihi nocte uidenda
Stella eſt in cunis officioſa iouis.
Naſcitur oleniæ ſignum pluuiale capellæ:
Illa dati cælum præmia lactis habet.
Nais amalthea cretæa nobilis ida
Dicitur in ſiluis occuluiſſe iouem.
Huic fuit hædorum mater formoſa duorum

Inter dictæos conſpicienda greges.
Cornibus aereis atq; in ſua terga recuruis
Vbere q; nutrix poſſet habere iouis.
Lac dabat illa deo: ſed fregit in arbore cornu:
Truncaq; dimidia parte decoris erat.
Suſtulit hoc nymphe cinxitq; decentibus herbis:
Et plenum pomis ad iouis ora tulit.
Ille ubi res cæli tenuit: ſolioq; paterno
Sedit: & inuicto nil ioue maius erat:
Sydera nutricem nutricis fertile cornu
Fecit: quod dominæ nunc quoq; nomen habet.
Præſtitibus maiæ laribus uidere calendæ
Aram conſtitui: paruaq; ſigna deum.
Ara erat illa quidem cunibus: ſed longa uetuſtas
Deſtruit: & ſaxo longa ſenecta nocet.
Cauſa tamen poſiti fuerat cognominis illis:
Quod præſtant oculis omnia tuta ſuis.
Stant quoq; pro nobis: & præſunt mœnibus urbis:
Et ſunt præſentes: auxiliumq; ferunt.
Et canis ante pedes ſaxo fabricatus eodem
Stabat quæ ſtandi cum lare cauſa fuit?
Seruat uterq; domum: domino quoq; fidus uterq;
Compita grata deo: compita grata cani.
Exagitant & lar & turba diania fures:
Peruigilantq; lares: peruigilantq; canes.
Bina gemellorum quærebam ſigna deorum
Vſibus annoſæ facta caduca moræ:
Mille lares geminumq; ducem qui tradidit illos
Vrbs habet: & uici numina trina colunt.
Quo feror? auguſtus menſis mihi carminis huius
Ius habet: interea diua canenda bona eſt.
Eſt moles natiua loco: res nomina fecit
Appellant ſaxum. pars bona montis ea eſt.
Hic remus inſtiterat fruſtra: quo tempore fratri
Regna palatinæ prima dediſtis aues.
Templa patres illic oculos exoſa uiriles
Leniter accliuo conſtituere iugo.
Dedicat hoc ueteris craſſorum nominis hæres
Virgineo nullum corpore paſſa uirum.
Liuia reſtituit: ne non imitata maritum
Eſſet: & ex omni parte ſecuta uirum.
Poſtera quum roſeam pulſis hyperionis aſtris
In matutinis lampada tollet equis:

Frigidus argeſtis ſummas mulcebit ariſtas:
Candidaq; a capreis uela dabuntur aquis.
At ſimul inducent nocturna crepuſcula noctem:
Pars hyadum toto de grege nulla latet.
Ora micant tauri: ſeptem radiantia flammis:
Nauita quas hyadas graius ab imbre uocat.
Pars bacchum nutriſſe putat: pars credidit eſſe
Tethyos has neptes oceaniq; ſenis.
Nondum ſtabat atlas humeros oneratus olympo:
Quum ſatus eſt forma conſpiciendus hyas.
Hunc ſtirps oceani maturis nixibus æthra
Edidit & nymphas ſed prior ortus hyas:
Dum noua lanugo pauidos formidine ceruos
Teret: & eſt illi præda benigna lepus.
At poſtq̃ uirtus annis adoleuit: in apros
Audet & hirſutas comminus ire feras.
Dumq; petit latebras fœtæ catuloſq; leænæ:
Ipſe fuit libycæ præda cruenta leæ.
Mater hyam: & hyam mœſtæ fleuere ſorores
Ceruicemq; polo ſuppoſiturus atlas.
Victus uterq; parens tamen eſt pietate ſoroꝝ.
Illa dedit cælum: nomina fecit hyas.
Mater ades floꝝ ludis celebrata iocoſis
Diſtuleram partes menſe priore tuas.
Incipis aprili tranſis in tempora maii.
Alter te fugiens quum uenit alter habet.
Quum tua ſint cedantq; tibi confinia menſum:
Conuenit in laudes ille uel ille tuas.
Circus in hunc exit clamataq; palma theatris
Hoc quoq; cum circi munere carmen eat.
Ipſa doce quæ ſcis hominum ſententia fallax
Optima tu proprii nominis auctor eris.
Sic ego: ſic noſtris reſpondit diua rogatis:
Dum loquitur: uernas effa ab ore roſas.
Gloris eram: quæ flora uocor: corrupta latino
Nominis eſt noſtri littera græca ſono.
Gloris eram nymphe campi felicis: ubi audis
Rem fortunatis ante fuiſſe uiris.
Quæ fuerat mihi forma graue eſt narrare modeſte:
Sed geneꝝ matri repperit illa deum.
Ver erat. errabam. zephyrus conſpexit. abibam.
Inſequitur. fugio. fortior ille fuit.
Et dederat fratri boreas ius omne rapinæ.

Ausus erichthea præmia ferre domo.
Vim tamen emendat dando mihi nomina nuptæ:
Inq; meo non est ulla querela toro.
Vere fruor semper: semper nitidissimus annus.
Arbor habet frondes: pabula semper humus.
Est mihi fœcundus dotalibus hortus in agris.
Aura fouet: liquidæ fonte rigantur aquæ.
Hunc meus impleuit generoso flore maritus.
Atq; ait: arbitrium tu dea floris habe.
Sæpe ego digestos uolui numerare colores.
Non potui: numero copia maior erat.
Rosida quum primum foliis excussa pruina est:
Et uariæ radiis intepuere comæ:
Tunc ueniunt pictis incinctæ uestibus horæ:
Inq; leues calathos munera nostra legunt.
Protinus accedunt charites: nectuntq; coronas:
Sertaq; cælestes implicitura comas.
Prima per immensas sparsi noua semina terras.
Huius egens tellus ante coloris erat.
Prima teramneo feci de sanguine florem:
Et manet in folio scripta querela suo.
Tu quoq; nomen habes cultos narcisse per agros
Infelix: & non alter & alter eras.
Quid crocon: aut acin referam: cinaraq; creatum?
De quoq; per me sanguine surgit honor.
Mars quoq; (si nescis) per nostras editus artes:
Iuppiter hoc ut adhuc nesciat usq; precor.
Sancta iouem iuno: nata sine matre minerua:
Officio doluit non eguisse suo.
Ibat ut oceano quereretur facta mariti:
Restitit ad nostras fessa labore fores:
Quam simul aspexi: quid te saturnia dixi
Attulit? exponit quem petit illa locum.
Addidit & causam: uerbis solabar amicis:
Nec inquit uerbis cura leuanda mea est.
Si pater est factus neglecto coniugis usu
Iuppiter: & solus nomen utrunq; tenet:
Cur ego desperem fieri sine coniuge mater?
Et parere intacto: dummodo casta uiro?
Omnia tentabo latis medicamina terris:
Et freta: tartareos excutiamq; sinus.
Vox erat in cursu: uultum dubitantis habebam.
Nescio quid nymphe scire uideris ait.

Ter uolui ꝓmittere opem: ter lingua retenta eſt:
Ira iouis magni cauſa timoris erat.
Fer precor auxilium dixit: celabitur auctor:
Et ſtygiæ nomen teſtificabor aquæ.
Quod petis oleneis inq̃ tibi miſſus ab aruis
Flos dabit: eſt hortis unicus ille meis.
Qui dabat hoc dixit: ſterilem quoq; tange iuuencã:
Mater erit. tetigi. nec mora mater erat.
Protinus hærentem decerpſit pollice florem.
Tangit. & e tacto concipit illa ſinu.
Iamq; grauis thracem & leua propontidos intrat:
Fitq; potens uoti: marſq; creatus erat.
Qui memor accepti per me natalis: habeto
Tu quoq; romulea dixit in urbe locum.
Forſitan in teneris tantum mea regna coronis
Eſſe putas. tangit numen & arua meum.
Si bene floruerint ſegetes: erit area diues.
Si bene floruerit uinea: bacchus erit.
Si bene floruerint oleæ: nitidiſſimus annus:
Poma quoq; euentum temporis huius habent.
Flore ſimul læſo pereunt uiciæq; fabæq;
Et pereunt lentes aduena nile tuæ.
Vina quoq; in magnis operoſe condita cellis
Florent: & nebulæ dolia ſumma tegunt.
Mella meum munus: uolucres ego mella daturas
Ad uiolam: & cytiſos & thima cana uoco.
Nos quoq; idẽ facimus: tunc cum iuuenilibus ânis
Luxuriant animi: corporaq; ipſa urgent.
Talia dicentem tacitus mirabar: at illa
Ius tibi dicendi eſt (ſi qua requiris) ait.
Dic dea: reſpondi: ludos; quæ ſit origo.
Vix bene deſieram: rettulit illa mihi.
Cætera luxuriæ nondum inſtrumenta uigebant:
Aut pecus: aut latam diues habebat humum.
Hinc etiam locuples: hinc ipſa pecunia dicta eſt.
Sed iam de uetito quiſq; parabat opes.
Venerat in morem populi depaſcere ſaltus.
Idq; diu licuit: pœnaq; nulla fuit.
Vindice ſeruabat nullo ſua publica uulgus:
Iamq; in priuato paſcere inertis erat.
Plebis ad ædiles perducta licentia talis
Publicios: animus defuit ante uiris.
Rem populus recipit. mulctam ſubiere nocentes:

Vindicibus laudi publica cura fuit.
Mulcta data est ex parte mihi: magnoq; fauore
Victores ludos instituere nouos.
Parte locant cliui: qui tunc erat ardua rupes:
Vtile nunc iter est: publiciumq; uocant.
Annua crediderat spectacula facta. negauit.
Addidit & dictis altera uerba suis.
Nos quoq; tangit honos: festis gaudemus & aris:
Turbaq; cælestes ambitiosa sumus.
Sæpe deos aliquis peccando fecit iniquos:
Et pro delictis hostia blanda fuit.
Sæpe iouem uidi: quum iam sua mittere uellet
Fulmina: ture dato sustinuisse manum.
At si negligimur: magnis iniuria pœnis
Soluitur: & iustum præterit ira modum:
Respice testiaden flammis absentibus arsit.
Causa est: q̃ phœbes ara sine igne fuit.
Respice tantaliden: eadem dea uela tenebat.
Virgo est: & spretos bis tamen ulta focos.
Hippolyte infelix uelles coluisse dionem:
Quum consternatis diripereris equis.
Longa referre mora est collecta obliuia damnis.
Me quoq; romani præteriere patres.
Quid facerem? per quod fierem manifesta doloris?
Exigerem nostræ qualia damna notæ?
Excidit officium tristi mihi: nulla tuebar
Rura: nec in precio fertilis hortus erat.
Lilia deciderant: uiolas arere uideres:
Filaq; punicei languida facta croci.
Sæpe mihi zephyrus dotes corrumpere noli
Ipsa tuas dixit: dos mihi uilis erat.
Florebant oleæ: uenti nocuere pterui.
Florebant segetes: grandine læsa seges.
In spe uitis erat: cælum nigrescit ab austris:
Et subita frondes decutiuntur aqua.
Nec uolui fieri nec sum crudelis in ira:
Cura repellendi sed mihi nulla fuit.
Conuenere patres: & si bene floreat annus:
Numinibus nostris ānua festa uouent.
Annuimus uotis: consul cum consule ludos
Postumio lenas persoluere mihi.
Quærere conabar quare lasciuia maior
His foret in ludis: liberiorq; iocus.

Sed mihi ſuccurrit numen non eſſe ſeuerũ:
Aptaq; deliciis munera ferre deam.
Tempora ſutilibus pinguntur tecta coronis:
Et latet iniecta ſplendida menſa roſa.
Ebrius incinctis philtra conuiua capillis
Saltat: & imprudens uertitur arte meri.
Ebrius ad durum formoſæ limen amicæ
Cãtat. habent unctæ mollia ſerta comæ.
Nulla coronata peraguntur ſeria fronte:
Nec liquidæ iuncto flore bibuntur aquæ.
Donec eras mixtus nullis acheloe racemis:
Gratia ſumendæ non erat ulla roſæ.
Bacchus amat flores: baccho placuiſſe coronam
Ex ariadnæo ſydere noſſe potes.
Scæna leuis decet hanc. noc eſt (mihi credite) nõ eſt
Illa cothurnatas inter habenda deas.
Turba quidem cur hos celebret meretricia ludos:
Non ex difficili cognita cauſa fuit.
Non eſt de tetricis: non eſt de magna profeſſis.
Vult ſua plebeio ſacra patere choro.
Et monet ætatis ſpecie: dum floreat: uti.
Contemnunt ſpinam quum cecidere roſæ.
Cur tamen: ut dantur ueſtes cerealibus albæ:
Sic eſt ſed cultu uerſicolore decens.
An quia maturis albeſcit menſis ariſtis:
Et color & ſpecies floribus omnis ineſt?
Annuit: & motis flores cecidere capillis:
Decidere in menſas ut roſa miſſa ſolet.
Lumina reſtabant: quoꝝ me cauſa latebat:
Quum ſic errores abſtulit illa meos.
Vel quia purpureis collucent floribus agri
Lumina ſunt noſtros uiſa decere dies.
Vel quia nec flos ẽ hebeti nec flamma colore:
Atq; oculos in ſe ſplendor uterq; trahit.
Vel quia deliciis nocturna licentia noſtris
Conuenit: a uero tertia cauſa uenit.
Eſt breue præterea de quo mihi quærere reſtat
Si liceat: dixi dixit & illa: licet.
Cur tibi p libycis clauduntur rete leænis
Imbelles capreæ ſollicituſq; lepus.
Non ſibi reſpondit ſiluas cecidiſſe: ſed hortos:
Aruaq; pugnaci non adeunda feræ.
Omnia finierat, tenues feceſſit in auras.

Manſit odor: poſſes ſcire fuiſſe deam.
Floreat ut toto carmen naſonis in æuo:
Sparge precor donis pectora noſtra tuis.
Nocte minus quarta promet ſua ſydera chiron
Semiuir: & flaui corpore mixtus equi.
Pelion emoniæ mons eſt obuerſus in auſtros.
Summa uirent pinu: cætera quercus habet.
Phillyrides tenuit: ſaxo ſtant antra uetuſto:
Quæ iuſtum memorant incoluiſſe ſenem:
Ille manus olim miſſuras hectora leto
Creditur in lyricis detinuiſſe modis.
Venerat alcides exhauſta parte laborum:
Iuſſaq; reſtabant ultima pene uiro.
Stare ſimul caſu troiæ duo fata uideres.
Hinc puer æacides: hinc ioue natus erat.
Excipit hoſpitio iuuenem phillyrius heros.
Et cauſam aduentus quærit: & ille docet.
Reſpicit interea clauam: ſpoliumq; leonis.
Virq; ait hic armis: armaq; digna uiro.
Nec ſe quin horrens auderent tangere ſetis
Vellus: achilleæ continuere manus.
Dumq; ſenex tractat ſquallentia tela uenenis:
Excidit: & leuo fixa ſagitta pede eſt.
Ingemuit chiron: traxitq; a corpore ferrum:
Et gemit alcides emoniuſq; puer.
Ipſe tamen lectas pagaſæis collibus herbas
Temperat: & uana uulnera mulcet ope.
Virus edax ſuperabat opem: penituſq; recepta
Oſſibus & toto corpore peſtis erat.
Sanguine centauri lernææ ſanguis echidnæ
Mixtus: ad auxilium tempora nulla dabat.
Stabat ut ãte patrem lachrymis perfuſus achilles.
Sic flendus peleus ſi moreretur erat.
Sæpe manus ægras manibus mulcebat amicis.
Morum quos fecit præmia doctor habet.
Oſcula ſæpe dedit: dixit quoq; ſæpe iacenti
Viue precor: nec me care relinque pater.
Nona dies aderat: quum tu iuſtiſſime chiron
Bis ſeptem ſtellis corpora cinctus eras.
Hunc lyra curua ſequi cuperet: ſed idonea nõdũ
Eſt uia: nox aptum tertia tempus erit.
Tunc ubi protulerit formoſa ter heſperus ora:
Ter dederint phœbo ſydera uicta locum.

Ritus erit ueteris nocturna lemuria sacri:
Inferias tacitis manibus illa dabunt.
Annus erat breuior: nec adhuc pia februa norant:
Nec tu dux mensum iane biformis eras.
Iam tamen extincto cineri sua dona ferebant:
Compositiq; nepos busta piabat aui.
Mensis erat maius: maiorq; nomine dictus:
Qui partem prisci nunc quoq; moris habet.
Nox ubi iam media est: somnumq; silentia prætēt:
Et canis: & uariæ conticuistis aues:
Ille memor ritus ueteris timiduſq; deorq;
Surgit: habent gemini uincula nulla pedes.
Signaq; dat digitis medio cum pollice iunctis:
Occurrat tacito ne leuis umbra sibi.
Quumq; manus puras fontana perluit unda:
Vertitur: & nigras accipit ore fabas:
Auersusq; iacit: sed dum iacit: hæc ego mitto:
His inquit: relino meq; meosq; fabis.
Hæc nouies dicit: nec respicit: umbra putatur
Colligere: & nullo terga uidente sequi.
Rursus aquam tangit: temesæaq; concrepat æra.
Et rogat: ut tectis exeat umbra suis.
Quum dixit nouies manes exite paterni:
Respicit: & pure sacra peracta putat.
Dicta sit unde dies: quæ nominis extet origo
Me fugit: ex aliquo est inuenienda deo.
Pleiade nate mone uirga uenerande potenti:
Sæpe tibi est stygii regia uisa iouis.
Venit adoratus caducifer: accipe causam
Nominis: ex ipso est cognita causa deo.
Romulus ut tumulo fraternas abdidit umbras:
Et male ueloci iusta soluta remo:
Faustulus infelix & passis acca capillis
Spargebant lachrymis ossa perusta suis.
Inde domum redeunt sub prima crepuscula mœsti:
Vtq; erat in duro ꝓcubuere toro.
Vmbra cruenta remi uisa est assistere lecto:
Atq; hæc exiguo murmure uerba loqui.
En ego dimidium uestri parsq; altera uoti:
Cernite sim qualis: qui modo talis eram.
Qui modo si uolucres habuissem regna iubentes:
In populo potui maximus esse meo.
Nunc elapsa rogi flammis & inanis imago:

Hæc eſt ex illo forma relicta remo.
Heus ubi mars pater eſt? ſi uos modo uera locuti:
Vberaq; expoſitis illa ferina dedit.
Quem lupa ſeruauit: manus hunc temeraria ciuis
Perdidit: o q̄to mitior illa fuit.
Sæue celer crudelem animam per uulnera reddas,
Vtq; ego ſub terras ſanguinolentus eas.
Noluit hoc frater: pietas æqualis in illo eſt.
Quot potuit lachrymas manibus ille dedit.
Hunc ego per lachrymas per ueſtra alimenta rogate:
Vt celebrem noſtro ſignet honore diem.
Mandantem amplecti cupiunt: & brachia tẽdunt.
Lubrica prenſantes effugit umbra manus.
Viſaq; confugiens ſomnos abduxit imago.
Ad regem uoces fratris uterq; ferunt.
Romulus obſequitur: lucemq; remuria dixit
Illam: qua poſitis iuſta feruntur auis.
Aſpera mutata eſt in lenem tempore longo
Littera: quæ toto nomine prima fuit.
Mox etiam lemures animas dixere ſilentum.
Hic ſenſus uerbi: uis ea uocis erat.
Phana tamen ueteres illis clauſere diebus
Vt nunc ferali tempore operta uides.
Nec uiduæ tædis eadem nec uirginis apta
Tempora: quæ nupſit nec diuturna fuit.
Hac quoq; de cauſa: ſi te ꝑuerbia tangunt:
Menſe malas maio nubere: uulgus ait.
Sed tamen hæc tria ſunt ſub eodem tempore feſta
Inter ſe nulla continuata die.
Quoꝝ ſi mediis boetum oriona quæres:
Falſus eris. ſigni cauſa ſonanda mihi eſt:
Iuppiter: & lato qui regnat in æquore frater
Carpebant ſocias: mercuriuſq; uias.
Tempus erat quo uerſa iugo referuntur aratra:
Et ꝑnus ſaturæ lac bibit agnus ouis.
Forte ſenex hileus anguſti cultor agelli
Hos uidet: exiguam ſtabat ut ante caſam.
Atq; ita: longa uia eſt: nec tẽpora lõga ſuperſunt.
Dixit: & hoſpitibus ianua noſtra patet.
Addidit & uultum uerbis: iteꝝq; rogauit.
Parent ꝑmiſſis: diſſimulantq; deos.
Tecta ſenis ſubeunt nigro deformia fumo.
Ignis in heſterno ſtipite paruus erat.

Ipſe genu nixus flammas excuſſit ab aura:
Et ꝑmit quaſſas: comminuitq; faces.
Stant calices: minor ĩde fabas holus alter habebat:
Et ſpumat teſta preſſus uterq; ſua.
Dũq; mora eſt: tremula dant uina rubẽtia dextra:
Accipit æquoreus pocula prima deus.
Quæ ſimul exhauſit: da nunc bibat ordine dixit
Iuppiter: audito palluit ille ioue.
Vt rediitq; animus: cultorem pauperis agri
Immolat: & magno torret in igne bouem.
Quæq; puer quondam primis diffuderat annis:
Promit fumoſo condita uina cado.
Nec mora flumineam lino celantibus uluam
Sic quoq; non altis incubuere toris.
Nunc dape: nunc poſito menſe nituere lyæo
Terra rubens crater: pocula fagus erant.
Verba fuere iouis: ſi quid fert impetus: ora:
Omne feres. placidi uerba fuere ſenis.
Cara fuit coniunx prima mihi cara iuuenta
Cognita: nunc ubi ſit quæritis? urna tegit.
Huic ego iuratus uobis in uerba uocatis:
Coniugio dixi ſola fruere meo.
Et dixi: & ſeruo. ſed enim diuerſa uoluntas
Eſt mihi: nec coniunx: ſed pater eſſe uolo.
Annuerant omnes. omnes ad terga iuuẽci
Conſtiterant: pudor eſt ulteriora loqui.
Tunc ſuper iniecta texere madentia terra.
Iamq; decem menſes: & puer ortus erat.
Tunc hilẽus: quia ſic genitus: uocat uriona.
Perdidit antiquum littera prima ſonum.
Creuerat immenſum. comitem ſibi delia ſumpſit.
Ille deæ cuſtos: ille ſatelles erat.
Verba mouent iras non circumſpecta deorum.
Quam nequeam dixit uincere: nulla fera eſt.
Scorpion immiſit tellus. fuit impetus illi
Curua gemelliperæ ſpicula ferre deæ.
Obſtitit orion. latona nitentibus aſtris
Addidit. & meriti præmia dixit habe.
Quid: ꝙ & orion: & cætera ſydera mundo
Cedere feſtinant: noxq; coarctat iter.
Quid ſolito citius liquido iubar æquore tollit
Candida lucifero præueniente dies?
Fallor? an arma ſonãt? nõ fallimur: arma ſonabãt.

Mars uenit: & ueniens bellica ſigna dedit.
Vltor ad ipſe ſuos cælo deſcendit honores:
Templaq; in auguſto conſpicienda foro.
Et deus eſt ingens: & opus. debebat in urbe
Non aliter nati mars habitare ſui.
Digna giganteis hæc ſunt delubra trophæis:
Hinc fera gradiuum bella mouere decet.
Seu quis ab eoo nos impius orbe laceſſet:
Seu quis ab occiduo ſole domandus erit:
Perſpicit armipotens operis faſtigia ſummi:
Et ꝓbat inuictos illa tenere deos.
Perſpicit in foribus diuerſæ tela figuræ:
Armaq; terraꝙ milite uicta ſuo.
Hinc uidet ænean oneratum pondere caro:
Et tot iuleæ nobilitatis auos.
Hinc uidet iliaden humeris ducis arma ferentem:
Claraq; diſpoſitis acta ſubeſſe uiris.
Spectat & auguſto prætextum nomine templum:
Et uiſum lecto cæſare maius opus.
Vouerat hoc iuuenis tunc: quum pia ſuſtulit arma.
A tantis princeps incipiendus erat.
Ille manus tendens inſtanti milite iuſto:
In coniuratos talia dicta dedit.
Si mihi bellandi pater eſt: ueſtæq; ſacerdos
Auctor & ulciſci numen utrũq; paro:
Mars ades: & ſatia ſcelerato ſanguine ferrum:
Stetq; fauor cauſa ꝑ meliore tuus.
Templa feres: & me uictore uocaberis ultor.
Vouerat: & fuſo lætus ab hoſte redit.
Nec ſatis eſt meruiſſe ſibi cognomina martis:
Perſequitur parthi ſigna retenta manu.
Gens fuit & campis & equis & tuta ſagittis
Et circunfuſis inuia fluminibus.
Addiderant animos craſſoꝙ funera genti:
Quum periit miles ſignaq; dux ſimul.
Signa ducis bello parthus romana tenebat:
Romanæq; aquilæ ſignifer hoſtis erat.
Iſq; pudor manſiſſet adhuc: niſi fortibus armis
Cæſaris auſoniæ ꝓtegerentur opes.
Ille notas ueteres & longi dedecus æui
Suſtulit. agnorunt ſigna recepta ſuos.
Quid tibi nunc ſolitæ mitti poſt terga ſagittæ?
Quid loca? quid rapidi ꝓfuit uſus equi?

Lib. Fast. 5.

Parthe refers aquilas: uictos quoq; porrigis arcus:
Pignora iam noſtri nulla pudoris habes.
Rite deo templumq; datum: nomenq; biſultor:
Emeritus uoti debita ſoluit honor.
Solennes ludos circi celebrate quirites:
Non uiſa eſt fortem ſcæna decere deum.
Pleiadas aſpicias omnes: totumq; forum
Agmen ubi ante idus nox erit una ſuper:
Tunc mihi non dubiis auctoribus incipit æſtas:
Et tepidi finem tempora ueris habent.
Idibus ora prior ſtellantia tollere taurus
Indicat: huic ſigno fabula nota ſubeſt.
Præbuit ut taurus tyriæ ſua terga puellæ
Iuppiter: & falſa cornua fronte tulit:
Illa iubam dextra leuaq; tenebat amictus:
Et timor ipſe noui cauſa decoris erat.
Aura ſinus implet: flauos mouet aura capillos:
Sydoni ſic fueras aſpicienda ioui.
Sæpe puellares ſubduxit ab æquore plantas:
Et meruit tactus aſſilientis aquæ.
Sæpe deus prudens tergum demittit in undas:
Hæreat ut collo fortius illa ſuo.
Littoribus tactis ſtabat ſine cornibus ullis
Iuppiter: inq; deum de boue uerſus erat.
Taurus init cælum: te ſydoni iuppiter implet.
Parſq; tuum terræ tertia nomen habet.
Et cæli ſignum phariam dixere iuuencam.
Quæ bos ex homine eſt ex boue facta dea.
Tunc quoq; priſcorum uirgo ſimulacra uirorum
Mittere roboreo ſcirpea ponte ſolet.
Corpora poſt decies ſenos qui credidit annos
Miſſa neci: ſceleris crimine damnat auos.
Fama uetus tunc quum ſaturnia terra uocata eſt
Talia fatidici dicta fuere ſenis.
Falcifero libate ſeni: duo corpora gentis
Mittite: quæ thuſcis excipiantur aquis.
Donec in hæc uenit tirynthius arua: quotannis
Triſtia leucadio ſacra peracta deo.
Illum ſtramineos in aquam miſiſſe quirites.
Herculis exemplo corpora falſa iaci.
Pars putat ut ferrent iuuenes ſuffragia ſoli:
Pontibus infirmos præcipitaſſe ſenes.
Thybri doce uerum tua ripa uetuſtior urbe eſt:

Principium ritus tu bene noſſe potes .
Thybris arundifer medio caput extulit alueo:
Raucaq; dimouit talibus ora ſonis.
Hæc loca deſertas uidi ſine mœnibus herbas :
Paſcebat paucos utraq; ripa boues .
Et quem nunc gentes tyberim noruntq; timentq; :
Tunc etiam pecori deſpiciendus eram .
Arcadis euandri nomen tibi ſæpe refertur.
Ille meas remis aduena torſit aquas .
Venit & alcides turba comitatus achiua :
Albula (ſi memini) tunc mihi nomen erat.
Excipit hoſpitio iuuenem palantius heros :
Et tandem caco debita pœna fuit .
Victor abit : ſecumq; boues erithreida prædam
Abſtrahit . at comites longius ire negant .
Magnaq; pars horum deſertus manſit in agris :
Montibus his ponunt ſpemq; laremq; ſuum.
Sæpe tamen patriæ dulci tanguntur amore .
Atq; aliquis moriens hoc breue mandat opus .
Mittite me in tyberī : tyberinis uectus in undis
Littus ad inachium puluis inanis eam.
Diſplicet hæredi mandati cura ſepulcri:
Mortuus auſonia conditur hoſpes humo .
Scirpea pro domino tyberi iactatur imago :
Vt repetat graias per freta longa domos.
Hactenus: ut ſubiit uiuo rorantia ſaxo
Antra: leues curſum ſuſtinuiſtis aquæ .
Clare nepos atlantis ades: quem montibus olim
Edidit arcadiis pleias una ioui :
Pacis & armorum ſuperis: imiſq; deorum
Arbiter: a lato qui pede carpis iter :
Læte lyræ pulſu: nitida quoq; læte palæſtra :
Quo didicit culte lingua docente loqui .
Templa tibi poſuere patres ſpectantia circum
Idibus: ex illo hæc eſt tibi ſacra dies.
Te quicunq; ſuas profitentur uendere merces :
Ture dato tribuat ut ſibi lucra rogant.
Eſt aqua mercurii portæ uicina capenæ :
Si iuuat expertis credere: numen habet .
Huc uenit incinctus tunica mercator: & urna
Purus ſuffuſa: quam ferat: haurit aquam.
Vda fit hinc laurus: lauro ſparguntur ab uda
Omnia: quæ dominos ſunt habitura nouos.

Spargit & ipſe ſuos lauro rorante capillos :
Et peragit ſolita fallere uoce preces .
Ablue præteriti periuria temporis inquit :
Ablue præteriti perfida uerba die .
Siue ego te feci teſtem : falſo ue citaui
Non audituri numina uana iouis .
Siue deum prudens alium : diuam ue fefelli :
Abſtulerint celeres improba uerba noti .
Et pereant ueniente die periuria nobis :
Nec curent ſuperi ſi qua locutus ero .
Da modo lucra mihi : da facto gaudia lucro :
Et face ut emptori uerba dediſſe iuuet .
Talia mercurius poſcentes ridet ab alto
Se memor orthygias ſurripuiſſe boues .
At mihi parce precor : tanto meliora petenti :
In geminos ex quo tempore phœbus eat ?
Quum totidem de menſe dies ſupereſſe uidebis
Quot ſunt herculei facta laboris : ait .
Dic ego reſpondi cauſam mihi ſyderis huius .
Cauſam facundo reddidit ore deus .
Abſtulerant raptas phœben phœbeſq; ſororem
Tyndaridæ fratres hic eques : ille pugil .
Bella parant : repetuntq; ſuas & frater & idas
Leucippo fieri pactus uterq; gener .
His amor ut repetant : illis ut reddere nolint
Suadet : & ex cauſa pugnat uterq; pari .
Effugere œbalidæ curſu potuere ſequentes :
Sed uiſum celeri uincere turpe fuga eſt .
Liber ab arboribus locus eſt apta area pugnæ .
Conſtiterant illo nomina fida loco .
Pectora tranſiectus lynceo caſtor ab enſe
Non expectato uulnere preſſit humum .
Vltor adeſt pollux : & lyncea perforat haſta :
Qua ceruix humeros continuata tegit .
Ibat in hunc idas : uixq; eſt iouis igne repulſus :
Tela tamen dextræ fulmine rapta negant .
Iãq; tibi pollux cælum ſublime patebat :
Quum mea dixiſti percipe uerba pater .
Quod mihi das uni : cælum partire duobus
Dimidium toto munere maius erit .
Dixit : & alterna fratrem ſtatione redemit
Vtile ſollicitæ ſydus utrũq; rati .

Ad ianum redeat :qui quærit agonia quid ſint:
Quæ tamen in faſtis hoc quoq; tempus habent .
Nocte ſequente diem canis erigonius exit.
Eſt alio ſigni reddita cauſa loco.
Proxima uulcani lux eſt:quam luſtria dicunt .
Luſtrantur puræ quas facit ille tubæ.
Quatuor inde notis locus eſt quibus ordine lectis :
Vel mos ſacroꝝ uel fuga regis ineſt .
Nec te prætereo populi fortuna potentis
Publica:cui templum luce ſequente datum eſt:
Hanc ubi diues aquis acceperit amphitrite:
Grata ioui fuluæ roſtra uidebis auis .
Auferet ex oculis ueniens aurora booten:
Continuaq; die ſydus hiantis erit .

PVBLII OVIDII NASONIS FASTORVM LIBER SEXTVS .

HIC QVOQVE MENSIS
habet dubias in nomine cauſas :
Quæ placeant poſitis
omnibus ipſe leges .
Facta canam : ſed erunt qui me finxiſſe loquentur:
Nullaq; mortali numina uiſa putent .
Eſt deus in nobis : agitante caleſcimus illo :
Impetus hic ſacræ ſemina mentis habet .
Fas mihi præcipue uultus uidiſſe deoꝝ:
Vel quia ſum uates:uel quia ſacra cano.
Eſt nemus arboribus denſum ſecretus ab omni
Voce locus:ſi non obſtreperetur aquis .
Hinc ego quærebam cœpti quæ menſis origo
Eſſet:& in cura nominis huius eram.
Ecce deas uidi non quas præceptor arandi
Viderat:aſcræas quum ſequeretur oues:
Nec quas priamides in aquoſæ uallibus idæ
Contulit:ex illis ſed tamen una fuit .
Ex illis fuit una ſui germana mariti.
Hæc erat agnoui quæ ſtat in arce iouis .
Horrueram tacitoq; animum pallore fatebar:
Tunc dea :quos fecit : ſuſtulit illa metus .
Nāq; ait o uates romani conditor anni
Auſe per exiguos magna referre modos
Ius tibi feciſti numen cæleſte uidendi .

Quum placuit numeris condere festa tuis:
Ne tamen ignores: uulgiq; errore trahatis:
Iunius a nostro numine nomen habet.
Est aliquid nupsisse ioui: iouis esse sororem:
Fratre magis dubito glorier: an ne uiro.
Si genus aspicitur: saturnum prima parentem
Feci: saturni sors ego prima fui.
A patre dicta meo quondam saturnia roma est:
Hæc illi e cælo pxima terra fuit.
Si torus in precio est: dicor matrona tonantis:
Iunctaq; tarpeio sunt mea templa ioui.
An potuit maio pellex dare nomina mensi:
Hic honor in nobis inuidiosus erit?
Cur igitur regina uocor: princepsq; deaq;?
Aurea cur dextræ sceptra dedere meæ?
An faciunt mensem luces: lucinaq; ab illis
Dicar: & a nullo nomina mense traham?
Tum me pœniteat posuisse fideliter iras:
In genus electræ dardaniamq; domum.
Causa duplex iræ: rapto ganymede dolebam.
Forma quoq; idæo iudice uicta mea est.
Pœniteat q̃ non foui carthaginis arces:
Quum mea sint illo currus & arma loco.
Pœniteat sparten targosq; measq; mycenas:
Et ueterem latio suppositisse samon.
Adde senem tatium iunonicolasq; faliscos:
Quos ego romanis succubuisse tuli.
Sed neq; pœniteat: nec gens mihi carior ulla est.
Hic color: hic teneo cum ioue templa meo.
Ipse mihi mauors commendo mœnia dixit
Hæc tibi: tu pollens urbe nepotis eris.
Dicta fides sequitur: centum celebramur in aris:
Nec leuior quouis est mihi mensis honor.
Nec tamen hunc nobis tantūmodo præstat honorē
Roma: suburbani dant mihi munus idem.
Inspice quos habeat nemoralis aricia fastos:
Et populus laurens: lauiniumq; meum:
Est illic mensis iunonius: aspice tybur:
Et prænestinæ mœnia sacra deæ:
Iunonale leges tempus: nec romulus illas
Condidit: at nostri roma nepotis erat.
Finierat iuno: respeximus: herculis uxor
Stabat: & in uultu signa dolentis erant.

Non ego ſi toto mater me cedere cælo
Iuſſerit: inuita matre morabor ait.
Nunc quoq; non luctor de nomine tẽporis huius
Blandior: & partes pene rogantis ago.
Remq; mei iuris malim tenuiſſe precando:
Et faueas cauſæ forſitan ipſe meæ.
Aurea poſſedit poſito capitolia templo
Mater: & ut debet: cum ioue ſumma tenet.
At decus omne mihi contingit origine menſis.
Vnicus eſt: de quo ſollicitamur honor.
Quid graue ſi titulum menſis romane dediſti
Herculis uxori: poſteritaſq; memor?
Hæc quoq; terra aliquid debet mihi nomine magni
Coniugis: huc captas appulit ille boues.
Hic male defenſus flammis & dote paterna
Cacus auentinam ſanguine tinxit humum.
Ad propiora uocor: populum digeſſit ab annis
Romulus: in partes diſtribuitq; duas.
Hæc dare conſilium: pugnare paratior illa eſt.
Hæc ætas bellum ſuadet ut illa gerat.
Sic ſtatuit: menſeſq; nota ſecreuit eadem.
Iunius eſt iuuenum: qui fuit ante ſenum.
Dixit: & in litem ſtudio certaminis iſſent:
Atq; ira pietas diſſimulata foret.
Venit apollinea longas concordia lauro
Nexa comas placidi numen opuſq; ducis.
Hæc ubi narrauit tatium fortemq; quirinum
Binaq; cum populis regna coiſſe ſuis:
Et lare communi ſoceros generoſq; receptos:
His nomen iunctis iunius inquit habet.
Dicta triplex cauſa eſt: at uos ignoſcite diuæ:
Res eſt arbitrio non dirimenda meo.
Ite pares a me: perierunt iudice formæ
Pergama. plus lædunt: q̃ iuuat una: duæ.
Prima dies tibi carna datur: dea cardinis hæc eſt:
Numine clauſa aperit: claudit aperta ſuo.
Vnde datas habeat uires obſcurior æuo
Fama: ſed e noſtro carmine certus eris.
Adiacet antiquus tyberino lucus elerni.
Pontifices illuc nunc quoq; ſacra ferunt.
Inde ſata eſt nymphe: granen dixere priores:
Nec quicq̃ multis ſæpe petita ꝓcis.
Rura ſequi: iaculiſq; feras agitare ſolebat

Nodoſaſq; caua tendere ualle plagas.
Non habuit pharetram: phœbi tamen eſſe ſororem
Credebant: nec erat phœbe pudenda tibi.
Huic aliquis iuuenum dixiſſet amantia uerba:
Reddebat tales ptinus illa ſonos.
Hæc loca lucis habent nimis: & cum luce pudoris:
Si ſecreta magis ducis in ātra: ſequar.
Credulus āte ſubit: frutices hæc nacta reſiſtit:
Et latet: & nullo eſt inuenienda loco.
Viderat hanc ianus: uiſæq; cupidine captus:
Ad duram uerbis mollibus uſus erat.
Nympha iubet quæri de more remotius antrum:
Vtq; comes ſequitur deſtituitq; ducem.
Stulta (uidet ianus quæ poſt ſua terga gerantur)
Nil agis: & latebras reſpicit ille tuas.
Nil agis en dixit. nam te ſub rupe latentem
Occupat amplexu: teq; potitus ait.
Aus pro concubitu noſtro tibi cardinis eſto:
Hoc precium poſitæ uirginitatis habe.
Sic fatus ſpinam: qua triſtes pellere poſſet
A foribus noxas: hæc erat alba dedit.
Sunt auidæ uolucres: non quæ phineia menſis
Guttura fraudabant: ſed genus inde trahunt.
Grande caput: ſtantes oculi: roſtra apta rapinæ:
Canicies pennis: unguibus hamus ineſt.
Nocte uolant: pueroſq; petunt nutricis egentes:
Et uitiant cunis corpora rapta ſuis.
Carpere dicuntur lactentia uiſcera roſtris:
Et plenum poto ſanguine guttur habent.
Eſt illis ſtrigibus nomen. ſed nominis huius
Cauſa: q; horrenda ſtridere nocte ſolent.
Siue igitur naſcuntur aues: ſeu carmine fiunt
Nenia quæ in uolucres falſa figurat anus:
In thalamos uenere procæ: proca natus in illis
Præda recens auium quinq; diebus erat.
Pectoraq; exorbent auidis infantia linguis.
Et puer infelix uagit: opemq; petit.
Terita uoce ſui nutrix accurrit alumni:
Et rigido ſectas inuenit ungue genas.
Quid faceret? color oris erat qui frondibus olim
Eſſe ſolet ſeris: quas noua læſit hyems.
Peruenit ad granen: & rem docet. illa timorem
Pone: tuus ſoſpes dixit alūnus erit.

Venerat ad cunas: flebant materq; paterq;.
Sistite uos lachrymas: ipsa medebor ait.
Protinus arbutea postes ter in ordine tangit:
Fronde ter arbutea limina fronde notat.
Spargit aquis aditus: & aquæ medicamē habebant:
Extaq; de porca cruda bimestre tenet.
Atq; ita noctis aues extis puerilibus inquit
Parcite: pro paruo uictima parua cadit.
Cor pro corde precor: pro fibris sumite fibras.
Hanc animam uobis pro meliore damus.
Sic ubi libauit, psecta sub æthera ponit:
Quiq; adsint sacris respicere illa uetat.
Virgaq; ianalis de spina sumitur alba:
Qua lumen thalamis parua fenestra dabat.
Post illud neq; aues cunas uiolasse feruntur.
Et rediit puero: qui fuit ante: color.
Pinguia cur illis gustantur larda calendis:
Mixtaq; cum calido sit faba farre: rogas?
Prisca dea est: aliturq; cibis quibus ante solebat:
Nec petit ascitas luxurioſa dapes.
Piscis adhuc illis populis sine fraude natabat:
Ostreaq; in conchis tuta fuere suis.
Nec latium norat quam præbet ionia diues.
Nec quæ pygmæo sanguine gaudet auis.
Et præter pennas nihil in pauone placebat:
Nec tellus captas miserat ante feras.
Sus erat in precio: cæsa sue festa colebant.
Terra fabas tantum: duraq; farra dabat.
Quæ duo mixta simul sextis quicunq; calendis
Ederit: huic lædi uiscera posse negant.
Arce quoq; in summa iunoni templa monetæ
Ex uoto memorant facta camille tuo.
Ante domus manli fuerat: qui gallica quondam
A capitolino reppulit arma ioue.
Quam bene dii magni pugna cecidisset in illa
Defensor solii iuppiter alte tui.
Vixit ut occideret damnatus crimine regni:
Hunc illi titulum longa senecta dabat.
Lux eadem marti festa est quæ prospicit extra
Appositum rectæ porta capena uiæ.
Te quoq; tempestas meritam delubra fatemur:
Quum pene est corsis obruta classis aquis.
Hæc hominū monumēta patēt: sed quærimus astra

Tunc oritur magni præpes adunca iouis .
Postera lux hyadas taurinæ cornua frontis
Euocat: & multa terra madescit aqua :
Mane ubi bis fuerit : phœbusq; iterauerit ortus :
Factaq; erit posito rore bis uda seges :
Hac sacrata die thusco bellona duello
Dicitur: & latio prospera semper adest :
Appius est auctor : pyrrho qui pace negata
Multum animo uidit : lumine captus erat.
Prospicit a tergo summum breuis area circum :
Est ubi non paruæ parua columna notæ .
Hinc solet hasta manu belli prænuncia mitti :
In regem & gentes cum placet arma capi :
Altera pars circi custode sub hercule tuta est :
Qui deus euboico carmine munus habet .
Muneris est tempus : qui nonas lucifer ante est.
Si titulos quæris sylla ꝓbabit opus .
Quærebam nonas: sancto: fidio ne referrem :
An tibi semipater : tunc mihi sanctus ait.
Quicūq; ex illis dederis: ego munus habebo.
Nomina terna fero : sic uoluere cures .
Hunc igitur ueteres donarunt æde sabini :
Inq; quirinali constituere iugo :
Est mihi: sitq; precor nostris diuturnior annis
Filia: qua felix sospite semper ero .
Hanc ego cum uellem genero dare: tempora tædis
Apta requirebam : quæq; cauenda forent .
Tunc mihi post sacras monstratur iunius idus
Vtilis & nuptis utilis esse uiris .
Primaq; pars huius thalamis aliena reperta est :
Nam mihi sic coniunx sancta dialis ait.
Donec ab iliaca placidus purgamina uesta
Detulerit flauis in mare thybris aquis
Non mihi detonsæ crines depectere buxo :
Non ungues ferro subsecuisse licet :
Non tetigisse uiꝝ : q̄uis iouis ille sacerdos :
Quamuis perpetua sit mihi lege datus .
Tu quoq; ne propera: melius tua filia nubet
Ignea quum pura uestе nitebit humus.
Tertia post nonas remouere lycaòna phœbe
Fertur: & a tergo non habet ursa metum.
Tunc ego me memini ludos in gramine campi
Aspicere: & dici lubrice thybri tuos .

Festa dies illis: qui lina madentia ducunt:
Quiq; tegunt paruis æra recurua cibis.
Mēs quoq; numen habet: mēti delubra uidemus
Vota metu belli perfide pœne tui.
Pœne rebellabas: & leto consulis omnes.
Attoniti mauras pertimuere manus.
Spem metus abstulerat: cum menti uota senatus
Suscipit: & melior ꝑtinus illa uenit.
Aspicit instantes medius sex lucibus idus
Illa dies: qua sunt uota soluta deæ.
Vesta faue: tibi nunc operata resoluimus ora:
Ad tua si nobis facta uenire licet.
In prece totus eram: cælestia numina sensi:
Lætaq; purpurea luce refulsit humus.
Non equidem uidi: ualeant mendacia uatum:
Tu dea non fueras aspicienda uiro.
Sed quæ nescieram: quorumq; errore tenebar:
Cognita sunt nullo præcipiente mihi.
Dena quater memorant habuisse palilia romam
Cum flammæ custos æde recepta dea est.
Regis opus placidi: quo non metuentius ullum
Numinis ingenium terra sabina tulit.
Quæ nunc ære nitent: stipula tunc tecta uirebant:
Et paries lento uimine textus erat.
Hic locus exiguus qui sustinet atria uestæ:
Tunc erat intonsi regia magna numæ.
Forma tamen templi quæ nunc manet: ante fuisse
Dicitur: & formæ causa probanda subest.
Vesta eadem est: & terra subest: uigil ignis utriq;
Significant sedem terra focusq; suam.
Terra pilæ similis nullo fulcimine nixa
Aere subiecto tam graue pendet onus.
Arte syracusia suspensus in aere clauso
Stat globus immensi parua figura poli.
Et q̄tum a summis tantum secessit ab imis
Terra: q; ut fiat forma rotunda facit.
Par facies templi: nulluſq; occurritur illo
Angulus: a pluuio uendicat imbre tholus.
Cur sit uirginibus quæris dea culta ministris?
Inueniam causas hac quoq; parte suas.
Ex ope iunonem memorant cereremq; creatas
Semine saturni: tertia uesta fuit.
Vtraq; nupserunt: ambæ peperisse feruntur:

De tribus ipatiens restitit una uiri.
Quid miꝝ uirgo si uirgine læta ministra
Admittit castas in sua sacra manus?
Nec tu aliud uestam q̄ uiuam intellige flām̄a:
Nataq; de flamma corpora nulla uides.
Iure igitur uirgo est: quæ semina nulla remittit:
Nec capit: & comites uirginitatis amat.
Esse diu stultus uestæ simulacra putaui:
Mox didici curuo nulla subesse tholo.
Ignis inextinctus templo celatur in illo:
Effigiem nullam uesta nec ignis habent.
Stat ui terra sua. ui stando uesta uocatur:
Causaq; par graii nominis esse potest.
At focus a flammis & ꝙ fouet omnia dictus:
Qui tamen in primis ædibus ante fuit.
Hinc quoq; uestibulum dici reor: unde precamur
Quæ famur: uestam quæ loca prima tenet.
Ante focos olim scamnis considere longis
Mos erat & mensæ credere adesse deos.
Nunc quoq; cum fiunt antiquæ sacra uacunæ:
Ante uacunales stantq; sedentq; focos.
Venit in hos annos aliquo de more uetustas.
Fert missos uestæ pura patella cibos.
Ecce coronatis panis dependet asellis:
Et uelant scabras florida serta molas.
Sola prius fumis torrebant farra coloni:
Et fornacali sunt stata sacra deæ.
Suppositum cineri panem focus ipse parabat:
Strataq; erat tepido tegula quassa solo.
Inde focum seruat pistor: dominamq; focoꝝ:
Et quæ puniceas uersat asella molas.
Præterea referam ne tuum rubicunde priape
Dedecus? est multi fabula plena ioci.
Turrigeram frontem cybele redimita coronis
Conuocat æternos ad sua festa deos.
Conuocat & satyros: & rustica numina nymphas.
Silenus: q̄uis nemo uocarat: adest.
Nec licet & longum est: epulas narrare deoꝝ:
In multo nox est peruigilata mero.
Dii temere errabant: in opacæ uallibus idæ
Pars iacet: & molli gramine membra leuant.
Hi ludunt: hos sõnus habet: pars brachia nectunt:
Pars uiridem celeri ter pede pulsat humum.

Veſta iacet: placidamq; capit ſecura quietem
Sicut erat poſitum ceſpite fulta caput.
At ruber hortor̄ cuſtos nymphaſq; deaſq;
Captat: & errantes fertq; refertq; pedes.
Aſpicit & ueſtam: dubium eſt nymphā ne putarit:
An ſcierit ueſtam: ſcire ſed ipſe negat.
Spem capit obſcenam: furtimq; accedere tentat:
Et fert ſuſpenſos corde micante gradus.
Forte ſenex: quo uectus erat: ſilenus aſellum
Liquerat ad ripas lene ſonantis aquæ.
Ibat ut inciperet longi deus helleſponti:
Intempeſtiuo cum rudit ille ſono.
Terita uoce graui ſurgit dea: conuolat omnis
Turba: per infeſtas effugit ille manus.
Lampſacos hunc ſoli ſolita eſt mactare priapo:
Apta aſini flammis indicis exta damus.
Quem tu diua memor de pane monilibus ornas:
Ceſſat opus: uacuæ conticuere molæ.
Nomine q̄ precio celebratior arce tonantis:
Diſcant piſtoris quid uelit ara iouis.
Cincta premebantur trucibus capitolia gallis:
Fecerat obſidio iam diuturna famem.
Iuppiter ad ſolium ſuperis regale uocatis
Incipe ait marti: ptinus ille refert.
Scilicet ignotum eſt quæ ſit fortuna malor̄:
Et dolor hic animi uoce quærentis eget?
Si tamen ut referam breuiter mala iuncta pudori
Exigis: alpino roma ſub hoſte iacet.
Hæc eſt cui fuerat ꝓmiſſa potentia rer̄
Iuppiter: hanc terris impoſiturus eras?
Iamq; ſuburbanos: hetruſcaq; contudit arma.
Spes erat in curſu: nunc lare pulſa ſuo eſt.
Vidimus ornatos ærata per atria picta
Veſte triumphales ſuccubuiſſe ſenes.
Vidimus iliacæ tranſferri pignora ueſtæ
Sede: putant aliquos ſcilicet eſſe deos?
At ſi reſpicerent qua uos habitatis in arce:
Totq; domos ueſtras obſidione premi:
Nil opus in cura ſcirent ſupereſſe deor̄:
Et data ſolicita tura perire manu.
Atq; utinam pugnæ pateat locus: arma capeſſant:
Et ſi non poterunt exuperare cadant.
Nunc inopes uictus ignauaq; fata timentes

Monte ſuo clauſos barbara turba premit.
Tunc uenus: & lituo pulcher trabeaq; quirinus:
Veſtaq; pro latio multa locuta ſuo eſt.
Publica reſpondit cura eſt pro mœnibus iſtis
Iuppiter: & pœnas gallia uicta dabit.
Tu modo: quæ deſunt fruges: ſupereſſe putentur:
Effice. nec ſedes deſere ueſta tuas.
Quodcūq; eſt ſolidæ cereris caua machina frangat:
Mollitamq; manu duret in igne focus.
Iuſſerat: & fratris uirgo ſaturnia iuſſis
Annuit: & mediæ tempora noctis erant.
Iam ducibus ſomnum dederat labor: increpat illos
Iuppiter: & ſacro quid uelit ore docet.
Surgite: & in medios de ſummis arcibus hoſtes
Mittite: quam minime perdere uultis opem.
Somnus abit: quæruntq; nouis ambagibus acti
Tradere quam nolunt & iubeantur opem.
Eſſe ceres uiſa eſt. iaciunt cerealia dona.
Iacta ſuper galeas longaq; ſcuta ſonant.
Poſſe fame uinci ſpes excidit: hoſte repulſo
Candida piſtori ponitur ara ioui.
Forte reuertebar feſtis ueſtalibus illa:
Qua uia romano nunc noua iuncta foro eſt.
Huc pede matronam nudo deſcendere uidi.
Obſtupui tacitus ſuſtinuiq; gradum.
Senſit anus uicina loco: iuſſumq; ſedere
Alloquitur quatiens uoce tremente caput.
Hæc ubi nunc fora ſunt: udæ tenuere paludes:
Amne redundatis foſſa madebat aquis.
Curtius ille locus ſiccas qui ſuſtinet aras:
Nunc ſolida eſt tellus: ſed lacus ante fuit.
Sæpe ſuburbanas rediens conuiua per undas
Cantat: & ad nautas ebria uerba iacit.
Qua uelabra ſolent in circum ducere pompas:
Nil præter ſalices craſſaq; canna fuit.
Nondum conueniens diuerſis iſte figuris:
Nomen ab aduerſo cœperat amne deus.
Hic quoq; lucus erat iuncis & arundine denſus:
Et pede uelato non adeunda palus.
Stagna receſſerunt: & aquas ſua ripa coercet:
Siccaq; nunc tellus: mos tamen ille manet.
Reddiderat cauſam: ualeas anus optima dixi;
Quod ſupereſt æui molle ſit omne tui.

Cætera iam pridem didici puerilibus annis:
Non tamen iccirco prætereunda mihi.
Mœnia dardanides nuper noua fecerat ilus:
Ilus adhuc asiæ diues habebat opes.
Creditur armiferæ signum cæleste mineruæ
Vrbis in iliacæ desiluisse iugo.
Cura uidere fuit: uidi templumq; locumq;.
Hoc superest illic. pallada roma tenet.
Consulitur smyntheus: lucoq; obscurus opaco
Hos non mentito reddidit ore sonos.
Aetheriam seruate deam: seruabitis urbem:
Imperium secum transferet illa loci.
Seruat & inclusam summa tenet ilus in arce:
Curaq; ad hæredem laomedonta uenit.
Sub priamo seruata parum: sic ipsa uolebas:
Ex quo iudicio forma reuicta tua est.
Seu gener adrasti: seu furtis aptus ulyxes:
Seu pius æneas: eripuisse ferunt.
Auctor in incerto est: res est romana: tuetur
Vesta: q̄ assiduo lumine cuncta uidet.
Heu q̄tum timuere patres quo tempore uesta
Arsit: & est tectis obruta pene suis.
Flagrabant sancti sceleratis ignibus ignes:
Mixtaq; erat flammæ flamma prophana piæ.
Attonitæ flebant demisso crine ministræ.
Abstulerat uires corporis ipse timor.
Prouolat in medium: & magna succurrite uoce:
Non est officium flere metellus ait.
Pignora uirgineis fatalia tollite flammis:
Non ea sunt uoto sed rapienda manu.
Me miser̄ dubitatis ait: dubitare uidebat
Et pauidas posito procubuisse genu.
Haurit aquas: tollensq; manus ignoscite dixit.
Sacra uir intrabo non adeunda uiro.
Si scelus est: in me commissi pœna redundet:
Sit capitis dāno roma soluta mei.
Dixit: & irrupit: factum dea rapta probauit:
Pontificisq; sui munere tuta fuit.
Nunc bene lucetis sacro sub cæsare flammæ.
Ignis in iliacis nunc erit: estq; focis.
Nullaq; dicetur uittas temerare sacerdos
Hoc duce: nec uiua defodietur humo.
Sic incesta perit: quia quam uiolauit: in illa

Conditur: & tellus ueſtaq; numen idem eſt.
Tum ſibi calaico brutus cognomen ab hoſte
Fecit: & hiſpanam ſanguine tinxit humum.
Scilicet interdum miſcentur triſtia lætis:
Nec populum toto pectore feſta iuuant.
Craſſus ad euphraten aquilas natumq; ſuoſq;
Perdidit: & leto eſt ultimus ipſe datus.
Parthe quid exultas? dixit dea. ſigna remittes.
Quiq; necem craſſi uindicet ultor erit.
At ſimul auritis molæ dementur aſellis:
Et cereris fruges aſpera ſaxa terent.
Nauita puppe ſedens delphina uidebimus inquit:
Humida cum pulſo nox erit orta die.
Iam phryxa nupta quereris tithone relinqui:
Et uigil eois lucifer exit aquis.
Ite bonæ matres: ueſtrum matralia feſtum:
Flauaq; thebanæ reddite liba deæ.
Pontibus & magno iuncta eſt celeberrima circo
Area: quæ poſito de boue nomen habet.
Hac ubi luce ferunt matutæ ſacra parenti
Sceptriferas ſerui templa dediſſe manus.
Quæ dea ſit: quare famulas a limine templi
Arceat: arcet enim: libaq; toſta petit.
Bacche racemiferos hedera redimite capillos:
Si domus illa tua eſt: dirige uatis opus.
Arſerat obſequio ſemele iouis: accipit ino
Te puer: & ſumma ſedula nutrit ope.
Intumuit iuno raptum q; pellice natum
Educet: at ſanguis ille ſororis erat.
Hinc agitur athamas furiis ſub imagine falſa:
Tuq; cadis patria parue clearche manu.
Mœſta clearcheas mater tumulauerat umbras:
Et dederat miſeris omnia iuſta rogis.
Hæc quoq; funeſtos ut erat laniata capillos
Proſilit: & cunis te melicerta rapit.
Eſt ſpatio contracta breui: freta bina repellit:
Vnaq; pulſatur terra duabus aquis.
Huc uenit: inſanis natum complexa lacertis:
Et ſecum e ſummo mittit in alta iugo.
Excipit illæſos panope centumq; ſorores:
Et placido lapſu per ſua regna ferunt.
Nondum leucothea nondum puer ille palæmon
Vorticibus denſis thybridis ora tenent.

Lucus erat:dubium ſemele ſtimule ne uocetur:
Mænadas auſonias incoluiſſe ferunt.
Quærit ab his ino quæ gens foret:arcadas eſſe
Audit:& euandrum ſceptra tenere loci.
Diſſimulata deam latias ſaturnia bacchas
Inſtimulat fictis inſidioſa ſonis.
O nimium faciles o toto pectore captæ
Non uenit hæc ueſtris hoſpes amica choris.
Fraude petit:ſacriq; parat cognoſcere ritum:
Quo poſſit pœnas pendere:pignus habet.
Vix bene deſierat:complent ululatibus auras
Thyades infuſis per ſua colla comis.
Iniiciuntq; manus:puerumq; auellere tẽtant:
Quos ignorat adhuc inuocat illa deos.
Diiq; uiriq; loci miſeræ ſuccurrite matri:
Clamor auentini ſaxa propinqua ferit.
Appulerat ripæ uaccas œtæus hiberas.
Audit:& ad uocem concitus urget iter.
Herculis aduẽtu:quæ uim modo ferre parabant:
Turpia fœmineæ terga dedere fugæ.
Quid petis hinc(cognorat enim matertera bacchi)
An numen quod me:te quoq; uexat? ait.
Illa docet partim:partim præſentia nati
Continet:& furiis in ſcelus iſſe pudet.
Rumor:ut eſt uelox agitatis peruolat alis:
Eſtq; frequens ino nomen in ore tuum.
Hoſpita carmentis fidos intraſſe penates
Diceris:& longam depoſuiſſe famem.
Liba ſua properata manu tegeæa ſacerdos
Traditur:& ſubito cocta dediſſe foco.
Nunc quoq; liba iuuant feſtis matralibus:illa
Ruſtica ſedulitas gratior arte fuit.
Nunc ait o uates uentientia fata reſigna
Qua licet:hoſpitiis hæc precor adde meis.
Parua mora eſt cælum uates ac numina ſumit:
Fitq; ſui toto pectore plena dei.
Vix illam ſubito poſſes cognoſcere:tanto
Sanctior:& tanto q̄ modo maior erat.
Læta canam:gaude defuncta laboribus ino:
Dixit:& huic populo proſpera ſemper ades.
Numen eris pelagi:natum quoq; pontus habebit.
In noſtris aliud ſumite nomen aquis.
Leucothea graiis:matuta uocabere noſtris:

In portus nato ius erit omne tuo.
Quem nos portūnum: sua lingua palæmona dicet.
Este precor nostris æquus uterq; locis.
Annuerat: promissa fides: posuere labores.
Nomina mutarunt. hic deus: illa dea est.
Cur uetet ancillas accedere quæritis? odit.
Principiumq; odii (si sinat ipsa) canam.
Vna ministraq; solita est cadmea tuaq;
Sæpe sub amplexus coniugis ire tui.
Improbus hanc athamas furtim dilexit: ab illa
Comperit agricolis semina tosta dari.
Ipsa quidem fecisse negat: sed fama recepit:
Hoc est cur odio sit tibi serua manus.
Non tamen hanc pro stirpe sua pia mater adoret:
Ipsa paq; felix uisa fuisse parens.
Alterius prolem melius mandabitis illi:
Vtilior baccho q̄ fuit illa suis.
Hanc tibi quo properas memorant dixisse rutuli
Luce mea marso consul ab hoste cades.
Exitus accessit uerbis flumenq; theloni
Purpureum mixtis sanguine fluxit aquis.
Proximus annus erat: pallantide uictus eadem
Didius hostiles ingeminauit opes.
Lux eadem fortuna tua est: auctorq; locusq;:
Sed super iniectis quis latet iste togis?
Seruius est: & constat eum: sed causa latendi
Discrepat. & dubium me quoq; mentis habet.
Tum dea furtiuos timide profitetur amores:
Cælestemq; homini concubuisse pudet.
Arsit enim magna correpta cupidine regis
Cæcaq; in hoc uno non fuit illa uiro.
Nocte domum parua solita est intrare fenestra:
Vnde fenestralis nomina porta tenet.
Nunc pudet: & uultus uelamine celat amatos:
Oraq; sunt multa regia tecta toga.
An magis est uerq;: post tulli funera plebem
Confusam placidi morte fuisse ducis.
Nec modus ullus erat: crescebat imagīe luctus:
Donec eum positis occuluere togis.
Tertia causa mihi spatio maiore canenda est.
Nos tamen adductos intus agimus equos.
Tullia coniugio sceleris mercede parato:
His solita est dictis extimulare uiq;.

Quid iuuat esse pares te nostræ cæde sororis:
Meq; tui fratris: si pia iura placent?
Viuere debuerant & uir meus & tua coniunx:
Si nullum ausuri maius eramus opus.
Et caput & regnum factum est dotale parentis:
Si uir es indictas erige dotis opes.
Regia res scelus est: socero cape regna necato:
Et nostras patrio sanguine tinge manus.
Talibus instructus solio priuatus in alto
Sederat: attonitum uulgus ad arma ruit.
Huic cruor & cædes infirmaq; uincitur ætas.
Sceptra gener socero rapta superbus habet.
Ipse sub æquiliis ubi erat sua regia cæsus
Concidit in dura sanguinolentus humo.
Filia carpento patrios initura penates
Ibat per medias alta feroxq; uias.
Corpus ut aspexit lachrymis auriga profusis
Restitit: hunc tali corripit illa sono.
Vadis: an expectas precium pietatis amaq;?
Duc inquam inuitas ipsa per ora rotas.
Certa fides facti est dictus sceleratus ab illa
Vicus: & æterna res ea pressa nota est.
Post tamen hæc causa est tẽplum monumẽta parẽtis
Tangere. mira quidem: sed tamen acta loquor.
Signum erat in solio residens sub imagine tulli:
Dicitur hoc oculis opposuisse manum.
Et uox audita est: uultus abscondite nostros:
Ne natæ uideant ora nefanda meæ.
Veste data tegitur: uetat hanc fortuna moueri:
Et sic e templo est illa locuta suo.
Ore reuelato cum primum luce patebit
Seruius: hæc positi prima pudoris erit.
Parcite matronæ uetitas attingere uestes:
Solennes satis est uoce mouere preces.
Sitq; caput semper romano tectus amictu:
Qui rex in nostra septimus urbe fuit.
Arserat hoc templum: signo tamen ille pepercit
Ignis: opem nato mulciber ipse tulit.
Nãq; pater tulli uulcanus: cresia mater
Præsignis facie corniculana fuit.
Hanc secum tanaquil sacris de more peractis
Iussit in ornatum fundere uina focum.
Hic inter cineres obsceni forma uirilis

Aut fuit aut uisa est: sed fuit illa magis.
Iussa foco captiua sedet: conceptus ab illa
Seruius: a cælo semina gentis habet.
Signa dedit genitor tunc quum caput igne coruſco
Contigit: inq; comis flameus arsit apex.
Te quoq; magnifica concordia dedicat æde
Liuia: quam caro præstitit illa uiro.
Discе tamen ueniens ætas ubi liuia nunc est
Porticus: immensæ tecta fuere domus.
Vrbis opus domus una fuit: spatiumq; tenebat:
Quo breuius muris oppida multa tenent.
Hæc æquata solo est nullo sub crimine regni:
Sed quia luxuria uisa nocere sua est.
Sustinuit tantas opesq; subuertere moles:
Totq; suas hæres perdere cæsar opes.
Sic agitur censura & sic exempla parantur:
Quum iudex: alios quod monet: ipse facit.
Nulla mora est uenientе die: quin dicere possis
Idibus inuicto sunt data templa ioui.
Et iam quinquatres iubeor narrare minores:
Nunc ades o cœptis flaua minerua meis.
Cur uagus incedit tota tibicen in urbe:
Quid sibi personæ: quid toga longa uolunt?
Sic ego: sic posita tritonia cuspide dixit:
Possem utinam doctæ uerba referre deæ.
Temporibus uetereq; tibicinis usus auoq;
Magnus: & in magno semper honore fuit.
Cantabat phanis: cantabat tibia ludis:
Cantabat mœstis tibia funeribus.
Dulcis erat mercede labor: tempusq; secutum est:
Quod subito gratæ frangeret artis opes.
Adde q; ædilis: pompa qui funeris irent
Artifices solos iusserat esse decem.
Exilio mutant urbem: tyburq; recedunt:
Exilium quodam tempore tybur erat.
Quæritur in scæna caua tibia: quæritur aris:
Ducit supremos nenia nulla choros.
Seruus erat quidam q̄to libet ordine dignus
Tybure: sed longo tempore liber erat.
Rure dapes parat ille suo: turbamq; canoram
Conuocat: ad festas conuenit illa dapes.
Nox erat & uinis oculiq; animiq; natabant:
Quum præcomposito nuncius ore uenit.

Atq; ita quid ceſſas conuiuas ſoluere dixit?
Victor uindictæ iam uenit ecce ſuæ.
Nec mora conuiuæ ualido titubantia uino
Membra mouent: dubii ſtantq; labantq; pedes.
At dominus diſcedite ait: plauſtroq; morantes
Suſtulit: in plauſtro ſcirpea lata fuit.
Alliciunt ſomnos tempus: motuſq;: merumq;.
Potaq; ſe tybur turba redire putat.
Iāq; per æſquilias romanam intrauerat urbem:
Et mane in medio plauſtra fuere foro.
Callidus ut poſſet ſpecie: numeroq; ſenatum
Fallere: perſonis imperat ora tegi.
Admiſcetq; alios. & ut hæc tibicina cœtum
Augeat: in longis ueſtibus eſſe iubet.
Sic reduces bene poſſe tegi: ne forte notentur
Contra collegæ iuſſa rediſſe ſui.
Res placuit: cultuq; nouo licet idibus uti:
Et canere ad ueteres uerba iocoſa modos.
Hæc ubi perdocuit: ſupereſt mihi diſcere: dixi
Cur ſit quinquatrus illa uocata dies?
Martius inquit habet tali mea nomine feſta.
Eſtq; ſub inuentis hæc quoq; turba meis.
Prima terebrato per rara foramina buxo:
Vt daret effeci tibia longa ſonos.
Vox placuit: faciem liquidis referentibus undis:
Vidi & uirgineas intumuiſſe genas.
Ars mihi non tanti eſt: ualeas mea tibia dixi.
Excipit abiectam ceſpite ripa ſuo.
Inuentam ſatyrus primum miratur: & uſum
Neſcit: & afflatam ſenſit habere ſonum.
Et modo dimittit digitos: modo concipit auras.
Iāq; inter nymphas arte ſuperbus erat.
Prouocat & phœbum phœbo ſuperante pependit:
Cæſa receſſerunt a cute membra ſua.
Sum tamen inuentrix auctorq; ego carminis huius:
Hoc eſt cur noſtros ars colit iſta dies.
Tertia lux ueniet: qua tu dodona dione
Stabis agenoreæ fronte uidenda bouis.
Hæc eſt illa dies: qua tu purgamina ueſtæ
Thybri per etruſcas in mare mittis aquas.
Si qua fides uentis zephyro date garbaſa nautæ:
Cras ueniet ueſtris ille ſecundus aquis.
At pater heliadum radios ubi tinxerit undis:

Et cinget geminos ſtella ſerena polos:
Nam duo ſunt: auſtris hic eſt: aquilonibus ille
Proximus: a uento nomen uterq; tenet.
Tollet humo ualidos proles hylæa lacertos:
Continua delphin nocte uidendus erit.
Scilicet hic olim uolſcos æquoſq; fugatos
Viderat in campis algida terra tuis.
Vnde ſuburbano clarus tyburte triumpho:
Vectus es in niueis poſthume uictor equis.
Iam ſex & totidem luces de menſe ſuperſunt:
Huic unum numero tu tamen adde diem.
Sol abit e geminis: & cancri ſigna rubeſcunt:
Cœpit auentina pallas in arce coli.
Iam tua laomedon oritur nurus: ortaq; noctem
Pellit: & e pratis cana pruina fugit.
Reddita: quiſquis is eſt ſummano templa ferūtur:
Tunc cum romanis pyrrhe timendus eras.
Hunc quoq; cum patrus galathea receperit undis:
Plenaq; ſecuræ terra quietis erit.
Surgit humo iuuenis telis afflatus auitis:
Et gemino nexas porrigit angue manus.
Notus amor phædræ: nota eſt iniuria theſei:
Deuouit natum credulus ille ſuum.
Solliciti terentur equi: fruſtraq; retēti
Per ſcopulos dominum duraq; ſaxa trahunt.
Exciderat curru loriſq; morantibus artus
Hippolytus lacero corpore raptus erat.
Reddideratq; animam multum indignante diana:
Nulla coronides cauſa doloris ait.
Nanq; pio iuueni uitam ſine uulnere reddam:
Et cedent arti triſtia fata meæ.
Gramina continuo loculis depromit eburnis.
Profuerant glauci manibus illa prius.
Tunc obſeruatas augur deſcendit in herbas.
Vſus & auxilio eſt anguis ab angue dato.
Pectora ter tetigit: ter uerba ſalubria dixit:
Depoſitum terra ſuſtulit ille caput.
Lucus eum: nemoriſq; ſui dictynna receſſu
Celat: aricino uirbius ille lacu.
At lacheſis clothoq; dolent: hic fila teneri:
Hic fieri regni iura minora ſui.
Iuppiter exemplum ueritus direxit in ipſum
Fulmina: qui nimiæ nouerat artis opem.

Phœbe querebaris: deus eſt: placare parenti:
Propter te fieri quod uetat: ipſe facit.
Non ego te: q̃uis properabis uincere cæſar:
Si uetat auſpicium: ſigna mouere uelim.
Sunt tibi flaminius thraſimenaq; littora teſtes:
Per uolucres æquos multa monere deos.
Tempora ſi ueteris quæris temeraria damni:
Quartus ab extremo menſe bis eſſe dies.
Poſtera lux melior ſuperat maſiniſſa ſyphacem:
Et cecidit telis haſdrubal ipſe ſuis.
Tempora labuntur: tacitiſq; feneſcimus annis:
Et fugiunt freno non remorante dies.
Quam cito uenerunt fortunæ fortis honores
Poſt ſeptem luces iunius actus erit.
Ite deam læti fortem celebrate quirites:
In thyberis ripa munera regis habet.
Pars pede pars etiam celeri decurrite cymba:
Ne pudeat potos inde redire domum.
Ferte coronatæ iuuenum conuiuia lintres:
Multaq; per medias uina bibantur aquas.
Plebs colit hanc: quia qui poſuit de plebe fuiſſe
Fertur: & ex humili ſceptra tuliſſe loco.
Conuenit & ſeruis: ſerua quia tullius ortus
Conſtituit dubiæ templa propinqua deæ.
Ecce ſuburbana rediens male ſobrius æde:
Ad ſtellas aliquis talia uerba iacit.
Zona latet tua nunc: & cras fortaſſe latebit:
Dehinc erit orion aſpicienda mihi.
At ſi non eſſet potus: dixiſſet eadem
Ventuq; tempus ſolſtitiale die.
Lucifero ſubeunte: lares delubra tulerunt:
Hic ubi fit docta multa corona manu.
Tempus idem ſtatoris erit: q̃ romulus olim
Ante palatini condidit ora iugi.
Tot reſtant de menſe dies: quot nomina parcis:
Condita ſunt trabeæ templa quirine tuæ.
Tempus iuleis cras eſt natale calendis:
Pyerides cœptis addite ſumma meis.
Dicite pyerides quis uos adduxerit illuc:
Cui dedit inuitas uicta nouerca manus.
Sic ego. ſic clio. clari monumenta philippi
Aſpicis: unde trahit martia caſta genus.
Martia ſacrifico deductum nomen abanco
In qua par facies nobilitate ſua.

Rar animo quoq; forma ſuo reſpondet in illa
Et genus: & facies: ingeniumq; ſimul.
Nec q̄ laudamus formam tam turpe putaris.
Laudamus magnas hac quoq; parte deas.
Nupta fuit quondam matertera cæſaris illi.
O decus o ſacra fœmina digna domo.
Sic cecinit clio. doctæ aſſenſere ſorores.
Annuit alcides: increpuitq; lyra.

Publii Ouidii Naſonis ſulmonenſis poetæ clariſſimi Faſtorum libri ſexti & ultimi finis.

PVBLII OVIDII NASONIS POETAE CONSOLATIO AD LIVIAM AVGVSTAM DE MORTE DRVSI NERONIS FILII EIVS QVI IN GERMANIA MORBO PERIIT.

VISA DIV FELIX MATER
modo dicta neronum
Iam tibi dimidium nomi
nis huius abeſt:
Iam legis in druſum mirabile liuia carmen?
Vnum qui dicat iam tibi mater habes.
Nec tua te pietas diſtendit amore duorum:
Nec poſito fili nomine dicis uter:
Et quiſq̄ leges audet tibi dicere flendi?
Et quiſq̄ lachrymas temperat ore tuas?
Hei mihi q̄ facile eſt q̄uis hoc contigit omnes
Alterius luctu fortia uerba loqui.
Scilicet exiguo percuſſa es fulminis ictu:
Fortior ut poſſis cladibus eſſe tuis.
Occidit exemplum iuuenis uenerabile morum:
Maximus ille armis: maximus ille toga.
Ille modo eripuit latebroſas hoſtibus alpes:
Et titulum belli dux duce fratre tulit.
Ille genus ſueuos acre indomitoſq; ſicambros
Contudit: inq; fugam barbara terga dedit.
Ignotumq; tibi meruit romane triumphum:
Protulit in terras imperiumq; nouas.
Soluere uota ioui fatorum ignara tuorum
Mater: & armiferæ ſoluere uota deæ.
Gradiuumq; patrem donis implere parabas:

Et quoſcuonq; coli eſt iuſq; piumq; deos :
Maternaq; ſacros agitabas mente triumphos :
Forſitan & curæ iam tibi currus erat .
Funera pro ſacris tibi ſunt ducenda triumphis :
Et tumulus druſum pro iouis arce man&.
Fingebas reducem perceptaq; mente fouebas
Gaudia: & ante oculos iam tibi uictor erat .
Iam ueniet iam me gratantem turba uidebit :
Iam mihi pro druſo dona ferenda meo.
Obuia progrediar :felixq; per oppida dicar :
Collaq; & oſq; oculos illius ore premam .
Talis erit: ſic occurret : ſic oſcula iunget.
Hoc mihi narrabit: ſic prior ipſa loquar .
Gaudia magna foues :ſpem pone miſerrima falſã :
Deſine de druſo læta referre tuo .
Cæſaris illud opus ueluti pars altera ueſtri
Occidit :indignas liuia ſolue comas .
Quid tibi nunc mores proſunt :actumq; pudice
Omne æuum: & tanto iam placuiſſe uiro !
Quidq; pudicicia tantum inuiolata bonorum:
Vltima ſit laudes inter ut illa tuas !
Quid tenuiſſe animum contra ſua ſæcula rectum !
Altius & uitiis exeruiſſe caput !
Nec nocuiſſe ulli !& fortunam habuiſſe nocendi !
Nec quenq̃ neruos extimuiſſe tuos!
Nec uires erraſſe tuas campoq; foroq; :
Quamq; lic& citra conſtituiſſe domum !
Nempe per hos etiam fortunæ iniuria mores
Regnat :& incerta eſt hic quoq; nixa rota .
Hic quoq; ſentitur ne quid non improba carpat .
Sæuit : & iniuſtum ius ſibi ubiq; facit .
Scilic& immunis ſi luctus una fuiſſet
Liuia fortunæ regna minora forent .
Quid ſi non habitu ſic ſe geſſiſſet in omni :
Vt ſua non eſſent inuidioſa bona !
Cæſaris adde domum :quæ certe funeris expers
Debuit humanis altior eſſe malis .
Ille uigil ſumma ſacer ipſe locatus in arce
Res hominum ex tuto cernere dignus erat .
Nec fleri ipſe ſuis :nec quenq̃ flere ſuorum :
Nec quæ nos patimur uulgus & ipſe pati.
Vidimus erepta mœrentem ſtirpe ſororis
Luctus ut in druſo publicus ille fuit.

Condidit agrippam :quo te marcelle ſepulcro ;
Et cepit generos iam locus ille duos .
Vix poſito agrippa tumuli bene ianua clauſa eſt :
Perficit officium funeris ecce ſoror .
Ecce ter ante datis iactura nouiſſima druſus
A magno lachrymas cæſare quartus habet .
Claudite iam parcæ : nimium reſerata ſepulcra
Claudite: plus iuſto iam domus iſta p tet .
Cedis :& incaſſum tua nomina druſe leuantur.
Vltima ſit fati hæc ſumma querela tui .
Ille poteſt implere dolor uel ſæcula tota :
Et magni luctus obtinuiſſe locum .
Multi in te amiſſi. nec tu tot uerba bonorum
Omnis cui uirtus contigit unus eras .
Nec genitrice tua fœcundior ulla parentum
Tot bona per partus quæ dedit una duos .
Heu par illud ubi eſt : tot idem uirtutibus æquum
Et concors pietas ? nec dubitatur amor ?
Vidimus attonitum fraterna morte neronem
Pallida permiſſa flere per ora coma .
Diſſimilemq; ſui uultu profitente dolorem :
Hei mihi q̄ toto luctus in orbe fuit .
Tu tamen extremo moriturum tempore fratrem
Vidiſti :lachrymas uidit & illa tuas :
Affigiq; ſuis moriens tua pectora ſenſit:
Et tenuit uultu lumina fixa tuo .
Lumina cærulea iam iamq; nutantia morte :
Lumina fraternas iam ſubitura manus .
At miſeranda parens ſuprema neq; oſcula figit:
Frigida nec mouit membra tremente ſinu.
Non animam appoſito fugientem excepit hiatu :
Nec traxit cæcas per tua membra comas .
Raptus es abſenti dum te fera bella morantur:
Vtilior patriæ q̄ tibi druſæ tuæ .
Liquitur ut quondam zephyrus & ſolibus ictæ
Soluuntur teneræ uere tepente niues .
Te queritur caſuſq; malos irriſaq; tales :
Accuſantq; annos ut diuturna ſuos .
Talis in umbroſis mitis nunc deniq; ſiluis
Deflet threicium daunias ales itym .
Halcyonum tales uentoſa per æquora queſtus
Ad ſurdas tenui uoce ſonantur aquas .
Sic plumoſa nouis plangentes pectora pennis

Oenidem ſubitæ concinuiſtis aues .
Sic fleuit climene : ſic & climeneidos altæ :
Cum iuuenis patriis excidit ictus equis .
Congelat interdum lachrymas duratq; tenetq; :
Suſpenſaſq; oculis fortior ictus agit .
Erumpunt iterumq; grauant gemitumq; ſinuſq;
Effuſæ grauidis uberibuſq; genis .
In uires abiit flendi mora plenior unda :
Defluit exigua ſi qua retenta mora .
Tandē ubi per lachrymas licuit : ſed flebilis orſa eſt
Singultu medios impediente ſonos .
Nate breuis fructus duplicis ſors altera partus
Gloria confectæ nate parentis ubi es ?
Sed neq; iam duplicis nec iam ſors altera partus
Gloria cōfectæ nunc quoq; matris ubi es ?
Heu modo tantus ubi es ? tumulo portaris & igni
Hæc ſunt in reditus dona paranda tuos ?
Siccine dignus eras oculis occurrere matris ?
Sic ego te reducem digna uidere fui ?
Cæſaris uxori ſi talia dicere fas eſt :
Iam dubito magnos an rear eſſe deos ?
Nam quid ego admiſi ? quæ ego nō numina cultu :
Quos ego non potui demeruiſſe deos ?
Hic pietatis honos ? artus amplector inanis .
Euocat hos ipſos flamma roguſq; ſuus .
Te ne ego ſuſtineo poſitum ſcelerata uidere ?
Te ne meæ poterunt ungere nate manus ?
Nunc ego te infelix ſummum teneoq; tuorq; :
Affigoq; manus oraq; ad ora fero .
Nunc primum aſpiceris conſul uictorq; parenti
Sic mihi : ſic miſeræ nomina tanta refers .
Quo primum uidi faſces : in funere uidi .
Et uidi euerſos indiciumq; mali .
Quis credat ? matri lux hæc cariſſima uenit :
Qua natum in ſummo uidit honore ſuum .
Iam ne ego non felix ? iam pars mihi rapta neronū
Materni celeber nomine druſus aui ?
Iam ne meus non eſt ? nec me facit ille parentem ?
Iam ne fui druſi mater : & ipſe fuit ?
Nec cum uictorem referatur adeſſe neronem :
Dicere iam potero maior ? an alter adeſt ?
Vltima contigimus : ius matris habemus ab uno :
Vnius eſt munus quod tamen orba negor .

Me miſeram extimui: friguſq; per oſſa cucurrit.
Nil ego iam poſſum certa uocare meum.
Hic meus ecce fuit: iub& hic de fratre uereri:
Omnia iam metuo: fortior ante fui.
Soſpite te ſaltem moriar nero tu mea condas
Lumina: & excipias hanc animam ore pio.
Atq; utinam druſi manus altera: & altera fratris
Formarent oculos comprimerentq; meos.
Quod lic& hoc certe tumulo ponemur in uno
Druſe neq; ad ueteres conditus ibis auos.
Miſcebor cineriq; cinis: atq; oſſibus oſſa
Hanc lucem celeri turbine parca neat.
Hæc & plura refert. lachrymæ ſua uerba ſequũtur:
Oraq; nequicq̃ per modo queſta fluunt.
Quin etiam corpus matri uix uixq; remiſſum
Exequiis caruit liuia pene ſuis.
Quippe ducem arſuris exercitus omnis in armis
Inter quæq; ruit ponere certus erat.
Abſtulit inuitis corpus uenerabile frater.
Et druſum prime: quod licuitq; dedit.
Funera ducuntur romana per oppida druſi:
Heu facinus: per quæ uictor iturus erat.
Per quæ deletis rhetorum uenerat armis.
Hei mihi q̃ diſpar huic fuit illud iter.
Conſuluit fractis mœrentem faſcibus urbem:
Quid faceret uictus ſic ubi uictor init?
Mœſta domus plangore ſonat: cui figere lætus
Parta ſua dominus uouerat arma manu.
Vrbs gemit. & uultum miſerabilis induit unum:
Gentibus aduerſis forma ſit illa precor.
Incerti clauduntq; domos: ſtrepitantq; per urbem
Hic illic pauidi clamq; palamq; dolent.
Iura ſilent: mutæq; tacent ſine uindice leges:
Aſpicitur toto purpura nulla foro.
Diiq; latent templis. neq; iniqua ad funera uultus
Præbent: nec poſcunt tura ferenda rogo.
Obſcuros delubra tenent. pudet ora colentum
Aſpicere inuidiæ quam meruere metu.
Atq; aliquis de plebe pius pro paupere nato
Suſtulerat timidas ſydera ad alta manus.
Iamq; precaturus quid ego aut credulus inquit
Suſcipiam in nullos irita uota deos?
Liuia non illos pro druſo liuia mouit:

Nos erimus magno maxima cura ioui?
Dixit .& iratus uota insuscepta reliquit.
Durauitq; animum destituitq; preces.
Obuia turba ruit: lachrymisq; rigantibus ora
Consulis erepti publica damna refert.
Omnibus iidem oculi: par est concordia flendi:
Funeris exequiis adsumus omnis eques.
Omnis adest ætas. mœrent iuuenesq; senesq;
Ausoniæ matres ausoniæq; nurus.
Auctorisq; sui præfertur imagine mœsta
Quæ uictrix templis debita laurus erat.
Certat onus luctu generosa subire iuuentus.
Et studet officio sedula colla dare.
Et uoce & lachrymis laudasti cæsar alumnum:
Tristia cum medius rumperet ossa dolor.
Tu letum optasti diis aduersantibus omen:
Par tibi si sinerent te tua fata mori.
Sed tibi debetur cælum: te fulmine pollens
Accipiet cupidi regia magna iouis.
Quid petiit uult ille tibi ut sua facta placerent:
Magnaq; laudatus præmia mortis habet.
Armataeq; rogum celebrant de more cohortes:
Ast pedes exequias reddit equesq; duci.
Te clamore uocant iterumq; iterumq; supremo:
At uox aduersis collibus icta redit.
Ipse pater flauis tyberinus adhorruit undis:
Sustulit e medio nubibus amne caput.
Tum salice implexum muscoq; & arundine crinē:
Cæruleum magna legit ab ore manu.
Uberibusq; oculis lachrymarum flumina misit:
Vix capit adiectas alueus altus aquas.
Iamq; rogi flammas extinguere fluminis ictu
Corpus & intactum tollere certus erat.
Sustentabat aquas: cursusq; inhibebat equorum:
Vt posset toto proluere amne rogum:
Sed mauors templo uicinus & accolla campi
Tot dixit siccis uerba neq; ipse genis.
Quanq̄ amnes decet ira: tamen tyberine quiescas:
Non tibi non nullis uincere fata datur.
Iste meus periit periit arma inter & enses:
Et dux pro patria funera causa latet.
Quod potui tribuisse dedi: uictoria parta est.
Auctor abit operis: sed tamen extat opus.

Quondam ego tentaui clothoq; duaſq; ſorores :
Pollice quæ certo penſa ſeuera trahunt .
Vt remus iliades :& frater conditor urbis
Effugerent aliqua ſtagna profunda uia :
De tribus una mihi partem accipe quæ datur inquit
Muneris ex iſtis quod petis :alter erit .
Hic tibi :mox ueneri cæſar promiſſus uterq;
Hos debet ſolos martia roma deos .
Sic cecinere deæ :nec tu tyberine repugna
Irita nec flammas amne morare tuo .
Nec iuuenis poſiti ſupremos deſtrue honores .
Vade age & immiſſis labere pronus aquis .
Paret & in longum ſpacioſas explicat undas .
Strictaq; pendenti pumice tecta ſubit .
Flamma diu cunctata caput contingere ſanctum
Errauit poſito lenta ſibi uſq; toro .
Tandem ubi complexa eſt ſiluas alimentaq; ſūpſit :
Aethera ſubiectis lambit & aſtra comis .
Qualis in herculeæ colluxit collibus œtæ
Cum ſunt impoſito membra cremata deo .
Vritur heu decor ille uiri generoſaq; forma
Et facilis uultus : uritur ille uigor .
Victriceſq; manus :facundaq; principis ora
Pectoraq; ingenii magna capaxq; domus .
Spes quoq; multorum flammis uruntur in iiſdem.
Iſte rogus miſeræ uiſcera matris habet .
Facta ducis uiuent : operoſaq; gloria rerum
Hæc manet :hæc auidos effugit una rogos .
Pars erit hiſtoriæ : totoq; legetur in æuo .
Seq; opus ingeniis :carminibuſq; dabit .
Stabis & in roſtris tituli ſpecioſus honore :
Cauſaq; dicemur nos tibi druſe necis.
At tibi ius ueniæ ſupereſt germania nullum
Poſt modo tu pœnas barbare morte dabis .
Aſpiciam regum luentia colla cathenis
Duraq; per ſæuas uincula nexa manus .
Et tandem trepidos uultus :inq; illa ferocum
Inuitis lachrymas decidere ora genis .
Spiritus ille minax & druſi morte ſuperbus
Carnifici in mœſto carcere dandus erit .
Conſiſtam lætiſq; oculis : lætuſq; uidebo
Strata per obſcenas corpora nuda uias .
Hunc aurora diem ſpectacula tanta ferentem

Quamprimum croceis roſida portet equis .
Adiice lædæos concordia ſydera fratres :
Templaq; romano conſpicienda foro .
Quam paruo numeros impleuit principis æuo:
In patriam meritis occubuitq; ſenex .
Nec ſua conſpiciet(miſerum me)munera druſus :
Nec ſua præ templi nomina fronte leget.
Sæpe nero in lachrymas ſummiſſa uoce loquetur
Cur adeo fratres : heu ſine fratre deos ?
Certus eras nunq̄ niſi uictor druſe reuerti.
Hæc te debuerant tempora uictor eras .
Conſule nos : duce nos : duce iam uictore caremus?
Inuenit in tota mœror in urbe locum .
At comitum ſquallent immiſſis ora capillis
Infelix druſo ſed pia turba ſuo :
Quorum aliquis tendens in te ſua brachia dixit
Cur ſine me ? cur ſic incomitatus abis ?
Quid referam de te digniſſima coniuge druſo :
Atq; eadem druſi digna parente nurus ?
Par bene compoſitum iuuenum fortiſſimus alter:
Altera iam forti mutua cura uiro .
Fœmina tu princeps :tu filia cæſaris illi
Nec minor es magni coniuge iuſſa iouis .
Tu conceſſus amor :tu ſolus & ultimus illi :
Tu requies feſſo grata laboris eras .
Te moriens pro uerba nouiſſima queſtus abeſſe
Et motam nomen frigida lingua tuum .
Infelix recipis non quem promiſerat ipſe:
Nec qui miſſus erat : nec tuus ille redit .
Nec tibi deletos poterit narrare ſicambros :
Enſibus & ſueuos terga dediſſe ſuis :
Fluminaq; & montes & nomina magna locorum
Et ſi quid miri uidit in orbe nouo .
Frigidus ille tibi corpuſq; refertur inane:
Quemq; premat ſine te ſternitur ecce torus .
Quo raperis laniata comas ? ſimiliſq; furenti
Quo ruis ? attonita quid petis ora manu ?
Hoc fuit andromache cum uir religatus ad axes
Teruit admiſſos ſanguinolentus equos .
Hoc fuit euadne tunc cum ferienda coruſcis
Fulminibus capaneus impauida ora dedit :
Quid mortem tibi mœſta rogas ? amplexaq; natos
Pignora de druſo ſola relicta tenes ?

Et modo per ſomnos agitaris imagine falſa ?
Teq; tuo druſum credis habere ſinu ?
Et ſubito tentaſq; manu : ſperaſq; receptum .
Quæris & in uacui parte priore tori .
Ille pio : ſi non temere hæc creduntur :in aruo
Inter honoratos excipietur auos .
Magnaq; maternis maioribus æqua paternis
Gloria quadriiugis aureus ibit equis :
Regaliq; habitu curruq; ſuperbus eburno
Fronde triumphali tempora uinctus erit.
Accipient iuuenem germanica ſigna ferentem
Conſulis imperio conſpicuumq; decus .
Gaudebuntq; ſuæ merito cognomine gentis :
Quod ſolum domito uictor ab hoſte tulit .
Vix credent tantum rerum cœpiſſe tot annos
Magna uiri latum quærere facta locum .
Hæc ipſum ſublime ferent : hæc optima mater
Debuerant luctus attenuare tuos .
Fœmina digna illis : quos aurea condidit ætas
Principibus natis principe digna uiro .
Quid deceat druſi matrem matremq; neronis
Aſpice quo ſurgas aſpice mane toro .
Non eadem uulguſq; decent & lumina rerum
Eſt quod præcipuum debeat iſta domus .
Impoſuit te alto fortuna : locumq; teneri
Iuſſit honoratum liuia perfer onus .
Ad te oculos aureſq; trahis : tua facta notamus :
Nec uox miſſa poteſt principis ore tegi .
Alta mane : ſupraq; tuos exurge dolores .
Infragilemq; animum : quo potes uſq; tene .
An melius per te uirtutum exempla petemus
Quam ſi romanæ principis edis opus ?
Fata manent omnis : omnis expectat auarus
Portitor : & turbæ uix ſatis una ratis .
Tendimus huc omnes : metã properamus ad unã :
Omnia ſub leges mors uocat atra ſuas .
Ecce necem intentam cælo terræq; fretoq;
Caſurum triplex uaticinatur opus .
I nunc & rebus tanta impendente ruina
In te ſolam oculos & tua damna refer .
Maximus ille quidem iuuenum ſpes publicá uixit :
Et qua natus erat gloria ſumma domus .
Sed mortalis erit : nec tu ſecura fuiſti

Fortia progenie bella gerente tua.
Vita data est utenda data est sine fœnore nobis
Mutua: nec certa persoluenda die.
Fortuna arbitriis tempus dispensat ubiq;.
Illa rapit iuuenes: sustulit illa senes.
Quaq; ruit furibunda ruit: totumq; per orbem
Fulminat: & cæcis cæca triumphat equis.
Regna deæ immitis parce iritare querendo:
Sollicitare animos parce potentis heræ.
Quæ tamen hoc uno tristis ibi tempore uenit:
Sæpe eadem rebus fauit amica tuis.
Nata q; alte es: q; es fœtibus aucta duobus:
Quodq; etiam magno consotiata ioui:
Quod semper domito rediit tibi cæsar ab orbe:
Gestat & inuicta prospera bella manu:
Quod spes implerunt maternaq; uota nerones:
Quod pulsus totiens hostis utroq; duce:
Rhenus & alpinæ ualles & sanguine nigro
Decolor infecta testis itargus aqua:
Danubiusq; capax & dacius orbe remoto
Appulus huic hosti per breue pontus iter:
Armeniusq; fugax & tandem dalmata supplex
Summaq; dispersi per iuga pannonii:
Et modo germani romanis cognitus orbis
Aspice q̄ meritis culpa sit una minor.
Adde q; est absens fœtus: nec cernere nati
Semineces oculos sustinuere tibi:
Qui dolor & menti leuissimus influit ægræ
Acciperes luctus aure coacta tuos.
Præuertitq; metus per longa pericula luctum
Tu quibus auditis anxia mentis eras.
Non ex præcipiti dolor in tua pectora uenit:
Sed per mollitos ante timore gradus.
Iuppiter ante dedit fati mala signa cruenti:
Flamifera petiit cum tria templa manu.
Iunonisq; graui nocte impauidæq; mineruæ:
Sanctaq; & immensi cæsaris icta manus:
Sydera quin etiam cælo fugisse feruntur:
Lucifer & solitas destituisse uias.
Lucifer in toto nulli comparuit orbe:
Et uenit stella non præeunte dies.
Syderis hoc obitus terris instare monebat:
Et mergi stygia nobile numen aqua.

At tu qui ſuperes mœſtæ ſolatia matri :
Comprecor illi ipſi conſpiciare ſenex .
Perq; annos diuturnus eas fratriſq; tuoſq; :
Et uiuat nato cum ſene mater anus.
Et uentura precor deus excuſare priora :
Dum uolet a druſo cætera læta dabit .
Tu tamen auſa potes tanto indulgere dolori :
Longius ut nolis heu male fortis ali .
Vix etiam fueras paucas uitalis in horas :
Obtulit inuitæ cum tibi cæſar opem .
Admouitq; preces :& ius immiſcuit illis:
Aridaq; affuſa guttura tinxit aqua .
Nec minor eſt nato ſeruandæ cura parentis:
Hic adhibet blandas nec ſine iure preces .
Coniugis & nati meritum peruenit ad omnes :
Coniugis & nati liuia ſoſpes ope es .
Supprime iam lachrymas : non eſt reuocabilis iſtis:
Quem ſemel umbrifera nauita lintre tulit .
Hectora tot fratres tot defleuere ſorores:
Et pater & coniunx aſtyanaxq; puer:
Et longæua parens :tamen ille redemptus ad ignes
Nullaq; per ſtygias umbra renauit aquas .
Contigit hæc etiam thetidi populator achilles
Iliaca ambuſtis oſſibus arua premit .
Illi cæruleum panope matertera crinem
Soluit :& immenſas fletibus auxit aquas.
Conſorteſq; deæ centum longæuaq; magni
Oceani coniunx oceanuſq; pater .
Et thetis ante omnes : ſed ne thetis ipſa neq; omnes
Mutarunt auidi triſtia iura dei .
Priſca quid huc repeto ? marcellum octauia fleuit :
Et fleuit populo cæſar utrunq; palam .
Sed rigidum ius eſt & ineuitabile mortis :
Stant rata non ulla fila tenenda manu .
Ipſe tibi emiſſus nebuloſum littus auerni
Sic liceat forti uerba tot ore ſonet .
Quid numeras annos ? uixi maturior annis :
Acta ſenem faciunt hæc numeranda tibi :
His æuum fuit implendum non ſegnibus annis :
Hoſtibus eueniat longa ſenecta metu .
Hoc ataui monuere mei proauiq; nerones .
Fregerunt ambo punica bella duces.
Hoc domus iſta docet per te mea cæſaris alti :

Exitus hic mater debuit esse meus.
Nec meritis quicq̄ illa iuuant: magis affuit illis
Mater honos: titulis nomina plena uides.
Consulet ignoti uictor germanicus orbis:
Qui fuit heu mortis publica causa: legor
Cingor apollinea uictricia tempora lauro:
Et sensi exequias funeris ipse mei.
Decursusq; uirum notos mihi: donaq; regum
Cunctaq; per titulos oppida lecta suos.
Et quo me officio portauerit illa iuuentus:
Quæ fuit ante meum tam generosa torum.
Deniq; laudari sacrato cæsaris ore
Et mœrui: lachrymas elicuiq; deo.
Et cuiq̄ miserandus ero. iam comprime fletus
Hoc ego qui flendi sum tibi causa rogo.
Hæc sentit drusus: si quid modo sentit: in umbra:
Nec tu de tanto crede minora uiro.
Est tibi sitq; precor multorum filius instar.
Parsq; tui partus sit tibi salua prior.
Est coniunx tutela hominum: quo sospite uestram
Liuia funestam dedecet esse domum.

PVBLII OVIDII NASONIS EPISTOLAE
CONSOLATORIAE AD LIVIAM
AVGVSTAM DE MORTE
DRVSI NERONIS FILII
EIVS QVI IN
GERMANIA MORBO PERIIT:
FINIS.

PVBLII OVIDII NASONIS DE TRISTIBVS LIBER PRIMVS.

Librum alloquitur: ut romam uadat: & quid ei faciendum sit: admonet.

PARVE (NEC INVIDEO) sine me liber ibis in urbem.
Hei mihi q̄ domino non licet ire tuo.
Vade sed incultus: qualem decet exulis esse
Infelix habitum temporis huius habe.
Nec te purpureo uelent uaccinia succo.
Non est conueniens luctibus ille color.
Nec titulus minio: nec cædro charta notetur:
Candida nec nigra cornua fronte geras.
Nec fragili geminæ poliantur pumice frontes:
Hirsutus passis ut uideare comis.
Felices ornent hæc instrumenta libellos.
Fortunæ memorem te decet esse meæ.
Neue lituratum pudeat qui uiderit illas:
De lachrymis factas sentiat esse meis.
Vade liber: uerbisq̄ meis loca grata saluta.
Contingam certe quo libet illa pede.
Si quis ut in populo nostri non immemor: illi
Si quis qui quid agam forte requiret erit:
Viuere me dicas: saluum tamen esse negabis:
Id quoq̄ quod uiuam munus habere dei.
Atq̄ ita tu tacitus quærenti plura legendum
Ne quod opus non est forte loquare: caue.
Protinus admonitus repetet mea crimina lector:
Et peragar populi publicus ore reus.
Tu caue defendas: quis mordebere dictis:
Causa patrocinio non bona maior erit.
Inuenies aliquem qui me suspiret ademptum:
Carmina nec siccis perleget ista genis.
Et tacitus secum ne quis malus audiat optet:
Sit mea lenito cæsare pœna leuis.
Nos quoq̄ (q̄squis erit) ne sit miser ipse precamur
Placatos miseris qui uolet esse deos.
Quæq̄ uolet rata sint ablata principis ira
Sedibus in patriis det mihi posse mori.
Vt peragas mandata liber culpabere forsan:

Ingeniiq; minor laude ferere mei.
Iudicis officium est ut res: ita tempora rerum
Quærere. quæsito tempore tutus eris.
Carmina proueniunt animo deducta sereno.
Nubila sunt subitis tempora nostra malis.
Carmina secessum scribentis & otia quærunt.
Me mare me uenti me fera iactat hyems.
Carminibus metus omnis abest. ego perditus ēsem
Hæsurum iugulo iam puto iamq; meo.
Hæc quoq; quæ facio: iudex mirabitur æquus:
Scriptaq; cum uenia qualiacunq; leget.
Da mihi mæoniden & tot circunspice casus:
Ingenium tantis excidet omne malis.
Denicq; securus famæ liber ire memento.
Nec tibi sit lecto displicuisse pudor.
Non ita se nobis præbet fortuna secundam:
Vt tibi sit ratio laudis habenda tuæ.
Donec eram sospes: tituli tangebar amore:
Quærendiq; mihi nominis ardor erat.
Carmina nūc tumulo: studiūq; quod obfuit: odi:
Sit satis: ingenio sic fuga parta meo.
I tamen & pro me tu (cui licet) aspice romam:
Di facerent posses non meus esse liber.
Nec te q̄ uenias magnam peregrinus in urbem:
Ignotum populo posse uenire puta.
Vt titulo careas ipso noscere colore:
Dissimulare uelis te licet esse meum.
Clam tamen intrato: ne te mea carmina lædant.
Non sunt: ut quondam plena fauoris erant.
Si quis ent qui te q̄ his meus: esse legendum
Non putet: e gremio reiciatq; suo:
Inspice dic titulum: non sum præceptor amoris:
Quas meruit pœnas: iam dedit illud opus.
Forsitan expectes an in alta palatia missum
Scandere te iubeam cæsareamq; domum:
Ignoscant augusta mihi loca diuq; locorum:
Venit in hoc illa fulmen ab arce caput.
Esse quidem memini mitissima sedibus illis
Numina. sed timeo qui nocuere deos.
Teretur minimo pennæ stridore columba
Vnguibus accipiter saucia facta tuis.
Non procul a stabulis audet discedere: si qua
Excussa est auidi dentibus agna lupi.

Vitaret cælum phaethon si uiueret: & quos
Optauit stulte tangere nollet equos.
Me quoq; quæ sensi fateor iouis arma timere:
Me reor infesto cum tonat igne peti.
Quicunq; argolica de classe capharea fugit:
Semper ab euboicis uela retorquet aquis.
Et mea cymba semel uasta percussa procella:
Illum quo lasa est horret adire locum.
Ergo caue liber: & timida circunspice mente:
Vt satis e media sit tibi plebe legi.
Dum petit infirmis nimium sublima pennis
Icarus: icareas nomine fecit aquas.
Difficile est tamen hic remis utaris: an aura
Dicere: consilium resq; locusq; dabunt.
Si poteris tradi uacuo: si cuncta uidebis
Mitia: si uires fregerit ira suas:
Si quis erit qui te dubitantem: & adire timentem
Tradat: & ante tamen pauca loquatur adi.
Luce bona dominoq; tuo felicior ipso
Peruenias illuc: & mala nostra leues.
Nanq; ea uel nemo: uel qui mihi uulnera fecit
Solus a hilleo tollere more potest.
Tantum ne noceas dum uis prodesse uideo:
Nam spes est animi nostra timore minor.
Quæq; quiescebat ne mota resæuiat ira:
Et pœnæ tu sis altera causa caue.
Cum tamen in nostrum fueris penetrale receptus:
Contigeriscq; tuam fcrinia cuiua domum:
Aspicies illic positos ex ordine fratres:
Quos studium cunctos euigilauit idem:
Cætera turba palam titulos ostendit apertos:
Et sua detecta nomina fronte gerit.
Tres procul obscura latitantes parte uidebis:
Hi quoq; (quod nemo nescit) amare docent.
Hos tu uel fugias: uel si satis oris habebis:
Oedipodas facito thelegonasq; uoces.
Deq; tribus moneo: si qua est tibi cura parentis:
Ne quenq̃ (q̃uis ipse docebit) ames.
Sunt quoq; mutatæ terquinq; uolumina formæ
Nuper ab exequiis carmina rapta meis:
His mando dicas: inter mutata referri
Fortunæ uultum corpora posse meæ.
Nanq; ea dissimilis subito est effecta priori:

Flendaq; nunc aliquo tempore læta fuit .
Plura quidem mandare tibi ſi quæris habebam :
Sed uereor tardæ cauſa fuiſſe moræ .
Sed : ſi quæ ſubeunt tecum liber omnia ferres :
Sarcina laturo magna futurus eras .
Longa uia eſt : propera . nobis habitabitur orbis
Vltimus : a terra terra remota mea .
Supplicatio ad deos: ut ab imminenti naufragio eum incolumem ſeruent .
O Mni maris & cælt (qd enī niſi uota ſupſūt ?)
Soluere quaſſatæ parcite membra ratis .
Neue precor magnæ ſubſcribite cæſaris iræ :
Sæpe premente deo fert deus alter opem .
Mulciber in troiam : pro troia ſtabat apollo :
Aequa uenus teucris : pallas iniqua fuit.
Oderat æneam propior ſaturnia turno :
Ille tamen ueneris numine tutus erat .
Sæpe ferox cautum petiit neptūnus ulyxem :
Eripuit patruo ſæpe minerua ſuo .
Et nobis aliquis: quis diſtamus ab illis :
Quis uetat irato numen adeſſe deo ?
Verba miſer fruſtra non proficientia perdo .
Ipſa graues ſpargunt ora loquentis aquæ .
Terribilisq; notus iactat mea uerba : preceſq;
Ad quos mittuntur non ſinit ire deos .
Ergo idem uenti: ne cauſa lædar in una :
Velaq; neſcio quo : uotaq; noſtra ferunt .
Me miſerum . quanti montes uoluuntur aquarū :
Iam iam tacturos ſydera ſumma putes .
Quantæ diducto ſubſidunt æquore ualles :
Iam iam tacturos tartara nigra putes .
Quocunq; aſpicio nihil eſt niſi pontus & aer :
Fluctibus hic tumidus : nubibus ille minax :
Inter utrunq; fremunt immani murmure uenti :
Neſcit cui domino pareat unda maris .
Nam modo purpureo ures capit eurus ab ortu :
Nunc zephyrus ſero ueſpere miſſus adeſt :
Nunc gelidus ſicca boreas bacchatur ab arcto :
Nunc notus aduerſa prælia fronte gerit .
Rector in incerto eſt : nec quid fugiat ue petat ue
Inuenit . ambiguis ars ſtupet ipſa malis .
Scilicet occidimus : nec ſpes eſt ulla ſalutis .
Dumq; loquor : uultus obruit unda meos .

Opprimet hanc animam fluctus : fruſtraq; precāti
Ore necaturas accipiemus aquas .
At pia nil aliud q̄ me dolet exule coniunx :
Hoc unum noſtri ſcitq; gemitq; mali .
Neſcit in immenſo iactari corpora ponto :
Neſcit agi uentis : neſcit adeſſe necem .
O bene q̄ non ſum mecum conſcendere paſſus :
Ne mihi mors miſero bis patienda foret
At nunc ut peream : quoniam caret illa pendo :
Dimidia certe parte ſuperſtes ero
Hei mihi q̄ celeri micuerunt nubila flamma :
Quantus ab æthereo perſonat axe fragor .
Nec leuius laterum tabulæ feriuntur ab undis :
Quam graue baliſtæ mœnia pulſat onus .
Qui ueīt hinc fluctus : fluctus ſupereminet omnes :
Poſterior nono eſt : undecimoq; prior .
Nec letum timeo . genus eſt miſerabile leti .
Demite naufragium : mors mihi munus erit .
Eſt aliquid fatoq; ſuo ferroq; cadentem
In ſolita moriens ponere corpus humo .
Et mandare ſuis aliqua : & ſperare ſepulcrum :
Et non æquoreis piſcibus eſſe cibum .
Fingite me dignum tali nece non ego ſolus
Huc uehor : immentos cur mea pœna trahit ?
Pro ſuperi uirideſq; dei : quibus æquora curæ
Vtraq; iam ueſtras ſiſtite turba minas .
Quamq; dedit uitam mitiſſima cæſaris ira :
Hanc ſinite infelix in loca iuſſa feram .
Si quam promerui pœnam me perdere uultis :
Culpa mea eſt ipſo iudice morte minor .
Mittere me ſtygias ſi iam uoluiſſet ad undas
Cæſar : in hoc ueſtra non eguiſſet ope .
Eſt illi noſtri non inuidioſa cruoris
Copia : quodq; dedit cum uolet ipſe feret .
Vos modo quos certe nullo puto crimine læſi :
Contenti noſtris iam precor eſte malis .
Nec tamen ut cuncti miſerum ſeruare uelitis :
Quod perit : ſaluum iam caput eſſe poteſt .
Vt mare ſubſidat : uentiſq; ferentibus utar :
Et mihi parcatis : non minus exul ero .
Non ego diuitias auidus ſine fine parandi
Latum mutandis mercibus æquor aro .
Nec peto : quas quōdam petiit ſtudioſus athenas :

Oppida non asiæ : non mihi uisa prius :
Non ut alexandri claram delatus in urbem :
Delitias uideam nile iocose tuas .
Quod facile est opto uentos (quis credere posset ?)
Sarmatis est tellus : quam mea uela petunt .
Obligor ut tangam leui fera littora ponti :
Quodq; fit a patria iam fuga tarda queror .
Nescio quos uideam positos ut in orbe thomitas
Exilii facio per mea uota uiam .
Si me diligitis tantos compescite fluctus .
Pronaq; sint nostræ numina uestra rati .
Seu magis odistis iussæ me aduertite terræ .
Supplicii pars est in regione mori .
Ferte (quid hic facio ?) rapidi mea corpora uenti .
Ausonios fines cur mea uela uident ?
Noluit hoc cæsar . quid (quem fugat ille) tenetis ?
Aspiciat uultus pontica terra meos :
Et iubet & merui : nec quæ damnauerit ille
Crimina defendi fas ue piũm ue puto .
Si tamen acta deos nunq̃ mortalia fallunt :
A culpa facinus scitis abesse mea .
Immo ita si scitis : & me meus abstulit error :
Stultaq; mens nobis : non scelerata fuit .
Quod licet e minimis domui si fauimus illi
Sint satis augusti publica iussa mihi :
Hoc duce si dixi felicia sæcula pro quo
Cæsare thura pia cæsaribusq; dedi .
Si fuit hic animus nobis : ita parcite diui :
Si minus : alta cadens obruat unda caput .
Fallor ? an incipiunt grauidæ euanescere nubes ?
Victaq; mutati frangitur unda maris ?
Non casu : uos sed sub conditione uocati :
Fallere quos non est hanc mihi fertis opem .
Qualiter ex urbe roma discesserit : nec non coniugis
& suorum lachrymas memorat .

QVm subit illius tristissima noctis imago :
Quæ mihi supremum tempus ĩ urbe fuit :
Cum repeto noctem : qua tot mihi cara reliqui :
Labitur ex oculis nunc quoq; gutta meis .
Iam prope lux aderat : qua me discedere cæsar
Finibus extremæ iusserat ausoniæ .
Nec spacium nec mens fuerat satis apta parandi :
Torpuerant longa pectora nostra mora .

Non mihi ſeruorum comites non cura legendi:
Non aptæ profugo uellis opis ue fuit.
Non aliter ſtupui: q̄ qui iouis ignibus ictus
Viuit: & eſt uitæ neſcius ipſe ſuæ.
Vt tamen hanc animi nubem dolor ipſe remouit:
Et tandem ſenſus conualuere mei:
Alloquor extremum mœſtos abiturus amicos:
Qui modo de multis unus & alter erat.
Vxor amans flentem flens acrius ipſa tenebat:
Imbre per indignas uſq; cadente genas.
Nata procul libycis aberat diuerſa ſub oris:
Nec poterat fati certior eſſe mei.
Quocunq; aſpiceres: luctus gemituſq; ſonabant.
Formaq; non taciti funeris intus erat.
Fœmina uirq; meo pueri quoq; funere mœrent.
Inq; domo lachrymas angulus omnis habet.
Si licet exmplis in paruis grandibus uti:
Hæc facies troiæ cum caperetur erat.
Iamq; quieſcebant uoces hominumq; canumq;:
Lunaq; nocturnos alta regebat equos:
Hanc ego ſuſpiciens: & ad hæc capitolia cernens:
Quæ noſtro fruſtra iuncta fuere lari:
Numina uicinis habitantia ſedibus inquam
Iamq; oculis nunq̄ templa uidenda meis:
Diuq; relinquendi: quos urbs habet alta quirini:
Este ſalutati tempus in omne mihi.
Et q̄q̄ fero clypeum poſt uulnera fumo:
Attamen hanc odiis exonerate fugam.
Cæleſtiq; uiro quis me deceperit error
Dicite: pro culpa ne ſcelus eſſe putet.
Vt quod ſententiis pœnæ quoq; ſentiat auctor:
Placato poſſim non miſer eſſe deo:
Hac prece adoraui ſuperos ego: pluribus uxor
Singultu medios impediente ſonos.
Illa etiam ante lares paſſis proſtrata capillis
Contigit extructos ore tremente focos:
Multaq; in aduerſos effudit uerba penates
Pro deplorato non ualitura uiro.
Iamq; moræ ſpatium nox præcipitata negabat:
Verſaq; ab axe ſuo parrhaſis arctos erat.
Quid facerem? blando patriæ retinebar amore:
Vltima ſed iuſſæ nox erat illa fugæ.
Ah quotiens aliquo dixi properante: quid urges?

Vel quo festinas ire uel unde uide?
Ah quotiens certam me sum mentitus habere
Horam: præpositæ quæ foret apta uiæ.
Ter limen tetigi: ter sum reuocatus: & ipse
Indulgens animo pes mihi tardus erat.
Sæpe uale dicto rursus sum multa locutus:
Et quasi discedens oscula summa dedi.
Sæpe eadem mandata dedi: meq; ipse fefelli
Respiciens oculis pignora cara meis.
Denicq; quid ꝓpero? scythia é quo mittimur īquā:
Roma relinquenda est: utraq; iusta mora est.
Vxor in æternum uiuo mihi uiua negatur:
Et domus & fidæ dulcia membra domus.
Quosq; ego dilexi fraterno more sodales
O mihi thesea pectora iuncta fide:
Dum licet amplectar: nunq̄ fortasse licebit
Amplius. in lucro est quæ datur hora mihi.
Nec mora: sermonis uerba imperfecta relinquo
Amplectens animo proxima quæq; meo.
Dum loquor: & flemus: cælo nitidissimus alto
Stella grauis nobis lucifer ortus erat.
Diuidor haud aliter: q̄ si mea membra relinquam:
Et pars abrumpi corpore usa meo est.
Sic doluit priamus tunc cum in contraria uersus
Vltores habuit proditionis equus.
Tunc uero exoritur clamor gemitusq; meorum:
Et feriunt mœstæ pectora nuda manus.
Tunc uero coniunx humeris abeuntis inhærens
Miscuit hæc lachrymis tristia dicta meis.
Non potes auelli: simul hinc simul ibimus inquit:
Te sequar: & coniunx exulis exul ero.
Et mihi facta uia est: & me capit ultima tellus:
Accedam profugæ sarcina parua rati.
Te iubet a patria discedere cæsaris ira:
Me pietas: pietas hæc mihi cæsar erit.
Talia tentabat: sicut tentauerat ante:
Vixq; dedit uictas utilitate manus.
Egredior siue illud erat sine funere ferri
Squallidus immissis hirta per ora comis.
Illa dolore amens tenebris narratur abortis
Semianimis media procubuisse domo.
Vtq; resurrexit fœdatis puluere turpi
Crinibus & gelida membra leuauit humo:

Se modo deſertos modo deploraſſe penates :
Nomen & adempti ſæpe uocaſſe uiri .
Nec gemuiſſe minus : q̃ ſi natæ ue meum ue
Vidiſſet ſtructos corpus habere rogos .
Et uoluiſſe mori moriendo ponere ſenſus :
Reſpectuq; tamen non periſſe mei .
Viuat : & abſentem quoniam ſic fata tulerunt :
Viuat : & auxilio ſubleuet uſq; ſuo .
Tinguitur oceano cuſtos erimanthidos urſæ :
Aequoreaſq; ſuo ſydere turbat aquas .
Nos tamen ionium noſtra non findimus æquor
Sponte : ſed audaces cogimur eſſe metu .
Me miſerum quantis nigreſcunt æquora uentis :
Erutaq; ex imis feruet harena fretis .
Monte nec inferior proræ puppiq; recuruæ
Inſilit : & pictos uerberat unda deos .
Pinea texta ſonant : pulſi ſtridore rudentes :
Aggemit & noſtris ipſa carina malis .
Nauita confeſſus gelidum pallore timorem
Iam ſequitur uictus : non regit arte ratem .
Vtq; parum ualidus non proficientia rector
Cornuicis rigidæ frena remittit equo :
Sic non quo uoluit : ſed quo rapit impetus undæ
Aurigam uideo uela dediſſe rati .
Quod niſi mutatas emiſerit æolus auras :
In loca iam nobis non adeunda ferar .
Nam procul illyricis leua de parte relictis
Interdicta mihi cernitur italia .
Deſinat in uetitas quæſo contendere terras :
Et mecum magno pareat unda deo .
Dum loquor : & cupio pariter timeoq; repelli :
Increpuit quantis uiribus unda latus .
Parcite cærulei uos ſaltem numina ponti :
Infeſtumq; mihi ſit ſatis eſſe iouem .
Vos animam ſæuæ feſſam ſubducite morti :
Si modo qui perit non periiſſe poteſt .
Ad amicũ : qui etiam ĩ aduerſis fidus permanſerat.
O Mihi poſt uilos nunq̃ memorande ſodales :
Et cui præcipue ſors mea uiſa ſua eſt :
Attonitum qui me memini cariſſime primus
Auſus es alloquio ſuſtinuiſſe tuo :
Qui mihi conſilium uiuendi mite dediſti :
Cum foret in miſero pectore mortis amor :

Scis bene cui dicam positis pro nomine signis :
Officium nec te fallit amice tuum .
Hæc mihi semper erunt imis infixa medullis :
Perpetuusq; animæ debitor huius ero.
Spiritus hic uacuas prius extenuandus in auras
Ibit : & in tepido deseret ossa rogo :
Quam subeant animo meritorum obliuia nostro :
Et longa pietas excidat ista die .
Dii tibi sint faciles : & opis nullius egentem
Fortunam præstent dissimilemq; meæ .
Si tamen hæc nauis uento ferretur amico:
Ignoraretur forsitan ista fides .
Thesea pirithous non tam sensisset amicum :
Si non infernas uiuus adisset aquas .
Vt foret exemplum ueri phoceus amoris :
Fecerunt furiæ tristis oreste tuæ .
Si non euryalus rutulos cecidisset in hostes:
Hyrtacidæ nisi gloria nulla foret .
Scilicet ut fuluum spectatur in ignibus aurum :
Tempore sic duro est inspicienda fides .
Dum iuuat : & uultu ridet fortuna sereno :
Indelibatas cuncta sequuntur opes .
At simul intonuit : fugiunt. nec noscitur ulli :
Agminibus comitum qui modo cinctus erat .
Atq; hæc exemplis quondam collecta priorum :
Nunc mihi sunt propriis cognita uera malis .
Vix duo tres ue mihi de tot superestis amici .
Cætera fortunæ non mea turba fuit .
Quo magis o pauci rebus succurrite læsis :
Et date naufragio littora tuta meo .
Neue metu falso nimium trepidate timentes :
Hac offendatur ne pietate deus .
Sæpe fidem aduersis etiam laudauit in armis .
Inq; suis amat hanc cæsar : in hoste probat .
Causa mea est melior : quia non contraria foui
Arma : sed hanc merui simplicitate fugam .
Inuigiles igitur nostris pro casibus oro :
Diminui si qua numinis ira potest .
Scire meos casus si quis desiderat omnes :
Plusq̃ quod fieri res sinit : ille petit .
Tot mala sũ passus : quot in æthere sydera lucent:
Paruaq; quot siccus corpora puluis habet .
Maltaq; credibili tulimus maiora : ratamq;

Quamuis acciderint non habitura fidem.
Pars etiam quædam mecum moriatur oportet:
Meq; uelim possint dissimulante tegi.
Si uox infragilis: pectus mihi firmius esset:
Pluraq; cum linguis pluribus ora forent:
Non tamen iccirco complecterer omnia uerbis
Materia uires exuperante meas.
Pro duce naricio docti mala nostra poetæ
Scribite: naricio nam mala plura tuli.
Ille breui spatio multis errauit in annis
Inter dulichias iliacasq; domos.
Nos freta syderibus totis distantia mensos
Sors tulit in geticos sarmaticosq; sinus.
Ille habuit fidamq; manum sociosq; fideles:
Me profugum comites deseruere mei.
Ille suam lætus patriam uictorq; petebat.
A patria fugio uictus & exul ego.
Nec mihi dulichiũ domus est: ithace ue samos ue:
Pœna quibus non est grandis abesse locis:
Sed quæ de septem totum circunspicit orbem
Montibus: imperii roma deumq; locus.
Illi corpus erat durum patiensq; laborum:
Inualidæ uires ingeniumq; mihi.
Ille erat assidue sæuis agitatus in armis:
Assuetus studiis mollibus ipse fui.
Me deus oppressit nullo mala nostra leuante:
Bellatrix illi diua ferebat opem.
Cumq; minor ioue sit tumidis qui regnat ĩ undis:
Illum neptunni: me iouis ira premit.
Adde q; illius pars maxima ficta laborum.
Ponitur in nostris fabula nulla malis.
Deniq; quæsitos tetigit tamen ille penates:
Quæq; diu petiit: contigit arua tamen.
At mihi perpetuo patria tellure carendum est:
Ni fuerit læsi mollior ira dei.

Ad Vxorem.

Nec tantum clario lyde est dilecta poetæ:
Nec tantum choo battis amata suo:
Rectoribus q̃tum tu nostris uxor inhæres
Digna minus misero non meliore uiro.
Te mea supposita est ueluti trabe fulta ruina:
Si quid adhuc ego sum muneris omne tui est:
Tu facis ut spolium non sim: nec nuder ab illis

Naufragii tabulas qui petiere mei.
Vtq; rapax ſtimulante fame cupiduſq; cruoris
Incuſtoditum captat ouile lupus:
Aut ut edax uultur corpus circunſpicit: & quod
Sub nulla poſitum cernere poſſit humo:
Sic mea neſcio quis male fidus rebus acerbis
In bona uenturus ſi paterere: fuit.
Hunc tua per fortes uirtus ſummouit amicos:
Nulla quibus reddi gratia digna poteſt.
Ergo q̄ miſero tam uero teſte probaris:
Hic aliquod pondus ſi modo teſtis habet.
Nec probitate tua prior eſt aut hectoris uxor:
Aut comes extincto laodomia uiro.
Tu ſi mæonium uatem ſortita fuiſſes:
Penelopes eſſet fama ſecunda tuæ.
Siue tibi hoc debes nullo pia facta magiſtro
Cumq; noua mores ſunt tibi luce dati.
Hœmina ſeu princeps omnes tibi culta per annos
Te docet exemplum coniugis eſſe bonæ:
Aſſimilemq; ſui longa aſſuetudine fecit:
Grandia ſi paruis aſſimilare licet.
Hei mihi non magnas q̄ habēt mea carmina uires:
Noſtraq; ſunt meritis ora minora tuis.
Siquid & in nobis uiui fuit ante uigoris:
Extinctum longis excidit omne malis.
Prima locum ſanctas heroidas inter haberes:
Prima bonis animi conſpicerere tui.
Quantuncunq; tamen præconia noſtra ualebunt:
Carminibus uiues tempus in omne meis.
Ad amicos: q̄ eius imaginem auro inſculptā habēt:
Si quis habes noſtris ſimiles ī imagīe uultus:
Deme meis hederas bacchica ſerta comis.
Iſta decent lætos felicia ſigna poetas.
Temporibus non eſt apta corona meis.
Hæc tibi diſſimula: ſenti tamen optime dici
In digito qui me ferſq; referſq; tuo.
Effigiemq; meam fuluo complexus in auro
Cara relegati quæ potes ora uides.
Quæ quotiens ſpectas: ſubeat tibi dicere forſan
Quam procul a nobis naſo ſodalis abeſt.
Grata tua eſt pietas: ſed carmina maior imago
Sunt mea quæ mando qualiacunq; legas.
Carmina mutatas hominum dicentia formas

Infelix domini quod fuga rupit opus.
Hæc ego diſcedens ſicut bona multa meorum
Ipſe mea poſui mœſtus in igne manu.
Vtq; cremaſſe ſuum fertur ſub ſtipite natum
Theſtias: & melior matre fuiſſe ſoror:
Sic ego non meritos mecum peritura libellos
Impoſui rapidis uiſcera noſtra rogis.
Vel q̃ eram muſas ut crimina noſtra peroſus:
Vel q̃ adhuc creſcens & rude carmen erat.
Quæ quoniam non ſũt penitus ſublata: ſed extãt:
Pluribus exemplis ſcripta fuiſſe reor.
Nunc precor ut uiuant: & non ignaua legentem
Octa delectent admoneantq; mei.
Non tamen illa legi poterunt patienter ab ullo:
Neſciat his ſummam ſi quis abeſſe manum.
Ablatum mediis opus eſt incudibus illud.
Defuit & ſcriptis ultima lima meis.
Et ueniam pro laude peto: laudatus abunde
Non faſtiditus ſi tibi lector ero.
Hos quoq; ſex uerſus in prima fronte libelli
Si præponendos eſſe putabis habe.
Orba parente ſuo quicunq; uolumina tangis:
His ſaltem ueſtra detur in urbe locus.
Quoq; magis faueas: non hæc ſunt edita ab illo:
Sed quaſi de domini funere rapta ſui.
Quicquid in his igitur uitii rude carmen habebit:
Emendaturus: ſi licuiſſet: eram.
In amicum: qui illi pollicitam fidem fregerat.

IN caput alta ſuum labentur ab æquore retro
Flumina: conuerſis ſolq; recurret equis:
Terra feret ſtellas: cælum findetur aratro:
Vnda dabit flammas: & dabit ignis aquas:
Omnia naturæ præpoſtera legibus ibunt.
Parſq; ſuum mundi nulla tenebit iter.
Omnia iam fient: fieri quæ poſſe negabam:
Et nihil eſt de quo non ſit habenda fides.
Hæc ego uaticinor: quia ſum deceptus ab illo:
Laturum miſero quem mihi rebar opem.
Tanta ne te fallax cepere obliuia noſtri?
Afflictumq; fuit tantus adire timor?
Vt neq; reſpiceres nec ſolarere iacentem:
Dure nec exequias proſequerere meas.
Illud amicicie ſanctum & uenerabile nomen

Nunc tibi pro uili ſub pedibuſq; iacēt :
Quid fuit ingenti proſtratum mole ſodalem
Viſere ? & alloquii parte leuare tui ?
Inq; meos ſi non lachrymas dimittere caſus :
Pauca tamen ficto uerba dolore loqui .
Idq; quod ignoti faciunt : uale dicere ſaltem ?
Et uocem populi publicaq; ora ſequi :
Deniq; lugubres uultus nunq̄q; uidendos
Cernere ſupremo dum licuitq; die .
Dicendumq; ſemel toto non amplius æuo
Accipere : & parili reddere uoce uale ?
At fecere alii nullo mihi fœdere iuncti :
Et lachrymas animi ſigna dedere ſui .
Quid niſi coniunctus cauſiſq; ualentibus eſſem
Temporis & longi iunctus amore tibi ?
Quid niſi tot luſus: & tot mea feria noſſes ?
Tot noſſem luſus feriaq; ipſe tua ?
Quid ſi duntaxat romæ mihi cognitus eſſes ?
Aſcitus totiens in genus omne ioci ?
Cuncta ne in æquoreos abierunt irita uentos ?
Cuncta ne lethæis merſa feruntur aquis ?
Non ego te genitum placida reor urbe quirini
Vrbe : meo quæ iam non adeunda pede eſt :
Sed ſcopulos ponti: quos hæc habet ora: ſiniſtri:
Inq; feris ſcythiæ ſarmaticiſq; iugis :
Et tua ſunt ſilicis circum præcordia uenæ :
Et rigidum ferri ſemina pectus habet .
Quæq; tibi quondam tenero ducenda palato
Plena dedit nutrix ubera: tigris erat .
Aut mala noſtra minus q̄ non aliena putaſſes:
Duriciæq; mihi non agerere reus .
Sed quoniam accedūt fatalibus hæc quoq; damnis:
Vt careant numeris tempora prima ſuis :
Effice peccati ne ſim memor huius : & illo
Officium laudem quo querar ore tūum .
Ad amicum : q̄ uulgus fortunam ſequitur .
OEtūr inoffenſæ uitæ tibi tangere metam :
Qui legis hoc nobis non inimicus opus .
Atq; utinam poſſent pro te mea uota ualere :
Quæ pro me duros non tetigere deos .
Donec eris felix: multos numerabis amicos .
Tempora ſi fuerint nubila : ſolus eris .
Aſpicis ut ueniant ad candida tecta columbæ :

Accipiat nullas ſordida turris aues .
Horrea formicæ tendunt ad inania nunq̄ .
Nullus ad amiſſas ibit amicus opes .
Vtq; comes radios per ſolis euntibus umbra eſt :
Cum latet hic preſſus nubibus : illa fugit :
Mobile ſic ſequitur fortunæ lumina uulgus :
Quæ ſimul inducta nube teguntur : abit .
Hæc precor ut ſemper poſſint tibi falſa uideri .
Sunt tamen euentu uera fatenda meo .
Dum ſtetimus : turbæ quantum ſatis eſſet habebat
Nota quidem ſed non ambitioſa domus .
At ſimul impulſa eſt : omnes timuere ruinam :
Cautaq; communi terga dedere fugæ .
Sæua nec admiror metuunt ſi fulmina: quorum
Ignibus afflari proxima quæq; ſolent .
Sed tamen in duris remanentem rebus amicum
Quolibet inuiſo cæſar in hoſte probat :
Nec ſolet iraſci (nec enim moderatior alter):
Cum quis in aduerſis ſi quid amauit amet .
De comite argolico poſtq̄ cognouit oreſtem :
Narratur piladen ipſe probaſſe thoas .
Quæ fuit actoridæ cum magno ſemper achille :
Laudari ſolita eſt hectoris ore fides .
Quod pius ad manes theſeus comes iret amico :
Tartareum dicunt indoluiſſe deum .
Euryali niſiq; fide tibi turne relata
Credibile eſt lachrymis immaduiſſe genas .
Eſt etiam in miſeris pietas : & in hoſte probatur :
Hei mihi q̄ paucos hæc mea dicta mouent .
Hic ſtatus : hæc rerum nunc eſt fortuna mearum:
Debeat ut lachrymis nullus adeſſe modus .
At mea ſint proprio q̄uis mœſtiſſima caſu
Pectora pro ſenſu facta ſerena tuo :
Hoc mihi uenturum iam tum caniſſime uidi:
Ferret adhuc iſtam cum minus aura ratem .
Siue aliquid morum ſeu uitæ labe carentis
Eſt precium : nemo pluris emendus erat .
Siue per ingenuas aliquis caput extulit artes :
Quælibet eloquio fit bona cauſa tuo .
His ego commotus dixi tibi protinus ipſi
Scæna manet dotes grandis amice tuas .
Hoc mihi non ouium fibræ : tonitrus ue ſiniſtri :
Lingua ue ſeruatæ pennaq; dixit auis :

Augurium ratio & tunc coniectura futuri:
Hæc diuinaui: notitiamq; tuli.
Et quoniam uera est: tota tibi mente mihiq;
Gratulor ingenium non latuisse tuum.
At nostrum tenebris utinam latuisset in imis:
Expedit studiis lumen abesse meis.
Vtq; tibi prosunt artes facunde seueræ:
Dissimiles illis sic nocuere mihi.
Vita tamen tibi nota mea est: scis artibus illis
Auctoris mores abstinuisse sui.
Scis uetus hoc iuueni lusum mihi carmen: & istos
Vt non laudandos: sic tamen esse iocos.
Ergo ut defendi nullo mea posse colore:
Sic excusari crimina posse puto.
Qua potes excusa: nec amici desere causam:
Quo pede cœpisti: sic bene semper eas.
Nauim laudat: quam in corintiaco sinu habuit.
Est mihi sitq; precor flauæ tutela mineruæ
Nauis: & a picta casside nomen habet.
Siue opus est uelis minimam bene currit ad aurã:
Siue opus est remo remige carpit iter.
Nec comites uolucri contenta est uincere cursu.
Occupat egressas qualibet arte rates.
Et patitur fluctus: fertq; assilientia longe
Aequora: nec sæuis uicta madescit aquis.
Illa corintiacis primum mihi cognita terris
Fida manet trepidæ duxq; comesq; fugæ.
Fetq; tot euentus & iniquis concita uentis
Aequora palladio numine tuta fuit.
Nunc quoq; tuta precor uasti secet hostia ponti.
Quasq; petit getici littoris intret aquas.
Quæ simul æoliæ mare me deduxit in helles:
Et longum tenui limite fecit iter:
Fleximus in leuum cursus: & ab actoris urbe
Venimus in portus imbria terra tuos.
Inde leui uento serinthia littora nacta
Threiciam tetigit fessa carina samon.
Saltus ab hac terra breuis est stantyra petenti.
Hac dominum tenus est illa secuta suum.
Nam mihi bistonios placuit pede carpere campos:
Hellespontiacas illa reliquit aquas.
Dardaniamq; petit auctoris nomen habentem.
Et te ruricola lampasce tuta deo.

Quaq; per anguſtas uectæ male uirginis undas
Seſton abydena ſeparat urbe fretum.
Hincq; propontiacis hærentem cyzicon oris:
Cyzicon hemoniæ nobile gentis opus.
Quaq; tenent ponti bizantia littora fauces:
Hic locus eſt gemini ianua uaſta maris.
Hæc precor euincat: propulſaq; fortibus auſtris
Tranſeat inſtabiles ſtrenua cyaneas.
Eniochoſq; ſinus: & ab his per apollinis urbem
Vecta ſub anchialı mœnia findat iter.
Inde meſembriacos portus: & opeſon: & arces
Prætereat dictas nomine bacche tuo.
Er quos alcathoæ memorant a mœnibus ortos
Sedibus his profugos conſtituiſſe lares.
A quibus adueniat miletida ſoſpes ad urbem:
Offenſi quo me contulit ira dei.
Hæc ſi contigerint: meritæ cadet agna mineruæ.
Non facit ad noſtras hoſtia maior opes.
Vos quoq; tyndaridæ: quos hæc colit inſula fratres
Mite precor duplici numen adeſte rati.
Altera nanq; parat ſymplegadas ire per altas:
Scindere biſtonias altera puppis aquas.
Vos facite ut uentos: loca cum diuerſa petamus:
Illa ſuos habeat: nec minus iſta ſuos.
Ad lectorē: q; ī itinere hūc primum librū cōfecerit.
Littera quæcunq; eſt toto tibi lecta libello:
Eſt mihi ſolicitæ tempore facta uiæ.
Aut hanc me gelido tremerem cū menſe decembri:
Scribentem mediis adria uidit aquis.
Aut poſtq̄ bimarem curſu ſuperauimus iſthmon:
Alteraq; eſt noſtræ ſumpta carina fugæ.
Quod facerem uerſus inter fera murmura ponti:
Cycladas ægæas obſtupuiſſe puto.
Ipſe ego nunc miror tantis animiq; mariſq;
Fluctibus ingenium non cecidiſſe meum.
Seu ſtupor huic ſtudio: ſiue eſt inſania nomen:
Omnis ab hac cura mens releuata mea eſt.
Sæpe ego nimboſis dubius iactabar ab hædis:
Sæpe minax ſteropis ſydere pontus erat.
Fuſcabatq; diem cuſtos erimanthidos urſæ:
Aut hyadas ſæuis hauſerat auſter aquis.
Sæpe maris pars intus erat: tamen ipſe trementi
Carmina ducebam qualiacunq; manu.

Nunc quoq; contenti ſtrident aquilone rudentes.
Inq; modum tumuli concaua ſurgit aqua.
Ipſe gubernator tollens ad ſydera palmas:
Expoſcit uotis immemor artis opem.
Quocunq; aſpexi nihil eſt niſi mortis imago:
Quam dubia timeo mente: timenſq; precor.
Contingam portum: portu terrebor ab ipſo.
Plus habet infeſta terra timoris aqua.
Nam ſimul inſidiis hominum pelagiq; laboro:
Et faciunt geminos enſis & unda metus.
Ille meo uereor ne ſperet ſanguine prædam:
Hæc titulum noſtræ mortis habere uelit.
Barbara pars leua eſt auidæ ſubſtructa rapinæ:
Quam cruor & cædes bellaq; ſemper habent.
Cumq; ſit hybernis agitatum fluctibus æquor:
Pectora ſunt ipſo turbidiora mari:
Quo magis his debes ignoſcere candide lector:
Si ſpe ſint ut ſunt inferiora tua.
Non hæc in noſtris ut quondam ſcribimus hortis:
Nec conſuete meum lectule corpus habes.
Iactor in indomito brumali luce profundo.
Ipſaq; cæruleis charta teritur aquis.
Improba pugnat hyems: indignaturq; q; auſim
Scribere ſe rigidas incutiente minas.
Vincat hyems homiem ſed eodem tempore quæſo
Ipſe modum ſtatuam carminis: illa ſui.

.P. Ouidii Naſonis De Triſtibus Liber Secundus.

AD AVGVSTVM CAESAREM.

QVID MIHI VOBISCVM
eſt infelix cura libelli:
Ingenio perii qui
miſer ipſe meo?
Cur modo damnatas repeto mea carmina muſas?
An ſemel eſt pœnam commeruiſſe parum?
Carmina fecerunt ut me cognoſcere uellent
Omine non fauſto fœmina uirq; meo.
Carmina fecerunt ut me moreſq; notaret
Iampridem inuiſa cæſar ab arte meos.
Deme mihi ſtudium: uitæ quoq; crimina demes?
Acceptum refero uerſibus eſſe nocens.

Hoc precium uitæ uigilatorumq; laborum
Cepimus : ingenio eſt pœna reperta meo .
Si ſaperem doctas odiſſem iure ſorores :
Numina cultori pernicioſa ſuo .
At nunc tanta meo comes eſt inſania morbo
Saxa memor refero rurſus ad icta pedem .
Scilicet ut uictus repetit gladiator harenam :
Et redit in tumidas naufraga puppis aquas .
Forſitan ut quondam tenthrantia regna tenenti :
Sic mihi res eadem uulnus opemq; feret .
Muſaq; quæ mouit motam quoq; leniet iram .
Exorant magnos carmina ſæpe deos .
Ipſe quoq; auſonias cæſar mátreſq; nuruſq;
Carmina turngeræ dicere iuſſit opi .
Iuſſerat & phœbo dici : quo tempore ludos
Fecit: quos ætas aſpicit una ſemel .
His precor exemplis tua nunc mitiſſime cæſar
Fiat ab ingenio mollior ira meo .
Illa quidem iuſta eſt : nec me meruiſſe negabo .
Non adeo noſtro fugit ab ore pudor .
Sed niſi peccaſſem : tu quid concedere poſſes ?
Materiam uenię ſors tibi noſtra dedit .
Si quotiens peccant homines : ſua fulmina mittat
Iuppiter : exiguo tempore inermis erit .
Nunc ubi detonuit : ſtrepituq; exterruit orbem :
Purum diſcuſſis aera reddit aquis .
Iure igitur genitorq; deum rectorq; uocatur .
Iure capax mundus nil ioue maius habet .
Tu quoq; cum patriæ rector dicare paterq; :
Vtere more dei numen habentis idem .
Idq; facis : nec te quiſq̃ moderatius unq̃
Imperii potuit frena tenere ſui .
Tu uenias partho ſuperato ſæpe dediſti :
Non conceſſurus quam tibi victor erat .
Diuitiis etiam multos & honoribus auctos
Vidi : qui tulerant in caput arma tuum .
Quæq; dies bellum : belli tibi ſuſtulit iram .
Parſq; ſimul templis utraq; dona tulit .
Vtq; tuus gaudet miles qui uicerit hoſtem :
Sic cur ſe uictum gaudeat hoſtis habet .
Cauſa mea eſt melior : quia non contraria dicor
Arma nec hoſtiles eſſe ſecutus opes .
Per mare per terras per tertia numina iuro :

Per te præſentem conſpicuumq; deum :
Hunc animum fauiſſe tibi uir maxime: meq;
Quia ſola potui mente fuiſſe tuum .
Optaui peteres cæleſtia ſydera tarde .
Parſq; fui turbæ parua precantis idem .
Et pia tura dedi pro te :cumq; omnibus unus
Ipſe quoq; adiuui publica uota meis .
Quid referam libros illos quoq; crimina noſtra
Mille locis plenos nominis eſſe tui ?
Inſpice maius opus : quod adhuc ſine fine reliqui
In non credendos corpora uerſa modos .
Inuenies ueſtri præconia nominis illic .
Inuenies animi pignora multa mei .
Non tua carminibus maior fit gloria : nec quo
Vt maior fiat creſcere poſſit habet .
Fama iouis ſupereſt : tamen hunc ſua facta referri
Et ſe materiam carminis eſſe iuuat .
Cumq; gigantei memorantur prælia belli:
Credibile eſt lætum laudibus eſſe ſuis .
Te celebrant alii : q̃to decet ore: tuaſq;
Ingenio laudes uberiore canunt .
Sed tamen ut fuſo taurorum ſanguine centum :
Sic capitur minimo turis honore deus .
Ah ferus & nobis nimium crudelior hoſtis :
Delitias legit qui tibi cunq; meas .
Carmina ne noſtris & te uenerantia libris
Iudicio poſſint candidiore legi .
Eſſe ſed irato quis te mihi poſſet amicus ?
Vix tunc ipſe mihi non inimicus eram .
Cum cœpit quaſſata domus ſubſidere partes
In proclinatas omne recumbit onus .
Cunctaq; fortuna ruinam faciente dehiſcunt .
Ipſa ſuo & quondam pondere tracta ruunt .
Ergo hominum quæſitu odium mihi carmie:quaq;
Debuit eſt uultus turba ſecuta tuos .
At memini : uitamq; meam moreſq; probabas
Illo quem dederas prætereuntis equo .
Quod ſi non prodeſt : & honeſti gloria nulla
Redditur : at nullum crimen adeptus eram .
Nec male cõmiſſa eſt nobis fortuna reorum
Vſq; decem decies inſpicienda uiris .
Res quoq; priuatas ſtatui ſine crimine iudex .
Deq; mea faſſa eſt pars quoq; iuſta fide .

Me miſerum :potui (ſi non extrema nocerent)
Iudicio tutus non ſemel eſſe tuo .
Vltima me perdunt : īmoq; ſub æquore mergit
Incolumem totiens ima procella ratem.
Nec mihi pars nocuit de gurgite parua: ſed omnes
Preſſere hoc fluctus oceanuſq; caput .
Cur aliquid uidi ? cur noxia lumina feci ?
Cur imprudenti cognita culpa mihi eſt ?
Inſcius actæon uidit ſine ueſte dianam :
Præda ſuis canibus non minus ille fuit .
Scilicet in ſuperis etiam fortuna luenda eſt .
Nec ueniam læſo numine caſus habet :
Illa noſtra die qua me malus abſtulit error:
Parua quidem perit ſed ſine labe domus .
Sic quoq; parua tamen patrio dicatur ut æuo
Clara : nec ullius nobilitate minor .
Vt neq; diuitiis nec paupertate notanda eſt :
Vnde ſit in neutrum conſpiciendus eques :
Sic quoq; noſtra domus uel cenſu parua uel ortu:
Ingenio certe non latet illa meo .
Quo uidear q̄uis nimium iuueniliter uſus
Grande tamen toto nomen ab orbe fero .
Turbaq; doctorum naſonem nouit : & audet
Non faſtiditis annumerare uiris .
Corruit hæc igitur muſis accepta ſub uno
Sed non exiguo crimine lapſa domus .
Atq; ea ſic lapſa eſt ut ſurgere ſi modo læſi
Ematuruerit cæſaris ira queat.
Cuius in euentu pœnæ clementia tanta eſt
Vt fuerit noſtro lenior ira metu .
Vita data eſt : citraq; necem tua conſtitit ira :
O princeps parce uiribus uſe tuis .
Inſuper accedunt te non adimente paternæ
Tanq̄ uita parum muneris eſſet opes .
Nec mea decreto damnaſti facta ſenatus :
Nec mea ſecreto iudice iuſſa fuga eſt .
Triſtibus inuectus uerbis (ita principe dignum eſt)
Vltus es offenſas ut decet ipſe tuas .
Adde q̄ edictum q̄uis īmite minaxq;:
Attamen in pœnæ nomine lene fuit .
Quippe relegatus non exul dicor in illo .
Parcaq; fortunæ ſunt tibi uerba meæ .
Nulla quidem ſanæ grauior mentiq; potenti

Pœna eſt: q̃ tanto diſplicuiſſe uiro.
Sed ſolet interdum fieri placabile numen.
Nube ſolet pulſa candidus ire dies.
Vidi ego pampineis oneratam uitibus ulmum:
Quæ fuerat ſæuo fulmine tacta iouis.
Ipſe licet ſperare uetes: ſperabimus: atq;
Hoc unum fieri te prohibente poteſt.
Spes mihi magna ſubit cum te mitiſſime princeps
Spes mihi reſpicio: cum mea facta: cadit.
Et ueluti uentis agitantibus æquora: non eſt
Aequalis rabies continuuſq; furor:
Sed modo ſubſidunt intermiſſiq; ſileſcunt:
Vimq; putes illos depoſuiſſe ſuam:
Sic abeunt: redeuntq; mihi uariantq; timores:
Et ſpem placandi dantq; negantq; tui.
Per ſuperos igitur qui dant tibi longa dabuntq;
Tempora: romanum ſi modo nomen amant:
Per patriam quæ te tuta & ſecura parente eſt:
Cuius & in populo pars ego nuper eram:
Sic tibi quem ſemper factis animoq; mereris
Reddatur gratæ debitus urbis honor:
Liuia ſic tecum ſociales impleat annos:
Quæ niſi te nullo coniuge digna fuit:
Quæ ſi non eſſet cælebs te uita deceret:
Nullaq; cui poſſes eſſe maritus erat:
Soſpite ſic te ſit natus quoq; ſoſpes: & olim
Imperium regat hic cum ſeniore ſenex:
Efficiantq; tui ſydus iuuenile nepotes:
Per tua perq; tui facta parentis eant:
Sic aſſueta tuis ſemper uictoria caſtris:
Nunc quoq; ſe præſtet: notaq; ſigna petat:
Auſonium q; ducem ſolitis circumuolet alis:
Ponat & in nitida laurea ſerta coma:
Per quem bella geris cuius nunc corpore pugnas
Auſpicium cui das grande deoſq; tuos:
Dimidioq; tui præſens & reſpicis urbem.
Dimidio procul es ſæuaq; bella geris.
Hic tibi ſic redeat ſuperato uictor ab hoſte:
Inq; coronatis fulgeat altus equis:
Parce precor: fulmenq; tuum fera tela reconde:
Heu nimium miſero cognita tela mihi.
Parce pater patriæ: nec nominis immemor huius
Olim placandi ſpem mihi redde tui.

Non precor: ut redeam: q̃uis maiora petitis
Credibile eſt magnos ſæpe dediſſe deos.
Mitius exilium ſi das propiuſq; roganti:
Pars erit e pœna magna leuata mea.
Vltima perpetior medios eiectus in hoſtes.
Nec quiſq̃ patria longius exul abeſt.
Solus ad egreſſus miſſus ſeptemplicis hiſtri
Parrhaſiæ gelido uirginis axe premor.
Laziges & colchi metereaq; turba getæq;
Danubii mediis uix prohibentur aquis.
Cumq; alii tibi ſint cauſa grauiore fugati:
Vlterior nulli q̃ mihi terra data eſt.
Longius hac nihil eſt niſi tantum frigus: & hoſtis:
Et maris aſtricto quæ coit unda gelu.
Hactenus euxini pars eſt romana ſiniſtri:
Proxima baſternæ ſauromatæq; tenent.
Hæc eſt auſonio ſub iure nouiſſima: uixq;
Hæſit in imperii margine terra tui:
Vnde precor ſupplex ut nos in tuta releges:
Ne ſit cum patria pax quoq; adempta mihi:
Ne timeam gentes: quas non bene ſũmouet hiſter:
Neue tuus poſſim ciuis ab hoſte capi.
Fas prohibet latio quenq̃ de ſanguine natum
Cæſaribus ſaluis barbara uincla pati.
Perdiderint cum me duo crimina: carmen: & error:
Alterius facti culpa ſilenda mihi.
Nam non ſunt tanti: renouẽ ut tua uulnera cæſar:
Quem nimio plus eſt indoluiſſe ſemel.
Altera pars ſupereſt: qua turpi crimine læſus
Arguor obſceni doctor adulterii.
Fas ergo eſt aliqua cæleſtia pectora falli.
Et ſunt notitia multa minora tua.
Vtq; deum cælumq; ſimul ſublime tuenti
Non uacat exiguis rebus adeſſe ioui.
A te pendentem ſic dum circunſpicis orbem
Effugiunt curas inferiora tuas.
Scilicet imperii princeps ſtatione relicta
Imparibus legeres carmina facta modis?
Non ea te moles romani nominis urget:
Inq; tuis humeris tam leue fertur onus:
Luſibus ut poſſis aduertere numen ineptis:
Excutiaſq; oculis ocia noſtra tuis.
Nunc tibi pãonia eſt: nunc illyris ora domanda:

Rhetica nunc præbent : thraciaq; arma metum .
Nunc petit armenius pacem : nunc porrigit arcus
Parthus eques : timida captaq; signa manu .
Nunc te ꝑple tua iuuenem germania sentit :
Bellaq; ꝑ magno cæsare cæsar habet .
Deniq; ut in tanto quantum non extitit unq̃
Corpore pars nulla est quæ labet imperii .
Vrbs quoq; te & legum lassat tutela tuarum:
Et morum: similes quos cupis esse tuis .
Non tibi contingunt: quæ gẽtibus ocia præstas.
Bellaq; cum multis irrequieta geris .
Miror in hoc igitur tantarum pondere rerum
Vnq̃ te nostros euoluisse iocos .
At si (quod mallem) uacuus fortasse fuisses :
Nullum legisses crimen in arte mea .
Illa quidem fateor frontis non esse seueræ
Scripta : nec a tanto principe digna legi .
Non tamen iccirco legum contraria iussis
Sunt ea : romanas erudiuntq; nurus .
Ne ue quibus scripsi possis dubitare libellis :
Quatuor hos uersus e tribus unus habet .
Este procul uittæ tenues insigne pudoris .
Quæq; tegis medios instita longa pedes.
Nil nisi legitimum conceptaq; furta canemus :
Inq; meo nullum carmine crimen erit .
Ecquid ab hac omnes rigidas summouimus arte:
Quas stola contingi uittaq; sumpta uetat ?
At matrona potest alienis artibus uti.
Quodq; trahat : q̃uis non doceatur habet .
Nil igitur matrona legat : quæ carmine ab omni
Ad delinquendum doctior esse potest.
Quodcunq; attigerit (si qua est studiosa siniſtri)
Ad uitium mores instruet inde suos .
Sumpserit annales : nihil est hirsutius illis :
Facta sit unde parens ilia nempe leget .
Sumpserit æneiden: genitrix ubi prima requiret
Aeneadum :genitrix unde sit alma uenus .
Persequar inferius :modo si licet ordine ferri
Posse nocere animis carminis omne genus .
Non tamen iccirco crimen liber omnis habetur .
Nil prodest :quod nõ lædere possit idem.
Igne quid utilius? si quis tamen urere tecta
Comparat: audaces instruit igne manus .

Eripit ĩterdum :modo dat medicina ſalutem .
Quæq; iuuet monſtrat :quæq; ſit herba nocens.
Et latro & cautus præcingitur enſe uiator :
Ille ſed inſidias :hic ſibi portat opem .
Diſcitur ĩnocuas ut agat facundia cauſas:
Protegit hæc ſontes : immeritoſq; premit .
Sic igitur carmen recta ſi mente legatur:
Conſtabit nulli poſſe nocere meum .
Et tandem uitium quicunq; hoc concipit errat:
Et nimium ſcriptis abrogat ille meis .
Vt tamen hoc fatear ludi quoq; ſemina præbent
Nequitiæ : tolli tota theatra iube .
Peccandi cauſam q̃ multis ſæpe dederunt :
Martia cum durum ſternit harena ſolum .
Tollatur circus : non tuta licentia circi eſt .
Hic ſedet ignoto iuncta puella uiro .
Cum quædam ſpatietur in hac ut amator eodem
Conueniat : quare porticus ulla patet ?
Quis locus eſt templis auguſtior ? hæc quoq; uitet
In culpam ſi qua eſt ingenioſa ſuam .
Cum ſteterit iouis æde : iouis ſuccurret in æde
Quam multas matres fecerit ille deus .
Proxima adoranti iunonia templa ſubibit
Pellicibus multis indoluiſſe deam .
Pallade conſpecta natum de crimine uirgo
Suſtulerit quare quæret erichthonium .
Venerit in magni templum tua numina martis :
Stat uenus ultori iuncta uiro ante fores .
Iſidis æde ſedens cur hanc ſaturnia quær&
Egerit ionio boſporoq; mari .
In uenerem anchiſes : in lunam lamius heros:
In cererem iaſius qui referat erit .
Omnia peruerſas poſſunt corrumpere mentes :
Stant tamen illa ſuis omnia tuta locis .
Sed procul aſcripta ſolis meretricibus arte
Sũmouet ingenuas pagina prima manus .
Quæcunq; erumpit qua non finit ire ſacerdos :
Protinus hæc uetiti criminis acta rea eſt .
Non tamẽ eſt facinus uerſus euoluere molles:
Multa licet caſtæ non facienda legãt.
Sæpe ſupercilii nudas matrona ſeueri :
Et ueneris ſtantes ad gẽus omne uid& .
Corpora ueſtales oculis meretricia cernunt :

Nec domīo pœnæ res ea cauſa fuit .
At quare īnoſtra nimia eſt laſciuia muſa?
Curue meus neq̄ ſuadet amare liber ?
Nil niſi peccatum manifeſtaq; culpa fatenda eſt :
Pœnitet ingenii iudiciiq; mei .
Cur non argolicis potius quæ concidit armis
Vexata eſt iterum carmine troia meo ?
Cur tacui thebas ? & mutua uulnera fratrum ?
Et ſeptem portas ſub duce quanq; ſuo ?
Non mihi materiam bellatrix roma negabat .
Et pius eſt patriæ facta referre labor .
Deniq; cum meritis impleueris omnia cæſar :
Pars mihi de multis una canenda fuit .
Vtq; trahunt oculos radiantia lumina ſolis :
Traxiſſent animum ſic tua facta meum .
Arguor immerito . tenuis mihi campus aratur :
Illud erat magnæ fertilitatis opus .
Non ideo debet pelago ſe credere : ſi qua
Audeat exiguo ludere cymba lacu .
Forſitan in hoc dubitem numeris leuioribus aptus
Sim ſatis: in paruos ſufficiamq; modos .
At ſi me iubeas domitos iouis igne gigantes
Dicere: conantem debilitabit onus .
Diuitis ingenii eſt īmania cæſaris acta
Condere : materia ne ſuperetur opus .
Et tamen auſus eram : ſed detrectare uidebar :
Quodq; nefas damno uiribus eſſe tuis .
Ad leue rurſus opus iuuenilia carmina ueni .
Et falſo moui pectus amore meum .
Non equidem uellem : ſed me mea fata trahebant:
Inq; meas pœnas ingenioſus eram .
Hei mihi cur didici? cur me docuere parentes ?
Litteraq; eſt oculos ulla morata meos ?
Hæc tibi me inuiſum laſciuia fecit ob artes :
Quas ratus es uetitos ſolicitaſſe toros :
Sed neq; me nuptæ didicerunt furta magiſtro :
Quodq; parum nouit nemo docere poteſt .
Sic ego delitias & mollia carmina feci .
Strinxerit ut nomen fabula nulla meum.
Nec quiſq̄ eſt adeo media de plebe maritus :
Vt dubius uitio ſit pater ille meo .
Crede mihi diſtant mores a carmine noſtro :
Vita uerecunda eſt : muſa iocoſa mea eſt .

Magnaq; pars mendax operum est & ficta meorum.
Plus sibi permisit compositore suo.
Nec liber indicium est animi: sed honesta uolūtas:
Plurima mulcendis auribus apta refert.
Accius esset atrox: cōuiua terentius esset:
Essent pugnaces qui fera bella canunt.
Deniq; composui teneros non solus amores.
Composito pœnas solus amore dedi.
Quid nisi cum multo uenerem confundere uino
Præcepit lyrici theia musa senis?
Lesbia quid docuit sappho nisi amare puellas?
Tuta tamen sappho: tutus & ille fuit.
Nec tibi battiade nocuit q; sæpe legenti
Delitias uersu fassus es ipse tuas.
Fabula iocundi nulla est sine amore menandri.
Et solet hic pueris uirginibusq; legi.
Ilias ipsa quid est nisi turpis adultera: de qua
Inter amatorem pugna uirumq; fuit?
Quid prius est illic flamma chryseidos? aut quæ
Fecerit iratos rapta puella duces.
Aut quid odyssea est: nisi fœmina propter amorē:
Dum uir abest multis una petita procis?
Quid nisi mæonides uenerem martemq; ligatos
Narrat in obsceno corpora prensa toro?
Vnde nisi indicio magni sciremus homeri
Hospitis igne duas incaluisse deas?
Omne genus scripti grauitate tragœdia uincit.
Hæc quoq; materiam semper amoris habet.
Nam quid ī hippolyto ē nisi sæuæ flāma nouercæ?
Nobilis est canace fratris amore sui.
Quid: num tantalides agitante cupidine currus
Pisæam phrygiis uexit eburnus equis?
Tingeret ut ferrum natorum sanguine mater
Concitus a læso fecit amore dolor.
Fecit amor subitas uolucres cum pellice regem:
Quæq; suum luget nunc quoq; mater itym.
Sinon meropen frater sceleratus amasset:
Auersos solis non legeremus equos.
Impia nec tragicos tetigisset scylla cothurnos:
Ni patrium crinem desecuisset amor.
Qui legis electran nec egentē mentis orestem:
Aegysthi crimen: tyndaridosq; legis.
Nam quid de tetrico referam domitore chimeræ:

Quem leto fallax hoſpita pene dedit?
Quid loquar hermionen? quid te ſcæneia uirgo?
Teq; mycenæo phœbas amata duci?
Quid danaen? danaeſq; nurum? matremq; lyæi?
Hemona? & noctes quæ coiere duas?
Quid generũ peliæ? quid theſea? quid ue pelaſgũ?
Iliacam tetigit qui rate primus humum?
Huc iole: pyrriq; parens: huc herculis uxor:
Huc accedat hylas: iliacuſq; puer.
Tempore deficiam: tragicos ſi perſequar ignes:
Vixq; meus capiet nomina nuda liber.
Eſt & in obſcenos deflexa tragœdia riſus.
Multaq; præteriti uerba pudoris habet.
Nec nocet auctori mollem qui fecit achillem
Infregiſſe ſuis fortia facta modis.
Iunxit ariſtides mileſia crimina ſecum:
Pulſus ariſtides nec tamen urbe ſua eſt.
Nec qui deſcripſit corrumpi ſemina matrum
Eubius impuræ conditor hiſtoriæ.
Nec qui compoſuit nuper ſibaritida fugit:
Nec qui concubitus non tacuere ſuos.
Sunt ea doctorum monumentis mixta uirorum:
Muneribuſq; ducum publica facta patent.
Ne ue peregrinis tantum defendar ab armis:
En romanus habet multa iocoſa liber.
Vtq; ſuo martem cecinit grauis ennius ore
Ennius ingenio maximus arte rudis.
Explicat ut cauſas rapidi lucretius ignis:
Cauſarumq; triplex uaticinatur opus:
Sic ſua laſciuo cantata eſt ſæpe catullo
Fœmina: cui falſum leſbia nomen erat.
Nec contentus ea multos uulgauit amores:
In quibus ipſe ſuum faſſus adulterium eſt.
Par fuit exigui ſimiliſq; licentia calui:
Detexit uariis qui ſua facta modis.
Quid referam tindæ? quid mẽmi carmẽ? apud quos
Nomen adeſt rebus: nominibuſq; pudor?
Cĩna quoq; his comes eſt: cinnaq; procacior anſer:
Et leue cornifici: parq; catonis opus.
Et quorum libris modo diſſimulata per illos
Nomine nunc legitur dicta metelle tuo.
Is quoq; phaſiacas argon qui duxit in undas:
Non potuit ueneris furta tacere ſuæ.

Nec minus hortenſi: nec ſũt minus improba ſerui
Carmina. quis dubitet nomina tanta ſequi?
Vertit ariſtidem giſena. nec obfuit illi
Hiſtoriæ turpes inſeruiſſe iocos.
Nec fuit opprobrio celebraſſe lycorida gallo,
Sed linguam nimio continuiſſe mero.
Credere iuranti durum putat eſſe tibullus:
Hoc etiam de ſe quod neget illa uiro.
Fallere cuſtodem demum docuiſſe fatetur.
Seq; ſua miſerum nunc ait arte premi.
Sæpe uelut gemmam dominæ ſignumq; ꝓbaret:
Per cauſam meminit ſe tetigiſſe manum.
Vtq; refert: digitis ſæpe eſt nutuq; locutus.
Et tacitam menſæ duxit in orbe notam.
Et quibus e ſuccis abeat de corpore liuor:
Impreſſo fieri qui ſolet ore docet.
Deniq; ab incauto nimium petit illa marito:
Se quoq; uti ſeruet: peccet ut illa minus.
Scit cui latretur: cum ſolus obambulat ipſe:
Qui totiens clauſas excreet ante fores.
Multaq; dat furtim talis præcepta: docetq;
Qua nuptæ poſſent fallere ab arte uiros.
Nec fuit hoc illi fraudi: legiturq; tibullus.
Et placet: & iam te principe notus erat.
Inuenies eadem blandi præcepta properti.
Diſtrictus minima nec tamen ille nota eſt.
His ego ſucceſſi: quoniam præſtantia candor
Nomina uiuorum diſſimulare iubet.
Non timui (fateor) ne qua tot iere carinæ
Naufraga ſeruatis omnibus una foret.
Sunt aliis ſcriptæ: quibus alea luditur artes:
Hoc eſt ad ueſtros non leue crimen auos.
Quid ualeant alii: quo poſſis plurima iactu
Figere: damnoſos effugiaſq; canes.
Teſſera quos habeat numeros diſtante uocato
Mittere quo peccat quo dare miſſa modo.
Diſcolor ut recto craſſetur limite miles:
Cum medius gemino calculus hoſte perit.
Vt mage uelle ſequi ſciat: & reuocare priorem:
Nec tuto fugiens ĩcomitatus eat.
Parua ſedet ternis inſtructa tabella lapillis:
In qua uiciſſe eſt continuaſſe ſuos.
Quiq; alii luſus (neq; enim nunc perſequar omnes)

Perdere rem charam tempora noſtra ſolent:
Ecce canit formas alius: iactuſq; pilarum.
Hic artem nandi præcipit: ille trochi.
Compoſita eſt aliis fuſcandi cura coloris:
Hic epulis leges: hoſpitioq; dedit.
Alter humum: de qua fingantur pocula monſtrat:
Quæq; docet liquido teſta ſit apta mero.
Talia luduntur fumoſo menſe decembri:
Quæ iam non ulli compoſuiſſe nocet.
His ego deceptus non triſtia carmina feci:
Sed triſtis noſtros pœna ſecuta iocos.
Deniq; non uideo tot de ſcribentibus unum:
Quem ſua perdiderit muſa: reptus ego.
Quid: ſi ſcripſiſſem mimos obſcena iocantes:
Qui ſemper ficti crimen amoris habent?
In quibus aſſidue cultus procedit adulter.
Verbaq; dat ſtulto callida nupta uiro.
Nubilis hic uirgo matronaq; uirq; puerq;
Spectat: & ex magna parte ſenatus adeſt.
Non ſatis inceſtis temerari uocibus aures.
Aſſueſcunt oculi multa pudenda pati.
Cumq; fefellit amans aliqua nouitate maritum:
Plauditur: & magno palma fauore datur.
Quodq; minus prodeſt pœna eſt lucroſa poetæ.
Tantaq; non paruo crimina prætor emit.
Inſpice ludorum ſumptus auguſte tuorum:
Empta tibi magno talia multa leges.
Hæc tu ſpectaſti: ſpectandaq; ſæpe dediſti:
Maieſtas adeo comis ubiq; tua eſt.
Luminibuſq; tuis: totus quibus utitur orbis:
Scænica uidiſti lætus adulteria.
Scribere ſi fas eſt imitantes turpia mimos:
Materiæ minor eſt debita pœna meæ.
An genus hoc ſcripti faciunt ſua pulpita tutum?
Quodq; licet mimis ſcæna licere dedit?
Et mea ſunt populo ſaltata poemata ſæpe:
Sæpe oculos etiam detinuere tuos.
Scilicet in domibus ueſtris ut priſca uirorum
Artificis fulgent corpora picta manu.
Sic quæ concubitus uarios: uariaſq; figuras
Exprimit eſt aliquo parua tabella loco.
Vtq; ſedet uultu faſſus thelamonius iram:
Inq; oculis facinus barbara mater habet:

Sic madidos digitis ſiccat uenus uda capillos :
Et modo maternis tecta uidetur aquis .
Bella ſonant alii telis inſtructa cruentis .
Parſq; tui generis : pars tua facta canit .
Inuida me ſpatio natura coercuit arcto .
Ingenio uires exiguaſq; dedit .
Et tamen ille tuæ felix æneidos auctor
Contulit in tyrios arma uirumq; toros .
Nec legitur pars ulla magis de corpore toto :
Quam non legitimo fœdere iunctus amor .
Phyllidis hic idem : teneræq; amaryllidis ignes
Bucolicis iuuenis luſerat ante modis .
Nos quoq; iam pridem ſcripto peccauimus iſto :
Supplicium patitur non noua culpa nouum .
Carminaq; edideram : cū te delicta notantem
Præterii totiens irrequietus eques .
Ergo quæ iuueni mihi non nocitura putaui :
Scripta parum prudens nunc nocuere ſeni .
Sera redundauit ueteris uindicta libelli .
Diſtat & a meriti tempore pœna ſui .
Ne tamen omne meū credas onus eſſe remiſſum .
Sæpe dedi noſtræ grandia uela rati .
Sex ego faſtorum ſcripſi totidemq; libellos :
Cumq; ſuo finem menſe uolumen habet .
Idq; tuo nuper ſcriptum ſub nomine cæſar
Et tibi ſacratum ſors mea rupit opus .
Et dedimus tragicis ſcriptum regale cothurnis .
Quæq; grauis debet uerba cothurnus habet .
Dictaq; ſunt nobis : q̄uis manus ultima cœpto
Defuit : in facies corpora uerſa nouas .
Atq; utinam reuoces animum paulliſper ab ira :
Et uacuo iubeas hinc tibi pauca legi .
Pauca quibus prima ſurgens ab origine mundi
In tua deduxi tempora cæſar opus .
Aſpicies q̄tum dederit mihi pectoris ipſe .
Quoq; fauore animi teq; tuosq; canam .
Non ego mordaci deſtrinxi carmine quenq̄ .
Nec meus ullius crimina uerſus habet .
Candidus a ſalibus ſuffuſis felle refugi .
Nulla uenenato littera mixta ioco eſt .
Inter tot populi tot ſcripti milia noſtri :
Quem mea calliope læſerit unus ero .
Non igitur noſtris ullum gaudere quiritem

Auguror: at multos indoluisse malis.
Nec mihi credibile est quenq̃ insultare iacenti:
Gratia candori si qua relata mea est.
His precor: atq; aliis possint tua numina flecti
O pater o patriæ cura: salusq; tuæ.
Non ut in ausoniam redeam: nisi forsitan olim
Cum longo pœnæ tempore uictus eris.
Tutius exilium: pauloq; quietius oro:
Vt par delicto sit mea pœna suo.

Publii Ouidii Nasonis De Tristibus Liber Tertius.

Lectorem Liber Alloquitur.

EISSVS IN HANC VENIO
tim de liber exulis urbem.
Da placidam fesso lector
amice manum.
Neue reformida: ne sim tibi forte pudori.
Nullus in hac charta uersus amare docet.
Nec domini fortuna mei est: ut debeat illam
Infelix ullis dissimulare iocis.
Id quoq; quod uiridi quõdam male lusit in æuo:
Heu nimium sero damnat & odit opus.
Aspice quid portem: nihil hic nisi triste uidebis
Carmine temporibus conueniente suis.
Clauda ꝙ alterno subsidant carmina uersu.
Vel pedis hoc ratio: uel uia longa facit.
Quod neq; sum cedro flauus nec pumice leuis:
Erubui domino cultior esse meo.
Littera suffusas ꝙ habet maculosa lituras:
Læsit opus lachrymis ipse poeta suum.
Si qua uidebuntur casu non dicta latino:
In qua scribebat barbara terra fuit.
Dicite lectores si non graue qua sit eundum:
Quaq; petam sedes hospes in urbe liber.
Hæc ubi sum furtim lingua titubante locutus:
Qui mihi monstraret uix fuit unus iter.
Dii tibi dent nostro quod non tribuere poetæ:
Molliter in patria uiuere posse tua.
Duc age (nanq; sequar) q̃uis terraq; mariq;
Longinquo referam lassus ab orbe pedem.
Paruit. & ducens hæc sunt fora cæsaris inquit.
Hæc est a sacris quæ uia nomen habet.

Hic locus est uestæ qui pallada seruat & ignem.
Hic fuit antiqui regia parua numæ.
Inde petens dextram porta est ait ista palati:
Hic sator: hoc primum condita roma loco est.
Singula dum miror: uideo fulgentibus armis
Cõspicuos postes: tectaq; digna deo.
En domus hæc dixi iouis est? quod ut esse putarem
Augurium menti querna corona dabat:
Cuius ut accepi dominum non fallimur inq̃:
Et magni uerum est hanc iouis esse domum.
Cur tamen apposita uelatur ianua lauro?
Cingit & augustas arbor opaca comas?
An quia perpetuos meruit domus ista triumphos?
An quia leucadio semper amata deo est?
Ipsa ne q̃ festa est? an q̃ facit omnia festa?
Quam tribuit terris pacis an ista nota est?
Vtq; uiret semper laurus nec fronde caduca
Carpitur: æternum sic habet illa decus.
Causaq; suppositæ scripto testante coronæ
Seruatos ciues indicat huius ope.
Adiice seruatis unum pater optime ciuem:
Qui procul extremo pulsus in orbe latet.
In quo pœnarum quas se meruisse fatetur:
Non facinus cautam sed suus error habet.
Me miserum: uereorq; locum uereorq; potentem.
Et quatitur trepidõ littera nostra metu.
Aspicis exangui chartam pallere colore?
Aspicis alternos intremuisse pedes?
Quandocunq; precor nostro placare parenti
Isdem sub dominis aspiciare domus.
Inde tenore pari gradibus sublimia celsis
Ducor ad intonsi candida templa dei:
Signa peregrinis ubi sunt alterna columnis
Bellides: & stricto stat ferus ense pater.
Quæq; uiri docto ueteres fecere nouiq;
Pectore: lecturis inspicienda patent.
Quærebam fratres exceptis scilicet illis:
Quos suus optaret non genuisse parens.
Quærentem frustra custos e sedibus illos
Præpositus sancto iussit abire loco.
Altera templa peto uicino iuncta theatro.
Hæc quoq; erant pedibus non adeunda meis.
Nec me: quæ doctis patuerunt prima libellis

Atria libertas tangere paſſa ſua eſt.
In genus auctoris miſeri fortuna redundat.
Et patimur nati quam tulit ipſe fugam.
Forſitan & nobis olim minus aſper & illi
Euictus longo tempore cæſar erit.
Dii precor: atq; adeo (neq; enī mihi turba rogāda ē)
Cæſar ades uoto maxime diue meo.
Interea: quoniam ſtatio mihi publica clauſa eſt:
Priuato liceat delituiſſe loco.
Vos quoq;: ſi fas eſt: confuſa pudore repulſæ
Sumite plebeiæ carmina noſtra manus.
Ergo erat in fatis ſcythiam quoq; uiſere nr̄is?
Quæq; lycaonio terra ſub axe iacet?
Nec uos pierides nec ſtirps latonia ueſtro
Docta ſacerdoti turba tuliſtis opem.
Nec mihi q̄ luſi uero ſine crimine prodeſt.
Quodq; magis muſa eſt uiſa iocoſa mea.
Plurima ſed pelago terraq; pericula paſſum
Vſtus ab aſſiduo frigore pontus habet.
Quiq; fugax rerum ſecuraq; in ocia natus
Mollis & impatiens ante laboris eram:
Vltima nunc patior: nec me mare portubus orbū:
Perdere diuerſæ nec potuere uiæ.
Suffecitq; malis animus: nam corpus ab illo
Accepit uires: uixq; ferenda tulit.
Dum tamen & uentis dubius iactabar & undis:
Fallebat curas ægraq; corda labor.
Vt uia finita eſt: & opus requieuit eundi:
Et pœnæ tellus eſt mihi facta meæ:
Nil niſi flere libet: nec noſtro parcior hymbre
Lumine de uerna quæ niue manat aqua.
Roma domuſq; ſubit: deſideriumq; locorum:
Quicquid & amiſſa reſtat in urbe mei.
Hei mihi q̄ totiens noſtri pulſata ſepulcri
Ianua: ſed nullo tempore aperta fuit.
Cur ego tot gladios fugi? totienſq; minata
Obruit infelix nulla procella caput?
Dii quos experior nimium conſtanter iniquos
Participes iræ quam deus unus habet.
Extimulate precor ceſſantia fata: meiq;
Interitus clauſas eſſe uetate fores.

Ad Vxorem: q̄ ægrotus eſſet.

Haec mea ſi coniunx miraris epiſtola: quare

Alterius digitis ſcripta ſit: æger eram.
Aeger in extremis ignoti partibus orbis.
Incertuſq; meæ pene ſalutis eram.
Quem mihi tunc animum dura in regione iacenti
Inter ſauromatas eſſe getaſq; putas?
Nec cælum patior: nec aquis aſſueuimus iſtis.
Terraq; neſcio quo non placet iſta modo.
Non domus apta ſatis: non hic cibus utilis ægro.
Nullus apollinea qui leuet arte malum eſt.
Non qui ſoletur: non qui labentia tarde
Tempora narrando fallat amicus adeſt.
Laſſus in extremis iaceo populiſq; lociſq;.
Et ſubit affectu nunc mihi quicquid abeſt.
Omnia cum ſubeant: uincis tamen omnia cõiũx.
Et plus in noſtro pectore parte tenes.
Te loquor abſentem: te uox mea nominat unam.
Nulla uenit ſine te nox mihi: nulla dies.
Quin etiam ſic me dicunt aliena locutum:
Vt foret amentis nomen in ore tuum.
Si iam deficiam: ſuppreſſaq; lingua palato
Vix inſtillato reſtituenda mero:
Nunciet huc aliquis dominã uenisſe: reſurgam:
Speſq; tui nobis cauſa uigoris erit.
Dumq; ego ſum uitæ dubius: cum tu forſitan iſtic
Iucundum noſtri neſcia tempus agis:
Non agis affirmo: liquet hæc chariſſima nobis
Tempora agi ſine me non niſi triſte tibi.
Si tamen impleuit mea ſors quos debuit annos:
Et mihi uiuendi tam cito finis adeſt.
Quantum erat o magni perituro parcere diui:
Vt ſaltem patria contumularer humo:
Vel pœna in mortis tempus dilata fuiſſet:
Vel præceſſiſſet mors properata fugam.
Integer hanc potui nuper bene reddere uitam:
Exul ut occiderem nunc mihi uita data eſt.
Tam procul ignotis igitur moriemur in oris?
Et fient ipſo triſtia fata loco?
Nec mea conſueto langueſcent corpora lecto?
Depoſitum nec me qui fleat ullus erit?
Nec dominæ iachrymis in noſtra cadentibus ora
Accedent animæ tempora parua meæ?
Nec mandata dabo? nec cum clamore ſupremo
Labentes oculos condet amica manus?

Sed ſine funeribus caput hoc : ſine honore ſepulcri
Indeploratum barbara terra teget ?
Ecquid ubi audieris : tota turbabere mente .
Et feries pauida pectora fida manu .
Ecquid in has fruſtra tendens tua brachia partes
Clamabis miſeri nomen inane uiri ?
Parce tamen lacerare genas : nec ſcinde capillos .
Non tibi nunc primum lux mea raptus ero .
Cum patriam amiſi : tunc me periiſſe putato :
Et prior : & grauior mors fuit illa mihi .
Nunc ſi forte potes: ſed non potes optima coniūx:
Finitis gaude tot mihi morte malis .
Quod potes : extenua forti mala corde ferendo .
Ad mala iam pridem non rude pectus habes .
Atq; utinam pereant animæ cum corpore noſtro .
Effugiatq; auidos pars mea nulla rogos .
Nam ſi morte carens uacuas uolat altus in auras
Spiritus : & famii ſunt rata dicta ſenis :
Inter ſarmaticas romana uagabitur umbras :
Perq; feros manes hoſpita ſemper erit .
Oſſa tamen facito parua referantur in urna .
Sic ego non etiam mortuus exul ero .
Non uetat hoc quiſq̄ . fratrem thebana peremptū
Suppoſuit tumulo rege uetante ſoror .
Atq; ea cum foliis & amomi puluere miſce:
Atq; ſuburbano condita crede ſolo .
Quoſq; legat uerſus oculo properante uiator
Grandibus in tumuli marmore cæde notis .
Hic ego qui iaceo tenerorum luſor amorum
Ingenio perii naſo poeta meo .
At tibi qui tranſis ne ſit graue : quiſquis amaſti
Dicere naſonis molliter oſſa cubent .
Hoc ſatis in tumulo eſt . & enim maiora libelli
Et diuturna magis ſunt monumenta mei :
Quos ego confido : q̄uis nocuere: daturos
Nomen & auctori tempora longa ſuo.
Tu tamē extincto feralia munera ſemp:
Deq; tuis lachrymis humida ſerta dato .
Quamuis in cineré corpus mutauerit ignis :
Sentiet officium mœſta fauilla pium.
Scribere plura lib&. ſed uox mihi feſſa loquendo
Dictandi uires: ſiccaq; lingua negat .
Accipe ſupremo dictum mihi forſitan ore

Quod tibi qui mittit non habet ille uale.

Ad amicū: ut magnoꝝ uiroꝝ cōsuetudinē fugiat.

O Mihi chare quidē semper sed tempore duro
Cognite res postq̄ procubuere meæ.
Vsibus edocto si quicq̄ credis amico:
Viue tibi: & longæ nomina magna fuge.
Viue tibi: q̄tumq; potes prælustria uita.
Sæuum prælustri fulmen ab arce uenit.
Nam q̄q̄ soli possunt prodesse potentes:
Non prosunt potius plurimum obesse solent.
Effugit hybernas demissa antenna procellas.
Lataq; plus paruis uela timoris habent.
Aspicis: ut summa cortex leuis innatat unda?
Cum graue nexa simul retia mergat onus?
His ego si monitis monitus prius ipse fuissem:
In qua debebam forsitan urbe forem.
Dum tecum uixi: dum me leuis aura ferebat:
Hæc mea per placidas cymba cucurrit aquas.
Qui cadit in plano: uix hoc tamen euenit ipsum:
Sic cadit: ut tacta surgere possit humo.
At miser alpenor tecto delapsus ab alto
Occurrit regi flebilis umbra suo.
Quid fuit ut tutas agitaret dædalus alas?
Icarus īmensas nomine signat aquas?
Nempe ꝙ hic alte: demissius ille uolabat:
Nam pēnas ambo non habuere suas.
Crede mihi bene qui latuit: bene uixit: & intra
Fortunam debet quisq; manere suam.
Non foret eumenides orbus: si filius eius
Stultus achilleos non adamasset equos.
Nec natum in flāma: uidisset in arbore natas:
Cepisset genitor si phaethonta merops.
Tu quoq; formida nimium sublimia semper:
Propositiq; precor contrahe uela tui.
Nam pede inoffenso spatium procurrere uitæ
Dignus es: & fato candidiore frui.
Quod pro te ut uoueam miti pietate mereris:
Hæsuraq; mihi tēpus in omne fide.
Vidi ego te tali uultu mea fata gementem:
Qualem credibile ē ore fuisse meo.
Nostra tuas uidi lachrymas super ora cadentes:
Tempore quas uno fidaq; uerba dabas.
Nunc quoq; sūmotum studio defendis amicum:

Et mala uix ulla parte leuanda leuas.
Viue ſine inuidia: molleſq; inglorius annos
Exige: amicitias & tibi iunge pares.
Naſoniſq; tui quod adhuc non exulat unum
Nomen ama: ſcythicus cætera pontus habet.
Proxima ſydenbus tellus erimanthidos urſæ
Me tenet: aſtricto terra peruſta gelu.
Boſporus & tanais ſuperant: ſcythiæq; paludes:
Vixq; ſatis noti nomina pauca loci.
Vlterius nil eſt niſi non habitabile frigus.
Heu q̄ uicina eſt ultima terra mihi.
At longe patria eſt: longe eſt chariſſima coniunx:
Quicquid & hæc nobis poſt duo dulce fuit.
Sic tamen hæc abſunt: ut quæ contingere non eſt
Corpore: ſunt animo cuncta uidenda meo.
Ante oculos errat domus urbs & forma locorum.
Acceduntq; ſuis ſingula facta locis:
Coniugis ante oculos: ſicut præſentis imago:
Illa meos caſus aggrauat: illa leuat.
Aggrauat hæc q̄ abeſt. leuat hæc: q̄ præſtat amorē.
Impoſitumq; ſibi firma tuetur onus.
Vos quoq; pectoribus noſtris hæretis amici:
Dicere quos cupio nomine quenq; ſuo.
Sed timor officium cautus compeſcit: & ipſos
In noſtro poni carmine nolle puto.
Ante uolebatis: gratiq; erat inſtar amoris
Verſibus in noſtris nomina ueſtra legi.
Quod quoniam ē anceps: intra mea pectora q̄ēq;
Alloquar: & nulli cauſa timoris ero.
Nec meus indicio latitantes uerſus amicos
Protrahet: occulte (ſi quis amauit) amet.
Scite tamen: q̄uis longa regione remotus
Abſim: uos animo ſemper adeſſe meo.
Et qua quiſq; poteſt oro: mala noſtra leuate:
Fidam proiecto ne ue negate manum.
Proſpera ſic maneat uobis fortuna: nec un̄q̄
Contacti ſimili ſorte rogetis idem.

Eſus amicitiæ tecum mihi paruus: ut illam
Non ægre poſſis diſſimulare: fuit.
Ni me complexus uinclis propioribus eſſes
Naue mea uento forſan eunte ſuo.
Vt cecidi: cunctiq; metu fugere ruinam:

Versaq; amiciciæ terga dedere meæ.
Ausus es igne iouis pcussū tangere corpus:
Et deploratæ limen adire domus.
Hq; recens præstas nec longo cognitus usu:
Quod ueterum misero uix duo tres ue mihi.
Vidi ego confusos uultus: uisosq; notaui:
Osq; madens fletu pallidiusq; meo.
Et lachrymas cernens in singula uerba cadentes:
Ore meo lachrymas auribus illa bibi.
Brachiaq; excepi presso pendentia collo:
Et singultantis oscula mixta sonis.
Sum quoq; chare tuis defensus uiribus absens:
Scis charum ueri nominis esse loco.
Multaq; præterea manifesti signa fauoris
Pectoribus teneo non abitura meis.
Dii tibi posse tuos tribuant defendere semper:
Quos in materia prosperiore iuues.
Si tamen interea quid in his ego perditus oris:
Quod te credibile est quærere: quæris: agam.
Spe trahor exigua: quam tu mihi demere noli
Tristia leniri numina posse dei.
Seu temere expecto: siue hoc contingere fas est:
Tu mihi quod cupio fas precor esse proba.
Quæq; tibi est linguæ facundia: confer in illud:
Vt doceas uotum posse ualere meum.
Quo quisq; est maior: magis est placabilis iræ:
Et faciles motus mens generosa capit.
Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni:
Pugna suum finem: cum iacet hostis habet.
At lupus: & turpes instant morientibus ursi:
Et quæcunq; minor nobilitate fera est.
Maius apud troiam forti quid habemus achille?
Dardanii lachrymas non tulit ille senis.
Quæ ducis æmathii fuerit clementia: pharos
Præclariq; docent funeris exequiæ.
Neue hominum referam flexas ad mitius iras:
Iunonis gener est: qui prius hostis erat.
Deniq; non possum nullam sperare salutē:
Cum non sit pœnæ causa cruenta meæ.
Non mihi quærēti pessundare cuncta petitum
Cæsareum caput est: quod caput orbis erat.
Non aliquid dixi: uiolentaq; lingua locuta est:
Lapsa ue sunt nimio uerba profana mero.

Inſcia q̄ crimen uiderunt lumina: plector:
Peccatumq; oculos eſt habuiſſe meos.
Non equidem totam poſſum defendere culpam:
Sed partem noſtri criminis error habet.
Spes igitur ſupereſt facturum ut molliat ipſe
Mutati pœnam conditione loci.
Hoc utinam nitidi ſolis prænuncius ortus
Afferat admiſſo lucifer albus equo.

EQuedus amicitiæ non uis chariſſime noſtræ:
Nec ſi forte uelis diſſimulare potes.
Donec enim licuit: nec te mihi charior alter:
Nec tibi me tota iunctior urbe fuit.
Iſq; erat uſq; adeo populo teſtatus: ut eſſet
Pene magis q̄ tu q̄q; ego notus amor.
Quicq; eſt in charis animi tibi candor amicis:
Cognitus eſt illi: quem colis ipſe uiro.
Nil ita celabas: ut non ego conſcius eſſem.
Pectoribuſq; dabas multa tegenda meis.
Cuiq; ego narrabam ſecreti quicquid habebam:
Excepto: quod me perdidit: unus eras.
Id quoq; ſi ſciſſes ſaluo fruerere ſodali:
Conſilioq; forem ſoſpes amice tuo:
Sed mea me in pœnam nimirū fata trahebāt:
Omne bonæ claudunt utilitatis iter.
Siue malum potui tamen hoc uitare cauendo:
Seu ratio fatum uincere nulla ual&:
Tu tamen o nobis uſu iunctiſſime longo
Pars deſiderii maxima pene mei
Sis memor: & ſi quas fecit tibi gratia uires:
Illas pro nobis experiare rogo:
Numinis ut læſi fiat manſuetior ira:
Mutatoq; minor ſit mea pœna loco.
Idq; ita: ſi nullum ſcelus eſt in pectore noſtro:
Principiumq; mei criminis error hab&.
Nec breue: nec tutum ē: quo ſint mea dicere caſu
Lumina funeſti conſcia facta mali.
Menſq; reformidat: ueluti ſua uulnera tēpus
Illud: & admonitu fit nouus ipſe dolor.
Et quæcunq; adeo poſſint afferre pudorē:
Illa tegi cæca condita nocte dec&.
Nil igitur referam niſi me peccaſſe: ſed illo
Pramia peccato nulla petita mihi.

Stulticiamq; meum crimen debere uocari:
Nomina si factis reddere uera uelis.
Quæ si non ita sunt: alium quo longius absim
Quære: suburbana hæc sit mihi terra: locum.

VAde salutatum subito perarata perhillam
Littera sermonis fida ministra mei.
Aut illam inuenies dulci cum matre sedentem:
Aut inter libros pierideſq; suas.
Quicquid aget: cum te scierit uenisse relinquet.
Nec mora. quid uenias: quid ue requiret agam?
Viuere me dices: sed sic: ut uiuere nolim.
Nec mala tam longa nostra leuata mora.
Et tamen ad musas: q̄is nocuere reuerti.
Aptaq; in alternos cogere uerba pedes.
Tu quoq; dic: studiis cōmunibus ecqd inhæres?
Doctaq; non patrio carmina more canis?
Nam tibi cum fatis mores natura pudicos:
Et raras dotes ingeniumq; dedit.
Hoc ego pegasidas deduxi primus ad undas:
Ne malæ fœcundæ uena periret aquæ.
Primus id aspexi teneris in uirginis annis.
Vtq; pater natæ duxq; comesq; fui.
Ergo si remanent ignes tibi pectoris iidem:
Sola tuum uates lesbia uincit opus.
Sed uereor: ne nunc mea te fortuna retardet:
Postq; meos casus sit tibi pectus iners.
Dum licuit: tua sæpe mihi: tibi nostra legebam:
Sæpe tui iudex: sæpe magister eram.
Aut ego præbebam factis modo uersibus aures:
Aut ubi cessaras causa ruboris eram.
Forsitan exemplo: qa me læsere libelli:
Tu quoq; sis pœnæ facta ruina meæ.
Pone perhilla metum: tantūmō fœmina nulla:
Neue uir a sciptis discat amare tuis.
Ergo desidiæ remoue doctissima causas:
Inq; bonas artes: & tua sacra redi.
Ista decens facies longis uiciabitur annis:
Rugaq; in antiqua fronte senilis erit:
Iniicietq; manus formæ damnosa senectus:
Quæ strepitum passu non faciente uenit:
Cumq; aliquis dicet: fuit hæc formosa dolebis:
Et speculum mendax esse querere tuum.

Sunt & opes modicæ: cum ſis digniſſma magnis.
Finge ſed immenſis cenſibus eſſe pares.
Nempe dat & quodcunq; libet fortuna: rapitq;.
Irus & eſt ſubito: qui modo crœſus erat.
Singula quid referam? nil non mortale tenemus
Pectoris exceptis ingeniiq; bonis.
En ego cum patria caream: uobiſq;: domoq;:
Raptaq; ſint: adimi quæ potuere mihi:
Ingenio tamen ipſe meo comitorq; fruorq;.
Cæſar in hoc potuit iuris habere nihil.
Quilibet hanc ſæuo uitam mihi finiat enſe:
Me tamen extincto fama ſuperſtes erit.
Dumq; ſuis uictrix ſeptem de montibus orbem
Proſpiciet domitum martia roma: legar.
Tu quoq;: quam ſtudii maneat felicior uſus
Effuge uenturos qua potes uſq; rogos.

QVnc ego triptolemi cuperẽ cõſcendere currus:
Miſit inignotam qui rude ſemen humum.
Nunc ego medeæ uellem frenare dracones:
Quos habuit fugiens arce corinthe tua.
Nunc ego iactandas optarem ſumere pennas:
Siue tuas perſeu: dædale ſiue tuas:
Vt tenera noſtris cedente uolatibus aura
Aſpicerem patriæ dulce repente ſolum:
Deſertæq; domus uultus: memoreſq; ſodales:
Charaq; præcipue coniugis ora meæ.
Stulte quid hæc fruſtra uotis puerilibus optas?
Quæ non ulla tibi fertq; feretq; dies.
Si ſemel optandum eſt: auguſti numen adora.
Et quem ſenſiſti rite precare deum.
Ille tibi pennaſq; poteſt curruſq; uolucres
Tradere: det reditum protinus ales eris.
Si precer hæc (neq; enim poſſum maiora precari)
Ne mea ſint timeo uota modeſta parum.
Forſitan hoc olim: cum iam ſatiauerit iram
Tunc quoq; ſollicita mente rogandus erit.
Quod minus interea eſt inſtar mihi muneris ampli
Ex his me iubeat quolib& ire locis.
Nec cælum: nec aquæ faciunt: nec terra: nec auræ.
Hei mihi perpetuus corpora langor hab&.
Seu uitiant artus ægræ contagia mentis:
Siue mei cauſa eſt in regione mali.

Vt tetigi pontum uexant insomnia : uixq;
Ossa tegit macies : nec iuuat ora cibus .
Quiq; per autumnum percussis frigore primo
Est color in foliis quæ noua læsit hyems :
Is mea membra tenet : nec uiribus alleuor ullis .
Et nunq̃ queruli causa doloris abest .
Nec melius ualeo q̃ corpore mente : sed ægra est
Vtraq; pars æqua : binaq; damna fero .
Hæret & ante oculos ueluti spectabile corpus
Astans fortunæ forma uidenda meæ .
Cũq; locos moresq; hoium cultusq; sonosq;
Cernimus : & quid sim : quid fuerimq; subit :
Tantus amor necis est : querar ut cum cæsaris ira :
Quod non offensas uindicet ense suas :
Aut quoniam semel est odio ciuiliter usus :
Mutato leuior sit fuga nostra loco .

Hic quoq; sũt urbes graiæ (quis credere posset?)
Inter inhumanæ nomina barbariæ ?
Huc quoq; mileto missi uenere coloni .
Inq; getis graias constituere domos .
Sed uetus huic nomen positaq; antiquius urbe
Constat & absyrti cæde fuisse loco .
Nam rate : quæ cura pugnacis facta mineruæ
Per non tentatas prima cucurrit aquas :
Impia desertum fugiens medea parentem
Dicitur his remos applicuisse uadis :
Quem procul ut uidit tumulo speculator ab alto :
Hospes ait nosco colchide uela dari .
Dum trepidãt minyæ : dum soluitur aggere funis:
Dum sequitur celeres anchora tracta manus :
Conscia percussit meritorum pectora colchis :
Ausa atq; ausura multa nefanda manu .
Et q̃q̃ supersest ingens audacia menti :
Pallor in attonitæ uirginis ore fuit .
Ergo ubi prospexit uenientia uela : tenemur:
Et pater est aliqua fraude morandus ait .
Dũ quid agat quærit:dum uersat in omnia uultus:
Ad fratrem casu lumina flexa tulit .
Cuius ut oblata est præsentia : ucimus inquit .
Hic mihi morte sua causa salutis erit .
Protinus ignari nec quicq̃ tale timentis
Innocuum rigido perforat ense latus .

Atq; ita diuellit: diuulſaq; membra per agros
Diſſipat :in multis inuenienda locis .
Neu pater ignoret ſcopulo proponit in alto
Pallenteſq; manus : ſanguineumq; caput :
Vt genitor luctuq; nouo tardetur : & artus
Dum legit extinctos triſte retardet iter .
Inde tomos dictus locus hic : quia fertur in illo
Membra ſoror fratris conſecuiſſe ſui .

Si quis adhuc iſtic meminit naſonis adempti :
Et ſupereſt ſine me nomen in urbe meum :
Suppoſitum ſtellis nunq̄ tangentibus æquor
Me ſciat in media uiuere barbaria .
Sauromatæ cingunt fera gens : beſſiq; : getæq; :
Quæ non ingenio nomina digna meo.
Dum tamen aura tepet: medio defendimur hiſtro .
Ille ſuis liquidus bella repellit aquis .
At cum triſtis hyems ſquallentia protulit ora :
Terraq; marmoreo eſt candida facta gelu :
Dum patet & boreas : & nix iactata ſub arcto :
Dum patet has gentes axe tremente premi .
Nix iacet : & iactam non ſol pluuiæq; reſoluunt .
Indurat boreas : perpetuamq; facit .
Ergo ubi delicuit nondum prior : altera uenit .
Et ſolet in multis bima iacere locis .
Tanraq; commoti uis eſt aquilonis : ut altas
Aequet humo turres : tectaq; rapta ferat .
Pellibus hyrſutis arcent mala frigora bracis .
Oraq; de toto corpore ſola patent .
Sæpe ſonant moti glacie pendente capilli :
Et nitet inducto candida barba gelu .
Nudaq; conſiſtunt formam ſeruantia teſtæ
Vina : nec hauſta meri ſed data fruſta bibunt .
Quid loquar ut cuncti concreſcant frigore riui ?
Deq; lacu fragiles effodiantur aquæ ?
Ipſe papyrifero qui non anguſtior amne
Miſcetur uaſto multa per ora freto :
Cæruleos uentis latices durantibus hiſter
Congelat : & tectis in mare ſerpit aquis .
Quaq; rates ierant: pedibus nunc itur : & undas
Frigore concretas ungula pulſat equi .
Perq; nouos pontes ſubter labentibus undis
Ducunt ſarmatici barbara plauſtra boues .

Vix equidem credar : sed cum sint præmia falsi
Nulla : ratam deb& testis habere fidem .
Vidimus ingentem glacie consistere pontum :
Lubricaq; immotas testa premebat aquas .
Nec uidisse sat est : durum calcauimus æquor :
Vndaq; non udo sub pede summa fuit .
Si tibi tale fretum quondam leandre fuisset :
Non for& angustæ mors tua crimen aquæ.
Tum neq; se pandi possunt delphines in auras
Tollere . conantes dura coercet hyems .
Et q̄q̄ boreas iactatis insonet alis :
Fluctus in obsesso gurgite nullus erit.
Inclusæq; gelu stabunt : ut marmore puppes .
Nec poterit rigidas scindere remus aquas .
Vidimus in glacie pisces hærere ligatos .
Sed pars ex illis tum quoq; uiua fuit .
Siue igitur nimii boreæ uis sæua marinas :
Siue redundatas flumina cogit aquas :
Protinus æquato siccis aquilonibus histro
Inuehitur celeri barbarus hostis equo .
Hostis equo pollens :longeq; uolante sagitta
Vicinam late depopulatur humum .
Diffugiunt alii . nullisq; tuentibus agros
Incustoditæ diripiuntur opes .
Ruris opes paruæ pecus & stridentia plaustra :
Et quas diuitias incola pauper hab& .
Pars agitur uinctis post tergum capta lacertis
Respiciens frustra rura laremq; suum .
Pars cadit hamatis misere confixa sagittis :
Nam uolucri ferro tinctile uirus inest .
Quæ nequeunt secum ferre aut abducere:perdunt :
Et cremat insontes hostica turba casas .
Tum quoq; : cum pax ē :trepidant formidine belli:
Nec quisq̄ presso uomere sulcat humum .
Aut uid& : aut metuit locus hic quē nō uidet hostē :
Cessat iners rigido terra relicta situ .
Non hic pampinea dulcis latet uua sub umbra :
Nec cumulant altos feruida musta lacus :
Poma negat regio . nec haberet acontius:in quo
Scriberet hic dominæ uerba legenda suæ .
Aspiceres nudos sine fronde sine arbore campos :
Heu loca felici non adeunda uiro .
Ergo tam late pateat cum maximus orbis :

Hæc eſt in pœnas terra reperta meas .

SI quis es inſultes qui caſibus improbe noſtris:
Meq; reum dempto fine cruentus agas:
Natus es e ſcopulis :nutritus lacte ferino .
Et dicam ſilices pectus habere tuum .
Quis gradus ulterior : quo ſe tua porrigat ira
Reſtat ? quidue meis cernis abeſſe malis ?
Barbara me tellus :& inhoſpita littora ponti:
Cumq; truci borea mænalis urſa uid& .
Nulla mihi cum gente fera cõmercia linguæ .
Omnia ſolliciti ſunt loca plena metus .
Vtq; fugax auidis ceruus deprenſus ab urſis :
Cinctaq; montanis ut pauet agna lupis :
Sic ego belligeris a gentibus undiq; ſeptus
Tereor : hoſte meum pene premente latus .
Vtq; ſit exiguum pœnæ : q; coniuge chara :
Quod patria careo : pignoribuſq; meis :
Vt mala nulla feram : niſi nudam cæſaris iram:
Nuda parum nobis cæſaris ira mali eſt ?
Et tamen eſt aliquis : qui uulnera cruda retract& :
Soluat & in mores ora diſerta meos .
In cauſa facili cui uis licet eſſe diſerto .
Et minimæ uires frangere quaſſa ualent .
Subruere eſt arces & ſtantia mœnia uirtus .
Quilibet ignaui præcipitata premunt .
Non ſum : qui fueram :quid inanem ꝓteris ũbrã?
Quid cinerem ſaxis buſtaq; noſtra petis ?
Hector erat tunc cum bello certabat : & idem
Tractus ab emonio non erat hector equo.
Me quoq; : quem noras olim :non eſſe memento.
Ex illo ſuperant hæc ſimulacra uiro .
Quid ſimulacra ferox dictis incendis amaris ?
Parce precor manes ſollicitare meos .
Omnia uera puta mea crimina . nil ſit in illis
Quod magis errorem q̃ ſcelus eſſe putes .
Pendimus en profugi:ſatia tua pectora : pœnas
Exilioq; graues : exiliiq; loco .
Carnifici fortuna poteſt mea flenda uideri .
Et tamen eſt uno iudice merſa parum .
Sæuior es triſti buſiride : ſæuior illo :
Qui falſum lento torruit igne bouem .
Quiq; bouem ſiculo fertur donaſſe tyranno :

Et dictis artes conciliasse suas.
Munere in hoc usus rex est: sed imagine maior:
Nec sola est operis forma probanda mei.
Aspicis a dextra latus hoc adapertile tauri?
Hac tibi quem perdis coniiciendus erit.
Protinus inclusum lentis carbonibus ure.
Mugiet: & ueri uox erit illa bouis.
Pro qbus iuentis ut munus munere penses:
Da precor igenio præmia digna meo.
Dixerat. at phalaris pœnæ mirande repertor
Ipse tuum præsens imbue dixit opus.
Nec mora. monstratis crudeliter ignibus ustus
Exhibuit geminos ore gemente sonos.
Quid mihi cum siculis? inter scythicosq; getasq;?
Ad te quisquis is es nostra querela uenit.
Vsq; sitim nostro possis explere cruore:
Quantaq; uis auido gaudia corde feras:
Tot mala sum fugiens tellure: tot æquore passus:
Te quoq; ut auditis posse dolere putem.
Crede mihi si sit nobis collatus ulyxes:
Neptuni minor est: q̄ iouis ira fuit.
Ergo quicunq; es: rescindere crimina noli:
Deq; graui duras uulnere tolle manus.
Vtq; meæ famam tenuēt obliuia culpæ
Facta cicatricem ducere nostra sine.
Humanæq; memor sortis: quæ tollit eosdem:
Et premit: incertas ipse uerere uices.
Et quoniam fieri quod nunq̄ posse putaui:
Est tibi de rebus maxima cura meis.
Non ē quod timeas: fortuna miserrima nostra est.
Omne trahit secum cæsaris ira malum.
Quod magis ut liqueat: neue hoc ego fīgere credar:
Ipse uelim pœnas experiare meas.

Frigora iam zephyri minuunt: annoq; pacto
Tardior antiqua uisa mæotis hyems.
Impositamq; sibi qui non bene pertulit hellem:
Tempora nocturnis æqua diurna facit.
Iam uiolas pueriq; legunt hilaresq; puellæ:
Ruraq; quæ nullo nata serente uehunt.
Prataq; pubescunt uariorum flore colorum.
Indociliq; loquax gutture uernat auis.
Vtq; malæ crimen matris deponat hirundo:

Sub trabibus cunas paruaq; tecta facit:
Herbaq; quæ latuit cerealibus obruta ſulcis:
Exerit e tepida molle cacumen humo.
Quoq; loco eſt uitis: de palmite gemma mouetur:
Nam procul a getico littore uitis abeſt.
Quoq; loco eſt arbor: turgeſcit in arbore ramus.
Nam procul a geticis finibus arbor abeſt.
Ocia nunc iſtic: iunctiſq; ex ordine ludis
Cedunt uerboſi garrula uerba fori.
Luſus equis nũc eſt: leuibus nunc luditur armis:
Nunc pila: nunc celeri uertitur orbe trochus:
Nunc: ubi perfuſa eſt oleo labente iuuentus:
Defeſſos artus tingere gaud& aqua.
Scæna uiget: ſtudiiſq; fauor diſtantibus ardet:
Cumq; tribus reſonant terna theatra foris.
O quater & quotiens non eſt numerare beatum
Non interdicta cui licet urbe frui.
At mihi ſentitur nix uerno ſole ſoluta:
Quæq; lacu duro non fodiantur aquæ.
Nec mare concreſcit glacie: nec ut ante p hiſtrum
Stridula ſauromates plauſtra bubulcus agit.
Si tamen incipiunt aliquæ huc adnare carinæ:
Hoſpitaq; in ponti littore puppis erit:
Sedulus occurram nautæ: dictaq; ſalute
Quid ueniat quæram: quidue: quibus ue locis:
Ille quidem mirum ni de regione propinqua:
Non niſi uicinas tutus arar& aquas.
Rarus ab italia tantum mare nauita tranſit
Littora rarus in hæc portibus orba uenit.
Siue tamen græca ſcierit: ſiue ille latina
Voce loqui: certe gratior uſus erit.
Fas quoq; ab ore freti: longeq; propontidos ũdis
Huc aliquem certo uela dediſſe noto.
Quiſquis is eſt: memori rumorem uoce referre:
Et fieri famæ parſq; graduſq; poteſt.
His precor auditos poſſit narrare triumphos
Cæſaris: & latio reddita uota ioui.
Teq; rebellatrix tandem germania magni
Triſte caput pedibus ſuppoſuiſſe ducis.
Hæc mihi qui referat quæ non uidiſſe dolebo:
Ille meæ domui protinus hoſpes erit.
Hei mihi: iam ne domus ſcythico naſonis in orbe ẽ?
Iamq; ſuum mihi dat pro lare pœna locum.

Dii facite ut cæsar non hoc penetrale: domumq;
Hospitium pœnæ sed uelit esse meæ.

In Natalem suum.

Ecce superuacuus (quid enim fuit utile nasci?)
Ad sua natalis tempora noster adest.
Dure quid ad miseros ueniebas exulis annos?
Debueras illis imposuisse modum.
Si tibi cura mei: uel si pudor ullus inesset:
Non ultra patriam me sequerere meam.
Quoq; loco primum male sum tibi cognitus infãs:
Illo tentasses ultimus esse mihi.
Inq; relinquendo: quod idem fecere sodales:
Tu quoq; dixisses tristis in urbe uale.
Quid tibi cum ponto? num te quoq; cæsaris ira
Extremam gelidi misit in orbis humum?
Scilic& expectas solitum tibi moris honorem?
Pendeat ex humeris uestis ut alba meis?
Fumida cingatur florentibus ara coronis?
Micaq; solenni turis in igne sonet?
Libaq; dem pro te genitale notantia tempus?
Concipiamq; bonas ore fauente preces?
Non ita sum positus: nec sunt ea tempora nobis:
Aduentu possim lætus ut esse tuo.
Funeris ara mihi ferali cincta cupressu
Conuenit: & structis flamma parata rogis.
Nec dare tura lib& nil exorantia diuos:
In tantis subeunt nec bona uerba malis.
Si tamen est aliquid nobis hac luce petendum:
In loca ne redeas amplius ista precor:
Dum me terrarum pars pene nouissima ponti
Euxinus falso nomine dictus hab&.

Qvltor & antistes doctorum sancte uirorum:
Quid facis ingenio semper amice meo?
Ecquid ut incolumem quondam celebrare solebas:
Nunc quoq;: ne uidear totus abesse caues?
Conspicis exceptis ecquid mea carmina solis
Artibus artifici quæ nocuere suo?
Immo ita fac quæso uatum studiose nouorum:
Quaq; potes retine nomen in urbe meum.
Est fuga dicta mihi: non est fuga dicta libellis:
Qui domini pœnam non meruere sui.
Sæpe per externas profugus pater exulat oras:

Vrbe tamen natis exulis esse licꝫ.
Palladis exemplo de me sine matre creata
Carmina sunt stirps hæc progeniesq; mea.
Hāc tibi commendo: quæ quo magis orba parẽte ẽ:
Hoc tibi tutori sarcina maior erit.
Tres mihi sunt nati contagia nostra secuti.
Cætera fac curæ sit tibi turba palam.
Sunt quoq; mutatæ terqnq; uolumina formæ
Carmina de domini funere rapta sui.
Illud opus potuit: si non prius ipse perissem:
Certius a sũma nomen habere manu.
Nunc incorrectum populi peruenit in ora:
In populi qcq̃ si tamen ore mei est.
Hoc quoq; nescio qd nostris appone libellis:
Diuerso missum quod tibi ab orbe uenit.
Quod quicunq; leget: si quis leget: extimet ante
Cõpositum quo sit tempore: quoq; loco.
Aequus erit scriptis quorum cognouerit esse
Exilium tempus barbariamq; locum.
Inq; tot aduersis carmen mirabitur ullum
Ducere me tristi sustinuisse manu.
Ingenium fregere meum mala: cuius & ante
Fons infœcundus: paruaq; uena fuit.
Sed quæcũq; fuit nullo exercente refugit:
Et longo perit arida facta situ.
Non hic librorum per quos inuiter alarq;
Copia: pro libris arcus & arma sonant.
Nullus in hac terra recitem cui carmina: cuius
Intellecturis auribus utar adest.
Nec quo secedam locus est: custodia muri
Sũmouet infestos clausaq; porta getas.
Sæpe aliquod quæro uerbum nomenq; locumq;:
Nec quisq̃ est a quo certior esse queam.
Dicere sæpe aliquid conanti: turpe fateri:
Verba mihi desunt: dediciq; loqui.
Threicio geticoq; fero circũsonor ore.
Et uideor geticis scribere posse modis.
Crede mihi: timeo ne sint immixta latinis:
Inq; meis scriptis pontica uerba legas.
Qualécunq; legas uenia dignare libellum:
Sortis & excusa conditione meæ.

Publii Ouidii Nasonis De Tristibus Liber Quartus.

SIQVA MEIS FVERINT:
ut erunt uitiosa libellis:
Excusata suo tempore
lector habe.

Exul eram. requiesq; mihi non fama petita est:
Mens intenta suis ne foret usq; malis.
Hoc est cur cantet uinctus quoq; cõpede fossor:
Indocili numero cum graue mollit opus.
Cantet & innitens limosæ pronus arenæ
Aduerso tardam qui uehit amne ratem.
Quiq; refert pariter lentos ad pectora remos:
Innumerum pulsa brachia uersat aqua.
Fessus ut incubuit baculo saxoq; resedit
Pastor arundineo carmine mulcet oues.
Cantantis pariter pariter data pensa trahentis
Fallitur ancillæ decipiturq; labor.
Fertur & abducta lyrneside tristis achilles
Emonia curas attenuasse lyra.
Cum traher& siluas orpheus & dura canendo
Saxa: bis amissa coniuge mœstus erat.
Me quoq; musa leuat ponti loca iussa petentem:
Sola comes nostræ perstitit illa fugæ.
Sola nec insidias inter nec militis ensem
Nec mare nec uentos barbariamq; tim&.
Scit quoq; cum perii quis me deceperit error:
Et culpam in facto non scelus esse meo.
Scilic& hoc ipso nunc æqua: q̃ obfuit ante:
Cum mecum iuncti criminis acta rea est.
Non equidem uellem (quoniam nocitura fuerunt)
Pieridum sacris imposuisse manum.
Sed nunc quid faciã? uis me tenet ipsa sacrorum.
Et carmen demens carmine læsus amo.
Sic noua dulichio lothos gustata palato
Illo quo nocuit grata sapore fuit.
Sentit amans sua damna ferens: tamen hæret ĩ illis:
Materiam culpæ prosequiturq; suæ.
Nos quoq; delectant: q̃uis nocuere libelli.
Quodq; mihi telum uulnera fecit: amo.
Forsitan hoc studium possit furor esse uideri.
Sed quiddam furor hic utilitatis hab&.
Semper in obtutu mentem uetat esse malorum.
Præsentis casus ĩmemoremq; facit.
Vtq; suum bacche non sentit saucia uulnus:

Dum ſtupet idæis exululata modis :
Sic : ubi mota calent ſacro mea pectora thyrſo :
Altior humano ſpiritus ille malo eſt .
Ille nec exilium : ſcythici nec littora ponti :
Ille nec iratos ſentit habere deos .
Vtq; ſoporiferæ biberem ſi pocula lethes :
Temporis aduerſi ſic mihi ſenſus abeſt .
Iure deas igitur ueneror mala noſtra leuantes
Solicitas comites ex helicone fugæ .
Et partim pelago partim ueſtigia terra
Vel rate dignatas : uel pede noſtra ſequi .
Sint precor hæ faciles ſaltem mihi . nanq; deorum
Cæſare cum magno cætera turba facit .
Meq; tot aduerſis cumulat : quot littus arenas :
Quotq; fretum piſces : ouaq; piſcis hab&.
Vere prius flores : æſtu numerabis ariſtas :
Poma per autumnum: frigoribuſq; niues:
Quam mala quæ patior toto iactatus in orbe :
Dum miſer euxini littora ſæua peto .
Nec tamen : ut ueni leuior fortuna malorum eſt:
Huc quoq; ſunt noſtras fata ſecuta uias .
Hic quoq; cognoſco natalis ſtamina noſtri :
Stamina de nigro uellere facta mihi .
Vtq; neq; inſidias capitiſq; pericula narrem :
Vera quidem uidi : ſed grauiora fide .
Viuere q̄ miſerum eſt inter beſſoſq; getaſq;
Illum qui populi ſemper in ore fuit .
Quam miſerum porta uitam muroq; tueri
Vixq; ſui tutum uiribus eſſe loci?
Aſpera militiæ iuuenis certamina fugi .
Nec niſi luſura nouimus arma manu .
Nunc ſenior gladioq; latus : ſcutoq; ſiniſtram:
Caniciem galeæ ſubiicioq; meam .
Nam dedit e ſpecula cuſtos ubi ſigna tumultus:
Induimus trepida protinus arma manu .
Hoſtis habens arcus imbutaq; tela ueneno
Sæuus anhelanti mœnia luſtrat equo .
Vtq; rapax pecudem quæ ſe non texit ouili
Per ſata : per ſiluas fertq; trahitq; lupus:
Sic ſi quem nondum portarum ſede receptum
Barbarus in campis repperit hoſtis : habet .
Aut ſequitur captus : coniectaq; uincula collo
Accipit : aut telo uirus habente perit .

Hic ego ſolicitæ iaceo nouus incola ſedis .
Heu nimium fati tempora lenta mei .
Et tamen ad numeros antiquaq; ſacra reuerti
Suſtinet in tantis hoſpita muſa malis .
Sed neq; cui referam qſq̄ eſt mea carmina . nec qui
Auribus accipiat uerba latina ſuis .
Ipſe mihi (qd enim faciam?) ſcriboq; legoq; .
Tutaq; iudicio littera noſtra ſuo eſt .
Sæpe tamen dixi : cui nunc hæc cura laborat?
An mea ſauromatæ ſcripta getæq; legent?
Sæpe etiam lachrymæ ſunt me ſcribente profuſæ ,
Humidaq; eſt fletu littera facta meo .
Corq; uetuſta meum tanq̄ noua uulnera norit ,
Inq; ſinum mœſtæ labitur hymber aquæ.
Dum uice mutata q ſim fuerimq; recordor :
Et tulerit me quo caſus & unde ſubit :
Sæpe manus demens ſtudiis irata ſibiq;
Miſit in arſuros carmina noſtra rogos :
Atq; ea de multis : quoniā non multa ſupſunt :
Cum uenia facito qſqs es iſta legas .
Tu quoq; non melius : q̄ ſunt mea tempora carmē
Interdicta mihi conſule roma boni .

IAm fera cæſaribus germania : totus ut orbis:
Victa poteſt flexo ſuccubuiſſe genu .
Altaq; uelantur fortaſſe palatia ſertis .
Turaq; in igne ſonant: inficiuntq; diem .
Candidaq; adducta collum percuſſa ſecuri
Victima purpureo ſanguine pulſat humum.
Donaq; amicorum templis promiſſa deorum
Reddere uictores cæſar uterq; parant .
Et qui cæſareo iuuenes ſub noīe creſcunt :
Perpetuo terras ut domus illa regat .
Cūq; bonis nuribus pro ſoſpite liuia nato
Munera dat meritis ſæpe datura deis .
Et pariter matres & quæ ſine crimine caſtos
Perpetua ſeruant uirginitate focos .
Plebs pia : cūq; pia lætatur plebe ſenatus :
Paruaq; cuius eram pars ego nup eques .
Nos ꝓcul expulſos cōmunia gaudia fallunt .
Famaq; tam longe non niſi parua uenit .
Ergo omnis populus poterit ſpectare triumphos .
Cūq; ducum titulis oppida capta leget .

Vinclaq; captiua reges ceruice ferentes
Ante coronatos ire uidebit equos .
Et cernet uultus aliis pro tempore uerſos :
Teribiles aliis immemoreſq; ſui .
Quorum pars cauſas & res & nomina quær& :
Pars referet : q̄uis nouerit illa parum .
Hic qui ſidonio fulget ſublimis in oſtro :
Dux fuerat belli : proximus ille duci .
Hic qui nunc in humo lumen miſerabile fixit :
Non triſti uultu : cum tulit arma : fuit .
Ille ferox oculis & adhuc hoſtilibus ardens
Hortator pugnæ : conſiliumq; dedit .
Perfidus hic noſtros illuſit fraude locorum :
Squallida prolixis qui tegit ora comis.
Illo qui ſequitur dicunt mactata miniſtro
Sæpe recuſanti corpora capta deo .
Hic lacus : hi montes : hæc tot caſtella : tot amnes
Plena feræ cædis : plena cruoris erant .
Druſus in his meruit quondam cognomina terris :
Quæ bona progenies digna parente fuit .
Cornibus hic fractis uiridi male tectus ab ulua
Decolor ipſe ſuo ſanguine rhenus erat .
Crinibus en etiam fertur germania paſſis .
Et ducis inuicti ſub pede mœſta ſed& .
Collaq; romanæ præbens animoſa ſecuri
Vincula fert illa : qua tulit arma manu .
Hos ſuper in curru cæſar uictore ueheris
Purpureus populi rite per ora tui .
Quaq; ibis manibus circumplaudere tuorum
Vndiq; iactato flore tegente uias .
Tempora phœbea lauro cingentur . ioq;
Miles io magna uoce triumphe canet .
Ipſe ſono plauſuq; ſimul fremituq; canentis
Quadriiuges cernes ſæpe reſiſtere equos .
Inde petes arcem : & delubra fauentia uotis :
Et dabitur merito laurea uota ioui.
Hæc ego: ſummotus qua poſſum mente uidebo.
Erepti nobis ius hab& illa loci .
Illa per immenſas ſpatiatur libera terras .
In cælum celeri peruenit illa fuga .
Illa meos oculos mediam deducit in urbem .
Immunes tanti nec ſinit eſſe boni.
Inuenietq; animus qua curus ſpectet eburnos :

Sic certe in patria per breue tempus ero .
Vera tamen capiet populus ſpectacula felix .
Lætaq; erit præſens cum duce turba ſuo .
At mihi fingenti tantum longeq; remoto
Auribus hic fructus percipiendus erit .
Atq; procul latio diuerſum miſſus in orbem
Qui narret cupido uix erit iſta mihi .
Is quoq; iam ſerum referet ueteremq; triumphum :
Quo tamen audiero tempore lætus ero .
Illa dies ueni& : mea qua lugubria ponam .
Cauſaq; priuata publica maior erit .

MAgna minorq; feræ :quarũ regis altera graias :
Altera ſidonias utraq; ſicca rates :
Omnia cum ſummo poſitæ uideatis in axe :
Et maris occiduas non ſubeatis aquas :
Aethereamq; ſuis cingens amplexibus arcem
Veſter ab intacta circulus extet humo :
Aſpicite illa precor : quæ non bene mœnia quõdam
Dicitur iliades tranſiliiſſe remus .
Ihq; meam nitidos dominam conuertite uultus .
Sitq; memor noſtri nec ne referte mihi .
Hei mihi cur nimium quæ ſunt manifeſta requiro?
Cur labat ambiguo ſpes mea mixta metu ?
Crede : quod eſt & uis : ac deſine tuta uereri .
Deq; fide certa ſit tibi certa fides .
Quodq; polo fixæ nequeunt tibi dicere flammæ :
Non mentitura tu tibi uoce refer .
Eſſe tui memorem de qua tibi maxima cura eſt :
Quodq; poteſt ſecum nomen habere tuum .
Vultibus illa tuis tanq̃ præſentibus hær& .
Teq; remota procul : ſi modo uiuit amat .
Ecquid ut incubuit iuſto mens ægra dolori
Lenis ab admonito pectore ſomnus abit ?
Tunc ſubeunt curæ : dum te lectuſq; locuſq;
Tangit : & oblitam non ſinit eſſe mei .
Et uentiunt æſtus : & nox immenſa uidetur .
Feſſaq; iactati corporis oſſa dolent .
Non equidem dubito : quin hæc & cætera fiant :
Detq; tuus mœſti ſigna doloris amor .
Nec cruciere minus: q̃ cum thebana cruentum
Hectora theſſalico uidit ab axe rapi .
Quid tamen ipſe precer dubito : nec dicere poſſum:

Affectum quem te mẽtis habere uelim ?
Triſtis es : indignor : q̃ ſim tibi cauſa doloris ?
Non es ut amiſſo coniuge digna fleas .
Tu uero tua damna dole mitiſſima coniunx .
Tempus & a noſtris exige triſte malis .
Fleq; meos caſus : eſt quædam flere uoluptas .
Expletur lachrymis : egeriturq; dolor .
Atq; utinam lugenda tibi non uita : ſed eſſet
Mors mea : morte fores ſola relicta mea .
Spiritus hic per te patrias exiſſ& in auras :
Sparſiſſent lachrymæ corpora noſtra piæ .
Supremoq; die notum ſpectantia cælum
Texiſſent digiti lumina noſtra tui .
Et cinis in tumulo poſitus iacuiſſet auito :
Tactaq; naſcenti corpus haberet humus :
Deniq; ut & uixi ſine crimine mortuus eſſem .
Nec mea ſupplicio uita pudenda foret .
Me miſerum tu ſi cum diceris exulis uxor :
Auertis uultus :& ſubit ora rubor .
Me miſerum :ſi turpe putas mihi nupta uideri .
Me miſerum:ſi te iam pudet eſſe meam .
Tempus ubi eſt illud : quo te iactare ſolebas
Coniuge ? nec nomen diſſimulare meum ?
Tempus ubi eſt :quo te : niſi non uis illa referri
Et dici memini :iuuit & eſſe meam ?
Vtq; proba dignum eſt : omni tibi dote placebam :
Addebat ueris multa fauentis amor .
Nec quem præferres :ita res tibi magna uidebar :
Quemue tuum malles eſſe uir alter erat .
Nunc quoq; ne pudeat:qui ſis mihi nupta:tuuſq;
Non debet dolor hinc :deb& abeſſe pudor .
Cum cecidit capaneus ſubito temerarius ictu :
Non legis euadnen erubuiſſe uiro .
Nec:quia rex mundi compeſcuit ignibus ignes :
Ipſe ſuis phaethon inficiandus erat.
Nec ſemele cadmo facta eſt aliena parẽti :
Quod precibus periit ambitioſa ſuis .
Nec tibi :q̃ ſæuis ego ſim iouis ignibus ictus :
Purpureus molli fiat in ore pudor :
Sed magis in noſtri curam conſurge tuendi.
Exemplumq; mihi coniugis eſto bonæ .
Materiamq; tuis triſtem uirtutibus imple :
Ardua per præceps gloria uadit iter .

Hectora quis nosſ& :felix ſi troia fuiſſet ?
Publica uirtutis per mala facta uia eſt .
Ars tua typhi iacet : ſi non ſit in æquore fluctus .
Si ualeant homines : ars tua phœbe uacet .
Quæ latet :inq; bonis ceſſat non cognita rebus
Appar& uirtus :arguiturq; malis .
Dat tibi noſtra locum tituli fortuna :caputq;
Conſpicuum pietas quo tua tollat habet .
Vtere temporibus : quorum nunc munere freta es :
Et patet in laudes area lata tuas .

OQui nõibus cum ſis generoſus auorum :
Exuperas morum nobilitate genus :
Cuius ineſt animo patrii candoris imago :
Non careat neruis candor ut iſte ſuis :
Cuius in ingenio patriæ facundia linguæ :
Qua prior in latio non fuit ulla foro .
Quod minime uolui poſitis pro nomine ſignis
Dictus es . ignoſcas laudibus ipſe tuis .
Nil ego peccaui : tua te bona cognita produnt .
Si: quod es : appares: culpa ſoluta mea eſt .
Nec tamen officium noſtro tibi carmine factum
Principe tam iuſto poſſe nocere puto .
Ipſe pater patriæ: quid enim ciuilius illo ?
Suſtinet in noſtro carmine ſæpe legi .
Nec prohibere poteſt :quia res eſt publica cæſar .
Et de communi pars quoq; noſtra bono eſt .
Iuppiter ingeniis præb& ſua numina uatum .
Seq; celebrari quolibet ore ſinit .
Cauſa tua exemplo ſuperorum tuta duorum eſt :
Quorum hic aſpicitur : creditur ille deus .
Vt non debuerim :tamen hoc ego crimen habebo .
Non fuit arbitrii littera noſtra tui .
Nec noua ,:q; tecum loquor: eſt iniuria noſtra:
Incolumis cum quo ſæpe locutus eram .
Quo uereare minus :ne ſim tibi crimen amicus:
Inuidiam :ſi qua eſt auctor habere poteſt .
Nam tuus eſt primis cultus mihi ſemper ab annis
(Hoc ſaltem noli diſſimulare)pater .
Ingeniumq; meum : potes hoc meminiſſe: ꝓbabat .
Plus etiam q̃ me iudice dignus eram .
Deq; meis illo referebat uerſibus ore
In quo pars magnæ nobilitatis erat :

Non igitur tibi nunc :q; me domus iſta recepit:
Sed prius auctori ſunt data uerba tuo .
Nec data ſũt:mihi crede tamen: ſed ĩ omnibus actis
Vltima ſi demas uita tuenda mea eſt .
Hanc quoq; :qua perii : culpam ſcelus eſſe negabis:
Si tanti ſeries ſit tibi nota mali .
Aut timor : aut error .nobis prius obfuit error .
At ſine me fati non meminiſſe mei .
Neue retractando nondum coeuntia rumpe
Vulnera:uix illis proderit ipſa quies .
Ergo : ut iure damus pœnas : ſic obfuit omne
Peccato facinus conſiliumq; meo .
Idq; deus ſentit :pro quo nec lumen ademptum ẽ .
Nec mihi detractas poſſid& alter opes .
Forſitan hanc ipſam :uiuat modo:finiet olim
Tempore cum fuerit lenior ira fugam .
Nunc precor hinc alio iubeat diſcedere :ſi non
Noſtra uerecundo uota pudore carent .
Mitius exilium pauloq; propinquius oro :
Quiq; ſit a ſæuo longius hoſte locum .
Tantaq; in auguſto eſt clementia :ſi quis ab illo
Hæc peter& pro me : forſitan ille daret .
Frigida me cohibent euxini littora ponti:
Dictus ab antiquis euxinus ille fuit .
Nam neq; iactantur moderatis æquora uentis .
Nec placidos portus hoſpita nauis hab& .
Sunt circa gentes : quæ prædam ſanguine quærũt .
Nec minus infida terra timetur aqua .
Illi:quos audis hominum gaudere cruore :
Pene ſub eiuſdem ſideris igne iacent .
Nec procul a nobis locus eſt:ubi taurica dira
Cæde pharetratæ ſpargitur ara deæ.
Hæc prius (ut memorant)non inuidioſa nefandis :
Nec cupienda bonis regna thoantis erant .
Hic pro ſuppoſita uirgo pelopeia cerua
Sacra deæ coluit qualiacunq; ſuæ .
Quo poſtq̃ dubium eſt pius an ſceleratus oreſtes
Exactus furiis uenerat ipſe ſuis:
Et comes exemplum ueri phoceus amoris :
Qui duo corporibus mentibus unus erant :
Protinus euincti triſtem ducuntur ad aram:
Quæ ſtabat geminas ante cruenta fores .
Nec tamẽ hũc ſua mors :nec mors ſua teruit illũ.

Alter ab alterius funere mœstus erat.
Et iam cõstiterat stricto mucrone sacerdos:
Cinxerat & graias barbara uitta comas:
Cum uice sermonis fratrem cognouit: & illi
Pro nece cõplexus iphigenia dedit.
Læta deæ signum crudelia sacra perosæ
Transtulit ex illis in meliora locis.
Hæc igitur regio magni pene ultima mundi
Quam fugere homines diiq; propinqua mihi est.
Atq; meam terram prope sunt funebria sacra:
Si modo nasoni barbara terra sua est.
O utinam uenti quibus est ablatus orestes:
Placato referant & mea uela deo.

O Mihi dilectos inter pars prima sodales
Vnica fortunis ara reperta meis:
Cuius ab alloquiis anima hæc moribunda reuixit:
Vt uigil infusa pallade flamma sol&:
Qui ueritus non es portus aperire fideles
Fulmine percussæ confugiumq; rati:
Cuius eram censu non me sensurus egentem:
Si cæsar patrias eripuisset opes.
Temporis oblitum dum me rapit impetus huius:
Excidit heu nomen q̃ mihi pene tuum.
Tu tamen agnoscis: tactusq; cupidine laudis
Ille ego sum: cuperes dicere posse palam.
Certe ego: si sineres titulum tibi reddere uellem:
Et raram famæ conciliare fidem.
Ne noceam grato uereor tibi carmine: neue
Intempestiuus nominis obst& honor.
Quod lic& :& tutum est intra tua pectora gaude:
Meq; tui memorem: teq; fuisse pium.
Vtq; facis remis ad opem luctare ferendam:
Dum ueni& placido mollior aura deo.
Et tutare caput nulli seruabile: si non
Qui mersit stygia subleu& illud aqua.
Teq; quod est rarum præsta constanter ad omne
Indeclinatæ munus amiciciæ.
Sic tua processus habeat fortuna perennes:
Sic ope non egeas ipse iuuesq; tuos:
Sic æqu& tua nupta uirum bonitate perenni:
Incidat & uestro rara querela toro:
Diligat & semper socius te sanguinis illo

Quo pius affectu castora frater amat.
Sic iuuenis similisq; tibi sit natus: & illum
Moribus agnoscat quilib& esse tuum.
Sic socerum faciat tæda te nata iugali:
Nec tarde iuueni det tibi nomen aui.
Tempore ruricolæ patiens fit taurus aratri.
Præb& & incuruo colla premenda iugo.
Tempore paret equus lentis animosus habenis:
Et placido duros accipit ore lupos.
Tempore pœnorum compescitur ira leonum:
Nec feritas animo quæ fuit ante manet.
Quæq; sui iussis obtemperat inda magistri
Bellua: seruitium tempore uicta subit.
Tempus: ut extentis tumeat facit uua racemis:
Vixq; merum capiant grana quod intus habent.
Tempus & in canas semen producit aristas.
Et ne sint tristi poma sapore facit.
Hoc dentem tenuat terram renouantis aratri.
Hoc rigidos silices: hoc adamanta terit.
Hoc etiam sæuas paulatim mitigat iras.
Hoc minuit luctus: mœstaq; corda leuat.
Cuncta potest igitur tacito pede lapsa uetustas
Præter q̄ curas attenuare meas.
Vt patria careo: bis frugibus area trita est:
Dissiluit nudo pressa bis uua pede.
Non quæsita tamen spatio patientia longo est:
Mensq; mali sensum nostra recentis hab&.
Scilicet & ueteres fugiunt iuga sæpe iuuenci:
Et domitus freno sæpe repugnat equus.
Tristior est etiam præsens erumna priore.
Vt sit enim sibi par creuit: & aucta mora est.
Nec tamen nota mihi: q̄ sunt mala nostra fuerūt:
Sed magis hæc quo sunt cognitiora grauant.
Est quoq; non minimum uires afferre recentes:
Nec præconsumptum temporis esse malis.
Fortior in fulua nouus est luctator arena:
Quam cui sunt tarda brachia fessa mora.
Integer & melior nitidis gladiator arenis:
Quam cui tela suo sanguine tincta rubent.
Ferr bene præcipites nauis modo facta procellas
Quanlibet exiguo soluitur hymbre uetus.
Nos quoq; quæ ferimus tulimus patientius ante.
Quæ mala sunt longa multiplicata die.

Credite .deficio .noſtroq; a corpore: q̄ntum
Auguror: accedunt tempora parua malis.
Nam neq; ſunt uires: nec qui color eſſe ſolebat.
Vix habeo tenuem quæ tegat oſſa cutem.
Corpore ſed mens eſt ægro magis ægra: maliq;
In circunſpectu ſtat ſine fine ſui.
Vrbis abeſt facies: abſunt mea cura ſodales:
Et qua nulla mihi charior uxor abeſt.
Vulgus adeſt ſcythicum: bacchataq; turba getaq;.
Sic me quæ uideo non uideoq; mouent.
Vna tamen ſpes eſt: quæ me ſolatur in iſtis
Hæc fore morte mea non diuturna mala.

BIs me ſol adiit gelidæ poſt frigora brumæ.
Biſq; ſuum tacto piſce peregit iter.
Tempore tam longo cur non tua dextera uerſus
Quamlib& in paucos officioſa fuit?
Cur tua ceſſauit pietas ſcribentibus illis:
Exiguus nobis cum quibus uſus erat?
Cur quotiens alicui chartæ ſua uincula dempſi
Illam ſperaui nomen habere tuum?
Dii faciant: ut ſæpe tua ſit epiſtola dextra
Scripta: ſed e multis reddita nulla mihi.
Quod precor eſſe liqu&: credam prius ora meduſæ
Gorgonis anguineis cincta fuiſſe comis:
Eſſe canes utero ſub uirginis: eſſe chimæram:
Atruce quæ flammis ſeparat angue leam.
Quadrupedes homines: cū pectore pectora uinctos
Tergeminumq; uirum: tergerminumq; canem:
Sphingaq;: & harpyias: ſerpentigeroſq; gigantes:
Centimanumq; gigem: ſemibouemq; uirum:
Hæc ego cuncta prius: q̄ te chariſſime credam
Mutatum curam depoſuiſſe mei.
Innumeri montes inter me teq; uiæq;:
Fluminaq;: & campi: nec freta pauca iacent.
Mille poteſt cauſis a te quæ littera ſæpe
Miſſa ſit in noſtras rara uenire manus.
Mille tamen cauſas ſcribendo uince frequenter:
Excuſem ne te ſemper amice mihi.

IAm mea cygneas imitantur tempora plumas.
Inficit & nigras alba ſenecta comas.
Iam ſubeunt anni fragiles & inertior ætas.

Iamq; parum firmo me mihi ferre graue eſt.
Nunc erat: ut poſito deberem fine laborum
Viuere me nullo ſollicitante metu.
Quæq; meæ ſemper placuerunt ocia menti
Carpere: & in ſtudiis molliter eſſe meis.
Et paruam celebrare domum patrioſq; penates:
Et quæ nunc domino rura paterna carent.
Inq; ſinu dominæ chariſq; ſodalibus: inq;
Securus patria conſenuiſſe mea.
Hæc mea ſic quondam peragi ſperauerat ætas:
Hos ego ſic annos ponere dignus eram.
Non ita diis uiſum eſt: qui me terraq; mariq;
Iactum ſarmaticis expoſuere locis.
In caua ducuntur quaſſæ naualia puppes:
Ne temere in mediis diſſoluantur aquis.
Ne cadat & multas palmas inhoneſtet adeptas:
Languidus in pratis gramina carpit equus.
Miles ut emeritis non eſt ſatis utilis armis:
Ponit ad antiquos quæ tulit arma lares.
Sic igitur tarda uires adimente ſenecta
Me quoq; donari iam rude tempus erat.
Tempus erat: nec me peregrinum ducere cælum:
Nec ſiccam getico fonte leuare ſitim:
Sed modo quos habui uacuos ſecedere in hortos:
Nunc hominum uiſu rurſus & urbe frui.
Sic animo quondam non diuinante futura
Optabam placide uiuere poſſe ſenex.
Fata repugnarunt: quæ cum mihi tempora prima
Mollia præbuerint: poſteriora grauant.
Iamq; decem luſtris omni ſine labe peractis
Parte premor uitæ deteriore meæ.
Nec ꝓcul a metis quas pene tenere uidebar
Curriculo grauis eſt facta ruina meo.
Ergo illum demens in me ſæuire coegi:
Mitius immenſus quo nihil orbis hab&.
Ipſaq; dilectis uicta eſt clementia noſtris.
Nec tamen errori uita negata meo eſt.
Vita procul patria peragenda ſub axe boreo eſt:
Qua maris euxini terra ſiniſtra iac&.
Hæc mihi ſi delphos: dodonaq; dicer& ipſa:
Eſſe uideretur uanus uterq; locus.
Nil adeo ualidum eſt: adamas lic& alliget illud:
Vt maneat rapido firmius igne iouis.

Nil ita ſublime eſt : ſupraq; pericula tendit :
Non ſit ut inferius ſuppoſitumq; deo .
Nam q̄q̄ uitio pars eſt contracta malorum :
Plus tamen exitii numinis ira dedit .
At uos admoniti noſtris quoq; caſibus eſte
Aequantem ſuperos emeruiſſe uirum .

Sic& & pateris nomen facinuſq; tacebo .
Et tua lethæis acta dabuntur aquis .
Noſtraq; uincetur lachrymis clementia ſeris .
Fac modo te pateat pœnituiſſe tui .
Fac modo te damnes : cupiaſq; eradere uitæ ,
Tempora ſi poſſis tiſiphonæa tuæ .
Si minus : & flagrant odio tua pectora noſtro
Induet infelix arma coacta dolor .
Sim lic& extremum : ſicut ſum : miſſus in orbem
Noſtra ſuas iſto porriget ira manus .
Omnia : ſi neſcis cæſar mihi iura reliquit .
Et ſola eſt patria pœna carere mea .
Et patriam : modo ſit ſoſpes ſperamus ab illo .
Sæpe iouis telo quercus aduſta uir& .
Deniq; uindictæ ſi ſit mihi nulla facultas :
Pierides uires & ſua tela dabunt .
Vt ſcythicis habitem longe ſummotus in oris :
Siccaq; ſint oculis proxima ſigna meis .
Noſtra per immenſas ibunt præconia gentes .
Quodq; querar notum qua patet orbis erit .
Ibit in occaſum quicquid dicetur ab ortu .
Teſtis & heſperiæ uocis eous erit .
Trans ego tellurem trans altas audiar undas ,
Et gemitus uox eſt magna futura mei .
Neu tua te fontem tātummodo ſæcula norint :
Perpetuæ crimen poſteritatis eris .
Iam feror in pugnas : & nondum cornua ſumpſi .
Nec mihi ſumendi cauſa ſit ulla uelim .
Circus adhuc ceſſat : ſpargit tamen acer arenam
Taurus : & infeſto iam pede pulſat humum .
Hoc quoq; q̄ uolui plus eſt . cane muſa receptus :
Dum licet huic nomen diſſimulare ſuum .

Ille ego : qui fueram tenerorum luſor amor& :
Quem legis : ut noris accipe poſteritas .
Sulmo mihi patria eſt gelidis uberrimus undis :

Milia qui nouies distat ab urbe decem.
Editus hinc ego sum: nec non ut tempora noris:
Cum cecidit fato consul uterq; pari.
Si quid & a proauis usq; est uetus ordinis hæres
Non modo fortunæ munere factus eques.
Nec stirps prima fui: genito sum fratre creatus
Qui tribus ante quater mensibus ortus erat.
Lucifer amborum natalibus adfuit idem.
Vna celebrata est per duo liba dies.
Hæc est armigeræ festis de quinq; mineruæ:
Quæ fieri pugna prima cruenta sol&.
Protinus excolimur teneri: curaq; parentis
Imus ad insignes urbis ab arte uiros.
Frater ad eloquium uiridi tendebat ab æuo
Fortia uerbosi natus ad arma fori.
At mihi iam puero cælestia sacra placebant:
Inq; suum furtim musa trahebat opus.
Sæpe pater dixit: studium quid inutile tentas?
Mæonides nullas ipse reliquit opes.
Motus eram dictis: totoq; helicone relicto
Scribere conabar uerba soluta modis.
Sponte sua carmen numeros ueniebat ad aptos.
Et quod tentabam scribere: uersus erat.
Interea tacito passu labentibus annis
Liberior fratri sumpta mihiq; toga est.
Induiturq; humeros cum lato purpura clauo:
Et studium nobis: quod fuit ante manet.
Iamq; decem uitæ frater geminauerat annos:
Cum perit: & cœpi parte carere mei:
Cepimus & teneræ primos ætatis honores:
Deq; uiris quondam pars tribus una fui:
Curia restabat: claui mensura coacta est.
Maius erat nostris uiribus illud onus.
Nec patiens corpus: nec mens fuit apta labori:
Solicitæq; fugax ambitionis eram.
Et petere aoniæ suadebant tuta sorores:
Ocia iudicio semper amata meo.
Temporis illius colui fouiq; poetas:
Quotq; aderant uates rebar adesse deos.
Sæpe suas uolucres legit mihi grandior æuo:
Quæq; noc& serpens: quæ iuuet herba macer.
Sæpe suos solitus recitare propertius ignes:
Iure sodalitii qui mihi iunctus erat.

Ronticus heroo: battus quoq; clarus iambis
Dulcia conuictus membra fuere mei.
Detinuit noſtras numeroſus oratius aures:
Dum ferit auſonia carmina culta lyra.
Virgilium uidi tantum: nec auara tibullo
Tempus amicitiæ fata dedere meæ.
Succeſſor fuit hic tibi galle: propertius illi:
Quartus ab his ſerie temporis ipſe fui.
Vtq; ego maiores: ſic me coluere minores.
Notaq; non tarde facta thalia mea eſt.
Carmina quum primum populo iuuenilia legi:
Barba reſecta mihi bis ue ſemel ue fuit.
Mouerat ingenium totam cantata per urbem
Nomine non uero dicta corynna mihi.
Multa quidem ſcripſi: ſed quæ uitioſa putaui
Emendaturis ignibus ipſe dedi.
Tũ quoq; cũ fugerem quædam placitura cremaui
Iratus ſtudio carminibuſq; meis.
Molle cupidineis nec inexpugnabile telis
Cor mihi: quodq; leuis cauſa mouere erat.
Cum tamẽ hoc eſſem: minimoq; accenderer igni:
Nomine ſub noſtro fabula nulla fuit.
Bene mihi puero nec digna nec utilis uxor
Eſt data: quæ tempus per breue nupta fuit.
Illi ſucceſſit q̃uis ſine crimine coniũx
Non tamen in noſtro firma futura toro.
Vltima: quæ mecum ſeros permanſit in annos
Suſtinuit coniunx exulis eſſe uiri.
Filia me mea bis prima fœcunda iuuenta
Sed non ex uno coniuge fecit auum.
Etiam complerat genitor ſua fata: nouemq;
Addiderat luſtris altera luſtra nouem.
Non aliter fleui: q̃ me fleturus ademptum
Ille fuit, matri proxima buſta tuli.
Felices ambo tempeſtiueq; ſepulti.
Ante diem pœnæ q̃ perire meæ.
Me quoq; felicem: q̃ non uiuentibus illis
Sum miſer: & de me q̃ doluere nihil.
Si tamen extinctis aliquid niſi nomina reſtant:
Et gracilis ſtructos effugit umbra rogos.
Fama parentales ſi uos mea contigit umbræ:
Et ſunt in ſtygio crimina noſtra foro:
Scite precor cauſam: nec uos mihi fallere fas eſt:

Errorem iuſſæ non ſcelus eſſe fugæ.
Manibus hoc ſatis eſt: ad uos ſtudioſa reuertor
Pectora quæ uitæ quæritis acta meæ.
Iam mihi canicies puſis melioribus annis
Venerat: antiquas miſcueratq; comas:
Poſtq; meos ortus piſæa uinctus oliua:
Abſtuleram decies præmia uictor eques:
Cum maris euxini poſitos ad leua tomitas
Quærere me læſi principis ira iubet.
Cauſa meæ cunctis nimium quoq; nota ruinæ
Indicio non eſt teſtificanda meo.
Quid referā comitumq; nefas? famuloſq; nocētes
Ipſeq; multa tuli non leuiora fuga.
Indignata malis mens eſt ſuccumbere: ſeq;
Præſtitit inuictam uiribus uſa ſuis.
Oblituſq; mei ductæ per ocia uitæ
Inſolita cepi tempora arma manu.
Terq; tuli pœnas terra pelagoq;: quot inter
Occultum ſtellæ conſpicuumq; polum.
Tacta mihi tandem longis erroribus acto
Iuncta pharetratis ſarmatis ora geris.
Hic ego finitimis q̄is circumſonor armis:
Tritia: quo poſſum carmine: fata leuo.
Quod: q̄is nemo eſt: cuius referantur ad aures:
Sic tamen abſumo decipioq; diem.
Ergo q̄ uiuo: duriſq; laboribus obſto:
Nec me ſolicitæ tædia lucis habent:
Gratia muſa tibi: nam tu ſolatia præbes.
Tu curæ requies: tu medicina uenis.
Tu dux & comes es: tu nos abducis ab hiſtro:
In medioq; mihi das helicone locum.
Tu mihi: quod rarum eſt: uiuo ſublime dediſti
Nomen: ab exequiis quod dare fama ſolet.
Nec: quia detrectat præſentia liuor iniquo
Vllum de noſtris dente momordit opus.
Nam tulerint magnos cum ſæcula noſtra poetas:
Non fuit ingenio fama maligna meo.
Cumq; ego præponā multos mihi: non minor illis
Dicor: & in toto plurimus orbe legor.
Si quid habent igitur uatum præſagia ueri:
Protinus ut moriar non ero terra tuus.
Siue fauore tuli: ſiue hanc ego carmine famam
Iure tibi grates candide lector ago.

HVNC QVOQVE DE GETICO
nostri studiose libellum
Littore pramissis quattuor
adde meis.
Hic quoq; talis erit: qualis fortuna poetæ,
Inuenies toto carmine dulce nihil.
Flebilis ut noster status est: ita flebile carmen
Materiæ scripto conueniente suæ.
Integer & læta lætus iuuenilia lusi:
Illa tamen nunc me composuisse piget.
Vt cecidi perago subitu præconia casus.
Sumq; argumenti conditor ipse mei.
Vtq; iacens ripa deflere castrius ales
Dicitur ore suam deficiente necem:
Sic ego sarmaticas longe proiectus in oras:
Efficio tacitum ne mihi funus eat.
Delitias si quis lasciuaq; carmina quærit:
Præmoneo nunq̄ scripta q̄ ista legat.
Aptior huic gallus: blandiq; propertius oris.
Et plures: quorum nomina magna uigent.
Atq; utinam numero nos non essemus in illo,
Hei mihi: cur unq̄ musa locuta mea est?
Sed dedimus pœnas: scythiciq; in finibus histri
Ille pharetrati lusor amoris abest.
Quod superest: socios ad publica carmina flexi:
Et memores iussi nominis esse mei.
Si tamen ex uobis aliquis tam multa requiret:
Vnde dolenda canam: multa dolenda tuli.
Non hæc ingenio: non hæc componimus arte,
Materia est propriis ingeniosa malis.
Et quota fortunæ pars est in carmine nostræ.
Felix qui patitur quæ numerare potest.
Quot frutices siluæ: quot flauas thybris arenas:
Mollia quot martis gramina campus habet:
Tot mala pertulimus: quorum medicina: quiesq;
Nulla: nisi in studio est: pieridumq; mora.
Quis tibi naso modus lachrymosi carminis? inquis.
Idem fortunæ qui modus huius erit.
Quod querar illa mihi pleno de fonte ministrat.
Nec mea sunt fati uerba sed ista mei.
At mihi si chara patriam cum coniuge reddas:

Sint uultus hilares : ſimq; quod ante fui .
Lenior & uicti ſi ſit mihi cæſaris ira :
Carmina lætitiæ iam tibi plena dabo .
Non tamen ut luſit rurſus mea littera ludet:
Sit ſemel illa meo luxuriata ioco.
Quod probet ipſe canā pœnæ modo parte leuata:
Barbariam rigidos effugiamq; getas .
Interea noſtri quid agant : niſi triſte libelli ?
Tibia funeribus conuenit iſta meis .
At poteras inquis melius mala ferre ſilendo .
Et tacitus caſus diſſimulare tuos .
Exigis : ut nulli genitus tormenta ſequantur .
Acceptoq; graui uulnere flere uetas .
Ipſe perilleo phalaris permiſit in ære
Edere mugitus & bouis ore queri .
Cum priami lachrymis offenſus non ſit achilles :
Tun fletus inhibes durior hoſte meos ?
Cum faceret nioben orbam latonia proles:
Non tamen hanc ſiccas iuſſit habere genas .
Eſt aliquid fatale malum per uerba leuare :
Hoc querulam prognen alcyonaſq; facit .
Hoc erat in gelido quare pæantius antro
Voce fatigaret lemnia ſaxa ſua .
Strangulat incluſus dolor : atq; cor æſtuat intus:
Cogitur & uires multiplicare ſuas .
Da ueniam potius : uel totos tolle libellos :
Si mihi quod prodeſt : hoc tibi lector obeſt .
Sed nec obeſſe poteſt ulli : nec ſcripta fuerunt
Noſtra : niſi auctori perniciosa ſuo .
At mala ſunt: fateor : quis te mala ſumere cogit?
Aut quis deceptum ponere ſumpta uetat ?
Ipſe nec emendo. ſed ut hic deducta legantur
Non ſunt illa ſuo barbariora loco .
Nec me roma ſuis debet conferre poetis .
Inter ſarmaticos ingenioſus eram.
Deniq; nulla mihi captatur gloria . quæq;
Ingenii ſtimulos ſubdere fama ſolet .
Nolumus aſſiduis animum tabeſcere curis :
Quæ tamen irrumpunt : quoq; uetantur eunt.
Cur ſcribam docui : cur mittam quæritis iſtos.
Vobiſcum cupio quolibet eſſe modo .

EHcquid ut e põto noua uenit epiſtola : palles?

Et tibi ſolicita ſoluitur illa manu ?
Pone metum :ualeo: corpuſq; quod ante labor
Impatiens nobis inualidumq; fuit :
Sufficit atq; ipſo uexatum induruit uſu.
An magis infirmo non uacat eſſe mihi ?
Mens tamen ægra iacet : nec tẽpore robora ſũpſit.
Affectuſq; animi qui fuit ante manet.
Quæq; mora ſpatioq; ſuo coitura putaui :
Vulnera non aliter : q̃ modo facta dolent.
Scilicet exiguis prodeſt annoſa uetuſtas.
Grandibus accedunt tempore damna malis.
Pene decem totis aluit pæantius annis
Peſtiferum tumido uirus ab angue datum.
Telephus æterna conſumptus tabe periſſet :
Si non quæ nocuit dextra tuliſſet opem.
Et mea : ſi facinus nullum cõmiſimus: opto
Vulnera qui fecit facta leuare uelit.
Contentuſq; mei iam tandem parte doloris
Exiguum pleno de mare demat aquæ.
Detrahat ut multum : multum reſtabit acerbi.
Parſq; meæ pœnæ totius inſtar erit.
Littora quot conchas : quot amœna roſaria flores:
Quotue ſoporiferum grana papauer habet:
Silua feras quot alit : quot piſcibus unda natat:
Et tenerum pennis aera pulſat auis :
Tot premor aduerſis : quæ ſi comprendere coner:
Icariæ numerum dicere coner aquæ.
Vtq; uiæ caſus : ut amara pericula ponti :
Vt taceam ſtrictas in mea fata manus :
Barbara me tellus orbiſq; nouiſſima magni
Suſtinet : & ſæuo cinctus ab hoſte locus.
Hinc ego traiicerer : nec enim mea culpa cruenta ẽ :
Eſſet quæ debet ſi tibi cura mei.
Ille deus : bene quo romana potentia nixa eſt:
Sæpe ſuo uicto lenis in hoſte fuit.
Quid dubitas ? & tuta times ? accede :rogaq;.
Cæſare nil ingens mitius orbis habet.
Me miſerum quid agã: ſi proxima quæq; relīquũt?
Subtrahis & fracto tu quoq; colla iugo.
Quo ferar ? unde petam laſſis ſolatia rebus?
Anchora iam noſtram non tenet ulla ratem.
Viderit ipſe ſacram q̃is inuiſus ad aram
Confugiam: nullas ſummouet ara manus.

Alloquor en absens absentia numina supplex:
Si fas est homini cum ioue posse loqui.
Arbiter imperii: quo certum est sospite cunctos
Ausoniæ curam gentis habere deos:
O decus o patriæ per te florentis imago:
O uir non ipso quem regis orbe minor
Sic habites terram: sic te desideret æther:
Sic ad pacta tibi sydera tardus eas.
Parce precor: minimamq; tuo de fulmine partem.
Deme: satis pœnæ quod superabit erit.
Ira quidem moderata tua est: uitamq; dedisti.
Nec mihi ius ciuis: nec mihi nomen abest.
Nec mea concessa est aliis fortuna: nec exul
Edicti uerbis nominor ipse tui.
Omniaq; hæc timui: quia me meruisse uidebar:
Sed tua peccato leuior ira meo est.
Arua relegatum iussisti uisere ponti:
Et scythicum profuga scindere puppe fretum:
Iussus ad euxini deformia littora ueni
Aequoris: hæc gelido terra sub axe iacet.
Nec me tam cruciat: nunq̃ sine frigore cælum
Glebaq; canenti semper obusta gelu.
Nesciaq; est uocis q̃ barbara lingua latinæ:
Græcaq; q̃ getico mixta loquela sono est:
Quam q̃ finitimo cinctus premor undiq; marte:
Vixq; breuis tutos murus ab hoste facit.
Pax tamen interdum est: pacis fiducia nunq̃.
Sic hic nunc patitur: nunc timet arma locus.
Hinc ego dum muter uel me panchea charybdis
Deuoret: atq; suis ad styga mittar aquis.
Vel rapidæ flãmis urar patienter in ætnæ:
Vel freta leucadii mittar in alta dei.
Quod petimus pœna est. nec enĩ miser esse recuso:
Sed precor: ut possim tutius esse miser.

Illa dies hæc est qua te celebrare poetæ
Si modo non fallunt tẽpora bacche solẽt.
Festaq; adoratis innectunt tẽpora sertis.
Et dicunt laudes ad tua uina tuas.
Inter quos memini: dum me mea fata sinebant:
Non inuisa tibi pars ego magna fui.
Quẽ nunc suppositum stellis erymanthidos ursæ
Iuncta tenet crudis sarmatis ora getis.

Quiq; prius mollem uacuamq; laboribus egi
In ſtudiis uitam pieridūq; choro :
Nunc ,pcul a patria geticis circunſonor armis:
Multa priis pelago multaq; paſſus humo.
Siue mihi caſus:ſiue hoc dedit ira deoꝝ:
Nubila naſcenti ſeu mihi parca fuit :
Tu tamen e ſacris me de cultoribus unum
Numine debueras ſuſtinuiſſe tuo .
An dominæ fato quicquid cecinere ſorores
Omne ſub arbitrio deſinit eſſe dei ?
Ipſe quoq; æthereas meritis inuectus in arces
Quo non exiguo facta labore uia eſt :
Nec patria eſt habitata tibi:ſed ad uſq; niuoſum
Strymona ueniſti:marticolamq; geten :
Perſidaq;:& lato ſpatiantē flumine gangem:
Et quaſcūq; bibit decolor indus aquas.
Scilicet hanc legem nentes fatalia parcæ
Stamina bis genito bis cecinere tibi .
Me quoq;:ſi fas eſt exemplis ire deoꝝ
Ferrea ſors uitæ difficiliſq; premit .
Illo nec melius cecidi:quē magna locutum
Reppulit a thebis iuppiter igne ſuo .
Vt tamen audiſti pcuſſum fulmine uatem :
Admonitis noſtris condoluiſſe potes .
Et potes aſpiciens circum tua ſacra poetas
Neſcio quis noſtri dicere cultor abeſt .
Fer bone liber opem:ſic altera degrauet ulmum
Vitis:& incluſo plena ſit uua mero .
Sic tibi cum bacchis ſatyroꝝ grata iuuentus
Adſit:& attonito non taceare ſono .
Oſſa bipenniferi ſic ſint male preſſa lycurgi .
Impia nec pœna pentheos umbra uacet .
Sic micet æternum:uicinaq; ſydera uincat
Coniugis in cælo clara corona tuæ.
Huc ades:& caſus releues pulcherrime noſtros .
Vnum de numero ſis memor eſſe tuo.
Sunt diis inter ſe cōmercia.flectere tenta
Cæſareum numen numine bacche tuo.
Vos quoq; conſortes ſtudii pia turba poetæ
Hæc eadem ſumpto quiſq; rogate mero .
Atq; aliquis ueſtrum naſonis nomine dicto
Apponat lachrymis pocula mixta ſuis .
Admonituſq; mei cū circunſpexerit omnes

Dicat: ubi est nostri pars modo naso chori?
Idq; ita si uestrum merui candore fauorem:
Nullaq; iudicio littera læsa meo est:
Si ueterum digne ueneror conscripta uirorum
Proxima non illis esse minora reor.
Sic igitur dextro faciat s apolline carmen:
Quod licet inter uos nomen habere meum.

Littore ab euxino nasonis epistola ueni
Lassaq; facta mari lassaq; facta uia.
Qui mihi flens dixit: tu cui licet aspice romam.
Heu q̄to melior sors tua sorte mea est.
Flens quoq; me scripsit: nec qua signabar ad os est
Ante: sed ad madidas gēma relata genas.
Tristitiæ causam si quis cognoscere quærit:
Ostendi solem postulat ille sibi.
Nec frondes siluis: nec aperto gramina campo
Mollia: nec pleno flumine cernit aquas.
Quid priamus doleat mirabitur hectore rapto?
Quidue philoctetes ictus ab angue gemat?
Dii facerent utinam talis status esset in illo:
Vt non tristitiæ causa dolenda foret.
Fert tamen: ut debet casus patiēter amaros.
More nec indomiti frena recusat equi.
Nec fore ꝑpetuam sperat sibi numinis iram
Conscius in culpa non scelus esse sua.
Sæpe refert: sit quanta dei clementia: cuius
Se quoq; in exemplis annumerare solet.
Nam q̄ opes teneat patrias: q̄ noīa ciuis
Denicq; q̄ uiuat munus habere dei.
Te tamen o si quid credis mihi charior ille
Omnibus in toto pectore semp habet.
Teq; menœtiaden: te qui comitatus orestem:
Te uocat ægiden: euryalū q; suum.
Nec patriam magis ille suam desiderat: & quæ
Plurima cum patria sentit abesse sibi:
Quam uultus: oculosq; tuos o dulcior illo
Melle quod in cæris attica ponit apis.
Sæpe etiam mœrens tempus reminiscitur illud:
Quod non præuentum morte fuisse dolet.
Cūq; alii fugerent subitæ contagia cladis:
Nec uellent ictæ limen adire domus.
Te sibi cum paucis meminit mansisse fidelem:

Si paucos aliquis tres ue duos ue uocat.
Quamuis attonitus sensit tamen omnia. nec te
Se minus aduersis indoluisse suis.
Verba sol& : uultumq; tuum : gemitusq; referre :
Et te flente suos demaduisse sinus.
Quam sibi præstiteris : qua consolatus amicum
Sis ope : solandus cum simul ipse fores.
Pro quibus affirmat fore se memoremq; piumq; :
Siue diem uideat : siue tegatur humo.
Per caput ipse suum solitus iurare : tuumq; :
Quod scio non illi uilius esse suo.
Plena tot & tantis referatur gratia factis.
Non sinit ille tuos littus arare boues.
Hac modo cõstantem ꝓfugum tueare: quod ille
Qui bene te nouit non rogat ipsa rogo.

HInnuus assuetũ dominæ natalis honorẽ
Exigit: ite manus ad pia sacra meæ.
Sic quõdam festũ laertius egerat heros
Forsan in extremo cõiugis orbe diem.
Lingua fauens adsit nostroꝝ oblita laboꝝ :
Quæ puto dedidicit iam bona uerba loqui.
Quæq; semel toto uestis mihi sumitur anno :
Sumatur fatis decolor alba meis.
Araq; gramineo uiridis de cespite fiat.
Et uelet tepidos nexa corona focos.
Da mihi tura puer pingues facientia flãmas :
Quodq; pio fusum istridat in igne meꝝ.
Optime natalis: q̃uis ꝓcul absumus: opto
Candidus huc uenias dissimilisq; meo.
Si quid & instabat dominæ miserabile uulnus :
Sit perfuncta meis tempus in omne malis.
Quæq; graui nup plusq̃ quassata ꝓcella est :
Quod supest tutum per mare nauis eat.
Illa domo nataq; sua patriaq; fruatur.
Erepta hæc uni sit satis esse mihi.
Quatenus & non est in charo cõiuge felix
Pars uitæ tristi cætera nube uacet.
Viuat: ametq; uiꝝ: quoniã sic cogitur: absens :
Consumatq; annos sed diuturna suos.
Adiicerem & nostros: sed ne contagia fati
Corrũpant timeo quos agit ipsa mei.
Nil homini certum est: fieri quis posse putaret :

Vt facerem in mediis hæc ego ſacra getis?
Aſpice: ut aura tamen fumos e ture coortos
In partes italas & loca dextra ferat.
Senſus ineſt igitur nebulis quas exigit ignis.
Conſiliū fugiunt cætera pene meum.
Conſiliū cōmune ſacrū cum fiat in ara
Fratribus alterna qui periere manu.
Ipſa ſibi diſcors tanq̄ mandetur ab illis
Scinditur in partes atra fauilla duas.
Hoc memini: quondā fieri non poſſe loquebar.
Et me batthaides iudice falſus erat.
Omnia nunc credo: cū tu non ſtultus ab alto
Terga uapor dederis auſoniamq; petas.
Hæc igitur lux eſt: quæ ſi non orta fuiſſet:
Nulla fuit miſero feſta uidenda mihi.
Edidit hæc mores illis heroibus æquos
Quis erat eurytion icariuſq; pater.
Nata pudicitia eſt mores ꝓbitaſq; fideſq;.
At non ſunt iſta gaudia nata fide:
Sed labor: & curæ: fortunaq; moribus impar.
Iuſtaq; de uiduo pene querela toro.
Scilicet aduerſis ꝓbitas exercita rebus
Triſti materiam tempore laudis habet.
Si nihil infeſti durus uidiſſet ulyxes:
Penelope felix: ſed ſine laude foret.
Victor echionias ſi uir penetraſſet in arces:
Forſitan euadnen uix ſua noſſet humus.
Cum peliæ genitæ tot ſint: cur cognita nobis?
Nempe fuit miſero nupta ꝙ una uiro.
Effice ut iliacas tangat prior alter arenas:
Laodomia nihil cur referatur erit.
Et tua: quod malles pietas ignota fuiſſet:
Implerēt uenti ſi mea uela ſui.
Dii tamen & cæſar diis acceſſure: ſed olim
Aequarint pylios cum tua fata dies.
Non mihi qui pœnam fateor meruiſſe: ſed illi
Parcite: quæ nullo digna dolore dolet.

TV quoq; noſtrarū quondam fiducia rerum:
Qui mihi cōfugiū: qui mihi portus eras.
Tu quoq; ſuſcepti curam dimittis amici.
Officiiq; pium tam cito ponis onus.
Sarcina ſum fateor: quam ſi tu tempore duro

Depoſiturus eras non ſubeunda fuit.
Fluctibus in mediis nauem palinure relinquis:
Ne fuge: neue tua ſit minor arte fides.
Nūquid achilleos inter fera prælia fidi
Deſeruit leuitas automedontis equos?
Quem ſemel excepit nūq̄ podalirius ægro
Promiſſam medicæ non tulit artis opem.
Turpius eiicitur: q̄ non admittitur hoſpes.
Quæ paruit dextræ firma ſit ara meæ.
Nil niſi me ſolum primo tutatus es: at nunc
Me pariter ſerua iudiciumq; tuum.
Si modo non aliqua ē in me noua culpa: tuamq;
Mutarunt ſubito crimina noſtra fidem.
Spiritus hic ſcythica quē non bene ducimus aura:
Quod cupio mēbris exeat ante meis:
Quam tua delicto ſtringantur pectora noſtro:
Et uidear merito uilior eſſe tibi.
Non adeo toti fatis urgemur iniquis:
Vt mea ſit longis mēs quoq; mota malis.
Finge tamen motam: quotiēs agamēnone natum
Dixiſſe in pyladen uerba ꝑterua putas?
Nec ꝑcul a uero eſt: q̄ uel pulſarit amicum:
Manſit in officiis non minus ille ſuis.
Hoc eſt cū miſeris ſolū cōmune beatis.
Ambobus tribui quod ſolet obſequium.
Creditur & cæcis: & quos prætexta uerendos
Virgaq; cū uerbis imperioſa facit.
Si mihi non parcis: fortunæ parcere debes.
Non habet in nobis ullius ira locum.
Elige noſtrorū minimum minimumq; laborum:
Iſto quo quereris grandius illud erit.
Quam multa madidæ celantur arundine foſſæ:
Florida q̄ multas hybla tuetur apes.
Quam multæ gracili terrena ſub horrea ferre
Limite formicæ grana reperta ſolent:
Tam me circunſtat denſorum turba malorum.
Crede mihi: uero eſt noſtra querela minor.
His qui contentus non eſt: in littus arenas:
In ſegetem ſpicas: in mare fundat aquas.
Intempeſtiuos igitur compeſce furores:
Vela neq; in medio deſere noſtra mari.

QVam legis a ſcythica tibi uenit epiſtola terra:

Latus ubi æquoreis hister aditur aquis .
Si tibi contingat cum dulci uita salute:
Candida fortunæ pars manet una meæ .
Scilicet ut semper quid agam charissime quæris:
Quamuis hoc uel me scire tacente potes .
Sum miser:hæc breuis est nostrorꝫ sūma laborꝫ .
Quisqs & offenso cæsare uiuet:erit .
Turba tomitanæ quæ sit regionis:& inter
Quos habitem mores discere cura tibi est .
Mixta sit hæc q̄uis inter græcosq; getasq; :
A male pacatis plus trahit ora getis .
Sarmaticæ maior geticæq; frequentia gentis
Per medias in equis itq; reditq; uias .
In quibus est nemo :qui nō choriton & arcū :
Telaq; uipereo lurida felle gerat .
Vox fera:trux uultus:uerissima mortis imago .
Non coma :non ulla barba resecta manu .
Dextera nō segnis fixo dare uulnera cultro :
Quem uinctum lateri barbarus omnis habet .
Viuit in his igitur tenerorꝫ lusor amorꝫ .
Hos uidet :hos uates audit amice tuus .
Atq; utinam uiuat :& nō moriatur in illis :
Absit ab inuisis & tamen umbra locis .
Carmina q; uestro saltari nostra theatro :
Versibus & plaudi scribis amice meis :
Nil equidem feci tu scis hoc ipse theatris .
Musa nec in plausus ambitiosa mea est.
Non tamē ingratum ē quodcūq; obliuia nostri
Impedit:& ꝑfugi nomen in ora refert .
Quāuis interdum quæ me læsisse recordor
Carmina deuoueo:pierideſq; meas.
Cum bene deuoui nequeo tamen esse sine illis :
Vulneribusq; meis tela cruenta sequor .
Quæq; modo euboicis lacerata est fluctibus:audet
Graia capharea currere puppis aqua .
Non tamen ut lauder uigilo:curāq; futuri
Nominis utilius quod latuisset:ago.
Detineo studiis animum:falloq; labores :
Experior curis & dare uerba meis .
Quid potius faciam desertis solus in oris ?
Quamue malis aliam quærere coner opem ?
Siue locum specto:locus est īamabilis:& quo
Esse nihil toto tristius orbe potest .

Siue homines: uix sũt homines hoc noĩe digni.
Quãq; lupi sæuæ plus feritatis habent.
Non metuunt leges: sed cedit uiribus æquum.
Victaq; pugnaci iura sub ense iacent.
Pellibus & laxis arcent mala frigora braccis:
Oraq; sunt longis horrida tecta comis.
In paucis extant græcæ uestigia linguæ.
Hæc quoq; iam getico barbara facta sono est.
Vnus in hoc nemo est populo: qui forte latine
Quælibet e medio reddere uerba queat.
Ipse ego romanus uates: ignoscite musæ:
Sarmatico cogor plurima more loqui.
En pudet: & fateor: iam desuetudine longa
Vix subeunt ipsi uerba latina mihi.
Nec dubito: quin sint & in hoc nõ pauca libello
Barbara: nõ hominis culpa sed ista loci est.
Ne tamẽ ausoniæ pdam cõmercia linguæ:
Et fiat patrio uox mea tuta sono:
Ipse loquor mecũ: dissuetaq; uerba retracto.
Et studii repeto signa sinistra mei.
Sic animũ tempusq; traho: meq; ipse reduco,
A cõtemplatu semoueoq; mali.
Carminibus quæro miseraꝝ obliuia rerũ.
Præmia si studio cõsequar ista: sat est.

NOn adeo cecidi: q̃uis abiectus: ut infra
Te quoq; sim: inferius quo nihil esse potest:
Quæ tibi res animos in me facit impbe? cur ue
Casibus insultas: quos potes ipse pati?
Nec mala te reddunt mitem: placidũq; iacenti
Nostra quibus possũt illachrymare feræ.
Nec metuis dubio fortunæ stantis in orbe
Numen: & exosæ uerba superba deæ.
Exiget at dignas ultrix rhamnusya pœnas.
Imposito calcas cur mea facta pede?
Vidi ego naufragiumq;: uiros & in æquore mergi:
Et nunq̃ dixi iustior unda fuit.
Vilia qui quõdam miseris alimenta negarat:
Nunc mendicato pascitur ille cibo.
Passibus ambiguis fortuna uolubilis errat:
Et manet in nullo certa tenaxq; loco.
Sed modo læta manet: uultus mõ sumit acerbos:
Et tantum cõstans in leuitate sua est.

Nos quoq; floruimus: ſed flos fuit ille caducus.
Flāmaq; de ſtipula noſtra breuiſq; fuit.
Neue tamen tota capias fera gaudia mente:
Non eſt placandi ſpes mihi nulla dei.
Vel quia peccaui citra ſcelus: utq; pudore
Non caret: inuidā ſic mea culpa caret:
Vel quia nil ingens ad finem ſolis ab ortu
Illo cui paret mitius orbis habet.
Scilicet ut per uim non eſt ſuperabilis ulli:
Molle cor ad timidas ſic habet ille preces.
Exemploq; deum quibus acceſſurus & ipſe eſt
Cum pœnæ uenia plura roganda petam.
Si numeres anno ſoles & nubila toto:
Inuenies nitidum ſæpius iſſe diem.
Ergo ne nimium noſtra lætere ruina:
Reſtitui quondam me quoq; poſſe puta.
Poſſe puta fieri lenito principe: uultus
Vt uideas media triſtis in urbe meos.
Vtq; ego te uideam cauſa grauiore fugatum:
Hæc ſunt a primis proxima uota meis.

OTua ſi ſineres in noſtris nomina poni:
Carminibus poſitus q̄ mihi ſæpe fores.
Te canerem ſolum merīti memor: inq; libellis
Creuiſſet ſine te pagina nulla meis.
Quid tibi deberem tota ſciretur in urbe:
Exul in amiſſa ſi tamen urbe legor.
Te præſens mitem noſcet: te ſerior ætas:
Scripta uetuſtatem ſi modo noſtra ferunt.
Nec tibi ceſſaret doctus benedicere lector.
Hic te ſeruato uate maneret honor.
Cæſaris eſt primum munus: q̄ ducimus auras:
Gratia poſt magnos eſt tibi habenda deos.
Ille dedit uitam: tu quam dedit ipſe tueris.
Et facis accepto munere poſſe frui.
Cumq; perhorreret caſus pars maxima noſtros:
Pars etiam credi pertimuiſſe uelit.
Naufragiumq; meum tumulo ſpectaret ab alto:
Nec dederit nanti per freta ſæua manum.
Seminecem ſtygia reuocaſti ſolus ab unda.
Hoc quoq; q̄ memores poſſumus eſſe tuum eſt:
Dii tibi ſe tribuant cum cæſare ſemper amicos.
Non potuit uotum plenius eſſe meum.

Hæc meus argutis: ſi tu paterere: libellis
Poneret in multa luce uidenda labor.
Nunc quoq; iam q̄uis eſt iuſſa quieſcere: quin te
Nominet ſuitum uix mea muſa tenet.
Vtq; canē timidæ nactum ueſtigia ceruæ
Latrantē fruſtra copula dura tenet.
Vtq; fores nōdum reſerati carceris acer
Nunc pede nūc ipſa fronte laceſſit equus;
Sic mea lege data uīcta atq; incluſa thalia
Per titulum uetiti nominis ire cupit.
Ne tamen officio memoris lædaris amici:
Parebo iuſſis: parce timere: tuis.
At non parerem: ſi nō meminiſſe putares.
Hoc quod non ꝓhibet uox tua gratus ero;
Dūq; quod o breue ſit lumē ſolare tenebo
Seruiet officio ſpiritus iſte tuo.

VIX ſumus in ponto: ter frigore cōſtitit hiſter:
Facta eſt euxini dura ter unda maris.
At mihi iam uideor patria ꝓcul eſſe tot ānis:
Dardana quot graio troia ſub hoſte fuit.
Stare putes: adeo ꝓcedunt tempora tarde.
Et pagit lentis paſſibus annus iter.
Nec mihi ſolſtitium q̄cq̄ de noctibus aufert.
Efficit anguſtos nec mihi bruma dies.
Scilicet in nobis rerū natura nouata eſt?
Cumq; meis curis omnia longa facit?
An pagunt ſolitos cōmunia tempora motus?
Sūtq; magis uitæ tempora dura meæ?
Quē tenet euxini mendax cognomine pontus:
Et ſcythici uere terra ſiniſtra freti.
Innumeræ gentes circū fera bella minantur:
Quæ niſi de rapto uiuere turpe putant.
Nil extra tutum eſt: tumulus defenditur ipſe
Mœnibus exiguis ingenioq; loci.
Quod minime credas ut aues denſiſſimus hoſti:
Aduolat: & prædam uix bene uiſus agit.
Sæpe intra muros clauſis uenientia portis
Per medias legimus noxia tela uias.
Eſt igitur ratus qui iam colere audeat: iſq;
Hac arat infelix hac tenet arma manu.
Sub galea paſtor iunctis pice cantat auenis.
Pro lupo pauidæ bella uerentur oues.

Vix ope caſtelli defẽdimur: & tamen intus
Mixta facit graiis barbara turba metum.
Quippe ſimul nobiſcũ habitat diſcrimine nullo
Barbarus: & tecti plus quoq; parte tenet.
Quos ut non timeas: poſſis odiſſe uidendo
Pellibus & longa tẽpora tecta coma.
Hos quoq; qui gẽiti graia creduntur ab urbe:
Pro patrio cultu ꝑſica bracca tegit.
Exercent illi ſociæ commercia linguæ.
Per geſtũ res eſt ſignificanda mihi.
Barbarus hic ego ſũ: quia nõ intelligor ulli.
Et rident ſtolidi uerba latina getæ.
Meq; palam tuto de me male ſæpe loquuntur.
Forſitan obiiciũt exiliumq; mihi.
Vtq; ſit in me aliquid: ſi quid dicẽtibus illis
Abnuerim quotiens ãnuerimq; putant.
Adde: q̃ iniuſtũ rigido ius dicitur enſe.
Dantur & in medio uulnera ſæpe foro.
O durã lacheſin: quæ tam graue ſidus habenti
Fila dedit uitæ non breuiora meæ:
Quod patriæ uultu: ueſtroq; caremus amici.
Atq; hæc in ſcythicis gentibus eſſe queror.
Vtraq; pœna grauis: merui tamen urbe carere.
Non merui tali forſitan eſſe loco.
Quid loquor ah demens? ipſã quoq; ꝑdere uitam
Cæſaris offenſo numine dignus eram.

QVod te neſcio quis ꝑ iurgia dixerit eſſe
Exulis uxorem littera queſta tua eſt:
Indolui: non tam mea q̃ fortuna male audit:
Qui iam cõſueui fortiter eſſe miſer:
Quam quia cui uellem minime ſũ cauſa pudoris,
Teq; reor noſtris erubuiſſe malis.
Perfer: & obdura multo grauiora tuliſti:
Eripuit cũ me principis ira tibi.
Fallitur iſte tamen: quo iudice nominor exul.
Mollior eſt culpã pœna ſecuta meam.
Maxma pœna mihi eſt ipſũ offendiſſe. priuſq;
Veniſſet mallem funeris hora mihi.
Quaſſa tamẽ noſtra ẽ: nõ merſa nec obruta nauis,
Vtq; caret portu: ſic tamen extat aquis.
Nec uitam: nec opes: nec ius mihi ciuis ademit:
Qui merui uitio perdere cuncta meo.

Sed quia peccato facinus nõ adfuit ullum :
Nil niſi me patriis iuſſit abeſſe focis .
Vtq; aliis quoꝝ numeꝝ comprendere non eſt:
Cæſareum numen ſic mihi mite fuit.
Ipſe relegati non exulis utitur in me
Nomine: tuta ſuo iudice cauſa mea eſt .
Iure igitur laudes cæſar ꝑ parte uirili
Carmina noſtra tuas qualiacũq; canunt.
Iure deos ut adhuc cæli tibi limina claudant :
Teq; uelint ſine ſe cõprecor eſſe deum .
Optat idem populus: ſed ut in mare flumina uaſtũ
Sic ſolet exiguæ currere riuus aquæ .
At tu fortunã cuius uocor exul ab ore
Nomine mendaci parce grauare meam .

SCribis ut oblectẽ ſtudio lachrymabile tẽpus :
Ne pereant turpi pectora noſtra ſitu .
Difficile eſt: quod amice mones: quia carmina lætũ
Sunt opus: & pacem mentis habere uolunt .
Noſtra per aduerſas agitur fortuna ꝑcellas.
Sorte nec ulla mea triſtior eſſe poteſt .
Exigis: ut priamus natoꝝ funere plaudat:
Et niobe feſtos ducat ut orba choros .
Luctibus an ſtudio uideor debere teneri
Solus in extremos iuſſus abire getas ?
Des licet in ualido pectus mihi robore fultum :
Fama refert anyti quale fuiſſe rei :
Fracta cadet tantæ ſapientia mole ruinæ .
Plus ualet humanis uiribus ira dei .
Ille ſenex dictus ſapiens ab apolline: nullum
Scribere in hoc caſu ſuſtinuiſſet opus .
Vt ueniant patriæ: ueniant obliuia noſtri:
Omnis & amiſſi ſenſus abeſſe queat .
At timor officio fungi uetat ipſe quieto
Cinctus ab inumero me tenet hoſte locus .
Adde: ꝙ ingenium longa rubigine læſum
Torpet & eſt multo q̃ fuit ante minus.
Fertilis aſſiduo ſi non renouetur aratro
Nil niſi cum ſpinis gramen habebit ager .
Tempore qui longo ſteterit male currit. & inter
Carceribus miſſos ultimus ibit equus .
Vertitur in teneram cariem: rimiſq; dehiſcit :
Si qua diu ſolitis cymba uacabit aquis .

Me quoq; deſpera: fuerim cum paruus: & ante
Illi qui fueram poſſe redire parem.
Contudit ingenium patientia longa malorꝫ.
Et pars antiqui nulla uigoris adeſt.
Sæpe tamen nobis: ut nūc quoq; ſumpta tabella ẽ.
Inq; ſuos uolui cogere uerba pedes.
Carmina ſcripta mihi ſūt nulla: aut qualia cernis
Digna ſui domini tempore digna loco.
Deniq; non paruas animo dat gloria uires.
Et facunda facit pectora laudis amor.
Nominis & famæ quondā fulgore trahebar:
Dum tulit antennas aura ſecunda meas.
Non adeo bene nunc ut ſit mihi gloria curæ:
Si liceat nulli cognitus eſſe uelim.
An quia ceſſerunt primo bene carmina: ſuades
Scribere: ſucceſſus ut ſequar ipſe meos?
Pace nouem liceat ueſtra dixiſſe ſorores.
Vos eſtis noſtræ maxima cauſa fugæ.
Vtq; dedit iuſtas tauri fabricator aheni:
Sic ego do pœnas artibus ipſe meis.
Nil mihi debebat cū uerſibus amplius eſſe:
Si fugerem merito naufragus omne fretum.
At puto ſi demens ſtudium fatale retentem:
Hic mihi præbebit carminis arma locus?
Non liber hic ullus nō qui mihi cōmodet aurem:
Verbaq; ſignificent quid mea norit adeſt.
Omnia barbariæ loca ſunt uociſq; ferinæ.
Omnia quæ poſſunt plena timore ſonant.
Ipſe mihi uideor iam dedidiciſſe latine.
Iam didici getice ſarmaticeq; loqui.
Nec tamen: ut uerum fatear tibi noſtra teneri:
A cōponendo carmine muſa poteſt.
Scribimus: & ſcriptos abſumimus igne libellos.
Exitus eſt ſtudii parua fauilla mei.
Nec poſſū & cupio nō nullos ducere uerſus.
Ponitur iccirco noſter in igne labor.
Hinc niſi pars caſu flammis erepta doloue
Ad uos ingenii nō uenit ulla mei:
Sic utinam quæ nil metuentē tale magiſtrum
Perdidit: in cineres ars mea uerſa foret.

HAnc tuus e getico mittit tibi naſo ſalutem:
Mittere ſi quiſq̄ quo caret ipſe poteſt.

Aeger enim traxi cõtagia corpore mentis:
Libera tormento pars mihi ne qua uacet.
Perq; dies multos lateris cruciatibus uror.
Sed quod in īmodico frigore læsit hyems.
Si tamen ipse uales: aliqua nos parte ualemus.
Quippe mea est humeris fulta ruina tuis:
Qui mihi cum dederis ingentia pignora: cumq;
Per numeros omnes hoc tueare caput:
Quod tua me raro solatur epistola peccas.
Remq; piam præstas: & mihi uerba negas.
Hoc precor emẽda: quod si correxeris unum:
Nullus in egregio corpore neruus erit.
Pluribus accusem: fieri nisi posset ut ad me
Littera non ueniat missa sit illa tamen:
Dii faciant: ut sit temeraria nostra querela:
Teq; putem falso non meminisse mei.
Quod precor esse liquet: neq; enī mutabile robur
Credere me fas est pectoris esse tui.
Cana prius gelido desint absinthia ponto:
Et careat dulci trinacris hybla thymo:
Immemorem q̄ te quisq̄ cõuincat amici.
Non ita sunt fati stamina nigra mei.
Tu tamen: ut falsæ possis quoq; tollere culpæ
Crimina: quod nõ es: ne uideare caue.
Vtq; solebamus cõsumere longa loquendo
Tempora sermoni deficiente die:
Sic ferat ac referat tacitas nũc littera uoces.
Et pagant linguæ charta manusq; uices:
Quod tibi: ne nimiũ uidear diffidere: sitq;
Versibus hoc paucis admonuisse satis.
Accipe: quo semp finitur epistola uerbo:
Atq; meis distent ut tua fata: uale.

QVanta tibi dederim nostris monumẽta libellis
O mihi me cõiunx charior ipsa uides.
Detrahat auctori multum fortuna licebit.
Tu tamen ingenio clara ferere meo.
Dumq; legar pariter mecũ tua fama legetur.
Non potes in mœstos omnis abire rogos.
Cumq; uiri casu possis miseranda uideri:
Inuenies aliquas quæ quod es esse uelint:
Quæ te: nostroq; cum sis in pte laborum
Felicem dicant: inuideantq; tibi.

Non ego diuitias dando tibi plura dediſſem.
Diuitis ad manes nil feret umbra ſuos.
Perpetui fructū donaui nominis: idq;
Quo dare nil potui munere maius habes.
Adde q; & reg; ſola es tutela mearum.
Ad te non parui uenit honoris onus.
Quod nunq̄ uox eſt de te mea muta: tuiq;
Iudiciis debes eſſe ſupba uiri:
Quæ ne quis poſſit temeraria dicere pſta.
Et pariter ſerua meq; piamq; fidem.
Nam tua: dū ſtetimus: turpi ſine crimine manſit:
Et tandem ꝓbitas irreprehenſa fuit.
Par eadem noſtra nunc eſt tibi facta ruina.
Conſpicuū uirtus hic tua ponat opus.
Eſſe bonam facile eſt: ubi quod uetet eſſe remotū ẽ.
Et nihil officii nupta quod obſtet habet.
Cum deus intonuit nō ſe ſubducere nimbo:
Id demum eſt pietas: id ſocialis amor.
Rara quidē eſt uirtus: quā non fortuna gubernat:
Quæ maneat: ſtabili cum fugit illa pede.
Si qua tamen precii ſibi merces ipſa petiti eſt:
Inq; parum lætis ardua rebus adeſt.
Si tempus numeres per ſæcula nulla tacetur.
Et loca mirantur: qua patet orbis iter.
Aſpicis: ut longo teneat laudabilis æuo
Nomen inextinctum penelopea fides?
Cernis ut admeti cantetur? & hectoris uxor?
Auſaq; in accenſos hiphias ire rogos?
Vt uiuat fama coniunx phylaceia: cuius
Iliacam celeri uir pede preſſit humum?
Nil opus eſt morte pro me: ſed amore fideq;.
Non ex difficili fama petenda tibi eſt.
Nec te credideris: quia non facis iſta moneri.
Vela damus: q̄uis remige puppis eat.
Qui monet: ut facias: quod iā facis: ille monendo
Laudat: & hortatu comprobat acta ſuo.

P.OVIDII NASONIS DE TRISTIBVS

LIBRI QVINTI ET VLTIMI FINIS.

P. Ouidii Nasonis De Ponto Liber Primus.

AD BRVTVM.

NASO TOMITANAE
iam non nouus incola terræ
Hoc tibi de getico littore
mittit opus.
Si uacat: hospitio peregrinos brute libellos
Excipe: dumq; aliquo: quolibet abde loco.
Publica non audent inter monumenta uenire:
Ne suus hoc illis clauserit auctor iter.
Ah quotiens dixi. certe nil turpe docetis:
Ite. patet castis uersibus iste locus.
Nec tamen accedunt. sed: ut aspicis: ipse latere
Sub lare priuato tutius esse putant.
Quæris: ubi hos possis nullo componere læso:
Qua steterant artes: pars uacat illa tibi.
Quid ueniant nouitate roges fortasse sub ipsa:
Accipe: quodcunq; est: dūmodo non sit amor.
Inuenies: q̄is non sit miserabilis index:
Non minus hoc illo triste quod ante dedi.
Rebus idem titulo differt. & epistola cui sit
Non occultato nomine missa docet.
Nec uos hoc uultis: sed non ꝓhibere potestis.
Musaq; ad inuitos officiosa uenit.
Quicquid id est adiunge meis. nil impedit hortos
Exule seruatis legibus urbe frui.
Quod metuas non est. antoni scripta leguntur.
Doctus & in ꝓmptu carmina brutus habet.
Nec me noībus furiosus confero tantis.
Sæua deos contra non tamen arma tuli.
Deniq; cæsareo: quod non desiderat ipse:
Non caret e nostris ullus honore liber.
Si dubitas de me laudes admitte deorum:
Et carmen dempto nomine sume meum.
Adiuuat in bello pacatæ ramus oliuæ:
Proderit auctorem pacis habere nihil?
Cum foret æneæ ceruix subiecta parenti:
Dicitur ipsa uiro flamma dedisse uiam.
Fert liber æneaden. & non iter omne patebit?
At patriæ pater hic: ipsius ille fuit.
Et quis ita est audax: ut limine cogat abire
Iactātem pharia tīnula sistra manu?

Ante deum matrem cornu tibicen adunco
Cum canit: exiguæ quis ſtipis æra neget?
Scimus ab imperio fieri nil tale dianæ:
Vnde tamen uiuat uaticinator habet;
Ipſa mouent animos ſuperos; numina noſtros.
Turpe nec eſt tali credulitate capi.
En ego, p ſiſtro phrygiiq; foramine buxi
Gentis iuleæ nomina ſacra fero.
Vaticinor: moneoq;: locum date ſacra ferenti.
Non mihi: ſed magno poſcitur ille deo.
Nec quia uel merui: uel ſenſi principis iram:
A nobis ipſum nolle putate coli.
Vidi ego linigenæ numen uiolaſſe fatentem
Iſidis: iſiacos ante ſedere focos.
Alter ob huic ſimilem priuatus lumine culpam
Clamabat media ſe meruiſſe uia.
Talia cæleſtes fieri præconia gaudent:
Vt ſua quid ualeant numina teſte probent.
Sæpe leuant pœnas: ereptaq; lumina reddunt:
Cum bene peccati pœnituiſſe uident.
Pœnitet o: ſi quid miſerorum creditur ulli.
Pœnitet: & facto torqueor ipſe meo.
Cumq; ſit exilium magis eſt mihi culpa dolori;
Eſtq; pati pœnam: q̄ meruiſſe minus.
Vt mihi dii faueant: quibus eſt manifeſtior ipſe:
Pœna poteſt demi: culpa perennis erit.
Mors faciet certe: ne ſim: cum uenerit exul;
Ne non peccarim: mors quoq; non faciet;
Non igitur mirum eſt: ſi mens mea tabida facta eſt;
De niue manātis more liqueſcit aquæ.
Eſtur: ut occulta uitiata putredine nauis:
Aequoreos ſcopulos ut cauat unda ſalis.
Roditur: ut ſcabra poſitum rubigine ferrum.
Conditus ut tineæ carpitur ore liber:
Sic mea perpetuos curaq; pectora morſus
Fine quibus nullo conficiantur habent.
Nec prius hi mentem ſtimuli q̄ uita relinquent.
Quiq; dolet citius q̄ dolor ipſe cadet.
Hoc mihi ſi ſuperi quorum ſumus omnia credant:
Forſitan exigua dignus habebor ope.
Inq; locum ſcythico uacuū mutabor ab arcu:
Plus iſto duri ſi precer oris ero.

AD MAXIMVM.

Maxime: qui tanti menſuram noīs imples:
Et geminas animi nobilitate genus:
Qui naſci ut poſſes: q̄uis cecidere trecenti:
Non omnes fabios abſtulit una dies.
Forſitan hæc a quo mittatur epiſtola quæris:
Quiſq; loquar tecū certior eſſe uelis:
Hei mihi: quid faciam? uereor: ne nomine lecto
Durus: & aduerſa cætera mente legas.
Viderit hæc ſi quis tibi me ſcripſiſſe fateri
Audebo: & ꝓpriis ingemuiſſe malis.
Viderit: audebo tibi me ſcripſiſſe fateri:
Atq; modum culpæ notificare meæ:
Qui dignum pœna cum me grauiore fuiſſe
Confitear: poſſum uix grauiora pati.
Hoſtibus in mediis interq; pericula uerſor:
Tanq̄ cum patria pax ſit adempta mihi.
Qui mortis ſæuo geminēt ut uulnere cauſas:
Omnia uipereo ſpicula felle linunt.
His eques inſtructus perterrita mœnia luſtrat:
More lupi clauſas circūeuntis oues.
At ſemel intentus neruo leuis arcus equino
Vincula ſemper habens irreſoluta manet.
Tecta rigent fixis ueluti uallata ſagittis.
Portaq; uix firma cūmouet arma ſera.
Adde loci faciem nec fronde nec arbore tecti.
Et q̄ iners hyemi continuatur hyems.
Hic me pugnantem cum frigore: cumq; ſagittis:
Cumq; meo fato quarta fatigat hyems.
Fine carent lachrymæ: niſi cū ſtupor obſtitit illis:
Et ſimilis morti corpora torpor habet.
Felicem nioben: q̄uis tot funera uidit:
Quæ poſuit ſenſum ſaxea facta malis.
Vos quoq; felices: quarum clamātia fratrem
Cortice uelauit populus ora nouo.
Ille ego ſum: lignum qui non admittor in ullum.
Ille ego ſum: fruſtra qui lapis eſſe uelim.
Ipſa meduſa oculis ueniat licet obuia noſtris:
Amittet uires ꝓtinus ipſa ſuas.
Viuimus: ut nūq̄ ſenſu careamus amaro:
Et grauior longa ſit mea pœna mora.
Sic incōſumptum tytyi ſemperq; renaſcens
Non perit: ut poſſit ſæpe perire iecur.
At puto cum requies medicinaq; publica curæ

Somnus adeſt ſolitis nox uenit orba malis :
Somnia me terrent ueros imitantia caſus :
Et uigilant ſenſus in mea damna mei .
Aut ego ſarmaticas uideor uitare ſagittas :
Aut dare captiuas in fera uincla manus:
Aut:ubi decipior melioris imagine ſomni:
Aſpicio patriæ tædia relicta meæ .
Et modo uobiſcum quos ſum ueneratus amici :
Et modo cum cara coniuge multa loquor .
Sic : ubi percepta eſt breuis & non uera uoluptas :
Peior ab admonitu fit ſtatus ille boni .
Siue dies igitur caput hoc miſerabile cernit :
Siue pruinoſæ noctis aguntur equi .
Sic mea perpetuis liqueſcũt pectora curis :
Ignibus admotis ut noua cæra ſolet .
Sæpe precor mortem . mortẽ quoq; deprecor idem:
Ne mea ſarmaticum cõtegat oſſa ſolum .
Cum ſubit auguſti quæ ſit clementia:credo
Mollia naufragiis littora poſſe dari .
Cum uideo q̃ ſint mea fata tenacia frangor:
Speſq; leuis magno uicta timore cadit .
Nec tamen ulterius quicq̃ ſpero ue precor ue:
Quam male mutato poſſe carere loco .
Aut hoc:aut nihil eſt pro me tentare modeſte :
Gratia q̃ ſaluo ueſtra pudore queat.

Ad Maximum .

VScipe romanæ facundia maxime linguæ
Difficilis cauſæ mite patrocinium .
Eſt mala confiteor : ſed te bona fiet agente:
Lenia pro miſera fac modo uerba fuga .
Neſcit enim cæſar : q̃uis deus omnia norit :
Vltimus hic qua ſit conditione locus .
Magna tenent illud numen molimina rer̃ .
Hæc eſt cæleſti pectore cura minor.
Non uacat in qua ſint poſiti regione tomitæ
Quærere finitimo uix loca nota getæ :
Aut quid ſauromatæ faciãt : quid laziges acres:
Cultaq; oreſteæ taurica terra deæ .
Quæq; aliæ gentes : ubi frigore conſtitit hiſter
Dura meant celeri terga per amnis equo .
Maxima pars hominum nec te pulcherrima curãt
Roma : nec auſonii militis arma timet .
Dant illis animos arcus plenæq; pharetræ

Quamq; licet longis curſibus aptus equus.
Quodq; ſitim didicere diu tolerare famemq;:
Quodq; ſequens nullas hoſtis habebit aquas:
Ira uiri mitis non me miſiſſet in iſtam:
Si ſatis hæc illi nota fuiſſet humus.
Nec me: nec quẽq̃ romanum gaudet ab hoſte
Meq; minus: uitam cui dedit ipſe capi.
Noluit: ut poterat minimo me perdere nutu.
Nil opus eſt ullis in mea fata getis.
Sed neq; cur morerer quicq̃ mihi comperit actum:
Et minus infeſtus q̃ fuit eſſe poteſt.
Tunc quoq; nil fecit: niſi quod facere ipſe coegi.
Pene etiam merito parcior ira meo eſt.
Dii faciant igitur: quoq; mitiſſimus ille eſt:
Alma nihil maius cæſare terra ferat.
Vtq; diu ſubeo ſic ſit ſub cæſare terra.
Perq; manus huius tradita gentis eant.
At tu tam placido q̃ nos quoq; ſenſimus illum
Iudice ꝓ lachrymis ora reſolue meis.
Non petis: ut bene ſit: ſed uti male tutius: utq;
Exilium ſæuo diſtet ab hoſte meum.
Quãq; dedere mihi præſentia numina uitam:
Non adimat ſtricto ſquallidus enſe getes.
Deniq;: ſi moriar ſubeam pacatius aruum.
Oſſa nec a ſcythica noſtra premantur humo.
Nec male compoſitos: ut ſcilicet exule dignum eſt
Biſtonii cineres ungula pulſet equi.
Et: ne: ſi ſupereſt aliquis poſt funera ſenſus:
Terreat & manes ſarmatis umbra meos.
Cæſaris hæc animum poterant audita mouere:
Maxime mouiſſent ſi tamẽ ante tuum.
Vox precor auguſtas pro me tua molliat aures:
Auxilio trepidis quæ ſolet eſſe reis.
Aſſuetaq; tibi doctæ dulcedine linguæ
Aequandi ſuperis pectora flecte uiri.
Non tibi teremedon: cruduſq; rogabitur atreus:
Quiq; ſuis homines pabula fecit equis:
Sed piger ad pœnas princeps ad præmia uelox:
Quiq; dolet: quotiens cogitur eſſe ferox:
Qui uincit ſemper: uictis ut parcere poſſit:
Clauſit & æterna ciuica bella ſera:
Multa metu pœnæ: pœna qui pauca coercet.
Et iacit inuita fulmina rara manu.

Ergo tam placidas orator missus ad aures:
Vt ꝓpior patriæ sit fuga nostra roga.
Ille ego sum: qui te colui: quem festa solebat
Inter cõuiuas mensa uidere tuos.
Ille ego: qui dixi uestros hymenæon ad ignes.
Et cecini fausto carmina digna toro:
Cuius te solitum memini laudare libellos
Exceptis domino qui nocuere suo.
Cui tua non nũq̃ miranti scripta legebas.
Ille ego de uestra cui data nupta domo est.
Hanc ꝓbat: & primo dilectam semper ab æuo
Est inter comites martia censa suas.
Inq; suis habuit matertera cæsaris ante:
Quaꝫ iudicio si qua ꝓbata: ꝓba est.
Ipsa sua melior fama laudantibus istis
Claudia diuina non eguisset ope.
Nos quoq; præteritos sine labe peregimus annos:
Proxima pars uitæ transilienda meæ est.
Sed de me ut sileam cõiunx mea sarcina uestra est.
Non potes hanc salua dissimulare fide.
Confugit hæc ad uos: uestrasq; amplectitur aras.
Iure uenit cultos ad sibi quisq; deos.
Flensq; rogat precibus lenito cæsare uestris:
Busta sui fiant ut ꝓpiora uiri.

Ad Rufinum.

Hanc tibi naso tuus mittit rufine salutem:
Qui miser est ulli si suus esse potest.
Reddita confusæ nuper solatia menti
Auxilium nostris spemq; tulere malis.
Vtq; machaoniis pæantius artibus heros
Lenito medicam uulnere sensit opem:
Sic ego mente iacens & acerbo sautius ictu:
Admonitu cœpi fortior esse tuo.
Et iam deficiens sic ad tua uerba reuixi:
Vt solet infuso uena redire mero.
Nec tamen exhibuit tantas facundia uires:
Vt mea sint dictis pectora sana tuis.
Vt multum demas nostro de pectore curæ:
Non minus exhausto quod superabit erit.
Tempore ducetur longo fortasse cicatrix.
Horrent admotas uulnera cruda manus.
Non est in medico: semper releuetur ut æger:
Interdum docta plus ualet arte malum.

Cernis: ut e molli ſanguis pulmone remiſſus
Ad ſtygias certo limite ducat aquas?
Afferat ipſe licet ſacras epidaurius herbas:
Sanabit nulla uulnera cordis ope.
Tollere nodoſã neſcit medicina podagram:
Nec formidatis auxiliatur aquis.
Cura quoq; interdum nulla medicabilis arte:
Aut: ſi ſit longa eſt attenuanda mora.
Cum bene firmarũt aĩmum præcepta iacentẽ:
Sũptaq; ſunt nobis pectoris arma tui:
Rurſus amor patriæ ratione ualẽtior omni:
Quod tua fecerunt ſcripta retexit opus.
Siue pium uis hoc: ſeu uis muliebre uocari:
Confiteor miſero molle cor eſſe mihi.
Non dubia eſt ithaci prudentia: ſed tamen optat
Fumum de patriis poſſe uidere focis.
Neſcio qua natale ſolũ dulcedine cunctos
Ducit: & immemores non ſinit eſſe ſui.
Quid melius roma? ſcythico quid frigore peius?
Huc tamen ex illa barbarus urbe fugit.
Cum bene ſint clauſæ cauea pandione natæ:
Nititur in ſiluas quæq; redire ſuas.
Aſſueros tauri ſaltus: aſſueta leones:
Nec feritas illos impedit: antra petunt:
Tu tamen exilii morſus ex pectore noſtro
Fomentis ſperas cedere poſſe tuis.
Effice: uos ipſi ne tam mihi ſitis amandi:
Talibus ut leuius ſit caruiſſe malum.
At puto qua fueram genitus tellure carenti:
In tamen humano cõtigit eſſe loco.
Orbis in extremi iaceo deſertus harenis:
Fert ubi perpetuas obruta terra niues.
Non ager hic pomũ: non dulces educat uuas:
Non ſalices ripa. robora monte uirent.
Ne ue fretum laudes terra magis: æquora ſemper
Ventoq; rabie ſolibus orba tument.
Quocunq; aſpicies campi cultore carentes.
Vaſtaq; quæ nemo uendicet arua iacent.
Hoſtis adeſt dextra leuaq; a parte timendus.
Vicinoq; metu terret utrunq; latus.
Altera biſtonias pars eſt ſenſura ſagittas:
Altera ſarmatica ſpicula miſſa manu.
I nunc & ueterum nobis exẽpla uiroq;

Qui forti casum mente tulere refer.
Et graue magnanimi robur mirare rutulli
Non usi reditus conditione dati.
Smyrna uiꝝ tenuit: non pontus & hostica tellus:
Smyrna minus nullo pene petenda loco.
Non doluit patria cynicus ꝑcul esse sinopeus.
Legit enim sedes attica terra tuas.
Arma neoclides qui persida cõtudit armis:
Argolica primam sensit in urbe fugam.
Pulsus aristides patria lacedæmona fugit.
Inter quas dubium quæ prior esset erat.
Cæde puer facta patroclus opũta reliquit:
Thessalicamq; adiit hospes achillis humum.
Exul ab æmonia pirenida cessit ad undam:
Quo duce trabs colcha sacra cucurrit aqua.
Liquit agenorides sydonia mœnia cadmus:
Poneret ut muros in meliore loco.
Venit ad adrastum tydeus calydone fugatus.
Et teucrum ueneri grata recepit humus.
Quid referam ueteres romanæ gentis: apud quos
Exulibus tellus ultima tybur erat?
Persequar ut cunctos nulli datus omnibus æuis
Tam ꝑcul a patria est horridiorue locus.
Quo magis ignoscat sapientia uestra dolenti:
Quæ facit ex dictis non ita multa tuis.
Nec tamen inficior si possit nostra coire
Vulnera præceptis posse coire tuis.
Sed uereor: ne me frustra sanare labores.
Nec iuuer admota perditus æger ope.
Nec loquor hæc: quia sit maior prudentia nobis:
Sed sim q̃ medico notior ipse tibi.
Vt tamen hoc ita sit: munus tua grande uoluntas
Ad me peruenit: consuluitq; boni.

Ad Vxorem:

IAm mihi deterior canis aspergitur ætas.
Iamq; meos uultus rugã senilis arat.
Iam uigor: & quasso languẽt in corpore uires.
Nec iuueni lusus qui placuere iuuant.
Nec me: si subito uideas: cognoscere possis.
Aetatis facta est tanta ruina meæ.
Confiteor facere hoc annos: sed & altera causa est.
Anxietas animi continuusq; labor.
Nam mea per longos si quis mala digerat annos:

Crede mihi: pilio neſtore maior ero.
Certus: ut in duris (& quid boue firmius?) aruis
Fortia tauroꝝ corpora frangat opus?
Quæ nūq̄ uacuo ſolita eſt ceſſare nouali:
Fructibus aſſiduis laſſa ſeneſcit humus:
Occidet ad circi ſi quis certamina ſemper:
Non intermiſſis curſibus ibit equus.
Firma ſit illa licet: ſoluetur in æquore nauis:
Quæ nūq̄ liquidis ſicca carebit aquis.
Me quoq; debilitat ſeries īmenſa laborum.
Ante meum tempus cogor & eſſe ſenex.
Ocia corpus alunt. aīus quoq; paſcitur illis.
Immodicus contra carpit utrunq; labor.
Aſpice: in has partes q̄ uenerit æſone natus:
Quam laudem a ſera poſteritate ferat.
At labor illius noſtro leuiorq; minorq;:
Si modo non ueꝝ noīa magna premunt.
Ille eſt in pontum pelia mittente, pfectus:
Qui uix theſſaliæ fine timendus erat.
Cæſaris ira mihi nocuit: quem ſolis ab ortu
Solis ad occaſus utraq; terra timet.
Iunctior æmonia eſt ponto: q̄ roma ſit hiſtro:
Et breuius q̄ nos ille peregit iter.
Ille habuit comites primos telluris achiuæ.
At noſtram cuncti deſeruere fugam.
Nos fragili ligno uaſtum ſulcauimus æquor.
Quæ tulit æſonidem firma carina fuit.
Nec mihi tiphys erat rector: nec aminthone natus.
Quas fugerem docuit: quas ſequererq; uias.
Illum tutata eſt cum pallade regia iuno.
Defendere meum numina nulla caput.
Illum furtiuæ iuuere cupidinis artes:
Quas a me uellem non didiciſſet amans.
Ille domum rediit: nos his moriemur in aruis:
Præſtiterit læſi ſi grauis ira dei.
Durius eſt igitur noſtrum fidiſſima cōiunx:
Illo quod ſubiit æſone natus opus.
Te quoq; quam iuuenem diſcedens urbe reliqui:
Credibile eſt noſtris inſenuiſſe malis.
O ego dii faciant: talem te cernere poſſim:
Caraq; mutatis oſcula ferre comis:
Amplectiq; meis corpus non pingue lacertis.
Et gracile hoc fecit dicere cura mei.

Et narrare meos flenti flens ipſe dolores :
Sperato nunq̃ colloquioq; frui .
Turaq; cæſaribus cũ cõiuge cæſare digna
Diis ueris memori debita ferre manu .
Memnonis hanc utinam lenito cæſare mater
Quamprimum roſeo ,puocet ore diem .

Ad Maximum .

ILle tuos quõdam non ultimus inter amicos:
Vt ſua uerba legas maxime naſo rogat.
In quibus ingenium deſiſte requirere noſtrum :
Neſcius exilii ne uideare mei .
Cernis ut ignauum corrũpant ocia corpus?
Vt capiant uicium ni moueantur aquæ ?
Et mihi ſi quis erat dicendi carminis uſus :
Deficit eſtq; minor factus inerte ſitu .
Hæc quoq; quæ legitis:ſi quid mihi maxime credis
Scribimus inuita uixq; coacta manu .
Non libet in tales animũ cõtendere curas .
Nec uenit in duros muſa uocata getas .
Vt tamen ipſe uides luctor deducere uerſum :
Sed non fit fato mollior ipſe meo .
Cum relego ſcripſiſſe pudet : quia plurima cerno
Me quoq; qui feci iudice digna lini .
Nec tamen emendo labor hic q̃ ſcribere maior .
Mensq; pati dux ſuſtinet ægra nihil .
Scilicet incipiam lima mordacius uti :
Vt ſub iudicium ſingula uerba uocem?
Torquet enim fortuna pax:niſi lychus in hebrum
Confluat?& frondes alpibus addat athos ?
Parcẽdum ẽ animo miſerabile uulnus habenti .
Subducunt oneri colla puſta boues .
At puto fructus adeſt iuſtiſſima cauſa labor .
Et ſata cum multo fœnore reddit ager .
Tempus ad hoc nobis(repetas licet omnia)nullum
Profuit:atq; utinam non nocuiſſet opus .
Cur igitur ſcribam miraris:miror & ipſe .
Et tecum quæro ſæpe quid inde petam .
An populus uere ſanos negat eſſe poetas ?
Sumq; fides huius maxima uocis ego :
Qui ſterili cum ſim totiens deceptus ab aruo :
Damnoſa pſto condere ſemen humo .
Scilicet ẽ cupidus ſtudior quiſq; ſuor .
Tempus & aſſueta ponere in arte iuuat .

Saucius euitat pugnam gladiator. & idem
Immemor antiqui uulneris arma capit.
Nil ſibi cum pelagi dicit fore naufragus undis.
Et ducit remos qua modo nauit aqua.
Sic ego conſtanter ſtudium non utile ſeruo.
Et repeto: nollem quas coluiſſe deas.
Quid potius faciam? non ſum qui ſegnia ducam
Ocia. mors nobis tempus habetur iners.
Nec iuuat in lucem nimio marceſcere uino:
Nec tenet incertas alea blanda manus.
Cum dedimus ſõno (quas corpus poſtulat) horas:
Quo ponam uigilans tempora longa modo?
Moris an oblitus patrii cõtendere diſcam
Sarmaticos arcus? & trahar arte loci?
Hoc quoq; me ſtudium ꝓhibent aſſumere uires:
Menſq; magis gracili corpore noſtra ualet.
Cum bene quæſieris quid agam. magis utile nil eſt
Artibus his: quæ nil utilitatis habent.
Conſequor ex illis caſus obliuia noſtri.
Hanc meſſem ſatis eſt ſi mea reddit humus:
Gloria uos acuat: uos ut recitata ꝓbentur
Carmina: pieriis inuigilate choris.
Quod uenit ex facili ſatis eſt cõponere nobis.
Et nimis intenti cauſa laboris abeſt.
Cur ego ſollicita poliam mea carmina cura?
An uerear ne non approbet illa getes?
Forſitan audacter faciam: ſed glorior hiſtrũ
Ingenio nullum maius habere meo.
Hoc ubi uiuendum eſt: ſatis eſt ſi cõſequor aruo
Inter inhumanos eſſe poeta getas.
Quid mihi diuerſum fama contendere in orbem?
Quem fortuna dedit roma ſit ille locus.
Hoc mea contenta eſt infelix muſa theatro:
Sic merui: magni ſic uoluere dei.
Nec reor hinc iſtuc noſtris iter eſſe libellis:
Quo boreas penna deficiente uenit.
Diuidimur cælo. quæq; eſt ꝓcul urbe quirini
Aſpicit hirſutos cõminus urſa getas.
Per tantum terræ: tot aquas uix credere poſſũ
Indicium ſtudii tranſiluiſſe mei.
Finge legi: quodq; eſt mirabile finge placere:
Auctorẽ certe res iuuat iſta nihil.
Quid tibi: ſi calida ꝓſit laudere ſiene:

Aut ubi taprobanē indica tīgit aqua?
Altius ire libet. ſi te diſtantia longe
Pleiadum laudent ſigna: quid inde feres?
Sed neq; peruenio ſcriptis melioribus iſtuc.
Famaq; cum domino fugit ab urbe ſuo.
Voſq; quibus perii tūc cum mea fama ſepulta eſt:
Nunc quoq; de noſtra morte tacere reor.

Ad Græcinum.

HEquid ut audiſti(nam te diuerſa tenebat
Terra)meos caſus cor tibi triſte fuit?
Diſſimules: metuaſq; licet græcine fateri:
Si bene te noui triſte fuiſſe liquet.
Non cadit in mores feritas inamabilis iſtos.
Nec minus a ſtudiis diſſidet iſta tuis.
Artibus ingenuis: quaꝝ tibi maxima cura eſt:
Pectora molleſcunt: aſperitaſq; fugit.
Nec quiſq̄ meliore fide complectitur illas:
Quam ſinit officium militiæq; labor.
Certe ego: cū primum potui ſentire: quid eſſem:
Nam fuit attonito mens mihi nulla diu:
Hanc quoq; fortunam ſenſi: q; amicus abeſſes:
Qui mihi præſidium grāde futurus eras.
Tecum tunc aberant ægræ ſolatia mentis.
Magnaq; pars animi cōſiliiq; mei.
At nunc quod ſupeſt: fer opē precor eminus unā.
Alloquioq; iuua pectora noſtra tuo.
Quæ: non mendaci ſi quicq̄ credis amico:
Stulta magis dici: q̄ ſcelerata decet.
Nec breue nec tutum eſt peccati quæ ſit origo
Scribere. tractari uulnera noſtra timēt.
Qualicunq; modo mihi ſint ea facta: rogare
Deſine. non agites: ſi qua coire uelis.
Quicquid id eſt ut nō facinus ſic culpa uocanda eſt.
Omnis at in magnos culpa deos ſcelus eſt.
Spes igitur menti pœnæ græcine leuandæ
Non eſt ex toto nulla relicta meæ.
Hæc dea: cum fugerent ſceleratas nuīa terras
In diis inuiſa ſola remanſit humo.
Hæc facit ut uiuat foſſor quoq; cōpede uinctus:
Liberaq; a ferro crura futura putet.
Hæc facit ut uideat quum terras undiq; nullas
Naufragus in mediis brachia iactet aquis.
Sæpe aliquem ſolers medicoꝝ cura reliquit.

Nec ſpes huic uena deficiente cadit.
Carcere dicuntur clauſi ſperare ſalutem.
Atq; aliquis pendens in cruce uota facit.
Hæc dea q̄ multos laqueo ſua cauſa ligantes
Non eſt ꝓpoſita paſſa pire nece?
Me quoq; conantem gladio finire dolorem
Arguit: iiectam cōtinuitq; manu.
Quidq; facis lachrymis opus eſt non ſanguine dixit.
Sæpe per has flecti principis ira ſolet.
Quamuis eſt igitur meritis indebita noſtris:
Magna tamen ſpes eſt in bonitate dei:
Qui ne difficilis mihi ſit græcine precare.
Confer & in uotum tu quoq; uerba meum.
Inq; tomitana iaceam tumulatus arena:
Si te non nobis iſta uouere liquet.
Nam prius incipiēt turres uitare columbæ:
Antra feræ: pecudes gramina: mergus aquas:
Quam male præſtet ueteri græcinus amico.
Non ita ſunt fatis omnia uerſa meis.

Ad Meſſalinum.

Littera pro uerbis tibi meſſaline ſalutem:
Quam legis: a ſæuis attulit uſq; getis.
Indicat auctorem locus: an niſi nomine lecto
Hæc me naſonem ſcribere uerba latet?
Ecquis in extremo poſitus iacet orbe tuoꝝ?
Me tamen excepto qui preꝯ eſſe tuus.
Di ꝓcul a cunctis qui te uenerantur: amantq;:
Huius noticiam gentis abeſſe uelint.
Nos ſatis eſt inter glaciem: ſcythicaſq; ſagittas
Viuere: ſi uita eſt mortis habenda genus.
Nos premat aut bello tellus: aut frigore cælum:
Truxq; getes armis: grādine pugnet hyems.
Nos habeat regio nec pomis fœta nec uuis.
Et cuius nullum ceſſat ab hoſte latus.
Cætera ſit ſoſpes cultoꝝ turba tuorum:
In quibus ut populo pars ego parua fui.
Me miſerum: ſi tu uerbis offenderis iſtis:
Noſq; negas ulla parte fuiſſe tuos.
Vtq; ſit hoc uerum: mentito ignoſcere debes.
Nil demit laudi gloria noſtra tuæ.
Quis ſe cæſaribus notus non fingit amicum?
Da ueniam faſſo: tu mihi cæſar eris.
Nec tamen irrumpo quo non licet ire. ſatiſq;

Atria ſi nobis non patuiſſe negas.
Vtq; tibi fuerit mecum nihil amplius uno
Nempe ſalutaris q̄ prius ore minus.
Nec tuus eſt genitor nos inficiatus amicos
Hortator ſtudii cauſaq; faxq; mei:
Qui nos & lachrymas ſupremum ī funere munus
Et dedimus medio ſcripta canenda foro.
Adde q; eſt frater tanto mihi iunctus amore:
Quantus in atridis tyndaridiſq; fuit.
Is me nec comitem: nec dedignatus amicū eſt:
Si tamen hæc illi non nocitura putas.
Si minus hac quoq; me mendacem parte fatebor.
Clauſa mihi potius tota ſit illa domus.
Sed neq; claudenda eſt: & nulla potentia uires
Præſtandi ne quid peccet amicus habet.
Et tamē ut cuperem culpā quoq; poſſe negari:
Sic facinus nemo neſcit abeſſe mihi.
Quod niſi delicti pars excuſabilis eſſet:
Parua relegati pœna futura fuit.
Ipſe ſed hoc uidit: qui præuidet omnia cæſar
Stultitiam dici crimina poſſe mea.
Quamq; ego permiſi: q̄q; eſt res paſſa pepercit.
Vſus & eſt modice fulminis igne ſui.
Nec uitam: nec opes: nec ademit poſſe reuerti:
Si ſua per ueſtras uicta ſit ira preces.
At grauiter cecidi quid enim mirabile? ſi quis
A ioue percuſſus non leue uulnus habet?
Ipſe ſuas q̄uis uires inhiberet achilles:
Miſſa graues ictus pelias haſta dabat.
Iudicium nobis igitur cū uīdicis adſit:
Non eſt: cur tua me ianua noſſe neget.
Culta quidem fateor citra q̄ debuit illa eſt.
Sed fuit in fatis hoc quoq; (credo) meis.
Nec tamē officiū ſenſit domus altera noſtrum.
Hic illic ueſtro ſub lare ſemper eram.
Quæq; tua eſt pietas ut te non excolat ipſum:
Ius aliquod tecum fratris amicus habet.
Quid q; ut e meritis referenda eſt gratia ſemper:
Sic eſt fortunæ ꝓmeruiſſe tuæ.
Quod ſi permittis nobis ſuadere: quod optas:
Vt des q̄ reddas plura precare deos.
Idq; facis: q̄tumq; licet meminiſſe ſolebas
Officii cauſa pluribus eſſe dati.

Quolibet in numero me meſſaline repone:
Sim modo pars ueſtræ non aliena domus.
Et mala naſonem quoniam meruiſſe uidetur:
Si non ferre doles: at meruiſſe dole.

Ad Seuerum.

O Tibi dilecto miſſam naſone ſalutem
Accipe pars animæ magna ſeuere meæ.
Ne ue roga quid agam: ſi ꝑſequar omnia: flebis.
Sūma ſatis noſtri ſit tibi nota mali.
Viuimus aſſiduis expertes pacis in armis
Dura pharetrato bella mouente geta.
Deq; tot expulſis ſum miles in exule ſolus.
Tuta (neq; inuideo) cætera turba latet.
Quoq; magis noſtros uenia dignere libellos:
Hæc in procinctu carmina facta leges.
Stat uetus urbs ripæ uicina binominis hiſtri:
Mœnibus & poſitu uix adeunda loci.
Caſpius egipſus de ſe ſi creditur ipſis:
Condidit: & proprio nomine dixit opus.
Hanc ferus odriſiis inopino marte peremptis
Cepit: & in regem ſuſtulit arma getes.
Ille memor magni generis uirtute quod auget:
Protinus innumero milite cinctus adeſt.
Nec prius abſceſſit: merita q̄ cæde nocentum
Se nimis ulciſcens extitit ille nocens.
At tibi rex æuo detur fortiſſime noſtro
Semper honorata ſceptra tenere manu.
Teq; quod & præſtat (quid enim tibi plenius optē?)
Martia cum magno cæſare roma probet.
Sed memor unde abii queror o iucunde ſodalis
Accedant noſtris ſæua q; arma malis.
Vt careo uobis ſcythicas detruſus in oras:
Quatuor autūnos pleias orta facit.
Nec tu credideris urbanæ cōmoda uitæ
Quærere naſonem: quærit & illa tamen.
Nam modo uos animo dulces reminiſcor amici.
Nunc mihi cum cara coniuge nata ſubit.
Aq; domo rurſus pulchræ loca uertor ad urbis.
Cunctaq; mens oculis præuidet illa ſuis.
Nunc fora: nūc ædes: nūc marmore tecta theatra:
Nunc ſubit æquata porticus omnis humo.
Gramina nunc cāpi pulchros ſpectantis in hortos.
Stagnaq; & euripi: uirgineuſq; liquor.

At puto ſic urbis miſero eſt erepta uoluptas:
Quolibet ut ſaltem rure frui libeat.
Non meus amiſſos aĩus deſiderat agros:
Ruraq; peligno conſpicienda ſolo.
Nec quos pomiferis poſitos in montibus hortos
Spectat flammineæ claudia iuncta uiæ.
Quos ego neſcio cui colui: quibus ipſe ſolebam
Ad ſata fontanas (nec non pudet) addere aquas.
Sunt ibi ſi uiuũt noſtra quoq; cõſita quædam:
Sed non & noſtra poma legenda manu.
Pro quibus amiſſis utinam contingere poſſet
Hic ſaltem profugo gleba colenda mihi.
Ipſe ego pendentes (liceat modo) rupe capellas:
Ipſe uelim baculo paſcere nixus oues.
Ipſe ego ne ſolitis ĩſiſtant pectora curis:
Ducam ruricolas ſub iuga panda boues.
Et diſcam getici quæ norunt uerba iuuenci.
Aſſuetas illis adiciamq; minas.
Ipſe manu capulum preſſi moderator aratri
Experiar mota ſpargere ſemen humo.
Nec dubitem longis purgare ligonibus arua.
Et dare quas ſitiens iam bibat hortus aquas.
Vnde ſed hoc nobis: minimũ quos inter & hoſtẽ
Diſcrimen murus clauſaq; porta facit?
At tibi naſcenti (quod toto pectore lætor)
Nerunt fatales fortia fila deæ.
Te modo cãpus habet: denſa modo porticus ũbra:
Nunc in quo ponis tempora rara foro.
Vmbria te reuocat: nec non albana petentem
Appia feruenti ducit in arua rota.
Forſitan hic optes ut iuſtam ſupprimat iram
Cæſar: & hoſpitium ſit tua uilla meum.
Ah nimium eſt quod amice petis: moderãtius opta:
Et uoti quæſo cõtrahe uela tui.
Terra uelim ꝓpior nulliq; obnoxia bello
Detur: erit noſtris pars bona dempta malis:

Ad Maximum.

QVæ mihi de rapto tua uenit epiſtola celſo:
Protinus eſt lachrymis humida facta meis.
Quodq; nefas dictu fieri: nec poſſe putaui:
Inuitis oculis littera lecta tua eſt.
Nec quicq̃ ad noſtras peruenit acerbius aures:
Vt ſumus in ponto peruenitq; precor.

Ante meos oculos tanq̃ præsentis imago
Hæret: & extinctum uiuere fingit amor.
Sæpe refert animus lusus grauitate carentes.
Seria cum liquida sæpe peracta fide.
Nulla tamen subeunt mihi tempora densius istis:
Quæ uellem uitæ summa fuisse meæ:
Cum domus ingenti subito mea lapsa ruina
Concidit: in domini procubuitq; caput:
Adfuit ille mihi: cum me pars magna reliquit
Maxime fortunæ nec fuit ille comes.
Illum ego non aliter flentem mea funera uidi:
Ponendus q̃ si frater in igne foret.
Hæsit in amplexu: consolatusq; iacentem:
Cumq; meis lachrymis miscuit usq; suas.
O quotiens uitæ custos inuisus amaræ
Continuit promptas in mea fata manus.
O quotiens dixit placabilis ira deoꝝ est.
Viue: nec ignosci tu tibi posse nega.
Vox tamen illa fuit celeberrima: respice q̃tum
Debeat auxilium maximus esse tibi.
Maximus incumbet: quaq; est pietate rogabit:
Ne sit ad extremum cæsaris ira tenax.
Cumq; suis fratris uires adhibebit: & omnem
Quo leuius doleas experietur opem.
Hæc mihi uerba malæ minuerunt tædia uitæ:
Quæ modo ne fuerint maxime uana caue.
Huc quoq; uenturꝝ mihi se iurare solebat
Non: nisi te longæ ius sibi dante uiæ.
Nam tua non alio coluit penetralia ritu:
Terraꝝ dominos q̃ colis ipse deos.
Crede mihi multos habeas cū dignus amicos:
Non fuit e multis quolibet ille minor.
Si modo non census: nec claꝝ nomen auorum:
Sed probitas magnos ingeniumq; facit.
Iure igitur lachrymas celso libamus adempto:
Cum fugerem uiuo quas dedit ipse mihi.
Carmina iure damus raros testantia mores:
Vt tua uenturi nomina celse legant.
Hoc est: quod possum geticis tibi mittere ab aruis.
Hoc solum est istic: quod licet esse meum.
Funera non potui comitare: nec ungere corpus.
Acq; tuis toto diuidor orbe rogis.
Quod potuit quem tu p numine uiuus habebas

Præstitit officium maximus omne tibi.
Ille tibi exequias & magni funus honoris
Fecit: & in gelidos uertit aroma sinus.
Diluit & lachrymis mœrens unguenta profusis.
Ossaq; uicina condita texit humo.
Qui quoniam extinctis quæ debet præstat amicis:
Et nos extinctis annumerare potest.

Ad Flaccum.

NAso suo profugus mittit tibi flacce salutem:
Mittere rem si quis qua caret ipse potest.
Longus enim curis uiciatum corpus amaris
Non patitur uires langor habere suas.
Nec dolor ullus adest: nec febribus uror anhelis:
Et peragit soliti uena tenoris iter.
Os hebes est: positæq; mouent fastidia mensæ.
Et queror: inuisi cum uenit hora cibi.
Quod mare: quod tellus appone: quod educat aer:
Nil ibi quod nobis esuriatur erit.
Nectar & ambrosiam latices epulasq; deorum
Det mihi formosa gnaua iuuenta manu:
Non tamen exacuet torpens sapor iste palatum:
Stabit & in stomacho pondus inerte diu.
Hæc ego non ausim: cum sint uerissima cuiq̃
Scribere: delicias ne mala nostra uocet.
Scilicet is status est: ea rerum forma mearum:
Deliciis etiam possit ut esse locus.
Delicias illi precor has contingere: si quis
Ne mihi sit leuior cæsaris ira timet.
Is quoq; qui gracili cibus est in corpore somnus:
Non alit officio corpus inane suo.
Sed uigilo: uigilantq; mei sine fine dolores:
Quorum materiam dat locus ipse mihi.
Vix igitur possis uisos agnoscere uultus.
Quoq; ierit quæras qui fuit ante color.
Paruus in exiles succus mihi permanet artus:
Membraq; sunt cæra pallidiora noua.
Non hæc immodico contraxi damna lyæo.
Scis mihi q̃ solæ pene bibantur aquæ.
Non epulis oneror: quarum si tangar amore:
Est tamen in geticis copia nulla locis.
Nec uires adimit ueneris damnosa uoluptas.
Non solet in mœstos illa uenire toros.
Vnda locusq; nocent: & causa ualentior istis

Anxietas animi quæ mihi ſemper adeſt.
Hanc niſi tu pariter ſimili cum fratre leuares:
Vix mens triſtitiæ mœſta tuliſſet onus.
Vos eſtis fractæ tellus non dura phaſello.
Quamq; negant multi: uos mihi fertis opem.
Ferte precor ſemper: quia ſemper egebimus illa:
Cæſaris offenſum dum mihi numen erit.
Qui meritam nobis minuat non finiat iram
Suppliciter ueſtros quiſq; rogate deos.

Publii Ouidii Naſonis De Ponto Liber Secũdus.

AD GERMANICVM.

NVC Quoq; cæſarei
peruenit fama triumphi:
Languida quo feſſi uix
uenit aura noti.
Nil fore dulce mihi ſcythica regione putaui.
Iam minus hic odio eſt q̃ fuit ante locus.
Tandem aliquid pulſa curaq; nube ſerenum
Vidi: fortunæ uerba dediq; meæ.
Nolit ut illa mihi contingere gaudia cæſar:
Velle poteſt cuiuis hæc tamen una dari.
Dii quoq; ut a cunctis hilari pietate colantur:
Triſtitiam poni per ſua feſta iubent.
Deniq; quod certus furor eſt audere fateri:
Hac ego lætitia ſi uetet ipſe fruar.
Iuppiter utilibus quotiens rigat imbribus agros:
Mixta tenax ſegeti creſcere lappa ſolet.
Nos quoq; frugiferum ſentimus inutilis herba
Numen: & inuita ſæpe iuuamur ope.
Gaudia cæſareæ mentis pro parte uirili
Sunt mea: priuati nil habet illa domus.
Gratia fama tibi per quam ſpectata triumphi
Incluſo mediis eſt mihi pompa getis.
Iudice te didici nuper uiſenda coiſſe
Innumeras gentes ad ducis ora ſui.
Quæq; capit latis immenſum mœnibus orbem
Hoſpitius romam uix habuiſſe locum.
Tu mihi narraſti: cum multis lucubus ante
Fuderit aſſiduas nubilus hauſter aquas
Numine cæleſti ſolem fulſiſſe ſerenum
Cum populi uultu conueniente die.

Atq; ita uictorem cum magnæ uocis honore
Bellica laudatis dona dediſſe uiris.
Claraq; ſumpturum pictas inſignia ueſtes
Tura prius ſanctis impoſuiſſe focis.
Iuſtitiaq; ſui caſtos placaſſe parentes
Illo quo templum pectore ſemper habet.
Quaq; ierit felix adiectum plauſibus omen:
Saxaq; rotatis erubuiſſe roſis.
Protinus argento ueros imitantia muros
Barbara cum uictis oppida lata uiris.
Fluminaq; & montes & in altas profluа ſiluas:
Armaq; cum telis in ſtrue iuncta ſuis.
Deq; triumphorum quod ſol incenderat auro
Aurea romani tecta fuiſſe fori.
Totq; tuliſſe duces captiuos addita collis
Vincula pene hoſtes quot ſatis eſſe fuit.
Maxima pars horum uitam ueniamq; tulere:
In quibus & belli ſumma caputq; fuit.
Cur ego poſſe negem minui mihi cæſaris iram:
Cum uideam mites hoſtibus eſſe deos.
Pertulit hocidem nobis germanice rumor
Oppida ſub titulo nominis eſſe tui.
Atq; ea te contra nec muri mole: nec armis:
Nec ſatis ingenio tuta fuiſſe loci.
Dii tibi denos annos: a te nam cætera ſumes:
Sint modo uirtuti tempora longa tuæ.
Quod precor eueniet: ſũt quædam oracula uatum.
Nam deus optanti proſpera ſigna dedit.
Te quoq; uictorem tarpeias ſcandere in arces
Læta coronatis roma uidebit equis.
Maturoſq; pater nati ſpectabit honores:
Gaudia percipiens quæ dedit ante ſuis.
Iam nunc hæc a me iuuenum belloq; togaq;
Maxime dicta tibi uaticinante nota.
Hũc quoq; carminibus referam fortaſſe triumphũ:
Sufficiat noſtris ſi modo uita malis.
Imbuero ſcythicas ſi non prius ipſe ſagittas:
Abſtuleritq; ferox hoc caput enſe getes.
Quod ſi me ſaluo dabitur tua laurea templis:
Omnia bis dices uera fuiſſe mea.

AD Meſſalinum.

ILle domus ueſtræ primis uenerator ab annis
Pulſus ad euxini naſo ſiniſtra freti

Mittit ab indomitis hanc meſſaline ſalutem :
Quam ſolitus præſens eſt tibi ferre getis .
Hei mihi ſi lecto uultus tibi nomine non eſt
Qui fuit :& dubitas cætera perlegere :
Perlege: nec mecum pariter mea uerba relega .
Vrbe licet ueſtra uerſibus eſſe meis .
Non ego concepi:ſi pelion oſſa tuliſſet :
Clara mea tangi ſydera poſſe manu .
Nec nos enceladi dementia caſtra ſecuti
In reꝝ dominos mouimus arma deos .
Nec quod tytidæ temeraria dextera fecit
Numina ſunt telis ulla petita meis .
Eſt mea culpa grauis:ſed quæ me perdere ſolum
Auſa ſit:& nullum maius adorſa nefas .
Nil niſi non ſapiens poſſum timiduſq; uocari .
Hæc duo ſunt animi nomina uera mei .
Eſſe quidem fateor meritam poſt cæſaris iram
Difficilem precibus te quoq; iure meis .
Quæq; tua eſt pietas in totum nomen iuli
Te lædi cum quis læditur inde putas .
Sed licet arma feras : & uulnera ſæua mineris :
Non tamen efficies ut timeare mihi .
Puppis achimenidem graium troiana recepit .
Profuit & miſo pelias haſta duci .
Confugit interdum templi uiolator ad aram .
Nec petere offenſi numinis horret ōpem .
Dixerit hoc aliquis tutum non eſſe :fatemur .
Sed non per placidas it mea nauis aquas.
Tuta petant alii :fortuna miſerrima noſtra eſt .
Nam timor euentus deterioris abeſt.
Qui rapitur fatis:quid præter fata requirit ?
Porrigit ad ſpinas duraq; ſaxa manus.
Accipitrem metuens pennis trepidantibus ales
Audet in humanos feſſa uenire ſinus.
Nec ſe uicino dubitat committere tecto
Quæ fugit infeſtos territa cerua canes .
Da precor acceſſum lachrymis mitiſſime noſtris.
Nec rigidam timidis uocibus obde forem.
Verbaq; noſtra fauens romana ad numina perfer .
Non tibi tarpeio culta tonante minus .
Mandatiq; mei legatus ſuſcipe cauſam :
Nulla meo q̃uis nomine cauſa bona eſt .
Iam prope depoſitus certe iam frigidus æger

Seruatus per te: si modo seruor ero.
Nunc tua pro rebus nitatur gratia lapsis
Principis æterni quam tibi præstat amor.
Nunc tibi & eloquii nitor ille domesticus adsit:
Quo poteras trepidis utilis esse uiris.
Viuit enim uobis facundi lingua parentis:
Et res hæredem repperit illa suum.
Hanc ego non ut me defendere tentet adoro:
Non est confessi causa tuenda rei.
Non tamen excuses erroris origine factum:
An nihil expediat tale monere uide.
Vulneris id genus est: quod cum sanabile non sit:
Non hoc tractari tutius esse puto.
Lingua sile: non est ultra narrabile quicq̃.
Posse uelim cineres obruere ipse meos.
Sic igitur: quasi me nullus deceperit error
Verba face: ut uita quam dedit ipse fruat.
Cumq; serenus erit: uultusq; remiserit illos:
Qui secum terras imperiumq; mouent:
Exiguam ne me prædam sinat esse getæ:
Detq; solum miseræ mite precare fugæ.
Tempus adest aptum precibus: ualet ille: uidetq;
Quas fecit uires roma ualere tuas.
Incolumis coniunx sua puluinaria seruat:
Promouet imperium filius ausonium.
Præterit ipse suos animo germanicus annos.
Nec uigor est drusi nobilitate minor.
Adde nurus nepotesq; pias catosq; nepotes:
Cæteraq; augustæ membra ualere domus.
Adde triumphatos modo pæonas: adde quieti
Subdita montanæ brachia dalmatiæ.
Nec dedignata est abiectis illyris armis
Cæsareum famulo uertice ferre pedem.
Ipse super currum placido spectabilis ore
Tempora phœbea uirgine nexa tulit.
Quem pia uobiscum proles comitauit euntem
Digna parente suo nominibusq; datis.
Fratribus assimilis: quos proxima templa tenentes
Diuus ab excelsa iulius æde uidet.
His messalinus quibus omnia cedere debent
Primum lætitiæ non negat esse locum.
Quicquid ab his supereſt: uenit ī certamen amoris.
Hac hominū nulli parte secundus erit.

Hanc colit: ante diem per quam decreta merēti
Venit honoratis laurea digna comis.
Felices quibus hos licuit ſpectare triumphos:
Et ducis ore deos æquiparante frui.
At mihi ſauromatæ pro cæſaris ore uidendi:
Terraq; pacis inops: undaq; iuncta gelu.
Si tamen hoc audis & uox mea peruenit iſtuc:
Sit tua mutando gratia blanda loco.
Hoc pater ille tuus primo mihi cultus ab æuo:
Si quid habet ſenſus umbra diſerta petit.
Hoc petit & frater: q̄uis fortaſſe ueretur
Seruandi noceat ne tibi cura mei.
Tota domus rogat hoc: nec tu potes ipſe negare
Et nos in turbæ parte fuiſſe tuæ.
Ingenii certe: quo nos male ſenſimus uſos
Artibus exceptis ſæpe probator eras.
Nec mea ſi tantum peccata nouiſſima demas:
Eſſe poteſt domui uita pudenda tuæ.
Sic igitur ueſtræ uigeant penetralia gentis:
Curaq; ſit ſuperis cæſaribusq; tui.
Mite ſed iratū merito mihi numen adora:
Eximar ut ſcythici de feritate loci.
Difficile eſt fateor: ſed tendit in ardua uirtus:
Et talis meriti gratia maior erit.
Nec tamen ætnæus uaſto polyphemus in antro
Accipiet uoces: antiphatesue tuas.
Sed placidus facilisq; parens ueniæq; paratus:
Et qui fulmineo ſæpe ſine igne tonat.
Qui cum triſte aliquid ſtatuit: fit triſtis & ipſe.
Cuiq; fere pœnam ſumere pœna ſua eſt.
Victa tamen uicio eſt huius clementia noſtro:
Venit & ad uires ira coacta ſuas.
Qui quoniam patria toto ſumus orbe remoti:
Non lic & ante ipſos procubuiſſe deos.
Quos colis ad ſuperos perfer mandata ſacerdos:
Adde ſed & proprias ad mea uerba preces.
Sic tamen hæc tenta: ſi non nocitura putabis
Ignoſcas: timeo naufragus omne fretum.

Ad Maximum.

Maxime qui claris nomen uirtutibus æquas:
Nec ſinis ingenium nobilitate premi.
Culte mihi: quid enim ſtatus hic a funere differt?
Supremum uitæ tempus ad uſq; meæ.

Rem facis afflictum non aduerſatus amicum
Qua non eſt æuo rarior ulla tuo.
Turpe quidem dictu: ſed ſi modo uera fatemur:
Vulgus amicitias utilitate probat.
Cura quid expediat prior eſt q̄ quid ſit honeſtum.
Et cum fortuna ſtatq; caditq; fides.
Nec facile inuenies multis in milibus unum
Virtutem precium qui putet eſſe ſui.
Ipſe decor recti: facti ſi præmia deſint
Non mouet. & gratis pœnitet eſſe probum.
Nil: niſi quod prodeſt caꝝ eſt. en detrahe mēti
Spem fructus auidæ. nemo petendus erit.
At reditus iam quiſq; ſuos amat: & ſibi quid ſit
Vtile ſolicitis computat articulis.
Illud amicitiæ quondam uenerabile nomen
Proſtat: & in quæſtu pro meretrice ſedet.
Quo magis admiror non ut torrentibus undis
Communis uicii te quoq; labe trahi.
Diligitur nemo: niſi cui fortuna ſecunda eſt.
Quæ ſimul intonuit: proxima quæq; fugat.
En ego non paucis quondam munitus amicis:
Dum flauit uelis aura ſecunda meis.
Vt fera nymboſo tumuerunt æquora uento:
In medijs lacera naue relinquor aquis.
Cumq; alij nolint etiam me noſſe fateri:
Vix duo proiecto treſue tuliſtis opem.
Quoꝝ tu princeps: neq; enī comes eſſe: ſed auctor:
Nec petere exemplum: ſed dare dignus eras.
Te nihil exacto niſi nos peccaſſe fatentem
Sponte ſua probitas officiumq; iuuant.
Iudice te mercede caret: per ſeq; petenda eſt
Externis uirtus incomitata bonis.
Turpe putas abiici: quia ſit miſerandus amicus:
Quodq; ſit infelix deſinere eſſe tuum.
Mitius eſt lapſo digitum ſupponere mento:
Mergere q̄ liquidis ora natantis aquis.
Cerne quid æacides poſt mortem præſtet amico.
Inſtar & hanc uitam mortis habere puta.
Pirithoum theſeus ſtygias comitauit ad undas.
A ſtygia q̄tum mors mea diſtat aqua.
Adfuit inſano iuuenis phoceus horeſti.
Et mea non minimum culpa furoris habet.
Tu quoq; magnoꝝ laudes admitte uiroꝝ:

Vt facis:& lapſo q̄ potes affer opem.
Si bene te noui:ſi qui prius eſſe ſolebas:
Nunc quoq; es:atq; animi non cecidere tui.
Quo fortuna magis ſæuit:magis ipſe reſiſtis.
Vtq; decet:ne te uicerit illa caues.
Et bene uti pugnes bene pugnās efficit hoſtis.
Sic eadem prodeſt cauſa nocetq; mihi.
Scilic& indignum iuuenis rariſſime ducis
Te fieri comitem ſtantis in orbe deæ.
Firmus es:& quoniam non ſunt hæc qualia uelles
Vela regis quaſſæ qualiacunq; ratis.
Quæq; ita concuſſa eſt:ut iam caſura putetur:
Reſtat adhuc humeris fulta carina tuis.
Ita quidem primo fuerat tua iuſta:nec ipſo
Lenior offenſus qui mihi iure fuit.
Quiq; dolor pectus tetigiſſet cæſaris alti:
Illum iurabas protinus eſſe tuum.
Vt tamen audita eſt noſtræ quoq; cladis origo:
Diceris erratis ingemuiſſe meis.
Tunc tua me primum ſolari littera cœpit.
Et læſum flecti ſpem dare poſſe deum.
Mouit amicitiæ tum te conſtantia longæ:
Ante tuos ortus quæ mihi cœpta fuit.
Et q̄ eras aliis factus mihi natus amicus:
Quodq; tibi in cunis oſcula prima dedi.
Quod cum ueſtra domus teneris mihi ſemp ab ānis
Culta ſit eſſe uetus nunc tibi cogor onus.
Me tuus ille pater latiæ facundia linguæ:
Qui non inferior nobilitate fuit.
Primus:ut auderem committere carmina famæ
Impulit.ingenii dux fuit ille mei.
Nec q̄ ſit primo nobis a tempore cultus:
Contendo fratrem poſſe referre tuum.
Te tamen ante omnes ita ſum complexus:ut una
Quolibet in caſu gratia noſtra for&.
Vltima me tecum uidit.mœſtuſq; cadentes
Excepit lachrymas italis ora genis.
Cum tibi quærenti:num uerus nuncius eſſet:
Attulerat culpæ quem mala fama meæ.
Inter confeſſum medius dubieq; negantem
Hærebam pauidas dante timore notas.
Exemploq; niuis:quam mollit aquaticus auſter:
Gutta per attonitas ibat aborta genas.

Hæc igitur referens & q̄ mea crimina primi
Erroris uenia posse latere uides.
Respicis antiquum lapsis in rebus amicum.
Fomentisq; iuuas uulnera nostra tuis.
Pro quibus optandi si nobis copia fiat:
Tam bene pro merito cõmoda mille precor.
Sed si sola mihi dentur tua uota: precabor:
Vt tibi sit saluo cæsare salua parens.
Hæc ego cum faceres altaria pinguia ture:
Te solitum memini prima rogare deos.

Ad Atticum.

HAccipe colloquium gelido nasonis ab histro
Attice iudicio non dubitate meo.
Ecquid adhuc remanes memor infelicis amici?
Deserit an partes languida cura suas?
Non ita dii mihi sunt testes ut credere possim.
Fasq; putem iam te non meminisse mei.
Ante meos oculos præsto est tua semper imago.
Et uideor uultus mente uidere tuos.
Seria multa mihi tecum collata recordor:
Nec data iucundis tempora pauca iocis.
Sæpe citæ longis uisæ sermonibus horæ.
Sæpe fuit breuior: q̄ mea uerba dies.
Sæpe tuas uenit factum modo carmen ad aures.
Et noua iudicio subdita musa tuo est.
Quod tu laudabas: populo placuisse putabam.
Hoc precium curæ dulce regentis erat.
Vtq; meus lima rasus liber esset amici:
Non semel admonitu facta litura tuo est.
Nos fora uiderunt pariter: nos porticus omnis;
Nos uia: nos iunctis curua theatra locis.
Deniq; tantus amor nobis carissime semper:
Quantus in æaciden actoridenq; fuit.
Non ego: si biberes securæ pocula lethes:
Excidere hæc credam pectore posse tuo.
Longa dies citior brumali tempre: noxq;
Tardior hyberna solstitialis erit.
Nec babylon æstum: nec frigora pontus habebit:
Caltaq; pestanas uincet odore rosas:
Quam tibi nostraq; ueniant obliuia rerũ.
Non ita pars fati candida nulla mei est.
Ne tamen hæc dici possit fiducia mendax:
Stultaq; credulitas nostra fuisse caue.

Constantiq; fide ueterem tueare sodalem.
Qua licet & q̄tum non onerosus ero.

Ad Solanum.

Condita disparibus numeris ego naso solano
Præposita misi uerba salute meo:
Quæ rata sit cupio rebusq; ut comprobet omen.
Te precor ut saluo possit amice legi.
Candor in hoc æuo res intermortua pene
Exigit ut faciam talia uota tuus.
Nam fuerim q̄is modico tibi iunctus ab usu:
Diceris exilius ingemuisse meis.
Missaq; ab euxino legeres cum carmina ponto:
Illa tuus iuuit qualiacunq; fauor.
Optastiq; breuem fieri mihi cæsaris iram.
Quod tamen optari si sciat ipse sinat.
Moribus ista tuis tam mitia uota dedisti.
Nec minus iccirco sunt ea grata mihi.
Quodq; magis moueare malis doctissime nostris:
Credibile est fieri conditione loci.
Vix hac inuenies totum(mihi crede)per orbem:
Quæ minus augusta pace fruatur humus.
Tu tamen hic strictos inter fera prælia uersus
Et legis:& lectos ore fauente probas.
Ingenioq; meo:uena quod paupere manat
Plaudis.& e riuo flumina magna facis.
Grata quidem sunt hæc animo suffragia nostro:
Vix sibi cum miseros posse placere putes.
Dum tamen in rebus tentamus carmina paruis:
Materiæ gracili sufficit ingenium.
Nuper ut huc magni peruenit fama triumphi:
Ausus sum tantæ sumere molis onus.
Obruit audentem grauitas reꝝq; nitorq;.
Nec potui cœpti pondera terre mei.
Illic quam laudes erit officiosa uoluntas.
Cætera materia debilitante iacent.
Quid si forte liber uestras peruenit ad aures:
Tutelam mando sentiat ille tuam.
Hæc tibi facturo:uel si non ipse rogarem
Accedet cumulus gratia nostra leuis.
Non ego laudandus:sed sunt tua pectora lacte
Et non calcata candidiora niue.
Mirarisq; alios:cum sis mirabilis ipse:
Ne lateant artes eloquiumq; tuum.

Te iuuenum princeps: cui dat germania nomen:
Participem ſtudii cæſar habere ſolet.
Tu comes antiquus: tu primis iunctus ab annis
Ingenio mores æquiperante places.
Te dicente prius fit protinus impetus illi.
Teq; habet elicias qui ſua uerba tuis.
Cum tu deſiſtis: mortaliaq; ora quierunt:
Tectaq; non longa conticuere mora:
Surgit iuleo iuuenis cognomine dignus:
Qualis ab eois lucifer ortus aquis.
Dumq; ſilent aſtat: ſtatus eſt uultusq; diſerti.
Spemq; docens doctæ uocis amicus habet.
Mox: ubi pulſa mora eſt: atq; os cæleſte ſolutum:
Hoc ſuperos iures more ſolere loqui.
Atq; hæc eſt dicas facundia principe digna:
Eloquio tantum nobilitatis ineſt.
Huic tu cum placeas: & uertice ſydera tangas:
Scripta tamen profugi uatis habenda putas.
Scilicet ingeniis aliqua eſt concordia iunctis:
Et ſeruat ſtudii fœdera quiſq; ſui.
Ruſticus agricolam: miles fera bella gerentem:
Rectorem dubiæ nauita puppis amat.
Tu quoq; pieridum ſtudio ſtudioſe teneris:
Ingenioq; faues ingenioſe meo.
Diſtat opus noſtrum: ſed fontibus exit ab iiſdem:
Artis & ingenuæ cultor uterq; ſumus.
Thyrſus enim uobis: geſtata eſt laurea nobis.
Sed tamen ambobus debet ineſſe calor.
Vtq; meis numeris tua dat facundia neruos:
Sic uenit a nobis in tua uerba nitor.
Iure igitur ſtudio confinia carmina noſtro
Et cum militiis ſacra tuenda putas.
Pro quibus ut maneas de quo cenſeris amicus
Cõprecor ad uitæ tempora ſũma tuæ.
Succedatq; ſuis orbis moderator habenis:
Quod mecum populi uota precantur idem.

Ad Græcinum.

Carmine græcinum: quẽ præſẽs uoce ſolebat
Triſtis ab euxinis naſo ſalutat aquis.
Exulis hæc uox eſt. præbet mihi littera linguam.
Et ſi non liceat ſcribere: mutus ero.
Corripis: ut debes: ſtulti peccata ſodalis.
Et mala me meritis ferre minora doles.

Vera facis: ſed ſera meæ conuicia culpæ.
Aſpera confeſſo uerba remitte reo.
Cum poteram recto tranſire ceraunia uelo:
Vt fera uitarem ſaxa: monendus eram.
Nunc mihi naufragio quid prodeſt dicere facto
Qua mea debuerit currere cymba uia?
Brachia da laſſo potius prendenda natanti:
Nec pigeat mento ſuppo ſuiſſe manum.
Idq; facis. faciasq; precor: ſic mater & uxor
Sic tibi ſint fratres: totaq; ſalua domus.
Quodq; ſoles animo ſemper quod uoce precari
Omnia cæſaribus ſic tua facta probes.
Turpe erit in miſeris ueteri tibi rebus amico
Auxiliū nulla parte tuliſſe tuum.
Turpe referre pedem: nec paſſu ſtare tenaci:
Turpe laborantē deſeruiſſe ratem.
Turpe ſequi caſum: & fortunæ cædere: amicum:
Et niſi ſit felix: eſſe negare ſuum.
Non ita uixerunt ſtrophio atq; agamēnone nati.
Non hæc ægidæ pirithoiq; fides.
Quos prior eſt mirata: ſequens mirabitur ætas:
In quorum plauſus tota theatra ſonant.
Tu quoq; p durū ſeruato tempus amico
Dignus es in tantis nomen habere uiris.
Dignus es: & quoniam laudem pietate mereris:
Non erit officii gratia ſurda tui.
Crede mihi: noſtrū ſi non mortale futurū eſt
Carmen: in ore frequens poſteritatis eris.
Hac modo pmaneas lapſo græcine fidelis.
Duret & in longas impetus iſte moras.
Quæ tu cū præſtes: remo tamen utar & aura.
Nil nocet admiſſo ſubdere calcar equo.

Ad Atticum.

Eſſe ſalutatum te uult mea littera primum
A male pacatis attice miſſa getis.
Proxima ſubſequtur quid agas audire uoluntas:
Et modo ſi quid agas ſit tibi cura mei.
Nec dubito: quin ſit ſed me timor ipſe malorū
Sæpe ſuperuacuos cogit habere metus.
Da ueniam quæſo. nimioq; ignoſce timori:
Tranquillas eetiā naufragus horret aquas.
Qui ſemel eſt læſus fallaci piſcis ab hamo:
Omnibus unca cibis æra ſubeſſe putat.

Sæpe canem uiſum longe fugit agna: lupumq;
Credit: & ipſa ſuam neſcia uitat opem.
Mẽbra reformidant mollem quoq; ſautia tactum.
Vanaq; ſolicitis incitat umbra metum.
Sic ego fortunæ telis cõfixus iniquis:
Pectore concipio nil niſi triſte meo.
Iam mihi fata liquet cœptos ſeruantia curſus
Per ſibi conſuetas ſemp itura uias.
Obſeruare deos: ne quid mihi cædat amice
Verbaq; fortunæ uix puto poſſe dari.
Eſt illi curæ me perdere. quæq; ſolebat
Eſſe leuis: conſtans & bene certa nocet.
Crede mihi: ſi ſum ueri tibi cognitus oris:
Nec numerus noſtris caſibus eſſe poteſt.
Cyniphiæ ſegetis citius numerabis ariſtas:
Altaq; q̃ multis floreat hybla thymis.
Et quot aues motis nitantur in aera pennis:
Quotq; natent piſces æquore certus eris:
Quam tibi noſtroꝝ ſtatuatur ſumma laborum:
Quos ego ſum terra: quos ego paſſus aqua.
Nulla getis toto gens eſt truculẽtior orbe.
Sed tamẽ hi noſtris ĩgemuere malis:
Quæ tibi ſi memori coner pſcribere uerſu:
Ilias eſt fati longa futura mei.
Non igitur uereor quo te rear eſſe uerendum:
Cuius amor nobis pignora mille dedit.
Sed quia res timida eſt õnis miſer. & quia lõgo ẽ
Tempore letitiæ ianua clauſa meæ.
Iam dolor in morem uenit meus. utq; caducis
Percuſſu crebro ſaxa cauãtur aquis:
Sic ego cõtinuo fortunæ uulneror ictu.
Vixq; habet in nobis iam noua plaga locum.
Nec magis aſſiduo uomer tenuatur ab uſu.
Nec magis eſt curuis appia trita rotis.
Pectoraq; mea ſũt ſerie calcata malorum.
Et nihil inueni: quod mihi ferret opem.
Artibus ĩgenuis quæſita eſt gloria multis.
Infelix pii dotibus ipſe meis.
Vita prior uitio caret: & ſine labe peracta eſt.
Auxilii miſero nil tulit illa mihi.
Culpa grauis precibus donatur ſæpe ſuorum.
Omnis ꝑ nobis gratia muta fuit.
Adiuuat in duris aliquos præſentia rebus.

Obruit hoc abſens uaſta ꝓcella caput.
Quem non obrueret tacitꝰ quoqꝫ cæſaris ira?
Addita ſũt pœnis aſpera uerba meis.
Fit fuga tẽporibus leuior: ꝓiectus in æquor
Arcturum ſubii pleiaduqꝫ minas.
Sæpe ſolent hyemem placidam ſentire carinæ.
Non ithacæ puppi ſæuior unda fuit.
Recta fides comitum poterat mala noſtra leuare.
Ditata eſt ſpoliis perfida turba meis.
Minus exiliũ faciũt loca: triſtior iſta
Terra ſub ambobus nõ iacet ulla polis.
Eſt aliquid patriis uicinũ finibus eſſe:
Vltima me tellus: ultimus orbis habet.
Præſtat & exulibus pacem tua laurea cæſar:
Pontica finitimo terra ſub hoſte iacet.
Tempus in agrorũ cultu cõſumere dulce eſt.
Non patitur uerti barbarus hoſtis humum.
Temperie cæli corpuſqꝫ animuſqꝫ iuuatur:
Frigore ꝑpetuo ſarmatis ora riget.
Eſt in aqua dulci non inuidioſa uoluptas:
Aequoreo bibitur cum ſale mixta palus.
Omnia deficiunt. aĩus tamẽ oĩa uincit.
Ille etiã uires corpus habere facit.
Suſtineas ut onus nitendum eſt uertice recto.
At flecti neruos ſi patiare cades.
Spes quoqꝫ poſſe mora miteſcere principis iram:
Viuere ne nolim: deficiãqꝫ facit.
Nec uos parua datis pauci ſolatia nobis:
Quorum ſpectata eſt ꝑ mala noſtra fides.
Cœpta tene quaſo: nec in æquore deſere nauem.
Meqꝫ ſimul ſerua: iudiciumqꝫ tuum.

Ad Cottam.

REdditus eſt nobis cæſar cum cæſare nuper:
Quos mihi miſiſti maxime cotta duos.
Vtqꝫ tuum munus numeꝛqꝫ quem debet haberet:
Eſt ibi cæſaribus liuia iuncta ſuis.
Argentum felix: omniqꝫ beatius auro:
Quod fuerit precium cum rude numen habet.
Non mihi diuitias dando maiora dediſſes:
Cælitibus miſſis noſtra ſub ora tribus.
Eſt aliquid ſpectare deos & adeſſe putare:
Et quaſi cum uero numine poſſe loqui.
Quantum ad me redii: nec me tenet ultima tellus:

Vtq; prius media ſoſpes in urbe moror.
Cæſareos uideo uultus: uelut ante uidebam.
Vix huius uoti ſpes fuit ulla mihi.
Vtq; ſalutabam: numen cæleſte ſaluto.
Quod reduci tribuas nil puto maius habes.
Quid noſtris oculis niſi ſola palatia deſunt?
Qui locus ablato cæſare uilis erit.
Nunc ego cum ſpectem: uideor mihi cernere romã.
Nam faciem patriæ ſuſtinet ille ſuæ.
Fallor an irati mihi ſunt in imagine uultus:
Toruaq; neſcio quid forma minantis habet?
Parce uir īmenſo maior uirtutibus orbe:
Iuſtaq; uindictæ ſupprime frena tuæ:
Parce puer ſæcli decus admirabile noſtri:
Terrarum dominum quem tua cura facit.
Per patriæ numen: quod te tibi carius ipſo eſt:
Per nunq̃ ſurdos in tua uota deos.
Perq; tori ſociam: quæ par tibi ſola reperta eſt:
Et cui maieſtas non oneroſa tua eſt.
Perq; tibi ſimilem uirtutis imagine natum:
Moribus agnoſci qui tuus eſſe poteſt.
Perq; tuos uel auo dignos uel patre nepotes:
Qui ueniunt magno per tua iuſſa gradu:
Parte leua minima: noſtras & contrahe pœnas:
Daq; locum Scythico qui ſit ab hoſte procul.
Et tua (ſi fas eſt) a cæſare proxima cæſar
Numina ſint precibus non inimica meis.
Sic fera q̃primum pauido germania uultu
Ante triumphantes ſerua feratur equos.
Sic pater in pylios: cumæos mater in annos
Viuant: & poſſis filius eſſe diu.
Tu quoq; conueniens ingenti nupta marito
Accipe non dura ſupplicis aure preces.
Sic tibi uir ſoſpes: ſic ſint cum prole nepotes:
Cumq; bonis nuribus quas peperere nurus.
Sic quem dira tibi rapuit germania: druſus
Pars fuerit partus ſola caduca tui.
Sic tibi mature fraterni funeris ultor
Purpureus niueis filius inſtet equis.
Annuite o timidis mitiſſima numina uotis:
Præſentes aliquid proſit habere deos.
Cæſaris aduentu tutus gladiator arena
Exit: & auxilium non leue uulnus habet.

Nos quoq; ueſtra iuuet q; qua licet ora uidemus :
Facta q; eſt ſuperis iam domus una tribus .
Felices illi: qui non ſimulacra ſed ipſos.
Quiq; deum coram corpora uera uident .
Quod quoniã nobis iuidit inutile fatũ :
Quos dedit ars uultus effigiemq; colo :
Sic homines nouere deos: quos arduus æther
Occulit: & colitur p ioue forma iouis .
Deniq; quæ mecũ eſt. & erit ſine fine: cauete
Ne ſit ĩ inuiſo ueſtra figura loco .
Nam caput e noſtra citius ceruice recedet :
Et patiar foſſis lumen abire genis :
Quam caream uobis o publica numina raptis :
Vos eritis noſtræ portus & aura fugæ .
Vos ego cõplectar geticis ſic cingar ab armis :
Vtq; meas aquilas ueſtra ego ſigna ſequar .
Aut ego me fallo: nimiaq; cupidine ludor :
Aut ſpes exilii cõmodioris adeſt .
Nam minus & minus ẽ facies in imagine triſtis :
Viſaq; ſũt dictis annuere ora meis.
Vera precor fiant timidæ præſagia mentis :
Iuſtaq; q̃uis eſt ſit minor ira dei .

Ad Cotim .

Regia ꝓgenies cui nobilitatis origo
Nomen in eumolphi ꝓuenit uſq; coti :
Fama loquax ueſtras ſi iam ꝓuenit ad aures :
Me tibi finitimi parte iacere ſoli :
Supplicis exaudi iuuenum mitiſſime uocem :
Quamq; potes ꝓfugo (nam potes) affer opem .
Me fortuna tibi de qua: quod nõ queror hoc eſt :
Tradidit hoc uno non inimica mihi .
Accipe naufragiũ non duro littore noſtrum :
Ne fuerit terra tutior unda tua .
Regia (crede mihi) res eſt ſuccurrere lapſis :
Conuenit & tanto: quantus es ipſe: uiro .
Fortunam decet hoc iſtam: quæ maxima cũ ſit :
Eſſe poteſt animo uix tamen æqua tuo .
Conſpicitur nunq̃ meliore potentia cauſa :
Quam quotiens uanas non ſinit eſſe preces .
Hoc niror iſte tui generis deſiderat. hoc eſt
A ſuperis ortæ nobilitatis opus.
Hoc tecum cõmune deis: q; utrinq; rogati
Supplicibus ueſtris ferre ſoletis opem.

Hoc tibi & eumolphus generis clariſſimus auctor:
Et prior eumolpho ſuadet erichthonius.
Nam quid erit quare ſolito dignemur honore
Numina: ſi demas uelle iuuare deos?
Iuppiter oranti ſurdas ſi præbeat aures:
Victima p templo cur cadet icta iouis?
Si pacem nullam pontus mihi præſtet eunti:
Inta neptuno cur ego tura feram?
Vana laborātis ſi fiant uota coloni:
Accipiet grauidæ cur ſuis exta ceres?
Nec dabit intonſo iugulū caper hoſtia baccho:
Muſta ſub inducto ſi pede nulla fluāt.
Cæſar ut imperii moderetur frena precamur
Tam bene q̄ patriæ conſulit ipſe ſuæ.
Vtilitas igitur magnos hominesq; deoſq;
Efficit auxiliis quoq; fauente ſuis.
Tu quoq; fac proſis intra tua caſtra iacenti
O coti pgenies digna parente tuo.
Cōueniens hominū eſt hominē ſeruare uoluptas.
Et melius nulla quæritur arte fauor.
Quis nō antiphatem læſtrygona deuouet? aut quis
Munifici mores improbat alcinoi?
Non tibi caſſandrus pater ē duruſue caphareus
Qui ue reptorem torruit arte ſua.
Sed q̄ marte ferox & uinci neſcius armis
Tam nunq̄ facta pace cruoris amans.
Adde q; ingenuas didiciſſe fideliter artes
Emollit mores: nec ſinit eſſe feros.
Nec regum quiſq̄ magis eſt inſtructus in illis:
Mitibus aut ſtudiis tempora plura dedit.
Carmina teſtantur: quæ ſi tua nomina demas:
Threicium iuuenē compoſuiſſe negem.
Neue ſub hoc tractu uates foret unicus orpheus
Biſtonis ingenio eſt terra ſuperba tuo.
Vtq; tibi eſt animus cum res ita poſtulat arma
Sumere: & hoſtili tingere cæde manum:
Atq; ut es excuſſo iaculum torquere lacerto:
Collaq; uelocis flectere doctus equi:
Tempora ſic ſtudiis data ſunt ubi iuſta paternis:
Atq; tuis humeris forte quieuit opus:
Ne tua marceſcant per inertes ocia ſomnos:
Lucida pieria tendis in aſtra uia.
Hæc quoq; res aliquid tecum mihi fœderis affert.

Eiuſdem ſacri cultor uterq; ſumus.
Ad uatem uates orantia brachia tendo:
Terra ſit exiliis ut tua fida meis.
Non ego cæde nocens in ponti littora ueni.
Mixta ue ſunt noſtra dira uenena manu.
Nec mea cõuicta eſt ſubiecta gemma tabella
Mendacem cæris impoſuiſſe notam.
Nec quicq̃: quod lege ueter cõmittere feci.
Eſt tamẽ his grauior noxa fatenda mihi.
Neue roges quæ ſit ſtultã quã ſcripſimus artem.
Innocuas nobis hæc uetat eſſe manus.
Et quid præterea peccarim quærere noli:
Vt pateat ſola culpa ſub arte mea.
Quicquid id eſt habuit moderatam principis iram:
Qui niſi natalem nil niſi dempſit humũ.
Hac quoniam careo tua nunc uicinia præſtet:
Inuiſo poſſim tutus ut eſſe loco.

Ad Macrum.

HEquid ab impreſſæ cognoſcis imagine cæræ
Hæc tibi naſonem ſcribere uerba macer?
Auctoriſq; ſui ſi non eſt ãnulus index:
Cognita ne eſt noſtra littera facta manu?
An tibi noticiam mora temporis eripit horũ?
Nec repetunt oculi ſigna uetuſta tui?
Sis licet oblitus gemmæ pariterq; manuſq;:
Exciderit tantum ne tibi cura mei.
Quam tu uel longi debes cõiunctibus æui:
Vel mea q̃ cõiunx non aliena tibi eſt:
Vel ſtudiis quibus es: q̃ nos ſapientius uſus:
Vtq; decet nulla factus es arte nocens.
Tu canis æterno quicquid reſtabat homero:
Ne careant ſũma troica bella manu.
Naſo parum prudens artem dum tractat amandi:
Doctrinæ precium triſte magiſter habet.
Sunt tamen inter ſe cõmunia ſacra poetis:
Diuerſũ q̃uis quiſquis ſequamur iter.
Quorũ te memorem q̃q̃ ꝑcul abſumus eſſe
Suſpicor & caſus uelle leuare meos.
Te duce magnificas aſiæ ꝑſpeximus urbes:
Trinacris eſt oculis te duce uiſa meis.
Vidimus ætnæa celum ſplendeſcere flamma:
Suppoſitus monti quam uomit ore gigas:
Aetnæoſq; lacus: & olentia ſtagna paliſci:

Quamq; ſuis cyanen miſcet anapus aquis.
Nec ꝓcul hinc nymphe: quæ dū fugit elidis amnē:
Tecta ſub æquorea nunc quoq; currit aqua.
Hic mihi labentis pars anni magna ꝓcta eſt.
Eheu q̄ diſpar eſt locus ille getis.
Et quota pars hæc ſunt rerum quas uidimus ābo
Te mihi iucundas efficiente uias.
Seu rate cæruleas picta ſulcauimus undas:
Eſſeda nos agili ſiue tulere rota.
Sæpe breuis nobis uicibus uia uiſa loquendi eſt.
Pluraq; ſi numeres uerba fuere gradu.
Sæpe dies ſermone minor fuit: inq; loquendo
Tarda per æſtiuos defuit hora dies.
Eſt aliquid caſus pariter timuiſſe marinos.
Iunctaq; ad æquoreos uota tuliſſe deos.
Et modo res egiſſe ſimul: modo rurſus ab illis
Quorum nō pudeat poſſe referre iocos.
Hæc ubi ſi ſubeant: hic ſim licet omnibus annis
Ante tuos oculos ut modo uiſus ero.
Ipſe quidem certe cū ſim ſub cardine mundi:
Qui ſemꝑ liquidis altior extat aquis:
Te tamen intueor: quo ſolo pectore poſſum.
Et tecum gelido ſæpe ſub axe loquor.
Hic es. & ignoras. ſed ades celeberrimus abſens.
Inq; getas media miſſus ab urbe uenis.
Redde uicem: & quoniā regio felicior iſta eſt:
Iſtic me memori pectore ſemper habe.

Ad Rufum.

Hoc tibi rufe breui ꝓperatum tēpore mittit
Naſo parum fauſtæ cōditor artis opus.
Vt q̄q̄ longe toto ſumus orbe remoti:
Scire tamen poſſis nos meminiſſe tui.
Nominis ante mei uenient obliuia nobis:
Pectore q̄ pietas ſit tua pulſa meo.
Et prius hanc animam uacuas reddemus in auras:
Quam fiat meriti gratia uana tui.
Grāde uoco meritū lachrymas quibus ora rigabas:
Cum mea cōcreto ſiccæ dolore forēt.
Grande uoco meritum mœſtæ ſolatia mentis:
Cum pariter nobis illa tibiq; dares.
Sponte quidem per ſeq; mea eſt laudibus uxor:
Admonitu melior ſit tamen illa tuo.
Nanq; quod hermione caſtor fuit: hector iulo:

Hoc ego te lætor cõiugis esse meæ.
Quæ ne dissimilis tibi sit ꝓbitate laborat.
Seq; tui uita sanguinis esse ꝓbat.
Ergo quod fuerat stimulis factura sine ullis:
Plenius auctorem te quoq; nacta facit.
Acer & ad palmæ per se cursurus honores:
Si tamen hortetis fortius ibit equus.
Adde q; absentis cura mandata fideli
Perficis: & nullum ferre grauaris onus:
O referant grates: quoniam non possumus ipsi
Dii tibi: qui referent: si pia facta uident.
Sufficiatq; diu corpus quoq; moribus istis
Maxima fundani gloria rufe soli.

Publii Ouidii Nasonis De Ponto Liber Tertius.

Ad coniugem.

EQVOR IASONIO pul
satum remige primum
Quæq; nec hoste fero: nec
niue terra cares:
Ecquod erit tempus: quo uos ego naso relinquã
In minus hostili iussus abesse loco?
An mihi barbaria uiuendum est semper in ista?
In q; tomitana condar oportet humo?
Pace tua: si pax ulla est tua portica tellus:
Finitimus rapido quã terit hostis equo.
Pace tua dixisse uelim: tu pessima duro
Pars es in exilio: tu mala nostra grauas.
Tu neq; uer sentis cinctum florente corona.
Tu neq; messoꝝ corpora nuda uides:
Nec tibi pampineas autunnus porrigit uuas.
Cuncta sed immodicum tempora frigus habent.
Tu glatie freta iuncta tenes: & in æquore pisces
Inclusus tecta sæpe natauit aqua.
Non tibi sunt fontes: laticis nisi pene marini
Qui potus dubium est sistat: alat ne sitim.
Rara nec hic felix in apertis eminet aruis
Arbor: & in terra est altera forma maris.
Non auis obloquitur: siluis nisi si qua remotis
Aequoreas rauco gutture potet aquas.
Tristia per uacuos horrent absinthia campos.
Conuenienscq; suo messis amara loco est.

Adde metus : & q̄ murus pulſatur ab hoſte .
Tinctaq; mortifera tabe ſagitta madet .
Quam procul hæc regio eſt & ab omni deuia curſu:
Nec pede quo quiſq̄ nec rate tutus eat .
Non igitur mirum finem quærentibus horum
Altera ſi nobis uſq; rogatur humus.
Te magis eſt mirū non hæc euincere coniunx .
Inq; meis lachrymas poſſe tenere malis .
Quid facias quæris.quæras hoc ſcilicet ipſum
Inuenies uere ſi repire uoles .
Velle parum eſt:cupias ut re potiaris oportet :
Et faciat ſōnos hæc tibi cura breues .
Velle reor multos.quis enim mihi tam ſit iniquus :
Optet ut exiliū pace carere meum ?
Pectore te toto cunctiſq; incūbere neruis :
Et niti p̄ me nocte dieq; decet .
Vtq; iuuent alii: tu debes uincere amicos
Vxor:& ad partes prima uenire tuas .
Magna tibi īpoſita eſt noſtris p̄ſona libellis :
Coniugis exemplū dicetis eſſe bonæ .
Hanc ne degeneres.& ſint præconia noſtra
Vera uide:famæ quo tuearis opus .
Vt nihil ipſe querar tacito me fama queretur :
Quæ debet fuerit ni tibi cura mei .
Expoſuit meq̄et populo fortuna uidendum .
Et plus notitiæ q̄ fuit ante dedit .
Notior eſt factus capaneus fulminis ictu .
Notus humo merſis amphiaraus equis .
Si minus erraſſet notus minus eſſet ulyxes .
Magna philoctetæ uulnere fama ſuo eſt .
Si locus eſt aliquis magna inter nomina paruis :
Nos quoq; cōſpicuos noſtra ruina facit .
Nec te neſciri patitur mea pagina:quæ nō
Inferius choa batthide nomen habet .
Quicquid ages igitur ſcæna ſpectabere magna.
Et pia nō paucis teſtibus uxor eris .
Crede mihi quotiens laudaris carmine noſtro :
Qui legit has laudes an mereare rogat .
Vtq; fauere reor plures uirtutibus iſtis :
Sic tua non paucæ carpere facta uolent :
Quarū tu præſta:ne liuor dicere poſſit :
Hæc eſt p̄ miſeri lenta ſalute uiri .
Cumq; ego deficiam:nec poſſim ducere curtum:

Fac tu ſuſtineas debile ſola iugum.
Ad medicum ſpecto uenis fugientibus æger.
Vltima pars animæ dum mihi reſtat ades:
Quodq; ego præſtarem: ſi te magis ipſe ualerem:
Id mihi cum ualeas fortius ipſa refer.
Exigit hoc ſocialis amor: fœduſq; maritum.
Moribus hoc cõiunx exigis ipſa tuis.
Hoc domui debes: de qua cenſeris: ut illam
Non magis officiis: q̃ ꝑbitate colas.
Cuncta licet facias: niſi eris laudabilis uxor:
Non poterit credi martia culta tibi.
Nec ſumus indigni: nec ſi uis uera fateri:
Debetur meritis gratia nulla meis.
Redditur illa quidem grandi cum fœnore nobis.
Nec te: ſi cupiat lædere rumor habet.
Sed tamen hoc factis adiunge prioribus unum:
Pro noſtris ut ſis ambitioſa malis.
Vt minus infeſta iaceam tellure labora.
Clauſa nec officii pars erit ulla tui.
Magna peto: ſed nõ tamẽ iuidioſa roganti.
Vtq; ea non teneas tuta repulſa tua eſt.
Nec mihi ſuccenſe: totiens ſi carmine noſtro
Quod facis ut facias: teq; imitere rogo.
Fortibus aſſueuit tubicen ꝓeſſe: ſuoq;
Dux bene pugnantes incitat ore uiros.
Nota tua eſt ꝑbitas: teſtataq; tempus in omne:
Sit uirtus etiã non ꝑbitate minor.
Nec tibi amazonia eſt ꝓ me ſumenda ſecuris:
Aut excuſſa leui pelta gerenda manu.
Numen adorandũ eſt nõ ut mihi fiat amicum:
Sed ſit ut iratum: q̃ fuit ante minus.
Gratia ſi nulla eſt: lachrymæ tibi gratia fiant.
Hac potes haud nulla parte mouere deos.
Quæ tibi ne deſint bene ꝓ mala noſtra cauetur.
Deq; uiro flendi copia diues adeſt.
Vtq; meæ res ſũt: omni puto tempore flebis.
Has fortuna tibi noſtra miniſtrat opes.
Si mea mors redimenda tua: quod abominor: eſſet:
Admeti cõiunx quã ſequereris erat.
Aemula penelopes fieres ſi fraude pudica:
Inſtantes uelles fallere nupta ꝓcos.
Si comes extincti manes ſequerere mariti:
Eſſet dux facti laodomia tui.

Hyphias ante oculos tibi erit ponenda uolenti
Corpus in accenſos mittere forte rogos.
Morte nihil opus eſt: nihil icariotide tela.
Cæſaris at coniunx ore precanda tuo:
Quæ præſtat uirtute ſua: ne priſca uetuſtas
Laude pudicitiæ ſæcula noſtra premat.
Quæ ueneris formam mores iunonis habendo
Sola eſt cælesti digna reperta toro.
Quid trepidas? & adire times? non impia pgne
Filia ue oetæ uoce monenda tua eſt:
Nec nurus ægyſthi: nec ſæua agamemnonis uxor:
Scyllaq; quæ ſiculas inguine teret aquas.
Telegoniue parens uertendis nata figuris:
Nexaq; nodoſas angue meduſa comas.
Fœmina ſed princeps in qua fortuna uidere
Se ꝓbat: & cæcæ crimina falſa tulit.
Qua nihil in terris ad finem ſolis ab ortu
Clarius excepto cæſare mundus habet.
Eligito tempus captatum ſæpe roganti:
Exeat aduerſa ne tua nauis aqua.
Non ſemp ſacras reddũt oracula ſortes.
Ipſaq; non omni tempore fana patent.
Cum ſtatus urbis erit: qualem nunc auguror eſſe:
Et nullus populi contrahet ora dolor.
Cum domus auguſti capitoli more colenda
Læta quod eſt & ſit plenaq; pacis erit.
Tunc tibi dii faciant: adeundi copia fiat.
Profectura aliquid tunc tua uerba putes.
Si quid aget maius differ tua cœpta. caueq;
Spem feſtinando præcipitare meam.
Nec rurſus iubeo: dum ſit uacuiſſima quæras:
Corporis ad cultum uix uacat illa ſui.
Curia cum patribus fuerit ſtipata uerendis:
Per patrum turbã te quoq; oportet eas.
Cum tibi contigerit formã iunonis adire:
Fac ſis perſonæ quam tueare memor.
Nec factum defende meum. mala cauſa ſilẽda eſt:
Nec niſi ſolicitæ ſint tua uerba preces.
Tunc lachrymis demenda mora eſt. ſũmiſſaq; terræ
Ad non mortales brachia tende pedes.
Tu pete nil aliud: ſæuo niſi ab hoſte recedam.
Hoſtem fortunam ſit ſatis eſſe mihi.
Plura quidem ſubeunt: ſed tu turbata timore

Hæc quoq; uix poteris ore tremẽte loqui ;
Suſpicor hæc dãno fore non tibi: ſentiet illa
Te maieſtatem ptimuiſſe ſuam .
Nec tua ſi fletu ſcindentur uerba nocebit .
Interdũ lachrymæ pondera uocis habent ;
Lux etiam cœptis facito bona talibus adſit .
Horaq; cõueniẽs: hoſpitiũq; fauens .
Sed prius ĩpoſito ſanctis altaribus igne
Tura fer ad magnos uinaq; pura deos ;
E quibus ante omnes auguſti numen adora
Progeniẽq; piam ptcipemq; tori .
Sint utinam mites ſolito tibi more: tuaſq;
Non duris lachrymas uultibus aſpiciant :

Ad Cottam .

IVam legis a nobis miſſã tibi cotta ſalutem
Miſſa ſit ut uere pueniatq; precor .
Nanq; meis ſoſpes multũ cruciatibus aufers .
Atq; ſit ut nobis pars bona ſalua facis .
Cumq; labent alii : iactataq; uela relinquant :
Tu laceræ remanes anchora ſola rati.
Grata tua eſt igitur pietas ignoſcimus illis
Qui cum fortuna terga dedere fugæ .
Cum feriant unum non unum fulmina terent:
Iunctaq; pcuſſo turba pauere ſolet .
Cumq; dedit paries uenturæ ſigna ruinæ:
Sollicito uacuus fit locus ille metu .
Quis non e timidis ægri cõtagia uitat :
Vicinum metuens ne trahat inde malum ?
Me quoq; amicoꝝ nimio terore metuq;
Non odio quidã deſtituere mei .
Non illis pietas : nõ officioſa uoluntas
Defuit : aduerſos extimuere deos .
Vtq; magis cauti poſſunt timidiq; uocari:
Sic appellari non meruere mali .
At meus excuſat caros ita candor amicos .
Vtq; habeant de me crimina nulla facit .
Sint hi cõtenti uenia: ſignentq; licebit .
Purgari factum me quoq; teſte ſuum .
Pars eſtis pauci melior : qui rebus in arctis
Ferre mihi nullam turpe putatis opem .
Tunc igitur meriti morietur gloria ueſtri :
Cum cinis abſũpto corpore factus ero ;
Fallor: & illa meæ ſuperabit tẽpora uitæ:

Si tamen a memori posteritate legar.
Corpora debentur mœstis exanguia bustis.
Effugiunt structos nomen honosq; rogos.
Occidit & theseus: & qui comitauit orestem.
Sed tamen in laudes uiuit uterq; suas.
Vos etiã seri laudabunt sæpe nepotes.
Claraq; erit scriptis gloria uestra meis.
Hic quoq; sauromatæ iam uos nouere getæq;.
Et tales animos barbara turba ꝓbat.
Cũq; ego de uestra nup ꝓbitate referrem:
Nam didici getice sarmaticeq; loqui:
Forte senex quidam cœtu cum staret in illo:
Reddidit ad nostros talia uerba sonos.
Nos quoq; amicitiæ nomen bene nouimus hospes:
Quos ꝓcul a uobis alter & orbis habet.
Est locus in scythia: tauros dixere priores:
Qui getica longe non ita distat humo.
Hac ego sum terra: patriæ nec pœnitet ortus:
Consortem phœbi gens colit illa deam.
Templa manent hodie uastis innixa colũnis.
Perq; quaterdenos itur in illa gradus.
Fama refert illic signum cæleste fuisse.
Quoq; minus dubites stat basis orba dea.
Araq; quæ fuerat natura candida saxi
Decolor a fuso tincta cruore rubet.
Fœmina sacra facit tæda non nota iugali:
Quæ superat scythicas nobilitate nurus.
Sacrifici genus est (sic instituere priores)
Aduena uirgineo cæsus ut ense cadat.
Regna thoas habuit mæotide clarus in ora.
Nec fuit euxinis notior alter aquis.
Sceptra tenente illo liquidas fecisse per auras
Nescio quam dicũt iphigenian iter:
Quam leuibus uentis sub nube per æquora uectã
Creditur his phœbe deposuisse locis.
Præfuerat templo multos ea rite per annos
Inuita peragens tristia sacra manu:
Cum duo uelifera iuuenes uenere carina:
Presseruntq; suo littora nostra pede.
Par fuit his ætas: & amor: quoꝝ alter orestes:
Alter erat pylades: nomina fama tenet.
Protinus immitem triuiæ ducuntur ad aram:
Euincti geminas ad sua terga manus.

Sparsit aqua captos lustrali graia sacerdos:
Ambiat ut fluuas infula longa comas.
Dumq; parat sacrum: dum uelat tempora uittis:
Dum tardæ causas inuenit illa moræ:
Non ego crudelis iuuenes ignoscite dixit
Sacra suo facio barbariora loco.
Ritus is est gentis: qua uos tamen urbe uenitis?
Quodue parum fausta puppe petistis iter?
Dixit: & audito patriæ pia nomine uirgo
Consortes urbis repperit esse suæ.
Alter ut e uobis dixit cadat hostia sacris:
Ad patrias sedes nuncius alter eat.
Ire iubet pylades carum periturus orestem.
Hic negat: inq; uicem pugnat uterq; mori.
Extitit hoc unum quod non conuenerat illis.
Cætera pars concors & sine lite fuit.
Dum peragunt iuuenes pulchri certamen amoris:
Ad fratrem scriptas exarat ille notas.
Ad fratrem mandata dabat: cuiq; illa dabantur
Humanos casus aspice: frater erat.
Nec mora: de templo rapiunt simulacra dianæ.
Clamq; per immensas puppe feruntur aquas.
Mirus amor iuuenum: q̄uis abiere tot anni:
In scythia magnum nunc quoq; nomen habet.
Fabula narrata est postq̄ uulgaris ab illo:
Laudarunt omnes facta piamq; fidem.
Scilicet hic etiam qua nulla ferocior ora est:
Nomen amicitiæ barbara corda mouet.
Quid facere ausonia geniti debetis in urbe:
Cum tangant diros talia facta getas?
Adde q̄ est aīus semp tibi mitis: & altæ
Iudicium mores nobilitatis habent.
Quos uolesus patrii cognoscat nominis auctor:
Quos numa maternus non neget esse suos.
Adiectiq; probent genitiua agnomina cottæ
Si tu non esses: interitura domus.
Digne uir hac serie lapso succurrere amico
Conueniens istis moribus esse puta.

Ad Maximum.

Si uacat exiguum ꝓfugo dare tempus amico:
O sidus fabiæ maxime gentis ades:
Dum tibi quæ uidi refero seu corporis umbra est:
Seu ueri species: seu fuit ille sopor.

Nox erat :& bifores intrabat luna feneſtras :
Menſe fere medio q̄ta nitere ſolet .
Publica me requies curaq; ſomnus habebat :
Fuſaq; erant toto languida mēbra toro :
Cum ſubito pennis agitatus inhorruit aer :
Et ſonuit paruo mota feneſtra ſono .
Teritus in cubitum releuo mea mēbra ſiniſtrum .
Pulſus & e trepido pectore ſomnus abit .
Stabat amor uultu non quo prius eſſe ſolebat :
Sceptra tenens leua triſtis acerna manu :
Nec torquē collo: nec habens crinale capillis :
Nec bene cōpoſitas comptus ut ante comas .
Horrida pendebāt molles ſup ora capilli :
Et uiſa eſt oculis horrida penna meis :
Qualis in aereæ tergo ſolet eſſe columbæ :
Tractatam multæ quā tetigere manus .
Hunc ſimul agnoui (neq; enim mihi notior alter)
Talibus affata eſt libera lingua ſonis .
O puer exilii decepto cauſa magiſtro:
Quem fuit utilius nō docuiſſe mihi .
Huc quoq; ueniſti: pax eſt ubi tempore nullo :
Et coit aſtrictis barbarus hiſter aquis !
Quæ tibi cauſa uiæ? niſi uti mala noſtra uideres?
Quæ ſunt: ſi neſcis: inuidioſa tibi .
Tu mihi dictaſti iuuenilia carmina primū .
Appoſui ſenis te duce quinq; pedes .
Nec me mæonio cōſurgere carmine: nec me
Dicere magnoq; paſſus es acta ducum .
Forſitan exiguas: aliquas tamen: arcus & ignes
Ingenii uires cōminuere mei .
Nāq; ego dum canto tua regna tuæq; parētis
In nullū mea mēs grande uacauit opus .
Nec ſatis hoc fuerat: ſtultus quoq; carmina feci :
Artibus ut poſſes nō rudis eſſe meis .
Pro quibus exiliū duq; mihi reddita merces :
Id quoq; in extremis & ſine pace locis .
At nō chionides eumolphus in orphea talis :
In phryga nec ſatyq; talis olympus erat .
Præmia nec chiron ab achille talia cepit .
Pythagoræq; ferūt nō nocuiſſe numam .
Noīa neu referam lōgum collecta p æuum :
Diſcipulo perii ſolus ab ipſe meo .
Dum damus arma tibi: dū te laſciue docemus :

Hæc de diſcipulo dona magiſter habet.
Scis tamen: & liquido iuratus dicere poſſes
Non me legitimos ſollicitaſſe toros.
Scripſimus hæc illis quaꝝ nec uitta pudicos
Attingit crines: nec ſtola longa pedes.
Dic precor hoc: quando didiciſti fallere nuptas:
Et facere incertum p̄ mea iuſſa genus?
An ſit ab his omnis rigidæ ſūmota libellis?
Quam lex furtiuos arcet habere uiros?
Quid tamen hoc ꝓdeſt: uetiti ſi lege ſeuera
Credor adulteri cōpoſuiſſe notas?
At tu ſic habeas ferientes cuncta ſagittas:
Sic nūq̄ rapido lampades igne uacent.
Sic regat impium: terraſq; coerceat omnes
Cæſar: ab ænea qui tibi fratre nepos.
Effice: ſit nobis non īplacabilis ira:
Meq; loco plecti commodiore uelit.
Hæc ego uiſus eram puero dixiſſe uolucri:
Hos uiſus nobis ille dediſſe ſonos.
Per mea tela faces: & p̄ mea tela ſagittas:
Per matrem iuro: cæſareūq; caput:
Nil niſi conceſſū nos te didiciſſe magiſtro.
Artibus & nullum crimen ineſſe tuis.
Vtq; hæc: ſic utinam defendere cætera poſſes:
Scis aliud quod te læſerit eſſe magis.
Quicquid id eſt (neq; enim debet dolor iſte referri)
Non potes a culpa dicere abeſſe tua.
Tu licet erroris ſub imagine crimen obumbres:
Non grauior merito iudicis ira fuit.
Vt tamen aſpicerem: conſolarerq; iacentem:
Lapſa p̄ immenſas eſt mea penna uias.
Hæc loca tum primū uidi: cum matre rogante
Phaſias eſt telis fixa puella meis.
Quæ nunc cur iteꝝ poſt ſecula longa reuiſam
Tu facis o caſtris miles amice meis.
Pone metus igitur: miteſcet cæſaris ira.
Et ueniet uotis mollior aura tuis.
Neue moram timeas tēpus quod quærimus inſtat.
Cunctaq; lætitiæ plena triumphus habet.
Dum domus: & nati: dum mater liuia gaudet:
Dum gaudes patriæ magne ducíſq; pater:
Dum tibi gratatur populus: totamq; p̄ urbem
Omnis odoratis ignibus ara calet:

Dum præbet faciles aditus uenerabile tempus :
Sperandum eſt noſtras poſſe ualere preces .
Dixit: & aut ille eſt tenues dilapſus in auras :
Cœperũt ſenſus aut uigilare mei .
Si dubitem: faueas quin his o maxime dictis
Mẽnonio cygnos eſſe colore putem .
Sed neq; mutatur nigra pice lacteus humor .
Nec quod erat candens fit terebinthus ebur .
Conuenies animo genus eſt tibi: nobile nãq;
Pectus: & herculeæ ſimplicitatis habes .
Liuor iners uitium mores nõ exit in altos:
Vtq; latens ima uipa ſerpit humo .
Mens tua ſublimis ſupra genus eminet ipſũ .
Grandius ingenio nec tibi nomen ineſt .
Ergo alii noceãt miſeris: optẽtq; timeri :
Tinctaq; mordaci ſpicula felle gerant .
At tua ſupplicibus domus ẽ aſſueta iuuandis :
In quoꝝ numero me precor eſſe uelis .

Ad Rufinum .

Haec tibi nõ uanam portantia uerba ſalutem
Naſo tomitana mittit ab urbe tuus .
Vtq; ſuo faueas mandat rufine libello :
In ueſtras uenit ſi tamen ille manus .
Eſt opus exiguũ: ueſtriſq; paratibus impar .
Quale tamẽ cũq; eſt ut tueare rogo .
Firma ualẽt p ſe: nullũq; machaona quærunt .
Ad medicam dubius cõfugit æger opem .
Non opus eſt magnis placido lectore poetis :
Quenlibet inuitum difficilẽq; tenent .
Nos quibus ingenium lõgi minuere labores :
Aut etiam nullum forſitan ante fuit .
Viribus infirmi ueſtro candore ualemus :
Quem mihi ſi demas: omnia rapta putem .
Cunctaq; cum mea ſint ꝑpenſo nixa fauore:
Præcipuum ueniæ ius habet ille liber.
Spectatum uates alii ſcripſere triumphum .
Eſt aliquid memori uiſa notare manu .
Nos ea uix auidam uulgi captata p aurem
Vidimus: atq; oculi fama fuere mei .
Scilicet affectus ſimiles: aut impetus idem
Rebus ab auditis cõſpicuiſq; uenit ?
Nec nitor argenti quem uos uidiſtis & auri
Quod mihi defuerit purpuraq; illa queror.

Sed loca: uel gentes formatæ mille figuris
Nutrissent carmen præliaq; ipsa meum.
Et regum uultus certissima pignora gentis
Iuuissent aliqua forsitan illud opus.
Plausibus ex ipsis populi lætoq; fauore
Ingenium quoduis ĩcaluisse potest.
Tamq; ego sumpsissem tali clamore uigorem:
Quam rudis audita miles ad arma tuba.
Pectora sint nobis niuibus glatieq; licebit:
Atq; hoc quem patior frigidiora loco:
Illa ducis facies ĩ curru stantis eburno
Excuteret frigus sensibus omne meis.
His ego defectus dubiisq; auctoribus usus
Ad uestri uenio iure fauoris opem.
Nec mihi nota ducũ: nec sũt mihi nota locorꝝ
Nomina: materiam nõ habuere manus.
Pars quota de tantis rebus quam fama referre:
Aut aliquis nobis scribere posset erat:
Quo magis o lector debes ignoscere: si quid
Erratum est illic præteritumue mihi.
Adde q; assiduas domini mediata querelas
Ad lætum carmen uix mea uersa lyra est.
Vix bona post tanto quærenti uerba subibant.
Et gaudere aliquid res mihi uisa noua est.
Vtq; reformidant insuetũ lumina solem:
Sic ad lætitiam mẽs mea segnis erat.
Est quoq; cũctaꝝ nouitas gratissima reꝝ.
Gratiaq; officio quod mora tardat abest.
Cætera certatim de magno scripta triũpho
Iam pridem populi suspicor ore legi.
Illa bibit lector sitiens: mea pocula plenus.
Illa recens pota est: nostra tepebit aqua.
Non ego cessaui: nec fecit inertia seꝝ.
Vltima me uasti sustinet ora freti.
Dum uenit huc rumor: ꝓperataq; carmina fiunt:
Factaq; eunt ad uos annus abisse potest.
Nec minimum refert: intacta rosaria primus:
An sera carpas pene relicta manu.
Quid miꝝ lectis exhausto floribus horto:
Si duce non facta est digna corona suo.
Deprecor hæc uatum contra sua carmina ne quis
Dicta putet: ꝓ se musa locuta mea est.
Sunt mihi uobiscum cõia sacra poetæ:

In ueſtro miſeris ſi licet eſſe choro.
Magnaq; pars animi mecum uixiſtis amici.
Hac ego uos abſens nũc quoq; parte colo.
Sint igitur ueſtro mea cõmendata fauore
Carmina: nõ poſſũ ꝑ quibus ipſe loqui.
Scripta placẽt a morte fore: quia lædere uiuos
Liuor: & inuiſo carpere dente ſolet.
Si genus eſt mortis male uiuere: terra moratur.
Et deſũt fatis ſola ſepulcra meis.
Deniq; opus noſtræ culpetur ut undiq; curæ:
Officiũ nemo qui reprehẽdat erit.
Vt deſint uires tamẽ eſt laudanda uoluntas.
Hac ego cõtentos auguror eſſe deos.
Hæc facit: ut ueniat paup quoq; gratus ad aras.
Et placeat cæſo nõ minus agna boue.
Res quoq; tanta fuit: quantæ ſubſiſtere ſũmo
Aeneidos uati grande fuiſſet onus.
Ferre & enim molles elegi tã uaſta triumphi
Pondera diſparibus nõ potuere rotis.
Quo pede nunc utar dubia eſt ſentẽtia nobis.
Alter enim de te rhene triumphus adeſt.
Irita uotoꝝ nõ ſunt præſagia uatum.
Danda ioui laurus dum prior illa uiret.
Nec mea uerba legis: qui ſum ſummotus ad hiſtꝝ;
Non bene pacatis flumina pota getis.
Iſta dei uox eſt: deus eſt in pectore noſtro.
Hoc duce prædico uaticinorq; deo.
Quid ceſſas currum põpamq; parare triumphis
Liuia? dant nullas iam tibi bella moras.
Perfida damnatas germania ꝑiicit haſtas.
Iam pondus dices omen habere meum.
Crede breuiq; fides aderit: geminabit honorem
Filius. & iunctis: ut prius: ibit equis.
Prome quod iniicias humeris uictoribus oſtrum.
Ipſa poteſt ſolitum noſſe corona caput.
Scuta ſed & galeæ gẽmis radiẽtur & auro.
Stentq; ſup uictos trunca trophæa uiros.
Oppida turritis cingantur eburnea muris.
Fictaq; res uero more putetur agi.
Squallidus immittat fracta ſub arundine crines
Rhenus: & infectas ſanguine potet aquas.
Barbara iam capti poſcant inſignia reges.
Textaq; fortuna diuitiora ſua.

Et quæ præterea uirtus inuicta tuorum
Sæpe parata tibi sæpe paranda facit.
Dum quorum monitu sumus hæc uentura locuti:
Verba precor celeri nostra probate fide.

Ad Cottam.

QVā legis unde tibi mittatur epistola quæris.
Hinc ubi cæruleis iungitur hister aquis.
Vt regio dicta est: succurrere debet & auctor:
Læsus ab ingenio naso poeta suo.
Qui tibi quam mallet præsens afferre salutem:
Mittit ab hirsutis maxime cotta getis.
Legimus o iuuenis patrii non degener oris
Dicta tibi pleno uerba diserta foro.
Quæ q̄q̄ lingua mihi sunt properante per horas
Lecta satis multas: pauca fuisse queror.
Plura sed hæc feci relegendo sæpe. nec unq̄
Hæc mihi q̄ primo grata fuere minus.
Cumq; sua totiens nihil e dulcedine perdant:
Viribus illa suis non nouitate placent.
Felices quibus hæc ipso cognoscere in actu:
Et tam facundo contigit ore frui.
Nam q̄q̄ sapor est ablata dulcis in unda:
Gratius ex ipso fonte bibuntur aquæ.
Et magis adducto pomum decerpere ramo:
Quam de cælata sumere lance iuuat.
At nisi peccassem: nisi me mea musa fugasset:
Quod legi tua uox exhibuisset opus.
Vtq; fui solitus sedissem forsitan unus
De centum iudex in tua uerba uiris.
Maior & īpleſſet præcordia nostra uoluptas:
Dum traherer dictis: annueremq; tuis:
Quem quoniam fatum patria uobisq; relictis:
Inter inhumanos maluit esse getas.
Quod licet ut uidear tecum magis esse legendo:
Sæpe precor studii pignora mitte tui.
Exemploq; meo: nisi dedignaris id ipsum
Vtere: quod nobis rectius ipse dares.
Nanq; ego qui perii iam pridem maxime uobis
Ingenio nitor non periisse meo.
Redde uicem. nec rara tui monumenta laboris
Accipiant nostræ grata futura manus.
Dic tamen o iuuenis studiorum plene meorum
Ecquid ab his ipsis admoneare mei.

Ecquibus aut recitas factū modo carmen amicis :
Aut quod ſæpe ſoles exigis ut recitēt .
Interdū queritur tua mens oblita quid abſit?
Neſcio quid certe ſenſit abeſſe tui :
Vtq; loqui multū de me præſente ſolebas:
Nunc quoq; naſonis nomen in ore tuo eſt ?
Ipſe quidem getico peam uiolatus ab arcu :
Et ſit piuri q̄ ꝓpe pœna uides .
Te niſi momentis uideo pene omnibus abſens
Gratia ſit menti:quolibet ire licet .
Hac ubi pueni nulli cernendus in urbem:
Sæpe loquor tecum:teq; loquente fruor .
Tunc mihi difficile eſt:q̄ ſit bene dicere:q̄q;
Candida iudiciis illa ſit hora meis .
Tunc me:ſi qua fides:cæleſti ſede receptū
Cum fortunatis ſuſpicor eſſe deis .
Rurſus ubi huc redii cælū ſupoſq; relinquo .
A ſtyge nō longe pontica diſtat humus .
Vnde ego ſi fato nitor ꝓhibēte reuerti :
Spem ſine ꝓfectu maxime tolle mihi .

NAſo ſuo:poſuit nomē cui pene ſodali
Mittit ab euxinis hoc breue carmē aquis .
At ſi cauta pax ſcripſiſſet dextra quis eſſes :
Forſitan officio parta querela foret .
Cur tamē hoc aliis tutū credentibus unus
Appellent ne te carmina noſtra rogas ?
Quanta ſit in media clemētia cæſaris ira :
Si neſcis :ex me certior eſſe potes .
Huic ego quā patior nil poſſem demere pœnæ :
Si iudex meriti cogerer eſſe mei .
Non uetat ille ſui quēq̄ meminiſſe ſodalis .
Nec ꝓhibet tibi me ſcribere :teq; mihi .
Nec ſcelus admittas :ſi cōſoleris amicum :
Mollibus & uerbis aſpera fata leues .
Cur dum tuta times facis ut reuerentia talis
Fiat in auguſtos īuidioſa deos ?
Fulminis afflatos interdū uiuere telis
Vidimus :& refici nō ꝓhibente ioue .
Nec quia neptunus nauem lacerauit ulyxis :
Leucothoe nanti ferre negauit opem .
Crede mihi miſeris cæleſtia numina parcūt .
Nec ſemp læſos & ſine fine premunt .

Principe nec noſtro deus eſt moderatior ullus.
Iuſtitia uires tempat ille ſuas.
Nup eam cæſar facto de marmore templo:
Iam pridem poſuit mentis in æde ſuæ.
Iuppiter in multos temeraria fulmina torquet:
Qui pœnã culpa nõ meruere pati.
Obruerit cũ tot ſæuis deus æquoris undis:
Ex illis mergi pars quota digna fuit.
Cum pereant acie fortiſſima quæq; uel ipſo
Iudice delectus martis iniquus erit.
At ſi forte uelis in nos inquirere: nemo eſt
Qui ſe quod patitur cõmeruiſſe neget.
Adde q̃ extinctos uel aqua: uel marte: uel igne
Nulla poteſt iteꝝ reſtituiſſe dies.
Reſtituit multos: aut pœnæ parte leuauit
Cæſar: & in multis me precor eſſe uelit.
At tu cũ tali populus ſub principe ſimus
Alloquio p̃fugi credis ineſſe metum.
Forſitan hæc domino buſiride iura timeres:
Aut ſolito clauſos urere in ære uiros.
Deſine mitem animum uano infamare timore.
Sæua quid in placidis ſaxa uereris aquis?
Ipſe ego q̃ primo ſcripſi ſine nõie uobis:
Vix excuſari poſſe mihi uideor.
Sed pauor attonito rationis demerat uſum.
Deſſerat omne meis cõſiliumq; malis.
Fortunamq; meam metuens nõ uindicis iram
Terebat titulo nõis ipſe mei.
Hactenus admonitus memori concede poetæ:
Ponat ut in chartis nomina cara ſuis.
Turpe erit ambobus: longo mihi p̃ximus uſu
Si nulla in libri parte legere mei.
Ne tamen iſte metus poſſit tibi rumpere ſomnos:
Non ultra q̃ uis officioſus ero.
Teq; tegam qui ſis: niſi cum p̃miſeris ipſe.
Cogetur nemo munus habere meum.
Tu quoq; quem poteras uel apte tutus amare:
Si res eſt anceps illa: latenter ama.

VErba mihi deſunt eadem tam ſæpe roganti:
Iamq; pudet uanas fine carere preces.
Tædia conſimili fieri de carmine uobis:
Quidq; petam cunctos edidiciſſe reor.

Noſtraq; quid portet iam noſtis epiſtola : q̃uis
Charta ſit a uinclis nõ labefacta ſuis .
Ergo mutetur ſcripti ſentẽtia noſtri :
Ne totiens cõtra q̃ rapit amnis eam .
Quod bene de uobis ſperaui ignoſcite amici .
Talia peccãdi iam mihi finis erit .
Ne grauis uxori dicar: quæ ſcilicet in me
Quam ꝓba tam timida eſt expienſq; pauꝫ .
Hoc quoq; naſo feres :& enim peiora tuliſti .
Iam tibi ſentiri ſarcina nulla poteſt .
Ductus ab armẽto taurus detrectat aratrum.
Subtrahit & duro colla nouella iugo.
Nos quibus aſſueuit fatũ crudeliter uti :
Ad mala iam pridem nõ ſumus ulla rudes .
Venimus ĩ geticos fines: moriamur in illis .
Parcaq; ad extremũ quo mea cœpit eat .
Spem iuuat amplecti : quæ nõ iuuat irita ſemper :
Et fieri cupias ſi qua futura putas .
Proximus huic gradus eſt bene deſperare ſalutem .
Seq; ſemel uera ſciſſe periſſe fide .
Curando fieri quædam maiora uidemus
Vulnera : quæ melius non tetigiſſe fuit .
Mitius ille perit: ſubita qui mergitur unda:
Quam ſua qui liquidis brachia laſſat aquis .
Cur ego concepi ſcythicis me poſſe carere
Finibus ? & terra proſperiore frui?
Cur aliquid de me ſperaui lenius unquam ?
An fortuna mihi ſic mea nota fuit ?
Torqueor en grauius : repetitaq; forma locoꝝ
Exilium renouat triſte : recenſq; facit .
Eſt tamen utilius ſtudium ceſſare meorum :
Quam quas admouim non ualuiſſe preces .
Magna quidem res eſt : quam non audetis amici .
Sed ſi quis peteret qui dare uellet erat :
Dum modo non uobis hoc cæſaris ira negabit .
Fortiter euxinis immoriemur aquis .

Ad Maximum.

QVæ tibi quærebam memorẽ teſtãtia curã
Dona tomitanus mittere poſſet ager .
Dignus es argento : fuluo quoq; dignior auro .
Sed te cum donas iſta iuuare ſolent .
Nec tamẽ hæc loca ſũt ullo precioſa metallo .
Hoſtis ab agricola uix ſinit illa fodi .

Purpura ſæpe tuos fulgens protexit amictus :
Sed nõ ſarmatico tingitur illa mari .
Vellerã dura ferunt pecudes : & palladis uti
Arte tomitanæ non didicere nurus .
Fœmina pro lana cerealia munera frangit .
Suppoſitoq; grauem uertice portat aquam .
Non hic pampineis amicitur uitibus ulmus :
Nulla premũt ramos pondere poma ſuo .
Triſtia deformes pariũt abſinthia campi :
Terraq; de fructu q̃ ſit amara docet .
Nil igitur tota ponti regione ſiniſtri :
Quod mea ſedulitas mittere poſſet erat.
Clauſa tamẽ miſi ſcythica tibi tela pharetra :
Hoſte precor fiant illa cruẽta tuo .
Hos habet hæc calamos: hos hæc habet ora libellos:
Hæc uiget in noſtris maxime muſa locis :
Quæ q̃q̃ miſiſſe pudet : quia parua uidentur :
Tu tamen hæc quæſo cõſule miſſa boni .

Ad Brutum .

Nvod ſit in his eadem ſententia brute libellis
Carmina neſcio quem carpere noſtra refers.
Nil niſi me : terra fruar ut ꝑpiore rogare .
Et q̃ ſim denſo cinctus ab hoſte loqui .
O q̃ de multis uitiũ reprenderis unum .
Hoc peccat ſolũ ſi mea muſa bene eſt .
Ipſe ego librorꝫ uideo delicta meorꝫ ?
Cum ſua plus iuſto carmina quiſq; ꝑbet .
Auctor opus laudat: ſic forſitan accius olim
Therſiten facie dixerit eſſe bona .
Iudiciũ tamen hoc noſtꝫ non decipit error .
Nec quicquid genui ꝑtinus illud amo .
Cur igitur ſi me uideã delĩquere peccem :
Et patiar ſcripto crimen ineſſe rogas ?
Non eadem ratio eſt ſentire & demere morbos .
Senſus ineſt cũctis: tollitur arte malum :
Sæpe aliquod uerbũ cupiens mutare relinquo :
Iudicium uires deſtituũtq; meum .
Sæpe piget : quid enim dubitem tibi uera fateri ?
Corrigere : & longi ferre laboris onus .
Scribentem iuuat ipſe fauor : minuitq; laborem .
Cũq; ſuo creſcens pectore feruet opus .
Corrigere at res eſt tanto magis ardua: q̃to
Magnus ariſtarcho maior homerus erat .

Sic animum lento curaꝝ frigore lædit:
Vt cupidi curſus frena retentat equi.
Atq; ita dii mites minuant mihi cæſaris iram:
Oſſaq; pacata noſtra tegãtur humo.
Vt mihi conãti non nũq̃ intendere curas
Fortunæ ſpecies obſtat acerba meæ.
Vixq; mihi uideor faciam q̃ carmina ſanus:
Inq; feris curé corrigere ipſa getis.
Nil tamen eſt ſcriptis magis excuſabile noſtris:
Quam ſenſus cunctis pene q̃ unus ineſt.
Læta fere lætus cecini: cano triſtia triſtis.
Conueniens operi tempus utrũq; ſuo eſt.
Quid: niſi de uitio ſcribam regionis amaræ?
Vtq; loco moriar cõmodiore precer?
Cum totiens eadem dicam uix audior ulli.
Verbaq; ꝓfectu diſſimulata carent:
Et tamen hæc eadem cum ſint nõ ſcribimus iiſdem.
Vnaq; ꝑ plures ars mea tentat opem.
An ne his ut ſenſum lector reperiret eundem:
Vnus amicoꝝ brute rogandus erat?
Non fuit hoc tanti: cõfeſſo ignoſcite docti.
Vilior eſt opis fama ſalute mea.
Deniq; materia quam quis ſibi finxerit ipſe
Arbitrio uariat multa poeta ſuo.
Muſa mea eſt index nimium quoq; uera malorꝝ.
Atq; incorrũpti pondera teſtis habet.
Non liber ut fieret: ſed uti ſua cuiq; daretur
Littera ꝓpoſitum curaq; noſtra fuit.
Poſtmodo collectas utcũq; ſine ordine iunxi:
Hoc opus electum ne mihi forte putes.
Da ueniam ſcriptis: quorum nõ gloria nobis
Cauſa: ſed utilitas officiumq; fuit.

Publii Ouidii Naſonis De Ponto Liber Quartus.

AD SEXTVM POMPEIVM.

HAccipe POMPEI deductum carmen ab illo:
Debitor eſt uitæ qui tibi ſexte ſuæ:
Qui ſeu nõ ꝓhibes a me tua nõia poni:
Accedet meritis hæc quoq; ſumma tuis.

Siue trahis uultus: equidem peccasse fatebor:
Delicti tamẽ est causa ꝓbanda mei.
Non potuit mea mens: esset quin grata teneri:
Sit precor officio nõ grauis ipsa pio.
O quotiẽs ego sum libris mihi uisus in istis
Impius: in nullo q̃ legerere loco.
O quotiens: aliis uellẽ cũ scribere nomen:
Rettulit in cæras insscia dextra tuum.
Ipse quidẽ placuit mẽdis in talibus error.
Et uix inuita est facta litura manu.
Viderit ad sũmam dixi licet ipse queratur.
Ah pudet offensam nõ meruisse prius.
Da mihi: si quid ea est hebetantẽ pectora lethen.
Oblitus potero nõ tamen esse tui.
Idq̃ sinas oro. nec fastidita repellas
Verba: nec officio crimen inesse putes.
Et leuis hæc meritis referatur gratia tantis:
Si minus: inuito te quoq̃ gratus ero.
Nũq̃ pigra fuit nostris tua gratia rebus.
Nec mihi munificas arca negauit opes.
Nunc quoq̃ nil subitis clementia terita fatis
Auxiliũ uitæ fertq̃ refertq̃ meæ.
Vnde rogas forsan fidutia tanta futuri
Sit mihi: quod fixit quisq̃ tuetur opus.
Vt uenus artificis labor est & gloria choi:
Aequoreo madidas quæ premit hymbre comas.
Arcis ut actææ uel eburna: uel ærea custos
Bellica phidiaca stat dea facta manu.
Vendicat ut calais laudem quas fecit equorum:
Vt similis ueræ uacca myronis opus.
Sic ego sum rerum non ultima sexte tuarum.
Tutelæq̃ feror munus opusq̃ tuæ.

Ad Seuerum.

QVod legis o uates magnoꝝ maxime uatũ
Venit ab intonsis usq̃ seuere getis.
Cuius adhuc nomen nostros tacuisse libellos
Si modo ꝑmittis dicere uera: pudet.
Orba tamen numeris cessauit epistola nunq̃
Ire per alternas officiosa uices.
Carmina sola tibi memorem testantia curam
Non data sũt. quid enim quæ facis ipse darem?
Quis mel aristæo? quis baccho uina phalerna?
Triptolemo fruges? poma dat alcinoo?

Fertile pectus habes . interq; elicona colentes
Vberius nulli prouenit ista seges .
Mittere ad hunc carmen : frondes erat addere siluis .
Hæc mihi cunctanti causa seuere fuit.
Nec tamen ingenium nobis respondet : ut ante :
Sed siccum sterili uomere littus aro .
Scilicet : ut limus uenas excæcat in undis :
Læsaq; suppresso fonte resistit aqua:
Pectora sic mea sunt limo uitiata malorum .
Et carmen uena pauperiore fluit .
Si quis in hac ipsum terra posuisset homerum :
Esset : crede mihi : factus & ille getes .
Da ueniam fasso : studiis quoq; frena remisi .
Ducitur & digitis littera rara meis .
Impetus ille sacer : qui uatum pectora nutrit :
Qui prius in nobis esse solebat: abest.
Vix uenit in partes: uix sumptæ musa tabellæ
Imponit pigras pene coacta manus.
Paruaq; : ne dicam scribendi nulla uolũtas
Est mihi: nec numeris nectere uerba iuuat :
Siue q̃ hinc fructus adeo nõ cepimus ullos :
Principiũ nostri res fuit ista mali :
Siue q̃ in tenebris numerosos ponere gestus :
Quodq; legas nulli scribere carmen obest .
Excitat auditor studiũ : laudataq; uirtus
Crescit: & immẽsum gloria calcar habet .
Hic mea cui recitem : nisi flauis scripta corallis ?
Quasq; alias gentes barbarus hister habet ?
Sed qd solus agam ? quaq; infelicia p̃dam
Ocia materia: surripiamq; diem ?
Nam neq; me uinum: nec me tenet alea fallax :
Per quæ clam tacitum tempus abire solet .
Nec me: quod cuperem : si p̃ tera bella liceret
Oblectat cultu terra nouata suo .
Quid: nisi pierides solatia frigida restãt:
Nõ bene de nobis quæ meruere deæ ?
At tu cui bibitur felicius aonius fons :
Vtiliter studiũ quod tibi cedit ama .
Sacraq; musarũ merito cole: quodq; legamus
Huc aliquid curæ mitte recentis opus.

Onquear ? an taceã ? ponam sine nõie crimen ?
An notum quis sis omnibus esse uelim ?

Nomine nõ utar :ne cõmendere querela :
Quæraturq; tibi nõie fama meo .
Dum mea puppis erat ualida fundata carina :
Qui mecũ uelles currere primus eras .
Nunc:quia cõtraxit uultum fortuna: recedis:
Auxilio poſtq̃ ſcis opus eſſe tuo .
Diſſimulas etiã:nec me uis noſſe uideri.
Quiſq; ſit audito nõie naſo rogas .
Ille ego ſum:q̃q̃ nõ uis audire:uetuſta
Pene puer puero iunctus amicicia .
Ille ego qui primus tua ſeria noſſe ſolebam :
Qui tibi iucũdis primus adeſſe iocis .
Ille ego cõuictor denſoq; domeſticus uſu .
Ille ego iudiciis unica muſa tuis .
Ille ego ſum :qui nunc an uiuã pfide neſcis :
Cura tibi de quo quærere nulla fuit .
Siue fui nũq̃ carus ſimulaſſe fateris :
Seu nõ fingebas iueniere leuis.
Aut age dic aliquã quæ te mutauerit iram .
Nam niſi iuſta tua eſt :iuſta querela mea eſt .
Quod te nunc crimẽ ſimilem uetat eſſe priori?
An crimen:cœpi q̃ miſer eſſe uocas ?
Si mihi rebus opem nullam factiſq; ferebas;
Veniſſet uerbis charta notata tribus .
Vix equidẽ credo :ſed & inſultare iacenti
Te mihi :nec uerbis parcere fama refert .
Quid facis ah demẽs ?cur ſi fortuna recedat
Naufragio lachrymas eripis ipſe tuo ?
Hæc dea non ſtabili q̃ ſit leuis orbe fatetur :
Quæ ſũmum dubio ſub pede ſemp habet .
Quolibet ẽ folio & quauis incertior aura :
Par illi leuitas im̃pbe facta tua eſt .
Omnia ſũt hõium tenui pendẽtia filo .
Et ſubito caſu quæ ualuere ruũt .
Diuitis audita eſt cui non opulẽtia croeſi ?
Nempe tamẽ uitam captus ab hoſte tulit .
Ille ſyracuſia modo formidatus in urbe
Vix humili duram reppulit arte famem .
Quid fuerat magno maius?tamen ipſe rogauit
Sũmiſſa fugiens uoce clientis opem .
Cuiq; uiro totus terraq̃ paruit orbis
Indigus effectus omnibus ipſe magis .
Ille iugurthino clarus cymbroq; triũpho :

Quo uictrix totiẽs cõſule roma fuit .
In cœno marius iacuit cannaq; paluſtri .
Pertulit & tanto multa pudenda uiro .
Ludit in humanis diuina potentia rebus .
Et certam præſens uix habet hora fidem .
Littus ad euxinũ ſi quis mihi diceret ibis :
Et metues arcu ne feriare getæ :
Ibibe dixiſſem purgãtes pectora ſuccos
Quicqd & in tota naſcitur anticyra .
Sum tamen hæc paſſus :nec ſi mortalia poſſem
Et ſũmi poteram tela cauere dei .
Tu quoq; fac timeas :& quæ tibi læta uidentur :
Dum loqueris fieri triſtia poſſe puta .

Ad Sextum Pompeium .

NVlla dies adeo eſt auſtralibus humida nĩbis :
Non interm:ſſis ut fluat hymber aquis .
Nec ſterilis locus ullus ita eſt :ut nõ ſit in illo
Mixta fere duris utilis herba rubis .
Nil adeo fortuna grauis miſerabile fecit:
Vt minuant nulla gaudia parte malũ .
Ecce domo patriaq; carens oculiſq; meor&
Naufragus in getici littoris actus aquis:
Qua tamen inueni uultum diffundere cauſa
Poſſim:& fortunæ nec meminiſſe meæ .
Nam mihi cum fulua triſtis ſpatiarer arena :
Viſa eſt a tergo penna dediſſe ſonum .
Reſpicio : nec corpus erat:quod cernere poſſem.
Verba tamen ſũt hæc aure recepta mea .
En ego lætar& uenio tibi nuncia re&
Fama p ĩmenſas aere lapſa uias .
Conſule pompeio quo nõ tibi carior alter .
Candidus & felix ꝓximus annus erit .
Dixit:& ut læto pontum rumore repleuit :
Ad gentes alias hinc dea uertit iter .
At mihi dilapſis inter noua gaudia curis
Excidit aſperitas huius iniqua loci .
Ergo ubi iane biceps longum referaueris annum:
Pulſus & a ſacro menſe december erit :
Purpura pompeium ſummi uelabit honoris:
Ne titulis quicq̃ debeat ille ſuis .
Cernere iam uideor rumpi pene atria turba :
Et populum lædi deficiente loco .
Templaq; tarpeiæ primum tibi ſedis adiri

Et fieri faciles in tua uota deos .
Colla boues niueos certæ præbere ſecuri:
Quos aluit cāpis herba faliſca ſuis .
Cumq; deos omnes tunc quos īpenſius æquos
Eſſe tibi cupias cū ioue cæſar erit .
Curia te excipiet :patreſq; ex more uocati
Intendent aures ad tua uerba ſuas .
Hos ubi facundo tua uox hilarauerit ore :
Vtq; ſolet tulerit ꝓſpera uerba dies :
Egeris & meritas ſupis cum cæſare grates :
Qui cauſā:facias cur ita ſæpe dabit .
Inde domū repetes toto comitante ſenatu
Officiū populi uix capiēte domo .
Me miſerum: turba q̄ nō ego cernor in illa .
Nec poſſunt iſtis lumina noſtra frui .
Qua licet abſentē :qua poſſū mente uidebo.
Aſpiciet uultus cōſulis illa ſui .
Dii faciant:aliquo ſubeat tibi tēpore noſtr̄
Nomen :& heu dicas quid miſer ille facit?
Hæc tua ꝓtulerit ſi quis mihi uerba fatebor
Protinus exiliū mitius eſſe meum .

Ad Pompeium Cōſulem .

HTe leues elegi doctas ad conſulis aures .
Verbaq; honorato ferte legenda uiro .
Longa uia eſt:nec uos pedibus ꝓceditis æquis .
Tectaq; brumali ſub niue terra latet .
Cum gelidam thracen & optum nubibus hemon :
Et maris ionii trāſieritis aquas :
Luce minus decima dominā uenietis in urbem :
Vt feſtinatū non faciatis iter .
Protinus inde domus uobis pompeia petatur .
Non eſt auguſto iūctior ulla foro.
Si quis:ut in populo qui ſitis:& unde requirat :
Nomina decepta quælibet aure ferat .
Vt ſit enim tutum: ſicut reor eſſe fateri
Verba minus certe ficta timoris habent .
Copia nec uobis ullo ꝓhibēte uidendi
Conſulis :ut limen cōtigeritis erit .
Aut reget ille ſuos dicēdo iura quirites :
Conſpicuū ſignis cum premet altus ebur :
Aut populi reditus poſitam cōponet ad haſtam.
Et minūi magnæ nō ſinet urbis opes:
Aut:ut erunt patres in iulia tēpla uocati:

De tanto dignis consule rebus aget :
Aut feret augusto solitam natoq; salutem :
Deq; pax noto cõsulet officio .
Tempus ab his uacuũ cæsar germanicus omne
Auferet :a magnis hũc colit ille deis .
Cum tamen a turba rex reqeuerit hax :
Ad uos mansuetas porriget ille manus .
Quidq; parẽs ego uester agam fortasse requiret :
Talia uos illi reddere uerba uelim .
Viuit adhuc :uitamq; tibi debere fatetur :
Quod prius a miti cæsare munus habet .
Te sibi cũ fugeret memori solet ore referre :
Barbariæ tutas exhibuisse uias .
Sanguine bistonium q; nõ tepefecerit ensem :
Effectum cura pectoris esse sui .
Addita præterea uitæ quoq; multa tuendæ
Munera :ne ꝑprias attenuaret opes .
Pro quibus ut meritis referatur gratia iurat :
Se fore mãcipium tempus in omne tuum .
Nam prius umbrosa carituros arbore mõtes:
Et freta ueliuolas nõ habitura rates :
Fluminaq; ĩ fontes cursu reditura supino :
Gratia q̃ meriti possit abire tui .
Hæc ubi dixeritis :seruet sua dona rogate
Sic fuerit uestræ causa pacta uiæ .

Ad Brutum .

IVam legis ex illis tibi uenit epistola brute :
Nasonem nolles in quibus esse locis .
Sed quod tu nolles:uoluit miserabile fatum.
Hei mihi plus illud q̃ tua uota ualet .
In scythia nobis quĩquẽnis olympias acta est .
Iam tempus lustri transit in alterius.
Perstat enim fortuna tenax uetusq; malignum
Opponit uotis ĩuidiosa pedem .
Certus eras ꝑ me fabiæ laus maxime gentis
Numen ad augustum supplice uoce loqui .
Occidis ante preces :causamq; ego maxime mortis
Non fueram tanti :me reor esse tuæ .
Iam timeo nostram cuiq̃ mandare salutem .
Ipsum morte tua cõcidit auxilium .
Cœperat augustus deceptæ ignoscere culpæ .
Spem nostram terras deseruitq; simul .
Quale tamen potui de cælite brute recenti

Vestra ꝓcul positus carmen in ora dedi.
Quæ ꝓsit pietas utinā mihi: sitq; malorꝫ
Iam modus: & sacræ mitior ira domus.
Te quoq; idem liquido possū iurare precari
O mihi nō dubia cognite brute nota.
Nam cū præstiteris uerꝫ mihi semp amorem:
Hic tamē aduerso tempore creuit amor.
Quiq; tuas pariter lachrymas nostrasq; uideret
Passuros pœnam crederet esse duos.
Lenem te miseris genuit nātura: nec ulli
Mitius ingeniū q̄ tibi brute dedit.
Vt quicquid ualeas ignoret marte forensi
Posse tuo pagi uix putet ore reos.
Scilicet eiusdē est: q̄uis pugnare uidetur
Supplicibus facilem sontibus esse trucem.
Cum tibi suscepta est legis uindicta seueræ:
Verba uelut tinctū singula uirus habent.
Hostibus eueniat q̄ sis uiolētus in armis
Sentire: & linguæ tela subire tuæ:
Quæ tibi tam tenui cura limātur: ut omnes
Istius ingenium corporis esse negēt.
At si quem lædi fortuna cernis iniqua:
Mollior est animo fœmina nulla tuo.
Hoc ego præcipue sensi: cū magna meorꝫ
Noticiam pars est inficiata mei.
Immemor illorū: uestri non īmemor unq̄
Qui mala solicite nostra leuaris ero.
Et prius hinc nobis nimiū cōterminus hister
In caput euxino de mare uertet iter.
Vtq; thyesteæ redeant si tēpora mensæ
Solis ad eoas currus agetur aquas:
Quam quisq̄ uestrū qui me doluistis ademptum
Arguat ingratū non meminisse sui.

Ad Vestalem.

Missus es euxinas quoniā uestalis ad oras:
Vt positis reddas iura sub axe locis.
Aspicis en præsens qualī iaceamus in aruo.
Nec me testis eris falsa solere queri.
Accedet uoci nostræ non irita ꝑ te
Alpinis iuuenis regibus orte fides.
Ipse uides certe glacie cōcrescere pontum.
Ipse uides gelido stantia uina gelu.
Ipse uides onerata ferox ur ducat iacis

Per medias hiſtri plauſtra bubulcus aquas .
Aſpicis & mitti ſub adunco toxica ferro :
Et telum cauſas mortis habere duas .
Atq; utinam pars hæc tãtum ſpectata fuiſſet
Non etiam ꝓprio cognita marte tibi .
Tenditis ad primum ꝑ denſa pericula pilum :
Contigit ex merito qui tibi nup honor .
Sit licet hic titulus plenis tibi fructibus ingens :
Ipſa tamen uirtus ordine maior erit .
Non negat hoc hiſter :cuius tua dextera quondam
Puniceam getico ſanguine fecit aquam .
Non negat egypſos :quæ te ſubeunte recepta
Senſit in ingenio nil opus eſſe loci .
Nam dubium eſt :poſitu melius defẽſa manuue .
Vrbs erat in ſummo nubibus æqua iugo .
Scythonio regi ferus interceperat illam
Hoſtis:& ereptas uictor habebat opes :
Donec fluminea deuecta uitellius unda
Intulit expoſito milite ſigna getis .
At tibi ꝓgenies alti fortiſſima dõni
Venit in aduerſos ĩpetus ire uiros .
Nec mora:cõſpicuus longe fulgentibus armis
Fortia ne poſſint facta latere caues .
Ingẽtiq; gradu contra ferrumq; locumq;
Saxaq; brumali grandine plura ſubis .
Nec te miſſa ſuꝑ iaculoꝝ turba moratur :
Nec quæ uipeo tela cruore madent .
Spicula cum pictis hærẽt in caſſide pennis .
Parſq; fere ſcuti uulnere nulla uacat .
Nec corpus cũctos feliciter effugit ictus .
Sed minor eſt acri laudis amore dolor .
Talis apud troiam danais ꝑ nauibus aiax
Dicitur hectoreas ſuſtinuiſſe faces :
Vt ꝓpius uentũ eſt:admotaq; dextera dextræ :
Reſq; fero potuit cõminus enſe geri :
Dicere difficile eſt quid mars tuus egerit illic :
Quotq; neci dederis :quoſq; quibuſq; modis .
Enſe tuo factos calcabas uictor aceruos .
Impoſitoq; getes ſub pede multus erat .
Pugnat ad exemplum primi minor ordine pili .
Multaq; fert miles uulnera multa facit .
Sed tantum uirtus alios tua præterit omnes :
Ante citos q̃tum pegaſus ibat equos .

Vincitur egypſos :teſtataq; tempus in omne
Sunt tua ueſtalis carmine facta meo .

Ad Suillium.

LIttera fera quidē ſtudiis exculte ſuilli
Huc tua puenit :ſed mihi grata tamen .
Qua pia ſi poſſet ſuperos lenire rogando
Gratia:latuq; te mihi dicis opem.
Vt iam nil præſtes animi ſum factus amici
Debitor :& meritum uelle iuuare uoco .
Impetus iſte tuus longū modo duret in æuum :
Neue malis pietas ſit tua laſſa meis .
Ius aliquod faciūt affinia uincula nobis :
Quæ ſemp maneant illabefacta precor .
Nam tibi quæ cōiunx:eadem mihi filia pene eſt.
Et quæ te genex:me uocat illa uirum .
Hei mihi:ſi lectis uultum tu uerſibus iſtis
Ducis :& affinem te pudet eſſe meum .
At nihil hic dignū poteris reperire pudore :
Præter fortunā quæ mihi cæca fuit .
Seu genus excutias equites ab origine prima
Vſq; p ınumeros inueniemur auos .
Siue uelis mores q ſint inquirere noſtri :
Errorem miſero detrahe:labe carent .
Tu modo:ſi quid agi ſperabis poſſe precando :
Quos colis exora ſupplice uoce deos .
Dii tibi ſunt cæſar iuuenis :tua numina placa :
Hac certe non eſt notior ara tibi.
Non ſinit illa ſui uanas antiſtitis unq̄
Eſſe preces :noſtris hinc pete rebus opem .
Quanlibet exigua ſi nos ea iuuerit aura:
Obruta de medus cymba reſurget aquis .
Tunc ego tura feram rapidis ſolēnia flammis .
Et q̄tum ualeant numina teſtis ero .
Nec tibi de pario ſtatuā germanice templū
Marmore : carpſit opes illa ruina meas .
Templa domus facient uobis urbeſq; beatæ .
Naſo ſuis opibus carmine gratus erit .
Parua quidem fateor ꝓ magnis munera reddi :
Cum ꝓ cōceſſa uerba ſalute damus .
Sed qui q̄ potuit dat maxima :gratus abunde eſt :
Et finem pietas cōtigit illa ſuum .
Nec quæ de parua pauper diis libat acerra
Tura minus :grandi q̄ data lance ualent :

Agnaq; tam lactens :q̃ gramine pasta phalisco
Victima tarpeios inficit icta focos .
Nec tamen officio uatum p carmina facto
Principibus res est aptior ulla uiris .
Carmina uestraq; pagūt præconia laudum .
Ne ue sit actoq; fama caduca cauent .
Carmine fit uiuax uirtus: expersq; sepulcri
Notitiam seræ posteritatis habet .
Tabida cōsumit ferrum lapidemq; uetustas .
Nullaq; res maius tempore robur habet .
Scripta ferunt annos: scriptis agamemnona nosti:
Et quisquis contra :uel simul arma tulit .
Quis thebas septemq; duces sine carmine nosset?
Et quicquid post hæc :quicquid & ante fuit?
Dii quoq; carminibus :si fas est dicere: fiunt .
Tantaq; maiestas ore canentis eget .
Sic chaos ex illa naturæ mole prioris
Digestum partes scimus habere suas.
Sic affectantes cælestia regna gigantes
Ad styga nubifero uindicis igne datos.
Sic uictor laudem superatis liber ab indis:
Alcides capta traxit ab œchalia .
Et modo cæsar auum quem uirtus addidit astris
Sacrarunt aliqua carmina parte tuum.
Si quid adhuc igitur uiui germanice nostro
Restat in ingenio: seruiet omne tibi .
Non potes officium uatis cōtemnere uates.
Iudicio precium res habet ista tuo.
Quod nisi te nomen tantum ad maiora uocasset:
Gloria pieridum summa futurus eras.
Sed dare materiam nobis q̃ carmina mauis .
Nec tamen ex toto deserere illa potes.
Nā modo bella geris: numeris modo bella coerces:
Quodq; alius opus ē: hoc tibi lusus erit.
Vtq; nec ad citharam: nec ad arcum segnis apollo:
Sed uenit ad sacras neruus uterq; manus :
Sic tibi nec docti desunt :nec principis artes:
Mixta sed est animo cū ioue musa tuo .
Quæ quoniā nec uos unda submouit ab illa
Vngula gorgonei quā caua fecit equi .
Prosit: opemq; ferat cōmunia sacra tueri .
Atq; iisdem studiis īposuisse manum.
Littora pellitis nimiū subiecta corallis :

Vt tandem ſæuos effugiamq; getas .
Clauſaq; ſi miſero patria eſt: ut ponar in illo
Qui minus auſonia diſtat ab urbe loco :
Vnde tuas poſſim laudes celebrare recentes ,
Magnaq; q̄ minima facta referre mora :
Tangat ut hoc uotum cæleſtia chare ſuille
Numina ꝑ ſocero pene precare tuo.

Ad Græcinum.

VNde licet non unde iuuat græcine ſalutem
Mittit ab euxinis hanc tibi naſo uadis.
Miſſaq; dii faciant auroram occurrat ad illam
Biſſenos faſces quæ tibi prima dabit .
Et quoniam ſine me tanges capitolia cōſul :
Et fiam turbæ pars ego nulla tuæ.
In domini ſubeat partes :& præſtet amici
Officium iuſſo littera noſtra die .
Atq; ego: ſi fatis eſſem melioribus ortus :
Et mea ſincæro curreret axe rota.
Quo nunc noſtra manus ꝑ ſcriptū fungitur eſſet
Lingua ſalutandi munere fūcta tui .
Gratatuſq; darem cum dulcibus oſcula uerbis .
Nec minus ille meus : q̄ tuus eſſet honor.
Illa cōfiteor ſic eſſem luce ſupbus :
Vt capet faſtus uix domus ulla meos .
Dumq; latus ſancti cinget tibi turba ſenatus:
Cōſulis ante pedes ire iuberer equos .
Et q̄q̄ cuperem ſemꝑ tibi ꝓximus eſſe:
Gauderem lateri non habuiſſe locum .
Nec querulus : turba q̄uis eliderer eſſem :
Sed foret a populo tum mihi dulce premi .
Proſpicerē gaudens: q̄tus foret agminus ordo :
Denſaq; q̄ longum turba teneret iter .
Quoq; magis noſcas : q̄ me uulgaria tangunt
Spectarem : qualis purpura te tegeret .
Signa quoq; in ſella noſſe formata curuli :
Et totum numidæ ſculptile dentis opus .
At cum tarpeias eſſes deductus in arces :
Dum caderet iuſſu uictima ſacra tuo:
Me quoq; ſecreto grates ſibi magnus agentem
Audiſſet: media qui ſedet æde deus .
Turaq; mente magis plena q̄ lance dediſſem
Ter quater imperii lætus honore tui .
Hic ego præſentes inter numerarer amicos:

Mitia ius uerbis ſi modo fata darent.
Quæq; mihi ſola capitur nunc mente uoluptas:
Tunc oculis etiam ꝓcipienda foret.
Non ita cælitibus uiſū eſt: & forſitan æquis.
Nam quid me pœnæ cauſa negata iuuet?
Mente tamē quæ ſola loco non exulat utar.
Prætextam: faſces aſpiciamq; tuos.
Hæc modo te populo reddētem iura uidebit.
Et ſe ſecretis finget adeſſe tuis.
Nunc longi reditus haſtæ ſupponere luſtri
Credet: & exacta cūcta locare fide.
Nunc facere in medio facundum uerba ſenatu:
Publica quærentem quid petat utilitas.
Nunc ꝓ cæſaribus ſupis decernere grates:
Albaue opimoꝝ colla ferire boum.
Atq; utinam cū iam fueris potiora precatus:
Vt mihi placetur principis ira roges.
Surgat ad hanc uocem plena pius ignis ab ara.
Detq; bonum uoto lucidus omen apex.
Interea qua parte licet: ne cuncta queramur
Hic quoq; te feſtū conſule tempus agam.
Altera læticia eſt: nec cedēs cauſa priori.
Succeſſor tanti frater honoris erit.
Nam tibi finitum ſūmo græcine decembri
Imperium ſani ſuſcipit ille die.
Quæq; eſt in uobis pietas alterna feretis
Gaudia tu fratris faſcibus: ille tuis.
Sic tu bis fueris cōſul: bis conſul & iſte.
Inq; domo binus cōſpicietur honor.
Qui q̄q̄ eſt ingens: & nullū martia ſūmo
Altius imperiū cōſule roma uidet:
Multiplicat tamen hunc grauitas auctoris honorē:
Et maieſtatem res data dantis habet.
Iudiciis igitur liceat flaccoq; tibiq;
Talibus auguſti tēpus in omne frui.
Cum tamen a reꝝ cura ꝓpiore uacabit
Vota precor uotis addita ueſtra meis.
Et ſi qua dabit aura ſinum iactate rudentes:
Exeat a ſtygiis ut mea nauis aquis.
Præfuit græcine locis modo flaccus: & illo
Ripa ferox hiſtri ſub duce tuta fuit.
Hic tenuit miſſas gentes in pace fideli:
Hic arcu fiſos terruit enſe getas.

Hic raptam troezen celeri uirtute recepit.
Infectūq; fero ſanguine danubium.
Quære loci faciem: ſcythiciq; incōmoda cæli:
Et q̄ uicino terear hoſte roga.
Sint ne litæ tenues ſerpētis felle ſagittæ:
Fiat an humanū uictima dira caput.
Mentiar: an coeat duratus frigore pontus:
Et teneat glacies iugera multa freti.
Hic ubi narrarit quæ ſit mea fama require.
Quoq; modo pagam tempora dura roga.
Nec ſumus hic odio: nec ſcilicet eſſe meremur.
Nec cum fortuna mens quoq; uerſa mea eſt.
Illa quies animi eſt: quā tu laudare ſolebas:
Ille uetus ſolito pſtat in ore pudor.
Sic ego ſum longe: ſic hic: ubi barbarus hoſtis
Vt fera plus ualeant legibus arma facit.
Rem queat ut nullam tot iam græcine p annos
Fœmina de nobis: uir ue: puer ue queri.
Hæc facit: ut miſero faueant adſintq; tomitæ:
Hæc quoniam tellus teſtificāda mihi eſt.
Illi qa me uelle uidēt diſcedere malunt:
Reſpectu cupiunt hic tamen eſſe ſui.
Nec mihi credideris extant decreta: quibus nos
Laudat: & īmunes publica cæra facit.
Conuenies miſeris: & q̄q̄ gloria non eſt
Proxima dant nobis oppida munus idem.
Nec pietas ignota mea eſt. uidet hoſpita terra
In noſtra ſacrum cæſaris eſſe domo.
Stant pariter natuſq; pius cōiunxq; ſacerdos
Numina iam facto nō leuiora deo.
Neu deſit pars ulla domus ſtat uterq; nepotum
Hic auiæ lateri ꝓximus: ille patris.
His ego do totiens cū ture precantia uerba:
Eoo quotiens ſurgit ab orbe dies.
Tota licet quæras hoc me non fingere dices
Officii teſtis pontica terra mei.
Pontica me tellus q̄tis hac poſſumus ora
Natalem ludis ſcit celebrare dei.
Nec minus hoſpitibus pietas eſt cognita talis:
Miſit in has ſi quos longa ꝓpontis aquas.
Is quoq; quo fuerat leuior ſub præſide pontus:
Audierat frater forſitan iſta tuus.
Fortuna eſt impar animo. taliq; libenter

Exiguas carpo munere pauper opes .
Nec ueſtris damus hæc oculis procul urbe remoti :
Contenti tacita ſed pietate ſumus .
Et tamen hæc tangent aliquando cæſaris aures .
Nil illum toto quod fit in orbe latet .
Tu certe ſcis hæc ſuperis aſcite uideſq;
Cæſar : & eſt oculis ſubdita terra tuis .
Tu noſtras audis inter conuexa locatus
Sidera : ſolicito quas damus ore preces .
Peruenient illuc & carmina forſitan illa :
Quæ de te miſi cælite facta nouo .
Auguror his igitur flecti tua nuīa : nec tu
Immemto nomen mite parentis habes .

Ad Albinouanum .

Nc mihi ī euxino bis tertia ducitur æſtas
Littore pellitos inter agenda geras .
Et quos tu ſilices ? & quod chariſſime ferrum
Duriciæ confers albinouane meæ ?
Gutta cauat lapidem . cōſumitur ānulus uſu .
Et teritur preſſa uomer aduncus humo .
Tempus edax igitur præter nos omnia perdet .
Ceſſat duricia mors quoq; uicta mea .
Exemplum eſt animi nimium patientis ulyxes
Iactatus dubio per duo luſtra mari .
Tempora . ſoliciti ſed quæ tamen omnia fati
Pertulit : & placidæ ſæpe fuere moræ .
An graue ſex annis pulchram fouiſſe calypſon ?
Aequoreæq; fuit concubuiſſe deæ ?
Excipit hippotades : qui dat pro munere uentos :
Curuet ut impulſos utilis aura ſinus .
Non bene cantantes labor eſt audire puellas .
Nec deguſtanti lothos amara fuit .
Hos ego qui patriæ faciant obliuia ſuccos
Parte meæ uitæ : ſi modo dentur emam .
Nec tu contuleris urbes læſtrygonis unq̄
Gentibus : obliqua quas obit hiſter aqua .
Nec uincet cyclops ſæuum feritate phyacem :
Qui quota teroris pars ſolet eſſe mei .
Scylla ferox trunco cū latret ab inguine monſtris :
Endochiæ nobis plus nocuere rates .
Nec potes infeſtis conferre charybdin achæis :
Ter licet epotet : ter uomat illa fretum .
Qui q̄q̄ dextra regione licentius errent:

Secuꝝ latus hoc non tamẽ eſſe ſinunt.
Hic agri in frondes: hic ſpicula tincta uenenis:
Hic freta uel pediti puia reddit hyems.
Et qua remus iter pulſis modo fecerat undis:
Siccus cõtempta naue uiator eat.
Qui ueniũt iſtinc uix uos ea credere dicunt:
Quã miſer eſt qui fert aſperiora fide.
Crede tamẽ: nec te cauſam neſcire ſinemus:
Horrida ſarmaticũ cur mare duret hyems.
Proxima ſunt nobis plauſtri præbẽtia formam:
Et quæ præcipuũ ſidera frigus habẽt.
Hic oritur boreas: oræꝙ domeſticus huic eſt.
Et ſumit uires a ꝓpiore loco.
At notus: aduerſo tepidus q ſpirat ab axe
Eſt ꝓcul: & rarus languidiorꝙ uenit.
Adde: ꝙ hic clauſo miſcẽtur flumina ponto.
Vimꝙ fretũ multo ꝓdit ab amne ſuam.
Huc lycus: huc ſagaris: peneuſꝙ: hipanuſꝙ: crateſꝙ
Influit: & crebro uertice tortus halys.
Partheniuſꝙ rapax: & uoluẽs ſaxa cynapes
Labitur: & nullo tardior amne tyras:
Et tu fœmineæ thermodon cognite turbæ:
Et quondã graiis phaſi petite uiris:
Cumꝙ boriſtonio liquidiſſimus amne dyraſpes:
Et tacite pagẽs lene melanthus iter.
Quiꝙ duas terras aſiam cadmiꝙ ſororem
Separat: & curſus inter utranꝙ facit.
Innumeriꝙ alii: quos inter maximus omnes
Cedere danubius ſe tibi nile negat.
Copia tot laticum quas auget adulterat undas:
Nec patitur uires æquor habere ſuas.
Quin etiam ſtagno ſimilis pigræꝙ paludi
Cæruleus uix eſt diluiturꝙ color.
Innatat unda freto dulcis: leuiorꝙ marina eſt:
Quæ ꝓpriũ mixto de ſale pondus habet:
Si roget hoc aliquis cur ſint narrata pedoni:
Quidue loqui certis iuuerit iſta modis:
Detinui dicam curas: tempuſꝙ fefelli:
Hunc fructũ præſens attulit hora mihi.
Abfuimus: ſolito dum ſcripſimus iſta dolore:
In mediis nec nos ſenſimus eſſe getis.
At tu non dubito cũ theſea carmine laudes:
Materiæ titulos quin tueare tuæ.

Quēq; refers imitare uix: uetat iſte ꝓfecto
Tranquilli comitem temporis eſſe fidem.
Qui q̄q̄ eſt factis ingens & conditur a te
Vix tanto: q̄tus debuit ore cani:
Eſt tamen ex illo nobis imitabile quiddam:
Inq; fide theſeus quilibet eſſe poteſt.
Non tibi ſunt hoſtes ferro clauaq; domandi:
Per quos uix ulli puius iſthmos erat.
Sed præſtandus amor res non oneroſa uolenti:
Quis labor eſt puram non temeraſſe fidem?
Hæc tibi: qui præſtas indeclinatus amico:
Non eſt quod lingua dicta tremente putes.

Ad Gallionem.

OGallio crimen erit uix excuſabile nobis
Carmine te nomen non habuiſſe meo.
Tu quoq; enim memini cæleſti cuſpide facta
Fouiſti lachrymis uulnera noſtra tuis.
Atq; utinam rapti iactura læſus amici
Senſiſſes ultra quod quererere nihil.
Non ita diis placuit: qui te ſpoliare pudica
Coniuge crudeles non habuere nefas.
Nuncia nam luctus mihi nuper epiſtola uenit:
Lectaq; cum lachrymis ſunt tua damna meis.
Sed neq; ſolari prudentem ſtultior auſim.
Verbaq; doctorum nota referre tibi.
Finitumq; tuum ſi non ratione dolorem
Ipſa iam pridem ſuſpicor eſſe mora.
Dum tua puenit: dum littera noſtra recurrens
Tot maria & terras permeat: annus abit.
Temporis officium ſolatia dicere certi eſt
Dum dolor in curſu eſt: dum petit æger opem.
Et cum longa dies ſedauit uulnera mentis
Intempeſtiue qui mouet illa nouat.
Adde q; atq; utinam uerum tibi uenerit omen
Coniugio felix iam potes eſſe nouo.

Ad Tuticanum.

QVo minus in noſtris ponaris amice libellis
Nominis efficitur conditione tui.
Aſt ego non alium prius hoc dignarer honore:
Eſt aliquis noſtrum ſi modo carmen honor.
Lex pedis officio: fortunaq; nominis obſtat.
Quaq; meos adeas eſt uia nulla modos.
Nam pudet in geminos ita nomen ſcindere uerſus.

Desinat ut prior hoc incipiatq; minor.
Et pudeat: si te qua syllaba parte moretur
Artius appellem tuticanumq; uocem.
Et potes in uersum tuticani more uenire:
Fiat ut e longa syllaba prima breuis.
Aut ut ducatur: quæ nunc correptius exit.
Et sit porrecta longa secunda mora.
His ego si uitiis ausim corrumpete nomen
Ridear: & merito pectus habere neger.
Hæc mihi causa fuit dilati nominis huius:
Quod meus adiecto fœnore reddet ager.
Teq; cană quacūq; nota tibi carmina mittam
Pene mihi puero cognite pene puer.
Perq; tot annoꝝ seriem: quot habemus uterq;:
Non mihi q̄ fratri frater amate minus.
Tu bonus hortator tu duxq; comesq; fuisti:
Cum regerē tenera frena nouella manu.
Sæpe ego correxi sub te cēsore libellos.
Sæpe tibi admonitu facta litura meo est:
Dignam mæoniis phæacida condere chartis
Cum te pierides ꝑdocuere deæ.
Hic tenor: hæc uiridi cōcordia cœpta iuuenta
Venit ad albentes illabefacta comas.
Quæ nisi te moueāt duro tibi pectora ferro:
Esse uel inuicto clausa adamante putem.
Sed prius huic desint & bellū & frigora terræ:
Inuisus nobis quæ duo pontus habet.
Et tepidus boreas: & sit præfrigidus auster:
Et possit fatum mollius esse meum:
Quam tua sint lapso præcordia dura sodali.
Hic cumulus nostris absit abestq; malis.
Tu modo p supos: quoꝝ certissimus ille est:
Quo tuus assidue principe creuit honor.
Effice cōstanti ꝑfugum pietate tuendo:
Ne sperata meam deserat aura ratem.
Quid mandem quæris: peream: nisi dicere uix est:
Si modo qui perit ille perire potest.
Nec quid agā inuenio: nec quid nolimue uelimue:
Nec satis utilitas est mea nota mihi.
Crede mihi: miseros prudētia prima relinquit.
Et sensus cum re cōsiliumq; fugit.
Ipse precor quæras qua sim tibi parte iuuandus.
Quoue uiam facias ad mea uota uado.

Ad Carum :

O mihi non dubios inter memorande ſodales
Qui quod es id uere chare uocaris aue .
Vnde ſalutaris color hic tibi ꝓximus index .
Et ſtructura mei carminis eſſe poteſt .
Non qa mirifica eſt: ſed q̄ nō publica certe :
Qualis enim cūq; eſt non latet eſſe meam :
Ipſe quoq; ut chartæ titulum de fronte reuellas
Quod ſit opus uideor dicere poſſe tuum .
Quālibet in multis poſitus noſcere libellis :
Perq; obſeruatas inueniere notas .
Produnt auctorem uires quas hercule dignas
Nouimus : atq; illi quem canis eſſe pares .
Et mea muſa poteſt ꝓprio deprenſa colore
Inſignis uitiis forſitan eſſe ſuis .
Tam mala therſitem ꝓhibebat forma latere :
Quam pulchra nereus cōſpiciendus erat .
Nec te mirari : ſi ſunt uitioſa decebit
Carmina quæ faciam pene poeta getes .
Ah pudet: & ſcripſi getico ſermone libellum :
Structaq; ſūt noſtris barbara uerba modis .
Et placui : gratare mihi: cœpiq; poetæ
Inter inhumanos nomen habere getas .
Materiam quæris : laudes de cæſare dixi .
Adiuta eſt nouitas numine noſtra dei:
Nam patris auguſti docui mortale fuiſſe
Corpus: in æthereas numen abiſſe domos .
Eſſe parem uirtute patri: qui frena rogatus
Sæpe recuſati ceperit imperii .
Eſſe pudicaꝝ ueſtam te liuia matrum
Ambiguum eſt nato dignior an ne uiro .
Eſſe duos iuuenes firma adiumenta parentis :
Cui dederint animi pignora certa ſui.
Hæc ubi non patria plegi ſcripta camœna:
Venit & ad digitos ultima charta meos .
Et caput & plenas omnes mouere pharetras.
Et longum getico murmur in ore fuit .
Atq; aliquis ſcribas hæc cum de cæſare dixit
Cæſaris imperio reſtituēdus eris .
Ille quidē dixit : ſed me iam care niuali
Sexta relegatū bruma ſub axe uidet .
Carmina nil ꝓſunt . nocuerunt carmina quōdam .
Primaq; tam miſeræ cauſa fuere fugæ .

At tu p ſtudii cõia fœdera ſacri:
Per non uile tibi nomẽ amicitiæ:
Sic capto latiis germanicus hoſte cathenis
Materiam ueſtris præbeat ingeniis.
Sic ualeãt pueri uotum cõe duorum:
Quis laus formandis eſt tibi magna datis.
Quanta potes præbe noſtræ monumẽta ſaluti:
Quæ niſi mutato nulla futura loco eſt.

Ad Tuticanum.

HAec tibi mittũtur: quẽ ſũ mõ carmĩe queſtus
Non aptum numeris nomẽ habere meis.
In quibus excepto: q̃ adhuc ut cũq; ualemus:
Nil me præterea quod iuuet inuenies.
Ipſa quoq; eſt inuiſa ſalus: ſũtq; ultima uota
Quolibet exiſtis ſcilicet ire locis.
Nulla mihi cura eſt: terra quo muter ab iſta.
Hac quoq; quã uideo gratior omnis erit.
In medias ſyrtes mediã mea uela charybdim
Mittite: præſẽti dum careamus humo.
Styx quoq;: ſi quid ea ẽ bene cõmutabimur hiſtro:
Si quid & inferius: q̃ ſtyga mundus habet.
Gramina cultus ager: frigus minus odit hirundo:
Proxima marticolis q̃ loca naſo getis.
Talia ſuccenſent ꝓpter mihi uerba tomitæ.
Iraq; carminibus publica mota meis.
Ergo ego ceſſabo nunq̃ p carmina lædi?
Plectar & incauto ſemp ab ingenio?
Ergo ego ne ſcribam digitos incidere cuntor.
Telaq; adhuc demens: quæ nocuere ſequor?
Ad ueteres ſcopulos iteꝝ diuertor: & illas
In quibus offendit naufraga puppis aquas.
Sed nihil admiſi: nulla eſt mea culpa tomitæ:
Quos ego cum loca ſim ueſtra poſus amo.
Quilibet excutiat noſtri monumenta laboris:
Littera de uobis eſt mea queſta nihil.
Frigus: & incurſus omni de parte timendos:
Et q̃ pulſetur murus ab hoſte queror.
In loca: non homines ueriſſima crimina dixi.
Culpatis ueſtrum uos quoq; ſæpe ſolum.
Eſſet ꝓpetuo ſua q̃uitabilis aſcra
Auſa eſt agricolæ muſa docere ſenis.
At fuerat terra genitus qui ſcripſit in illam.
Intumuit uati nõ tamen aſcra ſuo.

Quis patriam ſolerte magis dilexit ulyxe?
Hoc tamen aſperitas indice dicta loci eſt.
Non loca ſed mores ſcriptis uexauit amaris
Septius auſonios: actaq; roma rea eſt.
Falſa tamen paſſa eſt æqua cõuicia mente:
Obfuit auctori nec fera lingua ſuo.
At malus interpres populi mihi cõcitat iram.
Inq; nouum crimen carmina noſtra uocat.
Tam felix utinam q̃ pectore candidus eſſem.
Extat adhuc nemo faucius ore meo.
Adde q; illyrica ſi iam pice nigrior eſſem:
Hon mordenda mihi turba fidelis erat.
Molliter a uobis mea ſors excepta tomitæ
Tam mites gratos indicat eſſe uiros.
Gens mea peligni regioq; domeſtica ſulmo
Non potuit noſtris lenior eſſe malis.
Quem uix ĩcolumi cuiq̃ ſaluoq; daretis:
Is datus a uobis eſt mihi nup honor.
Solus adhuc ego ſum ueſtris ĩmunis in oris:
Exceptis: ſi qui munera legis habẽt.
Tempora ſacrata mea ſũt uelata corona:
Publicus ĩuito quã fauor impoſuit.
Quam grata eſt igitur latonæ delia tellus:
Erranti tutum quæ dedit una locum:
Tam mihi chara tomus patria quæ ſede fugatis
Tempus ad hoc nobis hoſpita fide manet.
Dii modo feciſſẽt: placidæ ſpem poſſet habere
Pacis: & a gelido longius axe foret.

Ad Sextum Pompeium.

Si quis adhuc uſq̃ noſtri nõ immemor extat:
Quidue relegatus naſo reqrat agam:
Cæſaribus uitam ſexto debere ſalutem
Me ſciat a ſuperis hic mihi primus erit.
Tempora nam miſeræ cõplectar ut omnia uitæ:
A meritis eius pars mihi nulla uacat.
Quæ numero tot ſunt: quot in horto fertilis arui
Punica ſub lento cortice grana rubent:
Aphrica quot ſegetes: quot thmolia terra recemos:
Quot ſicyon baccas: quot parit hybla fauos.
Cõfiteor: teſtere licet: ſignate quirites.
Nil opus eſt legum uiribus: ipſe loquor.
Inter opes & me tem paruã pone paternas.
Pars ego ſum cenſus quantulacũq; tui.

Quam tua trinacria eſt regnataq; terra philippo:
Quam domus auguſto cõtinuata foro:
Quam tua rus oculis domini cãpania gratum:
Quæq; relicta tibi ſexte uel empta tenes:
Tam tuus en ego ſum: cuius te munere triſti
Non potes in ponto dicere habere nihil.
Atq; utinam poſſis: & detur amicius aruum:
Remq; tuam ponas in meliore loco.
Quod quoniam in diis eſt tẽta lenire precando:
Numina: ppetua quæ pietate colis.
Erroris nam tu uix eſt diſcernere noſtri
Sis argumẽtum maius: an auxilium.
Nec dubitas oro: ſed flumine ſæpe ſecũdo
Augetur remis curſus euntis aquæ.
Et pudet: & metuo ſempq; eademq; precari:
Ne ſubeant animo tedia iuſta tuo.
Verum quid faciam? res īmoderata cupido eſt.
Da ueniam uitio mitis amice meo.
Scribere ſæpe aliud cupiens delabor eodem.
Ipſa locum p ſe littera noſtra rogat.
Seu tamẽ effectus habitura eſt gratia: ſeu me
Dura iubet gelido parca ſub axe mori:
Semp in oblita repetam tua munera mente.
Et mea me tellus audiet eſſe tuum.
Audiet & cælo poſita eſt quæcũq; ſub ullo:
Tranſit noſtra feros ſi modo muſa getas.
Teq; meæ cauſã ſeruatoremq; ſalutis:
Meq; tuum libra norit & ære minus.

Ad Inuidum.

INuide quid laceras naſonis carmina rapti?
Non ſolet ingeniis ſũma nocere dies.
Famaq; poſt cineres maior uenit: & mihi nomen
Tunc quoq; : cũ uiuis annumerarer erat.
Cũ foret & marſus: magniq; rabirius oris:
Iliacuſq; macer: ſydereuſq; pedo:
Et qui iunonem læſiſſet in hercule carus:
Iunonis ſi iam non gener ille foret.
Quiq; dedit latio carmen regale ſeuerus.
Et cum ſubtili priſcus uterq; numa:
Quiq; uel imparibus numeris montane uel æquis
Suffecis: & gemino carmine nomen habes:
Et qui penelope reſcribere iuſſit ulyxem
Errantẽ ſæuo p duo luſtra mari:

Quiq; ſuam troezen :impfectumq; diem
Deſeruit celeri morte ſabinus opus :
Ingeniiq; ſui dictus cognomine largus :
Gallica qui phrygium duxit in arua ſenem :
Quiq; canit domito camerinus ab hectore troiam :
Quiq; ſua nomen phyllide thuſcus habet:
Veliuoliq; maris uates:cui credere poſſes
Carmina cæruleos cõpoſuiſſe deos :
Quiq; acies libycas :romanaq; prælia dixit :
Et marius ſcripti dexter in omne genus :
Trinacriuſq; ſuæ perſeidos auctor & actor :
Tantalidæ reducis tyntaridoſq; lupus:
Et qui mæonidem phæacida uertit :& una
Pyndaricæ fidicen tu quoq; rufe lyræ .
Muſaq; turani tragicis innixa cothurnis :
Et tua cum ſocco muſa meliſſe leuis .
Cum uarius gracchuſq; darẽt fera dicta tyranni :
Callimachi ꝓculus molle teneret iter :
Tityrus antiquas & erat qui paſceret herbas :
Aptaq; uenanti gratius arma daret :
Naiadas a ſatyris caneret fontanus amatas :
Clauderet imparibus uerba capella modis .
Cumq; forent alii quorum mihi cuncta referre
Nomina longa mora eſt:carmina uulgus habet:
Eſſent & iuuenes quoꝝ q ꝓ iedita cauſa eſt
Appellandoꝝ nil mihi iuris adeſt .
Te tamen in turba non auſim cotta ſilere
Pieridum lumen præſidiumq; fori :
Maternos cottas cui meſſalaſq; paternos
Maxima nobilitas ingeminata dedit .
Dicere ſi fas eſt claro mea nomine muſa :
Atq; inter tantos quæ legeretur erat .
Ergo ſummotum patria ꝓſcindere liuor
Deſine:neu cineres ſparge cruente meos .
Omnia ꝓdidimus:tantummodo uita relicta eſt :
Præbeat ut ſenſum materiamq; malis .
Quid iuuat extinctos ferrũ demittere in artus ?
Non habet in nobis iam noua plaga locum .

P.OVIDII NASONIS DE PONTO

LIBRI QVARTI ET VLTIMI FINIS.

.P. Ouidii Naſonis de pulice opuſculum incipit: q̄q̄ nō putatur a quibuſdā Ouidii opus.

PArue pulex & amara lues inimica puellis
Carmine quo fungar in tua facta ferox?
Tu laceras corpus teneꝝ duriſſime morſu:
Cuius cum fuerit plena cruore cutis:
Emittis maculas nigro de corpore fuſcas:
Leuia mẽbra quibus cõmaculata rigent.
Cumq; tuum lateri roſtrum defigis acutum:
Cogitur e ſõno ſurgere uirgo graui.
Perq; ſinus erras. tibi puia cætera mẽbra.
Is quocunq; placet: nil tibi ſæue latet.
Ah piget: & dicam cũ ſtrata puella recũbit:
Tu femur euellis: cruraq; aperta ſubis.
Auſus es interdũ p mẽbra libidinis ire:
Et turbare locis gaudia nata ſuis.
Diſpereã niſi iam cupiã fieri meus hoſtis:
Prõptior ut fieret ad mea uota uia.
Si ſineret natura mihi quo uerterer in te:
Et quod ſũ natus poſſe redire daret:
Vel ſi carminibus poſſem mutarier ullis:
Carminibus fierem ad mea uota pulex.
Aut medicaminibus: ſi plus medicamina poſſũt
Vellem naturæ iura nouare meæ.
Carmina medeæ: uel quid medicamina circe
Contulerint: res eſt notificata ſatis.
His ego mutatus: ſi ſic mutabilis eſſem:
Hærerẽ in tunicæ margine uirgineæ.
Inde means p crura meæ ſub ueſte puellæ
Ad loca quæ uellem me cito ſurriperẽ.
Cumq; illa dudum lædens nil ipſe cubarem:
Donec de pulice rurſus homo fierem.
Sed ſi forte nouis uirgo perterita monſtris
Exigeret famulos ad mea uincla ſuos:
Aut tentata meis precibus ſuccũberet illa:
Aut mox ex homine uerterer in pulicem:
Rurſus mutatus: fundenſq; precamina mille:
Afferrem cunctos in mea uota deos:
Illam dum precibus: uel ui ſupator haberem:
Etiam nil mallet: q̄ ſibi me ſocium.

.P. Ouidii Naſonis de philomena liber ĩcipit . Aliq tamẽ putant nõ ex eius officina libꝝ hũc emanaſſe.

OVlcis amica ueni noctis ſolatia præſtans :
Inter aues & enim nulla tibi ſimilis .
Tu philomena potes uocũ diſcrimina mille .
Mille potes uarios ipſa referre modos .
Nam: q̃uis aliæ uolucres modulamina tentent :
Nulla poteſt modulis æquiualere tuis .
Inſup eſt auium ſpatiis garrire diurnis.
Tu cantare ſimul nocte dieq; potes .
Parus enim q̃uis ꝑ noctem tĩninet omnem:
At ſua uox nulli iure placere poteſt .
Dulce palara ſonat: quã dicunt nomine droſtam .
Sed fugiente die nempe quieta ſilet .
Et merulus modulans tam pulchris cõcinit odis .
Nocte ruente tamen carmina nulla canit .
Vere calente nouos cõponit acredula cantus
Matutinali tempore tunc mitilans .
Dum turdus trutilat: ſturnus tunc piſitat ore .
Sed quod mane canunt ueſpere nõ recolunt .
Cacabat hinc ꝑdix: hic gratitat im ꝑbus anſer .
Et caſtus turtur atq; columba gemunt .
Plauſitat arborea clamans de fronde palũbes .
In fluuiiſq; natans ſorte tetrinit anas .
Grus gruit inq; glomis. cigni ꝑpe flumina drẽſant.
Accipiter pipat. miluus hianſq; lipit .
Cucurrire ſolet gallus: gallina gracillat.
Pupillat pauo. trinſat hirundo uaga.
Dum clangũt aquilæ: uultur pulpare ꝑbatur .
Et crocitat coruus: graculus & frigulat .
Glotorat immenſo de turre ciconia roſtro :
Peſſimus at paſſer triſtia flendo pipit .
Pſyttacus humanas de ꝑmit uoce loquelas:
Atq; ſuo domino chære ſonatq; uale .
Pica loquax uarias modulatur gutture uoces :
Scurriliter ſtrepitu quicquid & audit ait.
Et cuculi cuculant. fritinit rauca cicada .
Bõbilat ore legens munera mellis apes .
Bubulat horrendũ ferali carmine bubo :
Humano generi triſtia fata ferens .
Strix nocturna ſonans & ueſptilio ſtridunt .
Noctua lucifuga cucubat in tenebris .

Aſt ululant ululæ lugubri uoce canentes.
Inq; paludiferis butio bubit aquis.
Regulus: atq; merops: & rubro pectore ,pgnes
Conſimili modulo zinzilulare ſciunt.
Scribere me uoces auiū philomena coegit:
Quæ cantu cunctas exupat uolucres.
Sed iam quadrupedum fari diſcrimina uocum
Nemine cogente nunc ego ſponte ſequar.
Tigrides indomitæ rancāt: rugiuntq; leones.
Panter caurit amans. pardus hiando felit.
Dum lynces orcando fremūt: urſus ferus uncat.
Aſt lupus ipſe ululat. frendet agreſtis aper:
Et barrus barrit: cerui glocitant & onagri.
Aſt taurus mugit. & celer hīnit equus.
Quirritat uerres. ſetoſus at orcat aſellus:
Blacterat hinc aries: & pia balat ouis.
Sordida ſus paſcens ruris p gramina grūnit.
At mutire capris hirce petulce ſoles.
Rite canis latrat. fallax uulpecula gānit.
Glaucitat & catulus. at lepores uagiūt.
Mus auidus mintrat. uelox muſtelaq; dintrit.
Et grillus grillat. deſticat inde ſorex.
Ecce uenenoſus ſerpendo ſibilat anguis:
Garrula limoſis rana coaxat aquis.
Has uolucrum uoces deſcripſi quadrupedūq;:
Quas natura illis grata parens tribuit.
Sed cunctas ſpecies aīantum nemo notauit:
Atq; ſonos ideo dicere quis poterit?
Cuncta ſuo domino depromūt munera laudum:
Seu ſemper ſileant: ſiue ſonare queant.

TEMPVS AD HOC LVSTRIS
bis iam mihi quinq; peractis
Omne fuit muſæ car
men inerme meæ.
Nullaq; quæ poſſit tot ſcriptis milibus extat
Littera naſonis ſanguinolenta legi.
Nec quenq̃ noſtri: niſi me læſere libelli:
Artificis periit cum caput arte ſua.
Vnus (& hoc ipſum eſt iniuria magna) perennem
Candoris titulum non ſinit eſſe mei.
Quiſquis is eſt (nam nomen adhuc ut cunq; tacebo)
Cogit inaſſuetas ſumere tela manus.
Ille relegatum gelidos aquilonis ad ortus
Non ſinit exilio delituiſſe meo.
Vulneraq; immitis requiem quærentia uexat:
Iactat & in toto crimina noſtra foro.
Perpetuoq; mihi ſociatam fœdere lecti
Non patitur miſeri funera flere uiri.
Et qui debuerat ſubitas extinguere flammas:
Is prædam e medio raptor ab igne petit.
Cũq; ego quaſſa meæ complectar membra carinæ:
Naufragii tabulas pugnat habere mei.
Nititur ut profugæ deſint alimenta ſenectæ:
Heu q̃to eſt noſtris dignior ille malis.
Dii melius: quoq; longe mihi maximus ille
Qui noſtras inopes noluit eſſe uias:
Huic igitur meritas grates utcunq; licebit
Pro tam manſueto pectore ſemper agam.
Audiet hoc pontus: faciet quoq; forſitan idem
Terra ſit ut propior teſtificanda mihi.
At tibi calcaſti qui me uiolente iacentem:
Quam licet & miſero debitus hoſtis ero.
Deſinet eſſe prius contrarius ignibus humor:
Iunctaq; cum luna lumina ſolis erunt:
Parſq; eadem cæli zephyros emittet & euros:
Et tepidus gelido flabit ab axe notus:
Et noua fraterno ueniet concordia fumo:
Quam uetus accenſa ſeparat ira pyra:
Et uer autumno: brumæ miſcebitur æſtas:
Atq; eadem regio ueſper & ortus erit:
Quam mihi ſit tecũ poſitis quæ ſumpſimus armis

Gratia commiſſis improbe rupta tuis.
Pax erit hæc nobis: donec mihi uita manebit
Cum pecore infirmo quæ ſolet eſſe lupis.
Prima quidem cœpto committam prælia uerſu:
Non ſoleant q̃uis hoc pede bella geri.
Vtq; petit primo plenum flauentis harenæ
Nondum calfacti uelitis haſta ſolum:
Sic ego te nondum ferro iaculabor acuto:
Protinus inuiſum nec petet haſta caput.
Et neq; nomen in hoc: nec dicam facta libello:
Teq; breui qui ſis diſſimulare ſinam.
Poſtmodo ſi perges in te mihi liber iambus
Tincta lycambæo ſanguine tela dabit.
Nunc quo battiades inimicum deuouet ibin:
Hoc ego deuoueo teq; tuoſq; modo.
Vtq; ille hiſtoriis inuoluam carmina cæcis:
Non ſoleam q̃uis hoc genus ipſe ſequi:
Illius ambages imitatus in ibide dicar
Oblitus moris iudiciiq; mei.
Et quoniam qui ſis nondum quærentibus edo:
Ibidis interea tu quoq; nomen habe.
Vtq; mei uerſus aliquantum noctis habebunt:
Sic uitæ ſeries tota ſit atra tuæ.
Hæc tibi natali facito: ianiq; calendis:
Non mentituro quilibet ore legat.
Dii maris & terræ: quiq; his meliora tenetis
Inter diuerſos cum ioue regna polos:
Huc precor huc ueſtras omnes aduertite mentes:
Et ſinite optatis pondus ineſſe meis.
Ipſaq; tu tellus: ipſum cum fluctibus æquor:
Ipſe meas æther accipe ſumme preces.
Sideraq; & radiis circundata ſolis imago:
Lunaq; quæ nunq̃ quo prius ore micas:
Noxq; tenebraq; ſpecies reuerenda tuaq;:
Quæq; ratum triplici pollice netis opus:
Quæq; per infernas horrendo murmure ualles:
Imperiuratæ laberis amnis aquæ:
Quaſq; ferunt torto uittatis angue capillis
Carceris obſcuras ante ſedete fores:
Vos quoq; plebs ſuperum: fauni: ſatyriq;: lareſq;:
Fluminaq;: & nymphæ: ſemideumq; genus:
Deniq; ab antiquo diui ueteresq;: nouiq;
In noſtrum cuncti tempus adeſte chao:

Carmina dum capiti diro malefida canuntur:
Et peragunt partes ira dolorq; ſuas:
Annuite optatis omnes ex ordine noſtris:
Et ſit pars uoti nulla caduca mei.
Quæq; precor fiant ut non mea dicta: ſed ille
Paſiphaes generi uerba fuiſſe putet.
Quaſq; ego tranſiero pœnas patiatur & illas
Plenius ingenio ſit miſer ille meo.
Neue minus noceant fictum execrantia nomen
Vota: minus magnos commoueantq; deos:
Illum ego deuoueo: quem mens intelligit ibin:
Qui ſcit ſe factis has meruiſſe preces.
Nulla mora eſt in me: peragam rata uota ſacerdos:
Quiſquis ades ſacris ore fauete meis.
Quiſquis ades ſacris lugubria dicite uerba:
Et fletu madidis ibin adite genis.
Ominibuſq; malis: pedibuſq; occurrite læuis:
Et nigræ ueſtes corpora ueſtra tegant.
Tu quoq; quid dubitas ferales ſumere uittas?
Iam ſtat (ut ipſe uides) funeris ara tui.
Pompa parata tibi eſt: uotis mora triſtibus abſit:
Da iugulum cultris hoſtia dira meis.
Terra tibi fruges: amnis tibi deneget undas:
Deneget afflatus uentus & aura ſuos.
Nec tibi ſol clarus: nec ſit tibi lucida phœbe:
Deſtituant oculos ſydera clara tuos.
Nec ſe uulcanus: nec ſe tibi præbeat aer:
Nec tibi det tellus: nec tibi pontus iter.
Exul: inops erres: alienaq; limina luſtres.
Exiguumq; petas ore tremente cibum.
Nec corpus querulo: nec mens uacet ægra dolore:
Noxq; die grauior: ſit tibi nocte dies.
Siſq; miſer ſemper: nec ſis miſerabilis ulli:
Gaudeat aduerſis fœmina uirq; tuis.
Accedat lachrymis odium: dignuſq; puteris
Qui mala cum tuleris plurima: plura feras.
Sitq; (quod eſt rarum) ſolito defecta fauore
Fortunæ facies inuidioſa tuæ.
Cauſaq; non deſit: deſit tibi copia mortis:
Optatam fugiat uita coacta necem.
Luctatuſq; diu cruciatos ſpiritus artus
Deſerat: & longa torqueat ante mora.
Euenient: dedit ipſe mihi modo ſigna futuri

Phœbus: & a leua mœſta uolauit auis.
Certe ego quæ uoueo ſuperos motura putabo:
Speq; tuæ mortis perfide ſemper alar.
Finiet illa dies quæ te mihi ſubtrahet olim:
Finiet illa dies quæ mihi tarda uenit.
Et prius hanc animam nimium tibi ſæpe petitam
Auferet illa dies quæ mihi ſera uenit:
Quam dolor hic unq̃ ſpacio euaneſcere poſſit:
Leniat aut odium tempus & hora meum.
Pugnabunt iaculis dum thraces: iaziges arcu:
Dum tepidus ganges: frigidus hiſter erit:
Robora dum montes: dum pabula mollia campi:
Dum tyberis liquidas tuſcus habebit aquas:
Bella geram tecum: nec mors mihi finiet iras:
Sæua ſed immanis manibus arma dabo.
Tunc quoq; cum fuero uacuas dilapſus in auras:
Exanimis manes oderit umbra tuos.
Tunc quoq; factoꝝ ueniam memor umbra tuoꝝ.
Inſequar & uultus oſſea forma tuos.
Siue ego (quod nollem) longis conſumptus ab ānis:
Siue manu facta morte ſolutus ero:
Siue per immenſas iactabor naufragus undas:
Noſtraq; longinquus uiſcera piſcis edet:
Siue peregrinæ carpent mea membra uolucres:
Inq; meo tingent ſanguine roſtra lupi:
Siue aliquis dignatus erit ſupponere terræ:
Et dare plebeio corpus inane rogo.
Quicquid ero: ſtygias erumpere nitar ab oris:
Et tendam gelidas ultor in ora manus.
Me uigilans cernes: tacitis ego noctis in umbris
Excutiam ſomnos uiſus adeſſe tuos.
Deniq; quicquid ages ante os oculoſq; uolabo:
Et querar: & nulla ſede quietus eris.
Verbera torta dabunt ſonitum: nexæq; colubris
Conſcia fumabunt ſemper ad ora faces.
His uiuus furiis agitabere: mortuus iſdem.
Et breuior pœna uita futura tua eſt.
Nec tibi continget funus: lachrymæq; tuoꝝ:
Indeploratum proiicere caput.
Carnificiſq; manu populo plaudente traheris:
Infixuſq; tuis oſſibus uncus erit.
Ipſæ te fugient quæ carpunt omnia flammæ:
Reſpuet inuiſum iuſta cadauer humus.

Vnguibus & roſtro tardus trahet ilia uultur:
Et ſcindent auidi perfida corda canes.
Pecq; tuo fiet(licet hac ſis laude ſuperbus)
Inſatiabilibus corpore rixa lupis.
In loca ab elyſiis diuerſa fugabere campis.
Quaſq; tenet ſedes noxia turba coles.
Syſiphus eſt illic ſaxum uoluenſq; petenſq;:
Quiq; agitur rapidæ uinctus ab orbe rotæ.
Quæq; gerunt humeris perituras belides undas:
Exulis ægyſthi turba cruenta nurus.
Poma pater pelopis præſentia quærit : & idem
Semper eget liquidis ſemper abundat aquis.
Iugeribuſq; nouem qui ſummus diſtat ab imo:
Viſceraq; aſſidue debita præbet aui.
Sic tibi de furiis ſcindat latus una flagello :
Vt ſceleris numeros confiteare tui.
Altera tartareis ſectos dabit unguibus artus:
Tertia fumantes incoquet igne genas.
Noxia mille modis lacerabitur umbra: tuaſq;
Aeacus in pœnas ingenioſus erit.
In te tranſcribet uetery tormenta uiroy:
Manibus antiquis cauſa quietis eris.
Syſiphe cui tradas reuolubile pondus habebis :
Verſabunt celeres nunc noua membra rotæ.
Hic erit & ramos fruſtra qui captet & undas.
Hic inconſumpto uiſcere paſcet aues.
Nec mortis pœnas mors altera finiet huius:
Horaq; erit tantis ultima nulla malis.
Inde ego pauca canam: frondes ut ſiquis in ida
Et ſummam libyco de mare carpat aquam.
Nam neq; quot flores ſicula naſcuntur in hybla:
Quot ue ferat dicam terra cyliſſa crocos.
Nec cum triſtis hyems aquilonis inhorruit alis:
Quam multa fiat grandine canus athos.
Nec mala uoce mea poterunt tua cuncta referri:
Ora licet tribuas multiplicata mihi.
Tot tibi ueh miſero uenient taleſq; ruinæ:
Vt cogi in lachrymas me quoq; poſſe putem :
Illæ me lachrymæ facient ſine fine beatum
Dulcior hic riſu tunc mihi fletus erit.
Natus es infelix(ita dii uoluere)nec ulla
Commoda naſcenti ſtella leuis ue fuit.
Non uenus affulſit: non illa iuppiter hora:

Luna q; non apto ſol ue ſuere loco.
Nec ſatis utiliter poſitos tibi præbuit ignes:
Quem peperit magno lucida maia ioue.
Te fera nec quicq̃ placidum ſpondentia martis
Sydera preſſerunt: falciferiq; ſenis.
Lux quoq; natalis (nequid niſi triſte uideres)
Turpis & inductis nubibus atra fuit.
Hæc eſt in faſtis cui dat grauis allia nomen:
Quæq; dies ibin publica damna tulit.
Qui ſimul impuræ matris prolapſus ab aluo:
Cynipheam fœdo corpore preſſit humum.
Sedit in aduerſo nocturnus culmine bubo:
Funereoq; graues edidit ore ſonos.
Protinus eumenides lauere paluſtribus undis
Qua caua de ſtygiis fluxerat unda uadis.
Pectoraq; unxerunt herebeæ felle colubræ:
Terq; cruentatas increpuere manus.
Gutturaq; imbuerunt infantia lacte canino.
Hic primus pueri uenit in ora cibus.
Perbibit inde ſuæ rabiem nutricis alumnus:
Latrat & in toto uerba canina foro.
Membraq; uinxerunt tinctis ferrugine pannis:
A male deſerto quos rapuere rogo.
Et ne non fultum nuda tellure iaceret
Molle ſuper ſilices impoſuere caput.
Iamq; receſſuræ uiridi de ſtipite factas
Admorunt oculis uſq; ſub ora faces.
Flebat ut eſt infans fumis contactus amaris
De tribus eſt cum ſic una locuta ſoror.
Tẽpus in immenſũ lachrymas tibi mouimus iſtas:
Quæ ſemper cauſa ſufficiente cadent.
Dixerat: & clotho iuſſit promiſſa ualere:
Neuit & infeſta ſtamina pulla manu.
Et ne longa ſuæ præſagia diceret horæ:
Fata canet uates qui tua dixit erit.
Ille ego ſum uates: ex me tua uulnera diſces:
Dent modo dii uires in mea uerba ſuas.
Carminibuſq; meis accedant pondera rerum:
Quæ rata per luctus experiere tuos.
Neue ſine exemplis æui cruciere prioris:
Sint tua troianis non leuiora malis.
Quantaq; clauigeri præantius herculis hæres:
Tanta uenenato uulnera crure geras.

Nec leuius doleas q̃ qui bibit ubera ceruæ:
Armatusq; tulit uulnus inerme potens.
Quiq; ab equo præceps alienis decidit aruis:
Exitio facies cui sua pene fuit.
Id quod amintorides uideas: trepidusq; ministro
Prætentes baculo luminis orbus iter.
Nec plus aspicias q̃ quem sua filia rexit:
Expertus scelus est cuius uterq; parens.
Qualis erat postq̃ est iudex de lite iocosa
Sumptus apollinea clarus in arte senex.
Qualis & ipse fuit quo præcipiente columba
Est data palladiæ præuia duxq; rati.
Quiq; oculis caruit per quos male uiderat aurum:
Inferias nato quos dedit orba parens.
Pastor ut ætneus cui casus ante futuros
Telemus eurimides uaticinatus erat.
Vt duo phinidæ quibus idem lumen ademit:
Qui dedit: & thamyræ demophodiq; caput.
Sic aliquis tua membra secet saturnus: ut illas
Subsecuit partes unde creatus erat.
Nec tibi sit tumidis melior neptunus in undis:
Quam cui sunt subitæ frater & uxor aues.
Sollertiq; uiro laceræ quem fracta tenentem:
Membra ratis semeles est miserata soror.
Vel tua ne pœnæ genus hoc cognouerit unus:
Viscera diuersis scissa ferantur aquis.
Vel quæ qui redimi romanos turpe putauit:
A duce puniceo pertulit ipse feras.
Nec tibi subsidio præsens sit numen: ut illi
Cui nihil hercei profuit ara iouis.
Vtq; dedit saltus e summo thessalus ossa:
Tu quoq; saxoso præcipitere iugo.
Aut uelut euriali qui sceptrum cepit ab illo
Sint artus auidis anguibus esca tui.
Vel tua maturet sicut minoia fata
Per caput infusæ feruidus humor aquæ.
Vtq; parum mitis sed non impune prometheus
Aerias uolucres sanguine fixus alas.
Aut ut cearcides magno ter ab hercule quintus
Cæsus in immensum proiiciare fretum.
Aut ut amantiaden turpi dilectus amore
Oderit: & sæuo uulneret ense caput.
Nec tibi fida magis misceri pocula possint

Quam qui cornigero de ioue natus erat.
Morte uel intereas capti ſuſpenſus achei:
Qui miſer aurifera triſte pependit aqua.
Aut ut achilliden cognato nomine clarum
Opprimat hoſtili tegula iacta manu.
Nec tua q̄ pyrrhi felicius oſſa quieſcant:
Sparſa per ambracias quæ iacuere uias.
Nataq; ut æacidæ telis moriaris adactis:
Non licet hoc cereri diſſimulare ſcelus.
Vtq; nepos dicti noſtro modo carmine regis
Cantaridum ſuccos dante parente bibas.
Aut pia te cæſo dicatur adultera: ſicut
Qua cecidit leucon uindice dicta pia eſt.
Inq; pyram tecum cariſſima corpora mittas:
Quem finem uitæ ſardanapallus habet.
Vtq; iouis libyci templum uiolare parantes:
Acta noto uultus condat harena tuos.
Vtq; necatorꝝ darei fraude ſecundi
Sic tua ſuccendens deuoret ora cinis.
Aut ut oliuifera quondam ſicione profecto
Sit frigus mortis cauſa fameſq; tuæ.
Aut ut acharnides inſutus pelle iuuenci
Turpiter ad dominum præda ferare tuum.
Inq; tuo thalamo iuguleris more pheræi:
Qui datus eſt leto coniugis enſe ſuæ.
Quoſq; putas fidos ut lariſſeus alebas:
Vulnere non fidos experiare tuo.
Vtq; milo ſub quo cruciata eſt piſa tyranno
Viuus in occultas præcipiteris aquas.
Quæq; in adimantum philefia regna tenentem
A ioue uenerunt: te quoq; tela petant.
Aut ut amaſtriacis quondam leneus ab oris
Nudus achillea deſtituaris humo.
Vtq; uel eurydamas ter circum buſta tratilli:
Eſt lariſſeis raptus ab hoſte rotis.
Vel qui quæ fuerat tutatus mœnia ſæpe:
Corpore luſtrauit non diuturna ſuo.
Vtq; nouum paſſa eſt genus hyppomeneida pœnæ:
Tractus in actæa fertur adulter humo:
Sic ubi uita tuos inuiſa reliquerit artus
Vltores rapiant turpe cadauer equi.
Viſcera ſic aliquis ſcopulus tua figat: ut olim
Fixa ſub euboico graia fuere ſinu.

Vtq; ferox periit & fulmine & æquore raptor:
Sic te merſuras adiuuet ignis aquas.
Mens quoq; ſic furiis uecors agitetur: ut illi
Vnum qui toto corpore uulnus habet.
Vtq; dryantiadæ rhodopeia regna tenenti:
In gemino diſpar cui pede cultus erat.
Vt fuit œtæo quondam generoq; draconum:
Theſſimaniq; patri: calligoneſq; uiro.
Nec tibi contingat matrona pudicior illa:
Qua potuit tydeus erubuiſſe nuru.
Quæq; ſui uenerem uinxit cum fratre mariti:
Locris in ancillæ diſſimulata necem.
Tam quoq; dii faciant poſſis gaudere fideli
Coniuge: q̄ talai: tyndareiq; gener.
Quæq; parare ſuis letum patruelibus auſæ
Belides aſſidua colla premuntur aqua.
Biblidos & canaces ſicut facis ardeat igne:
Nec niſi per crimen ſit tibi fida ſoror.
Filia ſi fuerit: ſit quod pelopæa thyeſti:
Myrrha ſuo patri: nyctimeneq; ſuo.
Filia ne ue magis capiti ſit fida parentis
Quam tua uel pterela: uel tua niſe fuit.
Infamemq; locum ſceleris quæ nomine fecit:
Preſſit & inductis membra paterna rotis.
Vt iuuenes pereas quoq; faſtigia uultus
Olim piſææ ſuſtinuere fores.
Vt qui perfuſam miſeroq; cæde procoq;
Ipſe ſuo melius ſanguine tinxit humum.
Proditor ut ſæui periitq; auriga tyranni:
Qui noua myrtoæ nomina fecit aquæ.
Vt qui uelocem fruſtra petiere puellam:
Dum facta eſt pomis tardior illa tribus.
Vt qui tecta noui formam cælantia monſtri
Intrarunt cæcæ non redeunda domus.
Vt quoq; æacides miſit uiolentus in altum
Corpora cum ſenis altera ſena rogum.
Vt quos obſcuris uictos ambagibus oris:
Legimus infandæ ſphinga dediſſe neci.
Vt qui biſtoniæ templo cecidere mineruæ
Propter quod facies nunc quoq; torta deæ eſt.
Vt qui threicii quondam præſepia regis
Fecerunt dapibus ſanguinolenta ſuis:
Teurodomantheos ut qui ſenſere leones:

Quiq; toanteæ taurica ſacra deæ.
Vt quos ſyclla uorax ſyllæq; aduerſa charybdis
Dulichiæ pauidos eripuere rati.
Vt quos demiſit uaſtam polyphemus in aluum:
Vt leſtrigonias qui ſubiere manus.
Vt quos dux pœnus merſit putealibus undis:
Et iacto canas puluere facit aquas.
Et uelut icaridos famulæ periere: prociq; :
Inq; caput domini qui dabat arma procis.
Vt iacet aonio luctator ab hoſpite fuſus:
Qui (mirum) uictor cum cecidiſſet erat.
Vt quos antæi fortes preſſere lacerti:
Quoſq; feræ morti lemnia turba dedit.
Vt qui poſt longum ſacri moſtrator iniqui
Elicuit pluuias uictima cæſus aquas.
Frater ut antæi quo ſanguine debuit aras
Tinxit: & exemplis occidit ipſe ſuis.
Vt qui terribiles pro gramen habentibus herbis
Impius humano uiſcere pauit equos.
Vt duo diuerſis ſub eodem uindice cæſi
Temporibus neſus : diſimaniq; gener.
Vt pnepos ſaturne tuus: quem reddere uitam
Ipſe coronides uidit ab urbe ſua.
Vt ſcynis : & ſchiron : & cum polyphemone natus :
Quiq; homo parte ſui parte iuuencus erat.
Quiq; trabes preſſas ab humo mittebat in auras
Aequoris aſpectes huius & huius aquas.
Quæq; ceres uidit læto pereuntia uultu
Corpora theſea certionea manu.
Hæc tibi quæ precibus iuſtis mea deuouet ira
Euenient: aut his non leuiora malis.
Qualis achimenides ſicula deſertus in ora :
Troica cum uidit uela uenire fuit.
Qualis erat nec non fortuna binominis hyri:
Quiq; tenet pontem quæ tibi maior erit.
Filius ut cereris fruſtra tibi ſemper ametur :
Deſtituatq; tuas uſq; petitus opes.
Vtq; per alternos unda labente recurſus
Subtrahitur preſſo mollis harena pede.
Sic tua neſcio quæ ſemper fortuna liqueſcat:
Lapſaq; per medias effluat uſq; manus.
Vtq; pater ſolitæ uarias mutare figuras
Plenus inextincta conficiare fame.

Nec dapis humanæ tibi erunt faſtidia: quaq;
Parte potes tydeus temporis huius eris.
Atq; aliquid facias a ueſpere ſolis ad ortus:
Cur externati rurſus agantur equi.
Fœda lycaoniæ repetes conuiuia menſæ:
Tentabiſq; iterꝫ fallere fraude iouem.
Teq; aliquis poſito tentet uim numinis opto:
Tantalides tu ſis: tu tereiq; puer.
Et tua ſic latos ſpargantur membra per agros:
Tanq̃ quæ patrias detinuere uias.
Aere perillæo ueros imitere iuuencos:
Ad formam tauri conueniente ſono.
Vtq; ferox phalaris lingua prius enſe reſecta:
More bouis phario clauſus in ære gemas.
Cumq; redire uoles æui melioris in auras:
Vt uetus admæti decipiare ſocer.
Atq; eques in medii mergare uoragine cœni:
Dummodo ſint facti nomina nulla tui.
Atq; utinam pereas ueluti de dentibus orti
Sydonia iactis graia per arua manu.
Et quæ pentides fecit: fraterq; meduſæ
Eueniant capiti uota ſiniſtra tuo.
Et quibus exiguo eſt uolucris deuota libello:
Corpora proiecta quæ ſua purgat aqua.
Vulnera totq; feras: quot dicitur ille tuliſſe:
Cuius ab inferiis culter abeſſe ſolet.
Attonituſq; ſeces: ut quos cybeleia mater
Incitat: ad phrygios uilia membra modos.
Deq; uiro fias nec fœmina nec uir ut atys:
Et quatias molli tympana rauca manu.
Inq; pecus magnæ ſubito uertare parentis:
Victor ut eſt celeri uictaq; uerſa pede.
Solaq; limone pœnam ne ſenſerit illam
Et tua dente fero uiſcera carpat equus.
Aut ut caſſandræ dominus non mitior illo
Saucius ingeſta contumeleris humo.
Aut ut abantiades: aut ut leneius heros
Cæſus in æquoreas præcipiteris aquas.
Victima uel phœbo ſacras macteris ad aras:
Quam tulit a ſæuo theudotus hoſte necem.
Aut te deuoueat certis abdera diebus:
Saxaq; deuotum grandine plura petant:
Aut iouis infeſto telo feriare triſulco

Vt ſatus hippomoo : deſitoeſq; pater.
Vt ſoror autonoes : ut cui matertera maia eſt:
Et temere optatos qui male rexit equos.
Vt ferus æolides: ut ſanguine natus eodem
Quo genita eſt liquidis quæ caret arctos aquis.
Vt macedon icta eſt rapidis cum coniuge flammis :
Sic precor ætherii uindicis igne cadas.
Prædaq; ſis illis: quibus eſt latonia delos
Ante diem rapto non adeunda thaſo .
Quiq; uerecundæ ſpeculantem membra dianæ:
Quiq; crotophiaden diripuere linum.
Ne ue uenenato leuius feriaris ab angue
Quam ſenis ægri calliopeſq; nurus .
Quam puer hypſipyles : q̄ qui caua primus acuta
Cuſpide ſuſpecti robora fixit equi .
Neue gradus adeas elpenore cautius altos
Vimq; feras uini quo tulit ipſe modo .
Tamq; cadas domitus q̄ quiſquis ad arma uocantē
Iuuit inhumanum terodamanta dryops .
Quam ferus ipſe ſuo periit mactatus in antro
Proditus incluſæ cacus ab ore bouis.
Quam qui dona tulit neſeo tincta ueneno
Euboicaſq; ſuo ſanguine tinxit aquas.
Vel de præcipiti uenias in tartara ſaxo:
Vt qui ſocraticum de nece legit opus.
Vt qui theſeæ fallacia uela carinæ
Vidit : & iliaca miſſus ab arce puer.
Vt teneri nutrix eadem matertera bacchi:
Vt cui cauſa necis ſerra reperta fuit .
Lydia ſe ſcopulis ut uirgo miſit ab altis
Dixerat inuito quæ mala uerba deo .
Fœta tibi occurrat patrio popularis in aruo
Sitq; paphageæ cauſa leæna necis .
Quiq; lycurgiden letauit in arbore natum :
Idmonaq; audacem te quoq; rumpat aper :
Iſq; uel exanimus faciat tibi uulnus: ut illi
Ora ſuper fixi quem cecidere ſuis .
Atq; idem ſimili pinus quem morte peremit
Phrygia uenator : ſiſq; berentiades .
Si tua contigerit minoas puppis harenas
Te corcyræum creſſia turba petat .
Lapſuramq; domum ſubeas ut ſanguis alebæ
Stella lycoridæ cui fuit æqua uiro .

Vtq; uel euenus torrenti flumine merſus
Nomina des rapidæ uel tyberinus aquæ.
Hyrtacidæq; modo defixa cadauera trunco
Digna feras: hominis ſit caput eſca tuum.
Quodq; ferunt brotean feciſſe cupidine mortis
Des tua ſuccenſæ membra cremanda pyræ.
Incluſuſq; necem cauea patiaris: ut ille
Non profecturæ conditor hiſtoriæ.
Vtq; repertori nocuit pugnacis iambi
Sic ſit in exitium lingua proterua tuum.
Vt ue pax ſtabili qui carmine læſit athenas
Inuiſus pereas deficiente cibo.
Vtq; lyræ uates fertur periſſe ſeueræ
Cauſa ſit excidii dextera læſa tui.
Vtq; agamemnonio uulnus dedit anguis oreſti:
Tu quoq; de morſu uirus habente cadas.
Sit tibi coniugii nox prima nouiſſima uitæ:
Eupolis hoc periit & noua nupta modo.
Vtq; cothurnatum periſſe licophrona narrant:
Hæreat in fibris fixa ſagitta tuis.
Aut lacer in ſilua manibus ſpargare tuorum:
Sparſus ut eſt thebis angue creatus auo.
Perq; feros montes tauro rapiente traharis:
Vt tracta eſt coniunx imperioſa lyci.
Quodq; ſuæ paſſa eſt pellex inuiſa ſorori:
Excidat ante pedes lingua reſecta tuos.
Cognitor ut tarde læſus cognomine myrrhæ
Orbus in innumeris inueniare locis.
Inq; tuis opifex uati quod fecit acheo
Noxia luminibus ſpicula condat apis.
Fixus & in duris carparis uiſcera ſaxis:
Vt cui pyrrha ſui filia fratris erat.
Et puer arpiagæ referas exempla thieſtæ:
Inq; tui cæſus uiſcera patris eas.
Trunca geras ſæuo mutilatis partibus enſe
Qualia mimermi membra fuiſſe ferunt.
Vt ue ſyracuſio præſtricta fauce poetæ:
Sic animæ laqueo ſit uia clauſa tuæ.
Nudaue direpta pateant tua uiſcera pelle
Vt phrygii cuius nomina flumen habet.
Saxificæ uideas infelix ora meduſæ:
Cephenum multos quæ dedit una neci.
Potniadum morſus ſubeas ut glaucus equarum:

Inq; maris ſalias glaucus ut alter aquas:
Vtq; duobus idem dictis modo nomen habenti
Præfocent animæ gnoſia mella uiam.
Sollicitoq; bibas ueluti doctiſſimus olim
Imperturbato quod bibit ore reus.
Nec tibi ſi quid amas felicius hemone cedat:
Vt ſua machareus ſic potiare tua.
Vt uideas quod iam cum flammæ cuncta tenerent
Hectoreus patria uidit ab urbe puer.
Sanguine probra luas ut auo genitore creatus:
Per facinus ſoror eſt cui ſua facta parens.
Oſſibus inq; tuis teli genus hæreat illud:
Traditur icarii quo cecidiſſe gener.
Vtq; loquax in equo eſt eliſus guttura agenor:
Sic tibi claudatur pollice uocis iter.
Aut ut anaxarchus pila minuaris in alta:
Iactaq; pro ſolitis frugibus oſſa ſonent.
Vtq; patrem ſamacis condat te phœbus in ima
Tartara: quod natæ fecerat ipſe ſuæ.
Inq; tuos ea peſtis eat quam dextra corebi
Vicit: opem miſeris argolicique tulit.
Vtq; nepos æthræ ueneris moribundus ob iram
Exul ab attonitis excutiaris equis.
Propter opes nimias ut perdidit hoſpes alumnum
Perdat ob exiguas te tuus hoſpes opes.
Vtq; ferunt fratres ſex cum damaſitone cæſos:
Intereat totum ſic genus omne tuum.
Addidit ut ſidicen miſeris ſua funera natis:
Sic tibi ſint uitæ tedia iuſta tuæ.
Vt ue ſoror pelopis ſaxo dureris oborto:
Et læſus lingua battus ab ipſe ſua.
Aera ſi miſſo uacuum iaculabere diſco:
Quo puer œbalides ictus ab orbe cadas.
Si qua per alternos pulſabitur unda lacertos:
Omnis abidena ſit tibi peior aqua.
Comicus ut liquidis periit dum nabat in undis:
Et tua ſic ſtygius ſtrangulet ora liquor.
Aut ubi uento tum ſuperaris naufragus æquor:
Contacta pereas ut palinurus humo.
Vtq; cothurnatum uatem tutela dianæ
Dilaniet uigilum te quoq; turba canum.
Aut ut trinacrius ſalias ſuper ora gigantis:
Plurima qua flammas ſicanis ætna uomit.

Diripiantq; tuos insanis unguibus artus
Strymoniæ matres orpheon esse ratæ.
Natus ut alteæ flammis absentibus arsit:
Sic tuus ardescat stipitis igne rogus.
Vt noua phasiaca compressa est nupta corona:
Vtq; pater nuptæ: cumq; parente domus:
Vt cruor herculeos abiit diffusus in artus:
Corpora pestiferum sic tua uirus edat.
Qua sua pentiden proles est ulta lycurgum:
Hæc maneat teli te quoq; plaga noui.
Vtq; milo robur diducere fissile tentes:
Nec possis captas inde referre manus.
Muneribusq; tuis lædaris ut icarus: in quem
Intulit armatas ebria turba manus.
Quodq; dolore necis patriæ pia filia fecit:
Vincula per laquei fac quoq; guttur eat.
Obstructusq; famem patiaris limine tecti:
Vt legem pœnæ cui dedit ipsa parens.
Illius exemplo uioles simulacra mineruæ
Aulidis a portu qui leue uertit iter.
Naupliadæq; modo ficto pro crimine pœnas
Morte luas: nec te non meruisse iuuet.
Ethalon ut uita spoliauit isidius hospes:
Quem memor a sacris nunc quoq; pellit io.
Vtq; melantheum tenebris a cæde latentem
Prodidit officio luminis ipsa parens:
Sic tua coniectis fodiantur corpora telis:
Sic precor auxiliis impediare tuis.
Qualis equis pactis quos fortis agebat achilles
Acta phrygi timido nox tibi talis eat.
Nec tu q̄ rhetus somno meliore fruaris:
Quam comites thesi tu necis ante diem.
Quam quos cum rutulo morti ramnete dederunt
Impiger hyrtacides hyrtacidæq; comes.
Cliniadæq; modo circundatus ignibus atris
Membra feras stygiæ semicremata neci.
Vtq; remo muros auso transite recentes
Noxia sint capiti rustica tela tuo.
Deniq; sarmaticas inter geticasq; sagittas:
His precor ut uiuas: & moriare locis.
Hæc tibi tantisper subito sint missa libello:
Immemores ne nos esse querare tui.
Pauca quidem fateor: sed dii dent plura rogatis:

Multiplicentq; ſuo uota fauore mea.
Poſtmodo plura leges & nomen habentia uex̄:
Et pede quo debent acria bella geri.

P. Ouidii Naſonis In Ibin Libri Vnici Finis.

PVBLII OVIDII NASONIS VITA.

PVBLIVS Ouidius Naſo ī pelignis Botio patre familia equeſtri naſcitur. xiiii. kal. aprīles: Quo anno Hirtius & Panſa conſules bello ciuili mutinenſi cecidere: & cum fratre qui uno ān āte natus erat in patria educatur: edoceturq; prima litterarum incunabula: mox utrūq; adultum romam commigrare: atq; eloquentiæ & legibus incumbere iubet pater: Sed alterx̄ mandata patris mouebant. Itaq; eloquentiam præ ſe ferre: & diſertum cauſidicū polliceri. At Publius Ouidius iam tum muſis & manſuetioribus ſtudiis obnoxius ſcribēdis carminibus īhiabat: apparebatq; : ni reuerentia patris teneret: poeticā profeſſurx̄. Sed ubi firmior ei contigit ætas peſſimū ratus genium ſuum defraudare petita a patre uenia ſtatuit naturam ſequi: & ea ſtudia capeſſere: quibus aptiſſimus erat. Verum id cōmodiſſime fieri poſſe exiſtimans: ſi ſe græcis diſciplinis exornaſſet: athenas nauigauit: & ingenii facilitate: & ſumma adhibita diligentia breui mirx̄ in modum profecit totius philoſophiæ fontibus delibatis. Deinde poetæ iam noīe ſumpto romam rediit: atq; illius ſæculi poetas ōnes complures numero præcipue autem Macrum Oratium & Propertium amauit coluitq;: & mutuo ab illis cultus obſeruatuſq; eſt. Cæſari Auguſto tūc rebus imperanti ab initio & uita & carmine placuit. & ita placuit: ut cum iudicia ad centum equites referret: in eo numero Ouidium eſſe uoluerit. Sed demum urgētē fati neceſſitatem uitare haud ualuit: Nam ī pōtum euxinum relegatus eſt exacto iam quinquageſimo anno. Quo autem crimīe qua culpa nō ſatis cōſtat: Ipſe in operibus ſuis nunc tribus libris: quos de arte amandi compoſuit hoc imputat: nunc ſe uidiſſe aliquid errore ductus haud inficiatur: ita ut multi īterpretentur aut Liuiam Druſillam nudam uidiſſe: aut ipſum Auguſtum cum aliquo exoletorum ſe

immiſcentem. Nam illud ualde leue & nugatorium ob eam cauſam expulſum : q̄ cum Liuia Auguſta concubuerit : Nam ſi id in cauſa fuiſſet : diuortiſſet a Liuia Cæſar: & mors non relegatio pœna fuiſſet adulterii. Nec rurſus ob artem amoris exulaſſe ueriſimile eſt : præcipue cum multi eo ſeculo amatoria carmina & laſciuiora compoſuerint: nec exilium ſed præmia ampliſſima reportauerint : Ipſe culpam uel errorem potius ſuum leuē facit: eumq; ſupprimit. Libellos cuius de triſtibus de ponto legant: qui hæc ābitioſius affectāt. Curauit ſane & ſumma ope nixus ē Cæſarem placare mitius ſaltem exilii ſolum expoſtulans: ſed mīꝰ mehercule principis aures obſeratiores ſurdioreſq; ſemper fuere. Credidit tamen ipſe ſi diutius uixiſſet Auguſtus: reditum in patriam impetratuꝝ. Eius igitur interitum defleuit. Sed nec diutius ei ſuperfuit : mortuuſq; in exilio prope tomos oppidum ſepelitur. Vxores tres habuit: quaꝝ prima : quæ adhuc prætextato nupſerat ob morum inſolētiam & uitæ turpitudinē ſtatim dimiſſa. Cum ſecunda q̄ erat uita honeſta: dubium eſt qua cauſa diuortium fecerit. Tertiam etiam exul retinuit: & miris extulit laudibus : habuit ex ea filiam : & ex filia nepotes uidit. Morum uitæq; eadem facilitas quæ & carminum fuit. Auſpicatus eſt poeticam ab epiſtolis : cum adhuc pene puer eſſet: nam tunc primum ſe tonſori præbebat. Nec illud tamen opus puerile cenſendum eſt: eruditum argutum maximo artificio conflatum : cui operi adnectenda epiſtola illa aurea: quam Sappho puella leſbia ad Phaonē ſcribit. Dein quinq; amoꝝ libros compoſuit : quos ad tres reduxit : hos neoterici de ſine titulo uocant. Extat opus de medicamine faciei. Poſt hos tres libros de arte amandi ad iuuentutem romanam ſcripſit: quos ſolet ipſe appellare paricidas : quaſi mortis ideſt exilii & relegationis cauſam. His adiecit unicum libellum de remedio amoris : Metamorphoſeos ideſt tranſformationis libros. XV. opus diuinum & propter fabulaꝝ cognitionem neceſſarium heroici carminis ſeruata dignitate: q̄uis etiā laſciuum ī heroico dicat Quintilianus. hos non correxit præuētus exilio: cuius operis inter cæteras mira cōtinuationis eſt uirtus. Scripſit & medeam tragœdiam: de qua Quintilianus ait

in decimo: Ouidii Medea uidetur mihi oſtendere q̃ tum uir ille præſtare potuerit : ſi ingenio ſuo tẽperare q̃ indulgere maluiſſet. Dũ in pontum euxinum proficiſcitur : & poſtq̃ eo peruenit quinq; triſtiũ libros edidit: & ad Germanicum Cæſarem Druſi filiũ ſex libros de faſtis . Scripſit & inuectiuam in quẽdã uxoris fidem ſolicitantem : quem ſub nomine ibidis deuouet . In ponto quattuor libros in modum epiſtolarũ : Vnum librum de triumpho Cæſaris Auguſti : & de eius laudibus libellum lingua põtica: quod nobis declarat ingenii eius bonitatem . Nam mirum prorſus uideri debet in tanta miſeria cõſtitutum linguam ponticam ediſcere potuiſſe . Scripſit etiam epiſtolam conſolatoriam ad Liuiam Auguſtam de morte Druſi Neronis filii : qui in germania morbo perierat : quæ nuper inuenta eſt . Attribuunt ei & alia opuſcula : ſed meo iudicio nunq̃ Ouidii fuere : uidelicet de pulice de nuce de philomena. Inſaniunt uero qui eum dicunt ſcripſiſſe de uetula: de limaca : Nam ea oportuit fuiſſe cuiuſdam infantis & ignorãtiſſimi . Quod ad elegiam pertinet Quintilianus uideri ſibi ait Tibullum terſum atq; elegantem : & nõ nullos dixit fuiſſe qui Propertium mallent: deide adiecit Ouidius utroq; laſciuior quemadmodum durior Gallus. Sed ego cenſeo Ouidium non ſolum Tibullum & Propertium : ſed & omnes quicunq; elegias omnibus tempeſtatibus ſcripſerint ſuperaſſe : ut non ĩmerito ipſe dixiſſe uideatur :

Tantum ſe nobis elegi debere fatentur:
Quantum uirgilio nobile debet opus.

Huius opera omnia Medea excepta: & triumpho Cæſaris : & libello illo pontica lingua compoſito: quæ incuria temporũ perierunt: Iacobus Rubeus natione gallicus honeſtiſſimo loco natus ad utilitatem uiuẽtium nec non & poſterorũ impreſſit .

Nicolao Marcello Duce inclyto Venetiarum.

M.CCCC.LXXIIII.

411

Tabula eaꝝ rerum quæ ſunt in hoc uolumine.

P.O. Naſonis metamorphoſeos libri. XV.
P.O. Naſonis epiſtolaꝝ liber.
Sapphos eiuſdem.
P.O. Naſonis ad iuuẽtutẽ romanã de arte amandi libri tres.
P.O Naſonis amoꝝ libri tres.
Eiuſdem de remedio amoris liber.
P.O. Naſonis ad Germanicũ Cæſarẽ faſtorum libri Sex.
P.O. Naſonis epiſtola conſolatoria ad Liuiam Auguſtam.
Eiuſdem de triſtibus libri quinq;.
Eiuſdem de ponto libri quatuor.
De pulice.
De philomena.
P.O. Naſonis de medicamine faciei.
Carmen de nuce.
Eiuſdem inuectiua in Ibin.
Eiuſdem Vita.

CALPHVRNII CARMEN AD LECTOREM.

Perlege naſonis diuina poemata lector
  Muſaꝝ qui uis fontibus eſſe ſacer.
Hic dedit ad reliquos compendia ſumma poetas
  Inuia qui primus per loca fecit iter.
Corpora ter quino mutata uolumine finxit:
  Vnde fere eſt omnis fabula nota tibi.
Alterno teneros tibi carmine luſit amores:
  Sanauitq; ſua uulnera facta manu.
Cæſare dehinc læſo geticum relegatus in orbem
  Compoſuit faſtos: exiliiq; modum.
Sed dignum: hæc ueneta qui gallicus urbe iacobus
  Impreſſit: miræ condidit artis opus.

8264.

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6